دافغانستان کالنۍ ۲۴ کال

دلوی اوتوانا خدای په نامه دافغانستان کالنۍ ددی ګڼې سره سم پخپل (۲٤) مطبوعاتی کال پل ږدی.

دغه خپرونه چه ددولت دکالینو فعالیتونه اودمملکت دنورو حیاتی چارو معرف ده، په هره ګڼه کښې یو لړ ضروری معلومات اومطالب لری چه دعلاقه لرونکو توجه ئې ځانته را ګرځولې ده.

مونږ کوښښ کړی دئ چه دغه مطالب ګړانو لوستونکو ته داسې وړاندی کړو چه له ډیرونه ډیر دګټنې اواستفادې وړوی.

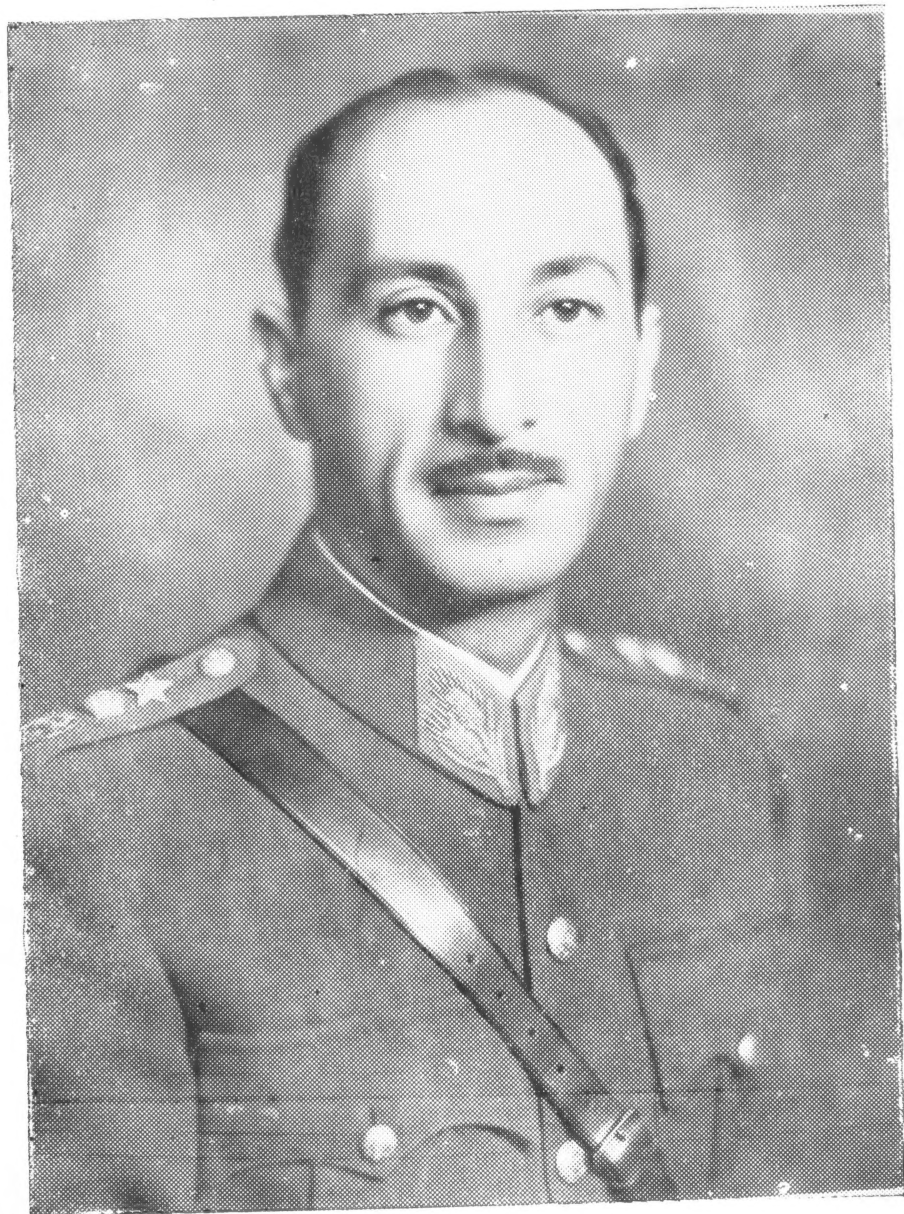
له همدی کبله په دی ګڼه کښې ترخپلې وسعی پورې له لنډوالی څخه کار اخستل شویدی، په تیره بیا ددولت دکارونو په برخه کښې دمطالبو دلنډیز په خپرونی باندی لډیرو تفصیلاتو اوجزئیاتو څخه مخ اړول شویدی

آرزو موږه ددې لپاره چه دغه خپرونه په ډیره ښه اوغوره شکل او صحافت باندی وړاندې کړو، خومتاسفانه چه دځینو نارسائیو له کبله مو خپلی هیلی پوره سرته ونشو رسولای.

هیله لروچه ددغو نارسائیو دلری کولو سره سم په یووخت دغې خپرونی ته ښه او منلی شکل ورکړو ترڅوچه دعلاقه لرونکو قناعت او خوښونی ته لاپسې نژدی شي.

دی کښې شك نشته چه ددې خپرونې موفقیت تریوی اندازی ددولت دارګانو په همکاری پوری اړه لری انتظار کیږی دغه همکاری ورو سته اوپسې ښه صورت مینده کړی اوداداری دکوښښونو سره مرستیال وګرځی

(اداره)

معظم ټولواک

قسمتی از ارشادات ذات شاهانه

بمناسبت عید فطر:

... امیدواریم ملت ما در انجام همه مسؤ لیتهای اجتماعی خاصه در ادای وظایفیکه به پیشگاه خدای بزرگ متعال دارند، همیشه موفق و کامیاب باشند.

بمناسبت عید اضحی:

... دراین ایام، مسلمانان از اطراف جهان بسوی خانهٔ خدارو میاورند ودر کمال بندگی وعشق دعوت حق را لبیك میگویند و بفرمان الهی موظف اند که آیینهٔ دل را از غبار کدورت پاك گردانند. این آیین ستوده مظهر بزرگ محبت ویگانگی ومثال کامل ازخودگذری وفداکاری است. ملت ما هرقدر این وظایف رانکوتر انجام دهند، بسعادتیکه جهان بشریت طالب آن است، نزدیك تر میگردند.

به بزرگان ولایت جنوبی:

... حکومت شما برای آرامی وترقی قوم بتمام قوه مصروف بوده

خو شبختانه پیشرفتهای هم درجمیع امور موفقانه محسوس است. وظیفهٔقوم آنست که هرچه ازدست‌شان درباب سعادت وپیشرفت وطن میایددریغ نکنند

درمورد پلان‌پنجسالهٔ کشور:

پلان پنجساله راکه درین اواخر حکومت بغرض آبادی وپیشرفت کشور طرح نموده به‌نگاه‌ما نتایج سودمندی بارمیاورد. دراین‌پلان‌توسیع معارف حفظ صحت عامه ،تقویهٔ بنیان مالی واقتصادی کشور ،استفاده ازثروت‌های طبیعی، انکشاف زراعت وصنایع وترمیم وتمدید جاده‌ها پیشبینی گردیده، امیدواریم باعملی شدن این پلان، به‌توفیق‌الهی‌وهمت هموطنان آرزوهای که برای سربلندی وبزرگی ملت خود داریم، تاحدی برآورده شود .

والاحضرت شهزاده‌احمد شاه دافغانی سره میاشت
دټولنی افتخاری رئیس

دوالاحضرت شهزاده احمدشاه

له وینا څخه

دسری میاشتی افتتاحیه وینا :

بیوزلو سره مرسته او خواخوږی، داسلام دپاك دین دمهمو شعایرو څخه ده . [هغه کسان چه خوارانو اوغمزپلو سره کومك کوی، اوهغو دمصایبو په تخفیف کښی زیار باسی، لوی اخلاقی اواجتماعی کارسرته رسوی] دسری میاشتی خیریه ټولنه چه ددغه لوړ او سپیڅلی مقصد دپاره د وجود ډ گر ته راوتلی ده ، دغه نیك وظایف ئی هم دننه په هیواد کښی اوهم ئی په دباندنی ملکو نو کښی په ښه توگ، سرته رسولی دی .

دا موسسه سره ددی ټولو موفقیتونو چه دهغی په برخه شوی دی، غواړی چه په دغه لاره کښی نورهم زیات، توفیقات ومومی اودخدماتو ساحه ئی لا پسی پراخه شی . ددی موسسی دغه نیکی آرزوگانی زیاتره دگرانو وطندارانو په مادی اومعنوی مرستو پوری، تړلی دی .

[دپاك خدای هغه کسان خوښیږی، چه په اجتماعی کارونو کښی برخه اخلی .]

دنوی کال تبریکی پیام:

داډیر دخوشحالی او امیدواری ځای دی چه افغانی سری میاشتی ټولنه کال په کال په تدریجی ډول اوپه کلکو گامونو، مخ پروړاندی درومی اوخپلو اساس هدفونوته نژدی کیږی اوزمونږ خلك هم اوس ددی موسسی په اساس نصب العینونو او ملی اوبین المللی تکالیفو ښه ترا پوهیدلی او په پراخه حوصله، دهغی سره دمادی اومعنوی مرستی کولو دپاره چمتو شویدی .

ښاغلی سردار محمد داؤد صدراعظم

د دربار وزارت

تشکیل :

ددربار وزیر ع،ج سردار احمد علی

معین ع،ص حاجی امین الله

دسلطنتی تشریفاتودر یاست کفیل

ع،ص سردار محمد علی

دحرم‌سرای ناظم:

ع ، ص محمد آصف

دمحاسبی لوی‌مدیر:

ع‌میر امام الدین

دحضورددواخانی لوی‌مدیراود

داکترمعاون: ع ،میر عبدالغنی

دتنظیماتومدیر:

ص‌محمد زمان

دلوازمو مدیر:

ص شیر احمد

دپانهومدیر:

ص‌محمد عظیم

ع،ج‌سرداراحمدعلی

دنقلیه مدیر ص میر اکبر

دخزانی « ص‌عبدالباقی

دکارخانی ناظر ص محمدعثمان

فراشباشی ص خوشدل

دهما یونی دمبارک حضور مصاحبان :

ع،ص سردار خلیل الله

ع،ص سردار عبدالرزاق

دارالتحریر شاهی

تشکیل :

دشاهانه ذات دحضور د سرمنشی کفیل	ع ص حافظ نور محمد
دلمړی ځانګی آمر	ص غلام محمد

ښاغلی حافظ نور محمد دکار په حال کښې

د دوهم څانګی مدیر	ع عبدالقدوس
ددمامورینو او پانهومدیر	ع محمد دلاور
د عرایضو مدیر	ص عبدالنبی
دکتابخانې مدیر	ص محمدهمایون

اعطای نشانها

ذواتیکه درسال ۳۵ بدریافت نشانهای مختلف نایل شده اند :

اول: قرار پیشنهاد صدارت اعظمی حسب اعتبار نامه نمبر ۲۱٦ بر ۳۵۹ مؤرخ ۲۳ ر۱ر ۳۵ برای ع، ج دوکتور عبدالمجید نشان معارف اول.

دوم: قرار اعتبارنامه نمبر ٤۷۳ ر ۲۵٦٤ مؤرخ ۷ ر ۵ ر ۳۵ برای بناغلی دی، اس، کالهغندمشر اول اتاشه نظامی سفارت کبرای هند درکابل نشان استور درجه دوم.

سوم: برای هیأتی که جهة مطالعه وتدقیق مسایل عسکری بهند، مصر، چکو سلوا کیه واتحاد شوروی اعزام شده ووظایف خودرا بهحسن صورت انجام داده اند :

۱ــ فرقه مشرع، ش عبدالرازق رئیس هیأت قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۵ بر ۳۸۱۱ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

۲ــ فرقه مشر ع، ش عبدالرازق قوماندان هوائی قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۷ بر ۳۸۱۳ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

۳ــ فرقه مشرع، ش خان محمد قوماندان فرقه ۷ قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱٦ ر ۳۸۱۲ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه دوم.

٤ــ کندکمشر ش محمد قدیر قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۸ ر ۳۸۱٤ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه سوم.

۵ــ کندکمشر ش قمرالدین قرار اعتبار نامه نمبر ۸۱۹ ر ۳۸۱۵ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۷ نشان استور درجه سوم.

٦ــ تولیمشر غ عبدالله قرار اعتبار نامه نمبر ۸۲۰ ر ۳۸۱٦ مؤرخ ۸ ر ۷ ر ۳۵ نشان استور درجه سوم.

چهارم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۸۰ر۳۷ ۴۰۴ مؤرخ ۲۸ر۷ر۳۵ برای کندکمشر سوار ش محمد سرور نشان استور درجه سوم.

پنجم: قرار اعتبار نامه نمبر ۸۹۹ بر ٤٠٨٤ مؤرخ ز ۳۰ر۷ر۳۵ برای تولیمشر غ سردار عبدالولی مربوط فرقه نمبر ۸ کنیل قوماندان کندک لوای نمبر ۷۲ نشان عزت

ششم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲٦۷۹ ر ۲۲ر۷ ر۳۵ برای ص سلطان محمود غازی، عضو تفتیش ریاست اداری صدارت نشان عزت.

هفتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲٦۸۰ ر ۲۲ ر۷ ر۳۵ برای ع، ص سردار محمد فاروق سراج رئیس المپیك نشان صداقت.

هشتم: قرار اعتبار نامه نمبر ۲۷۲۹ ر ۱۳ ر ۸ر۳۵ برای بناغلی محمد علم غواص مدیر روز نامه اصلاح نشان درجه سوم معارف.

بیرغ په افغانستان کې

لههغه وخته چه دافغانستان نوم دتاریخ په کربنو کښې وینو نو ور سره ور سره ددې ملك زوړښار ښایسته نوم بخدي‌زمونږ توجه‌ځان‌ته را اړوی چه‌نوم ئې دلوړو بیرغونو سره غبرگ د تاریخ په پاڼو لیکل شوی دی.

دزردشت‌او اوستا نه‌مخکښې‌دافغانستان‌دپهلوانانو‌او‌حکمرانانو‌د‌بیرغونو ذکر خراسانی فردوسی چه ددنیا یومشهور او رزم سرا شاعر دی کړی اوتل ئې په خپلو قصیدو او قطعاتو کښې یادکړی دی‌اودلمړی ځل دپاره د«زال» دزابلستان دحکمدار دبیرغ پدی ډول تعریف کوی :

برون آمد از گرد فرخنده‌زال　　بخورشیدرخشان‌براورده یال
د ر فشش چو سیمرغ و لاسپید　　کشیده‌سرش‌سوی تابنده شید

رستم دزال‌ځوې چه د افغانستان دډیرو مشهورو افسانوی‌قهرمانانو‌نه دی دفردوسی په قول ده به اژدها پیکر بیرغ دراوداود «زری ز مر ی سر» به ئې په‌نیزه کښې جگاوه.فردوسی د انغانستان دپهلوانانو دبیرغونو صفت تر « فرا مرز » درستم دځوې پورې رارسولی اودده بیرغ ئې د ده دپلار دبیرغ په شبر بالله .

پس ا و نبر د ه فرا مرز بود　　که‌بافروبابر زوبا ا رز بود
ابا کوس وپیل وسپا ه گرا ن　　همه جنگجویا ن و کنـدران
ز کشمیرو ا ز کا بل ونیمروز　　همه سرفرازا ن گیتی فروز
در فشش بسان د لاو ر پد ر　　که کس‌را نبودی زرستم گذر
سرش هفت همچون سراژ د ها　　تو گفتی ز بند آمد سستی رها

دفردوسي دقصیدو نه معلومیږي چه دهغه وخت د افغانستا ن د بیلو بیلو ولایتو سرداران بیل بیل بیرغونه در اودل چه د جنگ په ور ځو به ئې جګول لکه چه «اشکش» دکوچیانو اوبلوڅو دسردار بیرغ په یو عسکری رسم ګذشت کښې داسې ښئي :

پس ګستهم «اشکش » تیزهش — که بالاي ودل بود بامغزخوبش
سپا هی زګردا ن کوچ وبلوچ — سګالیده جنګ مانند قوچ
که کس درجهان پشت ایشان ندید — برهنه یك انګشت ایشان ندید
د رفش برا ورده پیکر پلنګ — همی‌ازدرفشش ببا رید جنګ

څرنګه چه‌دتاریخ دمخونو او ددوی‌دعنعناتو نه څرګندیږي د افغانستان آریانیانو داوستا نه مخکښې بیرغ پیژانده‌له هغې‌سرودونه چه ددرنا٬ریشیانو دآریا د «یاما دافغانستان داریا ئیانو د لمړي پادشاه د اور په نامه ویلي او په «هری» او «رنګشه» چه دمهاباراته یوه برخه ده ښکاره کیږي چه په نوموړې سرودکښې دیاما اورته داسې خطاب کوي :

ته چه‌دنړۍ په‌هره‌خوا کښې د طاوس دبڼکو دبیرغ سره ګـر ځې ته د«وندآیا» په‌غره‌کښې اوسیږې اوهرې خواته دې الوتونکې مرغان٬ اوزې وری٬ زمری او برونه پنه دی تا دزنګ ددایمی آواز په مینځ‌کښې درې سریزه نیزه په لاس‌کښې نیولې ئې - امر اوسپوږمۍ دستادنیزې دڅوکو دبیرغونو علامې دی -

په اوستائی دوره‌کښې دمیلاد(ع)نه زرکاله‌پخوادافغانستان اوسیدونکو عسکر ی لښکرته سپاده ویل ـ په‌دې‌وخت کښې عسکری ټولګیو بیرغونه او نوري بیلو نکی‌عسکری نښې درلودې ـ «درفشه زمونږ د مملکت دزند په ژ به‌کښې بیرغ اوجنډې‌ته ویل ـچه‌تر اوسه هم‌هغه کلمه درفش پاتې ده ـ «اور» او«در فشام یعنی هغه‌لوړ بیرغونه چه بیلو نکی نښې دی‌او ستا هغه بخدی‌دپخوانی افغانستان‌وپایتخت خاص بولی.

په دې ترتیب د افغانستان د اریائیانو د ویدي او مخکښې د اوستائي د دورې نه بیرغ پېژانده او چه عنعنات د بیرغونو نسبت آریاد یا مالورته کړېدې نو بې شکه پخپله یا د شاه چه د آریانا «افغانستان» د پاد شاهۍ لمړني موسس وو. مخصوص بیرغونه او جنډې درلودې . د او یلي شو چه د مملکت په هر ګوټ کښې د عسکرو او پهلوانانو ټولګیو . بیرغونه او بیلونکې نښې درلودې .

لکه څرنګه چه ځینې مؤرخین لیکي ـ شنې نښې د اسلام نه مخکښې خسرو زر د شتیانو پارسیانو ته مخصوصې وې . که د اخبره رښتیا وګڼو د ا ګمان کولای شو چه زردشتي افغانستان په هغه وخت کښې د خپلو بیرغو د پاره شین رنګ خوښاوه ـ په دې نشو قانع کېدی چه د افغانستان د دولتیانو « غربي یونان په دوره کښې د دریم ق ـ م پیړۍ نه را پدې خوا بیرغ وجود نه درلوداو په ملي او یا اقلاً د یخوانی یونان په ددونه استعما لیده ـ خو هغه څه چه د افغانستان د کوشاني او یفتلي پادشاهانو د طلائي او سپینو ازو د پیسو نه له لمړۍ بیرغونه تر پنځمې پیړۍ پورې څرګندېږي د هغې سلسلې پادشاهانو بیرغونه پالاندې ډول وو :

هغه بیرغ چه د افغانستان اسلامي دوره په دوهمه هجري پیړۍ « کال ۱۲۹ ق ګڼي د یو لوی سیاسي پښتون جګ کړشو پالاندې ډول وو ددې بیرغ نېژه څوارلس ګزه او زه ده او څو ګزه د خامتا ټو ره ټوټه ئي تری تاو کړې وه او هغه بیرغ ته ئي «رایت ظل» وایه ، ددې بیرغ جګوونکی په مرو کښې مشهور ابو مسلم خراساني وو ـ په کوم وخت کښې چه د اسرې د عربو د امپراطورۍ د غوز ولو عزم او په بني مروان باندې ئي تعصب وکړ او د بني عباس د کور د سیاسي استفادې په اثرۀ په افغانسان کښې د یو مستقل دولت نه جوړولو شروع وکړه نو موړې بیرغ د بني عباس د خلافت د لمړي مدعي «ابراهیم امام» له خوا د ابو مسلم د پاره خراسان ته ولیږل شو او لومړۍ خپل شعار په توره جامه او لونګۍ کې کښېښود او دا بیرغ ئي د ۱۲۹ هجري کال د روژې د ۲۷ ورځ په مرو کښې وچت کړی وو ـ شك نشته چه د هغې ورځې نه وروسته تر څو چه ابو مسلم

ژوندی‌ووپه اسلامی افغانستان کښې بیرغ په‌هم دغه قسم‌پاتی‌شو. دابو مسلم دمرګ ور وسته د۱۳۹ هجری کال دشعبان په ۲۵ نیټه بیا هم د اسلامی افغانستان حاکمانوچه په لمړنیو وختوکښې دعربو دخلفاؤ له خوا مقرر شول مخصوص بیرغ ئې دلود. کوم وخت فضل بن یحیی برمکی دهارون خلیفه دحضور نه په «۱۷۰-۱۹۰ق» کلوموقتا په مفتوحه افغانستان کښې په‌آبائی حکومت مقرر شولو هارون وفرمایل. دخراسان نزه اورایت دفضل‌په نامه وتړلی‌ اوهم دی هغوته فرمان ور کړشی.

دهارون دمرګ‌اودامین دخلافت نه‌وروسته‌دافغانستان مشهورسړی دطاهر ذوالیمینین دمحمدامین‌دخلافت‌درسیدواومامون‌ته دامیری سپارلودپاره دمرونه بغدادته‌دسپه‌سالار په‌صفت‌ولیږل‌شواوفضل بن‌صهل‌سرخسی خراسانی‌دمامون وزیر په‌یومناسب وخت‌کښې‌نجومی بیرغ تړی‌اوطاهرئې ورکړاوونې‌ویل. دابیرغ په‌داسی وقت‌کښی تړل شویدی‌چه تقریباً شپیته‌کاله بایډ راټیټ نشی‌اولکه څرنګه چه‌ئې ویلی ووهم هغی وشول. چه لوموړی بیرغ د یعقوب بن لیث سیستانی دنیولوتروخته‌پوری ۵٦ کاله‌دطاهر په‌کورنۍ کښی په‌لویدیز افغانستان کښی لوړ اور پیده. طاهر او دهغه خلیفه ګانه‌په لویدیز افغانستان کښی تر ۲۰-۲٤۹ پوری‌مستقل حکومت وکړاوپر سیره‌په‌نوموړی بیرغ کله‌کله به‌ئې دبغداد نه‌هم‌اخیست. څرنګه‌چه‌دمامون دخلافت نه‌ور وسته (۲۱۳ - ۲۳۰) معتصم خلیفه(۲۱۸-۲۲۷)امیرعبدالله دطاهر ذوالمینین ځوی خراسان امیر ته ۲۱۳ - ۲۳۰ (عهد لوا) ور ولیږه او کله چه فضل بن سهل په‌وزارت او امیرۍ اواختیار درلود ذوی‌الریا ستین په‌لقب د مامون له‌خوا مقررشومتوکل‌هغه‌ته‌یو بیرغ وزاوچت کړل چه دنیزی سرتی‌دوه‌شعبی لرلی. هم ددی پښتون وزیرپه‌وخت کښی وو چه‌ما مون الرشید خلیفه دهغه په تحریک دعباسیانو شعارچه توروودزردشتیانو په‌نښنه رنګ بدل‌کړ نه‌ یو هیڅ و چه دبیرغ اوبکړی‌درنګ‌دی بدلون‌به‌په‌اسلامی افغانستان کښی څه‌تاثیر کړی وی

دافغانستان دبیرغونو دخرنگوالي تفصیلات دصفاري ښتني کورني ۲۵۳ـ ۲۹۱ په وخت کښې اوس په لاس کښې نشته غیرلدې چه افغاني ساماني پاد شاهانو ۲۷۹ـ ۳۷۹ـ چه دصفاريانو ځاي نیولي وو کله کله به ئې داسلامي خلافت له خوا به دطاهریه امیرانو په شان به بیرغونه اخیستل او دا بیرغونه چه د یسر • مذهبي او معنوي خوا درلوده او چتول ـ لکه چه خلیفه مکتفي ۲۸۹ ـ ۲۹۵ امیر احمدبن اسمعیل ساماني ته ئي ۲۹۵ ـ ۳۰۱ لوا اوعهد ولیږل ـ البته دبیرغ عونې توري وې .

د (۳۸۷)او(۵۹۸) قمري کلو دافغانستان د غزنوي شهنشاهۍ په د ورو کښې دسلطان محمود غزنوي دشاهي رسالې نظامي بیرغونه له۳۸۷ نه تر ۴۲۱ کاله پورې دیوه زمري او دځو تورو داشکالو درلودونکي وو ـ سلطان مسعود د سلطان محمود زوی له ۴۳۱ نه تر۴۲۱ پورې مخصوص شاهي بیرغ درلود چه دغوره جنگ کښې به د شاه مخې ته اېستل کیده • په نورو اوقاتو کښې به دغه بیرغ له سلطاني چتره سره غبرگ په حرکت کښې ؤ . نظامي جنرالانو هم بیرغونه درلودل هغه وخت چه سلطان مسعود خپل صاحب ته دسپه سالارۍ رتبه و رکړه وئې ویل چه هغه ته دې کوس فراخ نشانونه منجوق (دبیرغ ماهیچه) او غلامان ورکړل شي دغه قسم تلك نومي هندوته په غزني کښې دهندوانو دسپه سالارۍ په رتبه په چو اهرو ښایسته غاړکۍ چتره طبل او منجوق ورکړل شول اوهندوستان ته د تګ په وخت کښې ئې خلعت کوس او علم یوړل . التونتاش د خوارزم نائب الحکومه او عسکري قوماندان دجیحون بلې غاړې ته دلشکر کشۍ په و خت کښې به خپل بیرغ دعسکرو په مینځ کښې د را ؤ . دمسعود دشاهي گارډ تولیمشرانو دسراي غلامانو اوسرهنگانو به هم هریوه دزمري علامه وکښله . دافغاني ولایانو نائب الحکومه گانو هم بیرغونه د سلطنت له مرکزه ځخه وړل مثلاً هغه وخت چه د هستان نساءاودفراوه د حکومتو فرمانونه د سلطان مسعود له حضوره د داؤد طغرل او بیغوي سلجوقي په عنوانو صادر شول دوشاخه خوالیوا به افغاني دود گډبلي جامې یویو آس رستام او دترکانو له رواج سره سم «کمر بزر» هم ورسره وو ـ

علاوه پردغو شیانو د هغې زمانې په رواج برابر دبغداد د خلافت له مرکز څخه به هم دافغانستان دغزنوي سلاطینو دپاره لوا،عهد او کرامات رسید ل فعلاً په یقیني صورت سرته نشو ویلی چه د افغانستان دغزنوي ددورو بیرغونو څه «رنگ» درلود؟ هو! په دوهمې هجري پېړۍ کښې دابا مسلم په عصر کښې د افغانستان دبیرغو او رسمي د ریشیو رنگ تور او دغه رنگه دمامون دعصر دلنډې مودې په استثنا سره دنورو عباسي خلفاؤ رسمي شعار هم تور ؤ او تور رنگ تقریباً مذهبي شعار بلل کېده ــ دغزني په دربار کښې توره قبا،توره دوشاخه خولۍ دلوی حاجب (ددربار وزیر) رسمي لباس بلل کېده. دغه راز د سلطان د دربار رسولدارانو او تشریفاتي ماموړینو په رسمي او قاتواو دخلیفة المسلمین دسفیرانو د منلو په وختو کښې تور لباس اغوست اوتورې خولۍ به ئې په سر کړې لې . باید وویلشي چه دافغانستان ملي او نظامي بیرغونه دابا مسلم له وخته څخه دغوریانو تر وخته پورې تور وو . پدې ترځ کښې کولی شو چه یوازې دافغانستان د سلطنتي بیرغو رنگونه مستثنا کړو او ووایو چه د افغانستان سلطنتي بیرغونه سره وو لکه په هغه وخت کښې دافغانستان دشاوخوا مملکتو دشاهي چترو او بیرغو رنگ سورؤ لکه هغه وخت چه دسلطان مسعود دعسکري قوماندان التونتاش اودماوراء جیحون دوا کدار ترمنځ جگړه ونښته دابولفضل په قول سره دعلي تگین دماوراء جیحون دوا کدار د سرې جنډې څخه معلومیده چه دی په هسکه غونډۍ ولاړ ؤ. د « فرشته » مورخ هم دغوري سلاطینو ددورې چه دغزنوي سلاطینو جا نشین وو دشاهي بیرغو رنگ سور ښودلی دی اووائي کوم وخت چه سلطان قطب الدین غوري له ٦٠٢ نه تر ٦٠٧ کاله پورې خلخ غوري محمد بختیار ئې د هند د «بهار» په علاقه کښې حاکم مقرر کړو نوسور بیرغ ئې چه دهغه وخت دپاچایانو دپاره مخصوص ؤ ورکړ . د افغانستان دغوري سلطانانو په دوره کښې له٥٤٣ نه تر ٦٠٩ کاله پورې نده معلومه چه ددوی ملکي او نظامي

بیرغو نو څه رنګ دراود ؟ مګر فرضا ویلی شو چه البته دغزنوی سلاطینو دبیرغو رنګونه به ئی ساتلی دی او لکه چه پورته وویل شوه چه دافغانستان دغوری سلاطینو علامه سوررنګ وونو البته دغه «رنګ» به ئی دسلطان بارګاه په څېر پهچترو او بیرغو کښې هم استعمالاوه ـ دغوریانو د (۵٤۳) او ۵۵۱ کلو دسلطنت موسس سلطان علاؤالدین جهانسوز وروسته لهجنګه اومات ئی او دسلطان سنجر سلجوقی ددستګیر توب نهپس بیا د افغانستان سلطنت ته ورسید او طبل وعلم ئی دسلجوقی شاهانو نه لاس ته راوړل لیکن فعلاً څه معلومات پهلاس کښې نلرو چه دسلجوقی شاهانو اود(٤۷۰) او(٦۲۸) کلو دافغانستان دخوارزم شاهی دورې دبیرغو رنګ څه ډول ؤ ؟ ـ د لته د مغولو اوچغتائیانو ددورې دبیرغو بحث زموږ مقصد ندی او دصفوی او دهند دګورګانیانو ددورو بحث هم زموږ دبحث له موضوع څخه وتلی شوی دی بلکه دلته غواړو چه د (٦٤۳) او (۷۹۱) قمری کلو د افغانستان دسوریه شاهانو او د(۸۰۷) او(۹۱۲) کلو دافغانستان دتیمور یه شاهانو دسلسلې بیرغو ته وګورو : لومړنی سلسلهٔ ئی سربیره پرمای بیرغو کله کله ئی ځینی بیرغونه دچنګیز له اخلافو څخه اخستل چه پدې اړ کښې دهلاکو له مرګه وروسته آباقاخان په(٦٤۳) و(٦۷۷) کلو کښې دملك شمس الدین محمد بن ابی بکر کرت حکومت پههرات کښې تصدیق کړاو بیرغ ئی ورته ورکړ • ملك شمس الدین کهین کرت دلومړنی ملك شمس الدین زوی هم دخپل پلار په قسم د آباقاخان له خوا بیرغ او طبل موندل• مغلی ارغون هم لهشمس الدین کهین سره د آباقاخان رویه وکړه او طبل وبیرغ ئی ورته وابښل• د وروستنۍ سلسلې یعنی دافغانستان دتیموری شاهانو د بیرغو پهباب کښې دومره پوهیږو چه دمیرزا الغبیګ اودمیرزا علاؤالدولهٔ د(۸۵۰) او(۸۵۳) کلو په مشهور جنګ کښې دافغانستان دبادشاه پهښی خوا کښې دمیرزا عبداللطیف او پهکینی خوا کښې ئی دمیرزا عبدالعزیز دالغ بیګ دزامنو چتراوزرنګاره بیرغ ځړېده او ددواړو ترمنځ دمیرزا علاؤ الدوله

دلو اء ما هيچه ځاېده ۰ د ا فغا نستـا ن د(۱۱۲۱) ا و (۱۱٤٥) کـلو دهوتـکی شا ها نو دبيرغو په باره کښې ځکه څه نشو ويلی چه ماخذ نلري (۱۱٦۰) او(۱۲٥۸) کـلو دابدالی سلا طينو په دوره کښې د افغا نستا ن نشان لـ که چه داحمدشاه بـابـا د(۱۱٦۰) او(۱۱۸٦) کـلو اود شاه‌شجاع د(۱۲۱۹) او(۱۲۲۳) يا د(۱۲٥٥) او(۱۲٥۸) ؟ کـلو له سکـې څـخه را څر گـند يږی دغنمو وږی ، تو رې او ستـارې و ې نو ځکـه ويلی شو چه له دغو شکلو او ياد دغو شکـلو ديوه شکـله څخه په افغـانی بيرغو کښې کار اخستل کـېده ليکن داخبره نده معـلومه چه د هغو بيرغو رنـگـ څرنگه ؤ ؟ هو ! صرف ويلی شو چه د هغه و خت په غير منظمو عسا کـر و کـی کوس وهل کېده او بيرغ جگېده مـگر د پـاچا شخصی او منظمو عسکـر و مخصوص بير غو نه در لودل دمحمد زيو په دوره کښې په ۱۲٥۹ کال د امير دوست محمد خان پر تخت کښېناستو نه دضيا ء الملت والدين امير عبدالرحمن خان دسلطـنت تر اومې يو ورځو پورې عسکـری بيرغو نو مختـلف رنـگو نه درلودل اوزياتره شنه اوسره بيرغونه په عسکری قطعاتو کښې ځړ يد ل ـ په(۱۲۷۹) او(۱۲۸۳) يـا په (۱۲۸٥) او(۱۲۹٦) کـلودامير شيرعلی‌خان دسلطنت په دوره کښې په نظامی مثلث شکلو سرو اوشنو بيرغو کښې بهطيبه کـلمه ، دخدای (ج) ورسول (ص) اودخلفای راشده نومونه سره له قرآنی آيتو چه جهاداو فتحی ته راجع وو دسپينو کر ښو په ذريعه ليکل کېدل ـ امير عبدالرحمن‌خان په (۱۲۹۷) او(۱۳۱۹) کلو کښې د بيرغ رنگ تور او نشان ئې ، محراب ومنبر تو پک ، توره ، توپ دغنمو وږی کړل چه د سپينو کرښو په ذريعه به ئې ليکل اوهم ئې دغه نشان په افغانی مسکوکاتو کښې رواج کړ ، د نومو ړی امير په وختو کښې د بيرغ اوعلم ترمنځ څه فرق نه کېده يوازی دغه علم ؤ چه په عسکری قطعو اوشاهی مقاماتو کښې به ځړ يده ـ نوردولتی دائر هم د گمر کی په استثناء ددغه علم له ځړولو اوجگولو څخه محروم وه ـ سراج الملة والدين اميرحبيب‌الله خان په (۱۳۱۹) او(۱۳۳۷) کلو کښې عسکری بيرغ «دعلم» «اوعقاب» په نامومخصوص کړ چه علم ئې خاص دلواء دپا ره او عقا ب ئې

د کڼیک دپاره وو. دعقاب اودعلم ترمنځ نور څه فرق موجود نه ؤ غیر د دې څخه چه دعقاب تو ته دعلم له تو تی څخه وړوکی وه دباد شاه خصوصی بیرغ سور او دپادشاه نوم په سپین رنګ لیکل کیده . امیر حبیب الله خان ددولتی دائرو پرځای خپل مشرو رورته خپلې ښځې اونورو خپلو مشرانو ته اجازه ورکړې وه چه په خپلو شخصی منازلو کښې دې دشنه رنګ بیرغونه وځړوی اوددغو شخصی بیرغونشانونه لهمیاشتی ، شق القمر ، افغانی ننې لرونکی خولی ، افسری خولی ، اروپائی برلرونکی خولی او افغانی جغه لرونکو خولیونه عبارت وو . په ۱۳۳۷ کال داستقلال له اعلان نه وروسته شخصی بیرغونه منع شول اوعقاب هم لهعسکری علم څخه لری شو . دولتی بیرغونه چه دمملکت په دائرو اویا دهیوادنه بهاندی په افغانی نمایندګیو کښې ځړیدل هم له تورو توتو ، دمحراب اومنبر دنشان نه عبارت ؤ چه دبیرغو په دوو څنډو کښې به ئی دوه نورو اړه بیرغونه ځړیدل چه تر نشان لاندی ئی دوه متقاطعې توري اوپه یوه هګی ډ شکلې دائره کښې به دلمر اشعې په سپینو کرښو سره رسم شوی وې . عسکری علم هم یوه نوره توته وه چه لاندې علائم پکښې موجود وو : دعلم دیوه مخ په څلور وڅنډو کښې دجبرائیل ، میکائیل اسرافیل اوعزرائیل نومونه وو . په فوقانی ضلع کښې ئی (بسم الله الرحمن الرحیم) دبیرغ په لاندنی مستطیلاه قاعده کښې (دولت علیه مستقل افغانستان) دبیرغ په منځنې برخه په یوې دایره کښې (الله اکبر) دمرکز کینې خواته ددوونیمو دائرو یعنې دقوسینو ترمنځ پدې ډول آیتونه لیکل شوی وو چه په پورتنی نیمه دائره کښې (انا فتحنالك فتحاً مبيناً) په لاندنی نیمه دائره کښې (ان الله یحب الذین یقاتلون فی سبیله) دقوسینو ترمنځ محراب ، منبر اودهغو په دوو څنډو کښې دوه واړه بیرغونه اوتر نشان لاندې دوه متقاطعې توري او داټول ئی دلمر دوړانګې دیوی بیضوي دائری په دننه کښې وه دمرکزښی خواته ئی دقوسینوترمنځ دغه آیتونه داسې لیکل شوی وو :

په پورتنی نیمه دائره کښې (وینصرك الله نصراً عزیزاً) په لاندنی نیمه دائره کښې (صفاً کانهم بنیان مرصوص) ددې قوسینو په مرکز کښې په طغرائی

خط سره د پادشاه نوم لیکل شوی ؤ ـ دعلم په بله خوا کښې د هغې تو تې په څلورو څنډو کښې دخلفای راشدین نومونه ـ په پورته حصه کښې ئې طیبه کلمه په لاندې برخه کښې ئې (واعلموا ان الجنة تحت ظلا ا لسیوف) دتوکرې په منځ کښې د (الله) او د (محمد) معظم نومونه ـ د مرکز د ښۍ خوا په دوو نیمو دائرو کښې دغه آیت شریف (انهم لهم المنصورون وان جند نا لهم لغالبون یاایهاالذین آمنوا ان تنصر واالله ینصرکم) او دغو داوړو نیمو دائرو په منځ کښې په طغرائی ډول لیک سره د پادشاه نوم ـ د مرکز کیڼې خواته دتوسینو په منځ کښې دغه آیتونه لیکل شوي وو: (نصر من الله وفتح قریب وبشر المومنین ینصرکم ویثبت اقدامکم) د دغو دواړو نیمو دائرو په منځ کښې دمحراب ومنبر وړوکی نشان او دهغه په دړو څنډو کښې نیزه، بیرغ برچه تبر، توپک، توره، توپانچه، او تر نشان دلاندې تله، ستوري او د لمر وړانگې رسم کېدلې مگر دا ټولې او ټول نشانونه په توره توته کښې په سپین رنگ سره لیکل کېدل ـ یوازې د پادشاه شخصي بیرغ سور او نشانونه ئې زر دوزي کېدل ـ علم مبارک له غزنه څخه پورته داردو تر قرار گاه پورې ځگېده ـ د پادشاه علم یوازې په عسکری مراسمو کښې راکښل کېده پاد شاه شخصي بیرغ هم در لود چه په یوې خوا کښې ئې په طغرائی خط سره د پاد شاه نوم لیکل کېده او په بله خوا کښې ئې افغانۍ جغه لرونکې خولۍ، دلمر وړانگې او دخولۍ تر تصویر دلاندې دوه متقاطعې تورې په سپین رنگ سره رسم کېدلې ـ په ۱۳۴٦ قمری کال کښې دافغانستان دجنډې تور رنگ په توره سره اوښنه بدل شول او نور خصوصیات ئې برخپل حال پاتې شوه په ۱۳۴۷ کال کښې حکومت پیشنهاد وکړ چه د محراب ومنبر دنشان په عوض کښې د ې دلمر دغره شکل دافغانستان په بیرغ کې ومنل شي خو دغه نظر په رده شوه بیا په هغه کال کښې اغتشاشیانو دخپلو بیرغو د پاره تور رنگ غوره کړ مگر اعلیحضرت سعید شهید محمد نادر شاه علیه الرحمه ژر تر ژره اغتشاشیانو او ددوی تورو بیرغو ته خاتمه ورکړه او په مجدد صورت سره دملي بیرغ رنگ توره سور او شین شو او نشان ئې محراب ومنبر او دغنمو وږی په سپین رنگ سره غوره شوه.

د ملي شورى

تشکیل :

رئیس	ع،ج،س،ا محمد نوروز
لمړی معین	ښاغلی مولوی صالح محمد

ښاغلی محمدنوروز دملي شورا رئیس دکار په وخت کښې

دوهم معین	ښاغلی حاجی فقیر محمد «شفا»
لمړی منشی	»محمدرحیم « شیدا»
دوهم منشی	»محمد کبیر «عبرت»
دلیکنی دلوی مدیر کفیل	»محمدداؤد
دمحاسبی او لوازمو لوی مدیر	»محمد نعیم
دکمیسیونو دمدیر کفیل	» زین العابدین «جمالی»
داوراقو مدیر	»فیض محمد
دتبلیغاتو او نشریاتو دمدیر کفیل	»حفیظ الله «منبر»

اجراآت سال دوم دورهٔ نهم

مجلس شورا یملی

اجراآت شورایملی در ۱۳۳۵ بدو حصه منقسم می‌شود که یکی آن مربوط بامور داخلی شوراو دیگر آن مربوط باموردولت میباشد :

الف: مربوط باموردداخلی شورا:

۱- تصویب مؤرخ ۱۲ جوزای مجلس عمومی راجع بسه فقره: اول کمیسیونهای هشت گانهٔ شوراکه عبارت انداز کمیسیون وضع تفسیرو تغییر قوانین کمیسیون امورداخله، سمع شکایات وامورقبایل ،کمیسیون امورمالی بودجه و اقتصاد ، کمیسیون امورخارجه، کمیسیون امورعدلیه کمیسیون امور دفاع ملی، کمیسیون معارف،صحیه ومطبوعات کمیسیون مخابرات ، فوایدعامه معادن وزراعت، تایید شده است که برای سال ۱۳۳۵ نیز مانند سال ۱۳۳٤ کار کنند. دوم همان اعضای محترم سابق ورؤ ساومعاونین ومنشی‌های کمیسیون های هشت گانهٔ مذکور مانندسال ۱۳۳٤ درسال ۱۳۳۵ نیزاجرای وظیفه بدارند. سوم راجع بروزهای کارمجلس عمومی و کمیسیون ها که مانندسال ۳٤ روزهای کارمجلس عمومی یکشنبه،دوشنبه ،وسه‌شنبه وایام کار کمیسیونهای هشت گانه شنبه، چهارشنبه و پنجشنبه تعیین وتایید شده وضمناً اضافه گردیده که هرگاه درروزهای کارمعینهٔ مجلس عمومی کار نباشد کمیسیونهای هشت گانه کار کرده میتوانند.

۲- تصویب مؤرخ ۲۸ جوزا ۳۵ مجلس عمومی ازاثر مطالعه راجع بفیصله مؤرخ ۱۹ جوزاء کمیسیون قوانین به‌پذیرفته شدن استعفای بناغلی عصمت الله وکیل سرکانی ازعضویت دو کمیسیون یعنی کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور داخله وهکذاازاثر مطالعه فیصله ۱٤ جوزای کمیسیون امور خارجه قبول شدن استعفای بناغلی عبدالحق وکیل بگرام ازوظیفه منشی گری کمیسیون امورخارجه درحالیکه عضویت مذکور درآن کمیسیون باقی مانده وپذیرفته شدن بناغلی هدایت‌الله وکیل کوزکنر بوظیفه منشی گری کمیسیون امورخارجه بر علاوه وظیفه معاونت مذکوردران کمیسیون .

۳- تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی راجع بمطالعه‌و تائید فیصله‌تاریخی ۹سرطان ۳۴ کمیسیون‌تدقیق وثایق درمورداعتبارنامه ها سه‌نفر و کلاکه‌عبارت انداز بناغای حاجی محمدسلیم وکیل جوند وبناغای محمداسلم وکیل‌شهرك وبناغای دادمحمد وکیل کرچی تلات .

٤- تصویب‌مورخ ۱۱سرطان۳۵مجلس‌عمومی راجع به انفکاك بناغلی غلامجان وکیل اندرازعضویت کمیسیون امورقوانین‌وشامل بودن مشارالیه تنها بعضویت کمیسیون‌امورمعارف،صحیه‌ومطبوعات- وشمولیت بناغای‌محمداکبر وکیل‌دایکندی بعضویت کمیسیون‌امورمخابرات،فوایدعامه، زراعت و معادن و صنایع ازاثر پیشنهاد دار الانشاء شور اباساس درخواست نامه های دونفر وکلای موصوف .

٥ - تصویب مؤرخ ۲۳سرطان ۱۳۳۵مجلس عمومی از اثر قرارهای ۳ کمیسیون که عبارت از کمیسیون امور مالی وبودجه و کمیسیون زراعت مخابرات،فواید عامه معادن وصنائع وکمیسیون معارف‌صحیه ومطبوعات‌بوده مبنی براینکه (پلان پنج سالهٔ اقتصادی را از تاریخ ۱۷ جوزا الی تاریخ صدور فیصله های شان از مطالعه گزارش داده یاد داشت های در اطراف آن اخذ وهر۳ کمیسیون در اثر مفاهمه واینکه موضوعات پلان یك بدیگر ارتباط دارد یك تعداد وکلا را از هر کمیسیون تعیین و پیشنهاد داده اند که اعضای انتخابی هر۳ کمیسیون، یك‌کمیسیون‌مشترك را تشکیل و نمایندگان داحضارو رات نموده تحقیق وتدقیقات لازمه تکمیل وبعداً فیصله خود را صادر و بمجلس عمومی تقدیم دارند مجلس عمومی‌درنتیجه،غورونظریات کمیسیون های سه گانه را معقول دانسته و تشکیل یك کمیسیون مشترك بیست وشش نفری را تایید نمود .

٦ - تصویب مؤرخ ۸برج اسد۳۵مجلس‌عمومی از اثر قرارکمیسیون‌مشترك پلان پنجساله اقتصادی راجع به‌تاییدانتخاب‌وتعیین بناغای دوکتور فقیرمحمد «شفا» معین دوم شورا بحیث رئیس کمیسیون مشترك مذکور .

۷ ــ تصویب مؤرخ ۸ برج اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به پذیرفته شدن ښاغلی محمد عظیم وکیل جدران بعضویت کمیسیون امور مالی و بودجه باساس درخواست خودش وقرار کمیسیون مذکور .

۸ ــ تصویب مؤرخ ۲۶ سنبله ۳۵ مجلس عمومی از اثر مکتوب نمبر ۱۹۱۵ر۳۰ اسد ۳۵ مدیریت اداری ولایت جنوبی وفیصله ۳ر۳۱ سنبله ۳۵ کمیسیون امور تدقیق وثایق راجع به تعیین یك هیأت که عبارت بوده از ښاغلی جان محمد وکیل زرمت وښاغلی هدایت الله وکیل کوز کنر وښاغلی محمد محسن وکیل موسی قلعه برای کشف حقایق موضوع اتهام ښاغلی خان وکیل حاجی میدان در شورای ملی بفقره قتل یك نفرمغان نام .

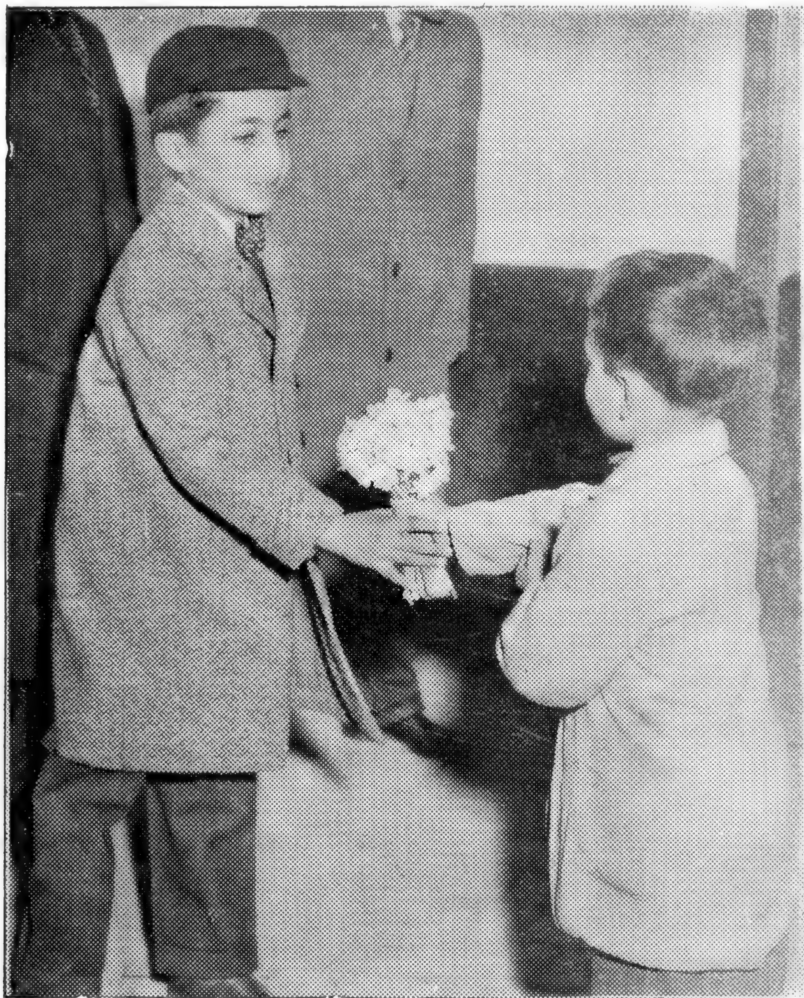
۹ ــ تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاینکه اصولنامهٔ پروژه خرد ضابطان مکتبی قوای بری وهوایی منضمه مکتوب ۳۵۱۹ر۲۰ جدی ۱۳۳٤ مدیریت ذاتیه ریاست اردوی وزارت دفاع ملی مصوبه مجلس عالی وزرا وفیصله مورخ ۱۳ سنبله ۳۵ کمیسیون امور قوانین و قرار مورخ ۲۳ سنبله کمیسیون امور دفاع ملی مورد مطالعه قرار داده وچون درماده (۱۹) پروژه آن معاشات خرد ضابطان به افغانی تعیین و گنجانیدن مقدار معاش از حیث تحول بصورت قانون ـ مغایر تکنیك قانون واشکال پذیر بود و هم بعضی وکلا در مجلس اظهارات دیگری نمودند بنابران تصویب بعمل آمد که پروژه مذکور بیک کمیتهٔ ده نفری که از کمیسیون قوانین وکمیسیون دفاع ملی مشترك باشد محول شود تادرموضوع غور نموده بعد از تکمیل با نظریهٔ خویش به مجلس عمومی تقدیم دارند .

۱۰ ــ تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی ازاثر مطالعهٔ فیصله تاریخی ۲۰ سنبله ۱۳۳۵ کمیسیون تدقیق وثایق درموضوع وکالت شورای ملی اهالی ارزگان و اوراق مربوطه که بین دو نفر یکی خدایرحیم ودیگری عبدالجلیل درموضوع انتخاب شد بحیث وکیل عرایض به شورا رسیده بود .

درنتیجه غور مجلس عمومی چنین تصویب بعمل آمد که باستثنای خدایرحم

درمجلس شورای ملی یکی از وکلا درمورد بعضی از فقرات توضیحات میخواهد

والاحضرت شهزاده محمد داؤد پښتونیار درنخستین روز شمول درښوونځی
از یکی از متعلمان دستهٔ گل میپذیرند

وعبدالجلیل مذکور اصولا شخص دیگری بوکالت اهالی ارزگان مطابق لایحه انتخابات ، انتخاب شود .

۱۱ـ تصویب مؤرخ ۱۵ میزان مجلس عمومی باثر مطالعه فیصله تاریخی ۶ میزان ۳۵ کمیسون امور تدقیق وثایق شوراو مکتوب ۲۰۷۳ مؤرخ ۱۹ر۶ر۳۵ مدیریت قلم مخصوص وزارت داخله و اعتذاریهٔ مریضی و ضرورت بناغای سلطان محمد وکیل شورای ملی مرکز حکومتی اعلی فراه ضمیمهٔ آن که وکیل موصوف به آن نسبت ازوظیفه وکالت استعفا نموده ازطرف مجلس عمومی پذیرفته شده که عوض مذکور شخص دیگری اصولا انتخاب شود.

۱۲ـ تصویب مؤرخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی از اثر پیشنهاد دارالانشای شورا ازاینکه اگرچه ابتدای رخصتی سنوی ازاول عقرب مقرراست با آن برای وارسی مسائل لازمی وضروری وکلای شورای ملی تادهم برج عقرب بمرکز حضور داشته باشند .

۱۳ـ تصویب مورخ ۷ عقرب ۳۵ مجلس عمومی بعد آنکه پروژه اصولنامه بنار والی و اوراق مربوط آن در مجالس منعقده اول پنجم وششم برج عقرب مطالعه گردید از باعثیکه ازطرف مجلس دربارهٔ بعضی مواد آن یادداشت های اخذ گردید لذا مجلس عمومی یك کمیسیون موقت مرکب ازپانزده نفر تعیین وتصویب نمود که با احضار نماینده دولت درمواد یاد داشت شده وباطراف آن غور وتدقیق نموده پروژه را بعد ازتکمیل با نظریه وقرار خویش بمجلس عمومی تقدیم دارند.

ب ـ مربوط بامور دولت:

۱ـ تصویب مؤرخ ۲۰ جوزا ۳۵ مجلس عمومی : راجع به پروتوکول امتداد مدت اعتبار معاهده بی طرفی وعدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی مورخ ۲۴ جون ۱۹۳۱ که بداخل دوماده برای مدت ده سال دیگر بتاریخ ۲۵ قوس ۱۳۳۵ ـ ازطرف بناغلی سردار محمد نعیم وزیر خارجه افغانستان بناغلی گرومیکو معین وزارت خارجه دولت شوری در کابل بامضار سیده است پروتوکل مذکور

بتاریخ ۱٦جوزا ۳۵ـ ازطرف کمیسیون خارجه تصویب شدو بتاریخ ۲۰ جوزا به تصویب مجلس عمومی شورای ملی رسید .

۲ـ تصویب مورخ ۲۰جوزا ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ اصولنامه استماع دعاوی درمورد جلوگری از اتلاف حقوق صغار پس از تصویب ۱۱۸٦ر۱۵ر۱۲ر۳٤ مجلس وزرا و تصویب ٤ حمل ۳۵ مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳جوزای ۳۵ کمیسیون امور اداری عدلیه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۳ـ تصویب مورخ ۲۰جوزای ۳۵ مجلس عمومی ضمیمه وتوقیف خانه‌ها درخصوص کسانیکه درمقررات جزائی وجنائی از محاکم شرعی و اصولی ومجالس مشوره محکوم بجریمه نقدی میشوندا گرپول جریمه مذکورازمحکوم به تحصیل نرسیده ودرعین زمان فوت نماید ازتحصیل آن صرف نظر شود. بعد تصویب ۸۱٦ر۱٤ر۸ر۳٤ مجلس وزراءو تصویب ۱۹عقرب ۳٤ مجلس اعیان بمجلس عمومی تصویب شده است.

٤ـ تصویب مؤرخ ۲۷جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع بموافقه مجدد اساسی بین افغانستان وملل متحدوسازمانهای بین المللی کار وارزاق و زراعت ، عرفانی ،علمی وتربیوی ، هوانوردی ملکی ، اتحادیه مواصلات ومخابرات بین المللی وسازمان صحی ومترو لوژی جهان که بتاریخ ۲۰ ثور ۱۳۳۵ درکابل منعقد شده ومحتوی شش مواداست ـ پس از تصویب ۱۲۲٦ر۲۹ حوت ۳٤ مجلس وزرا وصدور فیصله ۲٦جوزای ۳۵ کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۵ـ تصویب مورخ ۲۷جوزای ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (٦۲) اساسنامه دافغانستان بانك درموردهیأت مراقبت ذخیره بانكنوت پس از تصویب ۷۸۷ر۷۳۰ر۳٤ مجلس وزرا و تصویب تاریخی ٦عقرب ۳٤ مجلس اعیان وصدور فیصله مورخ ۲٤جوزای ۳۵ کمیسیون امور قوانین بمجلس عمومی تصویب شده است.

٦ـ تصویب ۲۷ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : ضمیمهٔ ۲ اصولنامه ضابطان احتیاط

درمورد غیرحاضری ضابطان احتیاط پس از تصویب ۱۰۲ر۲۷ حمل ۳۵ مجلس وزرا وتصویب ۲۹ ثور مجلس اعیان وصدور فیصله ۱۳ جوزا کمیسیون امور دفاع ملی وصدور فیصله ۱۷ جوزای کمیسیون امورقوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۷ـ تصویب مؤرخ ۲۸ جوزای ۳۵ مجلس عمومی : راجع بموافقت نامه سرویس هوائی بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت اتحاد جماهیر شوروی بداخل ده مواد ـ بعهٔ ۹ مادهٔ دیگر ضمیمهٔ موافقت نامه مذکور ـ وچارماده پروتوکول علیحده مربوط بموضوع مذکور پس از تصویب ۲ر٤ حمل مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۲۳ جوزای کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۸ـ تصویب مورخ ۲ سرطان ۳۵ مجلس عمومی: راجع باصولنامه تریاك که محتوی ۹ مواد است پس از تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۷ جوزای کمیسیون قوانین وفیصله ۲۳ جوزای ۳۵ کمیسیون زراعت شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۹ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۳۵ مجلس عمومی: ضمیمهٔ ۳ اصولنامه مکلفیت عسکری راجع به اداره کنندگان دستگاه های فنی. پس از تصویب نمبر ۲۳٦۲ر۱۵ دلو ۳۰ مجلس وزرا وصدور فیصله ۸ سرطان کمیسیون قوانین وفیصله کمیسیون دفاع ملی به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۰ـ تصویب مؤرخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی: تعدیل ماده ۱۱ اصولنامه محاکمات مامورین ملکی راجع به هیأت تحقیق مامور مظنون ولایات وحکومت اعلی مرکب از مامورین میباشد پس از تصویب ۹۲۱،٤ جدی ۳٤ مجلس وزراء و تصویب مورخ ۸ دلو ۳٤ مجلس اعیان و صدور فیصله مورخ ۱۰ سرطان ۱۳۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۱ـ تصویب مورخ ۱۱ سرطان ۱۳۳۵ مجلس عمومی ، راجع بتعین

ښاغلی میرزا عبد العلی وکیل بگرامی و ښاغلی محمد سرور وکیل جلدك برای سال ۱۳۳۵ جهت مراقبت ذخیره بانکنوت به د افغانستان بانك به اساس ماده (٦۱) اساسنامه دافغانستان بانك .

۱۲ـ تصویب مورخ ۲۳ سرطان ۳۵ مجلس عمومی . را جع بنشر چهارصدملیون افغانی بانکنوت جدید پس از تصویب نمبر (۹۷) مجلس عالی وزراء وصدور فیصله مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه به مجلس عمومی موافقه وتصویب و علاوه شده اینکه ریاست دافغانستان بانك در آینده حتی الامکان بنشرات بانکنوت جدید مبادرت نکرده پولهای مورد ضرورت خود را از مدارك قرضه های مؤسسات تکافو نماید .

۱۳ـ تصویب مؤرخ ۸ اسد ۳۵ مجلس عمومی . راجع بوضع پروژه اصولنامه هوانوردی ملکی که محتوی نوزده مواداست پس از تصویب مجلس عالی وزرا وتصویب بمجلس عالی اعیان وصدور فیصله های جداگانه کمیسیون امور قوانین وکمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی پس از موافقه تصویب شده است .

۱٤ـ تصویب مورخ ۱۳ اسد ۳۵ مجلس: راجع به مبلغ (هفتادو۹ ملیون وشش صدو پنجاه وهشت هزاروشش صدودو افغانی و بیست وشش پول) مصرف خارج موازنه بودجه ۱۳۳٤ که ازطرف مجلس عمومی موافقه ومنظورشده است پس ازصدور فیصله ۷ اسد ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی تصویب شده است .

۱۵ـ تصویب مؤرخ ۲٤ اسد ۳۵ مجلس عمومی : در خصوص چهار مواد موافقت نامه اخذ قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی حکومت افغانستان از حکومت اتحادجماهیر شوروی سوسیالیستی به تکت پولی دوفیصد وکریدت طویل المدت پس ازتصویب مجلس عالی وزرا وصدور فیصله تاریخی ٦ سرطان کمیسیون مالی و بودجه وفیصله ۱۳ سرطان کمیسیون امورخارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱٦ـ تصویب مؤرخ ۲۷ اسد ۳۵ مجلس عمومی راجع به بودجه معاشات

و مصارف عادی سال ۱۳۳۵ باقسمت سرمایه گذاری که بودجه دوایر دولت بوضع عادی عبارت از مبلغ و نهصدوسی وشش ملیون وچهارصدو پنجاه و یکهزار و سه صدوشصت وچهار افغانی وهشتادوشش پول، وقسمت سرمایه گذاری سال ۱۳۳۵ عبارت از مبلغ چهارصدویك ملیون وسی و پنجهزاروشش صدوپنجاه افغانی و پنجاوپنج پول، بوده بشمول دوازده مواد قانون موازنه عمومی ۲۵ و ده مواد فیصله مورخ ۱٦ اسد ۳۵ کمیسیون مالی و بودجه کـه در مورد موضوعات بودجه مذکور بوده منظور شده است .

۱۷ـ تصویب مؤرخ ۳۱ اسد ۳۵ مجلس عمومی: راجع به پلان پنجساله اقتصادی مصوبه مجلس عالی وزرا بعد مطالعه قرارمورخ ۳۰/۱ سد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی مذکور ودادن توضیحات مفصل دراطراف آن از طرف شاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان درمحضر نمایندگان ملت مجلس عمومی به قیدسه مواد تصویب نمود.

۱۸ـ تصویب مورخ ۱۷ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: درخصوص بودجهٔ سال ۱۳۳۵ خزینه تقاعد که عبارت ازمبلغ (چارملیون ونهصد وهجده هزاروچهارصدو بیست وسه افغانی وهفتاد هفت پول) واردات ومبلغ (چهارملیون وهشت صدو هشتادوپنج هزارو نهصدوچهل وچهار افغانی ودو پول) معاشات ومصارف بوده بعد تصویب مجلس عالی وزرا وفیصله تاریخی ۱۷ سنبله ۳۵ کمیسیون امور مالی و بودجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است .

۱۹ـ تصویب مؤرخ ۱۹ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: از اثر مطالعه پیام شورای عالی اتحاد جماهر شوروی سوسیالیستی به پارلمانهای جهان در موضوع تقلیل سلاح وتحریم اسلحه ذروی ـ ازانجا که افغانستان همواره آرزومند ایجادروابط حسنه بین ملل ومردم جهان است و برای حسن تفاهم واستقرار صلح وامن گیتی ازصرف مساعی خودداری نکرده ونخواهد کرد ـ از پیام متذکره شورای عالی اتحاد شوروی حسن استقبال وآرزو شده است که تحریم سلاح اتومی وتقلیل تسلیحات مدهشه مورد توجه تمام ملل بزرگ قرار گیرد تا بشریت ازآشوب وعواقب وخیم این مسابقات درامان بماند.

۲۰-تصویب مؤرخ ۲٤ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع بوضع اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری که محتوی نه فصل و (۱۲۷) مواد بوده با تعدیل ماده ٤۹ پروژه مذکور بعد تصویب مجلس عالی وزرا و اعیان وصدور فیصله های کمیسیون امور قوانین و کمیسیون امور دفاع ملی شورا بمجلس عمومی تصویب شده است.

۲۱-تصویب مؤرخ ۲٦ سنبله ۳۵ مجلس عمومی: راجع به کنوانسیون ادویهٔ مخدرهٔ تاریخی ۱۹ فروری ۱۹۳۵ منعقده جینوا در مورد تولید خرید، فروش، ورود وصدور ودیگر مقررات مربوط به تریاک طبیعی، مورفین، استیل مورفین، برگ کوکا، ایلکونین کوکائین خام و بنگ هندی پس از تصویب ۳۵٦- ۱۷ سرطان ۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون خارجه شورا بمجلس عمومی تصویب شده است

۲۲- تصویب مؤرخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی: راجع به تعدیل تبصره ماده (٥٤) اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه راجع بمامورینیکه آرزو داشته باشند عوض معاش تقاعد زمین بگیرند وکسانیکه استحقاق تقاعد خودرا در اول معاش گرفته باشند زمین برایشان داده نمیشود بعد تصویب ٥٠١ ۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا و تصویب مورخ ۱٦ سنبله ۳۵ مجلس اعیان و قرار مورخ ۲۷ سنبله ۳۵ کمیسیون قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۳ - تصویب مورخ ۷ میزان ۳۵ مجلس عمومی، درخصوص تعدیل ماده (۸) پروژه اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری بعد تصویب مجلس عالی وزرا وتصویب مجلس عالی اعیان وصدور فیصله کمیسیون دفاع ملی وصدور فیصله کمیسیون قوانین شورا به مجبس عمومی تصویب شده است.

۲٤ - تصویب مورخ ۸ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تشکیل وزارت پلان بامبلغ بودجه وگراف تشکیل ولایحه وظایف آن پس از تصویب ٥٤٦ ۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۲ میزان کمیسیون امور مالی وبودجه شورا به مجلس عمومی تصویب و ضمنا علاوه شده است که تشکیل وو ظایف وزارت پلان به تشکیلات عمومی شامل و بشورای ملی ارائه شود.

۲۵ - تصویب مورخ ۱۵ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به گراف تشکل وزارت

تجارت که وزارت اقتصاد ملی جدیداً باین نام تبدیل و تعدیل گردیده است بالایحه وظایف و تشکیلات وزارت تجارت که بعد تصویب ۵۵۰-۲۳ سنبله ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۳ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه شورا به مجلس عمومی باایزاد این تبصره درآخر ماده هفدهم آن شخص وزیر تجارت درمسأله مراقبت و کنترول اوضاع و نرخهای بازارها ازحیث اهمیت موضوع شخصاً مراقب وهم متوجه باشد) تصویب و وزارت اقتصاد ملی را ازاول برج عقرب ۳۵ لغو وعلاوه گردیده که تشکیل ولایحه وظایف وزارت تجارت به تشکیلات عمومی کشور شامل و بشورای ملی تقدیم شود.

۲۶ - تصویب مورخ ۱۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی تعدیل ماده (۳) ضمیمهٔ مورخ ۳۰ برج اسد ۱۳۳٤ اصولنامه استخدام، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه ازاینکه (کسرات ایام خدمت درصورتیکه ازثلث سال زیاد باشد سالتمام حساب میشود وکسرات کمتر ازثلث سال داخل حساب نمی آید) بعد تصویب ۶۰۷ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا و قرار تاریخی ۱۳ میزان کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شده است :

۲۷ - تصویب مورخ ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ۹ ماده موافقه نامه تجارتی تبادل اموال وده مواد موافقه نامه تادیه جات وپروتوکول قیمت ها واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان وحکومت جمهوری توده ئی پولیند که بتاریخ ۲ آگست ۱۹۵۶ برای مدت ۳ سال بین نماینده گان مملکتین بامضا رسیده با فهرست اجناس اموالیکه افغانستان به پولیند وپولیند بهافغانستان صادر ووارد میکنند پس ازتصویب ۵۰۲-۲۸ اسد ۳۵ مجلس وزرا وفیصله تاریخی ۹ میزان کمیسیون امور خارجه وفیصله مورخ ۱۶ میزان ۵م کمیسیون امور مالی وبودجه شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شده است.

۲۸ - تصویب مورخه ۲۱ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع بقرارداد پنج ملیون دالر قرضهٔ اکزم بانك بکریدت فیصله سه دالر بمدت چهل سال برای حکومت افغانستان وموافقت نامه مبلغ ۹ ملیون وپنجصدوشصت هزار دالر معاونت دولت اتازونی

برای انکشاف حمل ونقل هوایی افغانستان پس از تصویب ۳۲۲ـ۶ سرطان و ۶۰۵ اول میزان ۳۵ مجلس عالی وزرا وفیصله تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور مالی و بودجه وفیصله مورخ ۲۰ میزان کمیسیون امورخارجه شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شده است .

۲۹ ـ تصویب مورخ ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به فیصلهٔ ها ئیکه از ریاست عالی تمیز منقوض میگردد بهمان محکمه مرافعه که حکم را صادر نموده ارجاع گردد پس از تصویب ۱۱۸ر۳ر۲ر۳۵ مجلس عالی وزرا وتصویب مورخه ۹ ثور ۳۵ مجلس اعیان وفیصله کمیسیون عدلیه وفیصله کمیسیون قوانین شورا ازطرف مجلس عمومی تصویب شد.

۳۰ ـ تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامه تعرفه گمرکات پس از تصویب ۴۷۷ ر۲۱ ر ۵ ر ۳۵ مجلس عالی وزرا وقرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا .

۳۱ ـ تصویب ۲۹ میزان ۳۵ مجلس عمومی راجع به ربع تفاوت معاش برای مامورینیکه اصولا مستحق ترفیع میشوند ولی بنا بر عدم کمبود ترفیع کرده نتوانند ـ بنام ضمیمه اصولنامه استخدام ، ترفیع وتقاعد مامورین ملکیه پس از تصویب ۴۵۳ ر۱۴ر۵ر۳۵ مجلس عالی وزرا وصدور قرار تاریخی ۲۵ میزان ۳۵ کمیسیون امور قوانین شورا به مجلس عمومی تصویب شد.

۳۲ ـ تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی : راجع بوضع اصولنامه اداری محاکم عدلیه بعد تصویب مجلس عالی وزرا و مجلس اعیان وصدور قرار تاریخی ۱۷ میزان کمیسیون امور عدلی وقرار مورخ ۲۵ میزان امور قوانین شورا که پس ازتدقیق آن درجلسات ۲۲ ر ۲۸ ر ۲۹ میزان اخیرا درجلسه ۳۰ میزان مجلس عمومی باایزاد ، اصلاح وتعدیلات که در بعضی مواد پروژه اصولنامه مذکور بعمل آمد تصویب شد.

۳۳ ـ تصویب مورخ ۳۰ میزان ۳۵ مجلس عمومی : راجع به بودجه سال ۱۳۳۵ تصدیهای دولتی وتوحید عمومی آن پس ازصدور قرار تاریخی ۲۷ میزان ۳۵ کمیسیون امورمالی و بودجه ازطرف مجلس عمومی بودجه مذکور که مجموعا

عبارت ازمبلغ (سه صدوهشتاد ملیون ودوصد وچهارده هزار وسه‌صدو دوافغانی وبیست وهشت پول) بوده تصویب شد، اما مبلغ (یك صد وپنجاه‌هزارافغانی) که بنام بخششی در بودجه ریاست انحصارات دولتی، تکلیف شده است بشماره اول تصویب تنقیص گردیده وهکذا بشماره دوم تصویب قید شده که نسبت افزودی کارها تشکل جدید شعبات لازم منظور است اما معاش اشخاصیکه در چوکی موجوده تزئید شده تزئیدات مذکور منظور نیست.

۳٤ـ تصویب مورخ ۳۰ میزان ۱۳۳۵ مجلس عمومی : پروژه اصولنامه خوردضابطان مکتبی‌قوای بری وهوائی اردوی‌شاهی افغانستان که قرارتصویب ۷میزان ۳۵ مجلس عمومی بکمیتهٔ مختلط از اعضای دوکمیسیون (دفاع‌ملی وامور قوانین) شورا ازاثرصدور یاد داشت های مجلس وبودن موضوع معاش بماده (۱۹) پروژه مذکور محول شده بود اخیراً کمیتهٔ مذکور دراطراف آن غور ودرنتیجه ماده (۱۹) پروژه مذکور را حذف وقرارخویش را صادرنمود و مجدداً مورد مطالعه مجلس عمومی قرارگرفته و پروژه مذکور با ستثنای ماده (۱۹) آن تصویب شده است .

فقراتیکه در کمیسیونهای سال دوم دوره نهم شورای ملی فیصله شده

الف : کمیسیون امور خارجه :

اول ـ قرار مورخ ۱٦ جوزا ۳۵ کمیسیون درباره پروتوکول امتدادمدت اعتبار معاهده بی‌طرفی وعدم تجاوز متقابله مورخ ۲٤ جون ۱۹۳۱ بین‌اتحاد جماهیر شوروی سوسیالیستی وافغانستان .

دوم ـ قرارمورخ ۲۳ جوزا ۳۵ راجع به موافقه نامه بین حکومت شاهی افغانستان و اتحاد جماهیر شوروی در موضوع سرویس هوائی .

سوم ـ قرار تاریخی ۲٦ جوزا ۳۵ در موردقرارداد تخنیکی بین افغانستان ویونان

چهارم ـ قرار مورخ ۳۱ سرطان ۳۵ در موضوع موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر از دولت اتحاد جماهیر شوروی .

پنجم ـ قرار مورخ ۵ اسد ۳۵ در موضوع پروژه هوانوردی ملکی .

ششم ـ قرار مورخ ۲۹ اسد ۳۵ درباره کنوانسیون ۱۹ فروری ۱۹۲۵ جینوا راجع بزرع تریاک.

هفتم ـ قرار مورخ ۹ میزان ۳۵ درمورد قرارداد تبادلهٔ اموال و تادیه‌جات و پروتوکول قیمت ها و اندازه مال‌التجاره بین حکومت شاهی افغانستان و دولت پولیند .

هشتم ـ قرار مورخ ۲۱ میزان ۳۵ راجع به انکشاف حمل و نقل هوائی در افغانستان و قرارداد قرضه پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزم بانک امریکا .

ب :ـ کمیسیون اموردفاع ملی :

۱ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ کمیسیون راجع به دو ماده مقررات غیرحاضری ضابطان احتیاط .

۲ـ قرار مورخ ۱۴ جوزا ۳۵ در مورد ضمیمه نمبر (۳) اصولنامه مکلفیت عسکری .

۳ـ قرار مورخ ۱۲ سرطان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۸) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .

٤ ـ قرار مورخ ۳۰ سرطان ۳۵ در مورد تعدیل ماده (٤۹) اصولنامه ترفیع و تقاعد عسکری .

۵ـ قرار مورخ ۳۰ سنبله ۳۵ در مورد پروژه قانون خوردضابطان قوای بری و هوائی

ج ـ کمیسیون امور اداری وزارت عدلیه :

۱ ـ قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ راجع به ضمیمه اصولنامه استماع دعوی صغار در محاکم ثلاثه .

۲ـ قرار مورخ ۱٤ میزان ۳۵ در موضوع لایحه پروژه اصولنامه اداری محاکم عدلیه .

۳ـ قرار مورخ ۱۷ میزان ۳۵ درمورد فیصله هائیکه از ریاست عالی تمیز منقوض می گردد .

د- کمیسیون امور فواید عامه- معدن و صنایع- زراعت و مخابرات:

۱- قرار مورخ ۲۳ جوزا ۳۵ در موضوع پروژه قانون زرع تریاک.

۲- قرار مورخ ۲۲ سرطان ۳۵ در مورد تدقیق پلان پنجساله اقتصادی.

هـ- کمیسیون وضع - تفسیر و تغییر قوانین:

۱- قرار مورخ ۱۳ جوزا ۳۵ درمورد کسانیکه در فقرات جزائی وجنائی از محاکم شرعیه ومجالس مشوره محکوم به جریمهٔ نقدی میشوند اگر فوت گردد از پول جریمهٔ آن صرف نظر شود.

۲- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درموضوع پروژهٔ قانون هوانوردی ملکی.

۳- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درمورد پروژهٔ قانون تریاک.

٤- قرار مورخ ۱۷ جوزا ۳۵ درمورد دومادهٔ غیر حاضری ضابطان احتیاط.

٥- قرار مورخ ۲٤ جوزا ۳۵ درموضوع مادهٔ «٦۲» اساس نامه دافغانستان بانك تحت عنوان «دورهٔ وظیفه».

٦- قرار مورخ ۸ سرطان ۳۵ در مورد ضمیمهٔ نمبر (۳) اصولنامهٔ مکلفیت عسکری.

۷- قرار مورخ ۱۰ سرطان ۳۵ در موضوع تعدیل ماده «۱۱» اصولنامه محاکمات مامورین.

۸- قرار مورخه ۲۹ اسد ۳۵ درموضوع پروژه جدید اصولنامه ترفیع تقاعد عسکری.

۹- قرار مورخه ۲۹ اسد راجع به فصل نهم قانون ترفیع وتقاعد عسکری.

۱۰- قرار مورخه ۱۳ سنبله ۳۵ راجع به پروژهٔ اصولنامهٔ خورد ضابطان قوای بری وهوائی.

۱۱- قرار مورخه ۱٤ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تعدیل مادهٔ (٤۹) پروژهٔ قانون ترفیع وتقاعد عسکری.

۱۲- قرار مورخه ۲۱ سنبله ۳۵ راجع به تدقیق اساس نامهٔ کوپراتیف مامورین.

۱۳- قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «٥٤» اصولنامهٔ ترفیع تقاعد مامورین ملکیه.

۱٤ـ قرار مورخه ۲۷ سنبله ۳۵ راجع به تعدیل ماده «۸» اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری .

۱۵ـ قرار مورخه ۱۱ میزان ۳۵ راجع به تدقیق تعلیمات نامه‌ها .

۱٦ـ قرار مورخه ۱۳ میزان ۳۵ راجع به کسور ایام خدمات مامورین ملکیه.

۱۷ـ قرار مورخه ۲۰ میزان ۳۵ راجع به پروژۀ اصولنامه اداری محاکم عدلیه .

۱۸ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ راجع به ماده «۲۳» اصولنامه سابقۀ مامورین ملکیه درمورد ربع تفاوت معاش مامورین ملکیه .

۱۹ـ قرار مورخه ۲۵ میزان ۳۵ درمورد تعدیل ماده (۲) حقوق صادرات اصولنامۀ تعرفۀ گمرکات .

۲۰ـ قرار مورخۀ ۲۵ میزان راجع به فیصله‌ها ئیکه ، از ریاست تمیز منقوض میگردد .

۲۱ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درمورد پروژۀ اصولنامۀ ښاروالی .

وـ کمیسیون امور معارف مطبوعات وصحیه:

۱ـ قرار مورخه ۳۱ جوزا ۱۳۳۵ درموضوع قرارداد ثقافتی بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهور مصر .

۲ـ قرار تاریخی ۲۲ سرطان ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجسالۀ اقتصادی.

زـ کمیسیون امور مالی ـ بودجه واقتصاد:

۱ـ قرار مورخه ٦ سرطان ۳۵ درموضوع امضای موافقه نامه یکصد ملیون دالر ازدولت اتحاد جماهیر شوروی .

۲ ـ قرار مورخۀ ۲۲ سرطان ۳۵ درباره نشر چهارصد ملیون بانک نوت جدید.

۳ ـ قرار مورخۀ ۱۷ اسد ۳۵ راجع به پول‌ها ئیکه به موجب فرامین و احکام درسال ۱۳۳۵ خارج موازنۀ عمومی صورت گرفته.

٤ ـ قرار مورخه ۱٦ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه های دولتی.

۵ ـ قرار مورخه ۱۷ اسد ۳۵ راجع به تدقیق بودجه خزینۀ تقاعد.

٦ ـ قرار مورخه ۲۵ اسد ۳۵ راجع به تدقیق پلان پنجساله اقتصادی.

۷ـ قرار مورخه ۲ میزان ۳۵ درمورد تشکیل وزارت پلان .

۸ ـ قرار مورخه ۳ میزان ۳۵ راجع به تعدیل تشکیل وزارت اقتصاد ملی بشکل وزارت تجارت.

۹ ـ قرار مورخه ۱۶ میزان ۳۵ راجع به موافقه نامه تجارتی وتادیه جات قیمت واندازه مال التجاره بین حکومت شاهی افغانستان وپولیند.

۱۰ ـ قرار مورخه ۱۷ میزان ۳۵ درمورد موافقه نامه راجع به انکشاف حمل ونقل هوائی درافغانستان باقرار داد قرضهٔ پنج ملیون دالر بین حکومت شاهی افغانستان واکزم بانك امریکا.

۱۱ ـ قرار مورخه ۲۷ میزان ۳۵ درموضوع تدقیق بودجه تصدی های دولتی

ح ـ کمیسیون وثایق:

۱ ـ قرار مورخه ۳۰ سنبلهٔ ۳۵ راجع به تدقیق وثیقه خدایرحیم خان وکیل ورزگان ولایت قندهار وعدم موافقه کمیسیون به وکالات مذکور.

۲ ـ قرار مورخه ٦ میزان ۳۵ درموضوع استعفای حاجی سلطان محمدخان وکیل مرکز اهالی حکومت اعلی فراه.

ط ـ کمیسیون های مشترك :

۱ ـ فیصلهٔ مورخه ۲۹ اسد ۳۵ کمیسیون مشترك تدقیق پلان اقتصادی پنجساله راجع به تدقیق پلان مذکور .

۲ ـ قرار مورخه ۲۹ میزان ۳۵ کمیسیون مشترك قوانین ودفاع ملی که حاوی ازده نفر میشوددر موضوع تدقیق پروژه اصولنامه خوردضابطان قوای بری وهوائی.

اجراآت مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی

مدیریت نشرات وتبلیغات دارالانشای شورای ملی در سال دوم دورهٔ نهم یعنی درسال ۱۳۳۵ طبق گذشته دربیشرفت امرمحوله تاجائیکه امکان پذیر بود اهتمام ومسارعت لازم نموده ازسعی وکوششیکه برای انجام وظیفه بکار برده میشود خودداری نکرده استچه رویهمرفته بسلسله امور مربوطه ازیکطرف اصولنامه‌ها وضمائم آنها راکه جدیداً مراحل قانونی آنها طی شده است ترجمه

طبع ، نشر وتوسط مقام مربوطه بمهر قوانین همایونی موشح نموده برای استفاده آماده ساخته است (چون دراین جا بار دیگر تذکار هریك از اصولنامه های مذکور وضمائم آنها باعث ایزاد کلام میشود لهذا ازذکر آنها انصراف بعمل آمد)وهم وقتا فوقتاً درانتشار گزارشهای یومیهٔ مجالس شوری اعم ازجمیع فقرات وتصاویریکه درطول سال مذکور ازمجلس گزارش یافته است سبقت نموده است ازجانب دیگر درترتیب رویدادها ونشر مجلهٔ شوری که بعدازهردو ماه یکبار به زبانهای پښتو وفارسی نشر وحاوی تمام گزارشهای مجلس است توجه بعمل آمده بمطالعهٔ علاقمندان گذاشته شده است .

راجع به توسعه وتنظیم کتابخانهٔ شوری که مدیریت نشرات درسال گذشته داخل اقدامات سریع گردیده در تهیه وخریداری یك تعداد کتب متفرقه شامل کتابهای حقوق وقوانین ملل وغیره ازممالك خارج مانند مصر وایران توسط نمایندگی های افغانی اجراآت لازم بعمل آورده بود یك تعداد ازکتابهای متذکره وارد وبرای استفاده درکتابخانه گذاشته شده است. امید میرود متعاقبا سائر آن کتب مطلوبه ازمراجع مذکوروارد وبه معرض استفاده قرار داده شود.

د اعیانو ریاست

تشکیل:

رئیس	ع، ج، س، ع فضل احمد مجددی
لمړی معین	• • • •
دوهم معین	ښاغلی حافظ عبدالغفار

ښاغلی فضل احمد مجددی وقتیکه در اطراف یکی از فیصله‌های مجلس عالی اعیان اظهار نظر میکند

غړی	ښاغلی	محمد امین خوگیانی
»	»	عبدالله جاغوری
»	»	عبدالحکیم مشرقی وال

غړی	ښاغلی	حافظ محمدانور بسمل
»	»	خواجه جانگل
»	»	ایشان امان الدین
»	»	عبدالحکیم بارکزی
»	»	حاجی شرف الدین
»	»	محمدخان سلیمان خیل
»	»	نظرمحمد زرمتی
»	»	محمد میر
»	»	آخند زاده محمدرسول
»	»	عبدالستار
»	»	علی احمد
منشی	»	محمود

امور ریاست اعیان

وظایف اساسی این مجلس تشریك مساعی در تصویب پروژه واصولنامه های موضوعه مملکت با مجلس شورای ملی است که خواه با ثر پیشنهادوزارت خانها و دوایر دولتی ابتداء باین مجلس واصل گردیده وبعداز غور ومداقه تصویب وبه غرض طی مراتب اصولی بریاست شورای ملی فرستاده میشود وخواه بدواً پروژه اصولنامه های مذکور در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده سپس به مجلس اعیان رویت داده میشود .

پروژه های که امسال از دوایردولتی بریاست اعیان رسیده (شش پروژه) ومعلوماتیکه از مجلس شورای ملی بمجلس اعیان رسیده وتصویب شده (١٤) است .

موادیکه در مجلس شورای ملی به تصویب رسیده و پس ازتصویب آن مجلس به غرض طی مراتب اصولی واصل مجلس اعیان گردیده بعد از غور ومداقه مجلس اعیان تصویب گردیده شکل اصولی گرفته است :

(١) بعضی اصلاحاتیکه در لایحهٔ قانون زرع تریاك ازطرف کمیسیون مربوطهٔآن درریاست شورای ملی آمده وبغرض اخذ نظریه ریاست اطلاع داده بودند مجلس اعیان به اصلاحات مندرجه اوراق مذکور موافقت نموده درجلسه تاریخی ٢٦ جوزا ازصورت موافقت خود بمجلس شورای ملی اطمینان داده است .

(٢) پروتوکول مدت اعتبار معاهده بیطرفی و عدم تجاوز متقابله بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی که در جلسه تاریخی ٢٧ جوزا ١٣٣٥ پروتوکول متذکره مطابق شرایط معینه اش به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود درمجلس اعیان پس از غور و مداقه مجلس در جلسه ٣٧ر٣ر٣٥ عینا مطابق تصویب شورای ملی تائید وتصویب گردیده بریاست شوری اعاده شد .

(٣) تعدیلات وارده در ضمیمه اصولنامه توقیف خانه و محابس بتاریخ ٢٠ جوزا ازطرف مجلس شورای ملی بتاریخ ٢٧ جوزا ٣٥ ازطرف مجلس اعیان موافقه وبه شورای ملی اطمینان داده شده .

(٤) موافقه نامه سرویس هوائی بین افغانستان واتحاد جماهیر شوروی درده ماده که پس ازتصویب ریاست شورای ملی بتاریخ ۹ر٤ر ۳۵ بمجلس اعیان رسیده بودلایحه مذکورپس ازغور ومداقه در جلسه شنبه ۱۵ سرطان ۳۵ باتفاق آراء تصویب و بریاست شورای ملی عودت داده شد.

(۵) موافقه مجدد اساسی بین افغانستان و ملل متحد و سازمان های بین المللی که به مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بتاریخ ۹ر٤ر۳۵ به مجلس اعیان رسیده درجلسه یوم یکشنبه ۱٦سرطان ۱۳۳۵ به اتفاق آراء تصویب و امضاء و سواد مصوبهٔ فوق الذکر بریاست محترم شورای ملی فرستاده شده.

(٦) موافقه نامه قرضه یکصد ملیون دالر امریکائی از اتحاد جماهیر اشتراکیه شوروی که پس ازتصویب شورای ملی بتاریخ ۳۰ اسد ۳۵ مجلس اعیان رسیده در جلسه شنبه ۱٦ سنبله ۱۳۳۵ مطرح غور ومداقه قرارگرفته به اتفاق آراء تصویب شده است.

(۷) کنتوانسیون جینوا نسبت ادو یه مخدره مندرجه ۱۸ ماده که ازطرف مجلس محترم شورای ملی به تصویب وبتاریخ ۲۰ر۷ر۳۵ به مجلس اعیان رسیده بود ودرجلسه یوم شنبه ۱۷ میزان ۱۳۳۵ تحت غور ومداقه قرار گرفته باتفاق آراء تصویب وامضا وبریاست شورای ملی فرستاده شده.

(۸) تعدیل اصل (۳) ضمیمه اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی که ازطرف کمیسیون قوانین ریاست شورای ملی بتاریخ ۱۳ میزان به تصویب رسیده بود بتاریخ ۲۱ میزان به مجلس اعیان واصل شده بود ضمیمهٔ مذکور درجلسهٔ شنبه ۲۷ میزان ۳۵ تصویب شد.

(۹) قرار داد پنج ملیون دالرقرضه اکزم بانك و۹ ملیون وپنجصدوشصت دالر طور رایگان ازطرف حکومت امریکا بعد از تصویب شورای ملی درمجلس اعیان بتاریخ ۵ عقرب موافقه وتصویب شد.

(۱۰) تعدیلات برخی حصص پنج مواد اصولنامهٔ محاسبات عمومیه که

ازطرف مجلس شورای ملی تصویب شده بود درجلسه یکشنبه ۵ عقرب ۱۳۳۵ درموضوع موافقه وازصورت تصویب مجلس اعیان بشورای ملی اطمینان داده شد

(۱۱) موافقهٔ نامه تجارتی اموال وتادیه وپرو توکول قیمت و اندازهٔ مال التجاره بین افغانستان وحکومت جمهوری توده ئی پولیند که بتاریخ ۲۱ میزان ۳۵ ازطرف شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ۶ عقرب به مجلس اعیان واصل و در جلسه یوم شنبه ۱۱عقرب ۱۳۳۵ از طرف مجلس اعیان تصویب وسواد مصوبهٔ مذکور بریاست شورای ملی فرستاده شده.

(۱۲) ضمیمهٔ اصولنامه ترفیع وتقاعد مامورین ملکی نسبت بهربع معاش مامورین که بنا برعدم کمبود ترفیع نمی توانند ازطرف مجلس شورای ملی تصویب و بتاریخ ۱۴عقرب ۳۵ واصل مجلس اعیان گردیده درجلسهٔ یوم شنبه ۱۸عقرب ۳۵ به اتفاق آراء عینا به تصویب رسیدو سواد مصوبه بریاست شورای ملی ابلاغ شد.

(۱۳) به مجلس تعدیل ماده (۳) حصه حقوق صادرات تعرفه گمرکات که ازطرف مجلس شورای ملی به تصویب رسیده بود بتاریخ ۱۹ عقرب ۱۳۳۵ به مجلس اعیان واصل ودرجلسه یوم یکشنبه ۱۹عقرب مصوبهٔ مذکور تصویب بریاست شورای ملی ارسال شده.

(۱۴) پروژهٔ اصولنامه خوردضابطان مکتبی قوای بری و هوائی اردوی شاهی افغانستان حاوی (۲۴) ماده که پس از تصویب مجلس شورای ملی واصل شده بود درجلسه یوم شنبه ۲قوس ۳۵ با اتفاق آراء عینا تصویب شد لوائح وپروژه هائیکه ازوزارت خانه‌ها بعداز تصویب مجلس عالی وزراء به مجلس اعیان واصل پس ازتصویب مجلس اعیان به مجلس شورای ملی جهة طی مراتب فرستاده شده عبارت است:

(۱) حسب پیشنهاد وزارت عدلیه ضمیمهٔ اصولنامهٔ استماع دعوی به فیصله محاکم ابتدائیه که هرگاه بضرر صغار تمام شود برای جلوگیری ازضرر صغار و غور مزید آن طور فیصله ها خواه محکوم علیه مرافعه طلب شود یا نشود حتما به محکمه مرافعه وهمچنان سلسلتا به محکمه تمیز رویت داده شود بتاریخ ۴حمل درمجلس اعیان تصویب گردید.

یکی ازجلسات مجلس عالی اعیان

(۲) به اثر پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به دو ماده مقررات غیر حاضری نسبت ضابطان احتیاط بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲ ثور ۳۵ به‌مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۲۹ ثور ۳۵ مطرح غور ومداقه قرار داده عیناً تائید وتصویب شد.

(۳) بر حسب پیشنهاد وزارت دفاع ملی لایحهٔ راجع به تعدیل ماده (۸) اصولنامهٔ ترفیع وتقاعد عسکری بعد از تصویب مجلس عالی وزراء بتاریخ ۲۶ جوزا به‌مجلس اعیان واصل گردیده در جلسه شنبه ۸ سرطان ۳۵ مطرح غور مداقه ومذاکره قرار گرفته تعدیل مادهٔ متذکره تائیدو تصویب شد.

(٤) لایحهٔ اصولنامهٔ اداری محاکم عدلیه که از طرف وزارت معزی الیها حاوی (۲۸٤) ماده ترتیب ودرجلسهٔ تاریخی ۱۷ر۳ر۳۵ مجلس عالی وزراء موافقه مجلس عالی اعیان واصل گردیده بود در جلسات متعدد تحت غور ومداقه هیئت کمیسیون مجلس قرار گرفته بعد از مفاهمه با نمایندهٔ وزارت جلیلهٔ عدلیه لایحه مذکوره در مجلس عمومی ارائه ودر چند جلسه تحت مطالعه مذاکره قرار گرفت بعد از غورومداقهٔ مزید با تعدیلات لازمه به‌تائید وتصویب رسیده وبه مجلس شورای ملی فرستاده شد.

(۵) تعدیل مادهٔ (٤۹) اصولنامه ترفیع وتقاعد عسکری در جلسه تاریخی ۲۲ سرطان تصویب شد.

(٦) تعدیل تبصرهٔ اصل (٥٤) اصولنامه ترفیع و تقاعد مامورین ملکی که بتاریخ ۳۱ اسد ۳۵ بعد از تصویب مجلس عالی وزراء در جلسه شنبه ۱٦ سنبله ۳۵ تصویب شد.

در پایان متذکر میشویم که تعداد اعضای مجلس فعلاً (۱۷) نفراست وامسال دو نفر کم‌شده که یک‌نفر فوت ویک‌نفر به‌تقاعد سوق داده‌شده وعوض شان تا حال تعیین نگردیده از طرف دیگر تزئیدی در تعداد اعضای مجلس بعمل نیامده است.

اما در نظر است تا در تعداد اعضاء وتشکیلات فعلی این مجلس تجدید نظر بعمل آورده شود.

د کابل راډیو کښې د خپلواکۍ د جشن په مبارکې شپه کښې

د ښاغلي سردار محمد داؤد صدر اعظم وینا

د بختورو نېکو او مهربان خدای په نامه زما ګرانو وطندارانو!

خدای ته شکر کوم او تاسې ته د زړه له کومې د وطن د خپلواکۍ د بیر ته لاس ته راوستلو د جشن مبارکي وایم:

پدې موقع کښې چه زمونږ د ملي خوښېدلو فرصت دی، زما زړه ستاسې له زړونو سره د وطن د خپلواکۍ ګرانه خاطره نوې کړي او تجلیلوي ئې.

ښاغلی صدر اعظم د وینا په وخت کښې

زما ورونړو !

ستاسې څخه خواهش کوم چه د افغانستان او د افغانستان د خلقو د نیکمرغۍ دپاره د لوی خدای در بار ته زما په دعا کښې شریك شی .

تر هرڅه لومړی ددې هیواد هر فرد ته چه په هر گوټ او گوښه کښې وی، دملي وظیفې په حیث د نظری او عملي یووالي، روحی هم آهنگۍ او قلبي همکاری توصیه وکړم .

زه ستاسې د حکومت د مسئول فرد په حیث ددې مسئولیت په پېژندلو باندې ایمان او عقیده لرم، زما او زما د ملگرو کامیابی دهغو وظایفو په اداکولو کښې چه مونږ ته راسپارل شوی دی د ملت همکاری ته اړه ده، په عین زمان کښې زه داخپله وظیفه بولم چه دهغو همکاریو څخه دزړه له کومې تشکر وکړم، چه خلکو له خپل حکومت سره کړېدی؛ ددې ممنونیت له څرگندولو سره د لوری زیاتې همکاری هیله او امید هم څرگندوم زما توقعات ټولو خلکو ته متوجه دی، په تېره بیا دوطن له ځوانانو څخه امید لرم، چه دهغه مشترك مسئولیت په وړاندې، چه دخلکو نوری طبقې ئې له زلمیانو او خپل حکومت څخه انتظار لرم په قوی روح او په بشپړ شعور دخلکو انتظارا تو او دوطن اړتیاوته داسې ځواب ورکړی، چه هغه د زلمیتوب دروح او هغه درد سره وړوی چه یوازې او یوازې دیوه وروسته پاتې ملك دیوه درد مند زلمی زړه ئې حس کولای شی .

د وطن گرانو زلمیانو ! دې ته ضرورت نشته چه زه تاسې د مملکت احتیاجاتو او د خلکو هغو حقوقو ته ملتفت کړم، چه په زلمي طبقه باندې ئې لری؛ ستاسې سترگې خاصې دی، دنیا وینې، په دنیا کښې خپل وطن هم وینی، نو یوه خلاصه سترگه، او یو درد مند زړه کفایت کوی، چه مونږ خپل

مسئولیتونه اووظیفې وپېژنو اوهغه پهځای کړو، زه یوه وار بیا یوشی تاسی ته وایم، اوهغه داچه زمونږمسئولیت ډیردرونددی، دامسئولیت داوس اوآینده دپاره مونږته راله غاړی دی، لکه چه نن ورځ مونږ دخپلو نیکه گانو دفداکارۍ دگټې په اثر جشن کوو، او په هغه خوشاله یو او ویاړو، همداسی په راتلونکی نسل زمونږ او ستاسو اعمالوته گوری.

یو ملت قدر کوی مگر عفونه کوی، هغه ځوک چه خلك ئې عفو نکړی خدای به ئې عفو نکړی؛ زمونږ تیرو خلکو، دنن ورځی خوشالی مونږته راگټلې ده او خپل حساب ئې پاك راپری ایښی دی.

خوزمونږ وظیفې ترهغو ډیرې دی، زمونږ په زمانه اوعصر کښې خپلواکی یوازی خپله سیاسی معنی نلری، نن ورځ په خپلواك ژوند کښې دژو ندانه ټولی خواوی شامل دی، ددنیا په ننني ژوند کښې روح اومادہ دواړه راځی زمونږ ژوندون دمادی اومعنی روح اوکارته اړدی دکار قوت بیدروح له قوته کمزوری دی دروح قوت بی دکار له قوته نیمگړی گڼل کیږی - بشپړ قوت دروح اوکار دمطلق اتفاق څخه لاس ته راځی.

افغانستان ددنیا دنورو ملکونو په قطار کښې دخپل ژوندون دا دامی دپاره باید دا بشپړ قوت ولری. ددی معنوی اومادی قوت بشپړوالی دحکومت یوازنی نصب العین دی، دا نصب العین حکومت دمملکت داړتیاؤ له نقطهٔ نظره په طبیعی ډول غوره کړی دی، اودافغانستان خلکو خپل تصمیم پهوروستی لویه جرگه کښې دیوی ټاکلی وظیفې په حیث حکومت ته سپارلی دی غواړم چه پدی مبارکه موقع کښې چه دخپلو وطندارانو سره غیزیږم د افغانستان دحکومت په نامه ډاډدرکړم چه زه اوزما همکاران دافغانستان په ملی اوبین المللی

چارو کښې د ملت د تصمیم په اساس د خپل گران پاچا اعلیحضرت په لارښود نه د هغو ملی وظائفو په ادا ینه کښې سعی او مجاهده وکړم چه د ملت له خوا حکومت ته سپارل شویدی، او خپلی دی سعی او مجاهدی ته بها نشاء الله دوام ورکړو، پرو سنږ کال په همدی موقع کښې ما او زما همکارانو د خپلو چارو په باب کښې تفصیل ورکړی ؤ سنږ کال هم هیله لرو چه د وطن خارجی او داخلی اوضاع د خپلو گرانو وطندارانو سره منځ ته راواچوو. زمونږ لومړنی ملی وظیفه د افغانستان مطلق او بشپړ خپلواکی او د افغانستان و له خاوری څخه دفاع ده، د شاهانه ننگیا لی اردو او د وطن خدمتگارانو پدی لار کښې خپلی وظیفی شرافتمدانه پای ته رسولی دی او پای ته به ئی و رسوی ـ افغانستان د هیچا سره د دشمنی آرزو نلری او د هر چا سره د دوستی آرزو پالنی افغانستان، په سوله بـا ندی عقیده لری او د تجاوز دشمن دی البته سوله بی د ملی ناموس او شرافت څخه څه مفهوم او قیمت نلری او د مسلمان او افغان په حیث زمونږ په نزد کښې د ملی نوامیسو او شرافت سا تل تر هر څه د مخه دی دیوه سوله غوښتونکی او خپلواك مملکت په حیث زمونږ ستر نصب العین د خلکو دژوند دسویی لوړول او د هغو معنوی او مادی هوسائی او پدی لار کښې باید د نا پوهی، نارو غتیا او نیستی په ضد مجادله وکړو، زمونږ آرزو داده چه دامن او آرامی لمر ځلیدونکی وی او زمونږ د دی لمر په رڼا کښې د خپل زحمت خوله له خوارو سره گډه او خپل کورونه ودان کړو خپلی او په تنږو مځکو اوو چو ستونو ته ورسوو او د خپلو ملی پانگو څخه کار واخلو په دی لار کښې هیڅ ملاحظه زما په نزد قیمت نلری زما د حکومت اقتصادی رویه د دی آرزو گانو او اړتیاؤ په بنسټ طرح شویده، پدی حیاتی مفکوره کښې استقلال زمونږ د لوی استقلال جزدی د کال په ترځ کښې د مملکت اقتصادی او مـالی حـالت د پاره گـټـیر نـی و ړ ؤ، حـکومت د و طـن د ودانـی او د مملکت د انکشاف د پاره داسی اقداماتو ته لاس اچولی دی چه له شه مرغه ئی گـټـور ی نتیجی ورکړیدی سره له دی چه د پاکستان اقتصادی بلوکاډ موجود او په هغه مملکت کـښې زمونږ د ترانزیت لاره تړلی وه او د دی

بلوکانو د ادامې او د نورو فزیکي ناخاپه او بدو پېښو په اثر زمونږ مالونه په اجباري او عمدي ډول ډېره موده ځنډول شوي ؤ بیا هم زمونږ دودانولو پروژې او انکشافي پروگرامونه د وقفې سره مخا مخ نشول اوونه ځنډېدل د ملي عو املو زیا توالی ، دمالي چارو د صلاح د محصولاتو او مالیو ترتیب د صادراتي او وارداتي مالو د معقول او منظم جریان د پاره د دولت پر له پسې کنترول په استعاري چارو کښې جدي مراقبت د حساب له نوي سیستم څخه استفادې د خارج اوداخل په مارکیټو کښې د مالو دقیمتو کتنو اوڅارنو مونږ خپلو مطالبوته نژدې کړو ، دوارداتو او صادراتو او نقلیاتو دسهامي شرکتو په تاسیس سره په سلاؤ ملیونه افغانۍ دملت راکډې پیسې په کار وا چولې شوې، دبیغا یدې تولیدو څخه ووتلې ، او حکومت دملي اواجتماعي چارو په ودې اندې بېولو اوپراخولو کښې په ډېرو تصدیو او آسانتیاسره موثر رول ولوباوه اودملت یانگې ئې ترخپلې وسې پورې تقویه اوحمایه کړې. د ۱۳۳۵ کال عادي بودجې اوسرمایه گذاري ثابته کړه چه ددولت دلگښتو اووارداتو ترمنځ بشپړ تعادل موجوددي، اودمالي منابعو له نقطهٔ نظره مونږ راتلونکي وخت ته هیله مند کوي او له بلې خوا دبودجې انکشافي پرمخ تگ چه دوړاندې تگ ډېر لوی معرفي کونکي دي ثابتوي، هیله لرو چه د صحیح پلان او منظم عملي پلان په اساس اودمملکت دلومړنیو اړتیا وسره سم اودوخت په اقتضا ، دکرهڼې دچارو داصلاح کولو، دښارو مڅکو دودادنولو ، دنباتي اوحیوا نې نا روغیو دمحوکولو ،دبندو اوویالو دجوړ ولو ، دمعارف دتکامل اوپراختیا، اود عامه روغتیا دساتلو، دنقلیاتو دتنظیمولو ،دښارو دپراختیا ، دمخابراتو ددستگاؤ دتاسیسو لو ، دورکشاپو د جوړولو د ملي او بین المللي هوائي میدانو اوسرویسو دپرانستلو اود کانو دانکشاف اونورو خپلو ضروریاتو، دپاره زیاروباسو .

خارجي هیوادو ته زمونږدتجارت پراختیا ، دنویو تجارتي تړونولا سلیك دپخوانو موافقت نامو نوي کولو اوازدولو۔ له نورو ممالکو سره زمونږ

داقتصادی روابطو زیاتوالی ، په بین المللی اقتصادی او پولی مهمو کنفرانسو کښی زمونږ گډون - دراکړی ورکړی زیاتوالی، تگ‌اور اتگونو، خبرو اترو او تړونو زمونږ په ملی پراختیاؤ او اقتصادی جنبشونو باندی گټوراو خوندور تاثیر کړیدی. اوزمونږدتجارت موازنه په قناعت بښونکی ډول سره ښرگندوی دژوندانه په مختلفو برخو کښی دمملکت عمومی پراختیا - حکومت دمشکلاتو اواړتیاو دلیری کولو دوسائلو برابرولوته متوجه کړ. پدی برخه کښی له خارجی منابعوڅخه، داقتصادی مرستی‌لاس ته‌راوړل محسوس کیږی. په‌همدغه وخت کښی ؤچه‌زمونږ له‌دوست‌دولت‌شوروی روسیی‌سره ، دیوی‌اوږدی مودی دمرستی‌په باب کښی موافقی ته‌ورسیدو ، دافغانستان حکومت دلوئی جرگی دتصمیم‌په‌اساس اودهغو وظیفوله مخی چه‌ملت په‌دغه‌جرگه کښی حکومت ته سپارلی وی‌ددغه اقتصادی مرستی‌ښه‌هرکلی وکړاوهغه ئی ومنله ،همدغه‌رنگه‌دفضائی ملکی‌چارودپراختیادپاره،زمونږ ددوست هیواد،دامریکادمتحده ممالکوڅخه دیوی نوی مرستی‌داخستلو موقع، چه‌پخوا هم مونږددغه دولت له مرستوڅخه کار اخستی‌دی‌لاس ته‌راغله ، چه‌دغه اقتصادی‌مرسته موهم‌په‌ښه‌هرکلی ومنله، دلوئی جرگی له تصمیماتوڅخه یوتصمیم دافغانستان د خاوری ددفاع دپاره دمملکت دتقویه کولو فکرؤ،چه هغه هم‌ددفاع‌دمادی وسائلوبرابرولوته اړوؤ، ددی نصب العین‌په تعقیب یعنی‌دمملکت‌دتسلیحاتی‌تقویی‌دپاره، له‌شوروی‌روسیی او چکوسلواکیی سره‌دوسلو اوجبه‌خانی‌داخستلو تړونونه لاسلیک‌شول،چه‌هیڅ ډول سیاسی قیدو شرطونه ددغو نظامی لوازموتادیات‌به‌دیوه کریدت‌په حیث دافغانستان دحکومت له خوا په اتوکلو کښی وشی.

له هغو اقداماتوڅخه چه دولت دکال په ترڅ کښی دصنعتی فعالیتو په برخه کښی کړیدی ښرگندیږی،چه صنعتی ژوند په‌مملکت کښی په تدریج سره دپراختیا اوودی په‌حال کښی‌دی،له یوی‌خوا دمملکت دضرورت وړی صنعتی مهمی برخی،چه باید په‌آینده کښی‌ډیرکار شی،او له بلی‌خواسره له‌ځینوموانعو د داسی پروژو دبشپړ کولو دپاره لکه دسروبی بریښنا. دگلبهار فابریکه

د جبل السراج دسمنتو دفا بریکې دپاره وړ تدبیرونه شوي او هیله ده چه په ډېر نژدې راتلونکي وخت کښې دزیاترو دغو صنعتي دستګاؤ له تولیداتو څخه استفاده وشي، دنغلو دبریښنا، دپل خمري ددوهمې بریښنا، دکابل پل خمري او هرات دپاره دترمیم ددستګا دآزوتي سرې دفا بریکې او عمومي لابراتوار دپروژې دپاره عملي اقدامات شویدي. سر بېره پردې د حکومت له خوا په کابل کښې دیوې چینې جوړولو دفا بریکې دپرانستلو او دسګرټو جوړولو یوې فابریکې دپکار اچولو دپاره په خارجي بانکه، منظوري ورکړې شویده او له بلې خوا دمیوو دساتلو-چرمګرۍ، کاپرېل جوړولو او دپل خمري دسمنتو دفا بریکې دپروژو سنجش جاري دي، لاسي صنایع چه دمملکت دضرورت وړ و صنایعو له مهمو شیانو څخه دي تر نورو ډېره دحکومت توجه جلب کړې ده او سر بېره پدې چه په عمومي پلان کښې ئې لوړ مقام نیولی دي ددغو لاسي صنائعو دیوې برخې پروژو عملي کول دجلا تشکیلانو په ذریعه دوام لري، هغه پرمخ تګ چه دمملکت دمعدني موادو دپر اختیا په باب کښې شویدي، دیاد ګیرنې وړدي. دمملکت دجیالوجي سروې اساسات چه د ۱۳۳٤ کال په سر کښې شروع شویدي، په بریا لیتوب سره مخ په وړاندې دروي، دمملکت دستروا پر تیاؤ له مخې دکابل دولایت مهمې برخې-جنوبي خوا-غزني-هزاره جات مشرقي، پروان او قندهار (۱۳۵۰۰۰۰) کیلو متره مربع پراخه ساحه، دطبقات الارضي معاینې لاندې راغلې ده، او دهغو دجیالوجي نقشې ترتیب شویدي چه دکانو او صنعت دپراختیا دپاره ډېر اهمیت لري، دهمدې مطلب سره سم دمځکې لاندې او بودپلټلو په برخه کښې چه انسان، حیوان او کرهڼې ته په کار دي هم کامیابي حاصله شوې، چه مهمه کامیابي ئې دقندهار دښار دپاره دتحت الارضي او بو موندل دي دمعدني تیلو دپلټلو وړ برمه کاري دسرکال دجوزا څخه وروسته په مساعده نقطه په سرپل کښې شروع شوې، چه تر اوسه تر ۳۰۰ مترو ډېره ژوره شوې ده او پدې برخه کښې دکار جریان دهیلې سره سم دی او احتمال لري چه له ۵۰۰ مترو څخه تر ۱۵۰۰ مترو پورې ژورځای

څخه تيل راووځي البته‌دغه برمه کاري دمځکې دطبقاتو دپيژندلو صفت لري اودکاميابۍ په‌صورت کښې' به‌دتيلو دانکشاف‌سررشته مملکت‌ته عرضه کړي دمملکت دشمالي برخود تېنږو دسکرو انکشاف دصنعتي اړتياو دپوره کولو دپاره دپلان سره سم جاري دي اوهيله ده چه دصنايعو په ساتلو کښې کار ورکړي شي، همدغه‌رنگه دافغانستان دقيمتي‌تېنږو دوايستلو دپاره چه داسعار دلاس‌ته راوستلو دپاره ښه منبع گڼله کيږي ترتيبات نيولي شويدي .

دمملکت دکرهنې چاروته تو چه کول له‌هغو مهمو مسا ئلو څخه دي چه حکومت مشغو لوي پدې برخه کښې دتحقيقاتو اوکتنو په‌ترڅ‌کښې دغله جاتو حبوباتو، سبزيجاتو وښو، ميوه لرونکوو نو ا و نورو دتخم داصلاح کولو په‌ز ياته اندازه دکرهنې دوزارت له‌خوا په‌مرکز اوولاياتو کښې ترتجربې لاندې دوام لري چه‌دمثبتو نتيجو دلاس‌ته ر اوستلو نه وروسته به دبزگرانو داستفادې دپاره‌دهغو دزياتولو دپاره اقدام وشي. دکرهنې دآلاتو داصلاح کولو اودکيمياوي سري داستعمالولو دپاره چه دکرهنې‌دتوليداتو دډيرولو مهم عامل دي‌هم اقدامات شويدي .

له‌نا روغتياؤ اوآفاتو څخه دنباتاتو دساتلو دپاره ډېر ، کار شويدی څرنگه چه‌په غوربند اوبغلان کښې دونودمېنږواودانگورو په‌باغو کښې دآتشك په‌مقابل کښې مجادله شوې چه‌نتيجه‌ئې دډاډ گيرنې وړده همدغه رنگه زيات ترتيبات نيول شويدي چه‌په راتلونکو کلو کښې دمجادلې لمن پراخه شي. همداشانې دحيوانې ناروغيو اوطفيلياتو په‌مقابل کښې‌دمجادلې‌دپاره دمختلف ناروغيو دواکسينو اودمهمو ناروغتياوسره لکه تبا کو اوبلبك‌ليك، اودځگر دچنجي دمجادلې دپاره ددواؤ دلاس ته راوړ لو په‌باب کښې اقـداما ت شـويدي چه دهـغو پـه وجـه دخـداى پـه فـضل دتـاکـو د ناروغـي لمن چه په‌مملکت کښې پراخه وه لنډه شوې ده . دداخـلي خـارو يو دنسل داصلاح کولو دپاره ديوشمير خارجي نسلي څارويو دواردولو دپاره لکه ميرينوس پسونه، غواوې او آسونه اوچرگي اقدام شوى او ترکـتنې

لاندی دی. لدی امله چه وریښم دمملکت دټوکرانو په اوبدلو اوخارج ته په صادرولو کښې یوه مهمه صنعتی ماده ده دپیله وریـ د پراختیا او دپیله وریـ دښه نسل دتخم دبرابرولو دپاره دننه په مملکت کښې پراخ اقدامات شوی‌دی اوهیله‌ده چه دمملکت دوریښمو په تولیداتو کښې په نژدی راتلونکی وخت کښې دقدر وړ زیا توالی وشی . د معارف په برخه کښې زیار ایستل شویدی چه دښودنی اوروزنی اساسی پروگرامونه له نویو اصولو اودمملکت له اجتماعی اواقتصادی ایجاباتو سره برابروی .

د پوهنی په برخه کښې د ابتدائی او منځنیو تعلیماتو په باب کښې دپروگرامو شکل له پخوانی کلاسیکی ډول څخه دیوه نوی حیاتی اوفعال پروگرام په څېر تحول کړیدی چه په هغو کښې عملی کارو د شاګردانو ویښولو اودوړو صحت ته اهمیت ورکړی شویدی . سربیره پدی د عمومی تعلیماتو دپاره ۱۲ اساسی ښوونځی دوه نوی مینځنی ښوونځی اودبی‌سوادی سره دمجادلې دپاره ۵۰ کلیوالی ښوونځی اوپو شمیر دلویانو کورسونه پرانستل شویدی اومخصوص کتابونه ئی خپاره کړیدی .

دعملی اوفنی کسانو دروزنی دپاره دکرهنی‌ښوونځی‌دتخنیك ښوونځی اومینځنی ښوونځی پراخ کړی شویدی . دکرهنی پوهنځی اود انجنیری فاکولته نوی پرانستل شوی او د سیانس په پوهنځی کښې د هواپیژندلو اومځکی پیژندلو څانګی اود ادبیاتو په پوهنځی کښې دخارجی ژبو څانګه پراخه شویده. دمعلم دروزنی دپاره ابتدائی دارالمعلمین له ۱۱ کلو څخه ۱۲ کلوته لوړ شوی اود پیدا ګوژی نوی کورسونه دسیانس اوادبیاتو دپو هنځیو دپاره پرانستل شویدی دپیدا ګوژی نوی جوړی شوی موسسی دمعلمینو اودارالمعلمینو داصلاح کولودپاره په فعالیت پیل کړی اود اوسنیو معلمینو دسویې دلوړولو د پاره دژمی کورسونو جوړ شوی دی - له خارجی مملکتو سره دفرهنګی‌روابطو دزیاتولو دپاره کلتوری‌هیئتونه زمونږ دوستو مملکتو ته لیږل شوی اوهمدغه رنګه دافغانستان عرفانی هیئتو په بین‌المللی کنفرانس کښې ګډون کړیدی. دعامه روغتیا په برخه کښې دخدمت‌دپاره

دافغانستان حکومت په مرکز کښې په صحی فعالیتو سربیره دمملکت ولایاتو ته هم توجه کړیده ، دغه فعالیتونه دعامه روغتیا دلابراتوارو ، دغاښو جوړولو دموسسو دښځو دشفاخانو اودعامه روغتیا دمامورینو دکورسو جوړول او په داخل او خارج کښې دوقایوی اومعالجوی طب ، دفنی کسانو روزنه د مملکت دټولو برخو اړتیاؤ دلری کولو دپاره احتوا کوی ، همدغه رنگه د عامه روغتیا دمرکزې موسسی دپلان اوپروژې دجوړولو او دروغتیا د لویو اراکینو دپاره دلوړو کورسو دپرانستلو دپاره اقدام شویدی .

له بلې خوا په مرکز اوولایاتو کښې په تیره بیا په بیلو بیلو ولایاتو کښې داکسریز ددستګاؤ ددرولو او کوچنیانو اومیندو دساتنې دځانګو دپاره د وسائلو دبرابرولو په باب کښې عملي اقدامات شویدی .

دکابل دزیږنتون شفاخانه پراخه شوی اودکوی ، لوئې تبې ، وچکی او ملاریا دناروغیو دمجادلې دپراختیا او انکشاف په لاره کښې دمملکت په اکثرو برخو کښې زیار ایستل شویدی ، پدی ځای کښې لازم بولم چه له خپلو ټولو وطنو الو او ورونو څخه غوښتنه وکړم ، چه دخپل ځان او خپل اولاد دروغتیادساتلو دپاره زیار وباسی ، اوتر هغه ځایه پوری چه ممکن ده له دغو وسائلو څخه کار واخلی ، خپل صحت ته دخلکو پاملرنه یوازې شیدی چه په موثر ډول زمونږ هیلې ترسره کولای شي .

صحت اومعارف په خاص ډول پخپله پراختیا کښې د خلکو مرستې ته اړدی په تیره بیادوړودصحت له ساتلو اوتعلیم دپاره چه بې وزلې مخلوق دی دهغوی دپلاراومور اولویانو توجه لازمه ده اوخر گنده خبره ده چه دمملکت راتلونکی حال دهغه دراتلونکو نسلو په صحت پوری تړلی دی د مملکت دچارو یوه مهمه برخه چه په دیرجدیت سره ئې دحکومت توجه ځانته گرزولې ده دعدلی چارو مادی اومعنوی پراختیاده په تپرکال کښې دعدلي دچارو د پرمخ تگ ا ودقضا اوعدلی محکمو دلوړمقام دشؤنو دساتلو دپاره موثر مالی اقدامات شویدی اوهمدغه رنگه دقضاتو دمعنوی مقام دلوړتیا په برخه

کښې پاملرنه شویده او همداشانی د محکمو دادارې چارو دتنظیم د پاره مقررات او تعلیماتنامې جوړې شویدی دهغه اهمیت په وجه چه مخابراتی وسائل ئې دمملکت په وړاندې تګ کښې لرې حکومت چه دوه کاله پخوا موجوده مخابراتی دستګاوې د ورځې د اړتیا د لرې کولو د پاره کافی نه بللې دیوشمیر مخابراتی دستګاؤ په واردو لوئې لاس پورې کړ تیر کال ددغو دستګاؤ یوشمیر وارداو په هغو ځایو کښې چه پخوا جوړې شوي ؤ دهغو ددرولو کار شروع شو ددریو تلګرافی دستګا و له جملې څخه چه په نظر کښې وې چه په کابل کښې نصب او په کار واچول شی دوه دستګا وې ئې نصب او په کار واچول شوې داتومات تیلفون دستګاه چه په مرکز کښې درول تقریبا په سلو کښې پنځوس مونتاژ ئې خلاص شوی او په بسار کښې د ننه دلین غزولو کار نژدې دی چه خلاص شي، هغه تلګرافی دستګاه وې چه په نظر کښې دی چه په ولایاتو کښې ودرولی شی دهغو دودانیو کار خلاص شوی او دتړلو او درولو کار ئې قسما شروع شوی دی په ولایاتو کښې پنځه ویشت نوی پوسته خانې پرانیستل شویدی . دکریر سیستم تړونونه چه کابل په مزار شریف او کابل په سپین بولدك پورې وصل کوی له خارجی کمپنیو سره لاس لیك شول، دکابل راډیو د پاره دلنډې څپې د یوی قوی دستګاه دواردو لو په باب کښې اقدامات شویدی او دهغې داستدیو او برا ډ کاست دودانې کار شروع شویدی دمخابراتی او پستی دستګا ؤ د پاره دفنی کسانو دروزنې او دنویو ودانیو دجوړولو موضوع هم دحکومت له نظر څخه لرې نه ده او په دې یوه کال کښې پدې باب کښې هم اقدامات شویدی:

دفوائد عامې دکار او په برخه کښې دکار دفواؤ د یوې قوماندانی دتشکیل د پاره چه دکار منظم تجهیزات لرې دلویو سیاسی لارو، هوائی میدانو، بندو او داو بو دذخیرو دجوړولو د پاره دتعلیم او دکار دقوی له حیثه توجه شویده .

سروی ګانې او دانکشافی ماشینو او آلاتو د اخیستلو تړونونه

دمتخصصينو او انجنيرانو استخدام ددولتدا ړتياؤ دلری کولودپاره د مختلفو ودانيو جوړول دفوائدعامې دچارو دترسره کولودپاره‌دودانيو جوړول لکه دښوونځيو، شفاخانو اوهوټلو دودانيو وداتول‌هغه‌فعاليتونه دي چه د کار دډول او نوعيت له‌مخې شروع‌شوي‌اودوام لري.

له‌دوستو دولتو سره‌دافغانستان روابط دبې‌طرفۍ په‌اساس دوام لري اوددې عنعنوي سياست دساتلودپاره ددنيا له‌خلکواوملتوسره ددوستانه علائقو دپراخولو دپاره زياراېستل‌شويدی .

دافغانستان حکومت‌ددغه سياست په‌ساتلو اودوام سره‌هرهغه گام چه په بين‌المللي ساحه‌کښې، دسولې دتقويې دپاره اخستل‌شوی‌دی تائيدکړيدی . دغه بېغرضانه سياست حکومت ته‌موقع ورکړيده چه له‌ټولو متحابه دو اتو سره خپل‌ښه‌روابط وساتي اوخپلې خالصانه‌آرزوگانې‌دبشرد نيك مرغۍ اوددنيا دخلکواوملتو ترمينځ ددوستۍ په‌باب کښې څرگندې او ثابتې کړي . له‌دې‌امله افغانستان‌وکولای‌شول چه په‌بين‌المللي همکاری کښې‌په ښه‌توگه ډېره برخه واخلي .

ددوستانه روابطو دپراخولو په برخه‌کښې دافغانستان حکومت داسلامي هيوادو لکه سوډان ،المغرب اوتونس دخپلواکۍ هرکلی‌کړی او دغه هيوادونه‌ئې په‌رسميت سره‌پېژندلي‌دي.اوله هغوسره‌ئې دډيپلوماسي روابطو دټينگولو تيارې په‌نظرکښې ونيو . دجاپان له‌دولت سره‌دلويوسفيرانوپه بدلو سره‌بريالی شوله فنلاند ـ مجارستان اوآيرلند سره‌ئې د ډيپلوماسي روابط ټينگ کړی. همدغه رنگه‌ئې ديمن له‌اسلامي‌دولت‌سره‌دډيپلوماسي روابطو تاسيسول په نظر کښې ونيول ددې کال په ترڅ کښې فرصت پيدا شوچه د ځينو د وستو دولتو مشران افغانستان ته سفر وکړي، جلالتماب اونو دبرما سياسي مشر،جلالتماب بولگانين اوجلالتماب خروسچف زمونږ دگاونډي اودوست هيواد شوروی روسي‌مشران‌جلالتماب عدنان مندرس اوجلالتماب‌اتم مندرس دترکيې‌دجمهوريت مشران اوجلالتماب اسکندر ميرزا د پاکستان رئيس جمهور افغانستان ته راغلل‌افغانستان له‌هغو

دولتوسره چه دغوگرانو میلمنو دهغو له خوا نمایندګی کوله پخپلو روابطو کښې دښه پیژندګلوی دمفاهمی دروح دتقویه کولو، او د افغانستان او دغو دولتو ترمنځ دښو روابطو او نیکو نیتونو دخرګندولو له امله، ښی نتیجی لاس ته راوړی، چه افغانستان هغوته دقدر په نظر ګوری، او هغه له خارجی دنیا سره پخپلو روابطو کښې نیك مرغه او ګټور ګامونه بولی، له ګاونډیو هیوادوسره دافغانستان روابط دمفاهمی د مرستی دضرورت او دښو روابطو دساتلو په اساس ولاړدی، دافغانستان اوشوروی روسیې ترمنځ دعدم تعرض دتړون اوږدول، اوزمونږ دګاونډی ملك ایران سره دهیرمند داوبو د ویشلو دموضوع په باب کښې ددوستانه خبرو دپاره موافقه کول، دافغانستان اود هغه دګاونډیو دولتو تر منځ دښو روابطو او دوستانه آرزوګانو د موجودیت ستر مثالونه ګڼل کیږی ·

د پښتونستان د خلکو روابط د پاکستان له حکومت سره تراوسه پوری د کشیدګی په حال کښې دی او د پښتونستانیانو ورونو حقوق تراوسه پوری هغسی چه زمونږ د ورونو قناعت په پښتونستان کښې حاصل کړی، تر سره شوی ندی. دغو اوضاعو دافغانستان او پاکستان تر مینځ د بهترو روابطو د ټینګیدلو کار له ځینو مشکلاتو اوموانعو سره مخامخ ساتلی دی چه زمونږ افکارئې ځانته اړولی اوطبعا اندیښنه مونږ فارغ نشی پرېښودلای · په تیره بیا پدی وخت کښې چه مونږ په افغانستان کښې دخپلواکۍ داسترداد دخاطری له امله جشن کوو زمونږ د پښتونستانو ورونو سیاسی هیلی او مشروع آرزوګانی په ډیر ښکاره اوخرګندول زمونږ ستر ګو ته دریږی اومونږ ځانته متوجه کوی · پدی وروستیو وختو کښې جلالتماب سکندر میرزا دپاکستان رئیس جمهور زمونږ دګران ټولواك اعلیحضرت معظم همایونی په بلنه کابل ته راغی· هیله ده چه ددغه سفر په پای کښې به دی د دواړو مسلمانانو هیوادو تر مینځ د ښو روابطو د پیداکیدو دپاره دافغانستان په آرزو ښه پوهیدلی

وی همدغه رنګه عقیده لرو چه جلالتماب د پاکستان رئیس جمهور به یقین حاصل کړی وی چه افغانستان د پښتونستان په باب کښې دخپلځان دپاره کومه غوښتنه نه کوی. دافغانستان له نقطهٔ نظر څخه د اختلافاتو دحل کولو اساس د پښتونستان د خلکو اومشرانو قناعت دی. څکه چه د پښتونستان د خلکو او مشرانو قناعت دافغانستان په نزد داختلافاتو له حل کولوسره مترادف دی. پههغه ګډه ابلاغیه کښې چه دپاکستان دجلالتماب رئیس جمهور دسفرپه پای کښې خپره شوه د دواړو مسلمانو هیوادو ترمینځ دټولو اختلافاتودلری کولو دپاره آرزو څرګنده شویده او د دیآرزو د ترسره کولو دپاره د دواړو دولتو د روابطو دښهکولودپاره، دوستانهخبرواتروته اشاره کوی دافغانستان حکومت تل د قضایاؤ دحل کولو دپاره د مسالمت او خبرو له لاری خپل چمتووالیڅرګند کړیدی اوهیله لری چه دپاکستان د جلالتماب رئیس جمهور سفر عملا د دواړو هیوادو دخیر دپاره یونیك او ګټور ګام ثابت شی. دافغانستان حکومت د بینالمللی ثابتو اصولو او اساساتو او دخلکو دحقوقو په احترامخپل ټاکلیاوڅرګند موقف دبشری ټولنوترمینځ دعدالت او مطلق مساوات او ددنیاد ملتونودبشری حقوقو داستر داد دپاره د هرډول توپیر دملا حظی څخه به بیرته ساتلی دی.

ددی بی غرضانه سیاست په اساس ئی دالجزائر دغوښتنو په قضیه کښې چه له بده مرغه تراوسه پوری دشمالی افریقی دقضیو په جمله کښې حلاوفصل شوی نده او همدغه رنګه دفلسطین دعربو د حقوقو په باب کښې خپله پوره همدردی اوملاتړی څرګنده کړی ده. پهدی وروستیو وختو کښې دسویز دکانال دملیکولو دپاره زمونږ د دوست او ورور دولت مصر اراده او تصمیم دنا ورو او د توقع په خلاف انعکاساتو سره مخامخ شوی دی د افغانستان حکومت له مصر سره خپله خواخوږی څرګنده کړی، اوددغه دولت دآزادی دحق اود مصر دخلکودملی ارادواوآرزوګانودتطبیقولو او ټاکلو پهباب کښې خپله ملاتړیڅرګندوی، پهدی برخه کښې زمونږهیله

د شمالی افریقا د آزادی غوښتونکو د مطالباتو د موضوع په شان واحد شکل لری او هیله لرو چه غربی لوی دولتونه د سولی او روغی له لاری دمصر دپیاوړی ملت دثابت حق احترام وکړی او نه‌دی پرېږدی چه دغه قضیه چه جهانی اهمیت لری دټوی دبی‌ځایو او بی‌موقع تظاهراتو له کبله ناوړو عواقبو ته ورسیږی .

دتیر کال په ترڅ کښی افغانستان ددنیا له بین‌المللی موسسو سره دمرستی په لاره کښی زیاته فعاله برخه اخستی او ددغو موسسو دسیاسی ، اقتصادی فرهنګی او بشری مأمولو مقاصدو درسیدو په لیاره کښی ئی دخپلی وسی پوری ګډه مرسته نده سپموړلی او خپل تکالیف ئی په ځای کړیدی . افغانستان دهغی عقیدی له مخی چه دملګرو ملتو دموسسی په باب کښی ئی لری ددغی موسسی دمنشور په احترام ئی دیوه هیله من هیواد په حیث دبین‌المللی سولی او کراری دپاوه تر پخواډیره مرسته کړی او په ټولو بین‌المللی موضوعاتو کښی ئی خپله بی‌غرضانه علاقه څرګنده کړیده دملګرو ملتو دموسسی له تخصیصی موسساتو سره دافغانستان روابط ډیر نژدی شوی او نه یوازی دافغانستان نمایندګانو ددغو موسسو په بین‌المللی مجلسو کښی برخه اخستی‌ده بلکه ددغو موسسو نمایندګانو ، مامورینو او متخصصینو هم افغانستان ته سفرونه کړی او دحکومت له مختلفو څانګو سره ئی مستقیمی لیدنی او کتنی کړیدی حکومت دهغو ګټورو تجربو له مخی چه له دغه ډول همکاریو څخه ئی لاس ته راوړی‌دی ددغو روابطو د پراخولو تر پخوا زیات معتقد شویدی ، افغانستان پدی وختو کښی په بین‌المللی موفقاتو کښی همکاری کړی ده او دبین‌المللی مختلفو کنوانسیونو لکه دژنو سید دجرم کنوانسیون دجګړی دزخمیانو او ناروغانو دکنوانسیون دهوادحالاتو دتحقیق دجهانی موسسی دکنوانسیون ، دمخابراتود بین‌المللی اتحادئی دکنوانسیون ، دغلامانو دخرڅولودکنوانسیون پروتوکول تصویب کړی دی چه په اکثرو دغو موافقت‌نامو پوری دالحاق مراتب هم ترسره شویدی .

ګرانو ورونړو او وطنوالو !

تردی زیات نه غواړم چه ستاسي وخت ونیسم که څه هم زما دپاره دخوشحالی او خوشیړ ځای دی چه ستاسو سره خبری وکړم دادی غواړم چه دچارو ددغه لنډیړ پوت څخه وروسته یوځل بیا ددغه ملي اختر مبارکي د زړه له کومې تاسو ته ووایم او ستاسو دهر یوه دصحت او نیکمرغي دپاره دعا وکړم .

پخوا تردی چه خپل صحبت پای ته ور سوم یوځل بیاغواړم چه دعاوکړم:
تل دی وی دافغانستان خپلواکي ؛ ښاد دی وی د خپلواکیړ دشهیدانو ارواح . ژوندی دې وې زموږ ګران ټولواك اعلیحضرت محمدظاهرشاه !!

مختصر بودجه ۱۳۳۵ دولت

مادهٔ (۱) پیش بینی بودجه مصارف دوائر شامله موازنه عمومی محتو یه جدول الف مجموعاً عبارت ازمبلغ ۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵ـ افغانی بوده و بهقسمتهای متذیله منقسم میگردد:

الف ـ بودجه مصارف عادی وسرمایه گذاری دولت که ازمنابع واردات استمراری تدارك میشود ۹۳۹۰۲۴۱۱۵ـ افغانی

ب ـ بودجه سرمایه گذاری (انکشافی) که ازمدارك واردات واستقراض صورت میگیرد ۳۴۵۶۰۰۰۰ـ افغانی

ماده (۲) تکافوی مبلغ ۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵ـ افغانی مصارف ماده اول که درجدول (ب) بودجه سال مالی ۱۳۳۵ تخمین گردیده ازمنابع آتی بعمل می آید:

الف ـ ازمدارك واردات استمراری	۹۳۹۰۲۴۱۱۵ـ افغانی
ب ـ ازمدارك واردات باساس پلان	۳۸۰۰۶۱۲۵۰ر۰ «
ج ـ ازمدارك قرضه خارجی	۵۰۳۳۹۴۷۵۰ر۰ «
	۱۸۲۲۴۸۰۱۱۵ـ «

مجموعهٔ مصارف سال ۳۵ وزارتخانها و دوایر دولتی

مصارف

	تفصیلات	افغانی
۱	وزارت دربارشاهی	۱۶۸۹۸۶۶۰
۲	ریاست شورای ملی	۵۷۱۹۰۱۸
۳	« اعیان	۸۱۳۴۱۰
٤	صدارت عظمی	۱۰۷۵۲۶۶۱
۵	وزارت دفاع ملی	۲۸٤۵۹۰۳۶۶
٦	« خارجه	۲۳۰۷۷۲۸٤
۷	« داخله	۹۳٦۵۳٦۸۲

تفصیلات			افغانی
٨	وزارت	عدلیه	٧٤٢٧٩٤٠
٩	»	مالیه	١٢٤٥٦٢٩٤١
١٠	»	معارف	٩٨٨٣٥٤٠٧
١١	»	صحیه	٤٨٣١٩٠٥٣
١٢	»	مخابرات	٥٠١٨٣٠٠٧
١٣	»	تجارت	١٤٧٢٢١٧١
١٤	»	فوایدعامه	٧٠٠٧٢٧٨٤٩
١٥	»	زراعت	٥٨٧٦٦٧٨٨
١٦	»	معادن وصنایع	٣٦٣٧٩٨٦٤
١٧	ریاست مستقل مطبوعات		٢٣٤١٣٤٨٧
١٨	»	قبایل	٤٤٨٢٥٥٤٦
١٩	»	پوهنتون	٣٥٦٥٨٤٤١
٢٠	»	موسسات صحی	١٤٩٩١٨٢٨
٢١	»	فاکولتهٔ طب	٦٤١٩٧٤٥
٢٢	»	المپیك	٧٧٤٦٦٨
٢٣	مدیریت عمومی‌هوابازی ملکی		٢٢٠٦٥٣٤
٢٤	»	مترولوژی	١٢٣٧٨١٥٦
٢٥	امداد حکومت به موسسات		٤٦٦٢٠٧٢٠
٢٦	تکت پولی اقساط قرضه		٥٧١٨٨١٣٩
			١٨١٩٩٠٧٣٦٥

سرمایه‌گذاری

٢٧	قرضهٔ عامه برای ساختن سرکها	٢٥٧٢٧٥٠
	میزان	١٨٢٢٤٨٠١١٥

الف مجموعه مصارف سال ۱۳۳۵

وزارت ها و دوایر دولتی

توحید پولهای سرمایه گذاری داخله بودجه های وزارتخانها:

۱	وزارت دربارشاهی	۱۷۴۵۶۹۸
۲	ریاست شورای ملی	۱۰۰۰۰۰
۳	« اعیان	۳۰۴۰۰۰
۴	صدارت عظمی	۳۵۸۵۲۴
۵	وزارت دفاع ملی	۳۰۷۱۷۶۷۱
۶	« خارجه	۲۸۲۹۸۵۶
۷	« داخله	۹۵۷۳۸۵۶
۸	« عدلیه	۱۶۴۱۶۰۰
۹	« مالیه	۱۱۶۹۱۳۵۵
۱۰	« معارف	۷۵۴۶۹۷۷
۱۱	« صحیه	۲۴۷۹۳۸۰
۱۲	« مخابرات	۵۵۷۲۵۵۷
۱۳	« اقتصاد ملی	۴۶۳۱۳۰
۱۴	« فوایدعامه	۳۵۸۲۹۱۱۳
۱۵	« زراعت	۴۰۴۴۵۸۵
۱۶	« معادن وصنایع	۱۶۶۰۴۰۶
۱۷	ریاست مطبوعات	۸۷۳۶۶۹۷
۱۸	« قبایل	۵۶۸۳۰۵
۱۹	« پوهنتون	۱۶۳۸۰۹۵
۲۰	« موسسات صحی	۲۰۳۶۷۶۳
۲۱	« فاکولته طب	۳۸۱۲۱۸
۲۲	« المپیک	۱۳۳۹۶۶
۲۳	مدیریت هوا بازی ملکی	۸۷۰۶۶۳
۲۴	« مترولوژی	۱۵۴۰۸۵۵
	میزان	۱۳۲۴۶۵۲۷۰

واردات

فصل	ماده	انواع واردات	
		قسمت اول حصهٔ (الف)	
		مالیات عواید سرمایه	
۱			
	۱	مالیات مؤسسات	افغانی
	۲	» انفرادی	۱۴۲۰۰۰۰۰۰
	۳	» اضافی	
۲	۱	» اضافی‌وآسیابی	۲۸۰۰۰۰۰۰
۳	۱	» اراضی	۴۰۰۰۰۰۰۰
٤	۱	» مواشی	۵۱۵۰۰۰۰۰۰
۵	۱	» گمرك	
		مالیات استهلاك حصهٔ (ب)	
۶			
	۱	» شکر	٤۰۰۰۰۰۰۰
	۲	» پترول وروغنیات	۹۳۰۰۰۰۰
	۳	» تیل‌خاك	۹۶۰۰۰۰
	٤	موتر تیزرفتار وجیپ	۱۰۰۰۰۰۰۰
	۵	مالیات نمك	۱۲ ٤۰۰۰۰
	۶	» رخت ونخ ماشین‌وطنی	۱۰۰۰۰۰۰۰
	۷	» اموال لوکس	۲۰۰۰۰۰
۷	۱	» اسعار	٤۵۰۰۰۰۰۰
		صکوك واوراق بهادار	
۸	۱	وثایق عدلی وتجارتی	۱۸٤۶۰۰۰۰
	۲	پاسپورت وویزه	۲۶۵۰۰۰

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	۳	حق التصدیق	۲۵۰۰۰
	٤	تذکرهٔ تابعیت	٥٧٠٠٠٠
	٥	سائر محصول صکوك	٧٠٠٠٠٠٠
	٦	محصول ده ویکه حقوق	١٦٨٠٠٠٠
	میزان		٨٧١٥٠٠٠٠٠

قسمت دوم واردات

تصدیهای دولتی

	١	ضرابخانه	١٠٠٠٠٠٠٠
	٢	جرایدومجلات	٣٠٠٠٠
	٣	معادن	٦٠٠٠٠٠٠
	٤	انحصارات دولتی	٤٠٠٠٠٠٠٠
	٥	وسایط نقلیه	٢٠٠٠٠٠
	٦	صنایع محبس	٦٠٠٠٠٠
	٧	مطبعه	١٣٠٠٠٠
	٨	شفاخانه‌ها	٥٤٠٠٠٠
	٩	دیپوی ادویه	٥٠٠٠٠٠٠
	١٠	« تعاونی	٥٠٩٥٠٠٠٠
	١١	مسلخ	٢٠٠٠٠٠٠
	١٢	صنایع تجارتی	٤٥٠٠٠
	١٣	فابریکهٔ سپورت صدارت	

حق الامتیاز

١٠			
	١	نصوار دهن	٣٥٠٠٠٠٠

	۲	نصوار دماغ	۱۵۰۰۰
	۳	تنباکوی چلمی	
	٤	سگرت	۱۰۰۰۰۰۰
	۵	موتر	۲۸۰۰۵۰۰۰
	٦	روده	۸۰۰۰۰۰
	۷	روغنیات	۲۰۰۰۰۰
	۸	شیرینی باب	۸۰۰۰۰
۱۱	۱	رادیو و اعلانات	
۱۲	۱	محصول تیلفون، پسته و تلگراف	۱۲۰۰۰۰۰
		میزان	۱٦۱۰۹۵۰۰۰

قسمت سوم

۱۳		**واردات اموال غیر منقول**	
	۱	فروش املاك بصورت نقدوقسط	۱۰٦۰۰۰۰
	۲	مستردی تقاوی	۵۰۰۰
	۳	حاصلات املاك واشجار	٤۵۰۰۰۰۰
	٤	حاصلات فابریکه‌ها	۳۰۰۰۰۰
	۵	کرایه اموال منقول وغیر منقول	٤۰۰۰۰۰
	٦	رسم ارضیه	۷۰۰۰۰۰
۱٤	۱	فروش وواردات اموال منقول	۱۸۵۰۰۰۰
۱۵		**قیم منقول**	
	۱	تکیت پولی	۸۰۰۰
	۲	محصول تبادله خزاین	٦۰۰۰۰

فصل	ماده	انواع واردات	افغانی
	٣	محصول پوستی	٢٨٩٠٠٠٠٠
	٤	مفاد سهم وقرضه	٣٧٧٨٣٠٠٠
١٦		**قسمت چهارم**	
	١	باقیات وارداتی	١٨٦٠٠٠٠٠
	٢	باقیات مصارفی	٥٥٠٠٠٠
١٧		**جریمه‌جات**	
	١	جرایم وارداتی	١٦٠٠٠٠٠
	٢	جرایم مالیات وگریزی	١٣٠٠٠٠٠
			میزان ٢٥٨٣٠٠٠٠٠
		قسمت پنجم	
١٨		**واردات متفرقه**	
	١	اعانه	١١١٠٠٠٠٠
	٢	عواید سپورتی	٦٥٠٠٠٠
	٣	باز گشتی معاش ومصرف	١٦٠٠٠٠٠٠
	٤	متفرقه	٤٨٩٣٣٠٦١
	٥	از درك پیشکی که از بودجه سال ٣٤ برای ٣٥ تادیه گردیده	٥٦١١١٨٩
	٦	موجودی سر سال خزاین	٥٦٨٨٧١٧٦
	٧	واردات دولت باساس پلان عمومی اقتصادی درد افغانستان بانك	١٠٦٠٩٨١٨٩
			٢٢٠٣٠٤٦١٥

میزان قسمت اول	٨٧١٥٠٠٠٠٠
« « دوم	١٦١٠٩٥٠٠٠
« « سوم	٣٧٧٨٣٠٠٠
« « چهارم	٢٥٨٣٠٠٠٠
	١٣١٦٥١٢٦١٥

۱۹ قروض

الف قرضهٔ داخلی:

۱ قرضه عامه برای ساختن سرک‌ها	٢٥٧٢٧٥٠
۲ب : قرضه خارجی باساس پلان اقتصادی ٥٩ر٢٤ ملیون دالر	٥٠٣٣٩٤٧٥٠
میزان عمومی	١٨٢٢٤٨٠١١٥

مختصر پلان پنجساله اقتصادی افغانستان

برای رفع پسمانیهای مکرر چند قرن اخیر افغانستان ، خرابی وضع اجتماعی واقتصادی کشور نقایص وکمبود های که درهمه رشته های حیاتی، بملاحظه میرسید دولت وارگانهای مسؤل دولتی از چند سال باینطرف باسعی تمام کوشیدند بیك سلسله فعالیت‌های منظم، مرتب وجدی دست بزنند وروی یك پلان مرتب که حوایج اولی وضروری‌را از حوایج ضروری درجه دوم تفریق کند، برای پروگرام های اولی وخیلی ضروری حق اولیت داده شود، ساحه فعالیت وکار وپیمانه کار درمدت معین تثبیت شود، به ترتیب پلان پنجسالهٔ اقتصادی اقدام شد . این پلان مراحل قانونی خودرا طی کرده وبمعرض تطبیق واجراء قرار گرفت اینك رؤس مطالب پلان درذیل تقدیم میشود .
« اداره »

۱ـ زراعت وآبیاری:

زراعت از نظر اهمیت وقدامت ، مهمترین فصل پلان راتشکیل میدهد، زیرا افغانستان یك مملکت زراعتی بوده ۸۵ فیصد نفوس آن احتیاجات اولیه خودرا تماماً از راه فعالیت زراعتی وما لداری تهیه می نمایند وهم چنان تمام مواد صادراتی مملکت‌را استحصالات زراعتی تشکیل میدهد. اراضی افغانستان دارای استعداد انکشاف زراعتی خیلی زیاد میباشد که هرگاه مساعی وتوجه خاصی بامور زراعتی کشور بعمل آید ، استحصالات به پیمانهٔ زیاد بلند رفته ازجانبی درعایدات زارعین افزودی بعمل آمده وازطرفی اندازهٔ صادرات مملکت رونق گرفته اسعارمزید جهت انکشاف اقتصادی مملکت فراهم خواهد شد.

درممالکیکه دارای نفوس فاضله نمیباشد انکشاف صنایع لزوماً باید بعداز اصلاحات وبهبود اوضاع زراعتی بدست گرفته شود و در صنایع ازآن عده نفوس مملکت استفاده گردد که زراعت به وجود آنان احتیاج نداشته باشد.

درفصل زراعتی پروگرامها و پروژه‌هــای که‌مدنظر گرفته شده عبــارت از پروگرامهای مدافعوی، پروگرامهای اصلاحی و پروژه های توسعوی میباشد یعنی ازیکطرف برای مدافعه ازخطرات امراض و آفاتیکه‌حیوانات وحبوبات مملـکت به‌آن‌مواجه میباشد ، پروگرامهای تربیهٔ افرادفنی‌وتهیهٔ ادویجات ضروری‌مدنظر گرفته‌شده‌وازطرف دیگرجهت‌اصلاح نسل‌حبوبات و نوع نباتات مملـکت تاسیس ستاسیون ها ومراکزتربیه واصلاح نوعیت‌نباتات و جنسیت حیوانات پیش‌بینی گردیده‌است. همچنان برا ی اینـکه‌اکثر حصص اراضی حاصل خیز مملـکت‌مجدداً‌تحت‌آبیاری وزراعت درآورده شود ، تعمیر بندها وحفرآنهانیز شامل‌فصل زراعت وآبیاری گردیده‌تادرتوسعهٔ ساحهٔ زراعت واراضی زراعتی مملـکت اقدام‌لازمه عملی گردد.

درین قسمت پروگرامهای مهمهٔ زراعتی و آبــیاری ونتایجیکه بدست می‌آید بصورت خیلی‌مختصرقرار آتی‌است:

پروژه	مصارف در ظرف پنجسالهٔ پلان	اراضی جدید تحت زرع
۱ـ وادی‌هیرمند ومربوطات آن	۱۰٦٥ملیون‌افغانی	٥٠٠٠٠٠ جریب
۲ـ پروژه های توسعوی آبیاری‌وزراعتی	٦۲٤ « «	۷٥۹٠٠٠ «

در ظرف تطبیق پلان پنجسالهٔ زراعتی مملـکت طور یکه از ملاحظهٔ اعدادفوق‌واضح‌است بامصرف «دوهزار ودوصدو نودوچهارملیون وسه صدوسی وچهار هزار افغانی» درحدود یك ملیون و دو صد و پنجاه و نه هزار اراضی جدید کــه تقریبا ۷ فیصد اراضی موجودهٔ زراعتی میباشد تحت آبیاری وزراعت درآمده ، از یکطرف دراندازهٔ استحصالات زراعتی مملکت افزودی قابل‌قدری رونما وازطرف دیگرزمینهٔ مساعدی برای اسکان یکعده زیاد از نفوس کوچی مملکت فراهم میگردد .

۲- مواصلات و نقلیات :

اهمیت انکشاف و توسعهٔ مواصلات و نقلیات در مملکت ما کمتر از انکشاف زراعتی نبوده و در حیات اقتصادی و پیشبرد همه پروژه های آتیهٔ مملکت مواصلات و نقلیات زراعتی اهمیت بسزائی را داراست. اما متأسفانه این موضوع حیاتی نسبت بمقام رشته های امور دیگر عقب مانده و در مورد آن اقدامات قابل توجهی صورت نگرفته است . ازین حیث برای انکشاف آن از دو سال باینطرف پروژه هائی سردست گرفته شده که در انکشاف و تکمیل آن در پنجسال آینده یك حصهٔ بزرگ از احتیاجات کنونی مملکت مرفوع خواهد گردید .

طوریکه در پلان احداث و اصلاح سرکها پیش بینی شده در طی پنجساله تقریبا بطول یکهزار کیلومتر سرکهای مهم مملکت پخته کاری و قیر ریزی خواهد گردید و مبلغ هنگفتی برای ترمیم و حفظ و مراقبت سرکهای موجوده نیز تخصیص داده شده است که در اثر انکشافات و اصلاح راههای مملکت بملیونها دالر از درك مصرف پترول، استهلاك پرزه جات موتر و روغنیات وغیره صرفه خواهد شد . ودرمورد مخابرات نیز سرمایه های هنگفتی تخصیص داده شده که درظرف سالهای آینده بعلاوهٔ تکمیل تعمیرات متعدد و مربوط دستگاههای مخابراتی درقسمت تیلفون و تیلگراف سیمدار و بی سیم با آلات و اداوات مربوطهٔ آن در حصص مختلفه مملکت انکشاف مهمی بنماید .

در حصهٔ نقلیات متجاوز از هژده الی بیست هزار عراده لاری و تیزرفتار در سال با پرزه جات کافی وارد گردید و بغرض ترمیم موتر ها ورکشاپهای متعدد درمناطق مختلف مملکت تاسیس میگردد .

تعداد عراده جات فوق ممکن است عدم کفایت ضروریات حمل و نقل روزافزون مملکت را بنظر وانمود کند ولی درحالیکه سرکها اصلاح گردیده ازموترهای ثقیل الوزن کار گرفته شود وموتر ها درنقاط لازمه ترمیم گردد یقینا حصهٔ زیاد نیازمندی نقلیات مملکت بدینوسیله برآورده خواهد شد. برای تاسیس خطوط هوائی بین المللی وخطوط فضائی داخلی برعلاوهٔ ساختمان میدانهای

طیاره در هرات، کابل، مزارشریف تعمیر میدان هوائی بین‌المللی در قندهار نیز روی دست گرفته شده که در موعد پلان تکمیل خواهد گردید .

۳ـ خدمات عامه :

الف ـ **معارف** : چون یکی ازهدفهای مهم پلان عمومی واقتصادی مملکت تربیه و رسانیدن افراد فنی وعلمی درشقوق مختلفه میباشد لهذا توسعه معارف مملکت نیز اهمیت بسزائی دارد وانکشاف اقتصادی واجتماعی مملکت مربوط به تربیه ومجهز شدن افراد مملکت بوده تنویر افکارو رهنمائی توده اسباب تکامل مملکت را فراهم میسازد ، واز همین رهگذر در پلان عمومی اقتصادی توسعهٔ معارف از مهمترین فصول بشمار میرود. درظرف پنجسال پلان نظر به پروگرام وپروژه های توسعوی معارف برتعداد مکاتب ابتدائی موجوده نود باب مکتب جدید افزود خواهد گردید همچنان به تعداد پنجصد باب مکاتب جدید دهاتی، پنجاه کورس اکابر ، دوازده باب مکتب ثانوی در نقاط مختلف مملکت افتتاح خواهد گردید .

درقسمت تدریسات عالی، دوفاکولتهٔ جدید ـ یکی فاکولته انجنیری وزراعت ویکی فاکولته ادویه سازی، تاسیس وبسال اول پلان بکارآغاز خواهد کرد.

ب ـ **صحت عامه** ـ واضح است که صحت بالای قوای جسمی وروحی تاثیر بارزی داشته جسم قوی وعقل سالم بالای کار انسان وبدین وسیله بالای قوهٔ تولید مملکت موثر است ونظر به احصائیه های موجوده صحی بسی امراض حیات عامه را تهدید می نماید و از همین رهگذر اصلاحات و بهبود صحت عامه نیز درقطار پروژه های مهمهٔ مملکت تثبیت گردید . باساس تطبیق پلان ها وپروژه های مربوط بصحت عامه پانزده شفاخانهٔ جدید «ده بستره یی» وموسسات اکسریز در ولایات مزارشریف، مشرقی، جنوبی وحکومت اعلی گرشک جدیداً تاسیس خواهد گردید. همچنان لابراتوارهای جدید و موسسهٔ جدید صحت عامه برای پیشبرد معلومات دکتورها، تربیهٔ نرسها ـ وپرستارهاوغیره در ظرف مدت پلان تاسیس و بکار آغاز خواهد نمود .

۴- صنایع و معادن :

الف - **صنایع** : نظر بملاحظات اوضاع اقتصادی مملکت، تاسیس واحداث صنایع مخصوصا صنایع روستایی برای بلند بردن سویهٔ حیاتی افراد و تزیید تولیدات و بوجود آوردن مشاغل جدید در اوقات تالی اهمیت قابل قدری را داراست. چون تا حال درمملکت اساسات صنایع گذارده نشده لزوما توسعه وانکشاف صنایع حایز اهمیت درجه دوم میباشد اما متذکر باید شدکه انکشاف وتوسعهٔ صنایع فصل مهم پلان عمومی اقتصادی را تشکیل داده درظرف مدت دوران پلان یك عده پروژه های نامکمل بپایهٔ تکمیل رسیده و یك عده پروژه های صناعتی تاسیس وتکمیل خواهد گردید در قسمت تولید برق برای پروژه های صناعتی در ختم پلان پنجساله در حدود یك لك وپنجاه الی یك لك وهفتاد دو پنجهزار کلیوات برق جدیداً تولید و ملیونها متر پارچه جات و تکه باب نیز تهیه خواهد گردیدکه در نتیجه ازین ناحیه یك مقدار زیاد اسعار خارجی صرفه خواهد شد .

ب- **معادن** : برای استفاده از ذخایر پترول مملکت تشکیلاتی تخصیص داده شده تا در برمه کاری و باقی کارهای مربوطه اقدام نمایند همچنین بغرض تعقیب تفحصات برمه کاری مذکورو انکشاف استخراج اصولی معادن از قبیل زغال سنگ و نمك وغیره نیز وجوه کافی تخصیص داده شده است تا ازیك طرف بخواست خداوند (ج) پترول استخراج گردیده و از طرف دیگر در استحصالات دیگر معادن افزودی مهمی بعمل آید .

۵- تجارت:

تجارت در افغانستان از حیث اینکه مملکت زراعتی بوده و موادخام آنهم باید درخارج صادر وعوض آن موادطرف احتیاج مملکت وارد گردد اهمیت خاصی دارد اما نظر به اینکه تاکنون انتظام درستی در تجارت وارد نگردیده، استفادهٔ شایانی ازآن بعمل نیامده است باین منظوردرپلان تجارت یك سلسله اقدامات مفید و تشبثات موثری چه درقسمت تجارت خارجی و چه

در قسمت تجارت داخلی، در نظر گرفته شده است .

رؤس این اقدامات عبارت از اصلاح صورت وستاندرد مواد مهمه صادراتی از قبیل پشم، پخته وغیره بذریعهٔ شرکتهای مربوط وتدارك بازار های اصلی وعرضهٔ اموال دران بازارها تشکیل شرکتها واتحادیه های واردات وصادرات وتجارت داخلی، واردات تجارت داخلی در ولایات میباشد . همچنین برای انتظام امور تجارت ورفع منازعات تجارتی ترتیب وتدوین قوانین ومقررات لازمه واصلاح وتشکیل مزید محاکم تجارتی تجویز گردیده است .

۶- پول وبانکداری :

درقسمت بانك سعی بعمل آمده است تا معاملات بانکها از یکطرف مدد فعالیتهای اقتصادی شده و ازطرف دیگر حتی الامکان وظیفهٔ مهم پولی را که تثبیت قوهٔ اشتراء پول ملی میباشد اجراء کند . بروی این مفکوره پیش بینی شده است که بانکها برای دوران تولیدات واستحصالات موجوده واضافی که از تطبیق پلان اقتصادی بدست آید، کریدت های لازمه توزیع بنمایند .

بانك صنعتی بیك سرمایهٔ کافی تاسیس گردید . امکانات اصول کریدت برای مؤسسات مربوطه تامین وباین وسیله کریدت صناعتی مملکت اصلاح خواهد گردید .

بغرض تثبیت اشتراء افغانی، توزیع اسعار بمدارك صحیح و احتیاجات مفید تروضروری تر افراد مملکت در نظر گرفته شده است، تا تدریجا الی اخیردوره تطبیق پلان، کلیهٔ اسعار تحت کنترول مستقیم گرفته شود. تجدید نظر برمقررات اسعار پیش بینی شده است تا اینکه کنترول اسعار به مملکت مؤثر گردد. معاملات تنزیل اسناد ووثایق قیمتی که در مملکت سابقه ندارد تحت اجراء گرفته خواهد شد . برای تنظیم معاملات بانك و حمایهٔ و دایع مشتریان وجلب پس اندازهای افراددر بانکها وتشویق ومطمئن ساختن اشخاص وموسسات با فتتاح حسابات جاری وامانات در بانکها قانون بانکها تجدید میشود.

۷- فینانسمان پلان :

فینا نسمان مهمترین فصل پلان بوده و درین قسمت است که اهمیت اقتصادی و مالی کلیه عوامل مربوط به امکانات عملی و اجرای کار ها و فعالیتها تدقیق و از لحاظ مدت اجراء و نتایج درجات تقدیم و تاءخیر آن در داخل مدت پلان تثبیت شده‌وفینانسمان مصرف آنها بوسیله منابع واردات بعمل آمده است و پروژه های مربوط به فعالیتهای انکشافی تدقیق شده‌است با در نظر داشتن احوال و عوامل فوق‌الذکر درجات آنها تعین و مطابق اساسات علمی و مقتضیات اجتماعی و مالی واقتصادی تصنیفات آنها درفینانسمان پلان در نظر گرفته شده است .

تصنیف پلان از لحاظ مصرف اساسا به سه قسمت جداشده است بشرح ذیل ،

الف ـ فصل حکومتی

ب ـ فصل بلدی

ج ـ فصل خصوصی

فصل حکومتی به ۲ قسمت از هم جدا شده است :

اول ـ مصارف عادی

دوم ـ مصارف انکشافی که شامل قسمتهای ذیل است :

الف ـ زراعت وآبیاری

ب ـ مواصلات و مخابرات

ج ـ خدمات عامه

د ـ معادن

هـ ـ متفرقه

فصل بلدی ـ این فصل شامل پروژه های مربوط به انکشافات بلدی میباشد .

فصل صناعتی ـ تمام پروژه های متعلق به فعالیتهای صناعتی دولتی و خصوصی درین فصل گنجانیده شده است .

مصارف عادی و انکشافی دولت در پنجسال پلان طبق آتی است :

به ملیون افغانی

۱۳۳۵	۱۳۳۶	۱۳۳۷	۱۳۳۸	۱۳۳۹
۱۷۷۹ر۴۹۵	۱۹۷۰ر۲۷۹	۲۰۷۰ر۲۹۲	۲۱۶۲ر۵۲۵	۲۰۷۹ر۳۲۱

واردات پلان هم به سه قسمت از هم تفریق و تصنیف، گردیده است :

۱ ـ واردات حکومت

۲ ـ استقراض و امداد خارجی

۳ ـ سرمایهٔ خصوصی

واردات حکومت را مالیات ومحصولات وعایدات تصدیهای دولتی تشکیل میدهد.

مالیات و محصولاتیکه درین پلان پیش بینی گردیده باستثنای یك قلم آن که عبارت از مالیهٔ اموال لوکس میباشد همان مالیات ومحصولاتی است که درسابق هم گرفته میشد ، ازین قرار بجای اینکه مالیات ومحصولات جدید وضع گردد ، سعی شده است که سیستم وشرایط مالیات و محصولات موجوده بطوری اصلاح وریفارم گردد که متضمن انکشاف وضع زراعت ـ تجارت ـ صنعت اقتصادی مملکت وتزئید عواید دولت گردیده واداره آن بشکل منظم درآید . بروی این اساس البته نرخ بعضی ازمالیات تقلیل ودر نرخ قسمت دیگر آن تزئید بعمل آمده است. تزئید واردات دولت ازناحیه تصدیهای انحصاری وتجارتی وصناعتی طوری فکر شده که نرخهای اموال مربوطه به احتیاجات اولیه درمملکت پایان آمده وهم بوسیله تزئید مقدار توریدات واستحصالات وعرضه آن باشرایط سهل و نرخ نازل حوائج ملی رفع گردد.

مصرف حکومتی اعم از قسمت عادی و انکشافی ازواردات مالیات واستقراض خارجی ومحصولات خصوصی دولتی بعمل آمده است که سرجمع مبالغ واردات مذکور متوازن بمصارف است.

فیننانسمان مصارف انکشافات بلدی قسماً ازواردات دولتی که فوقاً توضیح گردیده پیش بینی ومتباقی تاجائیکه ازعواید بلدیه ها تلافی گردد ازعواید

خودآنها درمو ردیکه عواید خودآنها تکافو نکند بقرضه داخلی و خارجی جبران شده است. فینانسمان مصارف انکشافات خصوصی مانند صنایع وتجارت وامثال فوق بسرمایه‌های خودانها و کریدت های بانکی داخلی ویا استقراض خارجی اتکاء دارد.

فینانسمان اسعاری پلان:

مصارف اسعاری پلان عمومی اقتصادی مملکت از دومدرک پیش بینی شده است: یکی ازمدارک داخلی یاعواید اسعاری که‌از ناحیهٔ صادرات بدست می آید ودیگرمدارک خارجی که‌شامل قروض، معاونتهای خارجی میباشد.

عواید اسعاری داخلی برای مصارف عادی بودجوی دولت وتادیهٔ اقساط وتکتانه قروض دولتی مربوط به فعالیتهای انکشافی دولت و آن تشبثات خصوصی صناعتی که کار آن درحال جریان است وهمچنین برای تادیات تجارتی وامثال آن تخصیص داده شده ودرمورد مصارف انکشافی جدیدداخل پلان چنین فکر شده است که‌ازمدارک خارجی و استقراض وکسب معاونتهای مالی فینانس گردد.

سرجمع اسعاری سنوات پلان، بملیون دالرمربوط به پروژه‌های دولتی وخصوصی:

۱۳۳۵	۱۳۳٦	۱۳۳۷	۱۳۳۸	۱۳۳۹
۷۷ر۵٤۱	۸۳ر۹۳۵	۹۸ر۵۲٦	۱۰۳ر۰۲۵	۱۰۱ر۹۱۸

میزان ٤٦٤ر۹٤۵

صدارت عظمیٰ

تشکیل :

صدر اعظم	ج ع ج ل ع والاحضرت سردار محمدداؤد
لمړی معاون	ع ج س ا علی محمد
دوهم معاون	ع ج ل ع والاحضرت سردار محمدنعیم

دقلم مخصوص مدیریت :

داکتر محمد حسن (شرق) شپږمه رتبه مامور د پنځمې رتبې کفیل
مامور په (۸) رتبه یو تن

دوزیرانو عالی مجلس :

ع ج محمدمر یدوزیرانوعالی مجلس دمنشی وکیل

مدیر په ٤ رتبه	ص محمد اختر
تاپیست په (٥) رتبه	ص سعیداحمد
مامور په (٦) رتبه	یو تن

د تحریراتو مدیریت :

مدیر په خلورمه رتبه	ص غلام جیلانی
مامور په (٦) »	دوه تنه
» » (۸) »	یو تن
» » (۹) »	»

د قوانینو مدیریت :

خلورمه رتبه مامور	ص فقیر نبی (الفی) دمدیر د کفیل په حیث
(٥) » ماموران	دوه تنه
(٦) » »	» »
لسم » مامور	یو تن د تایپست په حیث

د عارضینو مدیریت :

دخلورمه رتبه مامور	ص داکتر محمد حسن شرق دمدیر د کفیل په حیث
(٦) رتبه ماموران	دوه تنه
(۷) « مامور	یو تن
(۸) « «	« «
(۱۰) « «	« «

دمامورینو مدیریت :

څلورمه رتبه مامور	ص محمد ابوبکر د کفیل په حیث
شپږمه « «	یو تن
اتمه « «	« «

دمحاسبی مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ص فضل حق د مدیر په حیث
(٦) « «	(۱) تن
(۷) « ماموران	(۲) تنه
(۹) « «	(۲) «
(۱۰) « «	(۲) «

دپاڼو مدیریت :

(٤) رتبه مامور	ع محمد رفیق د مدیر په حیث
(٦) « «	(۱) تن
(۸) « «	(۳) تنه
(۹) « «	(۳) «
(۱۰) « «	(۲) «

دحفظیی خانګه :

(٦) رتبه مامور	(۱) تن
(۹) « ماموران	(۲) تنه

(۱۰) رتبه مامور (۱) تن

د تبییض خانگه:

(٦) رتبه مامور (۱) تن
(۷) « ماموران (۲) تنه

دمحاکماتو لوی ریاست:

لوی رئیس له رتبی وتلی ....

د تمییز محکمه:

(۲) رتبه مامور ع: ص محمد شریف (تره کی) د کفیل په حیث
(۳) « « ....
(٤) « ماموران (۲) تنه ص فیض محمد ....
(٥) رتبه ماموران (۲) تنه ص حبیب الله ...
(۸) « مامور (۱) تن
(۱۰) « « (۱) «

دمرافعی محکمه:

(۱) رتبه مامور ع: ص محمد شفیع در ئیس په حیث
(٤) « « ص محمد هاشم د کفیل په حیث
(٥) « ماموران (۲) تنه ض محمد انعام کفیل - ص عبدالهادی کفیل
(۸) « مامور (۱) تن
(۱۰) « « (۱) «

د ابتدایی محکمه:

(۲) رتبه مامور ع: ص عبدالسلام در ئیس په حیث
(٤) « ماموران ص نورالدین - ص میر غلام محمد
(٥) « « ص میر عباس ...
(٦) « مامور (۱) تن
(۸) « « (۱) «
(۱۰) « « (۱) «

دیوان د ارتباط مدیریت:

(٤) رتبه	مامور			ص فقیر نبی (الفی) دمدیر د کفیل په حیث
(٦) »	ماموران	(٢)	تنه	
(٨) »	مامور	(١)	تن	
(١٠) »	»	(١)	»	

دیلتنې لوی رئیس له رتبې نه‌وتلی (دمحاسباتو دعالی‌دیوان اودا داری پلټیې لوی آمر) . . .

(٨) رتبه	مامور	(١)	تن	
(١٠) »	»	(١)	»	دتایپست په‌حیث

دمحاسباتو عالي دیوان:

(١) رتبه	مامور	ع،ص حبیب‌الله درئیس‌په‌حیث
(٣) »	»	حقوقی متخصص . . .
(٣) »	»	دمدعی العموم په حیث . .

(الف)دارالانشا:

(٣) رتبه مامور . . . .

ددارلانشاء دتحریراتو خانګه:

(٤) رتبه	مامور			ص محمد صدیق د کفیل په حیث
(٦) »	»	(١)	تن	
(٨) »	ماموران	(٢)	تنه	
(٦) »	»	(٣)	»	

ددارالانشاء دپاتو خانګه:

(٦) رتبه	مامور	(١)	تن
(٧) »	ماموران	(٢)	تنه
(٦) »	معتمد	(١)	تن

(ب) توحید :

(۳) رتبه مامور (۱) تن

(۹) » » (۱) »

دتوحید دواردا تو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمدنعیم

(٦) » ماموران (۲) تنه

دتو حید دمصارفاتو څانګه:

(۵) رتبه مامور ص محمداسحق

(٦) » ما موران (۲) تنه

دتوحید ددولت داموالوددارائی څانګه:

(۵) رتبه مامور ....

(٦) » ماموران (۲) تنه

(ج)مراقبین:

(۵) رتبه سرمراقبان (۱۷) تنه

(٦) » مراقبان (۳٤) »

(۵) «فنی برآور دیان (۲) »

(۵) «صحی فنی ماموران (۲) »

(۵) « انګلیسی ترجمان (۱) تن

(د)محاکم:

لمړی محکمه :

(۳) رتبه مامور ص میرمحمد

(٤) « غړی (۳) تنه (ص عبدالغفار ـ ص محمد حسین ـ ....)

دوهمه محکمه :

(۳) رتبه مامور ع محمد سلیم .

(٤) « غړی (۳) تنه ـ غلام جیلانی کفیل....

دریمه محکمه.

(۳) رتبه مامور ع عبدالعلی
(٤) « ماموران (۳) تنه (ص سعدالله کفیل-ص عبدالرزاق کفیل-۰۰۰۰)

دپلټنې ریاست:

(۱) رتبه مامور ع، ص پاینده محمد درئیس په حیث
(۳) « « ع محمدعمر دمعاون په حیث
(٤) « « ص محمد یوسف (وحدت) دمدیر دکفیل په حیث
(٦) ماموران (۲) تنه
(۸) « « (۲) «
(۱۰) « مامور (۱) تن

لمړی گروپ:

د «الف» کمیسیون:

(۳) رتبه مامور ع عبدالله (غفارشاد) د گروپ درئیس په حیث
(٤) « « ص محمد یوسف دکفیل په حیث
(٥) « « (۱) ص عبدالغنی « «

د (ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور ص محمدزمان و کفیل په حیث
(٥) « « ص محمداکبر دکفیل په حیث
(٦) « « (۱) تن

دوهم گروپ:

د (الف) کمیسیون:

(۳) رتبه مامور ع، غلام دستگیر درئیس په حیث
(٤) « « ص عبدالله رمق
(٥) « « ص حضرت الدین دکفیل په حیث

د(ب) کمیسیون :

(٤) رتبه مامور	ص حشمت الله
(٥) » »	ص فتح محمد د کفیل په حیث
(٦) » » (١) تن	

دریم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(٣) رتبه مامور	....
(٤) »	ص عبدالرؤف د کفیل په حیث
(٥) » »	ص محمدانور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبه مامور	ص حبیب الله
(٥) » »	ص غلام نبی، د کفیل په حیث
(٥) » » (١) تن	

څلورم گروپ :

د(الف) کمیسیون :

(٣) رتبه مامور	ع عبدالغفار د رئیس په حیث
(٤) » »	ص عبدالوکیل د کفیل په حیث
(٥) » »	ص عبدالغفور » »

د(ب) کمیسیون:

(٤) رتبی مامور	ص سردار سلطان محمود د رئیس په حیث
(٥) » »	ص غلام دستگیر د کفیل په حیث
(٦) » » (١) تن	

دالمپیک ریاست:

(١) رتبه مامور	ع، ص محمد فاروق (سراج) د رئیس په حیث

داجرائیی خانگه :

(٤) رتبه مامور	ص عبدالمجید ابدالی

(۱۰)رتبه‌مامور(۲)تنه
(۸) « « (۱) تنه

فنی خانگه:

(٥)رتبه مامور ص نورمحمد
(۷) « « (۲) تنه
(۱۰) « « (۱) تن

دنشراتو خانگه:

(٦)رتبه‌مامور(۱)تن
(۱۰) « « (۱) «

دپانوخانگه :

(۱۰)رتبه‌مامور(۱) تن

دسپورت فابریکه:

(٥)رتبه‌مامور(۱) تن
(۸) « « (۱) «

ریاست دیوان محاسبات

این موسسه که سومین سال تاسیس آن میباشد دارای تشکیلی است که شامل ۹٤ نفر میباشد.

وظایف و صلاحیت دیوان محاسبات حسب آتی است:

۱ـ مراقبه تمام واردات، مصارف، واموال دولت وامانات نقدی و عینی که از طرف دوائر اخذ گردیده است بااسهام وسندات قیمت بها و بالعموم صرف و قبض قیم.

۲ـ کنترول حسابات محاسبین نقدی وعینی ودیگر قیمات.

۳ـ محاکمه محاسبین وعندا للزوم محاکمه آمران اعطای درجه دوم و مامورین تحقق.

٤ـ تدقیق حسابات بلدیه و اردات محلی واصدار فیصله درآن باره.

۵ـ تدقیق وثبت تخصیصه های معاشات ذاتیه.

٦ـ مراقبه وثبت تمام قروض، دیون، وتعهدات دولتی وتمام ضمانت کریدت اسناد قیمت بهای خزانه وپیشکی ها.

۷ـ تدقیق حسابات قطعی وعمومی وتنظیم راپور مطابقت حسابات.

۸ـ در حین ایجاب تقدیم راپور بصدارت عظمی و شورای ملی راجع باصلاح یا تعدیل اصول مالی، حسابی وتحقیق واردات.

۹ـ اجرای وظائفیکه باقانون محاسبه عمومیه بودجه، ودیگر قوانین بدیوان محاسبات سپرده شده است.

۱۰ـ تدقیق معاملات وحساباتیکه از طرف صدراعظم، شورای ملی یامجلس اعیان حواله میشود.

۱۱ـ تدقیق حسابات نهائی وبیلانس های متعلق به اموال وسرمایه‌های متداول وثابت دولتی که مطابق قانون مخصوصه آن صورت میگیرد.

وارسی امور حسابی دوائر دولتی باساسی هدایت قانون محاسبات عمومیه حسب ذیل صورت میگیرد:

۱ـ خطای مادی وجود نداشته باشد.

۲ــ در داخل بست وتخصیصات باشد .
۳ــ به فصل و مواد بودجه مطابقت داشته باشد .
٤ــ بقوانین ونظامات و مقررات برابر با شد .

روی چهار اصل فوق وارسی دیوان محاسبات از امور حسابی دوائر دولت به اقسام ذیل منقسم میگردد :

قسمت اول : ویزه قبل ازاجرای تادیات متجاوز از پنجاه هزارافغانی ومقاولات بیشتراز یك صدهزار افغانی دوائرکه درچوکات وظائف‌اندازه آن محدود گردیده باتخصیصات متداوله مرکزی وولایتی که ازجزیی تاکلی بوقت و زمان معین اجرا میشود .

قسمت دوم : و یزه بعد اجراء حواله های نقدی و مقاولات‌دوائرکه کمتر از اندازه قسمت اول بود وجمع وخرج و باقی وحساب موجودیت اجناس دولت توسط محاسبین خود شان تدقیق وتحت اجرا آمده پس از سپری شدن مدت‌قانونی‌اش بضمیمه‌حسابات‌موعدی‌محاسبین بدیوان‌محاسبات مواصلت‌میکند.

نتایجی‌که از وارسی امور دوایر دولتی گرفته‌شده.

این یك امر مسلم است‌که موضوع محاسبات دولت واصول تدقیق ومراقبه آن چه از نظر قانون وچه از لحاظ طرزالعمل محتاج اصلاحات وطرف توجه و نگرانی حکومت قرار داشت ــ تا بروی اساسات و پرنسیب های علمی و مقتضیات‌عصر وزمان و ایجابات محیطی در آن تجدید نظر شده و بشکل بهتر ، عصری تر و آبرومند تری در آورده شود چنانچه بتأسی همین پلان ومفکوره اصلاحی بودکه درآغاز سال ۳۳ ازیکطرف دیوان محاسبات بوجود آمد و از جانب دیگر قانون محاسبات عمومیه در مملکت پهن و هم سیستم دفترداری چه نقدی وچه جنسی بحال موجوده تبدیل گردید .

مسأله تطبیق یك سیستم جدید مخصوصاً تحت اداره قانون جدید در یك مملکت برای نخستین بارکارساده ئی نبوده و خاصةً ازنگاه سوء اشخاص رسیدهٔ کافی در مملکت ما امر مشکلی محسوب میگردد .

ذوانیکه به سلسلهٔ ترفیعات سنوی درسال ۳۵ ترفیع نموده اند

ښاغلی محمد شفیع رئیس محکمهٔ مرافعهٔ ریاست محاکمات صدارت عظمی برتبه اول

ښاغلی محمد عمر معاون ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی برتبه ۲

ښاغلی پیرمحمد مدیر عمومی دیوان محاسبات صدارت عظمی برتبه ۳

دهقان سالخورده مصروف فعالیت است

لهذا ریاست دیوان محاسبات که نقطه نهائی ومرجع تمرکزی ومراقبه کلیه حسابها و اموال دولت است پیش از پیش مشکلات فوق را درك وجهت ازاله وجلوگیری از خبط وخطا های نظری وعملی توام با تاسیس وموجودیت خود از یکطرف ضرورت تاسیس یك کورس را بغرض تنویر افکار و توسعه معلومات عمومی مامورین مؤظف وبالاخره بمنظور ایجاد وحدت عمل درطرز اجراآت دوائر ، بشمول مامورین دوائر مرکزی و ولایات و مامورین خود دیوان محاسبات احساس وچنانچه بتاسیس آن موفق ودوره های متعدد کورس مذکور را بسر رسانیده واز طرف دیگر ازراه فرستادن هیئت های رهنمائی بشعبات مرکزی ونظر به پیش آمد خوب وهمکاریها آمران دوائر توانست مجاری امور بصورت عمومی بداخل چوکات علمی وقانونی درآورده شود بالخاصه حسابات عینی (جنسی) که از سالهای متوالی این قسمت محاسبه مهم دولت بحال تمرکزی نیامده بود علاوه برین که موجودیت آن بحال مرکزی توام به اسناد موجودی مصرف وباقی صورت گرفت مرام و آرزوی دیرینه ما که مسأله قیمتدار ساختن آن بود برآورده شد این کار بذات خودکار بسیط وساده نبود ثقلت کار واهمیت آنرا در مملکت هرکس فهمیده میتواند در حصهٔ پیشرفت وتطبیق عمل آن باز هم تائید همکاری آمرین ذیعلاقه رانموده و اینکه حساب گرفته شد وتا جائیکه از نگاه مراقبین مؤظف دیده شده نتایج آنرا میتوانیم اطمینان بخش بگوئیم وامید داریم در سالهای مابعد نظر به حسن نیت وهمکاری کابینه حکومت جوان خوب تر دیده وبرآن متوصل شویم بیشتر چیزیکه جهت اصلاح اموردوائر مفید ومؤثر ثابت گردیده یکی مسأله ویزه های یومی است که قبل از اجراطرف غور ومداقه قانونی دیوان محاسبات قرار گرفته ازسهویات مادی وعدم مطابقت بقوانین و اصول وغیره جلوگیری میگردد ودیگری وارسیهای استثنائی است که بموجب امر مقام منیع صدارت عظمی وملحوظات اصلاحی وقتا فوقتا صورت گرفته ونتائج آن به رادیووجراید نشر گردیده است .

انجمن ریاست :

انجمن ریاست ازیکطرف محکمه تمیز (مالی) بوده درحال عدم قناعت یکی ازطرفین درفیصله محکمه‌مربوطه خود ریاست تمیزآن‌میباشد که فیصله آخرین‌خویش‌راصادرو‌ازجانب‌دیگردرقسمت‌تدوین‌تعلیمات‌نامه‌هاوقانون‌داخلی دیوان محاسبات وغیره رسیدگی ومزیداً دراطراف نتائج تفتیش هیئت‌های اعزامی خویش‌بصفت هیئت تحقیق‌غور وقرارخویش‌راصادر مینماید. فقراتیکه درانجمن تصویب شده (نزده فقره) میباشد اینك مختصر سه فقره رادر ذیل به‌استحضار میرسانیم:

۱ ـ بررسی سامان سرك سازی وقیریزی بنارووالی کابل که توسط هیئت دیوان محاسبات ازحالت متفرق جمع‌ودر داخل‌حسابات وبازخواست آورده شده این موضوع بذات خود خیلی گران وقابل اهمیت بوده مراتب به‌تصویب انجمن رسیده است.

۲ ـ تصویب‌انجمن‌راجع به‌توزیع‌روغن‌مخلوطی‌مغازه کوپراتیف‌مامورین

۳ ـ موضوعات مالی فقرات تفتیش گذشته مدیریت لوازم وزارت جلیله معارف که طرف فیصله محکمه مالی دیوان محاسبات درحال‌دفع وجرمدعی العموم‌و ومدعی‌علیهما قرارگرفته بغرض‌اجرا بمرجعش ابلاغ گردیده بعلاوه کورسهای گذشته درامسال یك کورس(۳۲) نفری ازمامورین‌وزارت‌خانها وخود ریاست دیوان محاسبات وغیره که‌درآن شامل‌شده بودندتوسط معلمین لایق تدریس وبعد ازفراغ بمراجع مربوطه سوق‌داده شده‌اند که ازرهگذر طرز اداره حساب نقدی وعینی کاری خوب گرفته شده.

دونفر ازمامورین ریاست دیوان محاسبات که درشق اداره عامه بطور فیلوشپ بترکیه اعزام شده بودند بعدازفراغ برای مدت ششماه دیگر بغرض تحصیل ومطالعات به‌دیوان محاسبات ترکیه گماشته شده بودند این دو نفر بعداً از فراغ تحصیل واپس بوطن‌مراجعت و بریاست‌دیوان محاسبات‌مصروف انجام وظیفه میباشند.

سه نفر ازمامورین این ریاست بغرض تحصیل درشق‌اداره عامه بشمول امور بودجه‌وحساب بطور فیلوشپ‌ازطرف (آی.سی.۱۰) به‌تهران برای یکسال‌اعزام

شده اند. اکنون کورس مجدد دیگر که مامورین جدید الشمول آن بکلوریا دیده وغیره بوده مخصوص خود ریاست دیوان محاسبات افتتاح گردیده تا ازیکطرف بشمول تمام مامورین دیوان محاسبات تحت معلمی متخصص ترکی در تدریس محاسبه دولت به سیستم مضاعف و تفسیر قانون محاسبه عمومیه قرار گرفته ازجانب دیگر مامورین جدید الشمول تحت اثر یك عدهٔ معلمین داخلی ازطرز محاسبه عینیات و بودجه دولت ومزایده ومناقصه واعاشه و باربندی وغیره به پردازند.

متخصص مالی وزارت مالیه بعدازوقت رسمی بصفت مشاور حسابی ریاست دیوان محاسبات شامل کار است تا بصورت لازمه دراطراف موضوعات لازمه از نامبرده مشوره مالی وحسابی خویش حاصل و بعد ازغور درساحه عمل بگذاریم.

ریاست تفتیش

الف. اموریکه در سال ۱۳۳٤ تحت دوران بوده ویا دراخیرسال رسیده ومحول بطی مراحل اصولی شده ودر سال ۱۳۳۵ پس ازانجام تفتیش وتحقیق واکمال موضوع مراتب حصول خودرا ازنقطه نظرحصول هدایات واوامرمقام صدارت عظمی وصدور قرارهای کمیسیون تحقیق وثبت نتائج و نظریات وارسال دوسیه‌های انجام شده بمرجع مربوطه تا باساس آن مامورین مسئول وغفلت کار بمحاکمه ومجازات اصولی سوق داده شوندو بمامورینکه دروظیفه خود ابراز صداقت ولیاقت کرده‌اند تحسین وتقدیر نامه اعطا گردد :

۱ ـ امور حکومت محلی سپین بولدك مربوطه ولایت قندهار
۲ـ » » چهاردهی » » کابل
۳ـ » شعبه جزا احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی غزنی
٤ـ » مدیریت عمومی تفتیش وزارت داخله.
۵ـ » » » محاکمات » »
٦ ـ » » » مامورین » »

۷- « حکومت محلی میدان مربوطه ولایت کابل .
۸- « « « پشتون کوت مربوطه حکومت اعلی میمنه
۹- « شعبه جزا احصائیه محکمه ابتدائیه مرکز حکومت اعلی میمنه.
۱۰- « اراضی حبیب‌الله ومحمدنسیم در بغلان .
۱۱- « عرائض علیه محمدایوب حاکم سابق خان‌آباد .

ب- اموریکه درسال ۳۴ به بازرسی وتفتیش‌آن آغاز واوراق آن بریاست تفتیش رسیده ومراحل خود را از قبیل تحقیق وصدور قرار تحقیق و حصول احکام وثبت اوراق بمنظور تامین مراتب تشریح قسمت الف در سال ۳۵ بمراجع مربوطه آن فرستاده شده است :

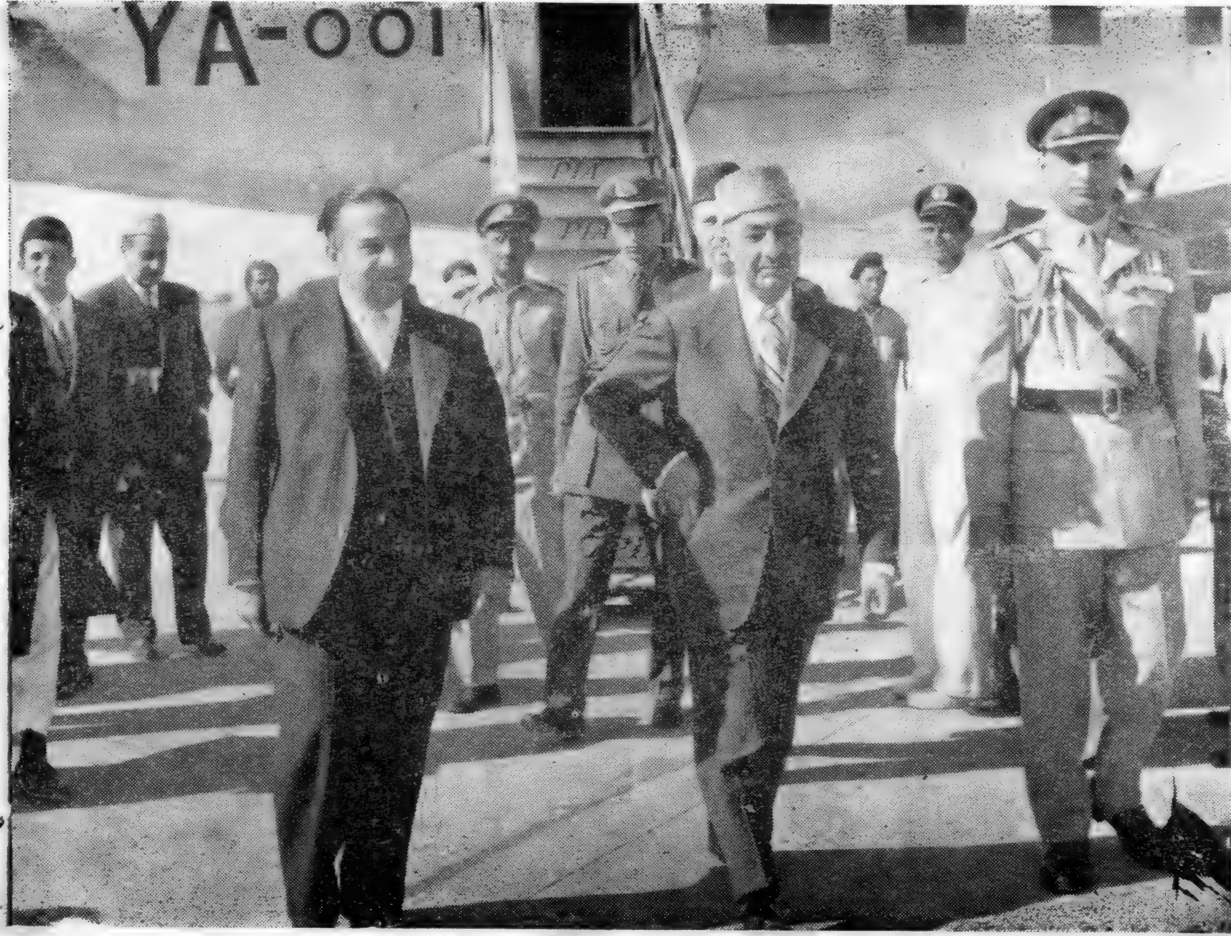
۱- امور حکومت محلی اندخوی مربوطه حکومت اعلی میمنه .
۲- « شعبهٔ جزاء احصائیه محکمه ابتدائیه مرکزولایت مزار شریف .
۳- امور حکومت محلی آقچه مربوطه ولایت مزار شریف .
۴- « « « « سرپل « « «
۵- « « « غوربند مربوطه حکومت اعلی شمالی .
۶- « شعبهٔجزاء ، محکمه ابتدائیه، معارف، احصائیه، حکومت کلان کاپیسا مربوطه حکومت اعلی شمالی
۷- امور شعبه جزاء ، محکمه ابتدائیه ، مرکز حکومت اعلی پروان .

ج- اموریکه درسال ۱۳۳۴ تاحال تحت دوران واقع ومراحل اصولی آن انجام نشده است .

۱- تفتیش وبازرسی امور اداری ښاروالی کابل که از سال ۳۴ تحت بازرسی قرار دارد .
۲- تفتیش وبازرسی امور مدیریت ترافیك ښاروالی کابل .
۳- امور علاقه داری شکی مربوطه حکومت سپین بولدك ولایت‌قندهار .
۴- امور بلدیه هرات .
۵- امور خریداری چوبهای کمپنی مریسن کنود سن .
۶- امور دشت ارچی ومسائل املاکی ولایت قطغن .

ښاغلی سردار محمدداؤد صدر اعظم افغانستان وښاغلی صدراعظم چکوسلواکی موقع امضای اعلامیهٔ مشترک درپراگ

از مناظر پذیرائی بناغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افغانستان در کراچی (پاکستان) بناغلی سهراوردی
صدر اعظم پاکستان با بناغلی صدر اعظم افغانستان دیده میشوند

*

د ـ تفتیش و بازرسی اموریکه مطابق پروگرام مرتبه سال ۱۳۳۵ صورت گرفته ومراحل خودرا ازقبیل حصول هدایات وصدورقرار های انجمن تحقیق و احکام مقام صدارت عظمی طی کرده وبماموریـن قابل تحسین وتقدیر امر اعطای تقدیرنامه وتحسین نامه داده شده و ماموریـن قابل محاکمه ومجازات بمحاکمه ومجازات سوق داده شده اند واوراق بعد از ثبت و اکمال بمرجع مربوطه فرستاده شده است .

۱ـ امورحکومت محلی گذره مربوطه ولایت هرات بوسیله کمیسون گروپ اول
۲ـ « « شین دند « « « « « « «
۳ـ « « کلان بادغیسات « « « « « « «
۴ـ « « محلی بگرامی مربوطه ولایت کابل بوسیله کمیسیون گروپ چهارم .

۵ـ امور حکومت محلی کلنگار مربوطه حکومت کلان لوگر بوسیله گروپ دوم .

۶ـ امور سال ۳۵ حکومت محلی اندخوی بوسیله کمیسیون منتخبه .
۷ـ « « شعبات مرکز حکومت اعلی میمنه بوسیله کمیسون منتخبه

هـ ـ اموریکه مطابق پروگرام درسال ۳۵ تحت تفتیش قرار داده شده تحت دوران وتحقق است .

۱ـ امور مدیریت ماموریـن واجرائیه وریاست تفتیش وزارت معارف بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم .

۲ـ امور حکومت محلی یکا ولنگ مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیله کمیسون الف گروپ اول .

۳ـ امور حکومت محلی بهسود مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون گروپ اول .

۴ـ امور حکومت محلی دایکندی مربوطه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

۵ـ امور شعبهٔ جزاء و شعبه حقوق شعبهٔ تحریر احصائیه معارف محکمه

ابتدائیه حکومت کلان دایزنگی بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ اول .

۶ـ امور مدیریت جنگلات حکومت کلان با د غیسات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۷ـ امور مدیریت زراعت ولایت هرات بوسیله کمیسون ب گروپ اول .

۸ـ امور شعبه حقوق ، جزاء ، شعبه احصائیه ، مدیریت اداری ، محکمه ابتدائیه مرکز هرات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ اول .

۹ـ امورشعبهٔ جزاء وحقوق ـ احصائیه ـ محکمه ابتدائیه ، مرکز حکومت کلان قلات بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

۱۰ـ امور اداری ریاست پوهنتون بوسیلهٔ کمیسون الف گروپ چهارم .

۱۱ـ امور مدیریت مامورین وقرار داد های مستخدمین خارجی وشعبهٔ مجلس وزارت معادن و صنائع بوسیلهٔ کمیسون ب گروپ سوم .

وـ اموریکه مستقیماً ازمدیریت اداری ریاست تفتیش اداری تحت وارسی قرار گرفته است .

۱ـ موضوع تحقیق اوراق تفتیش شرکت اتحادیه پنبه که ازطرف وزارت مالیه بعمل آمده است .

۲ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت مزار شریف .

۳ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات مناطق علفچر وللمی زار ولایت قطغن .

۴ ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت مشاهدات قنوات ولایت قندهار .

۵ـ موضوع شکایات حسابی بین سفارت کبرای افغانستان مقیم مسکو ومدیریت محاسبه وزارت خارجه .

۶ـ اشتراك نماینده ریاست تفتیش داری در بعضی موضوعات محاکماتی درریاست محاکمات ابتدائی .

۷- اشتراك نمایندهٔ ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت اعزامی وزارت مالیه بمزار شریف.

۸- اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت دعوی علفچر بین یك قسمت اهالی مشرقی وجنوبی.

۹- موضوع ادعای ورثه گلان دریوروزارت مالیه

۱۰- موضوع دوسیه نسبتی ملا وزیراحمد، قاضی سابق محکمه رستاق

۱۱- موضوع عرائض وشکایات یك عده اهالی ارزگان - موضوع ازدارالحکومه گی قندهار خاتمه داده شده است.

۱۲- اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی در هیئت تحقیق موضوع حریق لیسه حبیبیه که انجام شده.

۱۳- اشتراك نماینده ریاست تفتیش اداری صدارت عظمی درهیئت منازعه محبوسین ولایت کابل.

۱٤- موضوع منازعه اراضی ضیاءالدین نام علیه محمد برات

۱۵- « اراضی نواباد محمدمحسن ساکن قطغن

۱٦- « قطعه چك پترول که بغرض تحقیق بمرجع آن ارسال شده است.

ز- اموریکه مراحل خودرا طی نکرده وتحت دوران میباشد.

۱ موضوع دعوی زمین بناغلی محمدحیدر اعتمادی وفرقه مشر احمدعلی

۲- « « زمین وحفر نهراهالی الیاس خیل وفرقه مشر سعدالله

۳- « تحقیق اوراق شرکت برق سروبی که تفتیش آن ازطرف وزارت مالیه صورت گرفته است.

٤- موضوع اراضی بیك ونونیاز بین حکومت ویك عده اهالی

۵- موضوع دوسیه موضوع منازعه اراضی موسی کاظم و ورثه میرغلام

٦- موضوع دوسیه نسبتی بناغلی میاحسین رئیس توزیع شرکت برق وغندمشر عبدالمجید.

۷- موضوع دوسیه حاصلات املاك ملك قیس وملك محمدجان.

ریاست المپیک

درسال۳۵ ترتیب پروگرام های نمایشهای سپورتی روز مخصوص جشن اطفال وجشن استقلال وجشن پشتونستان وهفته مخصوص سره میا شت وغیره روزهای مهم دراستدیوم همچنین درسال۳۵ ریاست المپیک با۸٤ کمیته المپیک دنیا درتماس بوده وقانون نامه‌های جدیدفتبال وهاکی اتلتیک‌را ازآنها خواسته وترجمه نموده‌است.

ترتیب وتنظیم مسابقات بزرگ بزکشی ۲۲میزان روزتولدی اعلیحضرت همایونی بین ولایات مزار، قطغن ومیمنه گرفته‌شد ودراثر حسن انتظام بی‌سابقه ازحضور مبارك اعلیحضرت همایونی یك نشان صداقت به‌بناغلی محمد فاروق سراج رئیس المپیک اعطا شد.

یك منظره از بزکشی

بزکش کهنسال

شجاعت و تهور از سیمایش مشهود است

ترتیب فلم گیری هیئت فرانسوی از بزکشی افغانستان، بکمک ریاست المپیک تکمیل شد. اساسنامه جدید برای مسابقات بزکشی یگانه ورزش های باستانی مملکت ترتیب گردید. قرار دعوت ریاست المپیک افغانی یک تیم هاکی و یک تیم فتبال از هندوستان و یک تیم فتبال از شوروی بافغانستان وارد و در جشن استقلال مسابقات دوستانه با تیم های معارف، کلب آریانا و پوهنتون کابل نمودند.

قرار دعوت کمیته تربیه بدنی دولت اتحاد جماهیر شوروی در مراسم جشن (سپورتاکیاد) مسکو از طرف افغانستان بناغلو محمد فاروق سراج رئیس المپیک

یک منظره از پهلوانی بروز جشن استقلال ـ اهالی شهر بولع زیاد این مسابقه را تماشا میکنند

ومحمدمحسن صافی مدیر عمومی سپورت معارف درمسکو شرکت نمودند .

در شانزدهمین المپیای بین‌المللی ملبورن قرار فیصله حکومت متبوعه یك‌تیم هاکی افغانی عبارت ازشانزده‌نفر ورزش کار و دونفر آمرین تحت سرپرستی ښاغلی محمدفاروق سراج به آسترالیا مسافرت نمودند که درنتیجه درگروپ خودتیم‌افغانی نمره‌سوم راحایز شده اعنی : اول ، هند ، دوم سنگاپور ، سوم افغانستان . ودراثر اینکه دردوران المپیا دوضع تیم افغانی وروبه بازیکنان آن همه‌مطابق قوانین ومقررات سپورتی بین‌المللی بود ازطرف کمیته المپیك بین‌المللی دیپلوم افتخاری المپیك به ښاغلی سراج رئیس هیأت افغانی تصویب‌شده است .

امسال نماینده افغانستان بازهم بجمله اعضای فیدریشن سپورت ممالك شرقی انتخاب شده‌است که درزمرهٔ اعضای مدیرکسل ممالك‌شرقی داخل باشد.

موضوع عضویت المپیك‌افغانستان وداشتن یك‌نفر نماینده دائمی ویك کرسی وحق رأی در مجلس بین‌المللی C.j.O که تاحالا افغانستان نمایندهٔ دائمی ندارد ـ درمجلس بین‌المللی پیشنهاد شده که نتیجه‌آن درماه‌سپتمبر به مجلس بین‌المللی که‌درصوفیه مرکز بلغاری دایرمی‌شود معلوم خواهد شد .

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین :

مدیریت تدقیق وتدوین قوانین درسال ۱۳۳۵ ازامور آتی‌وارسی کرده‌است:

۱ـ تدوین
۲ـ تحقیق وتدقیق
۳ـ پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذتجاویزقانونی
۴ـ توسعه کتابخانه .
۵ـ امور دفترداری

۱ـ امور تدوین:

الف ـ پروژه مجازات عمومی ـ که‌اولین مسوده‌آن درسال جاری ترتیب وتدوین گردیده البته بعد از غور مکرر در اطراف مواد آن به مجلس عالی وزراء تقدیم خواهد گردید .

ب :ـ پروژه عفو و تخفیف ، مکافات ومجازات محبوسین .

این پروژه نیز در اواخر سال ۳۵ ترتیب یافته که بعد از تدقیقات لازمه مجلس عالی وزراء تقدیم میگردد .

ج :ـ پروژه استرداد مجرمین ، این پروژه نظر باحساس اشد ضرورت ولزوم وجود چنان دستور در ردیف سائر ساتیر و اصولنامه های مملکت در اواخر سال ۳۵ تحت تدقیق قرار یافته است وتا هنوز تتبع و کار سازی این مدیریت در زمینه ادامه دارد .

۳ـ امور تدقیق وتحقیق :

در ظرف سال (۱۹۵٦) هفت نسخه کنوانسیون های آتی که مصوبات کانفرانس های سازمان ملل متحده بوده (و سکرتر جنرال یو ـ ان ، آنرا بممالك عضو ملل متحد فرستاده تاشمول ویاعدم شمول خود را به آن أعلام دارند) و در دو متن بزبان های انگلیسی و فرانسوی (که هردو متن آن یك اعتبار دارد) تحریر گردیده و توسط مدیریت عمومی سیاسی وزارت امور خارجه به این مدیریت مواصلت ورزیده است .

تمام کانوانسیون‌های متذکره توسط این مدیریت ترجمه و تحت تدقیق وتحقیق قرار گرفت که بعد از غور مزید ومکرر در اطراف مواد هر یك از کانوانسیون‌های متذکره وابراز نظریات با نضمام مکاتیب جدا گانه بمنظور معلوم گردیدن تصمیم حکومت در زمینه به مجلس عالی وزراء تقدیم گردیده است .

محتویات و موارد کانوانسیونها قرار ذیل است :

(۱) کنوانسیون ترافیك سرك وترانسپورت‌موترکه بتاریخ ۲۳ اگست ـ ۱۹ ستمبر بنا بر دعوت منشی ملل متحد در جینوا منعقد گردیده در آن نمایندگان ۲۸ مملکت و مشاهدین شش مملکت دیگر (باستثنای افغانستان اشتراك داشتند .

کنوانسیون متذکره مشتمل بر ـ الف یك مقدمه و ۳۵ مواد و ۱۰ ضمیمه
ب :ـ پروتوکول مربوط بقلمرو هائیکه فعلا تحت اشتغالند ، میبا شد .
که پروتوکول آن دارای (٤٦) مواد بوده دریك کاپی بمتن انگلیسی و فرانسوی در ژنیو بتاریخ ۱۹ ستمبر ۱۹٤۹ تحریر و تصویب گردیده که در امضاء وتصویب این پروتوکول نمایندهٔ افغانستان نیز وجود داشت .

۲ ـ کنوانسیون مربوط به مقاولات بین المللی مقررات گمرکی سیاحین وتورید عراده‌ها ـ از ۱۹ می تا ٤ جون ۹٥٤ درنیویارك انعقاد گردید .
مشتمل بر یك مقدمه و ۲٥ مواد و یك پروتوکول که دارای ٤٤ مواد است میبا شد

۳ ـ کنوانسیون تکس عراده‌ها برای استعمال شخصی در ترافیك بین المللی که بتاریخ ۱۸ می ۱۹٤٦ درجینوا انعقاد یافت (ومحض درخصوص تکس عراده جا تیست که در ترافیك بین المللی استعمال میگردد) . ومتشکل از ۱٦ مواد ویك پروتوکول امضاء میبا شد .

٤ـ کنوانسیون گمرا کات راجع به ورود موقت عراده جات تجارتی معهٔ پرتوکول امضاء ـ که بتاریخ ۱۸ می ۱۹٥٦ درجینوا ازطرف ملل متحد بعمل آمده (محض درزمینه اجرا آت گمرکی در مورد شنا سنامه ها ویزه دخول وخروج آن عراده جاتی که بصورت موقت ازیك مملکت طرف قرارداد به مملکت دیگر قرارداد خارج وداخل میگردد بحث میراند).
مشتمل بر چهل وپنج مواد ویك پرتوکول امضا میبا شد .

٥ـ کنوانسیون گمرکات درخصوص کانتینر عراده ها ـ معه پرتوکول امضاء آن :ـ بتاریخ ۱۸ می درجنوا از طرف موسسهٔ ملل متحد بعمل آمده وسکرتر جنرال یو ـ ان آنرا بمالك عضو فرستاده تا شمول و عدم شمول خودرا باآن اعلام دارند و مشتمل بریك مقدمه و بیست سه ماده و پر توکول امضا ودوضمیمه میبا شد .

٦ـ کنوانسیون قرار داد بین المللی حمل ونقل مالتجاره توسط سرك که درجینوا بتاریخ ۱۹ می ۱۹٥٦ دوکاپی بلسان انگلیسی و فرانسوی که هردوی آن یکسان اعتبار دارد بعمل آمده ومحتوی است بر مقدمه . تعریف وپنجاه مواد .
۷ـ کنوانسیون گمرکات راجع به ورود موقت طیاره‌های شخصی وکشتی های

تفرجی :- که درجینوا بروز ۱۸ می ۱۹۵۶ (دریك کاپی واخد بلسان انگلیسی وفرانسوی) عقد گردیده وشامل یك مقدمه - تعریفات و ٤٥ مواد است .

۳- پاسخ پرسشهای حقوقی واتخاذ تجاویز قانونی .

علاوه برامور تدقیق وتدوین این مدیریت بسوالات وپرسشها ی حقوقی وقانونی اکثر دوائر دولتی وملی که ازرهگذر عدم وضوح قانون و یاغیره مشکلات قانونی وحقوقی بوده وبا اینکه دربعضی مواد اصولنامه ها ی مرعیه ومجریه ساکت بوده این مدیریت به جوابات مقتضی قانونی وحقوقی پرداخته است .

آنچه که در اصولنامه ها مسکوك عنه قرار یافته بعد اتخا ذ تجا ویز قانونی وابراز نظریات بمنظور استهداء طی مراحل قانونی بمجلس و زراء رویت داده شده است .

ازهمین جاست که بتاریخ ۸۱ر۱۳ر۳٤ کتبا به سایر وزارت خانه ها وریاستها ومؤسسات دیگر ازقبیل بانکها وغیره بصورت متحد المال اخبار گردیده تا اگردرساحات اموراداری اوشان بکدام مشکلات قانونی وحقوقی مواجه میگردند ویا در اصولنا های مرعیه و مجریه مملکت اشکالی درك مینمایند مشکلات خودراتوام با نظریات خویش به این مدیریت گسیل فرمایند .

باساس آن احصائیه چنان پرسشها در سال ۳۵ در حدود پنجاه قطعه استعلام ومکاتیب وبطور اوسط بالغ به دوصد مسأله گردیده است .

۴- توسعه کتابخانه :

درظرف سال ۱۳۳۵ این مدیریت به ملحوظ توسعه کتا بخا نه مجدداً باسفارت خانه های افغانی مقیم قاهره- بغداد- دهلی جدید- لندن- روم وسوریه درتماس آمده ولست های مفصل کتب قانونی وحقوقی را مکررا درخواست وبالاثرآن یك تعداد کتب حقوقی وقانونی حسب ذیل ازممالك آتی الذکر باینمدیت مواصلت ورزیده است .

۱- لندن :- ۸۲ نسخه قوانین مرعیه ومجریه دولت انگلستان .

۲- روم :- مجموعه قوانین مرعیه ومجریه دولت ایتالیا .

۳- مصر :- ۷۳ جلد کتاب علمی حقوقی وقانونی .

برعلاوه اینمدیریت ازنزد اشخاص انفرادی یك تعداد کتب مهم علمی وحقوقی وقانونی که بلسان انگلیسی تحریر گردیده دریافت وخریداری نموده است .

د پوهنې وزارت

تشکیل:

د وزیرانو کمیل	ع ج داکتر علي احمد پوپل
تدریسي معین	ع ص داکتر محمد انس
اداري معین	ع ص عبدالاحمد عطائي

دفنــي بورد غړي :

ع ص داکتر میـر نجم الدین انصاري

دفني بورد غړي :

ع ص عبدالغفور برشنا

تعلیمـي مشاور :

ع ص عزیز الرحمن فتحي

دفني بورد افتخاري غړي :

ع ص داکتر عبدالحکیم ضیائي

ع ج داکتر علي احمد پوپل

دفني بورد افتخاري غړي : ع ص صدق الله رشتین

دثانوي تدریساتو ریاست:

رئیس	ع ص داکتر محمد اکرم
مشاور	ع ص محمد اسمعیل ساعي
معاون	ع محمد صدیق
غړي	ص محمد حیدر

دمسلکي تدریساتو ریاست :

رئیس	ع ص داکتر محمد حیدر
معاون	ع محمد هاشم مجددي

دابتدائي تدريساتو رياست:

رئيس	ع،ص محمد آصف مايل
معاون	ع، داکتر غلام فاروق اعتمادي
غړی	ص، يار محمد

ددار التاليف رياست:

رئيس	ع،ص حميدالله عنايت سراج
معاون	ع، محمد يعقوب ممنون

د تاليف او ترجمې مديريت:

مدير	ص، عتيق الله معروف
غړی	ع،ص غلام سرور گويا اعتمادي
غړی	ص، عبداللطيف اريان
غړی	ص، عبدالغنی

دعرفان دمجلې مديريت:

مدير	ص، محمد حيدر ژوبل
غړی	ص، محمد اکبر روشن ضمير

د کتابخانې مديريت:

مدير	ص، عبدالباقي طلوع

د پلټنې رياست:

رئيس	ع، ص عزيز محمد
معاون	ع، عبدالاحد
غړی	ع، محمد اکرم
»	ع، محمد طاهر
»	ع، غلام نبی
»	ع، غلام محمد

غړی	ص، قاری غلام محمد
»	ص، عبدالاحمد
»	ص، محمدایوب
»	ص، محمد موسی
»	ص، محمد اکبر

د پښتو ټولنی ریاست:

رئیس	ع،ص گل پاچا الفت
غړی	ص، محمد ابراهیم ثابت
»	ص، محمد ابراهیم خواخوږی
دپښتو دتدریساتو لوی مدیر	ع، قیام الدین خادم
» » معاون	ص، محمد سمیع
دترجمی لوی مدیر	ع، عزیزالرحمن
دترجمی مدیر	ص، نعمت الله
دلغاتو دځانګی مدیر	ص، عبدالغنی
دکابل دمجلی مدیر	ص، محمد دین ژواك
غړی	ص، عبدالصمد
»	ص، حفیظ الله
»	ص، محمدحسن
»	ص، سید میرمحمدحیدر
دلغاتو دقوانینو مدیر	ص، نوراحمد شاکر
غړی	ص، محمدعالم

د انجمن تاریخ ریاست:

رئیس	ع،ص احمدعلی کهزاد
معاون	ع، داکترعبدالرحیم ضیائی
غړی	ع، محمد ابراهیم خلیل

غړی	ص، محمد یونس مراد
»	ص، محمدا نور
»	ص، محمدنبی کهزاد
دآریانا دمجلې مدیر	ص، غلام سرور همایون

دتجارتی صنایعو دمؤسسې ریاست:

رئیس	ع،ص عبدالرسول
د اجرائیې مدیر	ص، غیاثالدین
د محاسبې مدیر	ص، عبداللطیف
» معاون	ص، عزیزالله
فنی مدیر	ص، سعدالدین

دپوهنې دمطبعې لوی مدیریت:

دلوی مدیرکفیل	ع، صوفی فخرالدین
معاون	ص، عبدالغفور
مصحح	ص، عبدالسلام
»	ص، عبدالمحمد
د پښتو مصحح	ص، شاه محمود خرگند

داوراقو لوی مدیریت:

دلوی مدیرکفیل	ص، محمد امین
د اجرائیې معاون	ص، عبدالرشید
دحفظیې معاون	ص، غلام صدیق

د سپورت لوی مدیریت:

لوی مدیر	ع، محمد محسن

دتعمیراتو لوی مدیریت:

لوی مدیر	ع، محمداسحق

د پوهنی د شفاخانی سرطبابت:

سرطبیب	ع، داکتر محمد عزیز سراج
دغابنو داکتر	ع، عبدالله طرزی
داکتر	ص، محمداسمعیل

د آریانا دائرةالمعارف ټولنه:

آمر	ع،ص سیداحمد شاه هاشمی
غړی	ص، غلام علی
»	ص، عبدالنبی

د قلم مخصوص لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع، محمدعلم
معاون	ص، عبدالله

د مامورینو او معلمینو لوی مدیریت:

د لوی مدیر کفیل	ع، محمدعلم
د مامورینو مدیر	ص، عبدالفتاح
د معلمینو مدیر	••••••

د موزه او حفریاتو لوی مدیریت:

د لوی مدیر وکیل	ع،ص احمدعلی کهزاد
غړی	ص، محمدنادرسروری
»	ص، محمدابراهیم

د لوازمو لوی مدیریت:

د لوی مدیر کفیل	ع، عبدالعزیز
معاون	••••••
د جنسی محاسبی مدیر	ص، محمدعلی
د نقدی محاسبی مدیر	ص، محمدانور
د انبارو مدیر	ص، غلام حسین

دانبارو معاون	ص، غلام حیدر
دجنسي لوازمو د تصفیې مدیر	ص، عبدالحکیم
د نقدي « «	ص، شهاب الدین
دخریداری دمدیریت کفیل	ص، محمدامان
دمعاینې دهیأت غړی	ص، محمدنادر

دخارجه ارتباط دچارو مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، توریالی اعتمادي

داحصائیي مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، عبدالعلی

دکلوپ مدیریت:

مدیر	ص، محمدایوب

دحبیبیې دلیسې مدیریت:

دمدیر وکیل	ص، محمدصدیق
معاون	••

داستقلال دلیسې مدیریت:

آمر	ع ص داکتر محمداکرم
معاون	ص، عبدالمجید

د نجات دلیسې مدیریت:

آمر	ع،ص حمیدالله عنایت سراج
معاون	ص، فقیرمحمد

دغازي دلیسې مدیریت:

مدیر	ص ، عبدالحبیب حمیدی

دملالی دلیسې مدیریت:

مدیره	ص ، کبرا بیگم
معاونه	ص ، صالحه خانم

دزرغونی دلیسی مدیریت:

مدیر	ص ، محمد عمر
معاونه	ص ، زرین خانم

دنوی کابل دلیسی مدیریت:

مدیر	ص ، محمداکبر

دښارد ښوونځیو مدیریت :

مدیر	ص ، عبدالغفورزویاند
معاون	ص ، مزمل نالان

دمیرمنو د ابتدائی ښوونځیو مدیریت:

مدیره	ص : عالیه بیگم

دبلخی رابعی دمنځنی ښوونځی مدیریت

مدیره	ص ، حمیرا بیگم

درحمن بابا دښوونځی مدیریت :

مدیر	ص ، در مرجان

دخوشحال خان دښوونځی مدیریت:

مدیر	ش ، حیات الله

دشرعی علومو دمدرسی مدیریت:

آمر	ع ، ص مولینا عبدالحق

دارالمعلمینونه:

دمنځنی ددارالمعلمین مدیر	ص ، نعمت الله معروف
دابن سینا دلیسی مدیر	ص ، حفیظ الله

دتجارت دلیسی مدیریت :

مدیر — ص ، حمایت الله

دثانوی تخنیك مدیریت

مدیر — ص ، عبدالمجید

دکرهنی دلیسی مدیریت:

مدیر — ص ، دین محمد

دکابل دمیخانیکی دښوونځی مدیریت:

مدیر — ص ، غلام سخی

معاون — ص ، محمد یعقوب

دصنایعو دښوونځی مدیریت:

مدیر — ص ، عبدالنبی

امور وزارت معارف

تحولاتیکه درامور عرفانی مملکت درسال ۱۳۳۵ دراثرمساعی وزارت معارف رخ داده است خیلی زیاد است ماذیلا بطورخلاصه اجمال آنرامی نویسیم:

مرام تعلیم وتربیت مطابق بمقتضیات زمان ودوش بدوش با تحول اجتماعی پیش میرود. روی همین اساس وزارت معارف بمنظور تطبیق تعلیم وتربیت باتحولیکه در حیات اجتماعی و اقتصادی مملکت وارد مینماید در صف پروگرامهای کلاسیك ونظری سابق وقتاً فوقتاً تحولی واردمینماید متودهای تعلیم وتربیت جدید راکه بیشترجنبه عملی وحیاتی دارد تطبیق میکند. چنانچه پیش ازاین برای آموختن خط وسواد ومبادی حساب ومعلومات ضروری دینی پروگرام مکاتب ابتدائی شامل یکدسته معلومات نظری بوده جنبهٔ حیاتی وعملی کمتر درآن مراعات شده بود ولی درین اواخر ازیکطرف دراثر جریان عمومی تغییر اصول کلاسیك نظری گذشته بمتود های فعال وعلمی جدید دردنیا وازجانب دیگر بنابر احساس احتیاج باشخاص فنی وعملی برای بکار انداختن دستگاه حیات جدید درشعب صنعتی زراعتی واقتصادی مملکت وزارت معارف باین فکر افتاده است تاپروگرامهای مکاتب را بیشتر جنبهٔ حیاتی وعملی بدهد. برای این مقصد مشوره بامنابع عرفانی خارجی لازم دیده شد و چندی قبل یك هیأت عرفانی را از پوهنتون کولمبیا دعوت نمود تا بافغانستان آمده پروگرامهای مکاتب را تحت غور و دقت بگیرند همچنان نماینده های یونسکوراکه برای خدمت درافغانستان می آیند متوجه این هدف ساخت تاراه‌های صحیح وکوتاهی برای رسیدن باین مرام جستجو نمایند.

چون برای بکار انداختن اصول جدیدتعلیم، معلم عنصر اول ومهم است لهذا هیأت‌های عرفانی ومتخصصین اولتر دارالمعلمین را مرکز فعالیت قرار داده برای تهیهٔ معلم دردارالمعلمین وبرای تنویروانکشاف معلمین ومامورین موجودهٔ معارف دورورك شاپها وبرای تطبیق پروژه‌ها در مکاتب تجربوی

وسایر مکاتب کار میکنند.تاحال برای رسیدن بمنظور حیاتی وفعال ساختن تعلیمات ابتدائی تشبثات آتی بعمل آمده است :

۱ ـ ازآنجا که پیشهٔ بیشتر اهالی افغانستان زراعت است وبا یداکثریت مردم بزراعت آشنا باشند وزارت معارف درپروگرام مکاتب ابتدائی زراعت عملی را شامل نموده است وزمینهای الحاقیه مکتب را بدسترس استفاده معلمین وشاگردان مکاتب گذاشته است تاخودشان عملیات باغبانی وزراعت را در آن انجام داده ذوق و استعداد پیشهٔ زراعت درطلاب مدارس بیدار شود وضمناً باطرز کشت و کارو اصول مجادله با امراض و آفات زراعتی آشنا شوند. دردارالمعلمین ابتدائی نیز بدرس زراعت عملی توجه بیشتر شده است.

۲ـ درپروگرام های کاردستی در مدارس ابتدائی توجه بیشتری شده واضافه برکارهائیکه شاگردان روی کاغذ ومقوا میکنند بمشورهٔ مشاورین یونسکو مخصوصاً مستر مورو کارگاه سادهٔ بافندگی بالای طلاب ساخته شده است تا طلاب با صول بافت آشنا شوند واستعمال کارگاه های سادهٔ دستی را بیاموزند.

۳ـ بمقصد اینکه طلبه درمدارس ابتدائی یك استعداد وذوق بصنایع وحرف محلی پیدا کنند درنظر است صنائع محلی درمکاتب ابتدائی همان محل داخل پروگرام گردد تااز یکطرف طلاب بصنائع آشنا شده وبعد از فراغ دورهٔ ابتدائی اگر به تعلیمات بلندتر دوام ندهند صاحب پیشه و کسبی باشند و ازطرف دیگر صنائع محلی درمحیط مکتب اصلاح شده برود. در ین امر تا حدی پیشرفت حاصل شده است.

٤ـ درمکاتب تحت پروژهٔ انکشاف دهات ومکاتب تجربوی کابل تحت نظر متخصصین اصول فعال تدریس، تماس زیاد اولیاء طلاب و ساکنین دهکده با مکتب ، ایراد کنفرانسها برای معلومات مردم دهکده ، اصلاح زراعت ، کورسهای اکابر وارتباط شاگردان بامحیط بیرون مکتب

وآشنا شدن آن‌ها با حیات، بصورت جدی تطبیق شده وراه های بهتر برای بیداری طلاب واهالی جستجو میشود.

۵- دردرس معلومات حیاتی واجتماعی شاگردان ازمحیط طبیعی ومحیط اجتماعی باخبرساخته میشوند، قریه ومحل خودرا خوب می شناسند، از اینکه کدام پیشه وصنائع، کدام نوع زراعت وتجارت درقریه رواج دارد مطلع میشوند و درساعات تطبیقات بیرون مکتب رفته ودستگاها وکارگاهارا می بینند. کشت، وزراعت، مال التجاره، اصول تجارت ومعاملات دهکده را با معلمین معاینه میکنند واز آن معلومات میگیرند، اشخاص تاریخی دهکده وکلان های موجودهٔ قریه‌را می‌شناسند، آب وهوای دهکده، مناسبت وارتباط قریه را باشهر ومملکت ودرصنوف بلندتر روابط مملکت رابا دنیا می آموزند که این معلومات در بیداری وحیات آیندهٔ شاگردان تاثیر خوبی دارد.

رویهمرفته وزارت معارف درتحول واصلاح پروگرام های خودمتوجه است استعداد های فطری شاگردان را انکشاف بدهد تا بهمهٔ شان مجال رشد واستفاده ازاستعداد فطری وذوق طبیعی راداده وشاگردان را در رشته های حیاتی رهنمایی کند. روی همین اساس مطابق پلان پنجساله در نظر است درپروگرام صنوف دوره دوم مکاتب ابتدائی حرفه‌های محلی ازقبیل نجاری بافت (ازهرنوعی که باشد) کاشی‌سازی پوستین دوزی وغیره در هرسال دردومکتب اضافه شود. چنانچه درسال ۱۳۳۵ این تحول در نقاط ذیل عملی شده است — ولایت کابل، ولایت مزارشریف، ولایت قطغن، حکومت اعلی غزنی، حکومت اعلی پروان.

تدریسات ثانوی:

بهاساس انکشافی که درپلان پنجسالهٔ معارف درنظر بود، امسال قدم اول آن درین قسمت برداشته شد وبرای آنکه یکتعداد متعلمین لایق مراکز ولایات واطراف دوردست موقع داده شود تااز تحصیلات متوسطه و ثانوی بی بهره نمانند، ریاست تدریسات ثانوی درپلان انکشافی خودمنظوری افتتاح

شعبات لیلیه را در پهلوی تعلیمات نهاری متوسطه برای (۵) ولایت حاصل نموده است، چنانچه لیلیه های مربوط متوسطهٔ گردیز و متوسطهٔ خان آباد در اوایل سال جدید افتتاح خواهند شد.

وزارت معارف از یکطرف برای بلند بردن سویهٔ تعلیمات آنانیکه دورهٔ ابتدائی را تکمیل و خواهش ادامهٔ تحصیلات بیشتر را داشته باشند، همیشه کوشان است و از جانب دیگر در تربیه و تهیهٔ نفرورزیده، مجرب و صاحب معلومات برای پیشبرد امور اداری و اقتصادی مملکت جدیت تام بعمل می آرد. از آنسوت که در مناطقیکه وسائل آماده و مهیا میگردد، یعنی همینکه از نقطه نظر عمارت، معلم و تعداد کافی متعلم وغیره زمینه را مساعد می یابد در ارتقای مکاتب ابتدائی به متوسطه و متوسط به لیسه اقدام میورزد. بهمین ترتیب است که در پنج ماه اخیر سه باب مکتب ابتدائی (بنام مزار شریف، ابتدائی ذکور مرکز، گرشک و سلطان پور سفلی) را متوسطه، و در دو متوسطه (یکی در مرکز مزار و دیگری در مرکز جلال آباد) صنف دهم را تشکیل نموده است.

تدریسات مسلکی:

تعلیمات مسلکی، تعلیمات حیاتی است و بنابر احتیاجات روزانه بیشتر تحول می پذیرد.

ازین رهگذر از یکطرف پروگرامهای این مکاتب نظر به ایجابات روز وقتا فوقتا تحولاتی را ایجاب میکند و از طرف دیگر ساحهٔ این مکاتب از نقطهٔ نظر شعبات جدید توسعه می پذیرد.

درطی سال گذشته عامل مهمیکه در این نوع تحولات رول بارزی را بازی نموده پلان پنجساله کشور، تحولات سیستم مالی مملکت و سیستم های جدید تعلیمی میباشد.

پلان پنجساله:

پلان پنجساله احتیاجات جدیدی را بمیان آورد که بموجب آن وزارت معارف در توسعهٔ مکاتب مسلکی خود پرداخت. این توسعهٔ بد و قسمت

منقسم میگردد . یکی انکشاف مکاتب موجوده و دیگری تاسیس مکاتب جدید .

۱- انکشاف مکاتب موجوده: وزارت معارف در پلان پنجساله انکشاف جدی مکاتب تخنیکی و زراعت کابل را در نظر گرفته و میکوشد به تعداد متعلمین آن افزایش بعمل آید .

۲- تاسیس مکاتب جدید:

الف - دارالمعلمین ها: علاوه بر دارالمعلمین کابل دو باب دارالمعلمین دیگر (یکی در قندهار و دیگری در جلال آباد) تاسیس گردید .

ب - مکاتب میخانیکی : در نظر است یك مکتب میخانیکی در قندهار و بزودی تاسیس شود . عمارت آن تحت تعمیر و نزدیك است تکمیل شود . قسمت بزرگ سامان از طرف یونسکو تهیه گردیده و در آینده نزدیك وارد میگردد .

یك مکتب دیگر باین نام در خوست (سمت جنوبی) تاسیس می یابد . وزارت معارف تمام ترتیبات مقدماتی آنرا گرفته و برای تهیه سامان آن هیأتی بهند اعزام داشته تا بزودی ممکنه ماشینها و لوازم فنی آنرا خریداری نماید .

سیستم مالی: سیستم جدید مالی وزارت معارف را وادار ساخت تا در پروگرام مکتب تجارت تجدید نظر نماید و در پروگرام جدید جنبه های اقتصادی و مالی را نیز احتوا کند . باین منظور مجالس متعددی بین نمایندگان وزارت معارف ـ مالیه ـ دیوان محاسبات و متخصصین جوان حسابی و اقتصادی بعمل آمد . پروگرام جدید طرح گردید و هنوز هم در بارهٔ بعضی مواد آن تجدید نظر لازمی است و براجع بان مذاکرات لازمه جریان دارد .

سیستم های تعلیمی: تعلیمات ابتدائیه در تحول است و باید از جنبه های نظری و اصول کلاسیك به جنبه‌های عملی و اصول فعال سوق داده شود . از این جهة در پروگرام دارالمعلمین‌ها تجدید نظر لازم دیده شد . از یکطرف

عداد مضامین مسلکی انکشاف پذیرفت و از طرف دیگر یکسال متمم بدار المعلمین ابتدائیه افزود گردید. مضامین جدید عبارتند از: رشد طفل ـ روحیات جوانان، اساسات اجتماعی ـ اجتماعیات تربیوی.

سال متمم که سال دوازدهم دارالمعلمین ابتدائیه را تشکیل میدهد به سه دوره منقسم میگردد:

در دورهٔ اول شاگردان بفرا گرفتن تعلیمات مسلکی مصروف میشوند و در دورهٔ دوم بصورت عمومی در مکاتب تجربوی تدریس مینمایند ودردورهٔ سوم بفرا گرفتن امور زراعت می پردازند. برای اینکه اینگونه فعالیتهای در تمام سال تعلیمی جریان داشته باشد، متعلمین به سه گروپ تقسیم میشوند وهر گروپ بنوبهٔ خود بیکی از فعالیتهای سه گانهٔ فوق مصروف میباشند. درپروگرام عملی دار المعلمین به آرت وزراعت مقام مهمی داده شده است تا معلمین آینده بتوانند این ذهنیت هارا در شاگردان خود انکشاف دهند.

انجمن تاریخ:

به سلسلهٔ فعالیت های نشراتی و تحقیقاتی، امسال در انجمن تاریخ کارهای ذیل انجام شده:

۱ـ نگارش دوره های باقیماندهٔ تاریخ افغانستان شامل دورهٔ غوری‌ها خوارزمشاهیان، سلاجقه بداخل ۲۵۷ صفحه.

۲ـ نگارش تاریخ دورهٔ مغلها وایلخانی‌ها شامل ۱۹۸ صفحه.

۳ـ بالا حصار کابل وپیش آمد های تاریخی آن رساله ایست بقلم بناغلی احمدعلی کهزاد که درمجلهٔ آریانا نشر شده ودرنظر است بصورت کتابی هم چاپ شود.

٤ـ تاریخچهٔ افغانستان به لسان انگلیسی تدوین وجهة استفادهٔ خارجی‌ها نشر شده است.

٥ـ برکتاب افغانستان درقرن نزده تجدید نظرشده وچون نسخه های آن نایاب گردیده بود دوباره زیر چاپ گرفته شد.

چاپ ونشر کتاب تاریخی «گلشن امارت» که شامل شرح وا قعات شهزادگی وزمان سلطنت اعلیحضرت امیر شیرعلی خان است ۰

۷- انتشار کتابی بنام «هوتکی ها» تألیف بناغلی بینوا (بدوره هوتکی ها خوب روشنی انداخته)

۸- رجال وپیش آمد های تاریخی درطی قرن ۱۸و۱۹که شرح واقعات تاریخی افغانستان را درقرن های فوق حاویست و درنظر است با نگلیسی ترجمه وبصورت کتاب علیحده نشر شود ۰

۹- « یك مرد بزرگ » نام کتابیست درشرح احوال شیخ سعدالدین انصاری (بقلم بناغلی محمدابراهیم خلیل)

۱۰- جلد دوم پاد شان متأخر افغانستان (درمجلهٔ آریانا نشر شده بود اخیراً بصورت کپتابی طبع ونشرشده است ۰)

۱۱- «جنگ نامهٔ میرمسجدی خان» که در مجلهٔ آریانا نشر شده بود بصورت کتابی طبع ونشر شد ۰

۱۲- ترجمه وچاپ جلد دوم تاریخ قدیم افغانستان به لسان پښتو ۰

طبع ونشرمجلهٔ ماهوارآریانا ومجلهٔ سه‌ماهه افغانستان‌که ازارگان‌های نشراتی مؤسسهٔ تاریخ بشمار میرود دوام داشته که مجلهٔ آریانا بزبان ملی ومجلهٔ افغانستان بزبان فرانسوی وانگلیسی مرتب نشر میشود ۰

انجمن آریانا دائرة المعارف

انجمن آریانا دائرة المعارف در سال ۱۳۳۵ یك قسمت از پروگرام وسیع خویش را در بارهٔ تهیهٔ موضوعات داخلی ، خارجی و علمی (پښتو دائرة المعارف) باموفقیت اجراء کرده است وهکذا به تهیهٔ مضامین علمی وفنی ومعلومات داخلی (افغانستان) چه بذریعهٔ اعضاء انجمن وچه درخارج انجمن ذریعهٔ ارباب دانش وطن ومتخصصین، داخل اقدامات وفعالیت بوده است. برعلاوه یك مقدار زیاد موادی‌راکه درسال‌های گذشته تهیه‌شده بود تصحیح وتصفیه کرده وبرای طبع آماده ساخته است ونیزدرین سال‌رویهمرفته

تقریباً دوهزار اسمای تاریخی ومحلی افغانستان را با معلومات مختصر ومفصل جغرافیائی فراهم ساخته واکثر این آرتیکل ها ومعلومات تصفیه وبرای طبع نیز آماده شده است وبلکه تدریجاً زیر طبع می باشد. انجمن آریانا دائرة المعارف نسبت بسالهای قبل دراین سال مؤفقیت بیشتری را ازنقطهٔ نظر نشریات نصیب شده که اینك نشرات آن طور اجمال حسب ذیل ذکر می یابد.

الف - نشرات فارسی :

۱- طبع و نشر «قاموس جغرافیائی افغانستان» بصورت کتاب مستقل در ۳۹۸ صفحه که ازالف ممدوده الی حرف ج ، حاوی ۲۹۱۵ عنوان میباشد.

۲- اجزاء ۱۴-۱۵ آریانا دائرة المعارف درمجلات (۲۰۰) صفحه ئی.

۳- جلد سوم آریانا دائرة المعارف در (۱۰۰۰) صفحه از کلمه اسب آبی الی اوکرائن که حاوی ۴۹۷ عنوان مستقل و ۲۲۴ تصویر میباشد.

۴- طبع (۳۰۰) صفحه ازجلد دوم «قاموس جغرافیائی افغانستان» ازصفحه یك الی ۳۰۰

تعمیر و ترمیم :

۵- ترديف حرف (ب) و ترتيب عناوين آن به جدول مردف الفامبتيك.

ب- شعبهٔ پښتو آریانا دائرة المعارف :

۱- شعبهٔ پښتوی آریانا دائرة المعارف درین سال درحدود (۱۷۷۰) صفحه مضامین دائرة المعارف را به پښتو ترجمه و آنرا با اصل تطبیق وبرای طبع آماده کرده است.

۲- طبع و نشر جزء ۱۱ و ۱۲ پښتو آریانا دائرة المعارف در ۴۰۰ صفحه ازعنوان اردن الی افغانستان.

۳- طبع ۱۰۰ صفحه ازجزء ۱۳ دائرة المعارف از ۴۰۱ الی ۵۰۰.

متذکر باید شد که امسال کتب مطبوع انجمن آریانا دائرة المعارف بیشتر استقبال شده ویك تعداد کافی آن بفروش رسیده است.

۴- تعمیر و ترمیم :

امسال علاوه براکمال تعمیر غرفهٔ تندارتون مربوط معارف وکمپ معارف درچمن حضوری وحفر ۳ دوره ار هت درزمینهای فارم زراعتی درقسمت مقبرهٔ

سید جمال الدین افغان وحفر یك یك دورهٔ چاه آب درمکتب سیدجمال الدین وکندن ارهت درلیسهٔ زراعت ولیسهٔ استقلال وعلاؤ الدین (٦) تعمیر برای مکاتب اکمال گردیده و(۱۷) عمارت ترمیم واصلاح ورنگمالی شده وکار (۷) عمارت شروع گردیده درآیندهٔ قریب تکمیل خواهد گردید.

لوایح وتعلیماتنامه‌های جدید که درسال ۱۳۳۵ وضع وتدوین شده

الف- درتدریسات ابتدائی :

درسال ۱۳۳۵ ازطرف وزارت معارف لوایح وتعلیماتنامه های وضع وتدوین شده است. لوایح وتعلیماتنامه ها زود زود تغییر نمیکند وذر دورهٔ سال ۱۳۳۵ تنها بعضی تغیرات درپروگرام درسی مکاتب بغرض حیاتی شدن تعلیم درمکاتب وارد شده وتعلیماتنامه های ذیل درتدریسات ابتدائی برروی اساسات گذشته تجدید نظر وطبع شده است :

۱- پروگرام درسی مکاتب ابتدائی .
۲- تعلیماتنامهٔ تدریسات ابتدائی .
۳- تعلیماتنامه مکاتب دهاتی .
٤- تعلیماتنامه زراعت عملی در مکاتب .
٥- ترجمهٔ پروگرام مکاتب ابتدائی وتعلیماتنامه ها به لسان انگلیسی.

ب- در تدریسات ثانوی :

همچنین درتقسیم ساعات روزانه مکاتب ذکور ونسوان لیسه‌ها ومتوسط تجدید نظر بعمل آمده است ولایحهٔ جدیدی تثبیت وعملی گردیده است .

چون وزارت معارف درین چند سال اخیر برای تشویق و ترغیب طلاب معارف (ذکور واناث) واحیای ذوق بدیع آنها نمایش آثار رسامی وکارهای دستی طلاب رادایر مینماید وسراز سال جاری طلاب ولایات نیزدرآن سهیم گردیده است چون تعلیماتنامه که درآن هدایات لازمه داده شده معلم ومتعلمیکه میخواهد درنمایش سهیم گردیده ونظر به لیاقت خود جایزدرجه وجایزه گردد وآنهارا درتهیهٔ آثار رهنمائی کنند ضروری بود لذا اینچنین تعلیماتنامه تثبیت وبتمام ولایات ومکاتب مرکز خبر داده شد .

اگرچه قبلاً دردورهٔ ابتدائیه مکاتب بعضی صنوف، هفتهٔ یکساعت ودر بعضی دیگر هفتهٔ دوساعت قرآن کریم تدریس میگردید ولی بازهم بملاحظه میرسید که یکتعداد زیاد ازفارغین صنف ششم وبالاتر ازآن قادر به قرائت صحیح قرآن کریم نیستند، پس دراثرپیشنهاد ریاست تدریسات ثانوی و تصویب مجلس معارف هم دردورهٔ دوم ابتدائیه وهم درصنوف ۷ـ۸و۹ که قبلاً دوساعت برای تدریس قرآن کریم ودینیات تخصیص داده شده بود یك یك ساعت دیگر نیز برای تدریس قرآن کریم در تقسیم ساعات عمومی افزود گردید.

این تجویز جدید درمناطق سرد سیروگرم سیر ازپانزدهم حوت ۱۳۳٤ وپانزدهم سنبله ۱۳۳۵ عملی گردیده است.

ج- درتدریسات مسلکی:

تدوین تعلیماتنامهٔ مکاتب ثانوی و مسلکی به اشتراك مساعی ریاست های ثانوی و مسلکی ومعاونت سایر دوایر وزارت معارف تعمیل گردیده بانجام رسید ولی تا اینددم ازشورای عالی معارف نگذشته است.

تفتیش ووارسی ازامور تدریسی واداری مکاتب

ریاست تفتیش که برحسب مقررات لایحهٔ تفتیش عندااللزوم ازمکاتب ومدیریت‌های معارف مربوطه ذریعه مفتشین مرکز بازدید و وارسی مینماید درسال جاری به‌تفتیش‌های عرفانی ذیل پرداخته است:

۱ ـ تفتیش امور عرفانی ولایت مشرقی مشتمل بر امور تدریسی واداری و (۱۷) باب مکتب باامور مربوطهٔ مدیریت معارف.

۲ ـ بازدید امور مربوطهٔ مکاتب شهر و(۱۲) باب مکاتب منسوبهٔ آن.

۳ ـ تفتیش ومعاینهٔ مدیریت معارف بدخشان و(٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن

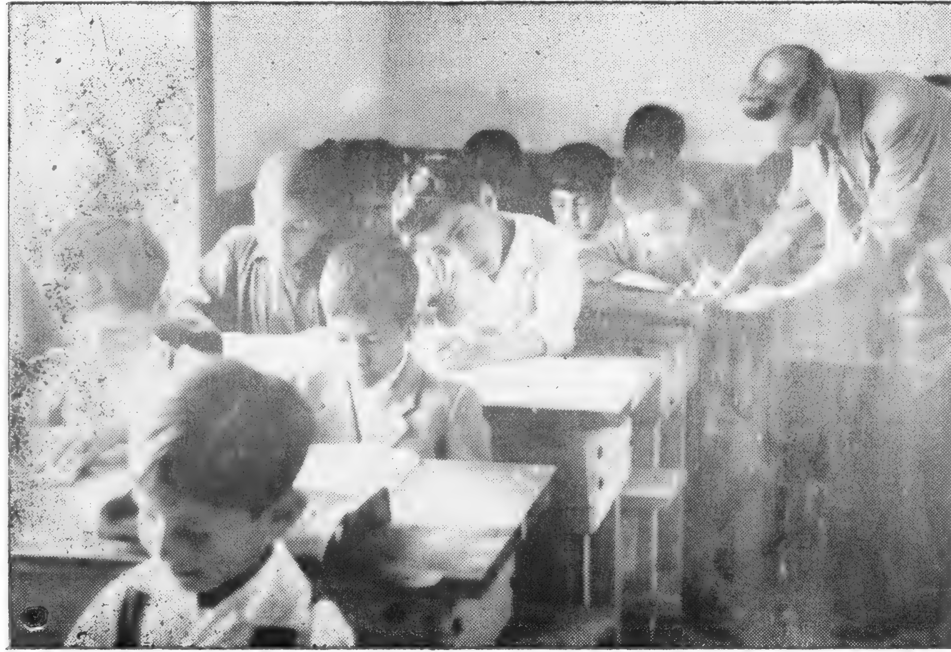
٤ ـ تفتیش ومعاینه مدیریت معارف قطغن و(۱٦) باب مکاتب منسوبهٔ آن همچنین یکنفر مفتش جهت معاینه وتفتیش مکاتب ولیسه‌های نسوان نیز گماشته شد تاتمام مکاتب نسوان مرکز را معاینه کند.

۵ ـ دربن اواخر یك هیأت سه نفری برای تفتیش مدیریت عمومی معارف

ذواتیکه در سال ۲۵ ترفیع نموده اند

بناغلی عبد الحق آمر مدرسهٔ علوم شرعیهٔ نعمان برتبه اول
بناغلی محمد اسحق مدیر تعمیرات معارف برتبه ۳

شهزاده محمد ود« پینو نبار» بن سائر تلامذه ن درحال درس « براون چوکی سوم »

قندهار وحکومت اعلی گرشك ومکاتب مربوطهٔ آنها اعزام شده است.

مفتشین مرکز طبق مقررات لایحهٔ تفتیش طور قیدی ثلث مکاتب ولایات راتحت بررسی قرار داده که اوراق تفتیش آنهادرکمیسیون تدقیق وزارت تحت غور ومداقه قرار گرفته. مفتشین مرکز باسرمعلمین، معلمین وسایر کارکنان معارف درخود ولایات نیز رهبری وراهنمائی نموده یك سلسله هدایات کتبی هم صادر شده تا برروی آن نواقص تدریسی واداری رامرتفع سازند.

وارسی ازجریان امور تدریسی لیسه‌ها ومتوسطه‌ها چه درمرکز وچه درولایات توسط اعضای تفتیش وریاست تدریسات وقتاً فوقتاً صورت گرفته که این وارسی بیشتر جنبهٔ راهنمائی وکمك را برای معلمین وادارهٔ مکاتب دارا میباشد درمرکز که لیسه‌های بزرگ مادرآن متمرکز است ریاست تدریسات وقتاً فوقتاً ازاشخاص ذیصلاحیت وزارت خانه‌ها وموسسات دیگر نیز علی الخصوص درحین امتحانات خواهش نمود تاازجریان امتحانات وسویهٔ طلاب وارسی نمایند ودربارهٔ بهبود امورعرفانی نظریات خود را ارائه کنند.

شخص وزیر معارف نیز درجریان سال تعلیمی وقتاً فوقتاً ازامور درسی وجریان امتحانات ششماهه وسالانهٔ لیسه‌های مرکز وارسی نموده راجع به پیشرفت درس وجریان بهتر امور اداری اوامر وهدایات لازمه اعطاء کرده است وهم دربعضی مکاتب معلمین ومتعلمین لایق را بغرض تشویق از نقد وجنس بخششی داده است. هکذا درجریان همین سال از لیسه‌ها ومتوسطه‌های مربوطهٔ ثانوی واقع غزنی جلال آباد وگردیز دیدن نموده است.

تاسیس مکاتب جدید و طلاب جدید الشمول

درسال ۱۳۳۵ بتعداد ۹۱ باب مکتب دهاتی ذکور (۲) باب دهاتی اناث و(۱۸) باب مکتب ابتدائی ذکور و۳ باب مکتب ابتدائی نسوان ـ ۱۸ باب کورس اکابر (۲) باب متوسطهٔ ذکور، (۱) باب متوسطهٔ نسوان و(۲) باب لیسه تاسیس یافته است. طلاب جدیدالشمول که تاحال شامل مکاتب ابتدائی پسران ودختران شده به (۱۳۰۰۰) نفر بالغ میشود تعداد فارغ التحصیلان دورهٔ ابتدائی (۳٦۷٤) نفر

وازمکاتب مسلکی (۵۷۱) وازمکاتب ثانوی ازچانس اول (۸٤) نفر میباشد.
درسال ۱۳۳۵ باساس فعالیتهای سال اول پلان پنجسالهٔ اقتصادی مملکت وزارت معارف درساحه‌های مختلف بافتتاح مکاتب واجراآت آتی توفیق یافته است:

۱ - تاسیس مکاتب جدید ۲ - تعداد طلاب جدید الشمول و فارغ التحصیلان

۱ - تاسیس مکاتب جدید :

الف - تأسیس مکاتب ابتدائی اساسی :

مرکز کابل - (٤) باب مکتب. دو باب برای پسران ودو باب برای دختران
ولایت کابل: دو باب مکتب برای پسران.
ولایت قندهار دو باب
ولایت مشرقی، دو باب برای ذکور ویك باب برای نسوان.
ولایت جنوبی یك باب
ولایت مزار شریف یك باب
حکومت اعلی گرشك ۵ باب

ب - تاسیس مکاتب دهاتی:

این نوع مکاتب که بمقصد تعلیم معارف وتنویر اهالی دهات دور دست ومجادله با بی سوادی تاسیس میشود در پنج سال پلان در نظر است پنجصد باب ازین نوع مکتب باز شود ودرظرف چند ماه اخیر این سال (۹۱) باب مکتب دهاتی ذکور و(۲) باب دهاتی نسوان در دهات دور دست مملکت باز شده است.

برعلاوهٔ تاسیس وافتتاح مکاتب جدید عده‌ای ازمکاتب ابتدائی به‌متوسطه ومکاتب متوسطه به لیسه‌ها یامکاتب عالی ومسلکی ارتقا یافته قبلاً توضیح گردید.

ج - تاسیس کورسهای اکابر:

باساس تاسیس کورسهای اکابر که برای باسواد ساختن اشخاص کلان سال

و بغرض مجا د له با بی سوا دی در نظر است که درهرسال (۵۰) باب ازین کورسها افتتاح شود ودرظرف چند ماه سال۱۳۳۵ تنها را پور افتتاح (۲۸) کورس ازولایات رسیده است.

۲ ـ تعداد طلاب جدید الشمول مکاتب به‌تفریق صنوف :

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب پسران جدید شامل‌شده اند (۱۰۰۰۰) نفر

طلابیکه به‌صنوف اول مکاتب دختران جدیداً شامل‌شده اند (۳۰۰۰) نفر

شاگردانیکه ازصنوف ششم یعنی دورهٔ نهائی فارغ‌شده اند (۳۶۷٤) نفر

ازمکاتب مسلکی به‌تعداد ذیل فارغ التحصیل برآمده وشامل شده است:

	جدیدالشمول	فارغ التحصیل
دارالمعلمین	۱۲۷ نفر	۹۸ نفردر چانس اول
ابن سینا	۳۵۱ »	۱۰٦ نفر » »
زراعت	۵۳ »	۱۵ » » »
تخنیك ثانوی	۸۱ »	۲٦ » » »
مکتب میخانیکی	٦٤ »	۷۰ » » »
مدرسه علوم شرعیه	٤۰ »	۲۵ » » »
دارالعلوم عربیهٔ کابل	٤۳ »	۲۲ » » »
دارالحفاظ	۱۹ »	٤ » » »
تجارت	۱۰۰ »	۱۷ » » »
صنائع کابل	٤۹ »	۳۵ » » »
دشپی دارالمعلمین	۳۷ »	۳ » » »
ابتدائیهٔ سپین کلی	۹۲ »	۲۸ » » »
ابتدائیهٔ علاوالدین	۷۰ »	۱۷ » » »
سیدجمال الدین	۲۳۷ »	۸۵ » » »

استفاده از کمکهای یونسکو

در سال ۱۳۳۵ در حدود (۱۵۰) سکالرشیپ و فیلوشیپ با فغانستان داده شده است که درحدود ۱۱۰ آنرا ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا و متباقی را ملل متحدو مؤسسات اختصاصی آن داده اند .

اشخاصیکه برای ۱۱۰فیلوشیپ وسکالرشیپ اداره همکاری بین المللی امریکا نامزد شده اند قسمت اعظم آن تا حال به ممالکیکه برای شان تعیین شده‌است حرکت نکرده اند .

فیلوشیپ وسکالرشیپ گیرندگان ملل متحدو مؤسسات اختصاصی اکثر عازم خارج گردیده اند .

الف ـ سامان ولوازم :

معادل ۱۲۵۰۰۰ دالر سامان برای لابراتوارهای پوهنځی سیانس خریداری شده که یك قسمت این‌سامان بکابل وارد و متباقی آن بسرحد افغانستان مواصلت نموده است .

معادل ۲۳۰۰۰ دالر سامان برای مکتب جدید میخانیکی خریداری شده (هنوز مواصلت نکرده است) .

معادل ۲۰۰۰ دالرسامان برای مطبعه معارف خریداری شده این سامان قرار است تا اخیر سال ۱۳۳۵ بکابل برسد) .

ب ـ یونسکو :

ازختم‌سال گذشته باینطرف علاوه برمتخصصین سابق یونسکو متخصصین آتی علاوه شده اند :

۱ ـ متخصص مطبعه ـ دو نفر متخصص تدبیر منزل ویك نفر متخصص کتابخانه .

۲ ـ تهیه و تدارك برای نهمین کنفرانس یونسکو که در ماه نوامبر در دهلی منعقد خواهد شد .

افغانستان از لحاظ اهمیتی که بکار و فعالیت یونسکو قایل است درین کنفرانس علاوه برسهم بارزیکه درنظر دارد بگیرد، خود را برای اشغال کرسی در هیأت اجرائیهٔ یونسکو نیز داوطلب ساخته است .

۳ ـ در اثر مذاکرات و مکاتبهٔ که از یك سال باینطرف صورت گرفته یونسکو قبول نمود که معادل (۱۲۵۰۰۰) دالر سامان لابراتوار را از سهمیهٔ دولت شوروی به‌آن مؤسسه برای فاکولتهٔ سیانس تا ختم سال جاری عیسوی بکابل بفرستند .

ج ـ فرستادن هیأت های کلتوری :

هیأت کلتوری افغانستان برحسب دعوت حکومات جمهوریت تودهٔ چین و پولند ، ازدو مملکت مذکور دیدن نمودند. همچنین یك هیات معلمین افغانی ازروسیهٔ شوروی دیدن نمود . هیأت های افغانستان در کنفرانس‌های منطقوی توکیو و هژدهمین کنفرانس تعلیم و تربیت منعقدهٔ جینوا شرکت نمودند . هیأت کلتوری چکوسلواکیه و یك هیأت اطبای روسی از افغانستان دیدن نمودند .

د ـ شرکت در مسابقات :

درظرف ٦ ماه سال گذشته و٦ ماه سال جاری مسابقات رسامی بین‌المللی اطفال در ناروی ـ جاپان و هند و در مسابقهٔ که از طرف خود یونسکو درین زمینه ترتیب شده است. شرکت نموده است . همچنین به هیأت های علمی جاپان وفرانسه ـ آلمان و یکنفر عالم سویدنی رهنمائی و کمك گردید .

ه ـ برای معرفی معارف افغانستان در داخل و خارج کشور کتاب مصور بزبانهای انگلیسی ، فارسی وپشتو تهیه گردید .

و ـ روزملل متحد بامراسم مخصوص وتوزیع نشریه ها جشن گرفته شد .

ز ـ کمك از بعضی منابع دیگر .

ح ـ از ختم سال گذشته تا ایندم (۱۰۲) سکالرشیپ و فیلوشیپ بشمول فیلوشیپ های داخلی و مشترك از منابع مختلف بین‌المللی ودولت امریکا

گرفته شده . محصلینیکه از طرف پوهنتون وهم بپول شخصیخویش عازم خارج شده اند درین عدد شامل نیستند .

اقدامات برای تقویهٔ زبان پښتو

اقداماتیکه در قسمت تقویهٔ زبان پښتو بعمل آمده است،عبارتست از طبع و نشر کتب قاموس ورسائل بغرض فراهم آوری منابع وذخائرمطالعه توسط پښتوټولنه و وارسی از جریان کورسهای اکابر پښتو که بمنظور آموختن این لسان ملی بمامورین دولت درسرتاسر کشور افتتاح یافته است .

الف: درپښتو ټولنه :

۱ ــ ترتیب وتدوین قاموس بزرگ پښتو که قریبا حاوی(٤٠) هزار لغت است و در حدود دو هزار صفحه تخمین شده .جلد اول آن در مجالس مسلکی دیده شده وزیر چاپ است که عنقریب از طبع برخواهد آمد .

۲ ــ طبع و نشر کتاب (خوږی نغمی) در ۱۸٦ صفحه
۳ ــ « « « (ښځینی سندری) « ۳۰٦ «
٤ ــ « « « (پښتو نثر ونه) ۱۱٤ «
٥ ــ « « « (پښتانه شعراء دریم ټوك)
٦ ــ « « « « (دپښتو دغم او ښادی دودونه)
٦ ــ ترجمه و طبع جلد سوم سیرت النبی در ٤٠٠ صفحه
۸ ــ « « العالم فی العام ۲۰۰۰ « ۳٥٠ «
۹ ــ « « جوامع الکلم .
۱۰ ــ « « کیف تکامل الشخصیه .

۱۱ ــ طبع و نشر و ترجمه بعضی لوایح ،اصولنامه ها وفرمانهای شاهی و غیره .

۱۲ــ طبع و نشرمجلهٔ کابل در ٥٠صفحه مصوردرهرپانزده روزیکبار .

۱۳ــ طبع و نشر کتاب «لوړ خیالونه»او«زوړ فکرونه» در ۹۷ صفحه.

۱٤ ــ « « « داورلمبی در ٦٠ صفحه .

۱۵ ـ طبع و نشر «کتاب پښتانه د اقبال په نظر کښی» در ۶۶ صفحه .
۱۶ ـ « « « دمنطق کتاب در ۵۹ صفحه .

ب درکورسهای اکابر پښتو :

کورسهای مرکزی	۲۵۷	کورس
« ولایات	۲۸۶	«

جمله ۵۴۳ کورس

امتحان های گرفته شده از کورس مرکزی :

سمستر اول	۲۴ کورس		
« دوم	۲۶	«	
« سوم	۳۵	«	
سمستر چهارم	۳	«	
« پنجم	۶	«	جمله ۲۸ کورس
« ششم	۲	«	

امتحان های انفرادی ۱۰۰ نفر

شهادتنامه های توزیع شده ۲۵ قطعه

ج ـ مدیریت عمومی کورسهای پشتو :

وزارت معارف مدیریت عمومی کورس های پشتو را یك ادارهٔ علیحده مربوط بشخص وزیر دانسته در ظرف سال ۳۵ کنفرانس مهمی مرکب از اشخاص ذی صلاحیت وزراء و رؤساء در وزارت معارف تشکیل داده که راجع به پیشرفت امور پشتو، اصلاح کتب درسی، ترمیم تعلیمات نامه و دوام کورسهای پشتو و تقویهٔ آن از حیث لوازم و اشخاص در ظرف ۲۵ ماده بوزارت معارف و مدیریت عمومی کورسهای پشتو توصیه نمودند. همان بود که حسب امر وزیر معارف کتب پښتو ـ کلی، از طرف بناغلی قیام الدین خادم مدیر عمومی کورسهای پشتو، ۱۲ کتاب. ۶ سمستر پښتو کلی، با تعمق زیاد اصلاح و ترمیم گردیده ۱۲ کتاب اختصار و تسهیل شد که کتب مذکور جهت طبع بمطبعهٔ دولتی فرستاده شده که بنوبت خود طبع

خواهدشد. درظرف سال۳۵ هیأت های امتحانهای سمستر ۶و۵ تحت ریاست شاغلی خادم منطقهٔ غزنی، ولایت قطغن ومزار ومیمنه را امتحان گرفته نتائج را بمرکز آوردند وبه بعضی جاها شهادتنامه ها نیز فرستاده شده است امتحانهای سمستر های اول و۲و۳ الی ٤ در ظرف سال ۳۵ گرفته شده ونتائج آن بکتب ثبت شده است.

وزارت معارف برای سال۳۶ در نظر گرفته است که به بودجه وتشکیل مدیریت عمومی کورسهای پشتو تجدید نظر نمایند وآنراتاحد ممکن تقویه نمایند. وهم وزارت معارف در نظردارد بعضی ازمعلمین لایق مکاتب را باداره کورسهای پشتو بدهد تا امور آن تقویه شود.

تالیف، ترجمه، تدوین، نشر، اصلاح کتب درسی رسایل ومجلات

امسال بتعداد	۲۲۸۲۱۳	جلد کتب درسی
و	۲۲۶۰۰۱	جلد مجله ورساله
و	۱۸۳٤۳۲	قطعه پروگرام، نظامنامه، پارچه امتحان

ازطبع فارغ وباستفاده گذاشته شده. همچنان بغرض فراهم آوردن تسهیلات بیشتر برای چاپ کتب درمطبعهٔ معارف ۸ پایه ماشین طباعتی جدیدو۸صندوق سامان کار آمد ماشین و لوازم طباعتی واردشده است.

متکفل امور تالیف، ترجمه، تدوین و نشر کتب تعلیمی، درسی، معاون درس ومطالعه، ریاست دارالتالیف است. برای کلیه مکاتب افغانستان و این کتب بزبان پښتو وفارسی جهة استفادهٔ تعلیمی شاگردان عموم مکاتب مرکز وولایات تهیه وطبع می شود. روی همین اساس این ریاست به توسط مدیریت تألیف و ترجمه وسایر شعبات مربوط درزمینه نسبت به سالیان پیش مصدر خدمات بیشتری شده است که مفاد آن مختصراً ذکرمیشود:

(۱) **کتب درسی**:- درقسمت کتب درس- تألیف وتصحیح کتب و بعدازآن ترجمهٔ این گونه کتب را بزبان پښتو میتوان ذکر کرد.

الف- تألیف کتب درسی جدید:- بسلسلهٔ تألیف کتب پښتو برای مناطق فارسی زبان که روش جداگانه ای را از نظر آموزش وپرورش ایجاب میکند. همچنانیکه کتاب اول آن بروش مایکل وست درسال گذشته تکمیل و بطبع سپرده شده بود- امسال دوجلد دیگرآن که عبارت ازکتاب دوم و سوم این سلسله باشد برای صنوف پنجم وششم مکاتب فارسی زبان تألیف شد که اخیراً پس از طی مراتب اصولی تالیف وترجمه که نزد ریاست دارالتالیف موجود میباشد بطبع سپرده شد. سال گذشته در پروگرامهای کیمیاء وبیو لوژی تجدید نظر بعمل آمده بود وپرو گرام جدید برای تدریس این د و مضمون از طرف متخصصین فن: علماء وشورای عالی وزارت معارف بتصویب رسیده بود، امسال باساس آن تصویب ریاست دارالتالیف موفق آمد که کتب بیولوژی صنف هفتم، بیولوژی صنف هشتم وبیولوژی صنف نهم را طبق پروگرام جدید تألیف کنند وبطبع بسپارد.

علاوه برآن باید متذکر شد که یکی دوتا ازین کتب بیو لوژی باعین تصاویر واشکال به پښتو نیز ترجمه شده و آمادهٔ طبع میباشد.

کتب حساب صنف هفتم وهشتم که درسال گذشته طبق مفردات پروگرام جدید تألیف شده بود، امسال پس ازاخذ نظریات متخصصین مراتب اصولی تألیف وترجمه را پیمود. برای مکاتب پښتو زبان به پښتو ترجمه شدو نسخ فارسی وپښتوی آن بطبع سپرده شد.

همچنین کتب هندسهٔ صنوف هفتم وهشتم پس از تألیف به پښتو ترجمه وجهة چاپ به مطبعه ارسال شد. پروگرام عربی نیز سال گذشته تعدیل یافته بود. بنابرآن دارالتالیف به تألیف وتدوین کتب جدیدیکه بااین پروگرام مطابقت داشته باشد پرداخت ودرنتیجه توسط یك کمیسیون منتخب در ظرف همین سال توانست سه جلد کتاب عربی را بنحوی مطابق این

پروگرام جدید تألیف کنندکه درعین‌حال ممدآموزش لسان فارسی شاگردان نیز بتواند واقع شود .

همچنانیکه برای مناطق فارسی زبان کتب قرائتی جهة آموزش لسان پښتو بروش جداگانه ومخصوص تألیف شده است برای مناطق پښتو زبان جهة آموزش لسان فارسی نیز یك سلسله کتب جداگانه تحت تألیف گرفته شده چنانچه از آن جمله کتاب قرائت فارسی اول آن برای صنف چهارم شاگردان پښتو زبان درسال گذشته تألیف گردیده وبه چاپ سپرده شده بود و امسال روی همین اساس کتاب قرائت دوم فارسی برای صنف پنجم شاگردان پښتوزبان بروش خاص تألیف شد .

درقطار این گونه کتب که تازه تألیف شده ومنتظرنوبت چاپ میباشد کتاب جغرافیهٔ صنف هفتم وجغرافیهٔ صنف دهم و تاریخ صنف نهم را نیز میتوان ذکر کرد .

در سال گذشته از تغییر پروگرامهای کیمیا نیز ذکری نموده بودیم امسال درکیمیای دورهٔ متوسط (صنوف هفتم، هشتم ونهم) مطابق به مفردات پروگرام جدید تعدیلات لازم بعمل آمدو فعلاً کتب مذکور آمادهٔ طبع میباشد. تجدید نظر وتعدیلی که در این سه کتاب بعمل آمده است با نها جنبهٔ حیاتی بیشتر بخشیده است .

بعلاوه یك تعداد کتب دیگر به متخصصین مربوط تفویض شده تاطبق پروگرامهای مرتبهٔ وزارت‌معارف که قبلاً بدسترس شان گذاشته شده کتب مذکوررا تألیف وباسرع اوقات آماده کنندکه پس ازطی مراتب اصولی برای طبع ارسال شود. این قبیل کتب عبارت است ازکتاب‌کیمیاء برای صنف دهم، کتاب کیمیاء برای صنف یازدهم، کتاب کیمیاء برای صنف دوازدهم ، کتاب جغرافیه برای صنف یازدهم ، کتاب قرائت پښتو برای صنف دهم شاگردان پښتو زبان، بیولوژی برای صنف یازدهم وبیولوژی برای صنف دوازدهم .

ب- اصلاح کتب درسی - ازآنجاکه همه ساله به تعداد بیشتر کتب بنابر ازدیاد مکاتب ابتدائی، متوسط وثانوی ومسلکی ضرورت محسوس میشود وکتبیکه یك بار طبع شده طبع مجددرا ایجاب میکند، لهذا ریاست دارالتألیف قبل ازآنکه کتب مورد بحثرا برای طبع مجدد (دوم - سوم) بمطابع بفرستند یك بار دیگر در آن تجدید نظر و مرور می نماید تا اگر اغلاط طباعتی درآنها وجود داشته باشد تصحیح گردد. به سلسلهٔ این اقدام امسال درحدود (۱۲۰) جلد کتاب مطالعه وتصحیح شد وبرای همه این کتب ترتیبات مقدماتی اتخاذ گردید تابرای ضرورت سالهای آینده بهچاپ برسند.

ج- ترجمهٔ کتب درسی - چون نصاب تعلیمی در کلیه مکاتب افغانستان عزیز یك چیز است بنا بران کتبیکه بحیث کتب درس تألیف میشود طبعاً باید ازفارسی به پښتو ترجمه شود تابدسترس شاگردان مکاتب پښتوزبان نیز برسد. روی این اساس کتبی که امسال از فارسی به پښتو ترجمه شده عبارت اند از کتاب حساب برای صنف هفتم - کتاب حساب برای صنف هشتم - کتاب هندسه برای صنف هفتم - کتاب هندسه برای صنف هشتم- تاریخ برای صنف نهم- بیولوژی برای صنف نهم.

(۲) کتب معاون درس - درقطار ترجمهٔ کتبیکه معاون درس واقع میشود امسال بهترین کتابیرا بنام منطق وفلسفهٔ تألیف فرانسوا گریگوار میتوان ذکرکرد. این اززبان فرانسوی بفارسی ترجمه شده و علاوه برآنکه معلومات مفید به معلمین وصاحبان ذوق مطالعه ارائه میدارد ضمناً بحیث ممد و معاون درس منطق در صنف (۱۲) بشاگردان نیز کمك خوبی مینماید. اگر قارئین گرامی بخاطر داشته باشند دو سال قبل از تدوین یك قاموس لغات فارسی ذکری بمیان آورده بودیم. برای آنکه این قاموس باسرع اوقات تکمیل وطبع شود امسال از جریان کار تدوین آن مراقبت جدی بعمل آمده است تاهرچه زودتر پس ازطبع بدسترس استفادهٔ خواهشمندان آن گذاشته شود.

همچنان رساله دیگری بنام «سوزاك» طبع و نشرشد. این رساله که حاوی معلومات صحی بسیار مفید میباشد طور مجانی ورایگان توزیع گردید وبدسترس طلاب کلیه مکاتب، مؤسسات صحی، شفاخانه‌ها، حربی شوونځی مؤسسهٔ خیریهٔ نسوان وسایر اشخاص گذاشته شده.

(۳) کتابخانه :

درجریان سال ۱۳۳۵ کتابخانهٔ معارف نظر به عدم اکمال تعمیر نتوانست به داد و ستد کتب برای عام بپردازد وساحهٔ فعالیت آن منحصر بر فع ضرورت های متخصصین واستقبال بعضی مراجعین درخود کتابخانه بود . اما چیزیکه پس ازین قدر انتظار طولانی امید افزائی میکند اقدام تنظیم وعرضهٔ کتب است به سیستم جدید (دیوی) که جدیدترین سیستم تمام دنیامی باشد .

باساس مفاهمه وموافقهٔ قبلی وزارت معارف در برج سنبله ۱۳۳۵ یکنفر متخصص کتابداری ازطرف مؤسسهٔ یونسکو وارد افغانستان شد .

هدف یونسکو از این مساعده تأسیس کتب خانه های عامه در مملکت می باشد تابه ذرایع ممکنه وسهل طبقات مختلفهٔ جامعه را ازناحیهٔ توزیع کتب وسائر وسائل تنویر ذهنی و فکری مستفید بسازد اما نظر به نبودن موضع مناسب وازاینکه متخصص مذکور برای تأمین این مرام وقت کافی نداشت، عجالةً وزارت معارف چنین سنجید تادرقرائت‌خانهٔ جدیدی که درفوق‌عمارت سابقهٔ کتابخانهٔ معارف‌اعمار گردیده وروبه اکمال می‌رود الی‌تکمیل تعمیر مستقل برای کتابخانهٔ عامه وشعبهٔ دیگری بنام دکابل عمومی کتابخانه به تشکیل سابقهٔ کتابخانهٔ معارف افزوده وفعلاً به مساعدهٔ بودجه اشخاص وکتب کتابخانهٔ معارف تدویر می یابد .

متخصص مذکور بایکنفرکونترپارت خودکه‌درسال گذشته برای‌تطبیقات عملی از طرف وزارت معارف هند فرستاده شده وفعلاً مهتمم این شعبهٔ کتابخانهٔ معارف می باشد ، به اشتراك اعضای علمی کتابخانه معارف بکار آغاز نمودند .

مراحل تصنیف کتب (کلاسیفکیش) بصورت عصری وسیستم دیوی ۰ تهیهٔ کارت های لازمه ونمبر گذاری شقوق کتابخانهٔ اطفال ـ کتابخانهٔ کلانسالان وقرائت خانه ـ نصب جدا ول وپاکت های مخصوص کارتها واعلانات درهرکتاب تحت اجراء وترتیب بوده وبه سرعت تامه پیش میرود در عین زمان برای اینکه ترتیب کتب واکمال تعمیر ولوازم موجبهٔ آن دروقت واحد انجام پزیرد ، وزارت معارف به تهیهٔ موبل ولوازم ضروریهٔ آن پرداخته وحصهٔ بیشتر آن تهیه وتکمیل گردیده است و ازجانب دیگر تعمیرات ولایت کابل نیز به انجام کارپرداخته وفعلاً قرائتخانه ویک‌اطاق دیپوی کتب را تکمیل وآمادهٔ استفاده ساخته اند. امیدواریم بقایای کار تعمیر ملحقات دیگر کتابخانه نیز بزودی انجام یابد ۰

درین شعبهٔ کتابخانهٔ معارف علاوه براینکه وسائل مطالعه درداخل قرائت خانه فراهم می‌شود برای اشخاص کتب نیز توزیع می‌شود ۰

(٤)مجلهٔ عرفان : مجلهٔ عرفان نشریهٔ وزارت معارف است. درسال ۱۳۳۵ بیستمین سال نشراتی خودرا پیمود ودرهرماه در۵۰تا٦٤ صفحهٔ مصور نشرشده و۱۲ شمارهٔ آن مرتب ومنظم ازهر کدام بتعداد(۲۰۰۰) نسخه طبع وتوزیع شده است. تحول بارز صوری ومعنوی آن امسال نیز دامنهٔ سال گذشته بود که ببخشهای معین تقسیم شد مانند علوم وزندگانی بشر ترتیب وفلسفه های تربیتی گزارشهای معارف، ثقافت وفرهنگ افغانستان، ادبیات وهنر درافغانستان وجهان اجتماعیات وحقوق، شخصیتهای برجسته، نگاهی بکتابها وجراید، آراء وعقاید درمعارف که بیشتر موضوعات آن بمسایل بالا تماس گرفته تتبعی وتحقیقی بوده وازنگاه تربیت وتعلیم وفرهنگ افغانستان خوانندگان خودرا تنویر کرده است بخصوص معلمان ومتعلمات را بکار آمده است ۰

بعلاوهٔ نشرمجله رساله‌های مستقل دیگری نیز وقتاً فوقتاً درموضوعات تربیتی وفرهنگی وادبی نشر وبدسترس علاقه‌مندان گذارده شده چنانچه

درین سلسله رسالهٔ «یاد بیدل» در ۲۰ صفحه «مهرگان نامه» در ۲۲ صفحه و «روز ملل متحد» در ۱٦ صفحه از یک تا دو هزار نسخه نشروتوزیع شده.

٥ـ اخبار عرفانی: اخبار عرفانی بصورت بولتن ماهانه یک دو بار امسال بقطع کوچك ما نندپارسال درچهار صفحه هرشماره بتعداد هزار نسخهٔ چاپ ونشر وتوزیع شده است.

٦ـ مجلهٔ بخوان و بدان: مجلهٔ بخوان و بدان نشریهٔ دیگر یست. این مجله که بمقصد مجادله با بی‌سوادی و برای تقویهٔ سواد فارغ التحصیلان مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر وسایر کم سوادان جامعه درهرماه هزار نسخه نشر ومجاناً توزیع میشود، امسال مرتباً نشر و بدسترس استفادهٔ مستحقین آن حتی دردورترین دهات ونقاط مملکت رسانیده شده است.

ایراد کنفرانسها و استفاده ازسایر وسایل بمنظورتقویهٔ معلومات شاگردان

برای تقویه وازدیاد معلومات شاگردان ازوسایل دیگر ازقبیل کنفرانسها وغیره نیز استفاده شده است.

اصول تعلیم جدید شاگردان را بکتاب وچهاردیوار عمارت مکتب مقید ومحدود نمی گذارد و باید ازوسایل دیگر تعلیم نیز استفاده نمایند. بناءً طلاب درمکاتب علاوه برکتب از کنفرانسها، دیدن فلمهای تعلیمی وتربیوی، تصاویر ونقشه ها، تطبیقات دربیرون مکتب، دیدن جاهای تاریخی، ملاحظه و معاینهٔ ابنیه وجاهای مهم وغیره استفاده مینمایند، مخصوصاً درشق تعلیمات بصری ازفلم های تعلیمی وتربیتی وتصاویر درامورتدریس کارگرفته شده است ودودستگاه «سینما» سیار همیشه درولایات ده بده و مکتب، بمکتب گردش نموده فلمهای تعلیمی وتربیوی را به طلاب مکاتب واهالی نمایش داده است.

مطابق پلان پنجساله هرساله دودستگاه سینما سیار خریداری وبکار انداخته میشود. درینجا باید متذکر شدکه درسال **۱۳۳٥** دو دستگاه مکمل

ازین نوع سینما با موترهای حامل آن ازطرف ایشیا فوندیشن بوزارت معارف طور هدیه داده شده است که در تعلیمات بصری مکاتب از آن استفاده میشود .

تحقیقات باستانشناسی وحفریات
درسال ۱۳۳۰

درظرف سال جاری فعالیت های باستان شناسی وحفریات باساس ذیل صورت گرفته است :

(۱) حفریات درسرخ کوتل: دربهار این سال مرحلهٔ ششم حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان از طرف موسیو شلوم برژه مدیر هیأت حفریات فرانسوی به همکاری ښاغلی محمد ابراهیم عضو و نمایندهٔ موزه کابل عملی گردید که مخلص نتائج آن قرار آتی است : پلان آتشکده بمراتب تکمیل شد هفده پته زینه بزرگ سنگی آتشکده پایان ازسطح جلگه وسرك مزارشریف کشف گردید و گفته میتوانیم که زینهٔ بزرگ آتشکده درحدود (۳۵۰) پته میبا شد .

(۲) تحقیق درپای دیوار حصار بلخ : موسیو لوبر مهندس هیأت حفریات فرانسوی برای چندروز متصل برج عیاران درپای حصار کهن بلخ کاوشهایی بعمل آورد ودرنتیجه معلوم شد که قسمت فوقانی حصار بلخ مربوط با دوار اسلامی وحصص پایان آن مربوط بعصر کوشانیهای بزرگ است .

(۳) حفریات منډیګګ : موسیو کزال عضو هیأت حفریات فرانسوی بهمکاری ښاغلی محمد ابراهیم عضو و نمایندهٔ موزهٔ کابل دورهٔ هفتم حفریات تپه (منډیګګ) را ازاول میزان تا ۲۶ قوس سال جاری بپایان رسانیدند . (منډیګګ) در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار واقع است. حفریات از ۱۳۲۹ درانیجا ادامه دارد. دراثر حفریات سال جاری درتپه‌های سمت جنوب غربی تپهٔ مرکزی واضح شد که دامنهٔ شهر بزرگی در ۳۰۰ سال ق م درانیجا وجود داشت ، خبر مهم دیگر کشف دیوار حصاری است بمحیط تقریباً یك کیلومتر

ونشان میدهد که در (۳) هزار سال قم قلعه مندیگك حصاری مستحکم داشته.
يك تعداد هیکل های گلی حیوانات وربه النوع حاصل خیزی کشف شده
مهمتر از همه سرسنگی ربه النوع مذکور است.

(۴) تعیین جای حفریات درغزنی :- درسال جاری با آمدن پروفیسر توچی
وبومیاچی دانشمندان ایطالوی محل حفریات آینده در غزنی تعیین شد
ومطالعاتی در کتیبه های کوفی بعمل آمده است و از مناره ها و مقابر
دیدن کرده اند

(۵) گردش هیأت باستانشناسی هندی :- در سال جاری در (بهار)
هیأت باستان شناسی هندی بکابل آمده و با يك نفر عضو و نمایندهٔ موزه کابل
يك مسافرت مکمل در دورادور افغانستان بعمل آوردند. این هیأت از نقاط
مختلف تاریخی و باستانی افغانستان دیدن نموده وعکس هایی بر داشتند.
راپور مقدماتی آنها بانگلیسی در دهلی چاپ و نشرشده است.

(٦) دیدن از موزهٔ کابل :- موزهٔ کابل به حیث يك کانون فرهنگی
وهنری و باستان شناسی و تاریخی مملکت در تمام ظرف سال از تماشا کنندگان
داخلی وخارجی وطلاب معارف استقبال نموده چنانچه شاگردان و محصلین
مدارس ومکاتب پسرانه ودخترانه بصورت دسته جمعی از موزه دیدن کرده
وبا رهنمایان موزه تماس گرفته اند. سیاحان وخارجی ها ومهمانان بزرگ
دولتی از موزهٔ کابل همیشه دیدن نموده اند وآثار موزه طرف توجه شان واقع
شده است. رجال معروفی که امثال بموزهٔ کابل تشریف برده اند عبارتند از:
بناغلی عدنان مندرس صدراعظم ترکیه، بناغلی سکندرمیرزا رئیس جمهور
پاکستان. بناغلی چوئن لای صدراعظم چین وهمراهان شان، رجال برجسته ای
که درظرف سال مهمان دولت بودند همه بموزه آمده وازآثار تاریخی کشور
تقدیر کرده اند هیات های علمی و باستان شناسی ایطالوی وهندی مطالعات مفصل
درشقوق مختلف موزه مخصوصاً مسکوکات و کتیبه های کوفی غزنوی بعمل آوردند
که درمعرفی سوابق تاریخی وطن کمك شایان خواهد کرد.

سهم وزارت معارف در پروژهٔ دهکده

دراثر تجویز حکومت بهیخواه وهمکاری وزارتخانه‌ها و بکمك متخصصین ملل متحده وارادهٔ همکاری بین‌المللی امریکا از مدتیست تحت نظارت وزارت تجارت پروژه‌ای بنام دهکده طور امتحانی شروع بفعالیت کرده‌است.
این پروژهٔ انکشاف دهات درپروگرام اصلاحی مملکت درنظر وزارت معارف دارای اهمیت بسزائی است .

چنانچه ازهمین باعث است که وزارت معارف دراین پروژه سهم بارزی گرفته دردهات ومناطق تحت پروژه مکاتب دهاتی وکورسهای اکابر را باز نموده است. مجلهٔ بخوان وبدان وسینما سیار را بیشتر دردسترس استفادهٔ شان گذارده وبرای تنویر وانکشاف کلان‌سالان آن نواحی مراکز اجتماعی افتتاح کرده سعی می‌ورزد عمارات مکاتب را که درحوزهٔ مناطق تحت پروژه واقع است دردسترس استفادهٔ پروژه بگذارد وبرای بلند بردن سویهٔ تعلیمی شاگردان دهکده مکاتب اساسی متوسط را دردهات و مناطق تحت پروژه بازنماید وانکشاف دهد .

روی همین اساس وزارت معارف ازیکطرف متخصصین ویکتعداد معلمین را دراختیار پروژه گذاشته ومرتباً نشرات ، کتب تعلیمی و لوازم تحصیل بدانجاها ارسال میدارد وازطرف دیگر نمایندهٔ این وزارت درجلسات کمیسیون دهکده که چیرمن (رئیس) آن نمایندهٔ وزارت اقتصاد ملی است سهیم میگردد علاوتاً صنف اخیر دارالمعلمین کهغایهٔ ایشان معلمی است دردهکده رفته و درآنجا عملاً کار وبامردم تماس مستقیم حاصل می نمایند ، برای تمرکز همهٔ این فعالیتها درداخل وزارت معارف تصمیم اتخاذ گردید وباساس آن پس ازمنظوری مقامات صلاحیت‌دار مدیریتی بنام مدیریت تعلیمات اساسی و امور مربوط بدهکده دراواخر سال ۳٤ وابتدای ۳۵ تأسیس گردید .
وظائف این مدیریت قرار آتیست :

۱ـ امورعرفانی مربوط بدهکده ۲ـ ترتیب وتدوین پروگرامهای طلاب دارالمعلمین که جهة تطبیقات برای مدتی دردهکده کار خواهند کرد .
۳ـ ترتیب وجمع آوری راپورهای مربوط به امور دهکده که باید مرتباً بوزارت معارف برسد .

٤ـ تماس وهدایت دادن باشخاصیکه ازطرف وزارت معارف در ین پروژه معرفی شده اند ،

۵ـ شرکت درکمیسیون دهکده .

٦ـ مذاکره بامتخصصین خارجی وملل متحد دربارهٔ امور عرفانی دهکده.

۷ـ تولید همکاری و هم آهنگ ساختن کارهای متخصصین خارجی درقسمت امور عرفانی دهکده .

۸ـ تعلیمات اکابر وتعلیمات سمعی وبصری .

درسال ۱۳۳۵ تحت اثر این مدیریت یك مرکز تعلیمات سمعی و بصری به همکاری I.C.A درمرکز وزارت معارف تاسیس شده . علاوة جهة فرا گرفتن تعلیمات سمعی و بصری معلمین مکاتب ابتدائی کورسی دایرشد که یك نفرمعلم ازهرمکتب بحیث نمایندهٔ مکتب خود در آن کورس شامل گردیده است .

علاوه برمتخصصین یونسکو دردروس ذیل درتعلیم وتربیهٔ متعلمین بذل مساعی نموده اند خصوصا مستر سلیم ودوکتور مورو ودرسابق مستر بادستاک درتعلیم وتربیهٔ کورسهای مذکور سهم بزرگ گرفته اند :

اول ـ درتدریس ومراقبت کورس کارگران دهکده یکدسته فارغ التحصیلان صنوف ششم که کار کرده تربیه میشود .

دوم ـ درتدریس وتربیهٔ کورس زعامت (طلاب صنوف اخیر دارالمعلمین ابتدائی .)

سپورت و حفظ الصحه

سپورت:

از شروع سال جاری مدیریت عمومی سپورت اقدام بترتیب پروگرمهای سپورتی نموده ودر برج حمل اولین تورنمنت بهاری را اعلان کرد و در نظر بود تاحلول جشن استقلال یکدوره تورنمنت ختم ودرخزان دورهٔ دوم شروع گردد. گرچه این پروگرام تطبیق شد مگر بعلت بارانهای متوا تر در برج حمل مسابقات صورت نپذیرفت. تورنمنت ها ئیکه در جریان سال ۳۵ صورت گرفته نسبت بسالیان پیش مورد دلچسپی بیشتر واقع شده وفعالیت سپورتی طلاب مکاتب را بهتر نشان داده است. پاره ای ازاجرآت مدیریت سپورت معارف را چنین میتوان خلاصه کرد:

۱ـ درسال جاری دروزارت معارف بوردسپورت ترتیب وتشکیل شدکه اعضای آن از طرف مجلس به ترتیب ذیل انتخاب گردیدند:

ښاغلی محمدفاروق سراج رئیس المپیك ـ ښاغلی دکتور محمدعثمان رئیس فاکولته طب ښاغلی دوکتور محمد عمر وردك رئیس تنظیفات ښاروالی ـ ښاغلی دوکتور محمدحیدر رئیس تدریسات مسلکی ـ ښاغلی داکتر محمد اکرم رئیس تدریسات ثانوی ـ ښاغلی حمیدالله کفیل ریاست دارالتالیف. ښاغلی محمد محسن صافی مدیرعمومی سپورت ښاغلی مولوی محمدعلی استادپوهنځی ادبیات ښاغلی محمدحسن معلم سپورت ښوونځی حبیبیه.

برای بورد سپورت یك اساس نامه هم ازطرف مدیریت عمومی سپورت ترتیب یافته که هنوز مراحل خودراطی نکرده.

۲ـ میدانهای باستکبال ښوونځی نجات وښوونځی حبیبیه بصورت عصری درآورده شده.

۳ـ نقشه های اتاق های متعدد برای تبدیلی لباس وتعمیر تشناب ها برای میدانهای سپورت.

۴ـ سه هزار دست لباس توسط شعبهٔ دوخت مؤسسهٔ نسوان تکمیل و بمکاتب

مرکز توزیع گردیده همچنین برای ولایات درحدود (سه‌هزار) دست لباس تهیه وارسال‌شد ، یك تکه برای ساخت بلیزر سپورت ازشرکت نساجی خریداری شده .

۵ـ یکمقدار سامان واجناسیکه قبلاً فرمایش داده شده بود از ریاست تهیه بدست‌آمده بمکاتب مرکز وولایات توزیع شده .

۶ـ درحدود چهارهزار پطلون دراز برای رسم گذشت آینده به هند فرمایش داده‌شد که‌از خریداری آن نمایندگی‌ما درهند اطمینان‌داده‌است .

۷ ـ یك نفر متخصص سپورت از امریکا وارد و بعداز مطالعه اوضاع سپورتی لیسه‌های مرکز راپور مفصل‌ترتیب کرده که‌از آن‌استفاده می‌شود.

۸ ـ درجملهٔ کورس های زمستانی یك‌کورس سپورت‌نیز گرفته شدتمامی معلمین سپورت مرکز ومعلمین‌سپورت ولایات‌سردسیر درآن‌شامل‌شده اند. این‌کورس مخصوص برای‌بلند بردن سویه تعلیمی شاملین آن میباشد .

۹ ـ توزیع انعامات ۳٤ سپورت ها در برج قوس صورت گرفت . ښوونځی حبیبیه اول کپ و بیرق‌معارف‌را اخذنمود .

۱۰ـ دویدنهای زیاده ازسه‌هزار متربه اساس نظریه متخصص سپورت مستر تایمن فقید بعلت‌خوردی‌سن طلاب درمعارف منع‌قرارداده‌شد چه نامبرده درنظریهٔ‌خود نگاشته است که‌این‌قبیل دویدن ها برای کسانیکه از (۲۵) سال‌کمتر داشته‌باشند مضرتمام میشود بنا بران‌چون متعلمیکه‌دارای‌سن‌مذکور باشد درمکاتب مربوطه وزارت معارف وجود نداشت دویدن‌های مذکور هم ازجمله سپورت های معموله خارج ساخته‌شد.

حفظ‌الصحه:

تشبثات آتی توسط سرطبابت معارف صورت گرفته :

۱ـ افتتاح کورس کمك‌های اولیه(First Aids) درښوونځی ملالی که تعداد مشمولین‌آن به(٤۰) نفر معلمات میرسد .

۲ـ افتتاح دومعاینه خانه‌برای‌متعلمات درښوونځی‌زرغونه وښوونځی‌ملالی‌-

۳ ـ نصب دستگاه جدید دندان درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٤ـ نل دوانی بصورت عصری درشفاخانهٔ وزارت معارف .

٥ـ طبع تکت نسخه‌های دوپارچه برای متعلمین ومتعلمات (۳۰) هزارورق.

٦ـ کارت صحت طلاب بیست هزار ورق که توسط آن تمام متعلمین ومتعلمات معاینه مکمل شده وراپور صحت شان درآن اوراق قید میشود .

۷ـ اقدامات برای توزیع شیر پودری به متعلمین ومتعلمات .

۸ ـ اقدامات برای ایراد کنفرانس های صحی درمکاتب از طرف سرطبابت .

۹ ـ اقدامات برای نشان دادن فلم‌های صحی درمکاتب ازطرف سرطبابت.

۱۰ ـ اقدامات برای خریداری بکس‌های کمك های اولیه برای مکاتب ومیدانهای سپورت وزارت معارف .

۱۱ - پیشنهادات برای اصلاح آب نوشیدنی و بیت الخلا های مکاتب شهر کابل .

۱۲ ـ اقدام برای استخدام یك متخصص فنی تغذیه ازطرف (F.A.O.) که توسط او نوعیت فقدان غذائی درطلاب تعیین وتثبیت میشود .

۱۳ـ مریضان که ازطرف شعبه داخله وازشفاخانه وزارت معارف ادویه اخذ نموده اند (۲۲۵۰) نفرمیباشد .

١٤ ـ مریضان که ذریعه سرویس دندان تداوی ودندان شان پر کاری وکشیده شده قرار ذیل است :

اول ـ دندان	اشخاصیکه	پرکاری گردیده	۱۰۰۰	نفر
ج ـ	»	» کشیده شده	۵۰۰	»
د ـ	»	» تداوی شده	۹۲۵	»

۱۵ـ متعلمین مکتب رحمن بابا که آبله کوبی چیچك شده ۱۰۰ نفر

١٦ ـ متعلمین ومتعلمات که ازطرف سر طبابت واکسیناسیون محرقه گردیده اند . (۲۵۰۰۰) نفر

دعدلیې وزارت

ع،ج سیدعبدالله

وزیر : ع،ج سیدعبدالله

معین :

ع،ص عبدالکریم حقانی

دمخصوص قلم مدیریت :

مدیر : ....

دقوانینو دتدوینو لوی

مدیریت

دمدیر کفیل :

ع،محمد موسی شفیق

دتمیز ریاست :

رئیس :

عبدالجلیل انصاف

غړی مولوی عبدالبصیر

« سیف الرحمن

« عبدالحنان

« عبدالباقی

« عبدالرشید

« عبدالجلیل

دلیکنو مدیر : ....

دجمعیت العلما ریاست:

رئیس : ......

غړی مولوی حفیظ الله

غړی « فضل ربی

« « عبدالجلیل

« « سیدمحمدعمر

« « میافضل الرحمن

غړی	مولوی مطیع اله
»	« عبدالله
»	« میا عبداله
»	« عبدالواحد
»	« عبد الغنی
»	« محمدامین آزاد
»	« محمد اعظم
»	« گل علم
»	« عبدالعزیز

دتفتیش لوی مدیریت:

مدیر: ع ، فضل الرحمن

دماموړینو مدیریت:

مدیر: ص ، غلام محمد

دالفلاح مدیریت:

مدیر: ص ، محمدیعقوب کومك

معاون: ص ، عبدالاحد عشرتی

دلوازمو مدیریت:

مدیر: ص ، محمدابراهیم

دپاڼو مدیریت:

مدیر: ص ، عبدالستار

امور وزارت عدلیه

وزارت عدلیه در سال ۳۵ قدم‌های مفیدی در راه بهتری ساختن وضع عدلی و تامین عدل و انصاف در مملکت برداشته و برای این منظور بامور ذیل تشبث شده است:

(الف) اصولنامه اداری محاکم عدلیه

برای اینکه اجرای امور اداری محاکم صورت بهتری بگیرد، یك اصولنامه حاوی قواعدیکه قضاة و مامورین محاکم را در اجرای امور اداری رهبری کند وضع شد. درین اصولنامه تمام مسائل فقیهه و اصول و قواعدی که تا کنون درین باب موجود بود جمع وهم از تجارب ممالك اسلامیه که درین راه پیش قدم گفته میشدند نیز استفاده نموده و بنام (اصولنامه اداری محاکم عدلیه) ۲۸٤ ماده را ترتیب و به غرض طی مراتب معموله به مقامات صلاحیت دار تقدیم نموده است که اخیراً به تصویب مجلس شورای ملی نیز رسیده است.

مهمترین نتائجی که تطبیق این اصولنامه را بار خواهد آورد ازین قبیل خواهد بود:

تجدید وظایف و صلاحیت محاکم سه گانه (ابتدائیه مرافعه، تمیز) وحسن وارسی هر محکمه بامور مربوطه اش.

تنظیم رؤیت دعاوی بطوریکه از تراکم قضایا وهجوم وازدحام مراجعین جلوگیری شود وحق شان در ترتیب و نوبت بامال نگردد. لزوم بیان اسباب موجوده حکم توضیح شرائط ارجاع قضایا از محاکم مرافعه و تمیز وشرائطیکه توفر آن در صورت مرافعه و یا تمیز طلبی ضروریست بیان حدودیکه در داخل آن فیصله‌های ابتدائیه و مرافعه نهائی بوده مرحله و یا مراحل با لاتر را طی نمیکند وضع یك اساس واضح برای قبول اعتراضات مدعی ومدعی علیه بیان صلاحیت تمیز بعد از نقض و اجراآتیکه تمیز در صورت ارجاع و فیصله ثانی در محاکم پایانتر خواهد نمود تعیین فیصله‌هائیکه استثنا و بدون در نظر گرفتن قناعت وعدم قناعت طرفین مراحل ثلاثه قضائی را طی خواهد کرد.

بطور عام فراهم نمودند عوامل ووسائل سرعت جریان کار و پیشرفت امور محاکم را بار می آورد.

(ب) تعلیماتنامه تفتیش مسلکی:

بغرض جلو گیری از تخلفات ادرای وشرعی درمحاکم وتنظیم شعبات عدلی وبرای اینکه ازصحت اجراآت ودوران آنها حسب مقررات شرعی اطمینا نی بوزارت حاصل باشد باید باز رسی منظم وتفتیش درست ازامورمحوله محاکم وشعبات عدلیه وقت بوقت بعمل آید.

تاآغازسال ۱۳۳۵ مقرراتی درین زمینه موجود نبود که شعبهٔ تفتیش واعضای آن درهمه امور مربوط شان رهبری نموده و بصورت یك مجموعه منظمی بدسترس شان باشد. برای تکمیل این نقیصه وزارت عدلیه اصول ومقررات تفتیش را در(۷۱)ماده وضع وبه شکل یك «تعلیما تنامه تفتیش مسلکی» ترتیب داد که بعدازطی مراتب اصولی درسال ۱۳۳۵ بمعرض اجراء گذاشته شده است.

تطبیق این تعلیما تنامه بازرسی امورشرعی واداری محاکم را درتحت یك نظم واحد ومعینی درآورده حوزه صلاحیت مفتش را نیز معین ساخت که این همه در رسیدن به یك نتیجه مفید و تأمین اهداف تفتیش تا ثیر مهمی دارد.

(ج) تعلیماتنامه تزکیه شهود:

چون شهود یکی ازعوامل مهم وبارز دررسیدن بیك فیصله حق وصحیح میباشد تزکیه آنها امریست دارای اهمیت زیاد درمحاکم وبه نزد قضا تیکه زمام فیصله بدست شان است تاکنون مقررات منظم وموحدی درین خصوص موجود نبوده یك عده مشکلات وحق تلفی های زیادی ازین رهگذر بوجود می آید وزارت عدلیه درسال ۱۳۳۵ درصددعلاج این مشکل نیزافتاد ومقررات شرعیه راکه درینزمینه بطورپاشان موجود بودند در(۳۹) ماده گرد آورده وبنام «تعلیمات نامه تزکیه شهود» بعدازطی مراحل لازمه بدسترس محاکم گذاشت. امیداست یك عده مشکلات واسباب حق تلفی ها باین وسیله رفع گردد.

(د) نشر دوباره مجله الفلاح:

مجله الفلاح که وسیله تبلیغاتی این وزارت بوده ازمدت درازی باینطرف

متوقف مانده بوده وزارت عدلیه بمنظور اینکه با یداز نشریات این مجله درراه تنویر افکار عامه وفراهم نمودن معلومات شرعیه وعدلیه برای همگان استفاده بعمل آید دوباره به نشر آن اقدام نمود: مجله مذکور ازآغاز سال ۱۳۳۵ به نشریات خود دوباره شروع وطبق مرامنامهایکه درشماره اول این دورهٔ مجله انتشار یافته مشغول خدمات تبلیغی خویش میباشد.

(هـ) تعلیماتنامه وصایة:

موضوع وصایة حقوق صغار را همیشه در بر میگیرد که کوچك ترین اهمال در آن حیات یك مشت اطفال را بخاك برا برمی سازد - برای اینکه این امر مهم تحت انتظام در آمده وتصرفات اوصیاء تااندازه ممکنه زیر مراقبت و نگرانی بوده حقوق صغار تلف نشود وزارت عدلیه مقررات وصایه را در (۷۱) ماده ترتیب وبنام «تعلیماتنامه وصایة» به مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است.

(و) تعلیماتنامه وکالة دعوی:

تاکنون درمملکت ما وکالة دعوی کدام صورت منظمی بخود نگرفته وطوریکه لازم است درراه خدمت عامه استفاده ازان بعمل آمده نمیتوانند.

برای جبیرهٔ این نتیجه مهم وزارت عدلیه دراطراف موضوع مطالعاتی بعمل آورده ومواد را بهم پیوسته وبه مقامات صلاحیتدار تقدیم نموده است - تعلیماتنامه وکالة حسن دفاع ازحقوق مردم را تامین خواهد کرد.

(ز) تعلیماتنامه تحریر وثایق:

تحریر وثایق عدلی که بحیث اسناد شرعی دارای اهمیت زیاد در معاملات مردم میباشد ازاموری است که مستلزم دقت وغور تمام میباشد. در سال ۱۳۳۵ وزارت عدلیه برای تنظیم این موضوع وحسن ترتیب آن یك تعلیماتنامه در (٤٠) مواد تدوین وبه مقامات صالحه تقدیم نموده است.

(ح) بکار انداختن مدیریت عمومی تدوین قوانین:

ضرورت تالیف کتب درموضوعات عدلی وقضائی وتدوین لوایح ورسایلیکه محاکم عدلیه را بصورت منظم درامورشرعی واداری شان رهبری کنند دروقت حاضر فوق العاده احساس میشود ازموضوعات معینه که وزارت عدلیه درین

دوره اصلاحی خودضرورت واهمیت آنرا احساس نموده، تالیف کتب وتدوین رسایل وقوانینی میباشد که مورد احتیاج شدید هموطنان علی العموم و محاکم عدلیه علی الخصوص است و بهبودی اوضاع عامه مملکت وکامیابی تجاویز ونقشه ها ایکه برای پیشبرد وطن طرح گردیده تا اندازهٔ زیاد بیك اساس معین وواضح حقوقی وقانونی ضرورت دارد برای اینکه همه هموطنان از حقوق وواجبات خود درمقابل یکدیگر ودولت بخوبی پی ببرند لازم است شریعتیکه حاکم اعمال شان است بصورتی عرض وجود کند که همه ازان استفاده کرده بتوانند .

بمنظور رسیدن باینهدف وزارت عدلیه دراواخرسال ۱۳۳۵ شعبه ایرا که بنام مدیریت عمومی «تدوین قوانین» درتشکیلات خودداشت بکار انداخت . وزارت میخواهد باینوسیله از فقه اسلام برای مملکت قوانین منظم و مرتبی بسازد ودرساحه‌ها ایکه هنوزقوانین وجودندارد مطالعاتی بعمل آورده وبرای ساختن قوانین آن اقدام ورود این مدیریت کتب ووسایل و قوانین کشورهای دیگررا که وزارت عدلیه بان ضرورت پیدا میکند نیز ترجمه مینماید همچنان قوانین عدلی ممالك دیگر رامطالعه وبرای اصلاح دستگاه عدلی مملکت پیشنهاد های لازمه میکند . تکمیل و تنظیم کتابخانه وزارت عدلیه نیزازاهدافی است که وزارت توسط این مدیریت به تامین آن اقدام میکند .

هکذا علاوه براصلاحات مهمهٔ فوق در برخی ازمور متفرقه که محاکم قدمهای اصلاحی دیگر نیز برداشته شده که در بهبودی اوضاع عدلی مملکت کمك میکند ازینجمله مقرراتیرا نام برده میتوانیستم که راجع بقضایای ارجاعی ریاست تمیز وضع وبه علاج بعضی از پیچیدگیها ومشکلاتیکه در ین ساحه موجود بود پرداخته اند . همچنان به تنظیم مکاتیب اوراق منجمله وقایع جزائیه وکتب سنوات ماضیه که وضع پراگنده وپاشان داشت توجه مبذول وهمه آن تحت ترتیب وتنظیم درآمده اند هکذا برای حفظ حقوق صغار مقرراتی وضع

شده تادعاوی حقوقی صغار خود بخودمحاکم ثلاثه‌راطی کنند .

بطور عام اصلاحاتیکه حقوقاً از آن تحت (الف) (ب) (ج) (د) (ه) (و) (ز) و (ح) نام بردیم باعث تنظیم امور محوله بقضات محاکم بوده یك عده مشکلات و پیچیدگیهای متعددی را که اسباب تلف وقت شان میشد رفع می‌سازد. ازینرو اصلاحات و فعالیت های مذکور بذات خود وسائل موفقیت محاکم و قضاة را فراهم می نماید .

اقدامات ذیل وزارت عدلیه نیزدربلند بردن شان ومحاکم وجلب مردم نسبت به محاکم وقضاة ودر حسن جریان امور مربوطه محکمه ها وازینرو در موفقیت شان علی العموم تاثیر مستقیم ویا غیر مستقیم دارد :

(الف) برای حفظ تثبیت‌موقع بلند قضا، رتبه های قضاة مملکت باین ترتیب تثبیت گردیده:

درریاست تمیز :

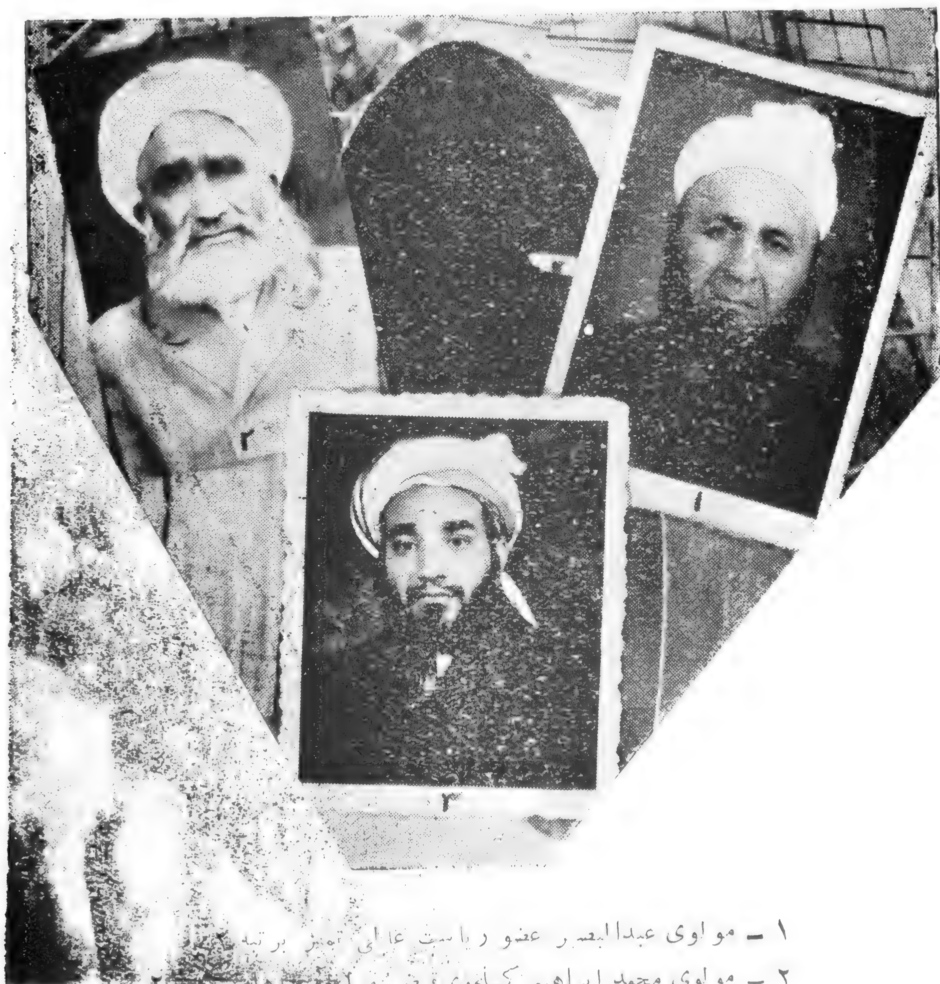
به تشکیلات ریاست تمیز توجه خاصی مبذول گردیده باینصورت که : حیثیت ورتبه رئیس تمیز معادل نائب الحکومه ها .

اعضای تمیز : ۲ چوکی برتبه اول - دوچوکی برتبه (۲) و سه چوکی برتبه (۳)

درسائرمحاکم:

قضاة مرافعه ولایات برتبه اول
« « حکومات اعلی « دوم
« ابتدائیه ولایات وحکومات اعلی برتبه سوم
« حکومات کلان برتبه چهارم
« « درجه‌اول « پنجم
« « « دوم « ششم
« « « سوم وچهارم برتبه هفتم

ذواتیکه درسال ۳۵ به یک رتبه ترفیع نایل گردیده اند :

۱ ــ مولوی عبدالبصیر عضو ریاست عالی تمیز برتبه ۲

۲ ــ مولوی محمد ابراهیم کاموی قاضی مرافعهٔ قندهار برتبه ۲

۳ ــ مولوی سید سیف الرحمن برتبه ۳

گلبهار و پل آن که روی دریای ، شتل ، خودنمائی دارد

همچنان دررتبه مفتی های محاکم مملکت تعدیلات و ترقیاتی بعمل آورده شده.

(ب) در انتخاب قضاة نیز حتی الوسع از غورو دقت زیاد کار گرفته شده ومیشود تااین وظیفه سنگین تنها به دوش آن های بیافتد که درین شق لایق وتعلیمیافته بوده وکفایت علمی و اداری داشته باشند. درسال ۱۳۳۵ (۱۰) نفر ازفارغ التحصیلان دارالعلوم عربیه و(۲۷) نفر ازفارغ التحصیلان پوهنځی شرعیات در وزارت عدلیه مقرر شده اند و هم اکنون یک عده از فارغ التحصیلان دار العلوم عربیه ومدرسه قضاة و (۲۷) نفرازفارغ التحصیلان پوهنځی شرعیات بوظیفه قضاء مصروف هستند دیده میشود که تعلیم عالی مسلکی یکی از اسباب مهم موفقیت درین ساحه میباشد.

(ج) موضوع دیگریکه برای استقرار و از اینرو موفقیت محاکم اهمیت بسزادارد، داشتن یک مقرد رست ومستقل برای محکمه هاست. وزارت عدلیه به ساختمان تعمیرات محاکم مملکت توجه ونگرانی دارد.

تاکنون کار عمارات محاکم مرافعه برخی ازولایات شروع وبرای این منظور یک اندازه پول جهت اعمار وتکمیل عمارات محاکم مرافعه به ولایات مشرقی - قندهار - مزارشریف - قطغن وولایت کابل تخصیص شده است.

درقسمت باز رسی محاکم در سال ۱۳۳۵ به تعداد (بیست) نفرازطرف مدیریت عمومی تفتیش این وزارت تحت محاکمه گرفته شده وهم امورعدلی ولایت هرات وحکومت اعلی پروان تفتیش گردیده اند.

همچنان وزارت عدلیه ترتیب گرفته تامجموعه های ثبت وثائق و فیصله های محاکم مختلفه هر ولایت رادر مرکز آن گرد آورده وبه بازرسی آن جمعاً ذریعه مفتشین خود بپردازد برین اساس کتب ثبت وثائق محاکم مربوط ولایت کابل رادرسال ۱۳۳۵ درمرکز گرد آورده ومفتشین وزارت به تفتیش آن پرداخته اند.

(۳) احصائیه مجموعی دعاوی:

احصائیه مجموعی دعاوی که سال گذشته در محاکم عدلیه مملکت دایر ووقایعیکه درآن اجراء شده قرار ذیل است :

۱ـ دعاوی حقوقی ـ ۵۵۵۷
۲ـ دعاوی جزائی ـ ٦٤١٦
۳ ـ وثائق ـ ۱٤٤٨٤۳

ازاینجمله فقرات حقوقی وجزائی که درریاست تمیز تائید شده جمعاً به (٦۲۰) وآنچه ارجاع شده به (۱۹۰) فقره بالغ میگردد و فیصله های تخفیفی وتزئیدی (۲۰۲) میباشد اشخاصیکه محکوم به قصاص شده اند (۵) نفر و آنهائیکه محکوم به حبس دوام شده اند (۳) نفر میباشند .

درسال ۱۳۳۵ عرایضیکه ازطرف مدیریت قلم مخصوص امر گرفته شده بالغ به (۱٤۵۰) قطعه گردیده وشماره مکاتیب این وزارت به (۱۰۲۷۲) می رسد .

دخارجه‌چارووزارت

دخارجه‌چارووزیر ع،ج،ل،ع سردار محمد نعیم

درتبی‌دچوکات نه‌دباندی، دلوی سفیرپه‌حیث مشاوران: دوه‌تنه

په لمړی رتبه‌دمختار وزیر په‌حیث: دوه تنه ع،ص عبدالحی عزیز وزیر مختار مشاو

سیاسی معین ع،ج محمدهاشم میوندوال

اداری معین ع،ج محمد عثمان امیر

دشفر اوقلم‌مخصوص‌مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه ع، نثار احمد

دقلم‌مخصوص منشی په(٤)رتبه ص،غلام‌محمد نیک زاد

غړی په (۸) رتبه یو تن

» » (٦) » »

» » (۹) » دری تنه

دسیاسی لوی‌مدیریت :

لوی مدیر په(۲) رتبه ع،ص عبدالرحمن پژواك

۱ـ دسیاسی لمړی خانګه :

مدیر په (۳) رتبه . ع،سیدمسعود پوهنیار

غړی په (۷) رتبه یو تن

» » (۹) » »

۲ـ دوهمه‌سیاسی خانګه:

مدیر په (۳) رتبه ص،عطاءالله ناصر ضیاء

غړی په (۷) رتبه یو تن

» » (۹) » »

۳ـ دریمه‌سیاسی خانګه :

مدیر په (۳) رتبه . . . . .

غړی په (۷) رتبه یو تن

غړی » (۹) » »

۴ـ اقتصادي څانګه:

مدیر په(۳) رتبه — ع، نوراحمد اعتمادی
غړی « (٦) تن
« « (۸) دوه تنه

۵ـ دملګرو ملتو دچارو څانګه:

مدیر په(۳)رتبه — ص، دکتورعبدالغفورروان دکفیل په حیث
غړی « (۵) « یوتن
« « (٦) « خلورتنه
« « (۷) « یوتن

٦ـ دمطالعاتو څانګه:

دڅانګی آمران په (۱)رتبه څلورتنه
متتبع « (۲) « اته‌تنه
سکرتر « (۵) « څلورتنه

۷ـ دکتابخانی څانګه:

دکتابخانی آمر په(۷) رتبه یوتن
« معاون « (۸) « «
دمطبوعاتی معاون په(۸)رتبه یوتن

دتشریفاتو ریاست:

رئیس په(۲)رتبه — ع،ص، جلال‌الدین طرزی
غړی « (۵) « — ص، محمدایوب عزیز دتشریفاتو معاون
« « (۵) « — ص، عبدالواحد تشریفاتو اداری معاون
« « (۹) « یوتن
« « (۱۰) « «

داداری اوی مدیریت:

اوی مدیر په (۲) رتبه ع،ص محمد شعیب

۱ـ دقونسلگری او تابعیت مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه . . . . .
غړی « (۸) « یوتن
» « (۱۰) » »

۲ـ دویزی مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه ع، محمد قسیم نعیم
غړی « (۸) « یوتن
» » (۹) » »

۳ـ دماموړینو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه . . . .
معاون « (٦) « یوتن
غړی « (۸) « »
» « (۹) دوه تنه

۴ـ د محاسبې او لوازمو مدیریت:

مدیر په (٤) رتبه ص، عبدالستار
معاون « (٥) « یوتن
د نقدی او تحقق څانگه:
مامور په (٦) رتبه یوتن
غړی « (۷) « »
» « (۸) « دوه تنه
» » (۹) » »
» »(۱۰)« »

دلوازمو څانګه:

مامور په (٦) رتبه یوتن
غړی « (٧) « «
« « (٨) « دوه تنه
« « (٩) « «
« « (١٠) « «

د رشیف لوی مدیریت:

لوی مدیر په (٢) رتبه — ع، ص عبدالرؤف

١ـ داجرائیی څانګه:

معاون په (٥) رتبه — ص، محمدولی
غړی « (٧) رتبه یوتن
« « (٨) « «
« « (٩) « دوه تنه
« « (١٠) « شپږ تنه

٢ ـ دتبییض څانګه:

معاون په (٥) رتبه — یوتن
غړی « (٧) « — «
« « (٨) « — «
« « (٩) « — دوه تن
« « (١٠) « — پنځه تنه

٣ ـ دحفیظې څانګه:

معاون په (٥) رتبه — ص، غلام صدیق
غړی « (٧) « — یوتن
« « (٨) « — دوه تنه

»	»	(۹)	»	دری تنه
»	»	(۱۰)	»	څلور تنه

افغانی نمایندگی په خارج کښی

په واشنګتن کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع' ج محمد کبیر لودین
لمړی سکرتر په (۳) رتبه — ع' فیض احمد شیرزاد
دوهم سکرتر « (٦) » یو تن
اتشه « (۹) » دوه تنه

په ماسکو کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع' ج عبدالحکیم شاه عالمی
لمړی سکرتر په (۳) رتبه — ع' عبدالقیوم
دوهم « په (٦) » یو تن
آتشه په (۹) » »

په لندن کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع' ج دکتور نجیب الله
لمړی سکرتر په (۳) رتبه — ع' عبدالقیوم عطائی
دوهم « « (٦) » یو تن

په پاریس کښی افغانی لوی سفارت :

لوی سفیر — ع' ج غلام محمد شیراز
لمړی سکرتر په (٤) رتبه یو تن — ص' عبدالقادر
دوم » « (۷) » یو تن
اتشه » « (۹) » »

په انقره کې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج سردار اسدالله
لمړی سکرتر په (٤) رتبه	ص، محمد ابراهیم
دوهم « « (۷) «	یوتن
ترجمان	یوتن

په تهران کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	....
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ع، محمد یونس شارژدافر
دوهم « « (۷) «	یوتن

په قاهره کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج صلاح الدین سلجوقی
لمړی سکرتر په (٤) رتبه	ص، سدوخان
دوهم « « (۷) «	یوتن

په جاپان کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج دکتور عبدالمجید
لمړی سکرتر په (٥) رتبه	ص، سید محمد قاسم

په حجاز کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج فیض محمد ذکریا
لمړی سکرتر په (٥) رتبه	ص، سید محمد امین
دوهم « « (۷) «	یوتن
دریم « « (۸) «	«

په دهلي کښې افغاني لوی سفارت :

لوی سفیر	ع، ج محمد عمر

لمړی سکرتر په (٤) رتبه ص، گلاب شاه
دوهم « « (٦) « دوه تنه
دریم « (٨) « دری تنه

په کراچی کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر ......
لمړی سکرتر په (٣) رتبه ع، محمد نعیم یونسی «شارژدافر»
دوهم « « (٦) « دوه تنه
دریم « « (٨) « « «.

په چین کښی افغانی لوی سفارت:

لوی سفیر ع، ص عبدالصمد
لمړی سکرتر په (٣) رتبه ص، عبدالباقی لطیفی

په پراگ کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه ع، ج محمد عارف
لمړی سکرتر « (٥) ص، عبدالباقی

په بغداد کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه ع، ج محمدقاسم
لمړی سکرتر په (٥) « ص، عبدالمنان
دوهم « « (٧) « یو تن

په اندونیزیا کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه ع، ج عبدالهادی داوی
لمړی سکرتر « (٥) « ص، حبیب الله

په روم کښی افغانی وزارتمختاری:

مختار وزیر په (١) رتبه ......
لمړی سکرتر « (٥) « ص، عبدالغنی «شارژدافر»

په بن کښې افغاني وزارتمختاري:

مختار وزیر په (۱) رتبه	ع،ج دکتورغلام فاروق
لموی سکرتر « (۵) رتبه	ص، محمد شریف اژیر
دوهم « « (۷) «	ص، محمد عتیق

په یو نو کښې افغاني نمایندگي:

نماینده په (۱) رتبه	ع،ج عبدالحمید عزیز
دنمایندګۍ مرستیال په (۲) رتبه	یو تن
لمړی سکرتر په (۳) رتبه	ص، دکتورعبدالحکیم طبیبی
آتشه	یو تن

په مشهد کښې افغاني جنرال قونسلگري:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع، غلام احمد نوید
لمړی سکرتر « (٦) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«

په بمبئی کښې افغاني جنرال قونسلگري:

جنرال قونسل په (۳) رتبه	ع،ص عبدالروف ضیائی
لمړی سکرتر په (٦) «	یو تن
دوهم « « (۵) «	«

په پشاور کښې افغاني قونسلگري:

قونسل په (٤) رتبه	ع، غلام حسن صافی
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم سکرتر « (۸) «	دوه تنه

په کوټه کښې افغاني قونسلگري:

قونسل په (٤) رتبه	••••••
لمړی سکرتر « (۷) «	یو تن
دوهم « « (۸) «	«
ترجمان « (۸) «	«

اعلیحضرت معظم همایونی با جلالتمآب سهراوردی صدراعظم پاکستان درحال صحبت درقصر دلکشا

جیمز ریچارد رئیس کمیته شرق میانه موقع مذاکره باښاغلی صدراعظم

ښاغلی جیمز ریچارد موقع ملاقات باښاغلی وزیر امور خارجه

امور وزارت خارجه

امور وزارت خارجه درطی سال ۱۳۳۵ ازهر حیث مطابق سیاست ملی ومصالح مملکت جریان داشته ودر راه توسعهٔ مزید مناسبات بین المللی افغانستان قدمهای جدید برداشته شده است . اینك اجراآت مهم برخی از شعبات وزارت اجمالاً از نظر گذرانیده میشود .

ریاست تشریفات

زعمای ملل دوست ومتحابه که درین سال دراثر دعوت حکومت متبوعه بافغانستان تشریف آورده اند:

۱ـ جلالتماب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه وجلالتماب ادهم مندرس کفیل وزارت امور خارجهٔ آن مملکت با یك تعداد ذوات معیتی شان بتاریخ ۲ اسد وارد کابل شده وبعد اقامت شش روز از کابل حرکت کردند .

۲ـ بتاریخ ۱۵ اسد جلالتماب اسکندر میرزا رئیس جمهور اسلامی پاکستان به اثر دعوت اعلیحضرت همایونی با اعضای معیتی شان برای مدت ۶ روز مهمان ما بوده وبتاریخ ۲۱ اسد کابل را بعزم کراچی ترك گفتند .

۳ـ همچنین جلالتماب چو ئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین با جلالتماب مارشال هولانگ معاون صدراعظم حکومت چین وذوات معیتی شان در اثر دعوت شاغلی محمد داؤد صدراعظم بتاریخ ۲۹ جدی وارد کابل گردیده وبتاریخ (۵ر۱۱ر۳۵) ازمیدان هوائی قندهار وطن عزیز ماراترك گفتند.

قبول اگریمان وتقرر نمایندگان دول متحابه در افغانستان .

۱ـ اگریمان جلالتماب دکتور آرنولد هلب بحیث وزیر مختار هالند در کابل بتاریخ ۲۱ ر۱ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خود را بتاریخ ۲ر۸ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۲ـ جلالتماب شلدن بیتزملز سفیر کبیر امریکا در کابل اعتماد نامه خود را بتاریخ ۱۷ر۲ر۳۵ بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۳ـ جلالتماب بوکدن سرونور بینیا وزیر مختار یوگوسلاوی اعتماد نامه خود را به روز ۱۲ر۳ر۳۵ بحضور اعلیحضرت معظم همایونی تقدیم نمودند.

٤ـ اگریمان جلالتماب ایرواوزی بحیث وزیر مختار دولت فنلند در کابل

اعلیحضرت معظم همایونی بمعیت جلالتماب سکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان
موقعیکه میدان هوائی خواجه رواش را بقصد قصر گلخانه ترک میفرمایند .

بتاریخ ۲۱ر۳ر۳۵ منظور وجلالتماب موصوف بروز ۲ عقرب ۳۵ اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت همایونی تقدیم نمودند .

۵- همچنین اگریمان جلالتماب گوید وریای وزیر مختار ایتالیادرکابل بتاریخ ۱۷ر۴ر۲۵ منظوروجلالتماب موصوف اعتمادنامه خودرا روز ۳ میزان ۳۵ بحضور ذات اشرف ملوکانه تقدیم نمودند .

۶- بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ جلالتماب پول ایکونو مو کورانی بحیث وزیر مختار دولت یونان درکابل منظور گردیده است .

۷- همچنین بتاریخ ۲۰ر۸ر۳۵ اگریمان جلالتمآب کاز یمیر سیدور بحیث وزیر مختار دولت لهستان درکابل صادرشده است .

۸- اگریمان جلالتماب ژوزه ریکارد گومزاسه بو وزیر مختار دولت هسپانیه درکابل به تاریخ ۲۳ر۹ر۳۵ صادر گردید .

۹- اگریمان جلالتماب میکل کورنا جیلیت بحیث سفیر کبیر برتانیا درکابل بتاریخ ۷ر۱۱ر۵۳ منظور گردید.

۱۰- اگریمان جلالتماب آوان اونگ سفیر کبیر برما درکابل بتاریخ (۲۴ر۱۱ر۳۵) صادر گردید .

تعیین و تقرر نمایندگان افغانی در خارج:

۱- عالیقدر جلالتماب سردار اسدالله سفیر کبیر افغانی درانقره در عین زمان بحیث وزیر مختار و نماینده اعلیحضرت همایونی در بلگراد بتاریخ ۲ر۱ر۳۵ اعتماد نامه خود را به رئیس جمهور یوگوسلاوی تقدیم نمودند .

۲- اگریمان عالیقدر جلالتماب دکتور عبدالمجید بحیث سفیر کبیر افغانی در توکیو به تاریخ ۱۹ر۱ر۳۵ واصل وجلالتماب موصوف اعتمادنامه خود را بتاریخ ۳۱ می تقدیم کردند .

۳- اگریمان عالیقدر جلالتماب جنرال محمد قاسم بحیث وزیر مختار افغانی در بغداد بتاریخ ۲ر۲ر۳۵ واصل واعتماد نامه خود را بحضور شاه عراق بتاریخ ۱۱ سرطان ۳۵ تقدیم نمودند .

٤ـ همچنین جلالتمآب جنرال محمد قاسم اعتماد نامه خودرا بحیث وزیر مختار ونماینده افغانی درعمان اعتماد نامه خودرا بحضور اعلیحضرت پادشاه اردنیه هاشمی تقدیم نمودند .

۵ـ اگریمان عالیقدر جلالتماب غلام یحیی طرزی سفیر کبیر افغانی در مسکو که در عین زمان بحیث وزیر مختار اعلیحضرت درهلسنکی ازسویدن مواصلت و جلالتماب شان به تاریخ ۲۲ سنبله ۳۵ اعتماد نامه خود را تقدیم نمودند .

٦ـ بتاریخ ۳۰ سرطان ۳۵ عالیقدر جلالتماب جنرال محمد عارف وزیر مختارافغانی درپراگ مواصلت وجلالتماب شان اعتماد نامه خودرا بتاریخ ۱۱ سنبله ۳۵ تقدیم کردند .

۷ـ همچنین بتاریخ ٤ دلو ۳۵ اگریمان جنرال محمد عارف بحیث نمایندهٔ اعلیحضرت در وارسا مواصلت نمود .

۸ـ اگریمان جلالتماب صلاح الدین سلجوقی سفیر کبیر اعلیحضرت متعین قاهره بحیث وزیر مختار افغانی در لبنان بتاریخ ۲۱ عقرب ۳۵ مواصلت و اعتماد نامه خود را بحضور رئیس جمهور لبنان بتاریخ ۱٦ میزان تقدیم نمودند .

۹ـ جلالتماب محمد کبیر لودین سفیر کبیر افغانی در واشنگتن که در عین زمان امور نمایندگی افغانی در برازیل رانیز بعهده دارند اعتماد نامه خود در برازیل بتاریخ ۱۹ میزان ۳۵ تقدیم نمودند .

۱۰ـ اگریمان جلالتماب محمد هاشم میوندوال معین سیاسی وزارت امورخارجه بتاریخ ۱۱ قوس ۳۵ از لندن مواصلت نمود .

۱۱ـ اگریمان جلالتماب دکتور نجیب الله بحیث سفیر کبیر افغانی درواشنگتن بتاریخ ۱۸ر۸ر۳۵ مواصلت وجلالتماب موصوف اعتماد نامه خودرا بتاریخ (۱۱ر۱۲ر۳۵) تقدیم نمودند .

۱۲ـ اگریمان عالیقدرجلالتماب عبدالحکیم وزیرداخله بحیث سفیر کبیر افغانی درمسکو به تاریخ ۲ر۱۰ر۳۵ مواصلت نمود .

۱۳- همچنین اگریمان جلالتماب موصوف بحیث وزیر مختار افغانی درهلسنگی بتاریخ ۹ر۱۱ر ۳۵ به کابل رسید .

۱٤- اگریمان جلالتماب عبدالحکیم سفیر کبیر افغانی در مسکو که درعین زمان حیثیت وزیرمختار و نماینده افغانی درسویدن رانیز دارند بتاریخ (۲۰ر ۱۰ر۳۵)مواصلت نمود .

۱۵- اگریمان جلالتماب جنرال محمدعمر سفیرکبیرافغانی دردهلی که در عین زمان سمت سفیر کبیرو نماینده اعلیحضرت همایونی رادر برما نیز دارند بتاریخ (۱۸ر۸ر۳۵) مواصلت نمود .

مدیریت مامورین

مامورین آتی الذکر درمرکز وزارت خارجه و نمایندگی های افغانی درخارج تعیین ومقرر گردیده اند:

الف- مقرری های خارج:

۱- ع‌ج محمد عمرسابق سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درتهران بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی دردهلی .

۲- ع‌ج دکتورعبدالمجید سابق وزیرمعارف بحیث سفیرکبیر اعلیحضرت همایونی درجاپان .

۳- ع‌ ج عبدالحکیم سابق وزیر داخله بحیث سفیر کبیر اعلیحضرت همایونی درمسکو .

٤- ع‌ج محمدعارف سابق وزیر دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی درپراگ .

۵- ع‌ج محمد قاسم سابق رئیس ارکان حربیه عمومیه وزارت دفاع ملی بحیث وزیر مختار افغانی دربغداد .

٦- ع‌ سید تاج الدین سابق مدیرعمومی آرشیف وزارت امور خارجه بحیث جنرال قونسل افغانی درمشهد .

۷ـ ع، فضل احمد شیرزاد سابق مدیر شعبهٔ اول سیاسی وزارت امور خارجه بحیث سکرتر اول ومستشار سفارت کبرای اعلیحضرت همایونی درواشنگتن .

۸ـ ص، محمد ابراهیم سابق معاون مدیریت عمومی قلم مخصوص وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره .

۹ـ ص، سدو منگل سابق معاون شعبهٔ اجرائیه مدیریت عمومی آرشیف وزارت خارجه بحیث سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره .

۱۰ـ ص، سید محمد قاسم سابق معاون اداری ریاست تشریفات وزارت خارجه بحیث کفیل سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در جاپان .

۱۱ـ ص، دکتور عبد الحکیم طبیبی سابق کفیل مدیریت سوم سیاسی وزارت امور خارجه بحیث کفیل سکرتر اول نمایندگی دائمی افغانی در یونو .

ب ـ مقرری‌های داخل وزارت :

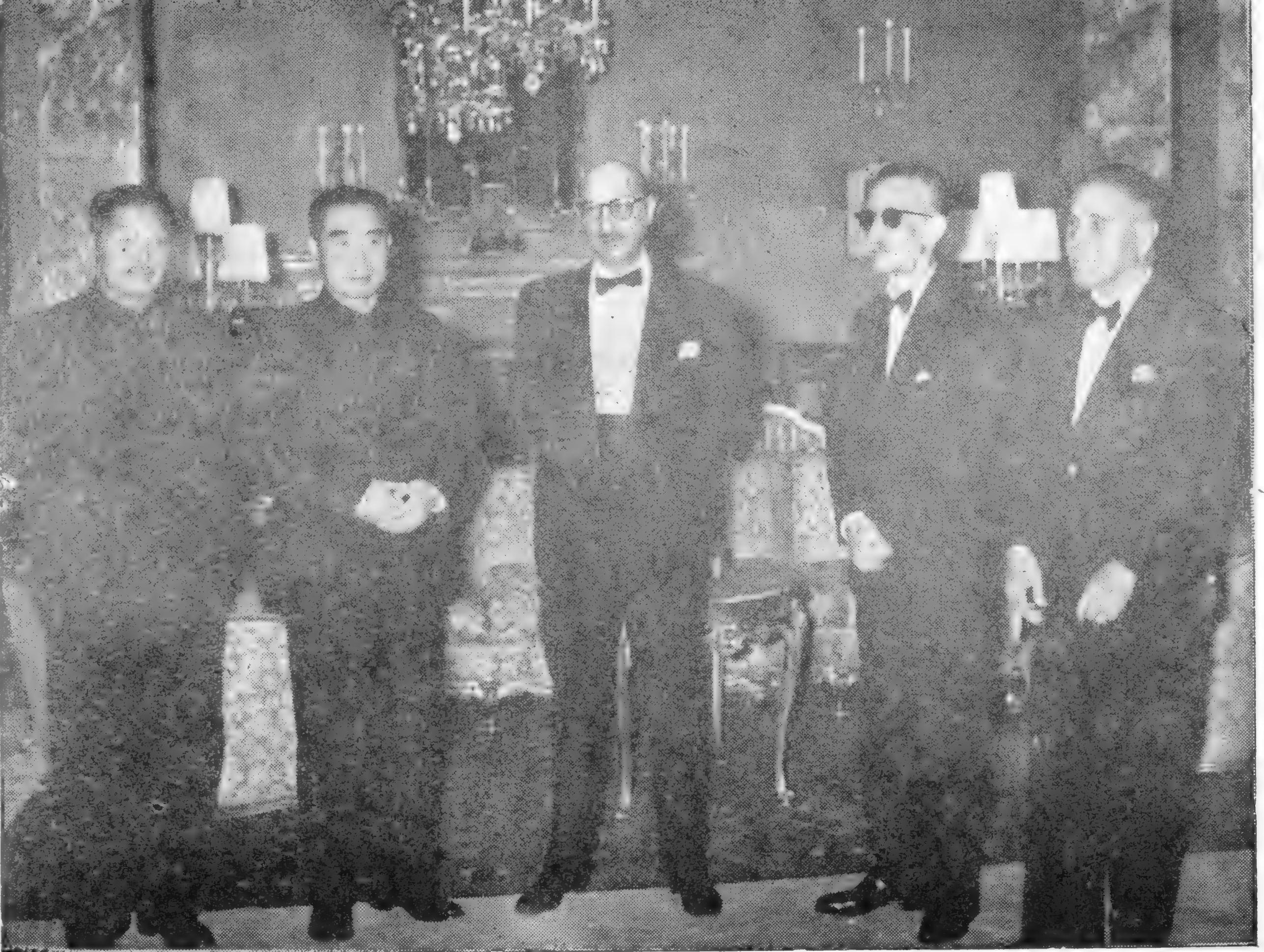
۱ـ ع، ص عبدالروف سابق مدیر مامورین بحیث مدیر عمومی آرشیف .

۲ـ ع، سید مسعود سابق مدیر شعبهٔ قونسلگری بحیث مدیر شعبهٔ اول سیاسی .

۳ـ ع، نثار احمد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در انقره بحیث مدیر عمومی شفر وقلم مخصوص .

٤ـ ص، غلام محمد نیک‌زاد سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی درواشنگتن بحیث معاون مدیریت قلم مخصوص .

۵ـ ص، محمد ایوب عزیز سابق سکرتر اول سفارت کبرای افغانی در قاهره بحیث معاون شعبهٔ تبیض مدیریت عمومی آرشیف .

باریابی جلالتمآب چوئن‌لای بحضور ذات شاهانه

از مناظر پذیرائی بناغلی صدر اعظم وبناغلی وزیر امورخارجهٔ افغانستان در انقره

جلالتمآب چوئن لای صدر اعظم جمهوریت مردم چین موقع ورود شان بکابل وتعاطی بیانیه ها

دداخلي وزارت

تشکيل :

د وزارت کفيل	ع،ج سيدعبدالله
معين په (۱) رتبه	ع،ص عبدالرحيم
دنا قيلينو لوی مدير په (۳) رتبه	ع، خداداد
دپلتنی لوی مدير په (۳) رتبه	ع، محمدکبير
د(جنوبی ، غرب) دپلتنی دگروپ آمر په (۳) رتبه	ع، عبدالسميع
دمحاکماتو لوی مدير په (۳) رتبه	ع، محمدطاهر
مدعی العموم په (٤) رتبه	ص، شاه‌جان
داحصائيی لوی مدير په (۳) رتبه	ص، فقير محمد
دسجل دثبتولو مدير په (٤) رتبه	ص، نظرمحمد
دمامورينو مدير په (٤) رتبه	ص، عبدالرحيم
دمحاسبی مدير په (٤) رتبه	ص، عبدالرشيد
د(مزار ،قطغن ، ميمنه اوبدخشان) په‌پلتنی دگروپ‌آمر په(٤) رتبه	ص،سيدبهاوالدين
د(کابل، مشرقی غزنی، اوپروان) دپلتنی دگروپ آمرپه(٤) رتبه	ص، ميرعثمان
دقلم مخصوص مدير په (٥) رتبه	ص،محمدابراهيم
داحصائيی دلوی مديريت‌مرستيال په(٥)رتبه	ص، گل‌محمد
دمحاسبې‌دمديريت دتحقق مامور په(٥) رتبه	ص، سيدکمال
د(جنوب غرب)دپلتنی‌د گروپ غړی په (٤) رتبه	ص، فقيرمحمد

امور وزارت داخله

امنیت کشور:

طوریکه احصائیه وقائع سال گذشته (۱۳۳٤) باسال ۳۵ مقایسه میشود تقریبا شش فی صد درواقعات جزائی تقلیل بعمل آمده که البته با این تطبیقات و کم شدن وقایع وجرایم - میتوان بهبود وضع اجتماعی وآرامی مردم وامنیت کشور راقیاس واندازه نمود .

برعلاوه روی کارآمدن پروژه های اقتصادی وعمرانی و مشغول شدن مردم بکاروتحصیل معاش واجرت دربرابر کاروفعالیت و تقلیل تعداد بیکاران) دراین امرتاثیر بارزی داشته وباتوسعه وانکشاف پروژه های مذکور دربهبود اوضاع واحوال اجتماعی امید واری های بیشتری هم موجود میباشد.

اقدامات وزارت داخله در امور احصائیه نفوس :

احصائیه نفوس وثبت سجل احوال عبارت است از تعیین تعداد نفوس مملکت احصائیه تولیدات وفیات، وازدواج وثبت سجل احوال افراد است که قسمت دوم ثبت اسامی نصب عکس ها وتشریح حال عمومی شان در کتب بنام اساس وهمچنین توزیع تذکره های تابعیت دارای فوتو بهمه افراد ذکور مملکت ازطفل یك روزه ببالا است

این سیستم ازجدید ترین سیستم های دنیاست جهت اجرای مرام فوق سه اصولنامه و دو تعلیمات نامه تدوین نمودکه مراحل قانونی را طی کرد اصولنامه های مذکورمراحل قانونی خودراطی نموده ومرعی الاجرا شده است

درسال ۳۵ نوبت کاراحصائیه وثبت سجل احوال ولایت قطغن رسیده درین سال نفوس ولایت قطغن بدفاتر ثبت سجل قید وبه افراد ذکورآنجاتذکرۀ جدید توزیع شد برای این کار وزارت داخله سی نفر سرگروپ بشمول مدیران ومامورین احصائیه و نمایندگان رسمی وزارت خانه ها و نود نفر کاتب وسی نفر عکاس مؤظف ساخته است .

نتائج حاصله :

درنفوس مزارشریف متذکرمیشویم که در اثر مساعی مدیریت احصائیه ازسال ۱۳۳۰ الی ۱۳۳۵ تزاید سه ونیم چندمحسوس گردیده نتائج دیگر

جاها در تزاید نفوس اطمینان بخش است و بصورت عمومی میتوان دوچند شدن نفوس را ادعا نمود .

راجع به اینکه وزارت داخله تاکجا به ترتیب احصائیه نفوس بصورت صحیح وکامل موفق شده باید گفت که نفوس شماری در ممالك دیگر به این ترتیب میشود که تمام خانه ها اپارتمان ها ـ دوکان‌ها کاروانسرای‌ها وهوتل‌ها نومره بندی شده هیئت ها تعین میشوند وورق های سوالیه مطبوع راکه ازطرف متخصصین احصائیه ترتیب شده می گیرند واوراق قرار اظهار خود مردم خانه پری میگردد در این اوراق فوتو نصب نمیباشد ودرجائی ثبت نمی شود تذکره هم بکسی داده نمیشود این‌اوراق به مراکز جمع وبعد ازتصنیف وترتیب این ها نفوس مملکت ازنگاه کمیت وکیفیت شمار می شود .

دراین صورت اسناد فقط به اظهار هرنفر است . مگر دراین جا برای مردم تذکره داده میشود اسناد به تصدیق مدیران ناحیه قریه دار ها حکام وعلاقه داران میشود فوتوها در دفاتر سه نقله اساس نصب میگردد هیئت‌ها قریه داران مدیران ناحیه وحکام وعلاقه داران مسئولیت دارند . تذکره که داده میشود بصورت کتابچه دارای اوراق متعدد وفوتو میباشد .

دراین سیستم که روی دست ماست علاوه براینکه وضع نفوس مملکت به یك قطعیت ریاضیه معلوم میشود ازلحاظ وضع‌اجتماعی، معارف،صحت‌عامه خدمت عسکری وامنیت ملی،مملکت خدمات قابل وصفی انجام میشود .

امور ناقلین :

مدیریت عمومی ناقلین وزارت داخله در سال ۳۵ علاوه بر تشکیل دومامور یت های ناقلین غرض تسریع امورمربوطه به ناقلین ورفع مشکلات مردم ناقل در ولایات مزارشریف و قطغن و اسکان یك تعداد خانواری درولایات‌موصوف، اسکان یك‌هزارخانواراقوام‌مختلف رادر بغراء کوشیده‌است.

مراقبت اوضاع مامورین:

مدیریت محاسبات وزارت داخله درطول سال ازامور ذیل وارسی کرده است:

الف- اوراقیکه برای فیصله به محکمه ابتدائیه فرستاده شده ۲۱-فقره
ب- اوراقیکه دراثر مرافعه خواهی وتمیزطلبی مامورین محکوم، بریاست محاکمات فرستاده شد :

۱- به محکمهٔ مرافعه ۸ فقره
۲- « « تمیز ۹ «

ج- اوراقیکه در اثر مرافعه خواهی و تمیز طلبی وزارت ، بر یاست محاکمات فرستا ده شده :

۱- بمحکمه مرافعه ۱۰ فقره
۲- « تمیز ۳ «

د- اوراقیکه بعدازفیصله از ریاست محاکمات بوزا ت واصل گردیده وپس ازتحقیقات اصولی امرتطبیق فیصله های مذکور به مراجعش داده شده :

۱- از محکمه مرافعه ۶ فقره
۲- « « تمیز ۵ «

ه - اوراقیکه بعد ازغورمدیریت عمومی محاکمات نسبت نواقص بغرض اصلاح به مراجعش اعاده گردیده ۱۵-فقره

و- فیصله های که از ولایات و حکومات اعلی بوزارت واصل و بعداز غورمدیریت عمومی محاکمات امر تطبیق فیصله به مراجعش داده شده ۴۱ فقره

تربیه مامورین مسلکی :

تعلیمات نامه جدیدی بمکتب ژاندارم وپولیس بحیث پروژه بمعرض تطبیق قرار گرفته به اساس تشکیل جدید وتعلیمات نامه آن یك تعداد فارغ التحصیلان صنف ۹ به صنف احضاریه با شمول بکلوریا پاس بـه صفت آمران پولیس وهمچنان یك تعداد ضابطان مسلکی ژاندارم وپولیس به کورس اکمال غرض آموختن تحصیلات پولیس وژاندارم شامل مکتب گردیده اند بغرض استخدام معلمین مسلکی نیز اقدامات لازمه بعمل آمده یك تعداد نفـر بغرض تحصیل ویك تعداد هم بطور سکالرشیپ وفیلوشیپ بخارج اعـزام شده است.

دمخابراتو وزارت

تشکیل:

وزیر ع،ج، محمد مرید

معین ع،ص، غلام صفدر «سکندری»

دقلم مخصوص مدیر

ع، میرفیض احمد «مؤدودی»

د پست ریاست:

رئیس ع،ص، غلام فاروق

د پست لوی مدیر ع، محمدامان

د واردی مدیر ص،محمد یوسف

دتفتیش مدیر ص،محمد سرور

د پستی پارسلاتومدیر ص، محمدنبی

دصادوی‌مدیر ص، محمد یاسین

د موزیم‌مدیر ص، گل علم

دتحصیلی‌دخانگی‌مدیر ص، شهسوار

ع،ج،محمدمرید

د تیلفون اوتیلگراف ریاست:

د تیلفون رئیس

ع،ص، محمد حسین «شکور»

د تست او معاینې لوی‌مدیر	ص، محمدحسن کفیل
د تعلیم او تربیه »	ع، حاجی غلام سرور
دمخابراتودلوی مدیرکفیل	ع، محمد عظیم
د ورکشاب مدیر	ص، نصرالله «ملکیار»
دیکه‌تودتیلگرافخانی مدیر	ع، عبدالحبیب
دیکه‌توت د تیلگرافخانی معاون	ع، عبدالله
د مرکزی تیلگرافخانی مدیر	ص، امیرالدین
دمهتاب قلعه دتیلگرافخانی‌مدیر	ص، عبدالحق
دمهتاب‌قلعه تیلگرافخانی معاون	ص، عبدالمجید
دلین دتمدید مدیر	ص، غلام رسول
دتیلگراف د مکتب مدیر	ص، سراج‌الدین

د رادیو د تخنیکی ریاست:

رئیس	ع،ص، عطاالله
معاون	ص، عبدالرحیم
د اداری مدیر	ص، جلال الدین
د ستدیو مدیر	ص، محمدمهدی
د برودکاست مدیر	ص، محمد حسن
د فنی مدیر	ص، دوست محمد

د اداری ریاست:

اداری رئیس	ع،ص، عبدالاحد «فدائی»
دمحاسبی لوی مدیر	ع، حاجی سلطان علی
د ترانسپورت مدیر	••••••
د اوراق لوی مدیر	ع، غلام دستگیر
د خزانی مدیر	ص، عبدالسلام خزانه دار
د دیپو مدیر	ص، عبدالغفور
د جنسی مدیر	ص، محمد حسین
د نقدی مدیر	ص، سید عظیم الدین
د خریداری مدیر	••••••
د تصفیه مدیر	ص، سلطان محمد
دجرم داثبات مدیر	ص، سلطان محمد
دماموریتو مدیر	ص، ولی احمد
داوراقو د دارالانشاء معاون	ص، غلام جان

دبین المللی خارجی چك آفس لوی مدیریت:

دارتباط لوی مدیر	ع، عبدالقیوم
د ارتباط مدیر	ص، حیدرعلی

امور وزارت مخابرات

امور تیلفون :- امور بسته کاری ومونتاژ دستگاه جدید تیلفون شهر کابل که فعلاً پنجهزار لینش بکار انداخته میشود دردوران سال ۳۵ جریان داشته ودران دونفر متخصص المانی و۲۵ نفر اینجنیر ومیخانیك های افغانی در تمام سال مشغول بوده اند علاوه بر دستگاه تیلفون کار بسته کاری ماشینهای تصفیه هوا ومرکز گرمی توسط اینجنیرهای خارجی وعملهٔ داخلی ازماه عقرب باینطرف جریان داشته که قسمت مهم کارآن بسر رسیده است.

کیبل دوانی درشهر : کیبل دوانی شبکه شهری باساس یك پروژه وسروی شهر ازسال گذشته باینطرف یعنی قبل ازآغاز بسته کاری دستگاه شروع شده است در سال گذشته تمدید (۳۵) کیلو متر کیبل دوانی شهر صورت گرفته بود درظرف سال جاری (۳۷) کیلومتر کیبل دوانی با قیمانده هم انجام ورو یهمرفته (۷۲) کیلو متر کیبل دوانی داخل شهر طبق نقشهٔ مرتبه خاتمه یافته است دستگاه تیلفون اتومات ذریعهٔ کیبل‌ها در (۳٤) نقطه مختلف شهر بمراکز ارتباطی مخصوص که بنام کابینت تیلفون یادمیشود ارتباط داده شده است وازین کابینت به تعداد (۹۰) وال بکس و۱۷ پول بکس درجاده های مختلف تقسیمات شده که بالوسیله تیلفونهای مشترکین توسط لین سروبی ویالینهای هوائی بانها ارتباط داده میشود . باید تذکر داد که کیبل دوانی داخل شهر یك امر بسیطی نیست زیرا شبکه شهری ازنقاط مختلف ازقبیل جوی، نهر، دریا، معابر وغیره عبور میکند که در بسی ازقسمت ها این شبکه باترتیبات حفاظتی مخصوص ودرداخل نلهای چودنی وآهنی تمدید شده است وزارت مخابرات برای انجام کیبل در حصص کابینت ها ووال بکس ها درحدود (٤۰۰) پایه نصب کرده کار ساختمان ساکت ها وچین کاریهای تمدید کیبل ونصب پایه‌ها درتمام مدت سال دوام داشته ودر ظرف این مدت بیش ازیك صد نفر عمله روز مره دران مشغول بوده است. برعلاوه کیبل دوانی لینهای هوائی جدید بشعبات رسمی وملی طور متفرقه مجموعاً بفاصله ۸۰ کیلومتر جدید تمدید شده است .

انکشاف مخابرات تیلفونی ولایات : برای بهبود وضع مخابره تیلفون و تیلگراف سمت شمال مملکت وزارت مخابرات در اخیر سال ۳٤ موفق شدکه قراردادی راجع بخریداری یك دستگاه چینل سستم برای کابل مزار شریف باکمپنی زیمنس امضاء کنند ازروی قرار داد زیمنس مکلف است که درظرف ۱۲ ماه دستگاهای مذکوررا ساخته وآمادۀ حمل بافغانستان بسازد چنانچه باساس آن دستگا های مطلوبه حالا ازجرمنی نقل داده شده است پس از ورود در افغانستان در ظرف ۳۵ هفته بسته کاری و مونتاژ آنرا کمپنی تمام خواهد کرد این دستگاه قابلیت شش مخابرۀ تیلگرافی وچهار مخابرۀ تیلفونیرا داردکه درآن واحد بکار انداخته میشود مراکز آن دربلوله، پلخمری، مزار شریف تاسیس میشود .

وزارت مخابرات نه تنها تاسیس یك دستگاه سه چینله بین کابل ومزار شریف را درنظر گرفته بلکه تاسیس دودستگاه چینل سستم سه‌چینله را برای کابل، قندهار، وسپین بولدك نیزطبق فیصلۀ کنفرانس بین‌المللی ژنو مدنظر گرفته وقرار داد آنرا با کمپنی زیمنس امضاء کرده است بموجب این قرار داد زیمنس مکلف گردیده که لین بین کابل، قندهار واسپین بولدك‌راکه چهارصدمیل طول دارد به ترتیبیکه برای چینل سستم مساعد شود اصلاح نماید مراکز این‌دستگاه درکابل، غزنی، مقر، هرات، قندهار و سپین بولدك خواهدبود بااین‌دستگاه ۱۲ مخابره تیلگرافی وهشت مخابرۀ تیلفونی درآن‌واحد امکان پذیراست .

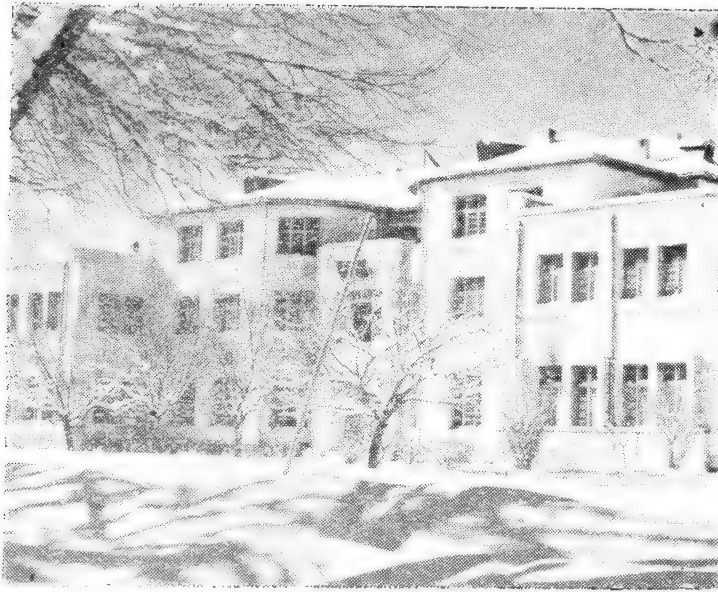
لینهای موجوده ازکابل تاقندهار وازسمنگان تا مزارشریف بسیم آهنی رویه‌جستی ازسابق تمدیدشده که برای مخابره چینل سیستم‌از نقطۀ نظر تخنیك مساعد نیست وزارت مجبوراست که‌لینهای آهنی آنرا بیك جوره لین مسی تبدیل‌و یك‌تعدادزیادپایه‌های آنراجدید کندوچون درسمت قندهاردود ستگاه بکارانداخته میشود لازم‌است که‌دوجوره لین‌مسی بانصوب‌تمدید شود قرار تورید پنج هزار پایه فلـزی و۱۸ هزار براکت و۱۷۰ تـن سیم مسی کـه که‌برای اصلاح لینهای مذکور ضرورت است درین اواخر باکمپنی وستوك

انتورك دولت اتحاد شوروی بامضاء رسیده است که سامان مذکور در دوران سال ۱۹۵۷ بافغانستان وارد و متعاقباً باصلاح این اقدام خواهد کرد که این اصلاح این طبق قرار داد دستگاه های چینل سستم توسط متخصصین کمپنی صورت خواهد گرفت.

اینکه چرا بسمت قندهار دو دستگاه بکار انداخته می‌شود ودر این مزار صرف یکی- علت آن اینست که در سمت قندهار یك دستگاه برای مخابره داخلی مانند سمت مزارشریف بکار انداخته خواهد شد، دستگاه دومی برای تامین مخابرات بین المللی در نظر گرفته شده است. فعلاً این لین مرکز کابل را با حوزه جنوب آسیا وشرق میانه وصل میکند و بعد از آنکه حصهٔ دوم آن تمدید شود قندهار را به فراه وهرات وصل واز طریق اسلام قلعه مخابرات ترانزیتی را با یران عبور داده ارتباط مخابراتی جنوب آسیا و شرق میانه را با حوزه مدیترانه واروپا برقرار خواهد کرد. ازطرف دیگر درقدم دوم کابل بتورخم و پشاور نیز وصل خواهد شد که در مخابرات بین المللی وجریان مخابرات داخلی بین کابل و مشرقی کمك بارزی خواهد نمود با بکار افتادن این دستگاه‌ها که یك تکنیك عصری وجدید است و برای مرحلهٔ اول در مملکت وارد شده آغاز به فعالیت خواهد کرد برای چندین سال دیگر احتیاج مخابراتی بین مرکز وولایات وحتی بخارج بشکل قناعت بخش تامین خواهد شد.

نصب سوچبوردهای تیلفون:

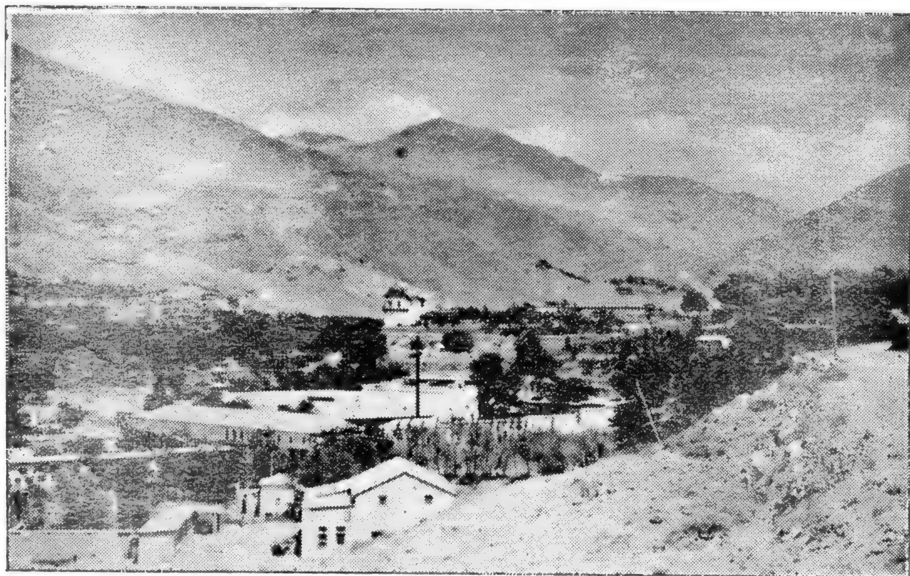
وزارت مخابرات درسال جاری موفق شده است که یك تعداد سوچبوردهای (۳۰) لینه ۱۵ لینه (۱۰) لینه و ۵ لینه تیلفون را بمراکز پروان، نجراب، بگرام جبل سراج، فابریکه، گلبهار، پنجشیر وچهار آسیا، قزل قلعه، کلفت، آقچه جدیداً بکار اندازد. لین های تیلفون برای ضرورت فعلی درمرکز وولایات مجموعاً بطول ۷۰۵ کیلو متر بصورت یك لینه و دو لینه درسال جاری نیز جدیداً تمدید شده است.

گو شه ای از وزارت معادن وصنایع

یکی ازموظفین دستگاه تیلفون اتومات درحال کار

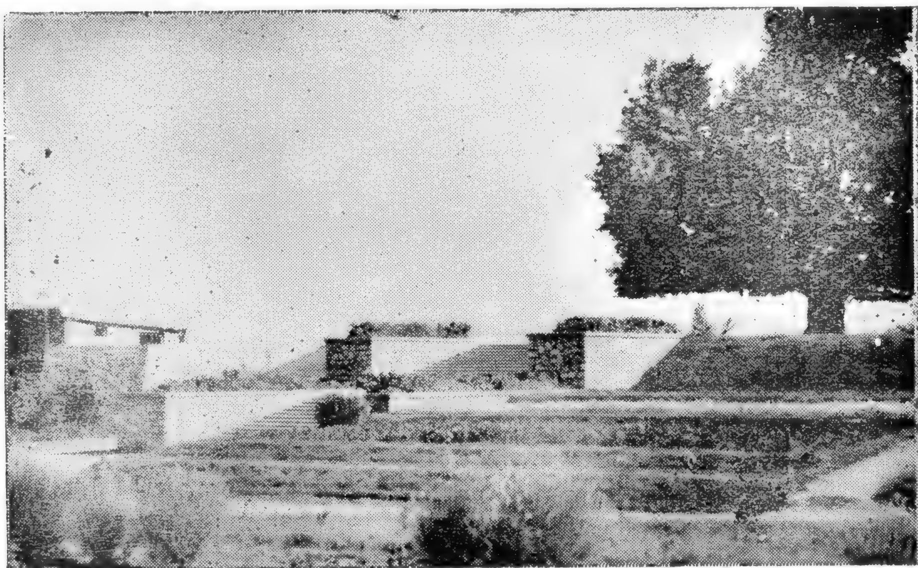

دورنمای حصه‌ای از جبل‌السراج

....

یکی از مناظر دلکش کاریز میر

دستگاه تیلگراف:

وزارت مخابرات در نصب و مونتاژ یك دستگاه تیلگراف بی سیم بیست کیلوواته که کار آن در سال گذشته آغاز شده بود موفق شد بسته کاری آنرا تکمیل و آمادهٔ کار بسازد که فعلاً حصه دو کیلو واتهٔ این دستگاه به تیلگراف بی سیم به استیشن های خارجی لندن، طنجه و مسکو کار میکند بادستگاه مذکور چندین مرتبه مخابره امتحانی تیلفونی وفریکانسی شفت بین کابل وپاریس وکابل ـ لندن بعمل آمده کهازان نتیجهٔ خوبی گرفته شده است . توقع میرود که مخابرهٔ تجارتی تیلفون وتیلگراف در بین کابل وممالك اروپائی وشرق وسطی توسط دستگاه مذکور عنقریب صورت بگیرد ناگفته نماند که دستگاه (۲۰) کیلو واته خاصیت برود کاستنگ را هم دارد که بقوهٔ پنج کیلوواته ازان کار گرفته شده میتواند حصه ۲۰ کیلوواته این دستگاه به نسبت مشکلی که در قسمت پاور رسانی آن دست داده تاکنون تجربه شده نتوانسته است و امید است که حین ورود ترانسفارمر لازمه حصه بیست کیلو واته دستگاه که ازبسته کاری فارغ شده بعدمراحل امتحانی بکار انداخته شود برعلاوه یك دستگاه یك کیلو واته هم در ابتدای سال ۳۵ از بسته کاری فارغ وبعد مراحل امتحانی بکار آغاز کرده است .

از دستگاه های ولایات که در نظر بود در پلخمری، قندوز، فیض آباد، گردیز، فراه، جلال آباد و قندهار نصب شود دستگاه فراه به نسبت ضرورت و احتیاج مخابره تیلفونی بین کابل وهرات در سال جاری به هرات نقل داده شده وکار بسته کاری آن درین اواخر تکمیل شده است که بعدمراحل امتحانی بکار آغاز خواهد کرد. دستگاه قندهار نیز ازبسته کاری فارغ وفعلاً بصورت تیلگرافی از دستگاه مذکور استفاده میشود کار بسته کاری دستگاه های پلخمری، قندوز وجلال آباد روی دست گرفته شده وبسته ـ

کاری دستگاه های باقیمانده نیز متعاقباً آغاز خواهد یافت . سه دستگاه انتقالی تیلفون که برای دفتر تیلفونخانه بی سیم مرکز خریداری شده بود وارد و بسته کاری شده و مراحل امتحانی این دستگاه های انتقالی قسماً طی شده وقسماً باقیمانده که آنهم بزودی تمام خواهد شد .

برای ارتباط تیلگرافخانه مرکز به تیلگرافخانه آخذه مهتاب قلعه و تیلگرافخانه مرسله یکه توت باندازه تقریباً (۱٤) کیلو متر کیبل تحت الارضی فرمائش داده شده بود کیبل مذکور در سالجاری وارد و کارلین دوانی آن بین سه تیلگرافخانه مرکزی تااندازه بسر رسیده ویک قسمت باقیمانده آن نیز عنقریب بپایه تکمیل خواهد رسید .

پرسونل فنی :

وزارت مخابرات شش نفر میخانیک را که در سال گذشته برای ستاژ در تخنیک تیلفون به المان و چهار نفر را برای ستاژ در شق تیلگراف بی‌سیم فرستاده بود همه آنها بعدازدورهٔ ستاژ یکساله موفقانه عودت کرده اند برعلاوه وزارت مخابرات در سال ۳۵ سه نفر طلبه را برای تحصیلات عالی بسویس ودو نفر ستاژیر را به آلمان غربی اعزام کرده است .

برعلاوه نفری که بخارج اعزام شده (۲۰) نفر میخانیک در شق بسته کاری دستگاه اتومات وتقریباً ده نفر در شق جین کاری وکیبل دوانی عملاً زیر تربیه گرفته شده است. دو نفراز طلابی که درسابق برای تحصیل در خارج فرستاده شده بود نیزامسال عودت کرده‌وبکار مشغول اند مکتب تیلگراف هم در برج قوس‌امسال ۲۵ نفرفارغ‌التحصیل‌داد که در تیلگرافخانه های مرکز وولایت و ورکشاپ تقسیمات شده اند .

تنظیم امور پست :

اجراآت امور پستی علی العموم در سال ۳۵ نیزمانند سال ۳٤ طور منظم وحسب مطلوب‌در جریان بوده وازلحاظ تسریع‌وتوسعه وتنظیم مزید برسال گذشته در امور پستی قرارآتی اجراآت فوق العاده بعمل‌آمده است .

۱ـ ارسال ومرسول پارسل پست فضائی از کابل به هند وازطریق هند به ممالك ماورای آن بادفتر پست هند موافقه وجریان یافته است .

۲ـ برعلاوه ارسال ومرسول پارسل پست فضائی ازافغانستان به ممالك خارجه توسط طیاره ك.ل.م. تحت اقدام است .

۳ـ ارسال ومرسول پسته‌های فضائی ترانزیتی ازشوروی برای پاکستان تایلند، اندونزیا ازطریق کابل بادفتر پست شوروی باساس موافقه سال گذشته جریان پذیر گردید .

٤ـ ارسال ومرسول پسته های زمینی ترانزیتی ازشوروی برای پاکستان تایلند، واندونزیا ازطریق هرات وقندهار وشوروی موافقه وجریان داده شده.

نوت:ـ درگذشته ارسال ومرسول مذکور تنها برای هند در جریان بود.

۵ـ پسته های فضائی سربسته از نیویارك بکابل موافقه وجریان یافته است.

٦ـ ارسال ومرسول پسته های فضائی به مسکو وازطریق ماسکو به ممالك ماورا ذریعهٔ کمپنی هوا پیمائی باساس موافقه از تاریخ ۱٤ دلو ۳۵ هفته سه روز صورت جریان را بخود گرفته .

۷ـ ارسال ومرسول پسته های فضائی از کابل به هند و توسط هند به ممالك ماورا وعکس آن ذریعهٔ طیاره دآریانا شرکت تحت اقدام است.

۸ـ ارسال ومرسول پسته های داخله فضائی ازکابل به قندز هفته‌چهار مراتبه ذریعهٔ طیاره د آریانا شرکت موافقه و جریان داده شده و همچنان در ارسال و مرسول پسته های فضائی بین کابل ومزار شریف که درسال گذشته هفته سه مرتبه جریان داشت به چهار مرتبه توسعه داده شده .

۹ـ دربندر قزل قلعه، کلفت وخوست وکلنگار یك‌یك پسته خانه‌جدید تاسیس گردیده .

۱۰ـ ارتباط حمل ونقل پستی توسط نفر بین قزل قلعه وامام صاحب که (۳٤) میل مسافه دارد وهمچنان بین کلفت وقرقین که (۱۲) میل مسافه‌دارد جدیداً قایم گردیده .

۱۱ـ حکومت محلی کتواز بحکومت کلان تبدیل و پسته خانه حکومت محلی آن نیز بحکومت کلان توسعه یافته .

۱۲ـ درتعداد انواع مراسلات وپارسل‌ها فی صد (یازده) نسبت بسال گذشته افزود بعمل آمده .

تعمیرات جدید

تعمیراتیکه درسال ۳٤و۳۵ بنا شده ویك قسمت آن تکمیل ویك قسمت زیر کار است ازاین قرار است :

الف ـ مرکز :

۱ـ اکمال تعمیر اتومات جدید .

۲ـ اکمال تعمیر پسته خانه جدید مرکزی .

۳ـ تعمیر برودکاست رادیو درسال ۳۵ به یکه توت شروع شده .

٤ـ « استدیوی موج کوتا درسال ۳۵ درکارته ولی مقابل کلوپ عسکری شروع شده .

ب ـ ولایت قندهار :

۱ـ اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگراف بی‌سیم .

۲ـ تعمیر مدیریت مخابرات شروع شده .

۳ـ اکمال تعمیر پسته خانه حکومت کلان قلات .

٤ـ تعمیر پسته خانه حکومت کلان ارزگان (نیمکاره)

۵ـ تعمیر پسته خانه حکومت کشکنخود .

٦ـ تعمیر جای رهایش برای مدیر مخابرات .

ج ـ ولایت مزارشریف :

۱ـ تعمیر پسته خانه حکومت کلان شبرغان .

۲ـ تعمیر پسته خانه حکومت کلان بلخ .

۳ـ تعمیر پسته خانه بندر کلفت (نیمکاره)

٤ـ تعمیر رهایش گاه برای مدیر مخابرات .

د ـ ولایت قطغن :

۱ـ اکمال تعمیر آخذه ومرسله تیلگراف خانه بی‌سیم پلخمری دوعمارت.

۲ـ » » » » » قندز دوعمارت .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفونخانه پلخمری درسال ۳۵ شروع شده .

٤ـ سه‌عمارت برای‌رهایش‌ماموزین مخابرات‌دربغلان مرکزی درسال۳۵ شروع‌شد .

ح ـ ولایت جنوبی :

۱ـ اکمال دوعمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم گردیز .

۲ـ تعمیر آخذه رادیوی خوست درسال ۳۵ شروع شده .

۳ـ تعمیر پسته خانه وتیلفون وتیلگرافخانه خوست شروع شده .

و ـ ولایت مشرقی :

۱ـ اکمال تعمیر آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم جلال‌آباد دوعمارت.

۲ـ تعمیر تلگرافخانه تورخم .

ز ـ حکومت اعلی میمنه :

۱ـ تعمیر تیلگرافخانه بی‌سیم.

۲ـ زمین تعمیر مدیریت مخابرات خریداری شده .

هـ ـ حکومت اعلی بدخشان :

۱ـ اکمال عمارت آخذه ومرسله تیلگرافخانه بی‌سیم دوعمارت .

ط ـ حکومت اعلی غزنی :

۱ـ تعمیر مدیریت مخابرات وتیلفونخانه در سال ۳۵ شروع شده .

دفوایدعامی وزارت

دوزارت کفیل
اداری معین

ع،ج محمدکبیر
ع،ص سیداحمدشاه
مشاورین دوه تنه ....

دقلم‌مخصوص مدیریت :

لوی مدیر ع ، سید محمد مومن
ستومان
د نشراتو د مدیریت کفیل
بناغلی محمداکبرشایگان‌شهریاری

د مامورینو لوی مدیریت :

مدیر په (۳) رتبه بناغلی محمدآصف

دفنی او مسلکی پښتنی لوی مدیریت

لوی مدیر په (۲) رتبه بناغلی
میرعنایت‌الله حباب

ع،ج محمدکبیر

اداری مدیر په (٤) رتبه بناغلی محمد اسلم
غړی‌دمرکز د پاره په(۵)رتبه کفیل بناغلی محمداسحق
» » » »(۵)» » محمد یعقوب
» » » »(۵)» » غلام‌غوث
» » » »(۵ » » میرعبدالله
» » » »(۵) » » بسم الله
» » » »(۵) » » سیدمحمد
» » » »(۵) » بناغلی ایاز الدین
دکنترول او سنجش د مدیریت کفیل په (٤) رتبه بناغلی عبدالغفار

دتعمیراتو لوی مدیریت :

لوی مدیر کفیل بناغلی سید برهان الدین
داجرائیی‌مدیر په (۵) رتبه بناغلی آدم خان

درنگک کولو مدیر په (۳) رتبه ښاغلی محمدعلی
دکابل‌هوتل اوداتوماتو دتیلفونو دتعمیرومدیر په (۵) رتبه
ښاغلی محمدانور
دخارجه‌چارودوزارت‌دتعمیرمدیر په (۵) رتبه‌کفیل
ښاغلی محمد حبیب
درادیو دبرودکاست‌دستدیومدیرپه (۵)رتبه
.....
دارگ‌شاهی‌دتعمیرمدیرپه(۵)رتبه ....
د داشومدیر په (۵) رتبه ښاغلی محمدنبی

دمحاسبی لوی‌مدیریت:

مدیر په (۳) رتبه	ښاغلی محمدطاهر
دتحقیق‌مدیر په (۵) رتبه	« عبدالرشید
دجنسی مدیر « (۵) «	« خواجه‌فقیراحمد
د دیپو مدیر « (۵) «	« عنایت‌الله عزیزی
دلوازمومدیر « (۵) «	« سید جلال

دبنداونهر لوی‌مدیریت:

لوی مدیر په (۳) رتبه	ښاغلی محمد عظیم
دغزنی‌دبندونولوی آمرپه(۲)رتبه	« عبدالباقی

دمعابرولوی‌مدیریت :

لوی مدیر په (۳) رتبه	ښاغلی امیرمحمد
دمراقبت‌اوحفاظت‌مدیرپه(٤)رتبه	« محمد سرور
دلارواوپلونومدیر په (٤) رتبه	......

دپانومدیریت:

مدیر په (٤) رتبه	ښاغلی محمد اسلم

د فني لوی مدیریت :

دداخلي فني معاون په (۳) رتبه ښاغلی عبدالحمید
« « معاون په (۵) رتبه « شیر آقا
اداري مدیر په (۵) رتبه ......
د ساختمان مدیر په (٤) رتبه ښاغلی محمد رضاء
سیویل انجنیر په (٤) رتبه « یار محمد
دتجربوی عمراني مواد دڅانګي مدیر په (۵) رتبه ....
دسروی دڅانګي مدیر په (۵) رتبه ښاغلی محمد امین
« « « (۵) « « محمد ایوب
« « مدیر په (۵) رتبه ښاغلی عبدالاحد
دبراورد او سنجش دڅانګي مدیر په (۵) رتبه
ښاغلی محمد علی
دفني تعمیراتو دڅانګي مدیر په (٤) رتبه
ښاغلی محمد افضل
د پلان او پروژې د څانګي مدیر په (٤) رتبه
ښاغلی غلام محمد

امور وزارت فواید عامه

درسال ۳۵ در زمینه‌های مختلف عمرانـی کشور ، صرف فعالیت شد عمارات بـزرگ بسر رسید سرکهای جدید آباد شد. سرکها یکه منحیث سیلاب‌ها ی موسمی ازبین رفته بودند دوباره ترمیم واصلاح گردید متباقی کـارهای بند سراج غـزنـی وبند زنه خان در ین سال انجام شد قسمتهـای بـزرگ بقایا به‌تحصیل رسید. لایحهٔ کـار وزارت فوایدعامه (که بر روی آن کـارهای عمرانـی محاسبه میشوند) تنظیم شد نرخهای عادلانهٔ مواد ومصالح واجرتهای مزدور وکسبه بوجود آمد. ملیونها افغانی حسابهائیکه به‌تعویق افتاده بود تصفیه گردید. وملیونها حسابهائیکه در خود سال موجود بود بر اساس لایحهٔ مذکور برآورد ومحاسبه شد. در برج میزان این سال که پلان عمومی پنجسالهٔ اقتصادی مملکت طرح وتصویب گـردید وهدفهـای پنجسالهٔ کـارهای مربوط بامور عمرانی آن پذیدار شد. تشکیلات وزارت فواید عامه وقوماندانی عمومی قواء کـار درزمینه‌های آن کلیهٔ نیرو هـای خود را متمرکـز گردانید. کـلیهٔ کـارهای سهمیهٔ شش ماهه‌اخیر سال ۳۵ پلان مربوط فواید عامه به تـکمیل رسید .

قوای کـار

درسال ۱۳۳۵ فعالیت واجراآت قواء کـار قسمت عمدهٔ کـارروایی های وزارت فواید عامه را اختوا میکند. این تشکیل که دراواخر سال ۱۳۳٤ بوجود آمد بلا فاصله اجراآت عملی آن درمرکز وولایات به‌پیمانهٔ وسیعی شروع ودرقسمت امور سرکسازی مصدر تولید انکشافات بـزرگی گردید.

الف ـ تشکیل:

مفکورهٔ تشکیل قواء کـار بتاریخ اول دلو ۱۳۳٤ بعد از طی مراتب اصولی منظور وجامهٔ عمل پوشید بعدازین تاریخ است که وزارت فوائدعامه ازحیث قوه مستغنی وحایز سرعت وصحت عمل گردید .

قواء کـار بصفت یك دستگاه منظم کـار بوجودآمده‌وتشکیل آن شامل قرار گـاه قوماندانی‌ودوائرمربوطهٔ آن،مدیریت عمومی میخانیکی،چاریونت کـار، غند تعلیمی وغندکـار میباشد.

قرار گاه قوماندانی باوزارت فوائد عامه تماس نزدیك داشته و بحیث قوهٔ اجرائیهٔ آن باخذ واجراء پروژه‌های کاراظهارآمادگی میکندقرارگاه درعین حال مرکز ادارهٔ تمام قطعات مربوطه نیز میباشد.

مدیریت عمومی میخانیکی جمیع امور تخنیکی وترمیمات رابدوش داشته تورید وبکار انداختن وسایط تخنیکی، حسن استعمال ومحافظهٔ آنهاجزوظیفه آن است. چون وسایط تخنیکی وماشین باب دارای سرعت وقدرت بزرگ کار میباشد، لذا اینمدیریت درتطبیق پروژه‌های کارسهم بزرگی دارد.

یو نتهای چار گانه واحد های کار اند که مشتمل بر یك تعداد عمله ووسایط تخنیکی میباشند. درتشکیل آنها تناسب نفر و وسایط تخنیکی طوری است که هر یونت طور مستقل از عهدهٔ یك وظیفهٔ راهسازی بدر شده میتواند.

غند تعلیمی تعلیم وتربیهٔ عموم افراد رابالخصوص ازنقطهٔ نظر استحکام ار دو بدوش داشته و تعلیم و تربیهٔ آن متضمن دو منظور مهم میباشد یکی درتطبیق پروگرامهای مسلکی و دوم مساعد شدن زمینه جهت انجام وظیفه راه سازی. به عبارهٔ دیگر برای اینکه افراد مربوطه از عهدهٔ وظائف محوله بدر شده ومسالهٔ استخدام وادارهٔ آنها نیز بحسن صورة جریان یابد، لازم است بدواً تحت یکسلسله تعلیم و تربیه درآورده شوند.

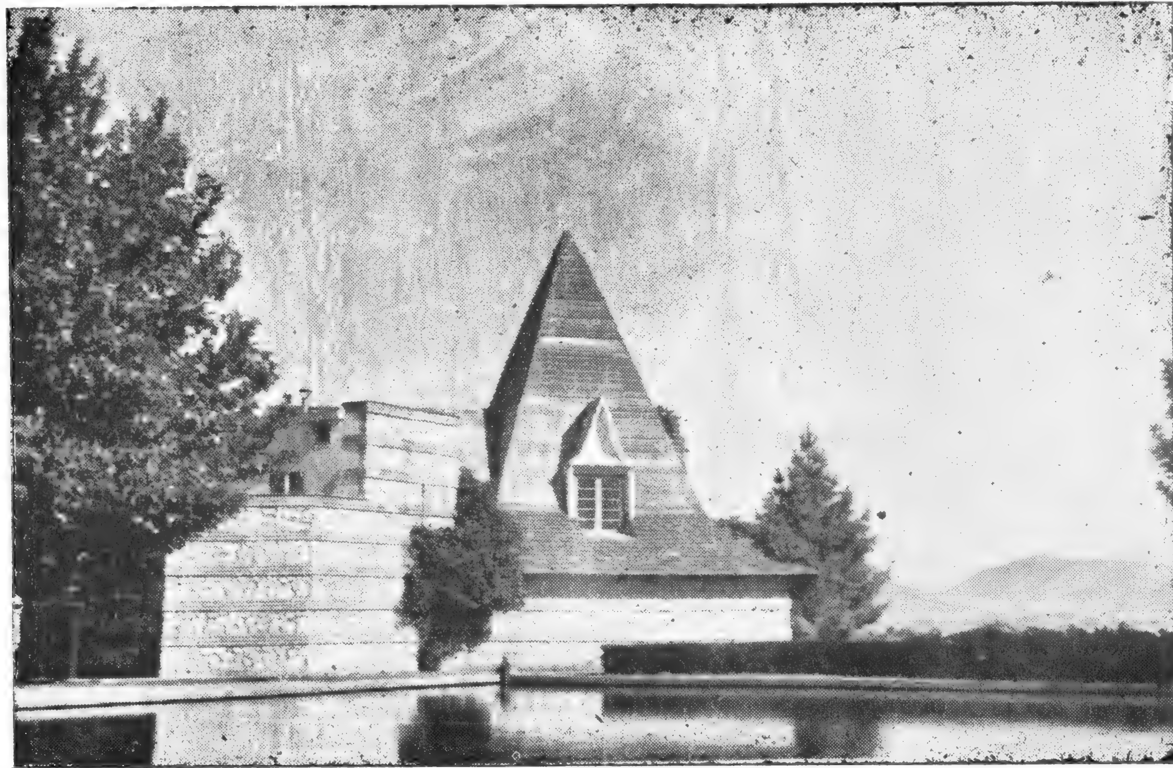
غندکارمتشکل از یك تعداد افراد وفاقد وسایط تخنیکی میباشد. این غند بوظائف مطابق خصوصیات آن گماشته میشوند. باید متذکر شد که کار راهسازی علاوه از وسایط تخنیکی خواهان پرسونل کار نیز میباشد و استفاده ازین قوت بالخصوص در کشور عزیزما که وسایط تخنیکی فراوان بدست نیست بیشتر جنبهٔ عملی دارد. معهذا این غند نیزوقتی وسایط تخنیکی کافی بدست آید بحال یك یونت تعدیل خواهد شد.

ب ـ اجراآت: در ظرف سالیکه اکنون پایان یافت مساعی قواء کار وقف دومنظورمهم بوده است: یکی تکمیل پرسونل و وسایط مورد

ذوائیکه ۳ به سلسلهٔ ترفیعات تقرری به رتبهٔ ۳ ترفیع کرده اند

۱- بناغلی محمد آصف مدیر مامورین وزارت فواید عامه ۲ بناغلی عبدالباقی مدیر فنی بند و نهر ۳ بناغلی محمدرضا مدیر فنی معابر ٤ بناغلی محمدعظیم مدیر بند و نهر ٥ بناغلی امیرمحمد مدیر معابر ٦ بناغلی عبدالحمید مدیر فنی معابر ۷ بناغلی مسجدی مدیر فنی معابر ۸ بناغلی حفیظ‌الله مدیر فواید عامه مشرقی

قسمتی از عمارت زیبای کاریز میر

احتیاج و دوم پیشبرد وظیفهٔ اصلی، اعنی سرکسازی. باوجود آنکه تکمیل عناصر تشکیل کاری است وقت‌طلب و مشکل وانجام وظیفهٔ اصلی نیز به‌آن وابسته است ولی قواء کار وقتی اثبات وجودنمود بلامعطلی به‌فعالیت عملی دست زد ودر هردو مورد فوق به‌فعالیت خویش ادامه داد که اینک به توضیع آن پرداخته می شود.

۱ـ درمورد تکمیل پرسونل، وسایل ووسایط کمبود، تدارک واستخدام پرسونل بفراخور اهمیتیکه در راه تقویهٔ بنیهٔ این دستگاه داشته وداراست از بدو مرحله‌مورد توجه‌قرار داده‌شد. برای بدست‌آوردن اشخاص‌مسلکی و صاحب تخصص جدو جهد لازمه بعمل آمد با وجود آنکه بنا بر وسعت تشکیل تعدادزیاد اشخاص فنی ومسلکی موزد احتیاج بوده و می‌باشد باز هم یکتعداد معتنا به آن تکمیل گردید وتمام کسانیکه دروظایف غیر مسلکی استخدام شده بودند بساحهٔ مسلك برگردانیده شدند. الحال آنچه احتیاجاتیکه باقی مانده برای تکمیل آن نیز اقدامات موثر از قبیل تاسیس کورسهای تخنیکی وغیره جاری است همچنان برای تشویق و ترغیب اشخاص جهة داخل شدن به‌کار نیزچاره های تجویز و برفع آن همه مشکلاتیکه در مورد وظیفهٔ اجیران باطراف حایل بود کوشیده‌شد.

در خلال فعالیتهای دیگریکه در قسمت تدارك وتهیهٔ وسایل و رفع احتیاجات یونتهای مربوطه بعمل‌آمد، مسئلهٔ اعاشه، البسه وادویه در راس آنها قرار دارد. اعاشه‌شدن‌قطعات در بدو مرحله جامهٔ عمل پوشید. چون درجهٔ اعاشه وکلوری تابع اندازه وخصوصیت کار نمی باشد بنابران این‌موضوع در بارهٔ کارکنان قواء کار باکمیت وکیفیت خوبی عملی گردید چنانچه برای هرنفر روزانه تامین (۶۷۰۰) کلوری تجویز و بمنصهٔ عمل گزارده شد.

موضوع البسه وسایل رهایش نیز به‌وضعیت اطمینان بخشی درآورده‌شد عملهٔ کار درهرجا بالوازم‌کافی مجهز خیمه بستره و البسهٔ کافی بدسترس

شان گزاشته شد تااز آسیب سرما وگرما که حسب ایجاب وظیفه واقامت درمیدانها وخیمه‌ها بیشتر به آن معروض می باشند آسوده بمانند .

درخصوص معالجه وادویه نیز پیشرفتهای قابل ملاحظهٔ بعمل آمد . ادویهٔ مکفی تهیه و دکتوران لایق جهة‌وقایهٔ صحت عملهٔ کار گماشته شدند . چنانچه بهبودیکه‌امروز درامور صحیهٔ قواءکار حکمفرماست نتیجهٔ مستقیم آنست . طبعاً بهرپیدانهٔ که‌توجه درین قسمت افزایش یابد بهمان اندازه منسوبین کار بانیروی‌صحت وانرژی بیشتر آمادهٔ کار می شوند . بنا سیء این‌مفکوره درآوان‌تشکیل بهریونت یك‌یك‌شفاخانهٔ (۱۰)بستره‌ای و در مرکز یك‌شفاخانهٔ (۵۰) بستره‌ای بالوازم کافی‌تاسیس و علاوةً همکاری وزارت جلیلهٔ صحیه و وزارت جلیلهٔ دفاع ملی درزمینه جلب گردید .

۳- راپورکار :

۱- متوافق باروی کار شدن تشکیل که مصادف بموسم سرما بود سه واحد کار در سرك تورخم - جلال‌آباد و یونت چارم در ولایت قطغن به ساختمان سرك قندوز - امام صاحب گماشته شدند بعدها قوت کار در مشرقی تقلیل داده‌شد.علت این‌بود که درانموقع از یکطرف کار سرك مذکور روبه تکمیل گذاشته واستخدام قوت زیادرا ایجاب نمی کرد واز طرف دگرگرمی موسمی‌تعطیل‌کاررا دران‌منطقه استلزام می‌نمود معهذاچون پخته کاری آن مهم‌بود یونت اول جهة‌پیشبرد کارپخته کاری درانجا باقی ماند. این‌یونت الی‌اوایل ثور۱۳۳۵ باجدیت تمام‌به‌پخته کاری ۳۵ کیلومتر سرك از جلال آباد الی بتی‌کوت موفق گردید . که‌حجم کار کردگی آن به ۵۲۰۰۰ متر مکعب بالغ می گردید . باید متذکر شد که باستثنای همین حصه کارپخته کاری متباقی حصص سرك‌مذکور یعنی از تورخم الی بتی‌کوت قبلاتکمیل گردیده بود. چون این‌حصه هم تکمیل شد عبور ومرور ترافیك تماما بالای سرك جدید جریان یافت. بالاخره دراواخر سال۱۳۳۵

قطعهٔ مذکور نسبت شدت گرمی بمرکز احضار و بکار سرک کابل- چهاریکار گماشته شد . باینصورت قطعه ایکه درآنجا نسبت گرمی به تنزیل کار وشیوع امراض مواجه بود دراینجا مصدر کارروایی‌های خوبی گردید . این یونت در مرکز سرک باغ بالا را بطول ۱۸۰۰ متر طوراساسی ترمیم نموده سپس ساختمان سرک کابل چهاریکار ادامه‌داد . دراواخرخزان غند تعلیمی نیز بعداز فراغ از کارهای مرکز به‌آن کار اشتراك داده شد . زیرا نسبت فرارسیدن زمستان وقت تنگ و نیمکاره ماندن کارآن سرک باعث تولید سکته درعبور ومرور ترافیکی می‌گردید . باینصورت تااوایل جدی که‌کار درآن ساحه جریان داشته سرك متذکره ازکابل الی سرای‌خواجه بطول ۳۵ کیلومتر اولا خامه کاری وبعد پخته کاری گردید سپس قوت های مذکور باثر حلول زمستان بتاریخ ۱ر۱۰ر۱۳۳۵ بمشرقی انتقال داده شد از انجمله ساختمان اساسی میدان‌طیارهٔ جلال‌آباد وترمیم سیل‌بردگیهای سرک تورخم - جلال‌آباد وآماده ساختن آن برای قیرریزی به یونت اول محول گردید .

غندتعلیمی به‌سرکند وبابا متمکن وساختمان سرك تنگی ابریشمین از سرکندوبابا بطرف آب‌دبری سپرده شد. یونت‌اول‌اولا میدان طیارهٔ جلال‌آباد را بوسعت ۲۰۰۰ در ۱۰۰ متر تسطیح ورولکاری وسپس‌حصهٔ وسط آنرا بفراخی ۱۶۰۰ در ۴۵ جغل‌اندازی وپخته‌کاری نمود. حجم‌مجموعی کارکردگی آن درحصهٔ‌خامه‌کاری ۳۸٤۰۰ مترمکعب ودرقسمت‌پخته‌کاری وجغله اندازی به ۱٤۰۰ متر مکعب بالغ میگردد.

بعدازآن این‌یونت به‌ترمیم سرك‌تورخم-جلال‌آباد شروع وتااواخرسرماه به‌آن کارادامه‌خواهندداد.

۲- یونت ٤-درآوان رویکارشدن تشکیل با مام صاحب اعزام گردید تادرآنجا به‌ترمیم سرك قندوز - امام صاحب وقزل قلعه که‌آن‌وقت شدیداً محتاج‌ترمیم وجغله ریزی بود بپردازند. این یونت‌تااوائل بهار علاوه برترمیمات عمومی بطول (۵) کیلومتر سرك مذکور را طور اساسی جغله

اندازی وراه کوتل مجرا که صعب المرور بود اصلاح نمود :

علاوه بران مسئله حفظ ومراقبت خط مواصلاتی بین قندوز و قزل قلعه بطول (۷۱) کیلومتر نیز بهمین یونت محول بود که ضمن این وظیفه پل اثقلان را نیز ترمیم وتقویه نمود :

اینوقت آن یونت بالاخره بتاریخ ۱ر۲ر۳۵ بهمکاری یونت ۲ و ۳ درخامه کاری سرك جدید قزل قلعه ـ قندوز اشتراك درآبدان اخذ موقع وتا حلول سرما به این کار ادامه داد چون بعدازاین تاریخ ادامهٔ کار در انجا نسبت برف باری وسردی متعذر بود بنا بران یونت مذکور بجای یونت ۲، دراالچین موظف وتجدید گردید که بعداز انجاً ماین وظیفه بشمول ساختمان جسر آلچین به علی آباد انتقال نماید .

۳ـ یونت ۲ ـ و ۳ دراوائل حمل ۳۵ به قطغن اعزام گردیدند وکار سرك جدید قندوز قزل قلعه با یشان سپرده شد . یونت ـ ٤ نیز ازوظایف سابقه فارغ ودرین کار با ایشان پیوست . سرك قزل قلعه ـ وقندوز یك حصه مهم خط مواصلاتی است که از کابل شروع وبه آنطرف هندوکش ازولایت قطغن عبور و به قزل قلعه منتهی میشود ، قبل ازاین بین قندوز وقزل قلعه سرك اساسی ـ وجود نداشت و علت آن خامه گی زمین قلت سنگ وجغله وآب بوده است .

قراریکه قبلاً اشاره شد تمرکز سه یونت در ان ناحیه دلچسپی خاص وزارت فوائد عامه رابا حداث سرك مذکور نشان میدهد . این سرك قزل قلعه وقندوزرا ازراه دشت شیر ماهی وآبدان امام صاحب به مسافهٔ ٦۲ کیلو متر وصل میکند . تاکنون ۱۸ کیلومتران تکمیل و ۲۰ کیلو مترآن تنها خامه کاری گردیده است . پخته کاری ازقزل قلعه شروع ومنطقهٔ کوتل ریگی ودشت شیرماهی را که سد بزرگ علیه عبور ومرور ترافیکی بودعبوروبه آبدان نزدیك شده است . ازین راه اولین بار بتاریخ ۸ر۷ر۱۳۳۵ عبور و مرور ترافیك جاری وراه سابقه که بسیار طولانی وصعب المرور بود متروك گردید . بالاخره کارپخته کاری نسبت شدت سرما بتاریخ ۵ر۱۰ر۱۳۳۵ متوقف ویونت ٤ به پلخمری ـ دوشی موظف گردید.

مصادف باهمین وقتیکه کار سرك قزل‌قلعه جریان داشت یونت ۳ ـ ازصف یونت ۲و۴ خارج وبتاریخ ۱۸ سنبله ۳۵ به‌کلفت اعزام گردید. این یونت بالخصوص درمنطقهٔ ریگ یك‌تعداد زیادبند شهای عبور ومرور رابـرطرف وبه خامه کاری وپخته کاری اساسی سرك توفیق یافت.طول کار شدگی بشمول ترمیمات پخته‌کاری سابقهٔ آنطرف ریگ تاکلفت ۴۹ کیلو متر بالغ وفعالیت یونت درآن ادامه‌دارد .

۴ ـ غندتعلیمی که‌بدواً درسرك مشرقی بادیگر قطعات اجرای فعالیت مینمود به‌اوایل بهار جهةاجرای‌کارهای مرکز بکابل خواسته شد . دراینجا ساختمان سرك کابل چهلستون ترمیم واصلاح سرك چهلستون ـ دارالامان . اصلاح وترمیم سرك کابل یکه‌توت . سرك مقبـره اعلیحضرت شهید (رح) همکاری ساختمان سرك میدان هوائی وتعمیر قصر چهلستون، تسویهٔ منطقهٔ ننداتون بین‌المللی .اصلاح وترمیم سرك بینی‌حصار وپخته‌کاری‌سرك کوتل یك‌لنگه ازفعالیتهای آنست که‌طول مجموعی آنها به ۲۲ کیلو متر میرسد . بعداز فراغت ازکارهای فوق غندمذکور بتاریخ ۲۷ر۷ر۱۳۳۵ بسرك کابل چهاریکار بکمك یونت اول گماشته شد . کـه‌تفصیلات آن در مادهٔ اول توضیح گردیده است .

۵ـ غندکار بعدازفراغت ازمشرقی در اوایل بهار بـانجام کـارهای باقی مانـده تنـگی‌غارو موظف گـردید . این‌قطعه درتنـگی غارو علاوه بروظیفه اصلی بکارمهم وعاجل‌دیگر نیز برخورد . ازقبیل برطرف نمودن سنگ کوچهاوسنگ‌ریزی های‌زمستان گذشته‌وبهار امسال وبازنگهداشتن راه‌ازکابل الی‌سروبی . این‌غند درحصهٔوظیفهٔاصلی نیزرسیدگی خوبی نشانداد چنانچه اکثرنقاط اصلاح طلب‌تنگی غارورا سرنگپرانی وفراخ نموده است .

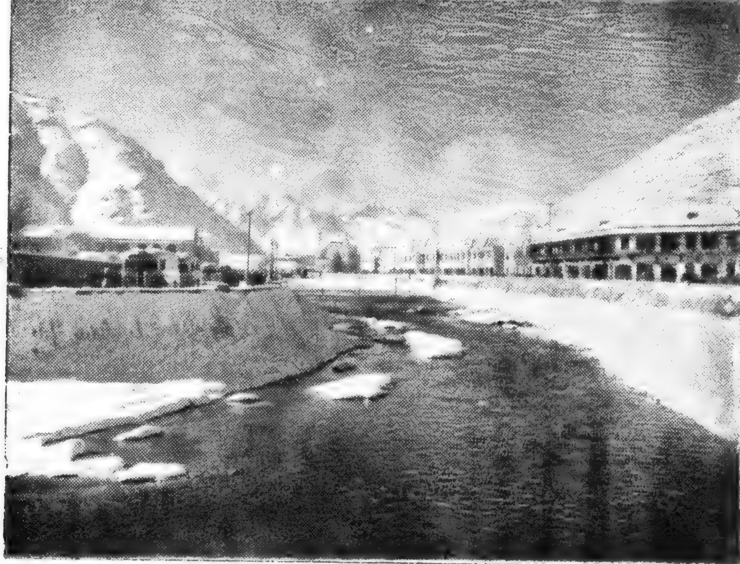
درآوان بهار ۳۵ یك‌تولی این‌غند بدرهٔ شکاری نقاط‌اصلاح طلب سرك‌را اصلاح نمود. بتاریخ ۸جوزا ۱۳۳۵ زلزلهٔ سیغان و کهمرد واقع و باثر آن در درهٔ شکاری نیز انهدامات وسنگ کوچها واقع وراه مسدود گردید .

برای برطرف نمودن موانع مذکور یك تولی دیگر نیز ازغندکار به معاونت تولی اولیهٔ بکمك دوکمپرویسور ویك عراده بولدوزررا درظرف سه روز باز نمودند . همچنان فعالیت تولی اخیر الذکر درباز نمودن سرك درهٔ کهمرد نیز قابل ذکراست . خوانندگان عزیز بیادخواهند داشت که درواقعهٔ زلزله راه کهمرد ازدوآب الی درهٔ آجر بکلی مسدود وارتباط مواصلاتی قطع گردیده بود . این بندش هاذریعهٔ تولی مذکور بزودی ممکنه رفع و ترافیك الی مرکز حکومت کهمرد (روی سنگ) دوباره جاری وامداد به آسیب رسیدگان ممکن شد. این هردو تولی بعداز فراغت ازکار های فوق باصلاح وتوسعه کاری سرك درهٔ شکاری ادامه داده تااواخر قوس ۱۳۳۵ در آنجا باقی ماندند . و بعداً نسبت حلول سرماه به قطعهٔ اصلی درتنگی غارو الحاق نمودند . غندکار بالاخره به ۱۰ر۱۰ر ۱۳۳۵ بسروبی وآب دبری انتقال وبساختمان سرك ازپوزهٔ نغلو الی آب درگی موظف گردیدند .

چون قسمت کلی غندکارامسال درتنگی غارو متمرکز بود، ساحهٔ فعالیت آن درآنجا ازدهن تنگی الی گزك ۱۰ کیلومتر واز آنجا تا پل شیول بابا وگوگامنده ۲۰ کیلومتر پخش ودرقسمت دیوارکاری ها نیز از کار قرارداد پهلوارسی مینمود .

٦ــ مدیریت عمومی میخانیکی ـ اینمدیریت که متصدی تکمیل وتکافوی احتیاجات قطعات ازحیث وسایط تخنیکی وپرسونل فنی آن میباشد، چه درحصهٔ رفع احتیاجات فوق وچه درمورد ترمیمات آنهارسیدگی خوبی ازخود نشا نداده همواره قطعات را باوسایط تخنیکی فعال مجهز داشته است . اینکه قواه کار تاکنون باجرای حجم بزرگ خامه کاری بشمول سر نگپرانی وبالخصوص با نجام ۱۲۳ کیلومتر پخته کاری موفق گردیده است طبعاً فعالیت وسایط تخنیکی نیزدرآن سهم بزرگی دارد .

اخیراً که توریــد وســایــط تخنیــکی فرمایش داده شــده، شــروع گردیــده است وظایف این مدیریت نیز از پیش کسب اهمیت مینماید. زیرا وسایط تخنیکی مستلزم حسن استعمال ــ نگهداشت ــ مراقبت

دورنمای مسجد شاه دشمشیره (ع) وجادهٔ اندرابی وقسمتی ازدریای کابل

ازعمرانات جدید مرکز کابل

کارگران سیلو مشغول فعالیت دیده میشوند

قسمتی از داخل سیلوی مرکزی

ترمیم وغیره می باشد . وحسن جریان امور فوق هریك مستوجب طرح لا یحه مصارف، ترتیب تعلیماتنامه‌ها وفراهم‌آوری شرایط مساعد جهة استخدام اشخاص فنی بمقصد بکار انداختن آنها، ترتیب و تدوین لوایح حفظ و نگهداشت دفاتر سجل ووضع اصول ومقررات محاسبوی وامثال آن میباشند.

در بارهٔ پلانهای روی‌دست و پیش بینی‌های آینده باید متذکر شد که وزارت فوائدعامه بکمك تواءکار باساس پلان پنجساله اقدامات و سیعی در ساحهٔ مواصلاتی پیش رو دارد . منجمله ساختمان اساس ۱۵۰۵ کیلو متر سرك که ۱۰۷۰ کیلومتر آن قیرریزی نیزمی‌شود بشرح ذیل شامل پلان است :

(کابل- چهاریکار، چهاریکار- دوشی، قندوز- قزل‌قلعه، مزازشریف- کلفت، مزار- درهٔصوف) درسمت شمال .

(کابل- جلال‌آباد ازراه تنگی‌غارو، جلال‌آباد- تورخم)درسمت‌مشرقی

(کابل-غزنی، غزنی-مقر، مقر-قلات، قلات- قندهار، قندهار-سپین بولدك) درسمت مغربی، عرض این سرکها رویهمرفته ده‌متر خواهدبود .

ازجمله این سرکها قیرریزی خواهدشد:(درسمت‌شمال کابل - چهاریکار، درسمت مشرقی کابل، تنگی‌غارو، سرگندوبابا. تورخم، درسمت‌مغربی، کابل- قندهار، قندهار- سپین بولدك) .

نوت:- این سرکها بعرض شش‌متر اسفالت‌خواهدگردید .

وزارت فوائدعامه جهة انجام این وظایف عمده وسایل ووسایطیکه در اختیار دارد ازحیث قوت قوی کار وازحیث وسایط وسامان موجوده و بالخصوص آنهائی است‌که تازه خریداری شده است .

سامان مذکور درشرف‌ورودانـد ودربین‌آنها سامان‌ولوازم قیرریزی نیز شامل‌است ولی باید دانست‌که قیرریزی اصلاح‌راه های موجوده و احداث راه‌های جدید را ایجاب‌میکند واجرائ آن بروی سرکهای موجوده که از حیث اوصاف وشرائط فنی نواقص کلی‌دارند موافق نیست .

درقسمت‌ساختمان اساسی‌سرکها نتایجیکه تاکنون بدست‌آمده موفقیت آمیز است ، زیرا احداث وتمدید خطوط مواصلات در مملکت عزیزما افغانستان

که قسمت بیشتر اراضی آن کوهستانی می باشد کار آسانی نیست . کذا این کار بسیار وسیع وشامل تمام اطراف و اکناف مملکت وواریسی با آن بیك بارگی ممکن نمی باشد باوجود آن امیداست درسایهٔ تطبیق پلان پنجساله این مامول هرچه زودتر برآورده شود .

تعمیرات

۱ــ تعمیراتیکه امسال درآنها کارشده عبارت‌اند از:ــ

هوتل کابل ، قصرهای چهلستون، مقبرهٔ اعلیحضرت شهید (رح)، ورکشاپ میخانیکی، قواء کار درآقا علی شمس، قصرجدید وزارت‌خارجه، تعمیر ستدید و ستیشن برودکاست برای موج کوتاه رادیو درمیدان طیاره سابقه ویکه‌توت، خزانهٔ پس‌انداز دافغانستان بانك درارگ شاهی، زیارت ومسجد دامنه تپهٔ مرنجان، تعمیر تیلفون اتومات درچهارراهی پښتونستان . علاوتاً تعمیرات ذیل ترمیم‌شده اند :

عمارت فوائد عامهٔ سابقه درچمن حضوری، مهمان‌خانهٔ دولتی دارالامان قصر بزرگ پارلمان در دارلامان . ترمیمات سوختگی قسمت غربی مکتب حبیبیه .

۲ــ مهمترین موفقیت تعمیری سال ۱۳۳۵ همانا بسررسیدن قصر های چهلستون بوده است. امسال‌مدیریت عمومی تعمیرات توانست قصر سابق چهلستون‌را به تزیینات حجاری‌ونجاری والحاقیه های جدید آن تکمیل نماید . وعلاوتاً درگوشهٔ ازباغ چهلستون مهمانخانهٔ نوی را درمدت خیلی کوتاهی ازتهداب تاسقف وسامان تزیینی ولوازم آن مجهز نماید. درباغو نقشهٔ آن نیز تغییراتی وارد گردیده است . باغ‌جدید چهلستون باکردها خیابانها، دیوارها وتسطیحکاری های جدید بادو قصر نوخود یکی از نقاط زیبای پایتخت گردیده است .

۳ــ درهوتل‌کابل نیزکار بعمل آمده است . کارهای تعمیری کلی‌در این‌قدرمدت بسر رسیده‌است . علاوتا برای‌تکمیل گولایی زیر هوتل تنظیم

خیابانها وتسطیح میدان آن نیز دراین مدت سعی بعمل آمده است . و هم چونکه علاوه برآباد نمودن هوتل تهیه وبدست آوردن سامان ولوازم مدرن را برای هوتل کابل نیز بعهده مدیریت عمومی تعمیرات است از آنرو درزمینه باکمپنی‌های خارجی داخل مفاهمه بوده وقسمتی ازاین سامان که فرمایش داده شده بود وبکابل رسیده است بلافاصله به‌موضع مذکور نصب گردیده است .

٤ ـ قصر جدیدیکه برای وزارت امورخارجه در باغ ارگ ساخته میشود آنرا مدیریت عمومی تعمیرات بسرپرستی مستقیم خود نساخته بلکه اعمار آنرا با نمایندگی کمپنی او نیماك اطریش درکابل سپرده و مدیریت عمومی تعمیرات وظیفه‌دار مراقبت کار بوده وباید کار مطابق نقشه و شرایط معینه پیشرفته ومواد وپیداوار داخلی مطابق لوایح نرخ وزارت فوائدعامه بدسترس گذارده شود و بالمقابل وظیفهٔ نمایندگی کمپنی اونیماك آنست که کارها وامور مربوطه‌را مطابق بشرایطیکه بامدیریت موصوف بسته‌اند انجام داده وهم‌خودشان موادولوازم خارجی‌را برای تعمیریکه می‌سازند بامسئولیت خود تهیه نمایند .

این قصر امیداست باساس شرط قراردادیکه درزمینه بین مدیریت عمومی تعمیرات ونمایندگی کمپنی اونیماك درکابل عقد گردیده است درظرف ۱۸ ماه کار بسر برسد .

قسمت کلی کارهای تعمیراتی اکثر از تعمیرات فوق الذکر بانجام رسیده است و آنهائیکه زیادتر طرف احتیاج واقع بوده بطوراساسی وکار تمام تکمیل گردیده است وعماراتیکه بکلی تکمیل گردیده عبارت است از قصرچهلستون ، عمارت سابقهٔ فوائد عامه درچمن حضوری ، مهمانخانهٔ دولتی دارالامان وقصر بزرگ پارلمان دردارالامان .

مراجعات وفرمایشهائیکه بوزارت فوائدعامه درقسمت تعمیر بعمل آمده عبارت انداز :

تعمیرهای برودکاست و ستیدیوی موج کوتاه رادیو کابل بنابر خواهش وزارت مخابرات . عمارت بزرگ مکتب حبیبیه ولیلیهٔ یکهزار نفری دارالمعلمین بدرخواست وزارت معارف ، خزانه

دافغانستان بانک بخواهش دافغانستان بانک. تعمیرات چارمنزلهٔ جدید هوتل کابل بامتداد جادهٔ شاهی و کوچهٔ شیر بچه‌ها . تعمیر جدید وزارت معادن بخواهش وزارت مذکور و الحاقیهٔ مکتب تخنیک عالی.

برای اعمار این تعمیرات که شامل پروگرام پلان پنجسالهٔ اقتصادی کشور است با کمپنی های خارجی و نماینده گی های آن در کابل مفاهمه بعمل آمده است.

۶- افتتاح کورس نجاری و گلکاری برای تربیهٔ نجاران و گلکاران کوشش شده است که در ظرف کمتر از شش ماه به تعداد کم از کم ۲۰۰ نفر نجار و گلکار تربیه شده بدسترس وزارت خواهد گذاشت.

مدیریت عمومی فنی معابر

چون رویهمرفته تمام پلان‌ها، پروژه‌ها، برآوردها وغیره مسایل راه سازی و پلسازی توسط این مدیریت عمومی طرح گردیده و تحت نظر مدیریت موصوف توسط مهندسین خارجی و داخلی و معاونین مهندس درساحهٔ عمل گذارده میشود. پس نظر باین امر تمام آنهمه پلان‌هائیکه درقسمت سرکها بعمل آمده و تحت اجراء قرار گرفته است همانا توسط این مدیریت عمومی ترتیب و سکیچها و پروژه‌های آن درساحهٔ عمل گذارده شده است. علاوتاً برآوردهای کارهای انجام شده نیز از وظایف این مدیریت عمومی بوده و تمام کارهای انجام شده توسط این مدیریت عمومی برآورد نیز گردیده است. اما باید ذکر نمود که تنها درقسمت سرکسازی و پلسازی، نه در تمام امور ...

۲- طوریکه در مبحث قوای کار تذکر داده شده سرکهای در پلان پنجسالهٔ کشور شامل ۱۵۰۰ کیلومتر بوده که از جمله تخمین ۸۰۰ کیلومتر آن قیر ریزی نیز خواهد شد.

۳- برای سروی و پروژهٔ سرک سالنگ با کمپنی تخنوپروم اکسپورت اتحاد جماهیر اشتراکیهٔ شوروی قرارداد عقد شده است و مهندسین کمپنی مذکور مشغول مطالعات و تهیه پروژه میباشد. چندسال قبل هم وزارت فوائد عامه برای مطالعه کشیدن سرک سالنگ که نسبت براه موجوده خیلی کوتاه است اقدامات

نمود وحتی درسال ۱۳۳۳ یك هیأت آلمانی را برای سروی آن فرستاده بود ولی بنا برعوامل پروژهٔ آلمانی ناقص ماند. ودرسال ۱۳۳۵ موضوع سروی مجدد آن بانمایندگی تخنوبروم اکسپورت اتحادشوروی بمیان آمد سرك سالنگ نسبت بسرك سابقه تخمیناً ۲۰۰ کیلومتر کوتاه تر است.

٤ـ در پلان پنجسالهٔ اقتصادی کشور میدان های هوائی کابل و بگرام شامل اند و بزرگترین همه میدان هوائی بین المللی قندهار است که بصورت یکی ازمیدانهای عصری جهان ساخته خواهدشد.

٥ـ درسال ۱۳۳٤ کمپنی کوکس سروی وتهیهٔ پروژهٔ میدان هوائی کابل رابعهده گرفته بود ولی بنا بربعضی عوامل پروژهٔ مذکورنامکمل ماند. ودرین اواخراز کمپنی تخنوبروم اکسپورت شوروی دعوت بعمل آمده است تا میدان مذکوررا سروی کنند وپروژه برای آن ترتیب نمایدچنانچه مهندسین آمده وشروع بکارهم نموده اند.

٦ـ میدان هوائی بگرام. این میدان در دشت هموار بگرام تاریخی ساخته خواهدشد ویك میدان عالی خواهدبود برای سروی وتهیهٔ پروژهٔ آن مهندسین تخنوبروم اکسپورت شوروی خواسته شده است.

۷ـ ولی آن حصه کارهائیکه توسط قراردادیها وتیکه داران صورت میگیرد قسمت مهم آن تحت اثرمدیریت عمومی معابرصورت گرفته ومراقب تمام کارهای شان میباشد.

مدیریت حفظ ومراقبت مدیریت عمومی معابر، برای سه هزارو نهصد نفرمعابرکه مشغول حفظ ومراقبت سرکهای مربوط ولایات میباشد، در تمام افغانستان در بست مدیریت های فوائدعامهٔ ولایات وحکومات اعلی طبق معمول همه ساله لباس وآلات کارولوازم ضروریه تهیه نموده وبدسترس شان گذاشته است.

احداث بندها وانهار در افغانستان

۱ـ درین نزدیکی ها پروژهٔ مقدماتی باریکاب باسول وهمچنان پروژهٔ معلوماتی نهرکریم الله لغمان وبندمچلغو ولایت جنوبی که قبلاً باکمپنی کوکس

قرارداد وپروتوکول بعمل آمده بود، با ترتیب راپورها ونقشه‌های آن بدسترس وزارت فوائدعامه گذاشته شده‌است درنظراست باجراء پروژه های ساختمانی آن اقداماتی بعمل آید. همچنان باساس پروژه‌های ساختمانی برخی ازکارهای تزئیناتی وکانکریتی وسرنگپرانی واحداث پرچاوه‌ها بندسراج وبند زنه‌خان انجام شده‌است.

برای اعمار نهرمرغه قندهار اقداماتی بعمل آمده مبلغ دوصدهزار افغانی برای مصارف آن تعین و تخصیص آن صادر و کارهای نهرمذکورجریان دارد.

۲ـ درپلان اقتصادی کشوردرامور آبیاری که به‌سرسبزی وشادابی مملکت سهم بارزی دارد توجهٔ خاصی بعمل آمده وزارت فوائدعامه توانست با ادارهٔ متحدهٔ اتحادشوروی (تخنواکسپورت) درقسمت خریداری وتوریدآلات وسامان مکفی برای بندوانهار وهمچنان باعزام متخصصین تخنوبروم اکسپورت برای اجرای کارهای اکتشافی درساختمان کانال آبیاری جلال آباد وسه بندر مخزن آب درناحیه‌های پالتو، سرده، خروار قراردادهای را منعقدساخته باساس آن عنقریب آلات وسامان مذکورو ارد ویك تعداد متخصصین که‌دربن اواخر درمناطق مذکور رسیده اند بکارهای مقدماتی پروژه‌های مذکور آغاز نموده‌اند.

۳ـ درپلان پنجسالهٔ کانال جلال آباد مخزن آب خروار لوگر، مخزن آب سرده، مخزن آب پالتوی غزنی ودرصورت امکان پروژه های قندز وکوکچه ومچلغو نیز شامل خواهندشد.

برای ساختمان اینها بانمایندگی تخنوبروم اکسپورت اتحادشوروی قراردادی عقدگردیدکه حسب آن یکتعداد متخصصین از روسیه آمده راجع به کانالها ومخازن متذکره بمطالعه و سروی بپردازند. هکذا با ادارهٔ متحده تخنو اکسپورت وتخنوبروم اکسپورت اتحاد شوروی درخصوص خریداری سامان واسباب ماشینی قرار دادی امضاء گردیده است که گروپ اولی متخصصین مذکور در برج قوس ودستهٔ دیگرآن بعدتر وارد کابل شده الان مصروف مطالعات مقدماتی کانال جلال آباد و بندهای سرده خروار میباشند.

بطور تخمین میتوانیم حدس بزنیم که کانال مشرقی درحدود ۱۵۰هزار جریب زمین را آبیاری ودر صورت امکان نیروی برق هم ازآن حاصل خواهد شد .

نشر مجله «بنیگنه»

چون وزارت فوائدعامه ضرورت نشریك مجلهٔ مسلکی و علمی را همیشه احساس می نمود نظر باینکه اینگونه مجلات مخصوصاً برای یك وزارتخانه ایکه خادم خدمات عامه وعمرانی کشورمیباشد نه تنها آینهٔ انعکاس اجراآت میگردد بلکه شبیه تاریخی است که کارآنرا حفظ مینماید واز طرف دیگر وقتاً فوقتاً وسیلهٔ نشرکارهای آن میشود وافکار مفیدنویسندگان وفضلاً کشور را از خود منعکس می سازد . اینك درسال ۱۳۳۵ بهمکاری ریاست مستقل مطبوعات مراحل قانونی حصول امتیاز این مجله بنام «بنیگنه ـ فوائدعامه» طی گردید وشروع به نشر نموده است .

همچنین یك اقدام دیگری بمقصد تقویهٔ کار های عمرانی از طرف وزارت فوائد عامه بعمل آمد و باساس پیشنهاد وزارت فوائد عامه مقام صدارت عظمی اساسنامهٔ شرکتی را بنام شرکت تعمیراتی منظور واساسنامهٔ آن مراحل قانونی خودراطی نموده و بسرمایهٔ پنج ملیون افغانی مصروف فعالیت میباشد. امیداست تشکیلات شرکت مذکور برای پیشبرد امور عمرانی مفیدواقع شود.

دمعادن او صنایعو وزارت

تشکیل :

وزیر ع، ج دکتور محمدیوسف

معین ع، ص سیدعبدالاحد

د کانو رئیس ع، ص دکتور سلطان احمد «پوپل»

دصنایعو رئیس ع، ص سیداحمدعلی شاه «معصومی»

دقلم مخصوص د مدیریت کفیل: ع، ص سید امان‌الله عبادی لوگری

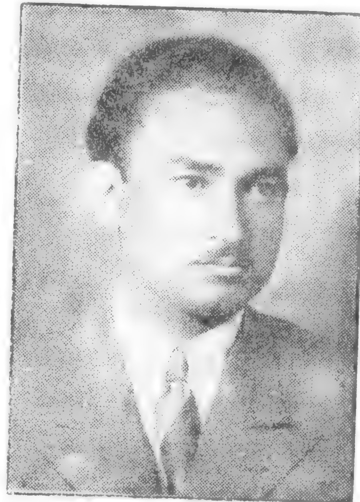
مدعی العموم اودماموریتو دشانگی آمر ص، محمدطاهر

دمحاسبې مدیر ص، رمضان‌علی

دجنسی محاسبې دمدیریت کفیل: ص، محمد اسمعیل

دفنی بورد غړی ع، ابوبکر

« « « ص، عبدالرسول

ع، ج دوکتورمحمدیوسف

دکشفیاتو د مدیریت کفیل ص، احمد علی عاکفی

داستخراجو د مدیریت کفیل ص، مظفرالدین یعقوبی

دپلان اوپروژی دمدیریت کفیل ص، غلام‌دستگیر عزیزی

د تدویر لوی مدیر ع، محمد شریف

د منجمنت دمدیریت کفیل ص، دوست‌محمد «فضل»

دمراقبت او کنترول دمدیریت کفیل ص، غلام دستگیر عظیمی

دکان او کارگرو آمر	ص، محمدباقی یوسف زی
« « دمدیریت‌غړی	ص، فخرالدین
« «	ص، فقیرمحمد بایـزی
دگمرکو درنگ څانګی متخصص په (٤) رتبه	ص، عبدالرحمن
دبریکت‌سازی دفابریکی‌مدیر	ص، محمد انور
دترانسپورت دمدیریت‌کفیل	ص، محمدموسی
دیلمنی لوی مدیر	ع، خواجه گـلبدین

دکانو مدیریتونه :

۱ـ دتالقان دکانولوی‌مدیر	ع، محمدکـاظم
۲ـ اندخوی‌دکانودمدیریت‌کفیل	ص، خلیل‌الرحمن
۳ـدمزارشریف « « «	ص، محمد امین ریاض
٤ـ دکلفگان‌دکانو مدیر	ص، غلام‌صدیق

دمعـادن او صنایـع دتشکیلاتو لیست :

درتبی‌دچوکـات‌نه دباندی	یو تن
په (۱) رتبه	»
» (۲) »	۳ تنه
» (۳) »	۸ »
» (٤) »	۱۵ »
» (۵) »	۲۱ »
» (٦) »	۳۸ »
» (۷) »	۱٦ »
» (۸) »	۵۱ »
» (۹) »	۳ »
» (۱۰) »	۷۳ »
» (۱۱) »	۹ »
	۲۳۹ ـ تنه

امور وزارت معادن و صنایع

معادن در افغانستان :

درسال ۳۵ معادن ذیل مورد استفاده واستخراج بوده است:

(۱) معادن زغال سنگ:

درمعادن ایشپشته وکرکر عملیات استخراج زغال به پیمانه وسیع صورت گرفته ازمعادن دره صوف ومعدن میرزا والنگ سرپل که تازه کشف گردیده هم به پیمانه محدود برای رفع احتیاجات محلی استفاده شده است .

درمعدن کرکر که ذخیره نسبةً بزرگ دارد علاوه بر عملیات استخراج آنی یك سلسله عملیات اساسی هم بمنظور انکشاف آینده معدن صورت گرفته که آن عبارت است ازکشیدن صوف ها ودهلیز های طولانی در عمق معدن. عملیات مذکور که یك قسمت بزرگ قوای ریاست اتحادیه زغال در سال جاری بآن مصروف بوده است زغال را ازمعدن بشکل علمی درآورده درآینده موقع خواهد داد که پیمانه استخراج را تا بحدی که پلان پنجساله تقاضا دارد، بلند برود .

(۲) معادن نمك :

عملیات استخراجی درمعادن نمك تالقان ـ کلفگان ونمکسارهای اندخوی ومزار شریف ادامه داشته واحتمال دارد که درخاتمه سال، میزان استخراج نمك بقدر ۷ الی ۸ فیصد نظر باستخراج سال ماقبل بلند ترباشد.

علاوه بران معادن بیرل چپه دره ودره نور مشرقی و معدن گوگرد مزارشریف نیز مورد استفاده بوده است .سنگ بیرل برای صدور بخارج استخراج میشود اما سنگ گوگرد برای استفاده داخلی استحصال می گردد. گویا فعلاً یك تعداد محدود از ذخایر زیرزمینی مملکت تحت استخراج میباشد واکثریت معادن ماهنوز مورد استفاده قرار نگرفته علت این امر در بعضی موارد فقدان راه ووسائل حمل ونقل کافی وارزان دربین معادن ونقاط استهلاك یاسرحدات صدور مال ازمملکت میباشد ودرباره موارد دیگر جریان

امور سروی و پیمایش ذخیره، زیرا که استخراج هر معدن بکار افتادن یك سرمایه معتنا به را ایجاب میکند و تثبت بآن قبل از معلوم نمودن ذخیره و ثابت نمودن اینکه استخراج معدن یك امر اقتصادی و باصرفه میباشد جایز نیست ازاینجا که احتیاج مملکت به زغال سنگ هم در ساحه محروقات اهالی وهم درشق صنعتی روز بروز افزایش می یابد لهذا وزارت معادن و صنایع بسیار باین قسمت متوجه میباشد وعلاوه بهعملیات اساسی که در معدن کر کر جهة افزایش پیمانه استخراج بعمل آمده (که در بالا شرح دادیم) سعی خواهد شد که هرچه زودتر یك سرك نزدیك از انجام دره شکاری بهدره صوف مزارشریف کشیده شود زیرا کههم ذخیره معدن مذکور وسیع تروهم جنسیت آن عالیتراست عملیات سروی این سرك توسط وزارت فواید عامه تکمیل گردیده در سال آینده کار تعمیر آن ازطرف وزارت موصوف شروع میشود توام با آن وزارت معادن وصنایع نیز پلان استخراج معدن مذکور را طرح وشروع به کار خواهد کرد.

معدن دیگری که استخراج آن درسال آینده مد نظر است، معدن سلیت کهنه خمار میدان است که قبلا یك اندازه سنگ سلیت جهة پوشش عمارات ازآن استخراج شده اماجنسیت این سلیت آنقدرها خوب نبوده است واکنون درنظر است که برای تجسس نوع بهتر سنگ مذکور یك صوف افقی درمعدن زده شود.

همچنان درنظر است که درسال ۳۶ کاراستخراج معدن لاجورد بدخشان ومعدن کروم لوگرد نیز بصورت فنی شروع وباستخراج وصدور سنگ رخام قندهار که دراروپا برای آن خریدار موجود میباشد اقدام گردد.

مهترین اقدام در راه انکشاف معادن:

برای انکشاف امور معادن، وزارت معادن وصنایع دراوایل سال ۳۴ به تاسیس موسسه سروی جیولوجی کشور اقدام نمود. این اقدام مهتمرین قدمی بود که در راه انکشاف آینده معادن مملکت برداشته شد وتهداب تمام عملیات آینده

در ساحه اکتشاف واستخراج معادن خواهد بود . چونکه تا ساحه مملکت سروی جیالوجی نشود راجع به ذخایر آن اقدامی نمیتواند شد. سروی جیالوجی ساختمان عمومی طبقات الارضی مملکت را واضح ساخته ودرعین حال معادنی راکه درحین سروی جیالوجی تصادف مینمایند تدقیقات نموده ونمونه های آنرا حاضر ومورد تجزیه های کیمیاوی وتدقیقات پترو گرافی قرار میدهد. تکمیل سروی کشفیات مزید معادن وذخایر طبیعی راخیلی سهولت می بخشد وجیالوجست ها ومتخصصین معادن براساس نقشه جیالوجی ازساختمان طبقات خصوصیات پترو گرافی (یعنی حجر شناسی) وشرایط پیدایش معادن که ارتباط خاصی باساختمان طبقات الارضی ساحه دارد آگاه میشوند تاکنون (۲۳۳) هزار کیلو متر مربع ازساحه افغانستان به اسکیل ازنظر ساختمان جیالوجی نقشه شده است.

درسنه ۱۳۳۵ مؤسسهٔ سروی جیالوجی خود را بیشتر توسعه داده دو نفر جیالوجست دیگر را استخدام نمود . سامان یك لبراتوار پترو گرافی را از خارج خریداری ولبراتوار های مذکور راتاسیس کرد که فعلاً یك نفر انجنیر جیالوجست ویك نفر پتروگراف ویك عده محصلین جیالوجی در آنجا مصروف تدقیقات احجار میباشند. برای تشخیص فوسیل های حیوانی ونباتی چون وسایل تشخیص آن یعنی لابراتوار پالئونتولوجی وکتابخانه مکمل نشریات پالئونتولوجی عالم درمملکت ما موجود نبود با سروی جیولوجی جاپان مفاهمه و موافقه شده که تاسیس آن موسسه جاپانی این وظیفه را برای ما انجام دهد . موزیم مواد معدنی بصورت عصری زیر ترتیب گرفته شد یك عده نمونه های احجار و معدنیات هم از طرف وزارت جیالوجی چین بما اهداء شدکه درتکمیل موزیم ما خیلی کمك نمود . وزارت جیالوجی روسیهٔ شوروی بااهدای سه سیت مکمل نقشه های جیالوجی روسیهٔ شوروی خصوصاً قسمت های همجوار افغانستان بما کمك بزرگی نموده یك عده کتب مهم جیالوجی را نیز بما اهدا کرد موسسه ایکافه یونو یك عده کتب مخصوص تدقیقات معادن رادیو اکتیف را از سال نمود که خیلی مورد استفاده متخصصین قرار گرفت .

درضمن این اقدامات راجع به تکمیل سروی جیولوجی مملکت اقدامات ما درباب سروی توپوگرافیك هوائی افغانستان نیز با کمپانی‌ها دوام‌دارد وپیشنهاداتی‌که درآن زمینه گرفته شد تحت غور میباشد .

درشق هیدرو لوجی، درشق تدقیق آبهای تحت الارضی مهمترین اقدام وزارت‌معادن‌دایر برتهیه آب آشامدنی‌شهرهای کابل‌وقندهار میباشد که‌درهردو کار مؤسسهٔ سروی جیولوجی بحیث مشاور جیالوجی کمك نموده پیشرفت اموررا ازنقطهٔ نظر جیالوجی وارسی. ونظارت ونقاط برمه کاری را تعین کرده است وبفضل خداوند متعال هردوبه نتیجه خوبی‌رسیده اند. در کابل تاکنون سه چاه ذریعهٔ انجنیر (مایای) جاپانی مستخدم ریاست ښار والی کابل برمه کاری شده که هر چاه آن ۴۰۰۰ متر مکعب آب فی ساعت میدهد؛ کارآن ادامه دارد .

درقندهار تاکنون درچهار نقطه برمه‌کاری شده وسه چاه‌آن بصورت آرتیزین میباشد یعنی آب‌آن بفشار داخلی بیرون می‌جهد جمعاً (۱۰ چاه) درقندهار حفر میشود دستگاهی که در قندهار برمه کاری مینماید مربوط این‌وزارت میباشد ومیخانیك‌های‌جوان وفعال افغان مربوط شق هیدرولوجی در نظر یك برمه کار جرمنی‌بعملیات برمه‌کاری مصروفند. درعین حال یك هیئت جیالوجی موضوع آب تحت‌الارضی ساحه خوست ولایت جنوبی را نیز تدقیقات ونقاط برمه کاری را تعین کرد . بعد از فراغت دستگاه برمه کاری از قندهار به برمهٔ کاری در خوست نیز اقدام خواهد گردید درعین حال یك دستگاه جدید برمه کاری ازاتحادشوروی نیز خریداری شده‌که تاعمق (۱۵۰) متربرمه مینماید یك عده سامان ضروری مربوط دستگاه مذکور هنوز ازشوروی نرسیده‌که‌این دستگاه نیز درمحال خوست بکار خواهد افتاد .

یکنفر برمه کار لایق‌که درحقیقت انجنیر برمه کاری میباشد برای هیدرولوجی استخدام شده‌که اکنون درکابل‌است ویك عده میخانیك‌های

جوان را برای کار های عملیات آینده برمه کاری هیدرولوژی تعلیمات نظری میدهد .

درشق هیدرومتری نیز اقدامات وزارت معادن کامیابانه بوده اگرچه تا کنون به استخدام یکنفر انجنیر کامیاب نه شده اند مگر امید است بزودی یکنفر دستیاب گردد شعبهٔ مذکور فعلاً در مرکز تاسیس و شروع بجمع آوری جمله معلومات هیدرومتریك نموده است. شعبهٔ مذکور بامؤسسهٔ هیدرو متریك آی- سی- ای که درو ادی هیرمند میباشد نیز در تماس قریب است در نظر داریم یکنفر از انجنیران جوان افغان برای مدت کوتاه به آنجا اعزام گردد تا تعلیمات ابتدائی و تمرینات مقدماتی را در آنجا فرا گیرد حینکه انجنیر هیدرو متری ازخارج آمد این نفر بحیث همکار افغان در زیر نظر وی اجرای وظائف خواهد نمود .

درشق تدقیقات مواد رادیو اکتیفی :

تدقیقات مواد رادیو اکتیفی نیز روی دست گرفته شده یك هیأت سروی جیولوجی افغان که در بین آن یکنفر متخصص خارجی تدقیقات رادیواکتیفی نیز میباشد چندی قبل در درهٔ غور بند - بامیان - دره شکاری ودر طول دریای پلخمری وازآنجا الی درهٔ صوف و سرپل و غیره تدقیقات ابتدائی رادیو اکتیفی نموده ودراثر تدقیقات مذکوردردرهٔ بامیان بکشف یك ساحه مساعد کامیاب شده برای اینکه تدقیقات مذکور بپایه تکمیل برسد به آلات وادوات دقیق تر ضرورت است که اخیراً آردر خریداری آن بامریکا صادر گردیده حینیکه سامان مذکور برسد تدقیقات رادیو اکتیفی به پیمانه وسیعتر عملی خواهد شد .

درعین حال در اوایل دلو همان هیأت با یك پایه آله گایگر کونتر ازراه تنگ غارو بسمت مشرقی خصوصاً درهٔ نور، لغمان، شنواروغیره ساحه‌های مشرقی که از نقطهٔ نظر جیالوجی برای پیدایش مواد رادیو اکتیفی مساعد دیده می شود اعزام گردیده که هنوز هم مصروف کارند ودرعین زمان

ساحه های باقیمانده ولایت مشرقی را نقشه گیری جیالوجی مینمایند .

تدقیقات مواد خام چینی :

تدقیقات موادخام چینی سازی که عبارت از کاولین- فیلدسپار- کوارتس میباشد نیز مطمح نظر گردیده است چونکه اخیراً فابریکه «دشاکر چینی سازی لمتد» درجنگلک کابل تحت اعمار است که انشاالله دراوایل سال ۳۶ تعمیر آن بسر میرسد وماشین های آن که ازجاپان خریداری و بکابل رسیده است نیز نصب وشروع بکار خواهد نمود اکنون باید موادخام مذکور درنواحی کابل تجسس شود دراثر کوشش بناغای کاتو انجنیر چینی سازی ومتخصصین معادن یك قسمت مواد خام آن که عبارت ازکاولین باشد در کلنگار وسنگ نوشته در لوگر ویکمقدار دیگرآن (که فیلد سپات) باشد دردره نور مشرقی در جوار معدن بیریل بدست آمده است که فعلاً هیئت مذکور در دره نور مشرقی مصروف همین تدقیقات میباشد حین مساعدت هوا نقاط دیگر پیدا یش این مواد معدنی بشمول سر چشمه نیز تحت تدقیقات مزید قرار داده میشود .

شمولیت در کنفرانسهای علمی :

داکتر پوپل جیالوجست رئیس معادن بحیث نمایندهٔ وزارت معادن وصنایع درجلسهٔ بیستم کانگریس بین المللی جیالوجی درمکسیکو که ازتاریخ ۱۳ الی ۱۱ ستامبر ۱۹۵۶ دوام نمود شرکت ورزید ویك نقشه جدید جیالوجی افغانستان را به موسسه نقشه گیری جیالوجی عالم در آنجا تقدیم نمود که خیلی مورد توجه واقع گردیده ازموسسه جیالوجی ما تقاضا شد که پس ازطبع نقشه مکمل جیالوجی افغانستان بمقیاس یک بر پنج ملیون، چند نسخه آنرا به موسسه مذکور ارسال دارد نماینده افغانی درتمام جلسات کانگرس مذکور شمولیت ورزیده و توجه کانگریس را به کمك های مزید تخنیکی جیالوجی باموسسه جیالوجی افغان جلب نموده وهم درکنفرانسهای علمی که در آن کانگریس همه روزه جریان داشت شمولیت ورزیده واستفاده شایانی برای موسسه جیالوجی خود نمود .

این بود اقداماتی که درسال ۱۳۳۵ برای انکشاف امورمعادن بعمل آمده . اقدام دیگری که درین سال به آن آغاز گردیده وشاید پس ازانجام بزرگترین قدم محسوب گردد تسوید قانون معادن افغانستان است که پس ازمشوره با بعضی متخصصین خارجی اکنون توسط یك هیئت درخود وزارت روی دست گرفته شده وامیداست درسال ۱۳۳٦ تسوید ابتدائی آن با نجام برسد .

وزارت معدن درسال ۱۳۳۵ به کشف یك عده ذخایر معدنی کامیاب شد که تنها یك قسمت محدود آن دارای اهمیت اقتصادی میباشد :

۱ـ معدن زغال مرزاولنگ :

این معدن بمسافه اندك ازشهر سرپل بطرف جنوب درکنار سرك پیاده رو سرپل الی بلچراغ واقع بوده و بنام معدن زغال مرزاولنگ موسوم گردیده است جنسیت زغال آن رقم پارچه بوده ومشابهت تام بازغال دره صوف دارد ذخیره فعلی مکشوفه زغال مذکور در حدود یك صد هزار تن میباشد تاکنون یك اندازه زغال ازآنجا استخراج گردیده که به رفع حوایج محروقاتی ریاست تفحصات پطرول صرف شده در اثر کوشش ریاست مذکور سرك موتر رو به طول تخمین (۷۰) کیلومتر الی معدن ساخته شده است چون معدن مذکور میتواند محروقات زغال حکومت کلان شبرغان وآقچه وغیره را تکافو نماید و لایت مزارشریف نیز متوجه اهمیت موضوع گردیده ودرنظر گرفته شده که سرك مذکور را الی زیر معدن احداث نمایند .

۲ـ ذخایر جدید بیریل دردره نورمشرقی :

دراثر تدقیقات وکشفیات مامورین بیریل دردره نور مشرقی چندین ذخایر جدید بیریل جدیداً مکشوف گردیده است که درآن مقدار فیصدی بیریل الی ۲ فیصد میرسد درحالیکه سابقاً ازیك فیصد تجاوز نمینمود . درسال آینده استخراج بیریل دراین نقاط نیزروی دست گرفته میشود .

۳ـ معدن فیلدسپارت درسرچشمه :

قریب موضع سرچشمه یك ذخیره بزرگ سپارت که یك مادهٔ مهم برای ساخت چینی میباشد نیزذریعه جیالوجست های سروی جیولوجی مکشوف شده

که‌ذخیرهٔ وافروجنسیت عالی‌دارد این‌سنگ عنقریب برای ضرورت فابریکه چینی‌سازی جنگلک استخراج خواهدگردید .

٤ـ معدن‌خاك كاولین :

درحصهٔ‌کلنگار لهوگرد بدست آمده‌است این‌ماده‌مهم ترین رکن چینی سازی‌است قراریکه متخصصین چینی سازی «دشاکرکمپنی» درجنگلک آنرا امتحان‌نموده‌اند برای‌چینی‌سازی خیلی کارآمدمیباشد برعلاوهٔ آن‌در حصه بریکوت مشرقی اسبتس (سنگ‌ریشه)درولایت‌غزنی (سنگ‌تالك) ودردشت حاجی‌توپ خاکریزقندهار معدن‌مس مکشوف شده‌که تدقیقات راجع به‌آنها هنوز بانجام نرسیده است .

احصائیه‌استخراج‌معادن :

احصائیهٔ ۹ ماههٔ استخراج اول‌سال ۳۵ معادن‌فعال وزارت معادن وصنایع قرار ذیل‌است :

اسم‌معدن	مقداوسیر	قیمت به‌افغانی
۱ـ معدن نمك‌تالقان	۹۷۶ر۲۷۶ر۱ـ فروش‌شده	۴۲۷ر۶۹ر۴ـ افغانی
۲ـ نمکسار اند خوی	۵۹۰ر۰۸۴ر۱ـ » »	۰۰۵ر۶۵ر۰۵ »
۳ـ معدن نمك كلفگان	۱۷۵ر۲۰۵ـ » »	۲۴۴ر۸۹۴ »
٤ـ نمکسارمزارشریف	۰۱۹ر۱۲۹ـ » »	۸۵۹ر۷۴۱ »
۵ـ معدن زغال‌کرکر	۹۹۱ر٤ تن‌ـ » »	
٦ـ معدن ا یشپشته	۹۴۰۰ تن‌ـ » »	

۷ـ معدن بیریل مشرقی استخراج‌شده ۵۰ر۲۵تن کوتاه

۸ـ لاجورد فروش‌شده ازتمام درجه‌ها ٤۲٤ـ کیلو ۲٤٤ر۲۷دالرامریکائی

۹ـ سلیت‌استخراج شده ۰۰ر ۸ مترمربع فروش ۰۰۰ر۱ مترمربع

سروی‌معادن‌نفت‌درصفحات‌شمال‌مملکت :

خلاصه‌عملیاتی‌که درسال ۱۳۳۵ درین‌راه ازطرف ریاست تفحصات پترول بعمل آمده قرارذیل است :

اولین‌جوره سامانی که جهت برمه‌کاری پترول ازسویدن خریداری شده بود دربرج حمل‌سال ۳۵ باافغانستان وارد گردید .

درماه‌ثور نقطه‌اول برمه کاری درکوه‌انگوت‌سرپل توسط جیالوجست ها تعین گردید وپیش‌ازآغازبه برمه‌کاری بدوآب مورد ضرورت عملیات توسط بمبه‌ها وامتدادنل با نجارسانده شده‌بعدازآن درماه جوزاءکار نصب اولین برج‌برمه شروع‌گردید این‌برج درمدت‌هفده‌روز نصب گردید و درعین زمان تعمیر اتاقهای لازمی برای رهایش وتاسیس ورکشاب ولابراتوار بپایه تکمیل‌رسید ویك‌جنریتر برقی درآنجا نصب گردید. بتاریخ ۲۱جوزا عملیات برمه‌کاری توسطماشین کریلیوس پ۳ باپل‌های الماس بقطر ۱٤٦ میلیمتر شروع گردید .

عملیات‌برمه‌کاری درکوه انگوت مدت پنج‌ونیم‌ماه یعنی از ۲۱ جوزا الی٤قوس‌درهرهفته‌شش‌روزودرشبانه‌روز۲٤ساعت‌دوام‌داشت . پل‌الماس‌برمه درین مدت باطبقات مختلف جیالوجی که آثار تیل وغاز آب شور در آن مشاهده‌میشد تصادف‌نموده وبالاخره درعمق ۸۱۷٫۷۱ مترمتوقف ساخته‌شد. هسته‌طبقات واعماق مختلف‌زمین باراپورها ونتایج لابراتواری آنها حفظ ومرتب‌گردیده وبراساس آن‌گراف‌های لازمی به اسکیل‌های ۱٫۱۰۰۰ و۱٫۵۰۰ و ۱٫۱۰۰ ترتیب‌شده‌است یك‌مقدارازهسته‌های مستحصله هم‌بغرض معلومات میکروپالی‌انتالوجی وغیره تحقیقات لازمه بخارج فرستاده شده است. درنظراول بصورت‌اجمالی میتوان‌گفت که نتایج این‌برمه ازنقطهٔ‌نظر تفحص رویهمرفته مساعدوامیدبخش‌میباشد اماچون‌هنوز تحقیق‌نتایج ونمونه های‌مستحصله بپایان‌نرسیده بیش‌ازین‌چیزی نمیتوان‌گفت‌باید هموطنان‌عزیز ملتفت‌باشند که‌کارتفحص پترول‌علاوه برلوازم علمی وتخنیکی بحوصله وسیعی‌محتاج است‌بعدازخاتمه‌عملیات برمه‌اول نقطه‌برمه‌دوم در ۱۳۰۰ متری غرب نقطهٔ‌اول ازطرف‌کارکنان فنی‌انتخاب‌گردید وکار آب رسانی وامتداد سرك‌آن تکمیل گردید وبرمه‌کاری آغازشده است .

علاوه بر آن درسال ۱۳۳۵ ریاست تفحصات پترول موفق گردید که یك ورکشاپ نسبة مکمل با یك شفاخانه درمحل برمه‌کاری تاسیس و گاراج ها وتحویلخانه‌ها واطاقهای رهایش موردضرورت‌را تعمیر نماید.

اینك مختصر اقداماتی‌را که‌درراه تقویه وانکشاف صنایع بصورت عموم درسال ۱۳۳۵ بعمل‌آمده باطلاع میرسانیم ؛ درضمن آن اقدامات وزارت راجع به صنایعی که‌مخصوصا تذکر داده شد نیزروشن خواهدشد این اقدامات سه‌جنبه داشته‌است :

اول ـ تکمیل و انجام پروژه های صنعتی روی دست . دوم مطالعه امکانات وسروی‌پروژه های جدید .

سوم ـ تاسیسات‌صنایع کوچك .

اول پروژه های بزرگ صنعتی روی دست که در سال ۱۳۳۵ وزارت به تکمیل وانجام آنها بیتر مصروف بوده تاهر چه زودتر بمرحله تولید وارد گردیده وفشار اسعاری مملکت را تخفیف بدهد وامور مهمی که‌درهرپروژه انجام یافته ازین قرار میباشد :

الف‌ـ دستگاه‌تولید برق‌سروبی: این‌پروژه که به تفاوت موسم وقوه‌آب دریای کابل از ۱۳۹۰۰ ـ الی ۲۲۰۰۰ کیلووات برق برای‌شهر کابل وفابریکه های نساجی گلبهار وسمنت سازی جبل السراج و سایر فابریکه ها فراهم میکند ،درسال ۱۳۳۵ بسیار پیشرفت نموده و مهمترین کارهای آن‌بپایان رسید وامور مذکور عبارت بود از :

تکمیل‌قسمت بند بیتونی.

تکمیل تونل فشار بطول ۳۵۰۷ متر ـ ارتفاع ۶ متروعرض قاعده(۵)متر

تعمیر قصرآب به‌قطر ۳۹ متر وارتفاع ۴۷ متر

بسته‌کاری‌نل فشار بطول ۹۰ متروقطر ٤متر

بسته‌کاری دوعدد توربین‌عمودی‌هریك‌بقوه ۱۵۰۰۰ ـ اسب

بسته کاری دو عدد جنریتر هریك بظرفیت ۱۱۰۰۰ کلیو ات امپیر

بسته کاری وترانسفارمر های سروبی و برشناکوت .

نصب پایه های آهنی بین سروبی و برشناکوت بفاصله تخمین ۷۲ کیلومتر ولین دوانی بالای پایه های مذکور ، تمدید لین های کیبلی و تعمیر برج ها درداخل شهر .

بالاخره نصب پایه های برق بین سروبی و گلبهار بفاصله تخمین ۸۰ کیلومتر

باینصورت گویا مهمترین کارهای فابریکه برق سروبی درسال ۱۳۳۵ انجام یافته وامیدواریم که در ماههای اول سال ۱۳۳۶ فابریکه مذکور به تولید آغاز نماید .

ب- دستگاه تولید برق خانآباد - پروژه برقی دیگری که درین سال زیرکار بوده دستگاه تولید برق خانآباد است که برق دیزلی فعلی آنجارا توسط برق آبی تکمیل میکند و ظرفیت آنراتا ۱۴۰۰ کیلو وات بالا میبرد واین موسسه علاوه به تنویر شهر خانآباد برای کارخانه های تصفیه پنبه وتیل کشی وصابون سازی قندوز نیز نیروی محرکه فراهم میکند . امیدواریم در جریان سال ۱۳۳۶ کار بسته کاری ماشین های آن شروع شود .

ج- فابریکهٔ نساجی گلبهار: درین پروژه بزرگ درسال ۱۳۳۵ بیشتر عملیات تعمیر جریان داشت وازآنجمله تعمیر بنای سوچ بورد ؛ ورکشاپ . تحویلخانهها وفابریکه بافت به تکمیل رسید - کار بسته کاری ماشین های نختابی وماشین های بافت ردی شروع گردید . ماشین های فابریکه به پیمانهٔ زیاد مسلسل میرسد ودرصورتیکه کدام حادثهٔ غیر مترقب رخ ندهد نظر به جریان فعلی امور بسته کاری میتوان امیدوار شد که شق نختابی فابریکه دراوایل سال ۱۳۳۷ شروع بکار نماید .

د- توسعه فابریکه نساجی پلخمری: بسته کاری ٤۸ پایه ماشین بافت اتوماتیک در پلخمری درسال ۳۵ انجام یافت واین ماشینها علاوه برافزایش

قوه تولید پلخمری یك تعداد عمله را نیز برای استفاده از ماشین های بافت خود کارکه برای باراول در مملکت ماوارد میشود تربیه میکنند اکنون کار تربیه عمله مذکور در پلخمری جریان دارد ·

علاوه بر ماشینهای مذکور بنای فابریکه الحاقی جدید جهة نصب (۳۰٤) دستگاه ماشین بافت خودکار دیگر در پلخمری تکمیل شده است ·

هـ صنایع پنبه قندوز: بنای فابریکه های تیل کشی و تصفیه تیل وماجرین سازی درقند ز تکمیل گردید و بسته کاری ماشین ها ی مذکور شروع شده است ·

تعمیر دستگاه صابون سازی مربوط بفابریکه مذکور در سال ۱۳۳۵ شروع گردید نصب ماشین های جین درخواجه غار آغاز شد ·

ز ـ فابریکه سمنت سازی جبل السراج: این فابریکه تولید روزانه تخمین صد تن سمنت تعمیر میشود · کار تعمیر بنای اصلی فابریکه با بنای ورکشاپ خاتمه یافته وعملیات بسته کاری ماشین ها در جریان است · امید میرود درظرف سال ۳٦ فابریکه شروع بکار کند ·

ح ـ فابریکه چینی سازی شاکر: تعمیر یك فابریکه چینی سازی بظرفیت روزانه ۵۰۰۰ تکه چینی درسال ۳۵ به رهنمائی وتشویق وزارت وتصدی واقدام یك نفر ازتجار مملکت شروع گردید وکار آن بسرعت پیش رفت نموده امیدوار است درسال ۱۳۳٦ به تولید شروع نماید ·

ط ـ فابریکه بریکت سازی: برای بریکت نمودن زغال یك فابریکه بظرفیت سه تن فی ساعت خریداری شده وامید است در جریان سال ۱۳۳٦ بسته کاری آن در جوار کابل خاتمه یافته شروع بکار کند ·

ظرفیت این فابریکه برای احتیاج بریکت شهر کابل کافی نیست ومحض بصورت امتحانی بکار انداخته میشود ·

درصورتیکه محصولات آن طرف قناعت واقع شود به خریداری چند دستگاه دیگر اقدام خواهد شد ·

ی ـ نصب و خریداری ماشین های جدید دیزل :

درسال ۱۳۳۵ برای تخفیف قلت برق درشهر کابل دو پایه ماشین دیزل هریك بقوه (۵۰۰) کیلوات دربرشنا کوت نصب گردید و همچنان برای پلخمری دوپایه ماشین بظرفیت ٦٤٠ کیلوات خریداری شد .

سروی شبکه شهری برق اندخوی نیز تکمیل گردید .

دوم ـ مطالعه و سروی پروژه های جدید :

الف ـ فابریکه سمنت پلخمری :

این فابریکه برای تولید ۲۰۰ تن سمنت در روز که در آینده به ٤٠٠ تن توسعه یافته میتواند پیش بینی شده درسال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن تکمیل گردیده موضع آن در پلخمری تعین گردیده مواد خام مورد ضرورت درقرب وجوار موضع مذکور پیدا شده وعمل تجزیه وتحلیل آن انجام یافته است .

ب ـ فابریکه های حفظ میوه :

چون ساختمان دو فابریکه کانسرو میوه درکابل وقندهار در نظر است درسال ۱۳۳۵ قبل از همه احصائیه تخمینی میوه در قندهار و کابل و پروان ترتیب گردیده سپس امور سروی ابتدائی توسط متخصصین چکوسلواکی انجام یافت وپس ازوصول پروژه انتهائی بکار آغاز خواهد شد .

ج ـ فابریکه های چرمگری :

برای احداث فابریکه های چرمگری نیز بدواً احصائیه تخمینی پوست های گاوی ـ گوسفندی و بزی در هرات ـ قندهار و کابل ترتیب گردیده در سال ۱۳۳۵ سروی ابتدائی آن انجام یافت و پس از تکمیل پروژه بکار شروع خواهد شد .

د ـ فابریکه ساخت کاشی ـ کپریل وخشت وسایر لوازم تعمیر :

امور سروی ابتدائی وتجزیه وتحلیل مواد خام ضرورت آن درسال ۱۳۳۵ انجام یافته وموضع آن درده کپك کابل تعین گردید . اکنون منتظر پروژه نهایی می باشیم .

هـ - دستگاه دوم تولید برق پلخمری :

امور سروی ابتدائی یك دستگاه تولید برق بظرفیت ۸۰۰۰ کیلوات در پلخمری گردیده تا برای فابریکه سمنت سازی وورکشاپ ترمیم موتر وغیره تاسیسات صنعتی شهر مذکور نیروی محرکه فراهم کند .

و- بندودستگاه تولید برق نغلو:

یك تعداد از متخصصین مشغول مطالعه وسروی ساختمان یك بند بزرگ بروی دریای کابل درنقطه نغلو جهة ذخیرهٔ آب وبنای یك مرکز تولید برق بظرفیت ۳۰ الی ۴۰ هزار کلیوات میباشد بندمذکور علاوه برتولید درخود نقطه درنتیجه افزایش وتنظیم جریان آب قوهٔ تولید برق را درسروبی نیز با نصب توربین‌ها وجنریترهای اضافی دوچندان خواهد ساخت . اما این کار بسیار بزرگ وپرمصرفی است که البته پس از تکمیل سروی وپروژهٔ فنی بدان غور خواهد شد .

ز- دستگاه ترمیم موتر وفلز کاری کابل :

قبلا تعمیر یك دستگاه ترمیم ماشین ونجاری درجنگلك کابل ازطرف شرکت نساجی شروع گردیده بود که بعضی ازقسمت های آن تکمیل شده وبعضی زیر کار است. درنظر است که این تاسیسات توسعه وتکمیل گردیده به یك دستگاهی که مستعد ترمیم یك هزار عراده موتر درسال باشد باریخته گری وفلزسازی وغیره لوازم آن تبدیل گردد. سروی ابتدائی این پروژه تکمیل شده است ومتخصصین مشغول ساختن پروژهٔ آن میباشند .

ح- دستگاهای ترمیم موتر هرات وپلخمری :

تعمیر چنین دودستگاه دیگر ترمیم موتر بقوهٔ هریك سالانه پنجصد موتر در هرات و پلخمری درنظر است . سروی مقدماتی آنها نیز انجام یافته و پروژهٔ آنها روی دست است .

ط - لابراتوار عمومی:

امور سروی ابتدائی یك لابراتوار عمومی صناعتی ومعدنی درکابل انجام یافته پروژهٔ آن نیز ترتیب گردیده است .

ی ـ فابریکۀ تهیۀ کود آزوتی :

متخصصین کار سروی این پروژه را ختم نموده اند در نتیجه مطالعات به این تصمیم واصل شدیم که فعلا نظر به مشکلات وموانع از نظر قوه برق ومواد خام پروژۀ مذکور به آینده محول شود .

ك ـ فابریکۀ الکل سازی بغلان :

برای استفاده ازمیلاس لبلبو ساختن یك فابریکه الکل زیر نظر گرفته شده بود که سروی آن تکمیل گردید .

در نتیجه چون عجالةً مصرف الکل صنعتی وطبی کشور خیلی کمتر از ظرفیت خورد ترین فابریکه الکل سازی است که طور اقتصادی کار کند لهذا عملی ساختن این پروژه به آینده محول گردید .

ل ـ دستگاه آب رسانی شهر مزار شریف :

پس از سروی مکمل شهرمزارشریف ودهدادی ودریافت منبع مناسب جهة گرفتن آب، راپور متخصصین راجع به آب رسانی شهرمزار شریف ترتیب گردیده وزیرغور و بحث است .

م ـ پروژۀ توسعه فابریکه قند سازی بغلان :

این پروژه مقصد توسعه قوۀ تولید فابریکه بقدر ۱۵ فیصد از تولیدات فعلی وتوسعۀ دیگ بخار آن تا به ۳٦ تن فی ساعت وهمچنان تاسیس یك دستگاه لبنیات به ظرفیت روزانه ۱۰۰۰ لیتر شیر ـ ۲۵ کیلو گرام مسکه و ۹۰ کیلوگرام پنیرروی دست میبا شد .

سوم ـ موسسات صنایع کوچك :

موسسات کوچکی که درین سال به تثبیت اشخاص مختلف از وزارت جواز نامه گرفته و بااستفاده ازمواد اصولنامه تشویق صنایع بکار افتاده قرار ذیل است :

الف ـ موسسۀ مصنوعات کیمیاوی در کابل که در آن عطریات ـ کریمهای روی و غیره ساخته میشود .

ب ـ موسسهٔ صنعتی توفیق در کابل که در آن منسوجات نخی وغیره تولید میگردد.
ج ـ موسسهٔ تخنیکی نیاز در کابل که در آن ماشینهای کوچك تخنیکی ترمیم میگردد.
د ـ موسسهٔ ورکشاپ صالح در کابل که در آن آلات برقی ترمیم میگردد.
هـ ـ موسسهٔ تیل کشی وصابون سازی صالح بای در اندخوی.

تقویه وانکشاف صنایع دستی :

مسئلهٔ تقویه وانکشاف صنایع دستی یکی ازمسایل مهم ودرعین حال دشوار وغامض اقتصادی افغانستان است زیراکه حرفه‌ها و صنایع دستی در مملکت بسیار ومتنوع، متشتت وغیر متمرکز است وهرشق آن درهر نقطه یك نوع کمك وتقویت جداگانه راایجاب میکند. ازطرف دیگرچنانچه معلوم است صنایع دستی درزیر فشاررقابت صنایع ماشینی خارج درحال اختناق رسیده وگذشته ازاجناس وارداتی ساخت خارج حالا برقابت صنایع ماشینی داخلی نیز مصادف گردیده ودرآینده روز بروز بیشتر مصادف خواهدشد. لهذا مسئلهٔ تقویت صنایع ذکور درعین حال که مهم وضروری است طرح یك پلان مفصل ودقیقی راایجاب میکند که شقوق مهم واساسی صنایع مذکور راانتخاب نموده طرز ومقدار کمك ومعاونت را با آنها از نظر تخنیکی ومالی وهم از ناحیهٔ تشکیلات بارعایت اوضاع عمومی اقتصادی مملکت تعیین نماید ویك موازنهٔ درست دربین صنایع ماشینی ودستی بر قرار سازد.

تطبیق چنین یك پلان نظر به تشتت ذاتی صنایع مذکور ایجاد تشکیلات مناسبی را ایجاب میکند که درتمام نقاط مملکت رسیده بتوانند و در هرجا همان نوع کمکی راکه مورد ضرورت است فراهم کند.

وزارت صنایع ومعادن ازابتداء ملتفت این نکات بوده ولهذا قبل از همه توسط یك تعداد متخصصین که شعبات مختلف ملل متحد دراختیارش گذاشته بودند موضوع را بطور اساسی زیر مطالعه گرفت.

پس ازتکمیل مطالعات مذکور بکمك بانك زراعتی و صنایع دستی عملا دراین ساحه وارد گردیده وبیك سلسله عملیات شروع نموده بودبطرح یك

پلان جامع شروع نموده که درمدت چهار سال آینده درمعرض اجراء گذارده خواهد شد. خطوط اساسی پلان مذکـور پس از طی مراتب توسط جرا یـد باطلاع عامه رسانده خواهدشد .

کمکهای بین‌المللی در امور صنایع ومعدن :

موسسات بین‌المللی در بعضی شقوق تا یك اندازه باما کمك نموده اند مثلا شعبهٔ امداد تخنیکی ملل‌متحد درقسمت صنایع دستی با وزارت صنایع ومعادن معاونت نموده بعضی متخصصین را با فغانستان ارسال نموده وپارهٔ آلات وسامان تعلیمی وتجربی نیز فرستاده است . همچنان در قسمت وضع قوانین توسط متخصصین خود راجع بقانون معادن بما مشوره داده یك تعداد سکالرشپ‌ها درشقوق مختلف صنایع ومعادن توسط موسسهٔ ملل‌متحد واداره‌ٔ بین‌المللی کار حاصل کرده‌ایم که جوانان افغانی آن به‌توسعه معلومات وآموختن تکنیك‌های جدید درخارج مصروف میباشند. ماازین معاونت‌های موسسهٔ مذکور ممنون میباشیم‌وامید واریم که‌دامنهٔ همکاری هاروز بروز وسیعتر گردد .

دروغتیا وزارت

د وزارت کفیل — ع،ج، دکتور عبد الظاهر

معین — ع،ص، دکتور عبد الرحیم

د قلم مخصوص د مدیریت کفیل:

ص، محمد یعقوب

د پلټنې مدیر ص، عبد القادر

دفنی مشاوریت مدیر ••••••

د صحي چارو د ریاست کفیل:

ع ص، دکتور عبدالرحمن حکیمی

د نشراتو د مدیریت کفیل:

ص، محمد آصف عباسی

دصحی انجنیر مدیر:

ص، حاجی محمد

دبین المللی مدیر ص، محمدموسی

ع،ج دکتور عبدالظاهر

د ساری امراضو دکنترول او احصائیی مدیر ص، احمدعلی معاون دکتور

د احصائیې خانګی آمر	ص، عبدالقیوم
د تشکیلاتو لوی مدیر	ع، دکتور غلام ذکریا
د شفاخانو مدیر	ع، میرمحمدامین
د اکسریزاولابراتواردمدیریت کفیل	ع، عبدالاحمد
د صحی قوانینو مدیر	••••••
د مرکزی صحی لوی مدیر	ع، دکتورمحمدآصف فقیری
د اداری د ریاست کفیل	ع،ص حبیب الله
د مامورینو مدیر	ص، سید ایشان
د محاسبې او لوازمو لوی مدیر	ع، عبدالغفار

د جنسي محاسبې مدير	ص، عبدالقدوس
د نقدي محاسبې دمديريت کفيل	ص، حاجي محمدانور
د جنسي محاسبې دمديريت کفيل	ص، صمدعلي
د ترانسپورت دڅانګې آمر	ص، احمدعلي
د خريداري دمديريت کفيل	ص،عبدالاحمد
د تدقيق او معاينې مدير	ص، عبدالحبيب
د پانړو مدير	ص، عبدالخالق
دغاښونوجوړولود مؤسسا تو آمر	ع، دکتور عبدالغني
د ښځو د سناتوريم سرطبيب	ص دکتورمحمد موسی
د توبرکلوز دمجادلې آمر	ص، دکتورمیرغلام حیدر ماهر
دکابل دمحبس دشفاخانې سرطبيب	ص، دکتورمحمدسرور
د واکسين د تهيې آمر	ص،عبدالستار معاون دکتور
دکابل دا کسريز دموسسې آمر	ص،دکتور میرفخرالدين
داسپرت کشي دڅانګې آمر	ص، عبدالرحمن دواساز
دوړواوموروحمايې دڅانګې آمر	ص، محمد حبيب معاون دکتور
د ويدي کلنيك آمر	ص، دکتورمحمدانور
د لابراتوار آمر	ص، میرعبدالاحمد
د اکسريز آمر	ص، محمدجان

امور وزارت صحیه

اقدامات درقسمت طب وقایوی

مفهوم طب وقایوی درمملکت ماجدید است . طب معالجوی از هزارسال یاشاید ازبدوخلقت انسانی به وجود آمده وتوجه بیشتر بشر را بخود جلب کرده است.

نظر بگذشته درمورد طب وقایوی نشان میدهد ر قصهای حکیم جادوگر برای این بود که محیط مریض را ازعلل آلام پاك بسازد وبعد ازاینکه طب یونانی قبل ازتولد مسیح (ع) بدنیا آمده این مساله ازمحیط مریض دور گردیده وبه خود مریض متوجه شد. به عبارهٔ دیگر آن عصرعلت مرض را درخود مریض جستجو میکردند باین اساس مردم ازمحیط صرف نظرکردند وتااینکه درقرون اخیره علت مرض رادرمحیط مریض یافتند واین امر سبب بوجودآمدن حفظ الصحه محیطی ویاطب وقایوی شدوبالاخره فهمیده شد که اهمیت طب وقایوی بیشتر بوده وفوائد اقتصادی تری را دارا میباشد وازطرفی پرسونل کمتری بکار دارد. وزارت صحیه نیز دراین اواخرباین مساله مهم ملتفت شد چنانچه دوکتورانیکه تماماً درشق طب معالجوی تربیه میشوند مسائل طب وقایوی رانیزدرپروغرامهای فاکولته داخل نمودوهمچنین به تاسیس کورسهای عالی موفق گردید ...

وزارت صحیه درقسمت طب وقایوی که نزد مااهمیت بسزا وروز افزون داشته وبهر اندازهٔ که توان مالی وپرسونل فنی اجازه داده است به امراض مهمهٔ که درمملکت موجود بوده یکی بعدیگر بصورت توسعه وی مجادله کرده است.

مجادله باامراض

درسالهای گذشته امراض مهمهٔ ملاریا ـ حمای لکه دار ـ توبرکلوز چیچك ـ محرقه وغیره بیشترتوجه وزارت صحیه رابخود جلب کرده ومجادله های ضدملاریا وحمای لکه دار مخصوصاً بانتائج درخشانی انجامیده ولی بااینکه ازتعداد مصابین این دومرض خیلی کاسته شده وبا آنهم اساس مهم مجادله به امراض مذکور ازبین بردن ناقل مرض یعنی قلع وقمع ناقل مرض ملاریا

(پشهٔ ملاریا) ومحوساختن ناقل مرض حمای لکه‌دار (شبش) که در دوصورت باید ادویه ضد حشرات تطبیق گردد وزارت صحیه دو اساس مهم مجادله‌را مورد توجه قرار داده است :

۱ - باوجودیکه ازتعداد مصابین مرض بصورت فوق العاده تنقیص بعمل آمده است باآنهم برای اینکه مجادله بهمان شدت سالهای پار دوام داشته باشد روی این منظور مجادله حمای لکه‌دار که به‌فضل خدای متعال در این یکی دوسال اخیراز تعداد مصابین آن کاسته شده ولی طوریکه ملاحظه میگردد مجادله نه‌تنها به‌شدت سال‌اول ادامه‌دارد بلکه درپلان پنج ساله وزارت صحیه درنظر گرفته شده تا این مجادله به‌نقاط بیشتر مملکت توسعه یابد ثانیا ازآنجا که اساس دوم وبزرگ مجادله مراقبت ازتولید مقاومت در ناقل مرض علیه مجادله میباشد ومتاسفانه دراین اواخر تولید این نوع مقاومت درناقلهای مرضی ضد وسائل مجادلوی در بعضی ممالک بمشاهده رسیده ازاین رومجبور درمجادله‌ملاریا درسال جاری تغیرات مهمی‌رو داده است که باوجود ادامه نوع سابق که عبارت ازکنترول ملاریا توسط استعمال ادویه ضد پشه فعالیت جدید مجادلوی راکه عبارت ازجلوگیری مریض شدن پشه ویا به عبارهٔ دیگر تداوی منبع مرضی علاوه گردید به‌اصطلاح تخنکی نوع مجادله ازکنترول بهایراد یکاسیون یعنی امحای مرض تبدیل گردید .

مرض خبیث وخانمانسوز دیگریکه وزارت صحیه آنرا دشمن اول افراد این مملکت میداند، مرض‌سل یاتوبرکلوزاست وزارت‌صحیه کوشش کرداین مرض‌را ابتداء درمرکز سروی کرده وبرای تشخیص وتداوی ومجادلهٔ اصلی آن درمرکز مجادله توبرکلوز کابل پرسونل فنی را تربیه نماید تابعد از تربیه بایك تعداد کافی پرسونل بتوانند مجادله‌را به‌عین شرایط به‌نقاط‌دیگر مملکت توسعه بدهد. چون درمملکت ما مانند سائرممالك جهان‌ممکن نیست بستره‌های کافی درشفاخانه‌ها جهت تداوی این مرض احداث گردد لهذا دراواخرسال گذشته برای بار اول ذریعهٔ مرکز مجادله توبرکلوز تداوی

خانگی مریض ، طرزیکه ازطرف کمیتهٔ متخصصین توبرکلوز سازمان صحی جهان توصیه گردیده بود درشهر کابل شروع گردید. تربیهٔ این نوع پرسونل وقت کافی (یك یادوسال) بکار دارد اما دراثنای پیشرفت مجادله در شهر کابل پروگرام تربیوی این نوع پرسونل نیز توسعه می یابد. بالاخره مجادله دیگریکه توجه این وزارت رادر ظرف سال گذشته جلب نموده بود عبارت ازمجادله به امراض محرقهٔ - شبه محرقه - چیچك وسگ دیوانه که متاسفانه درسالهای گذشته مجادله به این امراض نتائج کاملا تسلی بخش بار نیاورد وبرای رفع علل مهمیکه در گذشته باعث ناکامی این مجادله ها شده بود وزارت صحیه را به اقدامات لازمهٔ آتی وادار ساخت :

الف) ساخت واکسینها - وزارت صحیه درسال جاری کامیاب شد تادرساختن واکسینهای ضدمحرقه- شبه محرقه - چیچك وواکسین سگ دیوانه تغیرات مهمه وارد نماید وواکسینها را بااصول جدید توأم باقوای متناسب آن تهیه وقبل ازتطبیق کردن توسطلابراتوار های بزرگ عالم امتحان وپس ازاخذ نتائج مثبتهٔ حاصله درمحل تطبیق وعمل قرار دهد . جای بسی مسرت است که فعلا درموسسهٔ تهیهٔ واکسین وزارت صحیه واکسینهای متذکره مساوی به استاندرد بین المللی آماده وتهیه میگردد ازاین رهگذر درآینده مجادله ها علیه این امراض موفق وکامیاب عملی خواهندشد؛ ازطرف دیگرچون وسائل حمل ونقل واکسین دراکثر حصص مملکت حسب دلخواه موجود نبوده ورسانیدن واکسین تازه تحت شرایط مخصوصه ازقبیل درجهٔ برودت درایام تابستان وغیره تااندازهٔ ناممکن بودازاین لحاظ اکثرمجادله ها مخصوصاً مجادله با مرض چیچك بی نتیجه میگردید وزارت صحیه پس ازاینکه واکسین خشك را توسط مؤسسه تهیه واکسین باتطبیقات تجربوی بدست آورد وثابت شد که واکسین خشك درخود پایتخت مملکت ما تولید وقناعت بخش بوده ومستلزم نگهداشت مخصوصه که برای واکسین عادی ضروراست نمی باشد از این رو امید است نتائج مجادله بعدازین بصورت خیلی بهتر دست بدهد . ناگفته نباید گذاشت

که مؤسسهٔ تهیه واکسین موفق شد در سال جاری برعلاوهٔ دیگر واکسین ها واکسین سگ دیوانه را به میتود جدید که قوهٔ آن بزودی از بین نرفته و برای ماها دوام کند تولید نماید به این اساس شش مرکز تداوی سگ دیوانه بصورت مجانی درهرات- مزارشریف - قندهار- پلخمری - جلال آباد و گردیز افتتاح گردیده است . در اینصورت امید است مجادله به این مرض مهلك برای آینده سهلتر شود .

مجادله به امراض امعائی از قبیل محرقه- اسهال- پیچش- طفیلات معائی وغیره که مخصوصاً درموسم گرما در اکثر نقاط مملکت تعداد زیاد مصابین را تشکیل میدهد . این قسم امراض اضافه تر در نتیجهٔ ملوث شدن آبهای مشروب سبزیجات واز اثر غیر فنی کثافات وغیره بوجود می آید. وزارت صحیه در نظر دارد مخصوصاً درشق صحی پروژهٔ دهکده حفرچاهای فنی و تعمیر مبرز های اصولی را عملاً به اهالی آموخته از فوائد آن مردم را آگاه سازد . تهیه آب مشروب و تعمیر مبرزهای صحی از مسائل مهمهٔ انجنیری صحی بشمار میرود که امید است پس از آنکه کورس سانیتیرین وزارت صحیه فارغ التحصیلان خود را درسال آینده بدسترس وزارت صحیه بگذارد این پروگرامهای مهمهٔ صحی حسب دلخواه بمعرض اجراء گذاشته شود ودر مقابل امراض متذکره مجادلهٔ مؤثر انهٔ صورت بگیرد

امور انجنیری صحی :

قبلاً وزارت صحیه يك انجنیر صحی برای امور صحت عامه شهر کابل از سازمان صحی جهان طلب کرد چنانچه انجنیر مذکور بکابل وارد و فعلاً در ریاست بنا روالی اجرای وظیفه میکند همچنین شعبهٔ انجنیری صحی جهة عملی ساختن پلان دهکده از نواحی شیوه کی- بگرامی- سیاه سنگ- چهار آسیاب و يك حصهٔ درهٔ اوگر برای آب رسانی و کنترول صحت در اهالی ومجادله از نشو و نمای مگس ساختمان بیت الخلاهای صحی و پودر پاشی نقشه برداری کرده وضمناً از قراهٔ شیوکی، سیاه سنگ -مموزی- سهاك قلعهٔ حسن خان بالا و پائین - ولایتی - بگرامی- چهار آسیاب ازاینکه بچه وسیله آب نوشیدنی خود را تهیه مینمایند احصائیه صحیح لازمه بدست آورده است ادارهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه باهمکاری

سا نیتیرین سازمان صحی جهان موفق شده است تا یك تعداد چاهای صحی وفنی برمه ئی برای استفادهٔ اهالی آنجا حفر وضمنا یك تعداد بیت الخلاهای صحی که از نشو ونموی مگس محفوظ میباشد تعمیر نماید . علاوتا این شعبه جهة تمدید نل آشامیدنی ریاست مرستون نقشه‌های لازمه تهیه و بدسترس ریاست موصوف گذاشته است . نا گفته نماندکه علاوه براین خدمات منظور اصل تهیه وتربیه پرسونل فنی است که عدم پرسونل فنی کافی طوریکه بارها تذکر داده شده ساحهٔ فعالیت وزارت صحیه رامحدود میسازد وبه‌مجردیکه تعداد این نفر فنی بیشتر گردد وزارت صحیه فعالیت خودرا توسعه خواهدبخشید . پلان ونقشهٔ تعمیرات ووسائل آبرسانی همه ازشعبهٔ انجنیری صحی وزارت صحیه صورت میگیرد .

تماس باموسسات صحی در خارج

وزارت صحیه برای پیشبرد مرام خودهمیشه داخل فعالیت بوده باموسسات خارجی تماس گرفته است واین تماسها اولتر از همه باموسسهٔ صحی جهان و یونیسف و (آی . سی . ای) بوده . چنانچه تا حال راجع بموضوعات آتی باموسسات متذکره داخل مفاهمه شده است :

۱ـ تأسیس مؤسسهٔ صحت‌عامه وزارت صحیه .

۲ـ پلان‌های دست داشتهٔ وزارت صحیه .

۳ـ مجادله مرض سل .

٤ ـ کمك‌های نرسنگ مربوط پلان پنجساله .

٥ ـ معاونتهای پلان احصائیه وی قسمت پلان پنجساله وزارت صحیه .

٦ـ هلت ایدجو کیشن .

درمجالس متذکره شخص وزیر صحیه نیز حضور داشته ومباحثات لازمه نموده ونظریات خودرا رسماً بدفتر منطقوی جنوب شرق آسیا ارسال نموده است . که در پلان پنجساله تحت اجراء قرار داده خواهدشد . علاوتا در سال جاری پلان آپریشن کنترول پروژهٔ توبرکلوز (تداوی مریضا ن خا نـگی توسط ایزونیازید) بین سازمان صحی جهان ووزارت صحیه ترتیب وامضاءشد . همچنین

براساس پلان پنجساله درمورد احتیاجات نرسنگ وتربیه پروگرام تربیوی نرسهای مردانه وزنانه قابله‌ها ومعاونین آنها باسازمان صحی جهان داخل مذاکره گردیدکه نظریات شان اخذ گردید.هکذادراثر مذاکرات بامشاورین احصائیه‌وی سازمان‌صحی جهان که‌دراین‌او اخر بکابل وارد شده بودند به منظورعملی‌ساختن پلان‌پنجساله درباره پیشرفت انکشاف احصائیه و فیات وتولدات وعلل‌فوت‌تاکنون درافغانستان وجودندارد باایشان داخل مفاهمه شدیم چنانچه پلان آپریشن‌آن ترتیب‌وتحت غوز میباشد ممکن است عنقریب به امضاء برسد ...

متعاقباً نظر به پلان پنجساله‌افغانستان‌دراثر مذاکراتی که باسازمان‌صحی‌جهان بعمل‌آمد پیشنهادات مارا به‌پیشرفت تعلیمات صحی عامه ترتیب و عنقریب دران‌باره اجراآت مهمه بعمل‌خواهد آمد ..

استفاده‌از مساعدت موسسهٔ‌صحی‌جهان ویونیسف

مساعدت هائیکه از موسسهٔ صحی جهان ویونیسف بدست آمده است ذیلا توضیح میشود :

در قسمت ملاریا :

علاوه بر کمکهائیکه برطبق پروگرام مرتبه‌ازچند سال باینطرف‌ادامه دارد در سال (۱۹۵٦) برای تحصیلات عالی یکنفر بصورت فیلو شب بین‌المللی برای مدت یکسال منظور گردیده بود که باساس آن دکتور موظف ریاست مجادله ملاریاء در شق مذکور اعزام شده است، وعلاوتا معادل مبلغ (٤٧۰۰۰) دالر سامان ولوازم مجادله از طریق یونیسف ارسال گردیده است .

در قسمت توبر کلوز :

برای مرکز مجادلهٔ توبر کلوز در سال (۱۹۵٦) تیم فنی سازمان صحی جهان مشتمل بر یکنفر متخصص توبر کلوز دو نفرنرسهای صحت

عامه و یکنفر تخنیشن اکسریز و یکنفر تخنیشن لابراتوار بوده علاوةً معادل مبلغ چهارهزار دالر سامان ولوازم نیزار سال گردیده است.

موسسه تهیه واکسین :

وزارت صحیه بایونیسف موافقه کرد تا عمارت مؤسسه تهیهٔ و اکسین را باالحاقیه های لازمه برحسب ایجابات فنی اعمار نماید و یونیسف تعهد نمود که در سال (۱۹۵٦) تخمینا بیست هزار دولار سامان و لوازم آنرا معاونت نماید چنانچه سامان ولوازم متذکره وارد و در موسسه تهیه واکسین بکار انداخته شده است علاوتاً در سال مذکور یك متخصص لابراتوار و برای پنج نفر فیلوشب نیز داده شده است .

معاونت در لابراتوار صحت عامه :

بر علاوهٔ ادارهٔ پروژهٔ سابقه در سال (۱۹۵۵) یك نفر تخنیشن لابراتوار (بین المللی) جهت تربیه و تعلیم کورس لابراتوار نیزاعزام نموده است .

اداره صحت (مشاور صحی) :

این پروژه از سال(۱۹۵۱) شروع و الی (۱۹۵۸) ادامه‌دارد، مصارف تخمینی آن (۵۲۵٦) دولار سامان‌ولوازم راکه‌درهرسال معادل سه صددولار میشود متقبل شده اند .

معاونت اداری :

این پروژه ازسال (۱۹۵۵) آغاز گردیده که مراد آن عبارت ازتربیه نفر در شق اداری صحت عامه میباشد وتاسال (۱۹۵۸) ادامه خواهدداشت معاونت سازمان صحی جهان در این شق در حدود معادل (٤۲۱٦) دولار می باشد .

توسعه و لایتی صحت عامه:

این پروژه که راجع به تربیه وتعلیم نرسها کورس قابله‌گی وحمایه. طفل و مادر در ولایت قندهار میباشد از سال (۱۹۵۵) شروع و تا سال

(۱۹۵۸) دوام میکند، معاونت آن در حدود معادل (۲۲۲۳٦) دولار تخمین شده است .

احصائیه های حیاتی وصحی:

در سال (۱۹۵٦) سازمان صحی جهان یکنفر متخصص احصائیه را به این وزارت اعزام کرد تا اخیر سال (۱۹۵۷) به کشور ما کار کند . معاونتیکه در این باره بعمل آمده در حدود معادل (۲۰۰۰)دولار سازمان ولوازم میباشد .

معاونت درموسسهٔ صحت عامه :

در سال (۱۳۳۵) یکنفر متخصص بمصرف سازمان صحی جهان بکشور ما اعزام گردید تادر پلان مؤسسه صحت عامه نظریات خود را ارائه نماید شخص موصوف وارد ونظریات خویش را در بارهٔ تاسیس نمودن مؤسسه صحت عامه تقدیم کرده است .

مکتب پرستاری مردانه :

در سال (۱۹۵٦) یکنفر معلم پرستاری سازمان صحی جهان وارد مملکت ما گردیده است .

معاونت تخنیکی

تعلیمات صحی :

وزارت صحیه در نظر دارد قلت پرسونل فنی خود را بادایر نمودن کورسهاازقبیل ریفرشر کورس، کورس قابله گی وسانیترین جبران نماید همچنان آرزو دارد تا کورسهای معلمین را در مؤسسات کار کنان قریه و پروژهٔ انکشاف دهاتی تأمین نماید و در تمام این شقوق تعلیمات صحی یکی از ضروریات وزارت صحیه محسوب میشود این پروژه ازسال (۱۹۵۷) آغاز خواهد شد .

حمایه‌مادروطفل:

معاونتیکه برای‌این مؤسسه منظوری داده شده معادل مبلغ (۱۵٦۰۰)

دولار بوده که از سال (۱۹۵۰) آغاز و تا سال (۱۹۵۷) ادامه دارد .
مرام این کمک محض حمایه مادر وطفل است .

حفظ الصحهٔ محیطی :

این پروژه از سال (۱۹۵٦) شروع و تاسال (۱۹۵۷) دوام خواهد داشت . مرام این پروژه انجنیری صحی بوده ومصارفیکه برای آن قایل شده اند درحدود (۱۵۳۳۲) دولار میباشد در سال (۱۹۵٦) درحدود یازده هزار دولار سامان ولوازم ارسال گردیده است .

معاونت به ښاروالی کابل :

درماه نومبر ۱۹۵۵ دراثر تقاضای وزارت صحیه یکنفر انجنیر صحی جهة اداره سانیتشن وسائل آبرسانی، وبدررفتها وجمع نمودن موادو دور انداختن (کثافات) ارسال گردید این پروگرام درسال (۱۹۵٦) شروع ومصارف آن بصورت تخمین (۱۵۸۹۷) دولار سنجیده شده است .

معاونت به مکتب مامورین صحت عامه :

این پروژه که برای خدمات صحی جامعه اشخاصی را تربیه مینماید که محیط مریض را تداوی کند یعنی محیط را از آلایشات ـ ملوثات پاك سازد تا مردم معروض خطر مکروب واقع نگردند پروژهٔ مذکور درسال (۱۹۵٦) آغاز و برای این منظور یکنفر معلم از طرف سازمان صحی جهان برای تربیه طلاب ارسال شده است که تاسال (۱۹۵۸) بوظیفه ادامه بدهد، مصارفیکه برای پروژهٔ موصوف قائل شده اند درحدود (۷۰۰۲) دولار میباشد وعلاوتاً معادل مبلغ یکهزار دولار سامان ولوازم رابدوش گرفته اند .

معاونت در کورس عالی :

وزارت صحیه آرزو دارد که پروگرامهای صحی را درسائر نقاط کشور پخش نماید بنا برآن به تربیه دوکتوران لائق مخصوصاً درشق صحت عامه که احتیاج شدید محسوس میگردد تا اصولهای مودرن کانترول صحت عامه را فرا بگیرند بهاین اساس درسال ۱۳۳۵ یك عده دوکتوران را دراین کورس

شامل و دو نفر پروفیسر نیز از سازمان صحی جهان برای همکاری و معاونت به این کورس وارد گردیده در نظر است در سال (۱۹۵۷) نیز این پروژه ادامه داده شود مصارف آن در حدود (۵۲۰۰) دولار تخمین شده است .

حمای لکه دار :

مجادله حمای لکه دار همه ساله در سرتاسر کشور مخصوصاً در موسم زمستان توسط پودر پاشی دی.دی.تی بعمل می آید .

معاونت یونیسف در سال ۳۵ عبارت از (مقدار ۶۰۰۰) پوند پودر دی دی تی تخنیکال وچهار صدعدد گن دستی میباشد .

تربیه دوکتوران و متخصصین

این موضوع نزد وزارت صحیه نسبت به تمام پروبلم های دیگر اهمیت بیشتر و بزرگتر را دارد زیرا در صورتیکه حکومت در توسعه بود جه وی وزارت صحیه هیچ نوع خود داری نکرده و در حقیقت تنها عاملیکه فعلا لیتهای وزارت صحیه را تا اندازهٔ محدود میسازد پرسونل فنی رسیده در شقوق مختلفهٔ طب است از قبیل متخصصین ـ داکترها ـ معاونین داکتر ـ قابله ها ـ تخنیشن های لابراتوار تخنیشن های اکسریز ـ متخصصین صحت عامه و غیره گرچه تربیهٔ متخصصین و داکترها بوزارت جلیلهٔ معارف متعلق و توسعه تربیوی در آن شقوق را وزارت معارف طبق خواهش وزارت صحیه در پروغرامهای پلان پنج سالهٔ خود در نظر گرفته است ولی یک تعداد پرسونل فنی دیگر هستند از قبیل مامورین صحت عامه، تخنیشنهای لابراتوار واکسریز و متخصصین مجادله به امراض ملاریا ـ حمای لکه دار ـ توبرکلوز وغیره چون وزارت صحیه مؤسساتی برای مجادله با این نوع امراض بدسترس خود دارد درضمن مجادله توسط متخصصین داخلی و خارجی برای اینکه بتوانند مجادله ها را در آینده قریب به نقطه دوردست مملکت توسعه بتواند کورسهای دائر نموده که از آن نتائج خوبی بدست آمده است .

وزارت صحیه در نظر گرفته است برای موفقیت در تطبیق پلان پنجسالهٔ صحی حتی الامکان تعداد مشمولین این کورسها را بیشتر ساخته و عندالضرورت

کورسهای جدیدی افتتاح نماید وزارت صحیه در پلان پنجسالهٔ تعمیر و تکمیل مؤسسه صحت عامه را نیز در نظر دارد.

البته تشکیل و تکمیل این نوع کورسها برای وزارت صحیه اهمیت حیاتی دارد زیرا این نوع پرسونل فنی برعلاوهٔ آنکه احتیاج شدید امروزهٔ مارا در توسعه مجادله‌های بزرگ ضد امراض رفع مینماید پرسونل بس مهم فردای مؤسسهٔ صحت عامه را نیز تشکیل خواهند نمود.

طوریکه اطلاع خواهند داشت تاکنون تربیه طبی در مملکت عزیز ما بیشتر در شقوق طب معالجوی بوده و متخصصینیکه مرض و عوامل مرضی را در محیط تجسس و تشخیص و بالاخره قلع و قمع نماید موجود نبود در حالیکه تربیهٔ مامورین صحت عامه برای جلوگیری از شیوع امراض خیلی‌ها لازم بوده وزارت صحیه آرزو داشت این قبیل پرسونل فنی را که در حقیقت عبارت از داکتران هستند که محیط مریض را معالجه نموده و یک محیط سالم برای ادارهٔ زندگی بشر بوجود می‌آورد هرچه زودتر تربیه نماید ولی از باعث نبودن معلمین لایق موضوع به تعویق افتاده بود بالاخره در اوائل سال جاری این کورس به اشتراک شانزده نفر متعلمین افتتاح و دائر گردید امیدواریم یک تعداد بیشتر متعلمین صنف (۹ و ۱۰) را در این کورس شامل سازیم زیرا پروژه های بزرگ صحی ما مخصوصاً پروژه های دهکده ها که در پلان پنجساله مقام برجستهٔ دارد بدون موجودیت این نوع افراد عملی نخواهد توانست ...

علاوتاً وزارت صحیه یک کورس عالی صحی در سال جاری دائر ساخت تا داکتران و متخصصین رسیده وزارت صحیه از یکطرف از پیشرفت های مهمه طب عصری معلومات حاصل نموده اصولهای طب وقایوی را بیاموزند تا در تطبیق پروگرامهای صحی در ولایات حسب مرام وزارت صحیه فعالیت نموده باشند در سال گذشته از آن استفاده شایانی بعمل آمده در سالهای آتی نیز این کورس ادامه دارد. همچنین وزارت صحیه آرزو دارد تعداد بیشتر متعلمین را در کورس های تکنالوژی معاونین لابراتوار ـ مفتشین قابلگی ملاریا و تخنیک اکسریز و غیره

همه ساله بپذیرد وامیداست وزارت محترمه معارف کما فی السابق در حصهٔ دادن متعلمین درکورس های فوق بما معاونت نماید . ضمناً برای پیشبرد سویهٔ خویش باموٌسسهٔ صحی جهان وموٌسسهٔ (آی . سی . ای) وموٌسسهٔ صحی جهان داخل مفاهمه شده یک عده دکتوران وغیره پرسونل بمصرف موٌسسات مذکور برای توسعه معلومات درشقوق مختلف صورفیلوشب اعزام شده اند .

اول ـ برای سه ماه درشق امراض زهروی درواشنگتن .

دوم ـ درشق ملاریا برای مدت ۵ ماه درهند ـ سیلون ـ عراق ـ یونان ـ ایتالیا و انگلستان .

سوم ـ برای مدت شش ماه درکورور هند .

چهارم ـ فیلوشب درشق سنیتیشن برای مدت نه ماه در بیروت .

پنجم ـ برای یکتعداد پرستاران درشق سنتیشن به تهران .

ششم ـ برای مدت دونیم ماه درشق توسعه پروژه انکشاف دهاتی صور فیلوشب درسیلون ـ برما ـ هند ـ فلپائن منظورشده است .

هفتم ـ چهارنفر دکتوران برای مدت سه ماه در شقوق اناتومی او جی ریدکشن وملاریا ، درسیلون وهند موافقت حاصل شده است .

هشتم ـ برای چار ماه صور فیلوشب درشق اداری به استرلیا موافقت حاصل شده است .

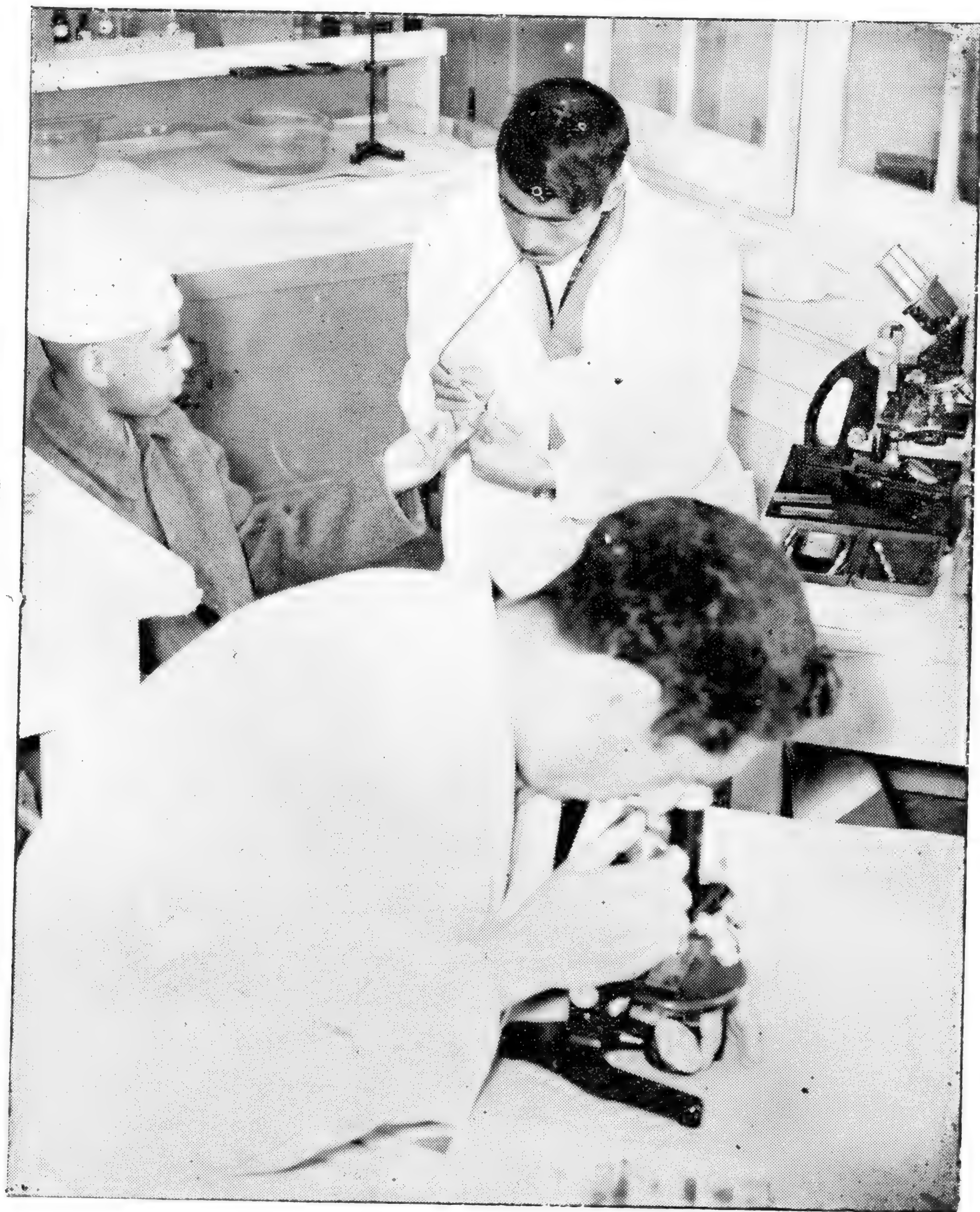
نهم ـ یکنفر صور فیلوشب در شق اداری حفظ الصحه عازم لندن گردیده است .

شفاخانه ها

در بارهٔ فعالیتهای شفاخانه ها که مربوط طب معالجوی است وزارت صحیه دراین قسمت به اساس پروگرامهای سالهای ما قبل اجرا آت مقتضیهٔ در زمینه تهیه و تدارک ادویه ما یلزم طبی شفاخانه ها ، طرز تداوی و معالجه افراد مریض ، مراقبت و کنترول شعبات صحی مربوطه ، از دیاد بستره در

شعبهٔ جراحی شفاخانهٔ علی آباد جراحان مشغول دقیق ترین عملیات دیده میشوند

لابراتوار تجزیهٔ خون وادرار (باکتر لوژی)

شفاخانه های غزنی ـ پروان ـ شفاخانهٔ زایشگاه کابل، افتتاح شفاخانه مستورات در گردیز و همچنین افتتاح شعبه دندانسازی مزارشریف واکمال بعضی تعمیرات مؤسسات صحی در ولایات موفق گردید . علاوتاً اقدامات لازمه افتتاح یك شفاخانهٔ ده بستره ای درکتواز نیز تکمیل گردیده است چنانچه سامان ـ لوازم و پرسونل فنی آن تهیه شده است . مخصوصاً در شق تشخیص بیشتر کوشش بعمل آمده ولابراتوار غزنی افتتاح دکتوران مؤظف مزار شریف ومشرقی نیزاعزام و عنقریب افتتاح خواهد گردید . وزارت صحیه دراین راه خدمات شایان تقدیری نموده وباهمکاری کامل اقدامات خود را بخوبی انجام داده درتامین و تجهیز سرویسهای مهم وا ضای صحی برای همه در نقاط مختلفه مملکت اقدامات مهم بعمل آورده وسرویسهای مجهز ومؤثری برای سلامتی ملت و صحت همکاری ایجاد و بکار انداخته است . علاوتاً دربعضی جاهائیکه شفاخانه وجود نداشته و ساکنین آن در معرض مریضی‌های خطرناك قرار میگیرند شفاخانه های سیار را بکار انداخته‌است تابااین ذریعه بتوانداحتیاجات بهداشتی ساکنین مناطق مزبور را تامین نماید .

احصائیهٔ امراض:

وزارت صحیه در شق احصائیه اهمیت خاصی قائل گردیده واین شق‌را که اساس تمام مطالعات عملی شمرده میشود قبلا دائر نموده بود خوشبختانه درسال جاری این دائره بیش ازپیش توسعه و انکشاف نموده و متخصصین احصائیه صحی که از طرف سازمان صحی جهان بعهده گرفته شده بود بدسترس وزارت صحیه گذاشته شده است . امیدقوی میرود که بزودی مطالعات اساسی تولدات ـ وفیات ـ امراض وعلل مریضی وغیره پروگرامهای صحی باید به‌آن استوار باشد تکمیل گردیده وفعالیتهای وزارت صحیه را به اساسات‌متین عملی استوار بسازد .

فعالیتهای نشراتی و تبلیغاتی

مدیریت نشریات کوشیده است همیشه بغرض جلب توجه مردم بامراض و علل آن فعالیتهای شعبات صحی مملکت مضامین عملی صحی در مجله روغتیا نشر و بمعرض استفاده عامه گذاشته است. علاوه برای اینکه اطفال مادران نیز بوظایف صحی و تربیوی خود مستشعر شده بایشان از راه تبلیغ صحی و تربیتی معاونت شده باشد مجلهٔ بنام روغتیا زیری بزبان ساده وعام فهم بصورت رایگان نشر مینمایند. و ضمنا به نشر پوسترها مقامات در جراید و رادیو کنفرانسها و نمایش بعضی فلم های صحی و تربیوی مفید نیز اقدام نموده است - علاوتا برای زیادت معلومات ارباب ذوق خاصه اهل طب کتابخانهای به جدید ترین سیستم دائر نموده است. هنوز هم وزارت صحیه باساحهٔ فعالیت خود دراین زمینه قناعت نداشته باین منظور باسازمان صحی جهان درتماس آمده و مبلغ صحی راخواهش نموده است که عنقریب وارد و شروع بکار خواهد کرد.

قوانین صحی وفعالیتهای وزارت صحیه درقسمت اکسریز ولابراتوار

برای اینکه امورصحی این وزارت اکسریز لابراتوار باساس قوانین صحی استوار گردد مجبور بودیم دومرحلهٔ مهمی راپیمائیم اول اینکه باید قوانین صحی بعضی ممالك دیگری که باوطن عزیزمامنحیث اموراجتماعی وکلتوری شباهت بیشتری دارد مطالعه و ترجمه گردیده و ازآن جمله موادیکه دروطن ماقابل تطبیق باشد مورد مطالعه قرار بگیرد و ثانیا مسائل خصوصی متعلق به جمله امور صحی مملکت بایدمورد بررسی قرار گرفته و مواد قانونی برای آن وضع گردد. یکنفر مشاور سازمان صحی جهان برای اساسات ابتدائی این مرام بزرگ بکابل وارد گردیده و موضوعات مهمهٔ این موضوع را باماموریں وزارت صحیه مورد مطالعه قرار داد وامیداریم در سال (۱۳۳٦) این مرام مهم وزارت صحیه جامه عمل بپوشد.

درقسمت اکسریزولابراتوار که برای تشخیص امراض درطب معالجه وی و طب و قایوی رول مهمی را می بازد مثلا معاینهٔ آبهای آشامیدنی ومعاینه مواد غذائی و غیره بموجودیت لابراتوار ها ضرورت بزرگی احساس میگردد همچنین برای مجادله توبرکلوز که یکی ازمسائل مهمهٔ آینده وزارت صحیه میباشد موجودیت اکسریزولابراتوار ها در همهٔ نقاط مملکت حتمی شمرده میشود. وزارت صحیه سعی نموده بمجردیکه از کورسهای تکنالوژی و لابراتوار ها وتخنیك اکسریز نفرفنی بدست بیاید لابراتوارها واکسریزها و غیره و سائل تشخیص را در نقاط مختلف مملکت دائر نماید. —

در سال جاری وزارت صحیه توانست یك یك لابراتوار مکمل در پلخمری ـ مزار شریف، گردیز ـ غزنی ومشرقی افتتاح نماید و همچنین یك دستگاه مکمل اکسریز دیگر برای کابل از خارج خریداری و عنقریب به نصب و تدویر آن موفق خواهد شد.

روزنتون

ریاست روزنتون از بدو تأسیس تا حال سه هدف مهم حیاتی را که عبارت از مسائل صحی ـ تربیوی واجتماعی میباشد تعقیب نموده است.

۱ـ فعالیتهای صحی :

الف) شفاخانه زایشگاه :

مؤسسه زایشگاه که همیشه برای بهبود اوضاع صحی مادران و اطفال مملکت خدمت میکند فعالیت امسالهٔ آن به پیمانهٔ خیلی وسیع صورت گرفته است. چنانچه کسانیکه از نزدیك مشاهده نموده اند اعتراف خواهند کرد که مؤسسه زایشگاه یکی از مراکز مهم صحی مملکت بشمار میرود تمام شعبات آن باآلات و لوازم طبی عصری مجهز بوده انتظام و رسیدگی در امور مراجعین از ممیزات این مؤسسه است.

البته دراینجا مراجعین به بهترین اصول پذیرفته شده ازطرف داکتران لایق معاینه وتداوی میشوند . علاوةً این شفاخانه و اقعات نور مل زایمان را ذریعهٔ دامسلری مدوایفیری (ویزت‌های قابلگی خانگی)وارسی کرده وواقعات غیر نارمل را ذریعه خودشفاخانهٔ زایشگاه تداوی ووارسی میدارند گویا باین اساس از بستر شفاخانه زایشگاه استفاده اعظمی بعمل می‌آید .
خدماتیرا که مؤسسه زایشگاه در طول سال ۳۵ به طبقهٔ نسوان افغانی مخصوصاً شهر کابل تقدیم کرده استاحصائیه‌آن‌حسب‌ذیل میباشد :
شق ولادی .

ولادتهای نور مال	۳۹٤ نفر
سزارین ها	۵۱ »
فورسپس ها	۲۲ »
مریضانیکه به‌اثر دردکاذب داخل بستره شده و بعداً صحت‌ازشفاخانه خارج شده	٦۹ »
هسترك‌تومی	٦ »
جملـــه	٥٤۲ نفر

مریضان ژینوکولوجی شفاخانه زایشگاه :

کورتاژ	٦۸ نفر
خون‌آمدنها	۷٦ »
وقائـع متفرقه	٥٦ »
سقط	۲٤ »
عملیات لاپراتومی	۷ »
جمله	۲۳۱ نفر

پولیکلنیك های ولادی شفاخانه زایشگاه :

طفلیکه جدیداً چشم بدنیا گشوده در آغوش پرستار «زیبزنتون»

اطفال کودکستان در حال صرف شیر

اطفال کودکستان یکی از رقصهای محلی‌را تمثیل مینمایند

	کلنیك شفاخانه زایشگاه	کلنیك جاده میوند	کلنیك معاینه خانه مرکزی
مریضان راجستری سابقه	۳۴۰۸ نفر	۲۱۶۹ نفر	۱۱۷۸ نفر
» » جدید	۱۰۳۳ »	۶۸۳ »	۳۲۷ »
» ژینوکلوژی سابقه	۱۷۶۱ »	.	.
» » جدید	۱۹۴۲ »	.	.
جمله	۸۱۴۴ نفر	۲۸۵۲ نفر	۱۵۰۵ نفر

نا گفته نگذاریم که در احصائیه فوق از ویزت های تکرار صرف نظر شده وصرف تعداد اصلی مریضان مدنظر گرفته شده است .

کورس قابلگی شفاخانه زایشگاه :

کورس قابله گی این مؤسسه در هذا سنه یك عدهٔ قابله را تحت تربیه قرارداده وهم یك عده قابله که دورهٔ تعلیمی کورس را به پایان رسانده بودند شامل دوره ستاژ نمود . در سال ۳۵ فارغ التحصیلان کورس در خود شفاخانه داخل وظیفه شدند . قرار است که در اواسط برج دلو همین سال یك عدهٔ متعلمات جدید به کورس مذکور شامل و پروگرامهای مخصوص کورس را بالای شان آغاز نمایند .

شفاخانه زایشگاه کابل فعلا دارای شصت بستر منظم بوده که هر یك آن به آلات وادوات عصری طبی مجهز میباشند . امیداست که درسالهای آینده دامنهٔ فعالیت این مؤسسه بیش از پیش وسیعتر گشته ومصدر خدمات زیادتر به جامعه گردد :

ب) پولی کلنیك اطفال ومراکز خیریهٔ روزنتون :

ریاست روزنتون در تأسیس پولی کلنیك های اطفال کوشیده است تا این مؤسسات مانند سائر شعب توسعه وانکشاف نماید .

درپولی کلنیك ها اطفال مریض مراجعه کرده توسط دوکتوران مؤظف معاینه وتداوی میگردند . برعلاوهٔ معاینات صحی اقسام مختلف ادویه ـ شیر ـ صابون ـ و ویتامین ها به قسم مجانی به اطفال داده میشود . همچنان به مادران اطفال توصیه های صحی اعطاء میگردد تا درمورد اطفال خود تطبیق نمایند .

ریاست روزنتون فعلاً دارای دو پولی کلنیك اطفال بوده که یکی آن درعمارت معاینه خانه مرکزی ودیگرآن درمعاینه خانه چمن حضوری دائر ومشغول فعالیت میباشند . در نظراست که درآیندهٔ قریب امور پولی کلنیك در مراکز خیریهٔ شیرشاه مینه ـ شهرنو وجادهٔ میوند نیزافتتاح و احتیاجات طبقات آن نواحی را مرفوع سازد .

احصائیه معاینات مراجعینیکه در پولیکلنیك های مربوطه از حمل الی اخیر جدی سال ۱۳۳۵ صورت گرفته مجموعا (۱٤۸۰۵) نفر میباشد .

ج) مراکزخیریهٔ روزنتون :

این مراکز نیز در تأمین صحت وقایه اطفال بمقا بل امراض تا اندازهٔ خدمت نموده است . دراین مؤسسات غالباً اطفال سالم تحت مراقبت وکنترول صحی قرار داده میشود بدین ترتیب اطفالیکه به فواصل معین در اینجاء مراجعه میکنند زیر مراقبت گرفته ودرتحت نظارت داکتربزرگ میشوند برعلاوه دساتیر مهم وتوصیه های مفید صحی از طرف مؤظفین این مراکز به مادران‌داده میشود تادرطرز تغذی پرورش وبعضی واقعات تشوشات هضمی وغیره اطفال معلومات کافی داشته باشند . دراین مراکز پودر ـ صابون و ویتامین ها نیز طور رایگان داده میشود تا درآنجاء تداوی گردند .

فعلاً ریاست روزنتون دارای چهار مراکزخیریه بود ودرنقاط مختلف و مزدحم شهر واقع شده اند تا مراجعین بسهولت و آسانی بآنجاء رسیدگی بتوانند . فعالیتهای مرکز خیریهٔ جاده میوند شهر نو و مرکز خیریهٔ شیرشاه مینه و مرکز خیریه شهرآراء در طول سال (۱۳۳۵) قرار ذیل است .

۱ـ تعداد عمومی مراجعین مراکزخیریه ازحمل‌الی برج جدی‌سال ۱۳۳۵	۲۳۱٦٦	نفر
۲ـ تعداد استفاده‌کنندگان شیرسیکم	۱۷۸۸٦	»
۳ـ » » » » » خالص	۱۷٦۰	»
٤ـ » » » » » صابون	۱٦٤۳۸	»
۵ـ » » » » ویتامین‌ای‌دی	۸۳۰۹	»

٦ـ مصرف شیر سیکم عبارت از	٤٤١٢٤ پوند
۷ـ « « خالص	۱۹۳۸ «
۸ـ « صابون	١٦٤٣٨ کلچه
۹ـ « ویتامین ای ٠ دی	۲۷۹۲۷۰ کپسول

د) لابراتوار مرکزی صحت عامه :

شعبات مختلفهٔ این موسسه که با بهترین وعصری ترین آلات ولوازم عصری مجهز است یك قسمت بزرگ احتیاجات طبی مراجعین خود را مرفوع میسازد.

در هریکی از شعبات لابراتوار وظیفه داران لائق و آزموده با کمال احترام وشفقت از مراجعین خود پذیرائی کرده وازخواهش شان رسیدگی مینماید.

شعبات مختلفهٔ این مؤسسه :

شعبه سیرولوژی ـ شعبه هماتولوژی ـ شعبهٔ باکترلوژی ـ و شعبه کیمیاوی حیاتی .

معاینات مختلفیکه در ظرف سال ۱۳۳۵ بعمل آمده است :

شعبه سیرولوژی	٦٦٣٧ نفر
« هماتولوژی	۲۷۰۰ «
« باکترلوژی	۱۸٦٦ «
« کمیاء حیاتی	۱٦۰۹ «
جمله	۱۲۸۲۲ «

قسمت تربیوی واجتماعی

وړکتون های روزنتزن :

البته واقف خواهند بود که وړوکتون (کودکستان) درممالك متمدنه یکی ازبزرگترین ومهمترین موسسات تربیوی بشمارمیرود چه دراینجاست که اطفال یانسل آینده اساس زندگی اجتماعی را که در حیات شان رول بس بزرگی را بازی میکند قرارمیگیرند.

ریاست روزنتون در تشکیل وتوسعه کودکستان های مربوطه روی همین منظور در نظر گرفته شده و به اساس همین فلسفهٔ اجتماعی داخل فعالیت گردیده است پروگرامهای متنوعه که در وړوکتون‌های روزنتون مورد تطبیق قرار میگیرد اساس تربیه آینده اطفال راتشکیل میدهد. اطفالیکه دراین موسسهٔ شامل میشوند عموما سنین شان برای شمول به مکاتب ابتدائی مستعد نمی باشد ازهمین سبب است که تدریس به نوعیکه در مکاتب معمول ومتداول است در کودکستان‌ها وجود ندارد چون آنها برای خواندن و نوشتن وغیره آماده نمی‌باشند لهذا به‌عوض خواندن و نوشتن فعالیتهای تربیوی دیگری ازقبیل موسیقی، ترانه‌خوانی، جمناستیك ـ كاردستی ـ افسانه‌ها وغیره تطبیق میگردد

اطفال کودکستان تحت انتظام صحیح مشغول آتن ورقص دیده‌میشوند

این همه بذات خود یکنوع تربیهٔ مخصوصی را به اطفال وانمود میسازد. برعلاوه پروگرامهای مختلف ورنگارنگیکه دراثنای جشن‌های اطفال ازطرف اطفال وړوکتون‌ها به منتهی انتظام ودسپلین تطبیق گردیده خاطرات خیلی خوشی را باقی گذاشته است.

فعلا ریاست روزنتون دارای دوکودکستان که یکی آن بنام حمید وړوکتون در جادهٔ ولایت ودیگری بنام ناز وړوکتون در شیر شاه مینه واقع است، میباشد.

درسال جاری به تعداد دوصد نفر طفل درحمید وړوکتون و به تعداد یکصد نفر دیگر درناز وړوکتون تحت تربیه گرفته شده اند که ازآنجمله به تعداد (۶۲) نفر اطفال ازکودکستان حمید وبتعداد ۴۰ نفر ازکودکستان نازو که دورهٔ معینه کودکستان راسپری نموده وآمادهٔ شمول مکتب شدند، بوزارت جلیله معارف معرفی گردیدند تا به مکاتبیکه قریب منازل شان باشد داخل نمایند ودرعوض آنها یك تعداد اطفال دیگر شهر خاصه اطفال غریب شهر تحت تربیه قرار داده شوند.

توسعه وانکشاف این موسسات تربیوی درنظر گرفته شده وامید قوی میرود که درآینده قریب کودکستان عصری با تمام لوازم مخصوصه درنقاط مختلف مملکت بوجود آید.

ریاست روزنتون وموسسه صحی جهان

ویونیسف

ریاست روزنتون درقسمت فعالیت‌های صحی اضافه ترممنون معاونت ومساعدت هائیست که ازطرف موسسه بین‌المللی یونیسف وموسسه صحی جهان صورت گرفته چه امداد موسسات متذکره که وقتاً فوقتاً بعمل آمده دامنهٔ فعالیتهای روزنتون راوسیعتر گردانیده است.

کمکهای این موسسات عبارت ازپرسونل طب ـ آلات و لوازم طبی اقسام ادویه جات ویتامین‌ها ـ شیرپودر ـ صابون وغیره میباشد این مساعدتهای شعبات زایشگاه لابراتوار پولی کلنیک‌های اطفال ومراکز خیریه روزنتون راتقویه داده ودرظرف چند سال نتائج بس مفیدی را بار آورده است .
ریاست روزنتون نیز برای رفاهیت پرسونل سازمان صحی جهان ویونیسف اقدامات موثری نموده ودرقسمت احتیاجات ضروریهٔ آنها که عبارت از تهیه منازل ـ مصرف ترانسپورت ـ محروقات وغیره میباشد صرف مساعی نموده ووسائل استراحت آنها رافراهم آورده است.

موفقیتهای ریاست مجادلهٔ ملاریا

کمك‌ها ومساعدتهای راکه ادارهٔ یونیسف ازقبیل دی·دی·تی ـ ادویه ـ سامان دواء پاشی وموترهامعهٔ سامان به‌این‌موسسه داده به‌سه نوع آتی میباشد:
۱ ـ یك اندازه سامان واموال رادراواخر سال ۳٤ به‌این ریاست داده بودکه درسال ۳۵ به‌حساب امدادیهٔ مذکور معامله شده است ...

۲ ـ یك مقدار دی دی تی وسامانیرا که درسال جاری کمك شده بود درسال ۱۳۳۵ بحساب امدادیهٔ ادارهٔ موصوفه معامله شده است .

۳ ـ یك اندازه مال راموسسه مذکور بریاست مجادله داده این اموال درپشاور واصل ویاجدیداً بکابل‌وارد شده باشد که این اموال نیز به اعانه موسسه متذکره قید شده وپس ازوصول مال بل و بیجك بحساب شان معامله خواهدشدسه نوع امدادیهٔ فوق موسسه موصوفه‌را بصورت‌قیمتدارذیلاً توضیح میکنیم:

الف) امدادیهٔ سال ۱۳۳٤ که به‌سال ۱۳۳۵ بحساب یونیسف معامله‌شده (۱۸۷۸۹۹۸ر۲۷) افغانی .

ب) امدادیه سال ۱۳۳۵ که بحساب یونیسف معامله شده است. ازدرك سامان موتر (۵٤۹۰۱ر۳٦) افغانی

سامان ذیل که اغلب آن مواصلت و بعضی درپشاور رسیده است وعنقریب بکابل مواصلت خواهد کرد بحساب سال (۱۳۳۵) معامله خواهد شد.

۱ - دی دی تی	۸۲۱۲۷۰ر۵۸ - افغانی
۲ - ادویـه	- ۸۵۹۱ر۰۵ - »
۳ - سامان دواپاشی	۱۳٤۳۱ر٦٦ »
٤ - موتر	- ۷۷۰۲۳۵ر۷٦ - »
۵ - سامان موتر	- ۱۱۹٦ر۰۸ - »
جمله شد	۱٦۱٤۷۱۵ر۱۳ »
جمع کل	(۳۵٤۸٦۱٦ر۷٦) افغانی

طوریکه قبلا درجملهٔ کمک‌های سازمان صحی جهان ویونیسف نیز گفته است همچنین ازجمله دکتوران لایق آن‌موسسه طور فیلوشب به صوب دهلی یونان ایطالیاء ولندن عازم شده‌اند .

علاوةً دکـتور ویشواناتای هندی کـه از طرف سازمان صحی جهان بکابل آمده بود که ازنزدیك صورت کنترول و مناطن ملاریائی افغانستان را مشاهده وملاحظه نماید، نظریه دادند که در دو منقطهٔ مشرقي وقطغن باید امحای ملاریاء شروع شود بعد ازدکتور موصوف به‌برج میزان سال جاری یك هیأت تحت ریاست مستر اوری ژان انگلیسی(ملاریا لوجست) که اعضاء آن مستر بیوتی کـه سویسی (انتوما لوجیست) ومستر ستیفف امـریـکائی (انجنیر صحی)ومستر پیتر بلزانگلیسی (مستحضرملاریا) ومس لووی انگلیسی (معاینهٔ لابراتوار) بودندپس ازسروی منطقهٔ لغمان‌درمشرقی‌ومناطق‌خان‌آباد وقندوز درولایت‌قطغن نظریات‌خویش را راجع به‌امحای ملاریـا ئی دو منطقهٔ فوق بریاست‌مجادله ملاریا تقدیم نموده‌اند به‌تعقیب هیات ثانوی پرو فیسور جیولی‌لی ایتالوی بکابل تشریف‌آورده‌و نظریهٔ‌دکتورویشواناتای و نظریات هیـأت دومـی را تـائید نموده و نـظر یه دادند کـه بـایـد متخصصین

افغانی فعلی مجادلهٔ ملاریا جهة تحصیل درشق امحای ملاریا در مناطق مختلفهٔ هندوسیلون اعزام گردند تادر آینده ازمعلومات جدیدهٔ خود برای امحای ملاریا استفاده کرده بتوانند .

برحسب نظریهٔ پروفیسور موصوف عنقریب دونفرمتخصص ملاریا یعنی دکتور غلام حیدر ودکتور غلام سخی طورفیلوشپ ـ ازطرف سازمان صحی جهان به‌هند وسیلون وهمچنان عبدالکریم انتومالوك ودکتور عبدالرحیم ارجمند به‌دهلی جدید سفرمینمایند .

الف) اجراآت مجادله ملاریا در مملکت درسال ۱۳۳۵ بطور اختصار قرار ذیل است :

	تعداد نفوس	تعداد سطح سپری شده
۱ـ ولایت مشرقی ـ	۲۵۱۶۳۱	(به‌شمول مناطق جدید) ۷۷۹۶۷۴۶
۲ ـ « قطغن ـ	۳۷۷۳۰۰	» ۱۷۷۸۰۴۳۵
۳ ـ « کابل وپروان	۴۲۸۴۱۰	۵۳۷۶۰۷۸
۴ـ حکومت اعلی گرشك	۱۳۰۵۲۸	۴۶۵۳۳۰۵
۵ ـ ولایت قندهار	۱۰۹۳۱۱	به‌شمول مناطق جدید ۳۸۴۶۲۱۶
۶ ـ « جنوبی	۸۷۰۰۰	» ۴۳۸۷۵۰۰
۷ـ « مزارشریف	۴۸۰۴۰	۱۶۳۹۶۴۰
۸ ـ « هرات	۱۵۳۹۶۷	به‌شمول مناطق جدید ۸۲۶۸۴۵۰
	۱۵۸۶۱۸۷ نفر نفوس	۵۳۸۴۶۸۲۰ متر مربع سطح

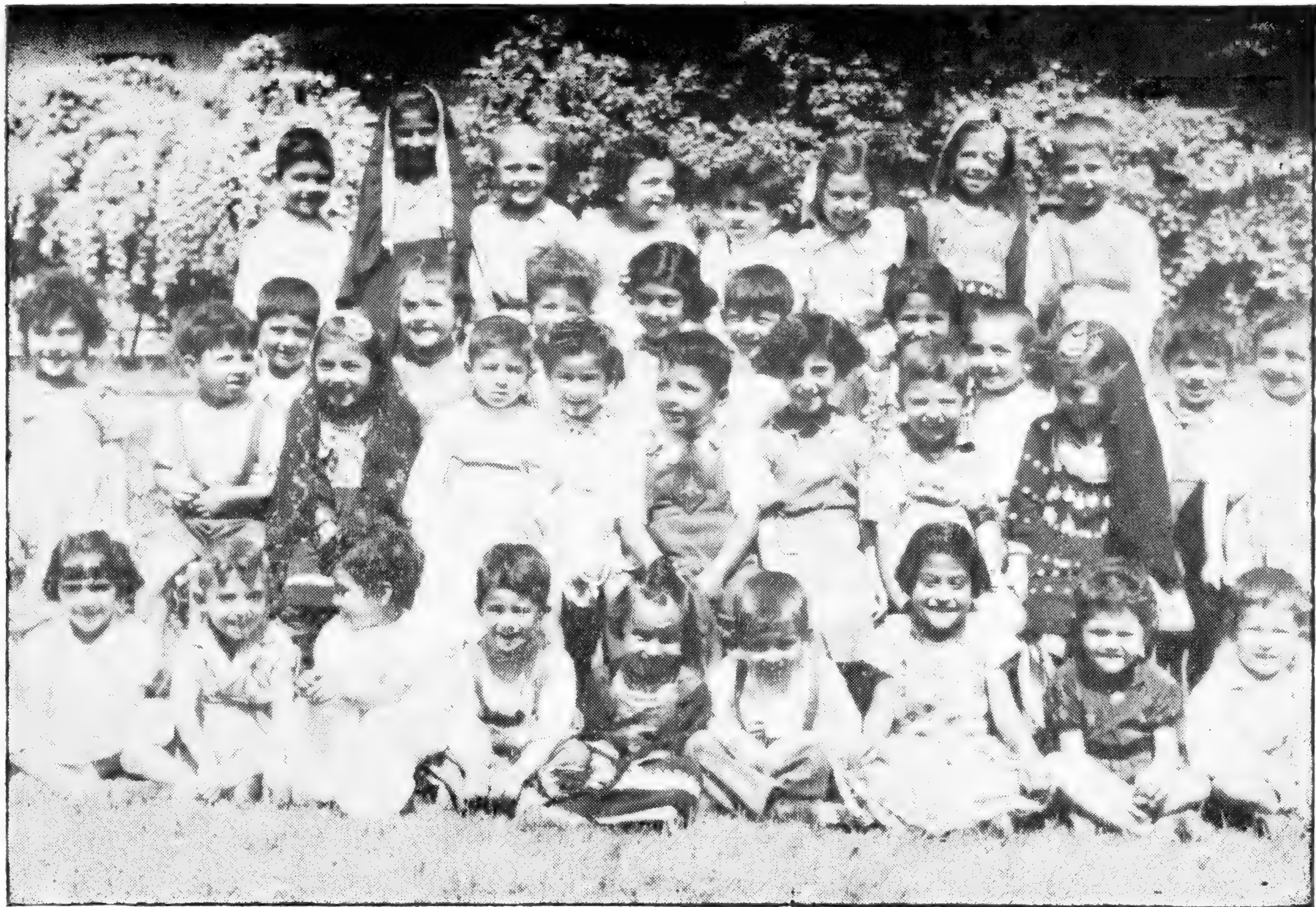
پس مجموعه سطح سپری شده مملکت ۵۳۸۶۸۲۰ متر مربع ومجموع نفوس تحت کنترول ۱۵۸۶۱۸۷ نفر میباشد که این ازدیاد مناطق و نفوس جدید را دراکثر ولایت قرار یکه فوقا اشاره گردیده در بردارد .

از آتن های ملی سمت شمال مملکت توسط یکی از اطفال کودکستان

یکی از اطفال پنجشیر درحالیکه «دف» بدست داشته و بسوی کمرهٔ عکاسی خیره شده

یکعده از اطفال کودکستانهای مرکز کابل

ب) نتایج مجادله ملاریا درمملکت قرار سروی‌های عملیات ادویه پاشی (معاینات علمی طحال وخون)درخزان سال جاری به‌مشاهده پیوست سقوط بارز مکرطحال ومکرپرازیت وضخامه متوسط طحال ملاریارا در تمام نقاط تحت کنترول مملکت نشان‌میدهدکه‌این‌تفاوت بامقایسه سال جاری با گذشته مشهوداست .

نوت:

صورت مجادله ملاریا درشهرکابل باطرز مجادلهٔ ملاریاء درولایات مملکت فرق دارد یعنی درولایات علیه‌پشه کاهل‌مجادله میشود از آنرو تمام منازل ذریعه‌دی.دی.تی‌دواپاشی میگرددچون اجرای‌این‌طریقه در شهر کابل مشکل‌ومصرف‌زیاد دارد لذادرشهرکابل علیه لاروای پشه (چوچه‌پشه) مجادله به‌عمل‌می‌آید که بنام آنتی لاروایاد میشود وغرض ازان کنترول یعنی تیل‌باشی آبهای ایستاده که منبع ومنشاءپرورش‌لاروای پشه‌است‌میباشد.

درسال ۱۳۳۵ مانندسالهای گذشته درشهرکابل و اطراف قریب آن‌علیه ملاریاوپشه مجادله به‌عمل آمده‌است که‌دراثرآن تمام‌آبهای ایستاده خندق ها بشمول جویها ودریای‌کابل وچمن‌های‌اطراف‌شهر کابل مانند چمن حشمت‌خان - چمن‌وزیرآباد-چمن‌بینی‌نیزار وغیره هفته یك‌بار دواپاشی گردیده وسطح مجموعی‌آب‌کنترول‌شده تقریبا ۱۰۶۹۹ ایکر میباشد وسه لك نفر ازملاریا وقایه‌گردیده‌است. شهرپلخمری نیز مانند شهرکابل بصورت انتی لاروکنترول میشود.

می‌آییم به‌مجادلهٔ توبرکلوز : این‌مؤسسه که اساس‌تاسیس‌آن بذات خود موفقیت بس‌بزرگی بوده ومرام آن‌طوریکه در بالا نیز گفته‌شد مجادله بمقابل مرض خانمانسوز سل‌است . تشخیص‌مرض سل بصورت‌صحیح تنها ذریعهٔ گوشکی های یك دکتور ممکن نیست بل‌وسائلی بکار دارد که ذریعهٔ آن بتوان

مریض سل را نسبت به دیگر امراض تشخیص نمرده ازینجاست و زارت صحیه لزوم تاسیس همچه یك مؤسسه راکه با وسائل تخنیکی عصری مجهز بوده و به تمام معنی بتواند بمقابل این مرض دشمن بشر مجـادله نماید لازم دانسته و اینك مؤسسه متذکره به اساس این منظور داخل اقدامات و فعالیت بوده و اجراآتیرا که درظرف سال جاری بعمل آورده است ذیلا جهت مزید معلومات توضیح می گردد.

تعداد مراجعین که بالای شان تعامل توبرکولین اجرا شده است (۱۱۲۷۶) نفر.
کسانیکه از ششهای شان فلم کلان اخذ شده (۱۱۸۳) نفر.
مراجعینیکه فلور سکوبی شده اند: (۱۶۳۸) نفر.
زرع بلغم (۳۶۷) نفر
زرع مکروب از لعاب حنجره (۲۰۶۹) نفر.
تعداد مریضانیکه بلغم شان مثبت ثابت شده (۱۸۲) نفر
کسانیکه واکسین بی.سی.جی تطبیق شده اند (۲۲۰۲) نفر

علاوه براجراآت فوق موسسه مرکز مجادلۀ توبرکلوز برحسب پلان توسعه وی دراین اواخر به تداوی خانـگی نیز پرداخته و به این اساس در یکی از گوشه های شهر که مشتمل بر نواحی دروازۀ لاهوری ـ شاه شهید (ع) و یك قسمت جادۀ میوند میباشد سروی خود را نموده است قرار معلوم دراین نواحی (۷۱) نفر کـه بمرض مذکور مبتلا بوده و این اشخاص منبـع انتشار انتان برای سائر خانواده ها و محیط میگردند از یك طرف درخانه های شان تحت تداوی مجانی قرار داده شده ـ روزانه یك مقدار ادویه ـ ویتامین و شیر ذریعه موظفین موسسۀ درخانه ها یشان توزیع میگردد. وازطرف دیگر این نوع مریضان جهة معاینات مزید تر درمرکز مجادله خواسته میشوند. نا گفـته نماند کـه درجمله و زیت کنندگان خانـگی پرستار ودوکتور ریپبلك هلت سازمان صحی جهان نیز اشتراك داشته وادویۀ که توزیع میگردد ازطرف موسسه یونیسف پرداخته میشود.

دکرهڼی وزارت

تشکیل:

وزیر ع،ج میرمحمدیوسف

معین ع،ص غلام صدیق

ع،ج میرمحمدیوسف

دقلم مخصوص مدیر:

ص،سیدمحسن

د نشریاتو او د کرهڼی د مجلې مسؤل مدیر:

ص،حسن (پرویز)

د خارجی دارتباطاتو لوی مدیر:

ع غلام نقشبند

دمجادلې لوی مدیریت:

آمر:

ع،ص محمدکریم (ضیائی)

فنی لوی مدیر ع مسجدی

اداری مدیر ص محمدیوسف،

دحیواناتو دروزنی او بیطاری لوی مدیریت:

آمر ع،ص دادمحمد

د بیطاری مدیر ص،میرک شاه (شریفی)

داگرونومی لوی مدیریت:

داوی مدیر کفیل ص،محمدیاسین (مائل)

اداری مدیر ص،محمدهاشم

د زنبورعسل او پیله وری مدیر ص،خواجه عبدالرؤف

داداری لوی مدیریت :

لوی مدیر	ع، عبدالقدیر
د محاسبې او لوازمو مدیر	ص، عبدالاحد
د جنسي مدیر	ص، غلام عباس
دذاتیه مدیر	ص، محمداکبر
د پانړو مدیر	ص، غلام حسین
د ترانسپورت مدیر	ص، مسجدی

هیأتهای اتحاد شوروی وافغانستان قرار داد (مجادله علیه آفات زراعتی) را امضاء میکنند

جلالتماب چوئن لای درموزیم کابل

امور وزارت زراعت

اصلاح وانکشاف امور زراعتی

بمنظور اصلاح جنس نباتات و مطالعات علمی و فنی و انکشاف امور زراعتی مملکت بصورت اساسی وزارت زراعت اولا تجربه گاه مرکزی کابل را جهت اصلاح نباتات که از حیث احتیاج زراعتی و اهمیت منطقه لازم میداند توسعه داده و برای تاسیس تجربه گاه ولایت قطغن مطالعات مقدماتی را تکمیل و عنقریت شروع بکار خواهد نمود تا هر کدام در شقوق مختلف زراعت وحیوان داری عملا بکار اقدام نماید. درین تجربه گاه که متدرجا امور علمی آن از قبیل تجارب و مطالعات وسعت اختیار خواهد نمود پس از اخذ نتایج مثبت تخم و بذرهای نباتات اصلاح شده وهم حیوانات نسلی بدسترس زارعین و مالداران مملکت گذاشته خواهد شد .

چنانچه در بارهٔ اصلاح و انکشاف زراعت و تربیه آن درسال ۱۳۳۵ اقدامات ذیل صورت گرفته :

الف :درتجربه گاه مرکزی علی آباد که توسط متخصصین امدادتخنیکی یونو و ادارهٔ همکاری بین المللی امریکا بکار انداخته شده تجارب ذیل بعمل آمد :

۱ـ بذر انواع غله از قبیل گندم ـ جواری ـ سبزی ها علوفه جهت خوراکهٔ حیوانات و بعضی نباتات مفیدهٔ دیگر بعمل آمده که در سال ۱۳۳۵ بتعداد (۲۶) نوع گندم داخلی و خارجی بمنظور مقاومت بمرض سرخی و موازنه حاصلات و به تعداد (۴۹) نوع جواری زود رس و دیر رس جهت تطبیق تجارب از حیث ازدیاد محصول و به تعداد (۴۰) نوع سبزی و (۲۵) نوع گیاه و (۱۶) نوع شبدر و رشقه جهت خوراکهٔ حیوانات در تجربه گاه بذر گردیده که مطالعات در اطراف مقدار حاصل و مطابقت آب و هوای محیط و غیرهٔ آنها جریان دارد .

۲ ـ یك تعداد زیاد تخم و خستهٔ اشجار مثمر وغیر مثمر داخلی وخارجی و بته‌های زینتی بمنظور استفادهٔ مردم بذر گردیده ۰
۳ ـ به تعداد (۱۰۰۰) نهال سیب از بهترین انواع سیب گرد و نواحی پیوند گردیده ۰
٤ـ به تعداد (٤٥۹۳۲) نهال اصلاح شده بمردم توزیع شده ۰
٥ـ مسایل آبیاری ـ طرز آبیاری ـ مقدار آب ـ تعداد آبیاری برای انواع مختلف غله‌جات ـ سبزیجات علوفه وغیره در تجربه‌گاه تحت مطالعه گرفته شده ۰

ب : در تجربه‌گاه قطغن که ط.ق پلان پنجساله در امور اصلاح پنبهٔ قندزی و لبلبوی بغلان بیشتر اهمیت داده شده وزارت زراعت در بارهٔ پنبه و لبلبو تجارب ذیل را بعمل آورده :

۱ـ تجارب جنس های پنبه در قندز :

چون از یکطرف تقاضای بازار دنیا برای جنس‌های پنبهٔ اپلیندامریکائی بیشتر بوده و از طرف دیگر که آب و هوای شمال افغانستان برای زرع همچو جنس‌ها خیلی مساعد میباشد وزارت زراعت برای یافتن جنس بهتر و پر حاصل، یك‌سلسله تجارب را در قطغن ادامه داده چنانچه درسال ۱۳۳٥ شش جنس ذیل در تجربه گاه قندوز در محل تجربه قرار گرفته‌است :

۱ ـ اکالا نمبر ۱٥۱۷
۲ ـ کوکو نمبر ۱۰۰
۳ ـ دلتا پاین ایند نمبر ۱٥
٤ ـ امریکائی مروجه ۰
٥ ـ روسی نمبر ۱٦۰۲
٦ ـ اکالای نمبر ٤٤
۷ ـ اکالای نمبر ٤۲

پنبهٔ اکالای نمبر ٤٤ در سال ۱۳۳٥ که سال اول تجربه آن بود نسبت

به جنس امریکائی مروجه که بیست سال میشود در قطغن عمومیت دارد ۳۳ فیصد حاصلات بیشتر داده و این امر واضح است که یك سال تجربه کافی نبوده و برای نتیجهٔ مثبت آن اقلا سه سال تجربه باید شود علاوه بر کمیت جنسیت اکالای نمبر ٤٤ در اثرخواص تکنالوجی نسبت به امریکائی مروجه بهتر است برای اینکه تجارب این جنس پخته را تحت شرایط و وسایل در دست زارع نیز امتحان کرده بتوانیم مقدار دوتن ازین تخم برای سال ۱۳۳٦ به امریکا امر خریداری داده شده در حالیکه تجارب آینده نتیجه مثبت بدهد زرع نوع مذکور عمومیت داده میشود .

چون وقت بذر مناسب در حاصلات پنبه اثر بارزی داشته وجنس های پنبهٔ آپلیند امریکائی عموماً از ۱۸۰ تا ۲۲۰ روز برای پخته شدن خود ضرورت دارد، لهذا لازم است وقت مساعدی برای بذر انتخاب گردد که خوف بارانهای متواتر بگذرد وهم این نکته فراموش نشود که اگر وقت بذر به تعویق انداخته شود مدت کم برای نموی آن باقیمانده ودر اثر برودت هوا در تیرماه اکثراً کوکله ها در بته ها خراب شده و به پخته شدن نمیرسد ودر حاصلات کسر وارد میکند پس برای یافتن وقت مساعد به یك سلسله تجربه ضرورت است واین تجارب درقطغن چندیست دوام داشت درسال ۱۳۳۵ دراوقات مختلفهٔ ذیل بذر پنبه تحت تجربه گرفته شده بود :

۱ــ ۱۵ حمل .
۲ــ ۳۰ حمل .
۳ــ ۱۵ ثور .
٤ــ ۳۰ ثور .
۵ــ ۱۵ جوزا .

درقطغن بذر پنبه ازاواسط حمل شروع وتا ۱۵ جوزا دوام میکند لاکن بذر پنبه دراواخر ثور بکثرت به نظر میخورد وحتی در جوزا نیز بذر مینمایند.

قراریکه درسال ۳٤ تجربه بعمل آمده اگر ۳۰ ثور رامعیار مقایسهٔ خود قرار بدهیم زرع پنبه از ۱۵ ثور ۳٤ فیصد ، ۳۰ حمل ۵۲ فیصد و ۱۵ حمل ۸٦ فیصد نسبت به بذر ۳۰ ثور حاصلات بیشتر داده

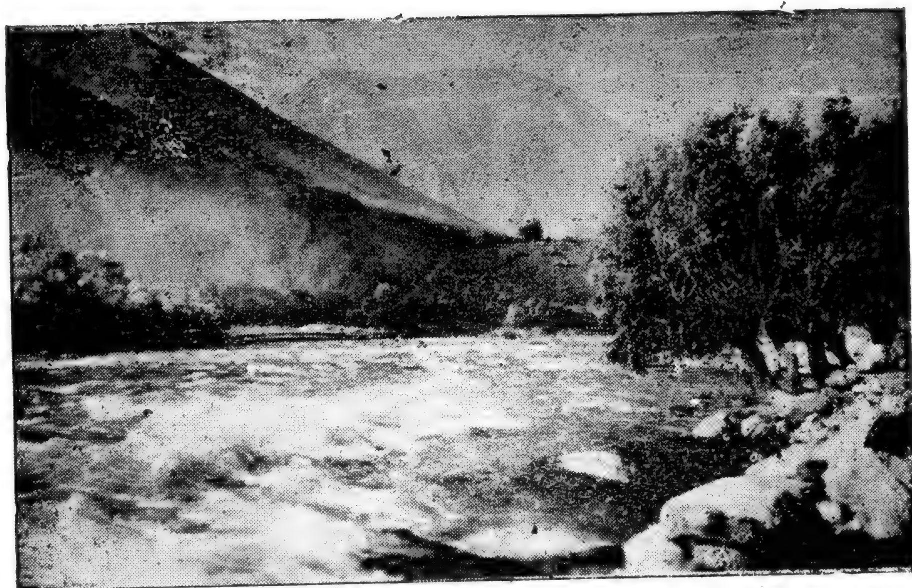
ازروی نتیجه فوق اهمیت زرع پنبه رادروقت مناسب حدس زده میتوانیم.

تجارب کودها :

چون قوای زمین دراثر بذرمتواترضعیف شده و برای تقویه آن از استعمال انبار وکودکیمیاوی کار گرفته میشود برای اینکه استعمال «کود» درمزارع ترویج شود احتیاج به یکسلسله تجارب دارد که آیا کدام اقسام کود و چه مقدار وبکدام وقت استعمال گردد تا ازیکطرف حاصلات را بلند ببرد وازطرف دیگر درجاهائیکه کودرا ازخارج وارد مینمایند استعمال آن اقتصادی باشد روی این امر یك سلسله تجارب درفارم قندوز روی دست گرفته شده ونسبت باینکه زارعین مفاد کود کیمیاوی را بچشم سر ببینند و طریق استعمال آنرا بیاموزند وزارت زراعت در مزارع پنبه وبنقاط مختلف ازقبیل قندوز امام صاحب ـ تالقان ـ قلعه ذال ـ خواجه غار کود کیمیاوی را بطور رایگان بزارعین توزیع نموده که تحت مراقبت مامورین موظف توسط خود زارعین در زمین های شان تطبیق گردیده است .

بعد از گرفتن حاصلات و مقایسه با قطعات بدون کود باین نتیجه رسیدیم که در قندوز ٤٤ فیصد در خان آباد ۲۲ فیصد و در حضرت امام صاحب ۳٤ فیصد در تالقان ۱۷ فیصد در قلعهٔ ذال ٦۹ فیصد ودر خواجه غار ۱۷ فیصد حاصلات بلند رفته و در شش محال قطغن که مجموعاً به ٤۷۲ جریب کود استعمال شده بود ومقایستاً با ٤۷۲ جریب زمین قطعات همجوار زارعین که بدون کود بوده وحاصل آن نیز گرفته شده اگر از قرار ۲ افغانی فی کیلو کود از اصل مفاد زارع وضع گردیده و بطور اوسط تمام منطقه سنجیده شود علاوه بر مقدار فیصدی که حاصلات را استعمال کود بلند برده زارع بعد وضع قیمت کود فی جریب یکصد وهفتاد وچهار افغانی بیشتر بدست آورده .

تجارب فاصله: فاصله بین بوته‌ها وترتیب جویه وپشته از نگاه حاصلات اهمیت زیادی دارد زیرا جنس های پنبه در طریق نموی خود فرق دارند . بعضی انواع بلندنمو کرده شاخه وپنجهٔ پا شان کمتر زده وبرای نموی خود

یکی مناظر پنجشیر ودریای خروشان آن

....

دهقان آزادمنش افغان قبل از «درو» داسش رامعاینه مینماید.عکاسی «دشنه»

دهقان ورزیدهٔ پنجشیر قلبه مینماید

حصهٔ کمتر را ضرورت دارد و برخی که شاخ و پنجهٔ غلوزده وجای بیشتر را احاطه میکند برای پخته شدن کوکله‌ها آفتاب کافی وساحهٔ بیشتر میخواهد . لهذا فاصلهٔ بین هرقطار تادیگرقطار وازیك‌بته تا دیگر بته درجنس های مختلف پنبه فرق‌میکند .

درقطغن زرع پنبه ازدیریست مروج میباشدزارعینیکه بصورت خطی ویاجویه ویشتهٔ اصولی بذر مینمایند عموماً فاصله بین بته تا بته ۲۰سانتی واز قطار تا قطار ۹۰ سانتی میگذارند .

درسال ۳۵ یك سلسله تجربهٔ فاصله از قرار ذیل صورت گرفت :

ازیك قطار تا دیگر قطار و از یك بته تا دیگر بته .

۱ ـ ۹۰ سانتی ـ ۲۰سانتی .

۲ ـ ۸۰سانتی ـ ۲۵سانتی .

۳ ـ ۴۰ سانتی ـ ۴۰سانتی .

۴ ـ ۶۰سانتی ـ ۲۰ سانتی .

قراریکه تجارب نشان میدهد اگر ۹۰ در ۲۰ را معیار مقایسه قرار بدهیم فاصلهٔ ۸۰ در ۲۵ حاصلات را ۵ر۳۲فیصد وفاصلهٔ ۶۰ در ۲۰ حاصل را ۲ر۳۷فیصد وفاصلهٔ ۴۰ در ۴۰ سانتی حاصل فی‌جریب را ۸ر۴۱ فیصد بلند برده .

۲ ـ تجارب لبلبو در بغلان وایبك :ـ تحت نظر متخصصین مربوطه تجارب انواع لبلبوی قندی تخم‌گیری لبلبو تحت اجراء گرفته‌شده ازجملهٔ (۹) قسم تخم‌های لبلبوی قندی امریکائی، هالیندی ، جرمنی ووطنی ایبك وغیره که تحت تجربه قرار گرفته درنتیجه جنس‌وطنی ایبك حاصلات بیشتر داده ومقدار فیصدی موادقندی آن ۸ر۱۶ بودهٔ نوع‌خارجی که‌تجربه شده فیصد موادقندی آن ۶ر۱۷ بوده اماحاصلات آن کمتر می باشد .

تجارب‌مذکور درسال‌آینده نیز برای تثبیت‌جنس بهتر وترویج در زمین زارعین تکرار میشود .

در ایبک طریق زراعت برای بدست آوردن لبلبوی تخمی طور تجربه نسبت به سابق تعدیل گردیده ودر نتیجه طریقهٔ جدید که تطبیق گردیده بود نسبت به طرز معمول ومروجی خودزارعین منطقه سه تا چار چند حاصل بیشتر گرفته شده .

بنابرآن وزارت زراعت در نظردارد که همین طریقه را در بین زارعین معمول گرداند .

۳ ــ کود کیمیاوی که در مزارع دهاقین به زراعت لبلبو استعمال وتطبیق شده نتایج اطمینان بخش داده که طرف اطمینان خودزارعین واقع گردیده است.

بعلاوه درتجربه گاه بغلان از نظر تربیهٔ نهال وغیره اجراآت ذیل بعمل آمده .

از بذرخسته های زردآلو، شفتالو، بادام که تعداد (۶۰۰۰۰) نهال بدست آمده تماما برای سال ۳۶ آماده پیوند گردیده اند .

۲ــ درسال ۳۵ از تخمیانه جات نم جاپانی ــ موربان ـ ناجو ـ اکاسی ــ شنگک ــ توت وغیره نهال هائی که بدست آمده به (۳۴۹۰۰) نهال میرسد.

۳ ــ نهال های توت بغرض پیوند توت جاپانی تعیین شده (۱۲۴۸۰۰) .

۴ ــ نهال وقلمه هائی که در سال ۳۵ غرس ونموء کرده اند به تعداد (۲۹ ۱۰۰) میرسد .

تجربه گاه قندهار :ــ

در ولایت قندهار که از حیث میوه اهمیت زیاد دارد وزارت زراعت در دو نقطهٔ قندهار به تاسیس تجربه گاهائی اقدام نموده که درین دوحصه بطور عموم از نقطهٔ نظر اصلاح اشجار نوع بهترین میوه تحت تربیه گرفته میشوند.

۱ ــ باغ موسوم به کوهکران که برای تجربه گاه انتخاب گردیده یك جوی جدید جهت آبیاری اراضی آن به طول چند کیلومتر حفر ودرحدود شش تاهفتصد جریب زمین برای تجربه گاه آماده ساخته شده که احاطهٔ آن تماماً دیوار گردیده وتعمیرات آن که برای لبراتوارها وتربیهٔ گوسفند مرینوس و غیره مدنظر است عنقریب تکمیل میشود .

۲ــ باغ دند :

منطقهٔ دند تاحدیکه امتحان گردیده زرع نباتات وتربیهٔ نهال های مختلفه درآن نتیجهٔ رضائیت بخشی داده وامید است درآینده محل استفاده اهالی قرار بگیرد .

دراین باغ که ازسابق اراضی آن بصورت خاره ولامزروع وکبل دار بود زمین آن اصلاح ودرآن انواع مختلف نهال‌های داخلی و خارجی تحت زرع وپیوند قرار گرفته که ازهمین جا به‌تمام محله‌های قندهار وگرشك ـ وادی هیرمند ـ ارغنداب، ولایت‌جنوبی، فراه، غزنی وغیره نهال های مثمر وغیرمثمر داده‌شده است . که مجموع عمومی نهال های توزیع شده از تجربه‌گاه دند (۵۲٤۳٤۰) اصله میشود .

تجربه‌گاه خوست سمت جنوبی :ـ

۱ ــ درولایت جنوبی مخصوصاً درمناطق‌خوست وجاجی‌میدان که جنگل های زیتون خوشبختانه به‌پیمانهٔ کافی موجود بوده یکی‌از منابع قابل ذکر وتوجه بحساب میرود که‌نظر به‌ارزش غذائی و ضمناً وضع تجارتی و طبی روغن‌زیتون که‌ازقرن‌ها به‌این‌طرف درممالك‌آسیا واروپا موقعیت اقتصادی خاصی‌را دارا است طوریکه دراطراف جنگلات زیتون سمت‌جنوبی ازطرف وزارت زراعت مطالعاتی بعمل آمده اشجار زیتون به اندازهٔ زیاد در سمت جنوبی وجود دارد .

این اشجار زیتون به‌اشجار زیتون دیگرممالك در نوعیت خود فرق دارد وفعلاً طوریکه دیده میشود دانهٔ آنها خورد و خوشهٔ آنها غیر منظم میباشد .

در سال ۳۵ وزارت زراعت درین مورد داخل فعالیت گردیده و موافق گردید‌یك تعداد شاخچه های پیوند زیتون از ترکیه وارد کند همان بود که در سال ۳۵ یك تعداد از درختان زیتون ذریعه یکنفر متخصص پیوند زیتون که از ترکیه برای مدتی استخدام گردیده بود پیوند شده وقراریکه در ظرف سال ۳۵ ثابت گردید نتیجه پیوند مذکور اطمینان بخش است .

لهذا طبق پلان پنج‌ساله در بارهٔ استخدام متخصص مذکور برای مدت سه سال دیگر اقدام گردیده که در عین پیوند کاری مطالعات خویش را دوام بدهد در صورتیکه نتیجهٔ حاصل زیتون پیوندی مثبت ثابت گردد در سالهای آینده به پیمانه وسیع‌تر اشجار زیتون را پیوند نماید که در مرور چند سال اگر خدا بخواهد تمام اشجار وحشی زیتون پیوند گردیده واز میوه آن در استحصال روغن زیتون که یکی از منابع مهم تولیدات زراعتی مملکت محسوب میشود موفقیت بار آید.

۲ــ منطقه‌خوست سمت جنوبی برای تربیهٔ اشجار مرکبات وتربیهٔ حیوانات مساعد است تجربه‌گاه خوست بمنظور توسعهٔ اشجار مرکبات و تربیه نهال زیتون شروع بکار نموده و ساحه زراعتی آن طبق پلان پنج ساله نسبت به سابق وسعت داده شده ودر عین زمان بمنظور تربیهٔ اساسی وبلند بردن سویهٔ زندگی اهالی تربیهٔ زنبور عسل که در آنجا معمول است‌وهم به تربیه پیله ذریعه متخصصین فنی اقدامات بعمل آمده که در شروع سال جدید مراکز تربیه زنبور عسل وتربیه کرم پیله نیز در آنجا افتتاح میشود.

علاوةً وزارت زراعت جهت اصلاح نباتات هر منطقه وترویج جنس های اصلاح شده درهرولایت بمطالعات خویش دوام داده است که ترتیبات مقدماتی تجربه کارهاتکمیل وطبق پروگرام معینه بکار عملی نیز بالترتیب اقدامات بعمل می آید.

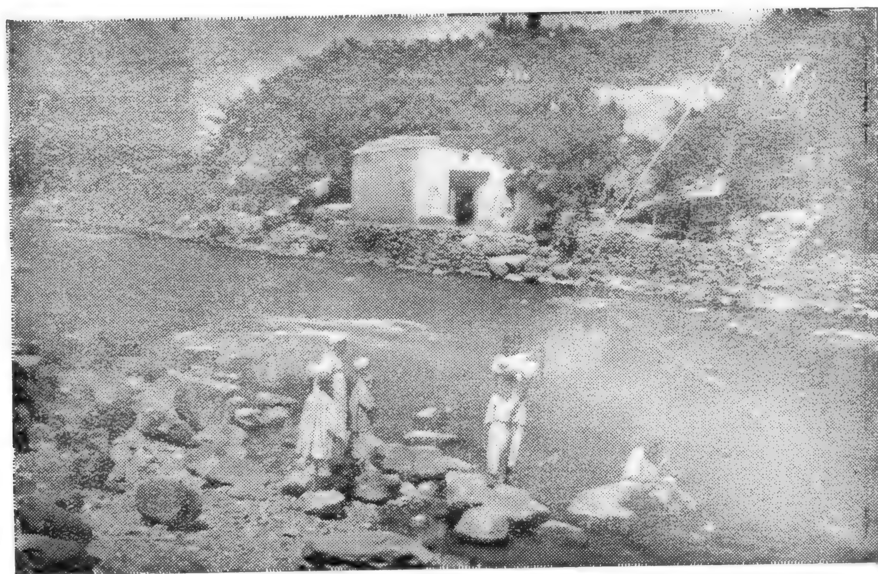
تربیهٔ نسل حیوانات وتوسعهٔ مالداری.

انسانها درهمه ادوار بحیوان ومحصول آن محتاج بوده‌وهم‌حیوان‌خوب آنست که کارخوب بکندومحصول بیشتر بدهد. متاسفانه حیوانات مملکت ما بنا برعدم مراعات قوانین علمی درست تربیه‌وپرورش نشده اند و زارت زراعت بمقصد اصلاح‌جنس حیوانات بیك سلسله اقدامات دست زده و برای همین منظور یك‌تعداد بیشتر گوسفند مرینوس ویك تعداد گو سفند موسوم به کوه‌بلولمبیا که ازحیث‌محصول گوشت‌وپشم نسبت به‌گوسفندان و طنی برتر

رمهٔ بز که تربیهٔ دست شبان دیده اند

ماهیگری در پنجشیر از مشغولیتهای جالبست

پیرمرد « دروگر » بزیر آفتاب سوزان مصروف کار است

دهقان سالخورده محصولات مزرع خود را تقسیم مینماید

میباشد وهمچنین یك تعداد گاوهای خارجی ازقبیل گاو های «براون سویس» «الاته وسکایا» نیز تورید گردیده که باین حیوانات، دو قسم اقدامات بعمل خواهد آمد: یکی تکثیر خودجنس ودیگری تخلیط باجنس‌های وطنی . البته متدرجاً حیوانات تخمی ازنسل‌های مذکور بدسترس مالداران گذاشته میشود .

علاوه برآن درسال ۱۳۳۵ انواع مرغ هائی که تربیهٔ آنها از نقطهٔ نظر تخم و گوشت دوام داده شده به پنج نوع میرسد باآنکه درسال ۳۵ یك تعداد از انواع مرغ های مذکور بدسترس علاقمندان گذاشته شده لیکن مقصد اصلی وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ تکثیر درخود تربیه‌خانه وآمادگی برای تقسیم چوچه مرغها به پیمانه وسیع برای سال آینده و در نظر است که درسال ۳۶ یك تعداد کافی چوچه مرغها به مردم توزیع شود تا انواع خوب در وطن ترویج یابد برای اینکه تربیهٔ انواع مرغها بیشتر انکشاف پیداء نماید چند عدد ماشین چوچه کشی برقی اتومات که هرکدام آن گنجایش دوهزار تخم رادارد ازخارج تورید ودرابتدای سال ۳۶ بکار انداخته میشود .

شق پیله‌وری:

چون تربیهٔ پیله درتولیدات زراعتی سهم بارزی داشته واز محصول آن پارچه‌های نفیسی بدست میاید وزارت زراعت جهت ترویج وتوسعهٔ آن نیز درضمن پروگرام‌های اصلاحی امور زراعت وحیوانداری داخل فعالیت گردیده است اگرچه درمملکت ماکم و بیش این حرفه ازسابق مروج بوده درهرات مخصوصاً درولایت قطغن ومزارشریف ومشرقی نیز تااندازهٔ اهالی به تربیهٔ این کرم مفیده پرداخته وهمه ساله ازممالك خارجه تخم پیله‌را وارد ویادرداخل مملکت بطریقه‌های ابتدائی خودشان تخمها بدست می آورند بنابران وزارت زراعت بمقصود انکشاف پیله‌وری ازموسسه مواد خوراکه وزراعت جهان دونفر متخصص خواسته وازچهارسال باین طرف در موسسه انکشاف پیله‌وری شرکت قند سازی بغلان وموسسهٔ پیله‌وری وزارت زراعت

درکابل تحت نظر وراه نمائی متخصصین پیله‌وری تربیهٔ پیله با صول فنی وشرائط علمی شروع گردیده وتا امسال انکشاف اطمینان بخش د رآن ساحه بعمل آمده چنانچه چندین جنس تخمهای پیله چینائی وجاپانی که درجهان شهرت زیاد دارند وارد وتحت تربیه گرفته‌شده. ازجمله سه ـچهار جنس که بشرائط محیطی مملکت‌ما نتیجهٔ‌مثبت داده بودند تخلیط جنس گـر دیده وجنس‌های جدید بدست آمده ودرسال جاری متخصصین مـر بوط و زارت زراعت تهیهٔ‌هشت هزارجعبه۱۲گرامه تخم پیله درموسسه پیله و ری بغـلا ن و بتعداد(۳۰۰۰) جعبه‌درموسسه پیله وری‌مرکز موفق گردیده‌چنانچه درسائر نقاط مملـکت‌مردم از نتیجه تربیه‌محصول‌کرم پیله‌که درداخل‌مملـکت بدست آمده راضی‌میباشند. درسال‌جاری بتعداد(٦۰۰۰)جعبه‌تخم ازموسسه پیله‌وری بغلان ودوهزار جعبه ازدستـگاه مرکزی وزارت زراعت به‌هرات وهمچنین بمشرقی(٦۰۰)جعبه ویکصدجعبه تخم‌مادری ازدستـگـاه مرکزی و ز ارت زراعت بموسسه پیله‌وری بغلان ویکتعداد دیگر به‌وادی‌هیرمند وبانك زراعتی ارسال‌گردیده وبرای احتیاجات مردم شمالی‌و نواحی‌کـابل و سمت جنو بی نیزیکمقدار کـافی تخم بمردم‌توزیع گردیده روی همرفته فعلا در حد و د هشتادفیصد احتیاجات پیله وران درداخل مملـکت‌تامین گردیده امید است موسسات‌وزارت‌زراعت‌درسالهای آینده‌موفق گردد تمام‌احتیاجات مملـکت‌را تهیه وتـکافو نموده مملـکت‌را ازتوزید تخمهای خارجی بی‌نیاز سازد .

برای اینـکه‌درآینده‌عوض‌متخصصین‌خارجی نفرداخلی ، ازخود مملـکت تهیه‌گردد درموسسهٔ پیله‌وری بغلان وموسسه‌مرکزی یکتعدادفارغ‌التحصیلان ابتدائی ذ ریعهٔ کورسهای عملی و نظری‌تحت‌تربیه گرفته شده وبرای شان وسائل تعلیمات لازمه جهت تشویق فراهم گردیده‌تا بعد از ختم تحصیـلا ت بمقصود انکشاف پیله‌وری‌وراهنمائی پیله‌وران درنقاط مختلـف مملـکـت فرستاده شوند .

طوریکه همه‌میدانند خوراك‌کرم‌پیله برگ توت بوده وهرقدر برگ‌توت

نازك و نفیس و مغذی باشد کرمها بهتر و قوی تر پرورش یافته محصول بهتر و سالم تر میدهند . گرچه در مملکت عزیز ما این شجر مفید در هر گوشه و کنار بوفرت وجود دارد و برگ آن تا اندازه برای خوراکه کرم پیله مساعد میباشد اما آن صفاتی را که توت جاپانی دارا است ندارند ، لذا چندسال قبل یك تعداد نهال توت جاپانی از جاپان وارد گردیده در اراضی موسسه پیله وری بغلان و استیشن پیله وری وزارت زراعت در دارالامان غرس گردیده و به تکثیر آن مخصوصا در بغلان نسبت مساعدت آب و هوا ذریعه پیوند بالای نهالهای توت محلی اقدام وحاضراً در بغلان به هزاران نهال های پیوندی ذریعه موسسهٔ پیله وری وزارعین بغلان تربیه شده در نظر است که در مواقع لزوم از نهالهای مذکور در هرات مزار شریف ـ میمنه ـ قندهار ـ مشرقی و جنوبی یك یك تعداد کافی فرستاده و در زمین های مربوطه وزارت زراعت غرس و هم به اهالی توزیع شود .

تربیهٔ زنبور عسل:

زنبور عسل که از یکطرف درعمل بار آوری نباتات خدمت زیادی کرده وازجانب دیگر که محصول آن موم وعسل است زیاده ترمورد استفاده قرار میگیرد چنانچه انسانها از اعصار قدیم این مادهٔ مفیده را از لانه هائیکه بصورت طبیعی حشرات مذکور در سوراخ تنهٔ درختان بین دیوارها وجاهای مساعد میساختند بدست آورده واطباء بصورت یك مادهٔ شفاء بخش ودوای مجرب خواه بصورت خالص ویا در ترکیب ادویه دیگر برای تداوی بعضی امراض استعمال ومورد استفاده قرار میدادند، مگر درعصر حاضر ممالك مترقی عسل را بحیث یك غذای مقوی ومغذی ودارای ویتامین های مفیده شناخته به پیمانهٔ وسیع به تربیهٔ آن تحت شرایط علمی پرداخته ومی پردازند درمملکت ما نیز بمناطق ولایت مشرقی وولایت جنوبی مخصوصا کنرها، جاجی وغیره اهالی به طریقه های بدوی این حشرهٔ مفیده را تربیه ومحصول عسل آنرا به بازارها طور ناقص عرضه میدارند که با آنهم تربیهٔ گروه های زنبور عسل وحاصل آن خیلی محدود است برای اینکه تربیهٔ زنبور عسل بصورت اساسی درمملکت ترویج یابد ازطرف وزارت

زراعت درین زمینه اقدامات اساسی تحت شرایط فنی بعمل آمده و یکتعداد زیاد گروه‌های زنبورعسل درسال ۱۳۳۵ بدست‌آورده شده که درلانه های اساسی وفنی تحت تربیه گرفته شده‌اند برای اینکه در سالهای آینده طبق پلان به‌شوق مندان آن توزیع‌وبه‌تامین آن مساعی خودرابخرج بدهد، درعین حال یکتعداد لوازم ووسایل زنبور داری رانیزتهیه وهم‌یك‌تعداد طلاب‌ذریعهٔ متخصص مربوطه تحت تربیه گرفته‌شده‌اندوامیدمیرود که‌در آیندهٔ نزدیکی زنبور داری به راهنمائی وزارت زراعت صورت عام را در مملکت اختیار نموده اهالی ازمحصول آن که عسل‌وموم است طور اصولی عایداتی بدست آورند چنانچه درپروگرام پلان پنجساله که‌طرح گردیده درنظراست مراکز تربیهٔ اساسی زنبور داری درولایت مشرقی بمقصد بلند بردن سویهٔ اقتصادی اهالی بی بضاعت آنجا تاسیس گردیده متخصص‌ومعاونین بایك اندازه لوازم زنبور داری باخانه‌های اساسی آن به‌آن ولایت فرستاده شود.

تربیهٔ مرغابی :

جهت‌ازدیاد نسل‌مرغابی یکی‌ازانواع آن‌که‌بنام‌مرغابی‌پیکنگ موسوم‌واصلاً ازچین است وجسامت هرکدام آن به اندازه قاز میرسد، یکتعداد تخم‌آن توسط طیاره ازامریکا خواسته شده واز تخمهای مذکور یکتعداد چوچه بدست آمده چون مرغابی مذکور ازحیث‌مقاومت به‌امراض وجسامت اطمینان بخش میباشد لذا جهت ازدیاد نسل آن یکتعدادبیشترتخم‌ازامریکا خواسته شده تا بعد از ازدیاد نسل‌بدسترس مردم گذاشته شود.

تربیهٔ ماهی :

ماهی که یك غذای مفید بوده ودرمملکت‌ماانواع‌ماهی نسبتاً قلیل‌است وزارت زراعت یکمقدار تخم ماهی نوع (رن باوترایت) را که گوشت آن لذیذ ترین گوشت ماهی میباشد ازامریکا وارد ودر درهٔ پغمان که آب‌آن به‌تربیه این نوع ماهی سازش دارد وقبل‌ازتورید جهت‌تربیه آنهاحوض‌های مخصوصی تهیه‌وآماده شده بود، جاداده شده‌که درحوض‌های‌مذکوریکتعداد

ماهی‌های کوچك ازتخم برآمده که بعد از تزیید درآبشارها وچشمه‌سارهای وطن جهت ازدیاد جنس‌ماهی مذکور رها میشوند تادرآب‌ها بصورت طبیعی تکثیر نمایند.

القاح مصنوعی: همچنانکه‌علم‌درساحه‌های‌مختلف‌روز بروزدرانکشاف میباشد، علما ودانشمندان جهان میکوشند تااسباب ووسایل سهل وآسانی برای رفاهیت بشر فراهم نمایند.چنانچه درساحهٔتربیه‌حیوان واصلاح‌وتکثیر آن‌ذریعه القاح مصنوعی نیز قدم‌های خوبی برداشته و ازین عملیات نتایج بس مفیدی بدست‌آورده‌اند. القاح مصنوعی درممالکی که جدیداً در اصلاح وتکثیر حیوانات خوب می‌کوشند زیادتر اهمیت داده میشود، زیرا هیچ یك مملکت نمی‌تواند برای اصلاح حیوانات خود آنقدر حیوانات‌جنس خوب‌که برای اصلاح حیوانات کفایت کند توریدنمایند. برای‌رسیدن باین هدف‌راه آسانترین آن اقدام باصول القاح مصنوعی واستفاده ازآن است درصورتیکه عمل القاح مصنوعی بصورت فنی تحت اجراءقرار گیردمثلا ازیك اسپ طرمی سالانه درحدود ۳ ـ ٤ صد چوچه بدست می‌آید اگر بصورجفت گیری این عمل اجراء گردد منتهی دریك سال اسپ طرمی زیاده «از ٥٠» چوچه بدست نخواهد آمد.

امروز دراکثرممالك‌جهان درازدیاد نسل حیوانات‌خوب ازالقاح مصنوعی کار گرفته میشود واین عملیات نتایج خوبی هم داده است.

روی همین نظریات وزارت زراعت برای‌تکثیر نسل حیوانات اصلاح شده و صرفه جوئی از تورید حیوانات تخمی اصیل چند دستگاه مکمل القاح مصنوعی حیوانات را (برای اسپ ـ گاو ـ گوسفند) از خارج تهیه وبطور امتحانی‌درسال ۳۵ به‌یك تعداد گوسفندان‌تطبیق نموده‌ودرنظراست درآینده به‌پیمانه وسیعتر این عمل تحت مطالعات قرار داده شود. درحالیکه از القاح مصنوعی نتیجه مطلوبه بدست آید از طرف وزارت زراعت این عمل در تمام مملکت عملی خواهد گردید.

موضوع پشم گیری:

پشم گیری درتربیهٔ گوسفند وحاصلات آن اهمیت زیادی دارد. اگر پشم گیری بصورت صحیح بعمل نیاید از یکطرف جلد گوسفند دروقت پشم گیری ذریعه قیچی‌ها زخمی گردیده سبب‌سرایت بسا امراض‌میشود واز جانب دیگر طوریکه لازم است پشم گوسفند بدست نیامده وقت زیاد را در بر خواهد گرفت. بنابران وزارت‌زراعت ضمن‌اصلاح وتربیه حیوانات طبق‌پلان پنجساله درسال ۱۳۳۵ یك تعداد ماشین های پترولی ودستی پشم گیری را ازخارج وارد نمود وطوریکه درپشم گیری گوسفندان از آلات مذکور کار گرفته شده نتیجه اطمینان بخش‌بدست‌آمده‌است، درنظراست یك‌تعداد زیاد ازاین آلات تورید وبه استفاده مالداران گذاشته شود .

تاسیس لابراتوار تکنالوژی پشم :

تربیهٔ‌گوسفند وصنایع پشم‌که از حیث بازار تجارت اهمیت زیادی دارد در بازارهای خارج تا وقتیکه رنگ، طول الیاف وضخامت تار معلوم نباشد بقیمت اصلی‌آن قائل نمیشوند. نسبت به‌اهمیت این موضوع‌که جز ومهم پلان پنجساله‌زراعتی محسوب میشود وزارت زراعت در سال ۱۳۳۵ برای بکار انداختن‌لابراتوار‌تکنالوژی پشم یکنفر متخصص ازموسسه خوراکه وزراعت درخواست‌نمودکه طبق‌نظریات متخصص‌مذکورتمام‌سامان وآلات لابراتوار این موسسه ازخارج وارد وتعمیرآن تکمیل گردیده وامید است دراوائل‌سال ۳٦ بکار انداخته شود. برای اینکه درآینده طوریکه شاید وباید درموضوع صنایع پشم‌کامیابی حاصل‌گردد حاضراً چهارنفر ازفارغ‌التحصیلان زراعت بحیث معاونین‌متخصص مذکورموظف‌گردیده اند تاوقتیکه متخصص‌موصوف در افغانستان وظیفه دار میباشد تمام تخنیك این لابراتوار عملاً با آنها فهمانیده شود . در ظرف سال ۳۵ یکی ازین لابراتوار ها طبق پلان تهیه گردیده ودرسال آینده شروع بکار خواهدکرد و در ظرف سالهای آینده لابراتوار دیگر برای تکنالوژی پنبه‌نیز‌تکمیل وشروع بمطالعات‌خواهدنمود.

تاسیس لابراتوار مرکزی بکترولوژی حیوانی :

باساس این ماده کاریکه درسال ۱۳۳۵ انجام یافته قرار ذیل است :
برای افتتاح بکترولوژی حیوانی طبق پروگرام پنجساله زراعتی در سال ۱۳۳۵ (٦) تعمیر جدید عصری درخود علی‌آباد زیر کار گرفته شده که کار تعمیرات کاملا تکمیل وسامان فنی لابراتوار اکثراً ازخارج وارد وآماده شده که در سال ۱۳۳٦ این مؤسسه آبرومند با تمام تجهیزات بکار انداخته میشود .

این مؤسسه دارای شعبات ذیل است :

۱ــ لابراتوار عمومی تشخیص امراض
۲ــ واکسین سازی مکروبی
۳ــ « « ویروسی .
٤ــ سیروم سازی .
٥ــ پارازیتولوژی .
٦ــ فزیولوژی وپاتالوژی

مجادلهٔ ضد آفات و امراض حیوانی ونباتی :

مالداری که از جمله مشغولیت های مهم اهالی مملکت ما بوده ومحصولات آن در تزئید عایدات ملی رول مهم داردچنانچه ملیون هاحیوانی که موجود است بملیون ها افغانی از محصول آنها بدست می‌آید در حالیکه حیوانات سالم باشد محصولات آنها بیشتر بوده و رو به تزاید میگذارند و اگر دربین آنها کدام مرض ساری بروز نماید از یکطرف خساره زیادی در تولیدات حیوانی عاید گردیده ـ ازطرف دیگردرتعداد آنها تقلیل بعمل می‌آیدکه اینها همه به سرمایه ملی صدمه وارد میکنند چنانچه چندسال قبل گاومرگی که در هرات پیدا گردیده بود تلفات آن به مردم خساره زیادی رسانید اگر بمقابل آن مجادله نمی گردید ممکن بود یك گاو هم در هرات زنده نمی‌ماند. مگر به مجرد یکه وزارت زراعت از قضیه وا قف گردید به مجادله‌آن پرداخت وجلو سرایت آنرا گرفت ودرظرف سه سال نه تنها گاومرگی ازهرات دفع گردید بلکه جسته جسته در بعضی نقاط دیگر هم‌که این مرض شیوع یافته بود از بین برده شد، چنانچه درظرف سال ۳٥

از فضل خداوند در هیچ نقطهٔ افغانستان مرض گاو مرگی (طاعون و یاو بای بقری) وجود نداشت . چون هر گونه امراضیکه در مملکت پیدا شود خساره آن زیاد است وزارت زراعت تا اندازهٔکه توان داشته ووسایل بدسترس دارد از یکطرف در موضوع تشخیص امراض حیوانی داخل فعالیت است واز جانب دیگر در تهیه واکسین های ضد امراض مصروف بوده در عین زمان بمجادله امراض حیوانی می پردازد و کوشش دارد تا اندازه لازم دامنه مجادله را وسیع گرداند تا تعداد امراض وخساره آن مرفوع گردد بنا بران درسال ۳۵ اقداماتیکه در امور مجادله امراض حیوانی بعمل آمده ذیلاً توضیح میشود :

الف شق واکسین سازی :

۱ـ واکسین بلك لیك (سیاران) برای	(۵۱٤۵۵)	حیوان تهیه گردیده
۲ـ واکسین مرغ مرگی «	(۵۵۲۵۰) «	»
۳ـ واکسین سیاه رودهٔ گوسفند «	۱۰۰۰ راس «	»
٤ـ واکسین انترکس «	۱۲۰۰۰ «	»
۵ـ واکسین چیچك «	۲۶۲۵۰۰ «	»
٦ـ واکسین گاومرگی (طوراحتیاطی) برای	۸۷۵۰ فرد گاو	«

ب- امورمجادله برضد امراض حیوانی :

۱ـ مرغ مرگی	۳۱۸۹۳	مرغ
۲ـ کرم جگر گوسفند	۳٤۱۹۶۲	گوسفند
۳ـ سیاران	۶۱۰۲۷	حیوان
٤ـ انترکس	۹۰۰۰	»
۵ـ کرم روده وغیره	۱۶۷۱	»

٦ـ حیواناتیکه در معاینه خانه علی آباد معاینه و تداوی گردیده اند (۱۱۶۸) حیوان

۷ـ یك قسم مرض مخصوصا در گاوها که بنام طبق یاد میشود زیاد

پیدا میگردد که پیدا شدن این مرض اگرچه تلفات زیاد ندارد مگر از حیث اقتصاد زراعتی بخساره مالداران منجر میگردد یعنی در مواقعیکه این مرض پیدا میشود شیر گاو کم شده و گاوهای کار از کار بازمانده و در امور کشت وزراعت سکته عاید میسازد. بنا برانا زیکطرف درموسسه واکسین سازی برای ساختن واکسین آن مطالعات جاری است و هم با موسسات خارجی در بارهٔ مطالعات وتهیه واکسین درتماس بوده واز جانب دیگر در ظرف سال ۳۵ یکمقدار ادویهٔ (سلفامزتین) از خارج تهیه گردیده وطوریکه در بعضی مناطق ونواحی کابل بر ضد این مرض ادویه مذکور تطبیق گردید، نتیجه نیك داده است لهذا وزارت زراعت در مطالعات خویش برای ساختن واکسین و تطبیق ادویه مذکور دوام میدهد تا نتیجه حقیقی مطالعات خود را بدسترس مالداران گذاشته بتواند.

شق مجادلهٔ امراض و آفات نباتی :

همانطوریکه مجادله برضد امراض حیوانی از اتلاف حیوانات جلوگیری میکند اگر بمقابل امراض و آفات نباتی نیز مجادله بعمل نیاید در تولیدات زراعتی خساره زیادی وارد میکند. برای اینکه نباتات مملکت ازامراض وآفات مصئون بماند وزارت زراعت درسال ۱۳۳۵ درقسمت مجادله امراض وآفات زراعتی اجراآت ذیل را بعمل آورده است :

۱- نسبت بروز آفت جولاگك در غزنی و غوربند بتعداد (۲۲۹۷۱۳) درخت ادویه پاشی گردیده .

۲- بمقابل مورمضره وحشرات مضره که در پروان واطراف کابل، مزارشریف قطغن، و جنوبی پیدا گردیده بود (۴۵۱۷۳) درخت و (۱۹۴۳) جریب زمین ادویه پاشی گردیده .

۳- مجادله علیه آتشك تاك که در پروان و بعضی حصص کابل صورت گرفته (۳۰۸۴۴۴) تاك سلفر پاشی گردیده .

۴- اشجار باغهائی که از نقطه نظر موجودیت حشره جولاگك ومور پتدار

ومرض شکرک در مزار شریف و پروان و قلات سروی گردیده بتعداد (۹۸٤۲٤۰) درخت میرسد .

۵ـ مجادله بمقابل ملخ مراکشی وایتالوی .

تهیهٔ لوازم وضروریات کار وتعمیم ماشین آلات زراعتی

۱ـ در سال ۱۳۳۵ طبق پلان پنجسالهٔ زراعتی برای شروع مطالعات میکانیزشن زراعت چند عراده تراکتور باآلات زراعتی لازمه از قبیل قلبه‌ها ، آلات‌خیشاوه، تخم‌افشان، راکول، آلات گندم دروی، خرمن‌کوبی وغیره از طرف ادارهٔ همکاری بین‌المللی امریکا وارد و در زمین های تجربه‌گاه مرکزی آلات مذکور بکار انداخته شده دراین باره وزارت زراعت‌که اولاً مطالعات خویش‌را درقسمت ماشین‌های زراعتی‌به‌تجربه‌گاه مرکزی شروع نموده ازاین نقطهٔ نظراست تاانواع ماشین‌آلات زراعتی‌را جهت ترویج در امور زراعت مملکت در اینجا مورد مطالعه قرار بدهد ، درصورتیکه ماشین وآلات ازحیث اقتصاد زراعتی وبهتر کار دادن به‌مفاد زارعین تمام شود در تورید مزید انواع ماشین آلات اقدام وحسب لزوم به مناطق مختلفه رواج داده خواهد شد . درعین حال آلات دستی عصری زراعتی برعلاوهٔ استعمال‌درتجربه‌گاه مرکزی‌وولایات ونقاط مختلفه‌مملکت ذریعه متخصصین نیز بکار انداخته شده چنانچه در ضمن استعمال آلات مذکور‌ئه دربعضی مناطق ازقبیل قطغن، مزارشریف، میمنه، اطراف‌کابل میدان، لوگرد، سمت مشرقی‌عملاً به مردم دهاقین‌نشان داده شده ازداسهای گندم دروی‌که سرعت کارآن خیلی زیاد بوده نسبت به دیگر آلات بیشتر حسن استقبال کرده اند چنانچه درج های تطبیق شده یك تعداد زیاد بمردم توزیع گردیده ودر بارهٔ دیگر آلات نیز در مواقع لزوم درمناطق مختلفه تجارب دوام داده میشود .

امید است وزارت زراعت درظرف پنجسال پلان دوتطبیق آلات‌مختلفه ومطالعات وتجارب‌میکانیزشن زراعت وترویج‌آن بین‌زارعین موفق گردد.

پرسونل فنی:

امور زراعتی وحیوان داری بیشتر به اشخاص فنی احتیاج دارددرحالیکه نفرفنی به تعداد کافی موجود نباشد پروگرام اصلاحات وامورفنی زراعتی به سکته های مزیدی دچار میشود وزارت زراعت که تمام امور زراعتی وحیوان داری مملکت را طور عصری میخواهد اصلاح نموده و دامنهٔ فعالیت آنرا توسعه بدهد بیشتر از همه لازم است که نفر فنی بدسترس داشته باشد روی این مفکوره تا حال درتمام شقوق فنی زراعتی وحیوان داری با نفر موجوده که تماماً ازفارغ التحصیلان زراعتی ومتخصصین است کار گرفته شده برای اینکه در این زمینه بیشتر کامیابی حاصل گردد وزارت زراعت با وزارت معارف درتماس گردیده تاجهت تقویهٔ اشخاص فنی پوهنځی زراعت وپوهنځی بیطاری وښوونځی بیطاری تاسیس نمایند، چنانچه فعلاً پوهنځی زراعت تاسیس گردیده و پروگرام پوهنځی بیطاری و ښوونځی بیطاری روی دست است که آن هم در موقعش افتتاح میشود.

علاوتاً در سال ۱۳۳۵ یك تعداد متعلمین جهت فراه گرفتن تحصیلات عالی بمصرف وزارت زراعت وهم یك تعداد نفر به مصرف امداد تخنیکی امریکا طورفیلوشیپ وسکالرشیپ درشقوق مختلفه زراعت بممالك خارج اعزام گردیده اند قرار ذیل:

۱- درشق کیمیای زراعتی، بیطاری، میوه جات، جنگلات، بمصرف وزارت زراعت درامریکا (٦) نفر.

۲- درشق زراعت بمصرف امداد تخنیکی یونو دربیروت (۹) نفر.

۳- درشق احصائیه زراعتی، زراعت عمومی و آبیاری بمصرف امداد تخنیکی یونو درامریکا (٦) نفر.

٤- درشق علفچر بمصرف امداد تخنیکی یونو به ایران (۳) نفر.

۵- درشق مکانیزشن زراعتی بمصرف (موسسه خوراکه وزراعت) درهالیند (۲) نفر.

ازجملهٔ اشخاصیکه در سالهای گذشته درشقوق مختلفه زراعتی بخارج اعزام شده بودند یك تعداد آنها پس از تکمیل تحصیلات به مرکز وارد ودرشق فن ایشان بکار انداخته شده اند .

علاوتاً جهت تقویه و تربیه اشخاص فنی وزارت زراعت به اقدامات دیگری نیز دست زده است که آنهم درذیل خلاصه میگردد :

۱- کورس زمستانی مجادلوی حشرات.- بمنظوراینکه مامورین درقسمت حشرات مضره وامراض نباتات وطریق استعمال ادویه وبکار انداختن آلات و سامان مجادلوی معلومات بیشتری حاصل کرده بتوانند وزارت زراعت کورس مجادلوی را درایام زمستان درمرکز افتتاح نمود وماموزین مجادله ولایات درکورس مذکور شامل شده اند وتمام وسایل تعلیمی کورس ازطرف وزارت زراعت تهیه گردیده وماموزین به تعلیمات دوام داده که دربن اواخر موفقانه کورس مذکور خاتمه یافته امید است که دراثر این تجویز ماموزین مجادله خوبتر کار نموده مشکلات مجادلوی آینده تاحدی مرفوع گردد.

۲- کورس پیله وری وزنبور عسل :

برای اینکه یك تعداد نفر در شق پیله وری وزنبور عسل تربیه گردند وزارت زراعت یك تعداد از فارغ التحصیلان ابتدائی را درکورس پیله وری ویك تعداد نفررا درکورس زنبورعسل شامل گردانیده که ازیکطرف بدروس نظری مصروف بوده وازجانب دیگرعملاً به تربیهٔ پیله وزنبورعسل جداگانه مشغول میباشند درموقعیکه متعلمین کورس از تعلیمات نظری فارغ شوند درجاهائیکه وزارت زراعت لازم داند جهت کمك مردم فرستاده میشوند .

۳- افتتاح کورس انگلیسی: متعلمینیکه ازلیسهٔ زراعت فارغ التحصیل وبوزارت زراعت شامل خدمت میشوند علی العموم بمعاونت متخصصین مربوطه وزارت زراعت مؤظف گردیده اند. طوریکه درجریان کار معلوم گردیده سویهٔ انگلیسی آنها به اندازه نیست که بتوانند طور خاطر خواه از افکار ونظریات متخصصین استفاده بدارند وهم باصطلاحات علمی زراعتی بوره

معلومات ندارند. برای اینکه این مامورین در آینده بتوانند جای متخصصین خارجی را بگیرند و بکارهای زراعتی ادامه بدهند وزارت زراعت به موافقهٔ بناغلی رئیس تیم وایومنگ موفق گردید درمرکز وزارت زراعت یك کورس انگلیسی دایر نماید تا برای تقویهٔ زبان علمی زراعتی بمعاونین کمك کرده بتوانند. این کورس دراوایل جدی سال ۳۵ شروع گردیده که درهفته پنج روز جریان دارد. هدف وزارت زراعت از تاسیس این کورس محض تقویهٔ زبان مامورین فنی باصطلاحات علمی وفنی زراعتی است ودر نظر است که این کورس دوام داده شده وبه تعداد آن افزوده شود .

پنبهٔ صادراتی افغانستان

چون ساحهٔ پنبه کاری درمملکت عزیزما درصفحات شمالی مملکت زیاد صورت میگیرد درقسمت انتخاب تخم وطریق جلوگیری ازامراض وآفات پنبه وطرق اصلاح وترتیبات تزئید درتولیدات آن ازنقطهٔ نظر فن مربوط بوزارت زراعت است که همیشه مراقبت های علمی وفنی درآن باره بعمل می‌آید . چنانچه تاکنون ازفضل خداوند کدام نوع پنبهٔ مرضی که درصدور آن به ممالك خارجه مشکلاتی پیش کند بوقوع نه پیوسته ودایماً پنبهٔ ولایات شمالی ازراه اتحاد شوروی به خارج صادر میگردد که درخط ترانزیت تاحال کدام سکتهٔ ازاین رهگذر واقع نگردیده زیرا ازنقطهٔ نظر علمی وفنی تماماً پنبهٔ که ازولایات شمالی بخارج صادر میشود به‌کدام نوع مرض و آفت دچار نیست که موانع درصدور آن پیش نماید چنانچه محصولات مذکور همیشه دارای سرتی فیکت شعبهٔ مجادلهٔ اینوزارت میباشد. درقسمت بعضی محصولات حیوانی ازقبیل پوست وپشم که بخارج صادرمیگردد ازطرف شعبات فنی وعلمی وزارت زراعت دایماً به تجار صادر کننده حین صدور تصدیق (سرتیفکیت) داده میشود که درصدور این نوع مواد نیز کدام مشکلاتی تا حال تولید نگردیده است .

دتجارت وزارت

تشکیل :

وزیر ع·ج عبدالله (ملکیار)

معین ع·ص عبدالوهاب

دمرافعه‌دمحکمې رئیس په (۲) رتبه:
ع·ص محمدحسن

د دهکدی رئیس په (۲) رتبه:
ع·ص نورالحق

دابتدائیه دمحکمې رئیس په (۲) رتبه:
ع·ص عبداللطیف

دابتدائیه دمحکمې غړی په (۳) رتبه:
ع· فقیرمحمد

د مرافعه دمحکمې غړی په (۳) رتبه:
ع· محمدصدیق

دمرافعه د محکمې غړی په (۳) رتبه:
ع· عبدالخالق

ع·ج عبدالله ملکیار

دپلټنې لوی مدیر په (۳) رتبه	ع· عبدالکریم
دنرخو دکمیسیون رئیس په (۳) رتبه	ع· حبیب‌الله
دداخلې‌دتجارت لوی مدیر په (۳) رتبه	ع· غلام‌محمد
دتجارت داتاق لوی مدیر په (۳) رتبه	ع· عبدالرشید
دبازارو لوی مدیر په (۳) رتبه	ع· صوفی عبدالحکیم
دخارجی تجارت لوی‌مدیر په (۳) رتبه	ع· محمدرسول
دادارې لوی مدیر په (۳) رتبه	ع· محمدفضل (عبادی)
دقلم مخصوص مدیر په (٤) رتبه	ص· عبدالرحیم‌غفوری

دداخلي نمايندگيو مدير په (٤) رتبه	ص، عبدالصمد
ديلتني دلوی مديريت غړی په (٤) رتبه	ص، ميرمحمدافضل
ديلتني دلوی مديريت غړی په (٤) رتبه	ص، مير حليم الدين
ديلتني دلوی مديريت غړی په (۳) رتبه	ص، محمدسرور
دابتدائيه دمحكمي غړی په (٤) رتبه	ص، محمد اكبر
دموسساتو مدير په (٤) رتبه	ص، امان‌الله كفيل
دقواردادو مدير په (٤) رتبه	ص، حميدالله طرزی كفيل
ديلتني دلوی مديريت غړی په (٥) رتبه	ص، حفيظ‌الله
دجواز نامي مدير په (٥) رتبه	ص، محمدسرور
دمحاكم او حكميت مدير په(٥)رتبه	ص، محمد انور
دداخلي بازارو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالقدوس
دداخلي بازارو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالستار
دستندرديزاسيون مدير په (٥) رتبه	ص، گلباز
دواورداتو او صادراتو مدير په (٥) رتبه	ص، محمداكبر
دمحاسبه او لوازمو مدير په (٥) رتبه	ص، محمد ناصر
دداخلي نمايند گيو مدير په (٥) رتبه	ص، عبدالصمد
دخارجي نمايندگيو مدير په (٥) رتبه	ص، حيات‌الله كفيل
داتاق تجارت مدير په (٥) رتبه	ص، عبد السميع كفيل

امور وزارت تجارت

وزارت تجارت که تاماه عقرب ۱۳۳۵ بحیث وزارت اقتصاد ملی در امور اقتصادی کشور مصروف کار وایفای وظیفه بود بعداز ماه عقرب ۱۳۳۵ بنام وزارت تجارت در تشکیلات اداری مملکت عرض وجود نموده مهمترین وحساس ترین فعالیت این وزارت در سال مذکور به پنج حصه مهم منقسم میشود وآن عبارت است از :-

اول : تاسیس شرکتها و بکار انداختن سرمایه های مجموعی در ساحات فعال اقتصادی تجارتی حمل و نقل و غیره و تنظیم و ترتیب امور تجارتی واستقرار قیم .

دوم : انعقاد پیمانها و قرار داد های جدید تجارتی وتمدید موافقت نامه های منعقده بادول متحابه مخصوصا ممالک نزدیک و همجوار که از لحاظ روابط همسایگی داشتن راه های ترانزیتی و غیره حساسیت و اهمیت قابل ملاحظه در امور تجارتی و اقتصادی مملکت دارند .

سوم : شمولیت در کنفرانسهای مهمه اقتصادی وتجارتی جهان و سهیم شدن در نمایشگاهای بین المللی بمنظور پیدا کردن بازار های جدید عرضه مال التجارهٔ صادراتی کشور و مطالعات در بارهٔ مال التجاره واردات جهان بطریق مساعد در افغانستان .

چهارم : وضع قوانین و تعلیمات نامه ها بر حسب ایجاب تعهدات بین المللی .

پنجم : ابراز فعالیت در بهبود و اصلاح بیلانس تجارتی مملکت و متوازی گردانیدن وضع صادراتی وواراداتی کشور. اینها رؤس اقدامات و فعالیت های سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت است که بصورت عناوین ذکر شد. اکنون تفصیل این اقدامات را بمعرض مطالعهٔ خوانندگان میگذاریم :

سهم وزارت در ترتیب پلان پنجسالهٔ دولت

سهم وزارت تجارت در پلان اقتصادی مملکت فصل های جداگانه دارد که عبارت از فصل معین تجارت و همکاری در

امور انکشاف دهکده می باشد .

اول ـ تجارت فصل :

از آن جائیکه مملکت ما مراحل مقدماتی انکشاف اقتصادی را می پیماید لهذا به توسعه و انکشاف تجارت بیشتر نیازمند میباشد زیرا وسیلهٔ تجارت است که میتوانیم به آن ذریعه ، قوهٔ خرید را در ممالك خارج پیدا کرده مواد طرف ضرورت مملکت را تولید و بیلانس تادیه‌جات را مساعد سازیم و باین وسیله از یکطرف حوایج داخلی را مرفوع گردانیم واز جانب دیگر اسباب و عوامل انکشاف وپیشرفت را در شقوق مختلفه اقتصادی فراهم سازیم که برای عملی ساختن این منظور در ظرف پنجسال پلان در بارهٔ مواد آتی به اقدامات و تشبثاتی متوسل خواهد شد ودر ساحات مذکور بذل مساعی بعمل خواهد آمد :

۱ـ تزئید وتنوع تولیدات اقلام صادراتی .
۲ـ اصلاح سورت وستاندارد امتعهٔ صادراتی .
۳ـ انکشاف بیمه
٤ـ کنترول واردات وتنظیم صادرات .
٥ـ مساعد ساختن بیلانس تجارتی .
٦ـ تسهیلات ترانزیتی .
۷ـ انکشاف تجارت داخلی .
۸ـ تاسیس بورسهای اسهام مواد تجارتی .
۹ـ توسعهٔ تعلیمات تجارتی .
۱۰ـ اصلاح و تدوین قوانین تجارتی .

علاوه بر این اهداف معینیکه در فصل تجارت برای ایجاد فعالیتهای تجارتی ونقش همکاری وزارت تجارت در پلان اقتصادی تعیین و تشخیص گردیده و وزارت تجارت وظیفه دارد در ظرف پنج سال آینده اهداف معینه متذکره را انجام دهد سهم این وزارت بمشورهٔ متخصصین داخل و

خارج در ترتیب پلان پنجساله انکشاف پروژه دهکده نیز نهایت حساس ومهم بود وامروز هم مراقبت ورسیدگی درامور اداری تشکیلاتی بود جوی وغیره اداره انکشاف پروژه دهکده باین وزارت مربوط میباشد که بهمکاری سایر وزارت خانه های مربوطه مطابق پروگرامهای معینه دهات در ساحات بلند بردن منابع عائداتی مردم دهات تشویق آنها برای پیدا کردن کار برای شان بذرایع وطریقیکه معین باشد، اصلاح وضع صحی مردم، ترقی وتوسعه معارف وتعلیم در دهات بذل مساعی می نمایند ،وزارت تجارت دران سهم همکاری زیاد وحساس دارد .

اصلاح امور تجارتی و واردات و صادرات مملکت

تمام اقدامات و تشبثات وزارت تجارت در سال ۱۳۳۵ ودرخلال سالهای گذشته بمنظور اصلاح و بهبود وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت بوده واین نقطه وهدفی است که تقریبا اساس کار وفعالیت وزارت تجارت راتشکیل میدهد. برای اینکه باین هدف اساسی ومهم خود نزدیکتر گردد بتمام اقدامات وتشبثاتیکه ارتباط مستقیم به اصلاح و بهبود وضع تجارتی مملکت دارد متشبث شده که آنرا به سه صورت خلاصه میکنیم :

۱ـ قسمت اصلاح تجارت وارداتی:

عقد قرارداد های تجارتی وضع وتعمیل تعلیماتنامه ها ،تأسیس وتشکیل شعبت کنترولی ،اشتراك در کنفرانسهای بین المللی وامثال آن عوامل اصلاح و بهبود وضع تجارت وارداتی شناخته میشود که هریك ازاقدامات وزارت تجارت درجای آن توضیح میگردد واین اقدامات باعث تنظیم وتنسیق امور مذکور گردیده است:

۲ـ قسمت اصلاح تجارت صادراتی:

همچنان تمام اقداماتیکه مبنی بر تشبثات فوق ازطرف وزارت تجارت چه در داخل وچه درخارج مملکت بعمل آمده است برای اصلاح و بهبود وضع تجارت

صادراتی مملکت، پیدا کردن بازارهای تجارتی، عقد قرار دادهای مواد صادراتی وانکشاف آن بوده است. مثلاوزارت تجارت برای اینکه تجارت موادواردداتی راتنظیم بخشد علاوه برعقدقرارداد ها باممالك مبداءترتیباتی درمورد توازن واردات وصادرات گرفته وهمیشه سعی کرده است تابیلانس تجارتی مملکت ازلحاظ واردات وصادرات حتی الامکان متوازن باشد. مواد وارداتی طرف احتیاج بهقدرکافی ونرخ های مناسب به دسترس استفاده و استهلاك مردم قرارداده شودعرضه اموال در بازار های تجارت وارداتی مطابق تقاضای مردم صورت بگیرد بالمقابل قیمت وقدرت خرید تقویه گرددوهکذا برای اینکه مواد صادراتی توسعه وانکشاف پیداکند بازهم بعقد قرارداد های تبادلهوی وتجارتی پرداخته است. موضوع سورت وستندردموادصادراتی رامطابق تقاضای خرید وعرضهٔ بازار های ممالك راقیهٔ جهان مورد توجه قرارداده ومکلفیت های درین باره برای تجارصادرکننده وضع نموده، شعبات تاسیس نموده تا موضوع سورت وستندر درا براساس همان تقاضای بازار های خارج مورد مطالعه وتطبیق قراردهد. شرکتهای صادراتی را بادادن کریدت های تجارتی ذریعهٔ بانك تجارتی وغیره تقویت کرده است که اینها وامثال آن نزد وزارت تجارت عوامل انکشاف واصلاح وضع تجارت وارداتی وصادراتی مملکت شناخته شده و همیشه برای فراهم آوری آن ساعی و منهمك میباشد .

قسمت اصلاح تجارت داخل :

هکذا برای اصلاح وتنظیم تجارت داخل کشور اقدامات وتشبثاتی بعمل آمده که درجای آن ذکر میشود .

مساعدت وزارت تجارت درتأسیس شرکتها

البته واضح ومسلم است تأسیس شرکتها علاوه براینکه درتنظیم تجارت ایجادفعالیت های تجارتی، اقتصادی وغیره نقش حساس دارد درانکشاف مواد صادراتی ورسانیدن آن به نقاطاصلي استهلاك نیزموثرمیباشد . لذا وزارت

تجارت برای تا سیس شرکتهای جدید ومخصوصا بکارانداختن سرما یه‌های خارجی در شقوق مختلفه کشوری، اقدامات موثر نمودومطابق قانون سرمایه گذاری مملکت یك‌مقدار زیاد سرمایه های خارجی‌رابه شکل شرکتها جلب کردوهم برای اینکه‌مواد صادراتی مملکت از نقاط پیداواراصلی در مراکز تجارتی بسهولت انتقال یابد ویامواد مابه لاحتیاج‌عامه دراوقات ضرورت در بازار های استهلاك داخلی عرضه‌شده بتوانددرسال ۱۳۳٥ علاوه برتأسیس چهار شرکت تجارتی وزارت تجارت تأسیس یك‌تعداد زیاد شرکتهای ترانسپورتی را الزم دانسته وبه تأسیس آنها نیز پرداخت بادادن اساسنامه ها فراهم ساختن‌سهمیه‌های صادراتی وغیره بانها کمك ومساعدت کرد. سرمایهٔ خارجی‌رابکارانداخت که‌درشفوق‌داخلی روی‌همرفته درسال ۱۳۳٥ چه‌درشق تجارتی وترانسپورتی بطورمجموعی‌تخمین ٦۰٬۰۰۰٬۰۰۰ افغانی‌سرمایه‌های را که‌در سرتاسر مملکت بکارافتید شرکت چهارگانه درداخل مملکت برای‌تجارت وتقویهٔ صنایع دستی‌روستائی‌وتعمیراتی‌تاسیس‌شدعبارت بوداز:

الف: ـ ۱ـ شرکت ماشین کاران پخته مزار شریف.

۲ـ شرکت تعمیراتی در مرکز کابل.

۳ـ شرکت سهامی پت در مرکز هرات.

٤ـ شرکت صنایع دستی در مشرقی.

ب: ـ شرکتهائیکه به منظور تنظیم امور ترانسپورتی تسهیل در حمل ونقل مال‌التجاره وارداتی و صادرتی تاسیس گردیده عبارت است از شرکتهای ذیل:

۱ـ دسمنگا نو متو کلین ترانسپورت شرکت.

۲ـ دامین ترانسپورت.

۳ـ شینوار وترانسورت.

٤ـ کابل ترانسپورت.

٥ـ خیبر شینوار.

۶ـ سید کرم
۷ـ منگلو
۸ـ پامیر
۹ـ افریدی خیبر .
۱۰ـ قادری .
۱۱ـ د بدخشان تضامنی .
۱۲ـ افزودی دمرستی
۱۳ـ وطن یار .
۱۴ـ افزودی درنا .
۱۵ـ افزودی امید
۱۶ـ دقندهار سرویس لمتد .
۱۷ ـ دجنوبی
۱۸ـ علی خیل
۱۹ـ شرکت ماشینکاران پخته مزار .
۲۰ـ شرکت تعمیراتی
۲۱ـ شرکت سهامی پت
۲۲ـ شرکت سهامی صنایع دستی مشرقی .

ج:ـ سرمایه گذاری خارجی همه گان مستشعراند که اکثر ممالك راقیهٔ جهان در امور مختلفهٔ اقتصادی ومدنی خود از جلب و بکار انداختن سرمایه های خارجی استفاده کرده و برای اینکه ازقوه پولی تجارب تخنیکی تعالیم عصری وغیره عوامل ترقی و پیشرفت ممالك مذکور مستفید شود سعی کرده اندشرایط ومقررات مساعد ومفیدرا برای جلب سرمایه های مذکور درممالك خودفراهم سازندکه وزارت تجارت نیز بالنوبه از بدو تدوین قانون سرمایه گذاری نساجی درافغانستان درین رشته بذل مساعی نموده ووقتا فوقتا به جلب این گونه سرمایه ها پرداخته است که روی هم رفته در سال ۱۳۳۵

بطور مجموعی تخمین ۱۸۰۰۰۰۰ لك دالر از ناحیهٔ سرمایه خارجی در شقوق ذیل بکار انداخته شده است :

۱- در سال ۱۳۳۵ فابریکهٔ چینی سازی جاپان بنام کمپنی ماروبینی باشتراك سرمایهٔ ۱۰۲٦۰٤۰-دالر بطور مشترك با شتراك دپښتنی اتحادیه شرکت قندوز سرمایه گذاری نموده است واین موسسه فابریکهٔ چینی سازی‌رادر قندوز تأسیس وبکار خواهد انداخت .

۲- همچنان درسال ۱۳۳۵ شرکت لیمتد آریانا ایرلین به‌اشتراك ۵۱ فیصد بسرمایهٔ هشت لك‌دالر باکمپنی هوانوردی‌اندیمار طورمشترك سرمایه‌گذاری نموده ودر خطوط فضائی مصروف کارگردید که اخیراً موسسهٔ‌مذکور تقویه یافته وکمپنی معروف هوانوردی پان امریکن عوض کمپنی اندیمار سرمایه گذاری کرده است .

۳ - هکذا برای جلب سرمایهٔ ماریو تراوسی یك نفر فابریکه دار ایتالیا درشق تأسیس فابریکهٔ سکرت‌سازی اقداماتی بعمل‌آمده‌است .

٤- برای‌تنظیم وترتیب امور هوتل داری سیستم عصری وجلب سرمایهٔ خارجی درین‌رشته نیزاقداماتی صورت گرفته وقرارداد های سرمایه گذاری خارجی دران رشته منعقد گردیده است که عجالتاً یك نفر هندی بسرمایهٔ پنجاه هزار کلدار هندی درین‌ساحه کارمیکند .

استقرارقیم دربازارهای داخلی :

اگرموضوع قیمت‌های مواد ارتزاقی‌راکه به‌بلدیه هامربوط است مستثنی قرار دهیم باقی قیم‌ازلحاظ مال‌التجاره دوجنبه‌دارد که‌آن عبارت ازقیم‌مواد وارداتی وقیم‌مال‌التجارهٔ وارداتی وصادراتی‌است . اگرچه قیم‌موادصادراتی نیزباقیمت های مال‌التجارهٔ وارداتی ارتباط دارد و استقرارآن به استقرار قیم مواد وارداتی اثری وارد می نماید زیراتجارت به‌ذات‌خود عبارت ازداد وستد میباشد معهذا چون استقرار قیم‌مواد مذکور همیشه به‌وضع بازارهای تجارت موادمذکوردرممالك استهلاك خارجی‌ارتباط اساسی‌دارد‌که‌با در نظر

گرفتن تاثیرات قیمت اسعاری هرقدر یکه تقاضای آن در ممالك مذكور بیشتر وبازار استهلاك آن مساعدباشد قیم آن نیز در ممالك استحصال بلند میرود وبالعکس هرقدر تقاضا وفروش آن دربازارهای استهلاك تنزیل کند قیمت خرید وفروش آن درممالك مستحصل سیر نزولی را می پیماید لهذا اقدام در تقرر وتثبیت قیم صادراتی ازنقطهٔ نظر توسعه صادرات چندان معروف به استفاده نیست وباین لحاظ برای استقرار قیم صادراتی کمتر سعی و اقدام میشود اما راجع به استقرار قیم مواد وارداتی که احتیاج مستهلکین است تاجائیکه ببازارهای موادوارداتی ارتباط دارد وزارت تجارت به‌اقدامات ذیل پرداخته است :-

اول - درسال ۱۳۳۵ شعبهٔ کنترول ومراقبت نرخهای موادوارداتی را که عبارت‌از ریاست کمیسیون کنترول نرخها است تقویه نموده ازیك‌طرف اصلاحاتی درامور ارائه بلها وبیجك‌های خرید اموال ازبازارهای اصلی‌خرید بوجود آورده و نمایندگیهای تجارتی افغانی را درممالك مبداء موظف ساخته در بارهٔ صحت وسقم بلها وبیجك‌ها علم‌آوری نمایند وازطرف دیگر درمرکز نرخها دربازارهاحفظ گردد درمواقع‌ضروری ازقیمت بعضی ازمواد وارداتی نشرات لازمه شده است .

وزارت تجارت سعی کرده دست‌های متعدد تجارتی را ازمال التجارهٔ وارداتی مملکت متدرجاً بازدارد وتجاررا به وسایل مختلف تشویق کنند مال‌التجارهٔ طرف‌ضرورت خودرا ازممالك مبداء یا ممالك اصلی استحصال وکمپنی های تولیداتی راساً و بدون وساطت وشامل شدن دستهای متعدد تجارتی دیگر خریداری نمایند تامنافع دست های تجارتی حتی‌الامکان ازان کوتاه گردیده واموال به‌قیمت‌های مناسب تری بدست بیایدکه برای انجام این منظورتوجه شده است که‌تجارخود ببازارهای اصلی‌مراجعه کنند و علاوه براینکه ذریعهٔ‌شعبات موظف نرخهاراکنترول ومراقبت می نمایدوزارت تجارت درنظر دارد ازراه تنظیم ووفرت عرضه که‌بهترین اساس تنزیل قیم است نیز اقداماتی برای‌استقرار قیمت‌ها بنماید چنانچه دراین‌باره مطالعاتی

بعمل آمده ومیخواهد شرکتهائی تأسیس نماید که اموال طرف ضرورت عامه را بصورت بهتردستیاب وبه نرخهای متناسب بصورت مستقیم به مستهلکین عرضه بنماید. هکذادرنظراست که دیپوی تعاونی و شرکت های وارداتی رخت وغیره مواد وارداتی به ترتیب منظم وارد و عرضه نماید تا ازراه تنظیم عرضه ووفرت مال نرخهارا تنزیل بدهد :

فعالیت وزارت تجارت در امور ترانزیتی

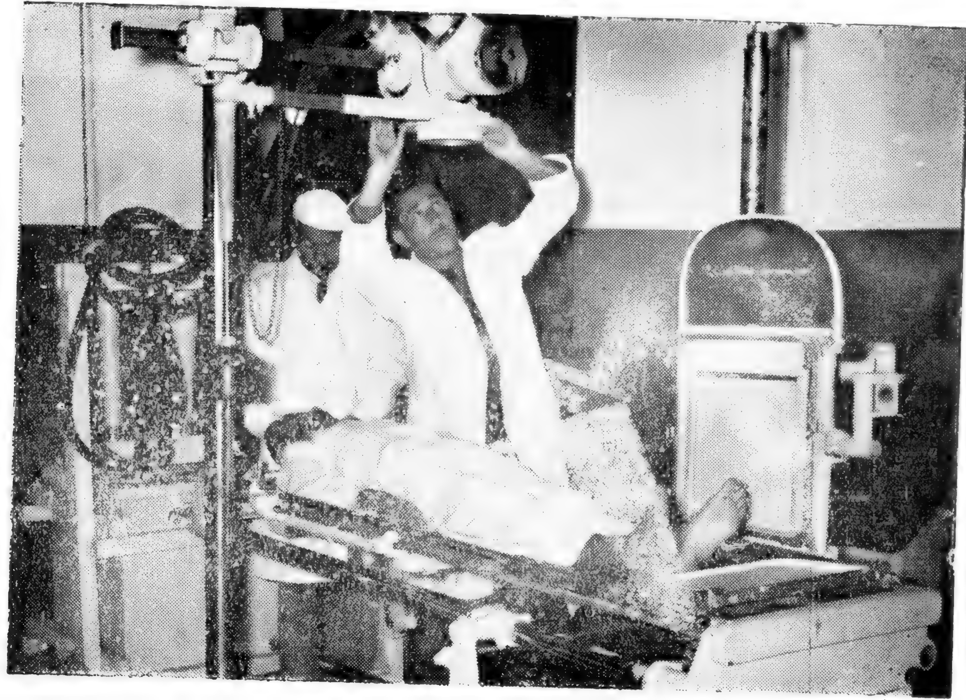
البته بامراجعه بهسالنامهٔ سال ۱۳۳٤ وسالهای ماضی فهمیده میشود که وزارت تجارت درموضوع فراهم ساختن تسهیلات ترانزیتی راههای تجارتی سابقهٔ کشور ورفع مشکلات ومعضلات طبقهٔ تاجرافغانی از حیث راه ترانزیتی خارجی مثل راه ترانزیت پاکستان وگشودن راه جدید ترانزیتی برای تجارت مملکت از طریق روسیه شوروی ومطالعه دربارهٔ راه ترانزیت ایران پیوسته به اقدامات و تشبثات ممتد و دامنه داری متوسل شده و در هروقت و زمان در بارهٔ راه های ترانزیت تجارتی که عامل عمدهٔ انکشاف تجارت شناخته میشود سعی ومنهمك بوده است تا بهروسیلهٔ که باشدمشکلات ومعضلات وارده ازراه های ترانزیتی مملکت را رفع وبرای فراهم ساختن راه های جدید ترانزیت اقداماتی بنماید چنانچه شمولیت درکنفرانس‌های بین‌المللی تسهیلات تجارتی وترانزیتی مطالعات ومطالبات ازقوانین ومقررات بین‌المللی ترانزیت مربوط به این حساسیت است که باید درمورد ترانزیت ازطرف وزارت تجارت کمك ومساعدت های لازمه فراهم گردد. که این اقدامات را به دو صورت تذکر میدهیم :

الف :ـ در سال ۱۳۳۵ وزارت تجارت به ملحوظ استفاده از قوانین ومشوره های بین‌المللی درکنفرانس های ذیل شامل گردیده که اثرات آن برای بهبود وضع ترانزیتی مملکت درهمان کنفرانس‌ها مطالعه شده است اینك در ذیل ازکنفرانس های که افغانستان در آن شامل شده با منظور ازشمولیت آن‌را تذکر میدهیم :

ذواتیکه در ترفیعات سنوی بیک رتبه ترفیع نایل شده اند

۱ ښاغلی محمد کریم «صمیمی» مامور ریاست دهکده برتبه ۲
۲ ښاغلی محمد اسمعیل رئیس محکمهٔ ابتدائیه تجارتی هرات برتبه ۳
۳ ښاغلی محمد رسول «یونسی» مدیر عمومی تجارت خارجی به رتبه ۳

شعبهٔ اکسریز معاینه خانهٔ مرکزی

۱- وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ درکنفرانس کمیته فرعی تجارت که درتوکیو منعقد گردید و در آن در باره مسائل تسهیلات ترانزیتی تصامیمی اتخاذ میشد هیئتی فرستاده ودرآنجا مسائل ترانزیت‌را مورد مطالعه‌قرارداد و باین نتیجه رسید تا نمایندگان افغانی مراتب ذیل را پیشنهاد واز طرف کمیته ها داخل ریکارد گردد .

الف :- بمنظور اینکه تسهیلات ترانزیتی برای ممالك عضو فراهم شده بتواند لازم است از طرف سکرتریت بر اساس ماده ۳۳ چارتر هوانا که بامعاملات ترانزیتی ارتباط مشخصی دارد یك فرمول عمومی ترتیب شده ودر کمیتهٔ آینده صنعت وتجارت تقدیم شود .

ب :- هکذا درین کنفرانس فیصله شد سکرتریت ایکافی به مطالعات خود در موضوع ترانزیت ادامه داده وطرز عمل ترانزیتی ممالك منطقه را مورد غور قرار بدهد وراپور مطالعات خود را بطور مسلسل به کمیته صنعت وتجارت تقدیم نماید دوپیشنهاد بالاکه ازطرف هیئت افغانی به منظور فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی درکنفرانس طرح گردید و موافقه شد تا در جلسه ۱۳ کمیته‌تجارت‌وصنعت ایکافی موردغورومداقه‌قرارگیرد.متعاقباً دربهارسال ۱۳۳۵ همین موضوع ترانزیت‌درکمیته صنعت‌وتجارت درجلسهٔ عمومی ایکافی مورد غور قرار گرفت و برای اینکه موضوع تعقیب شود درین کنفرانس نیز هیئت افغانی اعزام شد وهیأت افغانی توانستند چه درکنفرانس مربوط به کمیته تجارت وچه در جلسه ۱۳ ایکافی در بنکاك پیشنهادات ونظریات خود را که طرفدار زیاد داشت بـه تائید و تصدیق هیأت ممالـك مشمول کنفرانس برسانند وتوجه‌ممالك راقیه‌را درباره منازعه ومشکلات ترانزیتی افغانستان درپاکستان جلب نموده وبالاخره موفق شدند مدعیات دولت افغانستان رادرخصوص تولید مشکلات پاکستان به مسئله ترانزیت‌این‌مملکت طوری‌درمجالس‌ومحافل بین‌المللی‌ارائه‌دهند که‌نمایندگان‌پاکستان‌رسماً وعده رفع مشکلات ومعضلات‌وارده خودرا درامورترانزیتی‌افغانستان به‌نمایندگان ممالك بدهند .

ج:- اقدامات دیگریکه بغرض فراهم شدن تسهیلات ترانزیتی بعمل آمده است البته موضوع تاسیس وکمك به شرکت ترانزیت می باشدکه درین شرکت که بمنظور تنظیم امور ترانزیتی ، رسانیدن مال التجاره ترانزیت به نقاط مطلوب وکمك به طبقات تاجر وغیره تاسیس شده است مساعدت‌ها وکمك های لازمه ذیل بعمل آمد :

۱- برای اینکه بیلانس عائدات و مصارف شرکت ترانزیت در برابر پرداخت های کرایه وغیره مصارف متوازن باشد و شرکت بتواند تعهدات پرداخت پولی خودرا باروسیهٔ شوروی وغیره ایفا نماید درسال ۱۳۳۵ سهمیهٔ صادراتی ازقبیل پشم پنبه وغیره به شرکت داده شده که ازتفاوت انتفاع آن جبیره مصارف شرکت بعمل آمده واین کمك بقدری مهم و مؤثر بوده است که شرکت توانسته تعهدات راکه به ملیون ها افغانی بالغ می‌شد بپردازد وسکته درامور ترانزیتی از لحاظ ایفا شدن تعهدات پرداخت کرایه وغیره وارد نگردد .

۲- هکذا کمك ها ومساعدتهای مالی و غیره از لحاظ پرنسیب های اداری نیز برای مؤسسهٔ ترانزیت بعمل آمده است .

سهم وزارت تجارت در اصلاح وتنظیم امور ترانسپورت

سهمیکه وزارت تجارت دراصلاح وتنظیم وبلکه اجناس امورترانسپورتی مملکت گرفته است نهایت مهم و بارز میباشد که قرار ذیل آنرا توضیح مینمائیم :

الف - تشکیل وتاسیس ریاست عمومی ترانسپورت :

وزارت تجارت امروزه ووزارت اقتصاد ملی دیروزه نظر به پیش بینی پلان پنجساله اقتصادی کشورکه تنظیم وترتیب امور ترانسپورتی مملکت را نظر به ضرورت محسوس ومبرم آن طرف توجه قرار داده اصلاحات فوری را درآن باره پیش بینی میکرد ووزارت تجارت مکلف گردید تا دربارهٔ تاسیس وتشکیل یك ادارهٔ بزرگ ومنظم مرکزی ترانسپورتی کشور اقدام نماید.

لهذا این‌وزارت بادر نظر گرفتن وضع منشتت و نامنظم نقلیات و ترانسپورت مملکت و طرز و طریقه اصلاح و تنظیم آن مطالعاتی نموده نخست تشکیل ریاست عمومی ترانسپورت‌را با تهیه مدارک بودجهٔ‌آن وضع ووظایفی از لحاظ احتیاج وضرورت آیندهٔ ترانسپورتی‌مملکت به‌آن مشخص نمود بالاخر تشکیلات بودجه ولائحه وظایف ریاست مذکور را به منظور مقامات صلاحیت دار مملکت رسانیده متعاقباً ریاست عمومی ترانسپورت تشکیل گردید که ادارهٔ مذکور توانست بادر نظر گرفتن تمنیات اصلاحی دولت در امور ترانسپورتی مملکت مصدر کار وفعالیت خوبی شود .

۲ـ سهم دیگریکه وزارت تجارت در بارهٔ تنظیم و اصلاح ترانسپورتی مملکت دارد تاسیس و تشکیل شرکتهای ترانسپورتی میباشد که در بالا در مورد تاسیس شرکتهای جدید ازآن تذکری بمیان آورده شد . البته نقش این شرکتها درتنظیم وترتیب امور نقلیات، تسریع مال‌التجاره صادراتی ووارداتی مملکت نهایت مهم وحساس میباشد این اقدامات‌هرچند به دوجمله خلاصه شده است ولی‌طوریکه خوانندگان گرامی ازآن استنباط مینمایند گویا شالوده و نظام ترانسپورتی مملکت بصورت مثبتی از طرف وزارت تجارت امروز ووزارت اقتصاد ملی دیروز ریخته شده و همان است که امروز براساس آن‌فعالیت ترانسپورتی جریان دارد .

قراردادهای اقتصادی وتجارتی باممالک خارج

طوریکه در بالا ذکرشد وزارت تجارت در خلال سال ۱۳۳۵ هم‌قرارداد های جدید اقتصادی وتجارتی رابا ممالک همجوار وممالک راقیه جهان عقد نموده وهم‌تمدید وتجدیدی درقرارداد های‌سابقه با ممالک‌مذکور بعمل‌آورده است که‌اینك درذیل‌ازآن ذکر می نمایم :

الف ـ قراردادهای جدید :

۱ـ برای اینکه در زمرهٔ ممالک دیگر، با دولت جمهوری پولندنیز روابط تجارتی برقرار گردد واز صنایع آن کشور استفاده

بعمل آید در سال ۱۳۳۵ مطابق ماه اگست ۱۹۵٦ نخستین موافقه نامهٔ تجارتی تبادله اموال وموافقهٔ نامهٔ تادیه‌جات بین دولت شاهی افغانستان و جمهوریت تودهٔ پولیند عقدشد.

۲- بتاریخ ۱۲ جون ۱۹۵٦ پروتوکول دورهٔ دوم راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به‌قیمت‌ها بین‌دولت شاهی افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا عقدو امضا گردید.

۳- هکذا بتاریخ ۷ جون ۱۹۵٦ پروتوکول دورهٔ ششم‌راجع به‌تبادلهٔ اموال وپروتوکول راجع به قیمت‌ها بین‌دولت شاهی‌افغانستان واتحادشوروی به‌امضاء رسید.

ب- تمدید موافقه نامه :

همچنان بتاریخ۱٤جون ۱۹۵۷ موافقه نامهٔ‌تجارتی بین حکومت افغانستان ودولت‌جمهوری هندتمدیدگردید تابراساس آن‌مملکتین بتوانند بیش ازپیش ازتسهیلات‌وموافقت‌های تجارتی یك‌دیگر مستفید گردند.

راجع به‌اینکه استفسار میشود نتائج این‌قرار دادها چه‌بوده است؟ باید متذکر شدکه منظوراز عقدقرار ها و مطالعه‌در اطراف شرایط تحکیم روابط تجارتی واقتصادی دول‌همانا پیداشدن واستحکام‌روابط تجارتی واقتصادی بین‌ممالك است‌که این مطلوب راهمیشه ممالك باطرح وترتیب قرارداد های تجارتی وامثال آن‌برای یك‌دیگرخودممکن ومیسرمیگردانند البته‌افغانستان نیز توانسته است‌با داشتن موافقه‌نامه‌هاوقرارداد های‌متذکره علاوه براینکه روابط باهمی اجتماعی واقتصادی رابا‌ممالك راقیهٔ‌جهان برقرار نمایددر راه توسعه وانکشاف امورتجارتی‌و اقتصادی مملکت نیز ازین قرارداد ها برخوردار گردد.

شرکت نمایندگان وزارت تجارت درکنفرانسهای اقتصادی

وزارت تجارت درسال ۱۳۳۵ دراکثر ازکنفرانسهای بین‌المللی که‌جنبهٔ اقتصادی‌وتجارتی داشته است اشتراك‌کرده وراپورهای مفصل در بارهٔ جریان

کنفرانسها ومطالب طرف علاقه ومطالعات امور بین المللی اقتصادی وتجارتی کنفرانسهای مذکور را برای اطلاع و بکار بردن آنها درامور مربوط باخود آورده که میتوان گفت که اکثر از کنفرانسهای مذکورواشتراک در آن استفاده های خوبی نصیب وزارت تجارت شده است اینك اسامی کنفرانسهای مهمهٔ مذکور را درذیل ذکر میکنم :-

۱- درکنفرانس کمیتهٔ فرعی تجارت که ازطرف ایکافی ملل متحد در توکیو منعقد گردید نمایندگان افغانی شرکت کردند ودراین کنفرانس کمیتهٔ فرعی راجع به مشکلات تجارتی افغانستان پیشنهاداتی به کنفرانس تقدیم نمودند که در جملهٔ فقرات قابل ملاحظه ودقت ملل متحد قرار گرفته توانست .

۲- درکنفرانس پلان وانکشاف اقتصادی در بنکاك (۳) در کنفرانس عمومی سالیانه ملل متحد مربوط ایکافی در بنکاك .

اشتراك افغانستان درنمایشگا های بین المللی

وزارت تجارت که برای مستفیدشدن از نمایشگاهای بین المللی همیشه سعی می نماید بهر صورت وترتیب باشد درنمایشگا های مذکور اشتراك نماید و مال التجارهٔ صادراتی وموادخام پیداوار مملکت را در آنجاعرضه کرده و توجهٔ ممالك جهان رادربارهٔ پیداوار کشورجلب وبازار های جدید تجارتی واستهلاك مواد صادراتی برای مملکت درخارج کشور فراهم سازد در سال ۱۳۳۵ نیزدر حالیکه همین منظور مطمح نظر این وزارت بوددر دونمایشگاه بین المللی اشتراك ورزید که آن عبارت بوده ازنمایشگاه مؤتمر اسلامی در مصر که درسال ۱۳۳۵- افتتاح شدوافغانستان دراین نمایشگاه اشتراك ورزید وهم موفق گردید طوری امتعه پیداوار مملکت وکولتور افغانی را درمعرض نمایش قراردهد که غرفهٔ افغانی نظربه غرفهٔ سائر ممالك همجوار به تصدیق وشایعهٔ اخبار وجرایدمصری بهتری وبرتری قابل ملاحظهٔ داشته باشد هکذا در سال ۱۳۳۵ برای شمولیت درنمایشگا های فرانکفورت وهامبورگ نیز ترتیب وآمادگیهای ازطرف وزارت تجارت گرفته شد وامتعهٔ قابل عرضه را

به آنجا فرستاد که در این نمایشگاه نیز افغانستان موفقانه حصه گرفت البته مفاد یکه از اشتراك درنمایشگاه های مذکور بدست آمده همانا معرفی شدن مملکت افغانستان به حیث یك کشور دارای منابع وموادسرشار اقتصادی وتجارتی برای ممالك جهان بود و اکثر ازممالك مشمول نمایشگاه ها به اکثریهٔ ازمواد پیداوار افغانی که مورد احتیاج آنها بود معرفت حاصل نمودند وباین موضوع ملتفت شدند که افغانستان میتواند بحیث یك مملکت عمده موادخام پیداوار خود را دراکثر ممالك جهان عرضه نماید همچنان افغانستان برای ملاحظهٔ نمایشگاه های بین المللی ومطالعه در بارهٔ مواد پیداوار خارجی بعضی ممالك نیز هیأت متتبع را درچین وبعضی ممالك اروپائی فرستاد که هیأت مذکور باثر دعوت ممالك مذکوره ومطالعه دربارهٔ اوضاع تجارتی و اقتصادی ممالك نمودند وراجع به امکان روابط تجارتی وپیداکردن بازارهای عرضه مال التجاره افغانی دربازارهای ممالك مذکوره تتبعاتی بعمل آوردند والبته این استفاده های است که معمولاً ازفرستادن هیأت در نمایشگاها ویاشمولیت در نمایشگاهای مذکور همیشه مطمح وملحوظ نظر میباشد البته نتیجهٔ عملی آن وقتی بدست می آید که مملکت مطابق بتقاضای بازارهای خارجی آماده گیها نموده ومال التجارهٔ طرف ضرورت ممالك رادرآنجا عرضه بتواند که البته این جنبهٔ آن هم مدنظر وزارت تجارت بوده ودراطراف آن مطالعات جریان دارد .

گوشه ای از قصر چهل ستون

امول واشیای که درمیدان هوائی خواجه رواش برای صدور آماده گردیده .

دابن سینا ښوونځی

وقایع مهم داخلی درسال ۳۵

اول حمل : اعلیحضرت معظم همایونی به معیت علیا حضرت ملکهٔ معظمه از تاسیسات بندکجکی دیدن فرمودند .

۲ حمل : بناغلی میکویان وزیر تجارت خارجی و معاون صدراعظم اتحاد جماهیرشوروی با بناغلی رشیدوف رئیس هیأت رئیسهٔ شورای جمهوری ازبکستان شوروی از موزه کابل دیدن کردند .

۴ حمل : بازدید اعلیحضرت معظم همایونی از لشکرگاه .

ـ امضای موافقت نامه سرویس منظم هوائی بین افغانستان واتحادجماهیر اشتراکیه شوروی ازطرف بناغلی عبدالحی عزیز نماینده افغانستان ولفتننت جنرال ـا ـن ـ زخاروف نماینده اتحاد شوروی درکابل .

۷ حمل : ورود اعلیحضرت معظم همایونی ازقندهار بکابل .

ـ تطبیق وقت واحد درسرتاسر افغانستان .

ـ عقدقرارداد کلتوری بین دولتین پادشاهی افغانستان و جمهوریت مصر ازطرف بناغلی صلاح الدین سلجوقی سفیرکبیرافغانستان درمصروبناغلی محمود فوزی وزیر امور خارجه مصر .

۱۲ حمل : بناغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان دعوت دوستانه حکومت چکسلواکی را راجع به بازدید شان ازچکوسلواکی قبول کردند .

۱۵ حمل : انجمن دایرة المعارف بـه نشر او لین قاموس جغرافیائی افغانستان موفق گردید .

۱۸ حمل : هیأت نظامی افغانستان بعد از ختم باز دید از مؤسسات نظامی هند ومصر به چکسلواکی وارد گردیدند .

ـ والاحضرت شهزاده محمدنادرکپ قهرمانی پنگ پانگ سال **۱۳۳۵** را به بناغلی سمیعی تسلیم کردند .

٦ ثور : طی مراحل قانونی الحاق افغانستان به قرارداد بین المللی جلوگیری ژینوسید (۱۹۴۸)

۹ ثور: دعوت اعلیحضرت همایونی از اعلیحضرت پادشاه عربستان سعودی

۱۹ ثور: دعوت اعلیحضرت معظم همایونی از رئیس جمهوری پاکستان جهت بازدید از افغانستان .

۲۹ ثور: قبول دعوت ښاغلی جمال عبدالناصر صدراعظم مصر ازطرف ښاغلی سردار محمدداؤد صدراعظم افغانستان جهة بازدید ازمصر.

۳۰ ثور: افتتاح کورس رفریشر برای دوکتوران طبی افغانی دروزارت صحیه.

ـ دعوت ښاغلی صدراعظم ازښاغلی عدنان مندرس صدراعظم دولت جمهوری ترکیه جهت بازدید از افغانستان .

اول جوزا: امضای قرار داد توريد و نصب اولین فابریکهٔ سگرت سازی بین ښاغلی عبدالله یفتلی رئیس انحصارات دولتی وښاغلی ماریا تراورسی نماینده فابریکات سگرت سازی ایتالیا .

۷ جوزا: تصویب اساسنامهٔ جدید مطبعهٔ عمومی درمجلس عالی وزرا.

ـ افتتاح نمایشگاه اسلامی درقاهره توسط ښاغلی انورالسادات وزیردولت مصر وتمجید غرفه افغانستان ازطرف ښاغلی انورالسادات وزیر دولت وسرمنشی کانگرس اسلامی .

۱۵ جوزا: افتتاح کنفرانس محصلین ممالك اسیا وافریقا در لندن توسط ښاغلی دوکتور نجیب الله سفیر کبیر اعلیحضرت معظم همایونی .

ـ تاسیس کورس تدریس بوسایل سمعی و بصری برای معلمین مدارس ابتدائی ازطرف وزارت معارف.

۲۰ جوزا: الحاق حکومت افغانستان بهچهار کنوانسیون مجروحین جنگ تاریخی ۱۲ اگست ۱۹٤۹ منعقده جینوا برحسب تصویب مجلس عالی وزرا ومجلس شورای ملی واعیان وصحه حضور ذات شهریاری.

۲٤ جوزا: آغاز برمه کاری پترول درسرپل ومزارشریف توسط وزارت معادن وصنایع .

ـ امضای پروتوکول تبادلهٔ مال التجاره بین حکومت افغانستان و دولت جمهوری چکوسلواکیا ازطرف ښاغلی محمدسرور رئیس تجارتی وزارت اقتصاد

ملی وښاغلی خیرمحمد کفیل بانك ملی وښاغلی جوزف اوریان رئیس هیئت تجارتی چکوسلواکی .

۲۴ جوزا : ابلاغیهٔ وزارت امورخارجه راجع بهرسمیت‌شناختن کامل سلطنت المغرب ومملکت تونس ازطرف حکومت افغانستان.

۴ سرطان: مواصلت هیأت امدادی هلال احمر ترکیه به میدان هوائی خواجه‌رواش .

۶ سرطان : امضای قرارداد پروژه‌حمل‌ونقل‌هوائی‌ملکی بین افغانستان وامریکا توسط ښاغلی عبدالحی عزیز مشاور وزارت خارجه وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیر هیئت ادارهٔ تعاونی بین‌المللی اتازونی درکابل.

۱۳ سرطان : امضای موافقت نامهٔ معاونت اقتصادی جهت پروژهٔ حفظ ومراقبت انهار در وادی هیرمند بین ښاغلی عبدالله ملکیار رئیس عمومی وادی هیرمند وښاغلی (رابرت سنایدر) مدیرادارهٔ معاونت های بین‌المللی امریکا درافغانستان.

۱۶ سرطان : ښاغلی استاد صلاح‌الدین‌سلجوقی سفیرکبیر اعلیحضرت معظم همایونی متعین مصرباتفاق آراء وبه منظوری حکومت مصر به حیث عضو مجمع لغوی مصر که دانشمندان بزرگ مصر وجهان درآن عضویت دارد شناخته شد .

۱۷ سرطان : افتتاح پوهنځی حکام .

۱۹ سرطان : تاسیس شرکت‌جدید میوه قندهارازطرف‌وزارت‌اقتصاد ملی به‌سرمایه ۷۵۰۰۰۰۰ ـ افغانی منظور شد.

۳ اسد : ورود ښاغلی‌عدنان‌مندرس‌صدراعظم ترکیه با ښاغلی‌ادهم‌مندرس وزیر داخله وکفیل وزارت خارجه آن‌مملکت به‌کابل.

۷ اسد : عزیمت ښاغلی عدنان مندرس باهمراهانش به‌صوب ترکیه.

۱۵ اسد : ورود جلالتمآب میجر جندال اسکندر میرزا رئیس جمهور پاکستان به‌کابل.

۱۷ اسد : مذاکرات روی مسایل مورد علاقه مندی مملکتین افغانستان وپاکستان درقصر دلکشا بین اعلیحضرت معظم همایونی و جلالتمآب رئیس جمهور پاکستان .

۳۰ اسد : شرکت نندارتونهای بین المللی درجشن استقلال افغانستان

۱۰ سنبله : سالگرهٔ جشن پښتونستان درکابل .

۱۴ سنبله : مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی به سمت شمال مملکت.

۱۷ « : ورود یک هیأت بانک بین المللی توسعه وتعمیر مجدد بکابل

۲۴ « : تشریف فرمائی اعلیحضرت معظم همایونی ازورسج به بغلان

۳۱ « : موافقه نامه تجارتی، وتادیات پر و تو کول قیمت واندازه مال التجاره را بین حکومت شاهی افغانستان ودولت جمهوی توده پولند بعد ازتصویب مجلس عالی وزرا به کمیسون خارجهٔ شورای ملی سپرده شده بود رئیس پلان وپروژه اقتصاد ملی اخذ نمود .

۹ میزان : تشکیل وزارت پلان در مجلس شو رای ملی مور دغور قرار گرفت .

۱۴ میزان : امضای قرارداد خریداری ۷۲ خروار گندم ازامریکا بین ښاغلی محمدکبیرلودین سفیرکبیر اعلیحضرت معظم همایونی درواشنگتن وښاغلی (هالتر) مدیر اداره همکاری بین المللی امریکا .

۱۸ میزان : مواصلت ذات شاهانه بکابل به ساعت ٦ شام (ازسفرولایت جنوبی) .

۲۱ میزان : افتتاح سو مین سر و یس بین المللی افغانستان وهند از راه قندهار .

۲۳ میزان : سالگرهٔ تولدی اعلیحضرت معظم همایونی واستقبال این روز ازطرف مردم.

۴ عقرب : ښاغلی سردار محمدنعیم وزیر امور خارجه ووکیل صدارت عظمی به مناسبت یازدهمین سالگرهٔ ملل متحدازکابل رادیو بیانیه‌ای ایراد کردند.
اینک چند قسمت مهم بیانیه :

«افغانستان به حیث یك عضو ملل متحده مقام حقیقی این سازمان جهانی را برای خدمت درراه ترقی وصلح جهان به درستی می‌شناسد .
افغانستان به حیث عضو این سازمان برای پیشبرد آمال آن خدمت کرده ودرراه تأمین صلح جهانی ازهیچ گونه کوشش دریغ نداشته‌است حکومت افغانستان خرسند است که با سایر اعضای موسسه برای پیشبرد منافع بشریت وصلح گیتی تشریك مساعی میکند»

۵عقرب : اظهار نگرانی عمیق افغانستان نسبت به اوضاع اخیر افریقای شمالی ازطرف ښاغلی سردار محمدنعیم وزیرامورخارجه وکفیل صدارت‌عظمی به نمایندهٔ آژانس باختر .
- شرکت هیأت افغانی درنهمین کنفرانس یونسکو دردهلی جدید .

۶عقرب : ورود مجدد ښاغلی صدر اعظم به مسکو .

۷عقرب : تعاطی بیانیه‌ها بین ښاغلی صدراعظم افغانستان وصدراعظم جمهوری اوکراین .
- آغاز مذاکرات بین‌هیأت های افغانی وروسی درکریملین .
- ابلاغ همدردی افغانستان به‌مردمان الجزایر توسط ښاغلی سلجوقی سفیر کبیر افغانستان در قاهره .
- تقدیم ۱٬۲۵٤٤ افغانی اعانه مامورین پشتنی تجارتی بانك به مصر توسط سره میاشت .

۲۹ عقرب : تبصره روزنامهٔ طلوع افغان برمظالم انگلو فرانس یهود برمصر .

۲قوس : عزیمت ښاغلی صدراعظم به کراچی .

۳قوس : افتتاح کورهٔ بخارفابریکه قندسازی جلال آباد .

۴قوس : تلگرام ښاغلی جمال عبدالناصر رئیس جمهور مصر بحضور اعلیحضرت معظم‌همایونی راجع به‌همدردی صمیمانه وپشتیبانی ملت وحکومت افغانستان درقضیه تعرضات اجنبی برخاك مصر .
- رای نمایندهٔ افغانستان‌در م٬م٬م٬ به شمول موضوع اریان غربی

در مذاکرات اسامبله عمومی .

۵قوس : اظهارات صدراعظم افغانستان وصدراعظم پاکستان درباره روابط باهمی وعلایق افغانستان وپاکستان درکراچی .

۹قوس : تجدید مذاکرات در کراچی بین ښاغلی سردار محمد داؤد واولیای امور پاکستان .

۱۱ قوس ؛ ورودښاغلی صدراعظم ازسفر کراچی به کابل .

۱۸قوس : خریداری یك دستگاه مکمل فابریکه برکت سازی برای مرکز کابل ازطرف وزارت معادن وصنایع .

۲۳قوس : افتتاح شفاخانه زایشگاه درمشرقی .

۲۵قوس : تصویب پیشنهاد افغانستان دربارهٔ حق کار دریازدهمین جلسهٔ مجمع عمومی سازمان ملل متحد .

۵ جدی : ترتیب پروگرام مخصوص کابل رادیو به مناسبت تخلیهٔ قوای متجاوز انگلیس وفرانسه ازخاك مصر .

۱۲ جدی : کمیتهٔ حقوقی موسسه ملل متحد پیشنهاد دکتور طبیبی نماینده افغانستان راکه باید سه نفر حقوق دان های دیگر آسیائی نیز در کمیسیون حقوق بین الدول موسسه ملل متحد شامل شوند، تصویب کرد .

۱۸ جدی : بازدید میدان هوائی ملکی جلال آباد توسط ښاغلی صدرعظم
- امضای پروتوکول دورهٔ ٦ قرارداد تبادلهٔ اموال تجارتی ازطرف ښاغلی عبدالوهاب حیدر رئیس تجارتی وزارت تجارت و ښاغلی خیرمحمد کفیل بانك ملی به نمایندگی دولت شاهی افغانستان وښاغلی اینوتین مستشار تجارتی سفارت کبرای شوروی به نمایندگی دولت جماهیر اشتراکیه شوروی .

۲٦ جدی : نطاق وزارت خارجه افغانستان راجع به خرابی ها وخساراتیکه دراثر حملات متجاوزانه قوای انگلستان وفرانسه ویهود به پورت سعید منطقه سینا وارد گردیده ، اظهار نموده است که مصر مستحق دریافت غرامت کامل این خسارات می باشد .

۲۹ جدی : ورود جلالتماب چوئن‌لای ـ صدراعظم جمهوریت مردم چین درکابل .

۴ دلو : اعلامیه مشترك بشاغلی سردارمحمد داؤد صدراعظم افغانستان وبشاغلی چو‌ان‌لای صدراعظم جمهوریت مردم چین .

۱۲ دلو : تصویب پیشنهاد بشاغلی پـژواك نماینده افغانی هنگام بحث بر پیمان حقوق بشر درکمیته سوم مجمع عمومی ملل متحد .

۱۴ دلو : عزیمت اعلیحضرت معظم‌همایونی‌جانب ولایت مشرقی .

۱۵ دلو : بیانیهٔ بشاغلی‌عبدالحمید عزیز نماینده دایمی‌افغانستان در م‌م راجع به اخراج قوای یهود ازماوراء خطوط متارکه .

۱۷ دلو : امضاء اساسنامهٔ اداره بین المللی استعمال صلح آمیز نیروی ذروی توسط بشاغلی‌عبدالحمیدعزیز نماینده‌دایمی افغانستان‌در موسسه‌ملل‌متحد.

۲۳ جدی : تصویب پیشنهاد نماینده افغانستـان در کمیته ۳ اسامبلهٔ عمومی م‌م راجع به وسایل تامین وحمایهٔ حقوق بشر .

۲۵ جدی : اظهار نطاق وزارت خارجه افغانستان به نماینده آژانس نسبت به وقایع سرحدی اخیرهٔ یمن وعدن‌تجاوزات و بمباری‌های‌قوای‌هوایی و زمینی انگلیس بر مردم بی دفاع یمن وعدن‌که موجب تأثر گردیده است

اول‌حوت: بازدیدذات‌شهریاری‌ازفابریکهٔ‌قندو باغ‌جدیدفرقه‌درجلال‌آباد

۵ حوت: بازگشت‌موکب شاهانه ازمسافرت بیست‌روزهٔ صفحات‌مشرقی.

۶حوت: قرارداد بین وزارت مخابرات وکمپنی و ستورگ انتورگ اتحاد شوروی برای صدور یکمقدار سامان لین‌تیلفون مربوط دستگاه های چین سیستم برای‌کابل ومزار شریف وکابل وقندهار امضاءگردید .

۱۳حوت: اعلیحضرت همایونی ازتمام قسمت های سیلو دیدن فرمودند

۱۷حوت: بشاغلی‌صدراعظم سرك سپین بولدك وتمام تاسیسات منزل‌باغ را ملاحظه فرمودند .

۱۹حوت: بشاغلی صدراعظم از قشلهٔ عسکری وامور عمرانی‌دوایر‌ملکی قندهار بازدید فرمودند .

- ښاغلی صدراعظم ازدهله وکجکی دیدن فرمودند ·

۲۲حوت: ښاغلی صدراعظم سنگ تعمیر ریاست عمومی وادی هیرمند را در لشکرگاه گذاشتنند ·

۲۳ حوت : ښاغلی صدراعظم از امور ریاست عمومی وادی هیرمند وارسی فرمودند ·

۲۴ حوت : ښاغلی صدراعظم از پل جدید دریای خاشرود دیدن فرمودند

۲۶ حوت : افتتاح سرویس پښتوی موسسهٔ ملل متحد ·

- ښاغلی صدراعظم موسسات صناعتی ونندارتون قندهار را معاینه فرمودند ·

- « « نهرجدید قندهار را افتتاح فرمودند ·

نوټ:

چون اجراآت وزارت مالیه بوقت معین نرسید لهذا از نشر آن صرف نظر شد ·

اصلاح
عرفان

مدیران روزنامه‌ها، جراید و مجلات

مرکز «کابل»

۱ـ ښاغلی محمد ابراهیم صفا مدیر مسؤل روزنامهٔ اصلاح (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰۸)
۲ـ ښاغلی محمد قاسم واجد مدیر مسؤل روزنامهٔ انیس (سال تاسیس روزنامه ۱۳۰٤)
۳ـ ښاغلی محمد یونس حیران مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریده ۱۳۴۳)
٤ـ ښاغلی سید نذیر علوی مدیر مسؤل مجلهٔ ژوندون (سال تاسیس مجله ۱۳۲۷)
۵ ـ ښاغلی محمد یوسف آیینه «مجلهٔ برگ سبز» (سال تاسیس مجله ۱۳۲۸)
٦ ـ ښاغلی محمد شفیع رهگذر مدیر مسؤل مجلهٔ ننداره (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۷ ـ ښاغلی سید سلطان احمدی مدیر مسؤل جریدهٔ اتحاد (سال تاسیس جریده ۱۳۱۹)
۸ ـ ښاغلی محمد یعقوب کاک مدیر مسؤل مجلهٔ الفلاح (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۹ ـ ښاغلی عبدالمنان دردمند مدیر مسؤل جریدهٔ پامیر (سال تاسیس جریده ۱۳۳۰)
۱۰ ـ ښاغلی غلام حبیب نوابی مدیر مسؤل مجلهٔ پښتو ږغ (سال تاسیس مجله ۱۳۱٦)
۱۱ ـ سراج الدین وهاج مدیر مسؤل سالنامهٔ افغانستان (سال تاسیس سالنامه ۱۳۱۱)
۱۲ـ ښاغلی محمد یونس خالص مدیر مسؤل مجلهٔ پیام حق (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱۳ ـ ښاغلی فیض محمد عاطفی مدیر مسؤل مجله اردو (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱٤ـ ښاغلی محی الدین شیوا مدیر مسؤل مجلهٔ بخوار و بدان (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)
۱۵ـ ښاغلی محمد سرور همایون مدیر مسؤل مجلهٔ آریانا (سال تاسیس مجله ۱۳۳۱)
۱٦ ـ ښاغلی محمد بشیر رفیق مدیر مسؤل مجلهٔ وږمه (سال تاسیس مجله ۱۳۳٤)
۱۷ـ ښاغلی غلام صدیق سیدالی مدیر مسؤل مجلهٔ سره میاشت (سال تاسیس مجله ۱۳۳۳)
۱۸ـ ښاغلی محمد حسین بهروز مدیر مسؤل مجلهٔ معارف (سال تاسیس مجله ۱۳۳۵)
۱۹ـ ښاغلی محمد آصف عباسی مدیر مسؤل مجلهٔ روغتیا (سال تاسیس مجله ۱۳۱۰)
۲۰ ـ ښاغلی عبیدالله شیوا یانا مدیر مسؤل مجلهٔ ادب (سال تاسیس مجله ۱۳۳۲)

مدیران مسؤلیکه موفق بدریافت فوتو های شان نشدیم

۱ـ ښاغلی ایوبی مدیر مسؤل روزنامهٔ هیواد (سال تاسیس روزنامه ۱۳۲۸)
۲ـ ښاغلی مولینا قیام الدین خادم مدیر مسؤل جریدهٔ زیری (سال تاسیس جریدهٔ ۱۳۳۱)
۳ ـ ښاغلی محمد حیدر ژوبل مدیر مسؤل مجلهٔ عرفان (سال تاسیس مجله ۱۳۱٦)

ومدیران مسؤل مجلهٔ حقوق، بزگر، تعلیم و تربیه، افغانستان، برید، ښیگنه، هرا دافغانستان بانک، کرهنه، طب پوهنځی، شورا، کابل، میرمن.

جهان در ۱۳۳۵

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سویز، تجاوز یهود بر ممالک عربی، حملهٔ انگلو فرانس بر مصر مجادله برای آزادی الجزایر، اغتشاش در مجارستان، موفقیت حزب سوسیالست ملی در اردنیه هاشمیه، انتخاب مجدد آیزنهاور، مجاهدات مردم جزیرهٔ قبرس، استعفی ایدن، شورش در اندونیزی و پلان‌های آیزنهاور برای شرق میانه، مهمترین وقایع سال است.

بقلم: رستگار

در ۱۳۳۵ مرکز وقایع مهم سیاسی جهان‌را شرق‌میانه تشکیل داده بود ممالک شرق‌میانه درین‌سال در برابر مجادله بزرگی قرارداشتند، مجادلهٔ که ملل آزادی‌خواه مشرق زمین برای جبران خسارات وخطا های گذشته پیش گرفته اند.

این‌سال‌را سال آزادی باید گفت. سالیکه باپیام‌های تبریك آزادی آغازشدو بامجادلات پیهم آزادی و آزادی‌خواهی خاتمه یافت.

درروز های اول‌سال مردم‌مشرق زمین آزادی ملت تونس را تبریك گفتند و باین‌وسیله درشادمانی این‌ملت‌شرقی سهم گرفتند. بامیدحفظ تکامل وبقای آزادی که بمفهوم عصر به‌تقویه بنیه‌مادی ومعنوی ملل و مردم‌میسر میشودسعی و مجاهدت نمودند.

درین‌مجاهدات‌مصر بیشتر سهم گرفت‌ولهذا من‌هم‌ازمصر شروع‌میکنم:

مصر:

دراوایل سرطان انتخابات عمومی جهت‌انتخاب رئیس جمهوری وفیصله دربارهٔ قانون اساسی مصر که از طرف جمال عبدالناصر تدوین شده بود شروع‌ودر اثر این انتخابات جمال ناصر یگانه کاندید ریاست‌جمهوری‌مصر ازطرف‌ملت مصر بحیث اولین رئیس‌جمهوری مصرانتخاب گردید و باین ترتیب یك‌قدم دیگر برای استقرار جمهوری‌متکی به‌تائید و پشتیبانی مردم

برداشته شد وجمال عبدالناصر موقع یافت برای برآوردن آرزوهای عمومی وتطبیق پلانهای ملی قدم های موثری بردارد .

مهمترین پروژۀ که جمال عبدالناصر پیش روداشت پروژه تعمیر بند عالی اسوان بود که مصرف ( )ملیون دالر راایجاب میکرد. برای انجام این پروژه مصر با کمك خارج نیازمند بود واین کمك را حکومت انگلستان وحکومت امریکا بمصر وعده داده بود.

وای عللی موجود بود که این کمك بتعویق می افتاد طوریکه دراواخر سرطان حکومت انگلستان وامریکا ازدادن کمك جهت تعمیر پروژه اسوان معذرت خواست. جمال عبدالناصر وقتی ازاین امتناع اطلاع یافت برویۀ این دومملکت انتقادکردواظهار نمودکه پروژه اسوان رابدون کمك خارجی اجراء وعملی خواهدکرد وچندی نگذشت که تصمیم خودرا اعلان نمود .

ملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سویز :

۳اسد رئیس جمهوری مصرضمن بیانیۀ بمناسبت چهارمین سال خلع ملك فاروق تصمیم مصر رادایر برملی کردن شرکت کشتی رانی کانال سویز(۱) که تاکنون از طرف انگلستان، فرانسه ومصر اداره میشد اعلان نمود وگفت که برای آزادی سیاسی، اقتصادی واجتماعی مصر باین کار دست زده است وعوائد سالانه کانال راکه یکصدملیون پوند است برای تعمیر سدعالی اسوان بمصرف خواهد رساند .

---

(۱)کانال سویز ۱۰۳ میل طول دارد وبحیره مدیترانه را با بحیره احمر وصل میکند وفاصله بین شرق وغرب رانسبت براه بحری جنوب افریقا خیلی کم نموده طوریکه فاصله بنادر عمده آسیائی افریقائی رابه بنادرغربی از۲ تا۱۳هزار کیلومتر کوتاه میسازد .

فکر حفراین کانال درادوار قبل از یهودو بعددر دوره اسلامی موجود بود ولی بشکل موجوده توسط یك مهندس فرانسوی حفرودر ۱۷ نومبر ۱۸٦۹ افتتاح شد.

نشر این خبر ولوله عجیبی در عالم تولید ومخصوصا در مقامات انگلیسی و فرانسوی انعکاس بس شدیدی نمود وخبرهای تهدید آمیزی مبنی برجلوگیری از این اقدام حکومت مصر نشر شد.

رئیس جمهوری مصر ضمن بیانیه یکبار دیگر حق مصر را بحیث یك دولت حر وآزاد در ین اقدام اظهار وامر احضار عمومی راداد با ثر آن یك ملیون افراد مصری زیر پرچم مصر گرد آمدند.

انگلستان برای اینکه با ین اقدام عکس العملی نشان داده باشد اولتر از همه معاملات پوندی مصر را در آن مملکت معطل کرد وفرانسه نیز در مورد معاملات فرانك مصر در فرانسه رویه انگلستان را تعقیب نمود .

پینو صدر اعظم فرانسه بلندن رفت تا باسلون لاید وزیر خارجه انگلیس ورابرت مرفی معاون وزیرخارجه امریکا ملاقات کند.

دول انگلو فرانس طبق پروگرامی برای پیشبرد مقاصد وحفظ منافع خود دوراه اختیار کردند. از یکطرف به تقویهٔ قوای نظامی خود در مدیترانه وتمرکز قواء در جزیره قبرس شروع کردند وازطرف دیگر طرح تشکیل کنفرانس های بین المللی را برای اقناع مصر ریختند. ۲٤ اسد حکومت انگلستان باساس این طرح در اولین کنفرانس روی فکر بین المللی ساختن کانال سویز از ۲٤ دولت دعوت نمود واین دعوت ازطرف ۲۲ مملکت پذیرفته شد. کنفرانس بتاریخ ۲۵ اسد در لندن به نطق ایدن صدراعظم انگلستان افتتاح گردید وجز اینکه یك کمیته ۵ نفری را بریاست منزیز صدراعظم استرالیا برای دریافت راه حل مسئله کانال تعیین کند کاری نتوانست وپس ازده روز خاتمه یافت و ناکام اعلان شد.

منزیز شروع بکار کرد ولی غیر از اینکه حق مصر را بر کانال سویز تایید کند کاری نتوانست .

با ناکامی این مساعی دول غربی طرح نوی ریختند وبه فکر تشکیل اتحادیه استفاده کنندگان افتادند. کانال را که اعضای آن ۱۸ مملکت شامل پکت های اتلانتیك بغداد، سیاتو خواهد بود بوجود آورد و کنفرانس دوم لندن تشکیل گردید

این کنفرانس دراطراف سه‌موضوع ذیل غور کرد :

۱ ــ مذاکره دراطراف راپور کمیته ۵ نفری تحت ریاست‌منزیز .

۲ــ غور درباره نظریه جمال‌عبدالناصر درباره تشکیل کنفرانس بین‌المللی شامل تمام ممالك جهان .

۳ــ غور درباره پلان دول غربی(اتحادیه استفاده‌کنندگان) .

پس ازختم این‌کنفرانس تصویب‌تشکیل اتحادیه استفاده‌کنندگان بغرض اداره امورکانال بعمل‌آمد. نمایندگان دول انگلیس و امریکا و ایتالیا شمول خود را به این اتحادیه اعلام و نمایندگان دیگرممالك‌موضوع‌شمول خود را به اجازه حکومات خود محول‌کردند .

چون مصر بهیچ‌یك ازین فیصله‌های یك‌جانبه وقعی‌نگذاشت باوجودیکه انگلستان و فرانسه بمجلس رجوع‌کردند در آنجا نیز نتوانستند کاری را از پیش ببرند و منافع خود را از آن راه برملت و دولت مصر بقبولانند بلکه مراجعه انگلوفرانس بمجلس سبب شد تا اختلاف نظریکه بین دول انگلوفرانس و امریکا در موضوع‌کانال‌سویز و سایر موضوعات‌شرق‌میانه وجود داشت، تبارزکند.

تجاوز یهود وانگلو فرانس :

درطول مدتی‌که ممالك عربی مصروف مجادله ملی ساختن کانال‌سویز بود، یهودچندین‌بار با عساکر مسلح به مدرن‌ترین وسایل‌جنگی بر خاك اردنیه‌هاشمیه تجاوز نمود و با این تجاوزات افکار عامه‌را در سر تاسر جهان مخصوصا ممالك اسلامی ، عربی تحریك نمود. ازهر طرف صدای همدردی با اردنیه‌هاشمیه بلند بود ، گویا یهود میخواست باین‌اقدامات متجاوزانه ممالك عربی را اغفال کنند تا بتوانند پلان‌های تجاوز کارانهٔ خود را بکمك همکاران خود طور دلخواه پیش ببرد .

چنانچه در موقع‌که‌تجاوزات یهود اضطراب و ناآرامی عمیقی در دنیا ایجاد نموده بود ،آیزن‌هاور رئیس‌جمهور امریکا بدولت یهود پیامی

فرستاد تا از تولید تشنجات در دنیا خودداری کند. حکومت یهود امر احضار عساکر احتیاطی را صادر و متعاقبا بصورت فجیعانه به خاك مصر حمله کرد و در اولین حمله در شمال خلیج عقبه تا نیمه مسافت بین سرحدات یهود وکانال سویز پیش رفت و این پیشرفت تا ۷۰ میلی وادی سینا ادامه یافت.

گرچه در اول این اقدام یکطرفه تصور میشد ولی طوریکه معلوم گردید اقدام یهود براساس پلان مرتبی که مقاصد و منافع انگلو فرانس را تضمین میکرد طرح و ترتیب شده بود.

مردم صلح دوست ازین تجاوز سخت متأثر شدند و نفرت شدید خود را ازین عمل متجاوزانه ابراز داشتند در سرتاسر ممالك آزاد مشرق‌زمین مردم با برافروختگی تمام ازین تجاوز صریح به‌مظاهرات شدید پرداختند و با ملت مصر اظهار همنوایی و همدردی کردند.

با نشر این خبر در امریکا آیزن‌هاور با وزیرخارجه آنکشور تماس گرفت. کابینه جلسه‌فوق‌العادهٔ تشکیل کرد پینو وزیر خارجه فرانسه بلندن رفت. هنوز بیش‌ازیك روز نگذشته بودکه حکومت انگلیس به‌دولت نام‌نهاد یهود و مصر اولتیماتوم دادکه باید در ظرف ۱۲ ساعت عساکر خود را آنطرف خط متارکه بکشند ورنه حکومت انگلیس و فرانسه‌که به اساس معاهده ۱۹۵۰ امنیت شرق میانه راضمانت کرده‌اند قوای‌خود رادرپورت‌سعید اسماعلیه و یك عده بنادر مهم دیگر مصر پیاده خواهندکرد. در همین وقت خبری نشر شدکه میرساند یك تعداد سفاین جنگی انگلوفرانس از قبرس بسوی نقطه نامعلومی حرکت‌کرد.

سوء قصد دول سه‌گانه وقتی‌پوره‌مسلم گردیدکه نماینده امریکادرمجلس امنیت پیش نهاد نمود تا مجلس به قوای یهود هدایت بدهدکه خاك مصررا ترك و آنطرف خط متارکه برود ولی این پیشنهاد از طرف انگلستان و فرانسه ویتو گردید.

در آخرین روز میزان قوای انگلوفرانس بحملات هوائی درخاك مصر آغازکرد قوماندانی مشترك انگلوفرانس در قبرس که روی این منظور تشکیل گردیده بود خاتمهٔ این حملات را به قبول اولتیاتوم چند روز پیش دول انگلوفرانس وانمود میکرد .

اولتیماتوم حاوی اشغال کانال سویز ازطرف قوای انگلوفرانس وانصراف مصرمقاومت نظامی و قبول سیستم بین المللی در ادارهٔ کانال سویز بود . مصر که اصلا حفظ خاك و نوامیس ملی خودرا و جیبهٔ خود میدانست در برابر این تهدیدات ازجا نرفت .

ملت مصر که با امتحان بزرگی روبرو شده بود و ، زن و مرد پیر وجوان همه زیر برچم گردآمده علیهٔ تجاوزات وحملات وتخریبات هوایی مقاومت نمودند .

اسامبله عمومی در اثر پیشنهاد نماینده یوگوسلاویا درمجلس امنیه تشکیل جلسه داده فیصله صادر و ترك فوری جنگ رادرمصر تصویب نمود. همرشیولد سر منشی ملل متحد فیصله نامه ملل متحد را به دول انگلیس و فرانسه و یهود ابلاغ کرد .

ولی علی الرغم این فیصله دول مذکور بجنگ علیه مصرادامه دادند واز امر موسسه ملل متحدسرباز زدند. انگلستان وفرانسه این فیصله موسسه ملل را بصراحت تام تردیدکردند. درینوقت است (۱۱ عقرب) که مرحله اول تجاوز یعنی حملات هوائی برقاهره ، اسکندریه ، پورت سعید وسویز خاتمه میبابد وخسارات وتخریبات مدهشی بمصر وارد میشودوبا پیاده نمودن قواء انگلوفرانس در بنادر مذکور بمقصد اشغال آنجا مرحله دوم تجاوز شروع میشود .

تمرد ممالك سه گانه از فیصله موسسه ملل متحدباعث انزجار عمیق درهمه نقاط جهان گردید. در انگلستان مخالفت جلسه های سیاسی غربی را بارآورد وصدای استعفای ایدن ازطرف گیتس کیل زعیم حزب مخالف بلندشد. ایدن صدراعظم انگلستان راجع به تمرد حکومت خود از این فیصله

در دارالعوام انگلستان توضیحات داد و شرایطی را برای قبول فیصله ملل متحد پیش نمود که این شرایط عبارت بود از موافقت مصر و دولت نام نهاد یهود به تشکیل پلیس بین المللی در آنجا وتضمین این قوهٔ پلیس از طرف موسسه ملل متحد تا وقت استقرار نظم ووجود این قواء درشرق میانه، تا وقت رفع اختلاف ممالك مذکور.

ممالك آسیایی و افریقایی در موسسه ملل متحد نظر به تمرد انگستان وفرانسه ویهوداز فیصله موسسه ملل خواهان مجازات برای ممالك مذکور شدند.

در اینجا یك یاد داشت اتحاد شوروی قابل تذکر است اینکه؛

مارشال بولگانین صدراعظم اتحاد شوری مکتوبی به ایدن ومولی ارسال ودرآن تصریح نموده بودکه اگر از عملیات حربی در مصر دست نکشند حکومت شوروی مجبور است برای تأمین امنیت شرق میانه وحمایه حقوق مصر به سوقیات عسکری شروع کند، همچنان به یهود اخطار داد تا قوای خود راازخاك مصر پس بکشد.

همچنین شپیلوف پیشنهادی برای ترك جنگ قوای انگلوفرانس درخاك مصر در۱۲ساعت واینکه درصورت تعلل قوای بری وبحری وهوایی شوروی تعلیمات نظامی آغاز و بین خود خاتمه خواهند داد، بمجلس امنیت پیش کردکه ازطرف مجلس رد شد.

موسسه ملل متحد باعزام یك قوه پلیس بین المللی بغرض استقرارامن در مصر موافقت نمود.

پس ازپیاده شدن قوای پاراشوتی وزمینی انگلوفرانس درمصر وجنگ سختی که بین قوای مصروقوای مهاجم صورت گرفت روز۱۵عقرب قوماندانی قوای انگلوفرانس اعلان نمود که چون منظور شان از حمله بر مصراشغال پورت سعید، پورت فواد ،اسماعیلیه بود واین منظور تأمین شده است لذا بهقوای خوددرمصر امرآتش بس دادند وضمناً انگلستان وفرانسه ازقوای یهودتقاضا کردند تاآنطرف خطهٔ رك، عقب نشینی کند. باین ترتیب یك صحنهٔ خونین

تجاوزِ انگلو فرانس ، به‌مصرف ۲۵ ملیون پوند سترلنگ برای انگلستان وخسارهٔ‌میلون‌ها پوندوقربانی‌هزاران‌جوان‌مصری ، خاتمه یافت.

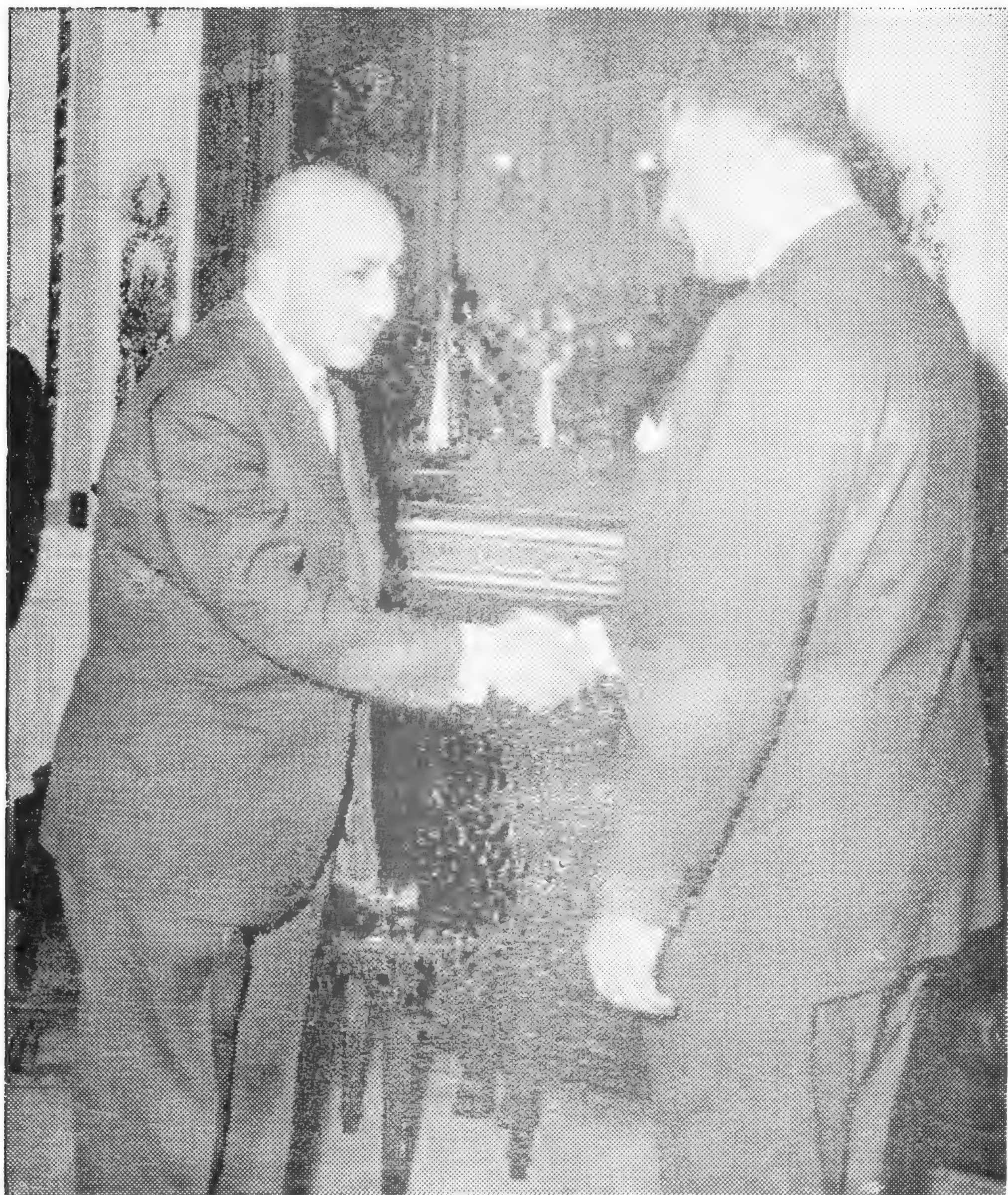
ودراثر مساعی موسسهٔ ملل‌متحد پلیس بین‌المللی جهة‌استقرار نظم‌درشرق میانه‌عازم مصر گردید واولین‌دسته پلیس‌مذکور بتاریخ۱۹عقرب‌از ناپل بطرف قاهره حرکت کرد .

پلیس بین‌المللی موفق شددرماه‌قوس‌جای قوای انگلو فرانس رابگیرد. قوای انگلوفرانس خاك مصررا ترك گفتندولی معضلهٔ‌دیگری که تاآخرسال دوام‌کرد،تمرد، لجاجت ومقاومت یهود برای باقیماندن قوای یهود در خاك مصروعدم تخلیه‌شبیه‌جزیرهٔ سیناوعلاقهٔ‌غزه بودکه‌باعث انزجار وبرافروختگی عقاید عامه درسر تاسر جهان گردید وبالاخره حکومت یهود در اثــر فشار مؤسسهٔ ملل متحد و دول عالم مجبور گردید در اواخر حوت ۱۳۳۵ خاك مصررا بکلی ترك بگوید وجای خود را به‌پلیس بین المللی بگذارد .

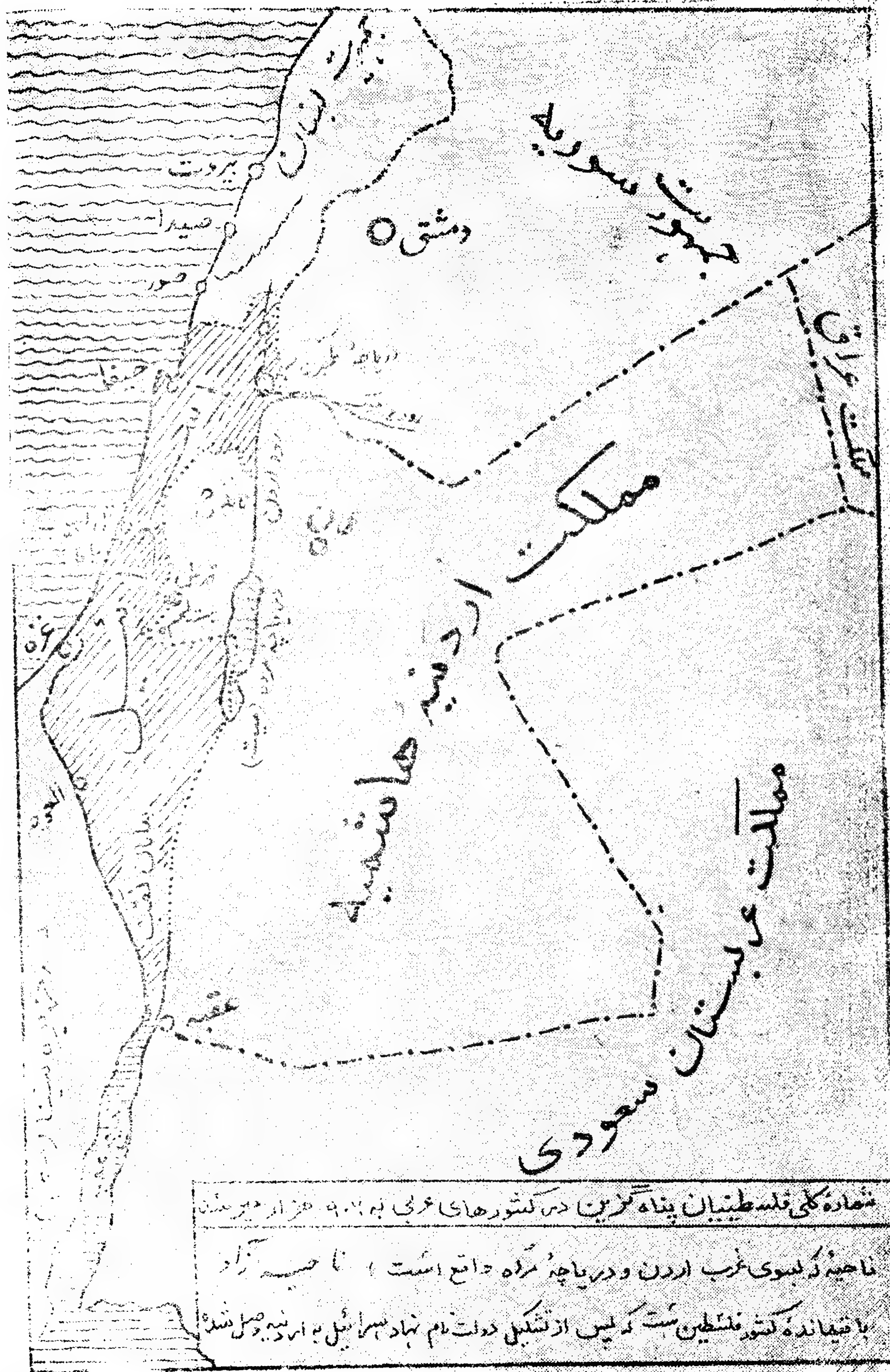
مجادله برای آزادی الجزایر :

ملیون‌الجزایر درطول‌سال‌مجاهدات ملی‌خوراجهة حصول آزادی‌الجزایر وطرد اجانب موفقانه پیش بردند ولو که درین‌راه قربانی های بیشتری‌دادند وخسارات هنگفتی‌را متحمل شدند .

درین‌سال بعضی‌علاقه‌مندان‌حق،آزادی‌وعدالت‌پیش گوئی میکردندکه‌شاید مولی صدراعظم سوسیالست فرانسه درروبهٔ آن حکومت به الجزایر تجدید نظرکند وبصدای حق خواهی الجزایریان جواب مثبت بدهد ولی بر عکس طوریکه دیده‌شدرویه فرانسه‌نسبت‌باالجزایردرین‌دوره‌شدیدترگردید وفشار نظامی فرانسه درالجزایر افزونی گرفت و ملیون بی وسیله الجزایر رنج وشکنجهٔ بیشتر بردند .ازجمله چیز هائیکه درالجزایر انظار جهان را بخود جلب‌کرد وباعث تاثر وتالم تمام آزادیخواهان‌درهمه‌نقاط جهان گردیدمسألهٔ گرفتاری۵تن اززعمای الجزایراست که‌درروزهای اول‌نیمه‌دوم‌سال ۱۳۳۵ توسط قوای فرانسوی صورت گرفت . بقیه‌درصفحهٔ(٤٤٠)

از مناظر مسافرت والا حضرت سردار محمد داؤد صدر اعظم درمصر بناغلی جمال عبدالناصر
رئیس جمهوری مصر با بناغلی صدراعظم دیده می شوند

شمارهٔ کلی فلسطینیان پناه گزین در کشورهای عربی به ۹۰۰ هزار میرسد

ناحیهٔ که بسوی غرب اردن و دریاچهٔ مرده واقع است ، ناحیه آزاد باقیماندهٔ کشور فلسطین است که پس از تشکیل دولت نام نهاد اسرائیل به اردن ضمیمه شده

دمطبوعاتو مستقل ریاست

تشکیل :

مستقل رئیس	ج، سیدقاسم رښتیا
معاون	ښاغلی عبدالستار شالیزی

ښاغلی «رشتیا» دکار پهحال کښې

مشاور په دریمه رتبه	ښاغلی عبدالوهاب طرزی

د قلم مخصوص مدیریت :

مدیر	ښاغلی عبدالاحد لطیف زاده

د نشراتو لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	ښاغلی محمد خالد روښان

د داخلي نشراتو مدیریت :

مدیر	ښاغلی محمد ابراهیم عباسی

غړی او د جوایزو د ځانګړی آمراو دافغانستان کالنۍ مسؤل مدیر: سراج الدین وهاج

غړی په پنځمه رتبه او د تهیې د ځانګړی آمر	ښاغلی عبدالکریم روهینا
« « « او د مراودی د ځانګړی آمر «	محمدشریف نسیم
« « «	••••••

د خارجي نشراتو مدیریت :

د مدیر کفیل	ښاغلی عبدالحق واله
غړی په پنځمه رتبه	« محمدحسن فهیمی
« « «	« محمدشریف ایوبی
« « «	••••••
« « «	••••••

د مطبوعاتو لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی فضل احمد زرمتی
غړی په پنځمه رتبه	« محمدانور مفتی
« « «	« جانباز کاپیسائی
« « «	« محمدحسن جدی
« « «	« مفتون

د فرهنګي روابطو لوی مدیریت :

لوی مدیر	••••••
دافغانستان د معرفی د مدیر کفیل	ښاغلی محمد نجیم آریا

غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمد نادر
» » »	••••••
» » »	•••••
د سیاحانو د مدیریت کفیل	ښاغلی غلام عثمان علومی
غړی په پنځمه رتبه	••••••
» » »	••••••

د افکارو د روزنی لوی مدیریت :

لوی مدیر	ښاغلی شاه محمد رشاد
د پیام حق دمجلی مسؤل مدیر	« محمد یونس خالص

د کتابخانی مدیریت :

مدیر په دریمه رتبه	ښاغلی غلام جان
غړی په پنځمه »	« فدا محمد

د محاسبی او ذاتیی لوی مدیریت :

د لوی مدیر کفیل	ښاغلی رامچند
معاون او داداری مدیر	« حفیظ الله

د کابل رادیو ریاست :

رئیس	ښاغلی عبدالرؤف بینوا
معاون	« رستم علی سلطانی

د تهیی مدیریت :

مدیر	••••••
غړی په پنځمه رتبه	ښاغلی محمد نذیر ترنک وال
د پښتون ږغ دمجلی مدیر	ښاغلی غلام حبیب نوابی

د موسیقی مدیریت :

د مدیر کفیل	ښاغلی حفیظ الله «خیال»
غړی	••••••

د اداری مدیریت :

مدیر	ښاغلی محمد عثمان

امور ریاست مستقل مطبوعات

ریاست مطبوعات در ۱۳۳۵ اولتر ازهمه برای تنظیم بهبود وانکشاف امور نشراتی بغرض بلندبردن سطح مطبوعات کشور در مرکز و ولایات سعی نموده وقتاً فوقتاً بصورت غیرمستقیم دوائر روزنامه‌ها رارهنمائی کرده است در مرکز دانشمندان و نویسندگان برازنده راواداشته است با مطبوعات همکاری کنند درولایات زمینه‌را مساعد ساخته‌است تادوایر مطبوعاتی ولایات و موسسات نشراتی باهم همکاری قریبتر داشته‌و باشتراك مساعی انکشاف سویۀ علمی‌و فرهنگی توده وحسن انجام خدمات مطبوعاتی دست بهم بدهند ضمنا برای اینکه‌در زمینۀ رفع فقر علمی عامه درولایات بوسیلۀ جرایدخدمتی کرده باشد همکاری و کمك نویسندگان مرکز راجلب ویك سلسله معلومات از تراجم ومقالات تهیه نموده پس از تدقیق بادر نظر گرفتن سویۀ مردم و مراعات شرایط محیطی آن‌را بدسترس دوایر روزنامه ها گذاشته‌است .

همچنان برای اینکه نقاط دوردست مملکت ازتازه ترین اطلاعات جهان درساحه های‌علم، هنر، انکشافات واختراعات وغیره‌مطلع واز معلومات‌تازه بی‌بهره نمانند برای بدست آوردن این‌معلومات ازمنابع‌اولیه سعی وکوشش نموده است، جراید ومجلات، ونشریه‌های علمی‌ومعتبر جهان‌را مستقیما بدست آورد وباترجمه ونشر مطالب‌مفیدۀ آن‌در مطبوعات‌مملکت‌خدمتی نماید .

چون مردم درتمام نقاط‌کشور به‌کسب معلومات دربارۀ پلانهای دولت‌و کارهائی که‌بغرض انکشاف سویۀحیاتی وبلندبردن سطح زندگی مردم در نقاط مختلف مملکت‌روزمره بعمل‌می آیدتمایل بیشتری‌دارندلذا بادوایروزارت خانه‌ها وموسسات مربوط تماس گرفته معلومات رافراهم وبه‌جراید مختلف مملکت توزیع نموده‌است دراین‌سال ازناحیۀ نشر خبرهای تازه‌و اطلاعات آژانسی کوشش بیشتربعمل آمده ودر پیمانۀ خبرهای داخلی‌و نشر اطلاعات بیشتر دراطراف‌خبرها درجراید مرکز وولایات ورادیو کوشش‌شده است.

درقسمت تهیۀسامان ولوازم طباعتی‌وسایرامور مطابع جرایدولایات‌نیز

اقدامات مؤثری بعمل آمده است همچنان کوشش شده است روزنامه های ولایات بقطع، صحافت وطباعت بهتر نشر شود چنانچه این کوشش هم رویهمرفته نتیجه مثبت داده است.

برای تعلیم علم ومعرفت واستفاده از آثار علمی وقلمی نویسندگان و همچنان بغرض تشویق نویسندگان نوکار مثل سالهای گذشته درترتیب جایزهٔ مطبوعاتی نیز سعی نموده وکتب وارده را به کمیسیونهای مربوطه بغرض تعیین ارزش ودرجهٔ علمی آن ارجاع نموده است که نظریات دانشمندان جمع و مراحل جوایز مطبوعاتی راطی کرده است.

برای ایراد کنفرانس ها وخطابه ها که بمنظور تبادل فکر ونظر کسب معلومات درموضوعات مختلف بهترین طریق میتواند شمرده شود همکاری علما وفضلای پایتخت ورجال دولتی جلب واز آنها درفاصلهٔ هرپانزده روز دعوت بعمل آمده است تا با یراد کنفرانسها برای دفع عطش علمی و معلوماتی مردم بکوشند چنانچه این امر مورد دلچسپی علاقه مندان گردیده است.

تعمیم مطبوعات :

ریاست مطبوعات بغرض توسعه وانکشاف مطبوعات همچنانیکه به شعبات مرکزی واختصاصی خود توجه مبذول نموده است به تشویق وتعمیم مطبوعات درسایر دوائر ومؤسسات مملکتی نیز کوشیده است چنانچه درین سال بمجلات ونیوز بولتن ها ی ذیل اجازهٔ نشرداده شده:

مجلهٔ بزگر برای بانك زراعتی (زراعتی وصنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

مجلهٔ نبیگنه « وزارت فوائدعامه (علمی، اجتماعی، ادبی، اخلاقی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دکانو اوصنایع مجله « وزارت معادن وصنایع (علمی اجتماعی صنعتی ـ مجلهٔ سه ماهه)

دافغانستان بانك» « دافغانستان بانك (بانکی اقتصادی ـ مجلهٔ سه ماهه)

اخبار پانزده روزهٔ معارف برای وزارت معارف

نیوز بولتن بزبان انگلیسی برای سفارت کبرای مصر مقیم کابل

« « « « « « « جمهوریت مردم چین

تشویق سیاحین :

درجریان سال۱۳۳۵ به‌دوصدنفر سیاح ونماینده های مؤسسات خارجی که‌وارد افغانستان گردیده‌و خواهش‌عکاسی نموده‌اند کارت‌اجازهٔ عکاسی تهیه واعطا نموده ودیگرتسهیلات لازمه‌دا فراهم کرده‌است.

تعمیم‌قانون‌مطبوعات:

مطابق قانون‌مطبوعات از۲۲۵رول‌فلم مختلف‌هندی ،امریکائی، روسی چینی، مصری وانگلیسی که‌سینماهاو ارد کرده اند بعداز سانسور ده رول آن‌مسترد و۲۱۵ رول‌آن اجازهٔ‌نشر داده‌شده است.

همین قسم‌درامها ئیکه درمرور سال۱۳۳۵ ــ ازطرف کابل ننداری و پوهنی‌ننداری بمعرض نمایش گذاشته شدسانسور واجازهٔ نشرداده‌شده است.

امتیاز تدویر سینماها به صاحبان‌سینمای شهرغزنی، شیرشاه مینه کابل‌و پلخمری داده شده، همچنان برای‌کتابفروشی های جاو ید،میوند، خسته و پامیر اجازهٔ افتتاح داده‌شد وضمنا ازموسسات مذکور وقتاً فوقتاً مطابق باصولنامهٔ مطبوعات بررسی بعمل‌آمده است.

کمک‌عرفانی :

درسال ۱۳۳۵ ریاست‌مطبوعات‌برای‌تقویهٔ مؤسسات نشریاتی‌و مطبوعاتی درحدود (٦٥٦٤٢٦٦) افغانی با موسسات مذکور معاونت عرفانی کرده است که‌مبلغ مجموعی این‌معاونت نسبت به‌سه‌سال گذشته (۱۲۹۸۵) افغانی بیشتر است.

استحکام‌وتوسعه‌روابط فرهنگی :

در سال ۱۳۳۵ روابط فرهنگی افغانستان‌بادنیای خارج نظربه‌سالهای گذشته انکشاف نموده باساس برقراری همین حسن روابط در سال۱۳۳۵ تقریبا در حدود سه‌صدوبیست نفر سیاح ژورنالست باستان شناس از نقاط مختلف جهان‌وارد وطن عزیزما گردیده وازطرف‌ریاست مطبوعات درقسمت تهیه محل وسایل و لوازم طرف ضرورت باآنها کمک‌بعمل‌آمده وضمنا بغرض

رهنمائی آنها اعضای ریاست مطبوعات وقتاً فوقتاً همکاری ومعاونت نموده اند که درین جمله چهار هیئت فلم گیری خارجی نیز شامل میباشند .

وقتی مدیریت معرفی افغانستان در اواخر سال ۱۳۳۵ تشکیل گردید بغرض معرفی مملکت بیك سلسله اقدامات مثبت دست زدکه ازمهمترین آن تاسیس شعبه فوتوگرافی و فلمبرداری میباشد باین وسیله از رشته های مختلف مملکت مواد و معلومات لازمه را که در زمینهٔ معرفی افغانستان بدنیای خارج مؤثر ثابت شده بتواند جمع و به مراجعین جواب مثبت بدهد بهمین سلسله مدیریت معرفی افغانستان نشریه مصوری بنام افغانستان بزبان انگلیسی ترتیب و طبع نموده است که در آن علاوه بر ارائه معلومات راجع بافغانستان صفحات مختلف حیات هموطنان ذریعهٔ عکس ها و نقشه ها معرفی گردیده است . علاوةً یك تعداد پو ست کارتها طور امتحان برای معرفی شئون مملکت طبع گردیده است و هم ترتیبی برای تهیهٔ فلم های دکومانتری (مستند) برای آینده اتخاذ گردیده است . برای تهیه مناظر و عکس ها ازکابل و نواحی آن وسایر بلاد افغانستان جهة ترتیب البم ها بغرض معرفی مملکت توسط شعبهٔ فوتوگرافی اقدامات بعمل آمده است همین قسم در جریان سال بمراجعات مؤسسات و اشخاص خارجی در زمینه های مختلف راجع به افغانستان جواب ومعلومات داده شد .

همچنین بغرض خدمت در راه معرفی افغانستان بخارج سه ادارهٔ اطلاعات در سه نقطه مهم دنیا یعنی قاهره لندن و دهلی تاسیس گردیده که فعلا هرسه مرکز مذکور برای نشر مجله ها و رساله ها داخل اقدامات شده اند .

از فلم های افغانستان که تازه تهیه گردیده بود بغرض نمایش بهند، ایران و سیلون بوسایل ممکن فرستاده شده و همچنان در داخل مملکت هموطنان عزیز ما از آن استفا کرده اند .

هکذا بغرض ترتیب و نشر نشریه هائی که بتواند از پیشرفت های اخیر مملکت در ساحهٔ طب صحت عامه و پرستاری نمایندگی کند ازمؤسسات صحی

علی آباد ، شفاخانه‌های مردانه و زنانه‌وزاشپگاه کابل عکس‌هائی جمع آوری گردیده است و یکتعداد زیادآن ذریعه مدیریت نشرات خارجی بنمایندگی های افغانستان در خارج فرستاده شده .

رادیو :

در پروگرام کابل‌رادیو بمقصد از یاد معلومات و بلند بردن سطح عرفانی محیط تجدید نظر بعمل آمده و مخصوصا به پروگرام های اختصاصی در شقوق‌معارف ، صحیه ، زراعت توجه بیشتر صورت گرفته است بر علاوه برای بکار افتادن دستگاه موج‌کوتاه رادیو ترتیبات‌مقدماتی‌اتخاذو به‌تربیهٔ عملهٔ آن توجه بعمل آمده است ودرزمینه‌ازمشوره‌های‌متخصصین خارجی هم استفاده شده است .

تربیهٔ‌افکار :

جامعهٔ ماکه ازحیث‌مادیات و مدنیت امروزه‌پس‌مانده‌ومیخواهدقدمهای مثبتی در رشته‌های مختلفهٔ حیاتی بردارد خواهی‌نخواهی با ذهنیتهای منفی وافکارمنحرف مواجه‌شده و محتاج تبلیغات‌صحیح‌میباشدروی همین احساس ریاست مطبوعات درین راه با مواظبت تامی کوشیده است همچنان برای استواری‌رابطهٔ‌ثقافتی‌و نشراتی بامنابع ثقافتی‌و تبلیغاتی مصری اریان و غیره تماس بعمل آمده و تبادلهٔ نشراتی توسعه‌یافته است .

نشر وتوزیع‌رساله‌های‌کوچکی که‌از مدت پنجسال به‌آنطرف هرپانزده روز بشکل خطبه‌های نماز جمعه دوام دارد در مرکز وولایات‌بشکل جدی‌تر و جدیدتر تحول یافته‌است برای اینکه‌خطبه‌های متذکره در ولایات‌ومرکز درمساجد جامع به ترتیب منظم وصورت صحیح قرائت شودبانبازوالی های مربوط تماس بعمل آمده است .

در موعظه ها در اطراف رویدادهای مهم تشریحات مستند بـه آیات کریمه و احادیث شریفه از طرف انجمن تربیه افکارداده شده است .

انکشاف طباعت:

درین سال مطبعهٔ دولتی علاوه بر طبع جراید، مجلات کتب اصولنامه‌ها و لوایح واوراق طرف احتیاج دوایر وموسسات و اشخاص ۶۳ جلدکتاب

(جان سبا ستین) امریکائی بین یکدستهٔ، از نوازندگان کابل رادیو

(جان سباستین) موسیقی نواز شهیر امریکائی با چندی از آرتست‌ها و نوازندگان کابل رادیو

را در موضوعات مختلف به تیراژ از ۳۰۰ تا ٤٥ هزار نسخه بزبان فارسی پښتو ، انگلیسی بقطع و صحافت مختلف طبع نموده ضمنادر انجام رساله‌ها و نشرات فوق‌العاده اهتمام بخرج داده است .

بعلاوه برای انکشاف طباعت در مملکت مساعی مبذول داشته است‌که از یکطرف قوهٔ تخنیکی مطبعه‌را تقویه و از طرف دیگر طباعت را شکل بهتری بدهد چنانچه از جملهٔ ماشین‌های وارده و خریداری شده یکپایهٔ آنرا بغرض تقویهٔ مطبعه ستوری به میمنه یکپایه ماشین روسی و یك پایه موتور برقی و یکپایه ماشین دیزل شصت‌کلیواته در مطبعه مرکز به‌کار افتاده است . همچنان برای مصور نمودن مجلات بصورت رنگه توسط متخصصین و اشخاص فنی مطبعه‌کوشش شده است .

سیستم‌های تخنیکی و فنی توسط متخصصین فنی بصورت آسانی جریان یافته‌و تطبیق اساسی و مراحل رسمی آن در آینده شروع میگردد .

پلان منظمی از طرف متخصصین خارجی برای انکشاف و توسعه یك مطبعهٔ‌عصری بصورت‌مکمل ترتیب گردیده‌وعنقریب مراحل‌خود راطی‌خواهدکرد .

دکابل ولایت

تشکیل :

دکابل والی	و،ج میر عبدالعزیز
اداری مدیر	بناغلی عبدالباقی
مدعی العموم	« عبدالوکیل
دپوهنې لوی مدیر	« محراب الدین
دپلټنې مدیر	« محمدحسن
داحصائیې دمدیریت کفیل	« غلام حیدر
دفواید عامې لوی مدیر	« فضل حق

دعدلیې محاکم :

دمرافعې قاضی	ف مولوی غلام نبی
دوسایقو دمحاکم قاضی	ف « محمد شیرین
دابتدائیې دمحکمې قاضی	ف « محمد یوسف

مستوفیت :

مستوفی	ع،ص نوراحمد
دوارداتو لوی مدیر	بناغلی محمد آصف
دوارداتومدیر	« نور احمد
دمحاسبې مدیر	« غلام فاروق
داملاکو دمدیریت کفیل	« محمد رسول
دتحصیلی‌مدیر	« محمدکریم
داسپکتور مدیر	« محمد اکبر

دامنیې قوماندانی :

دامنیه قوماندان	ح دین محمد

دپولیسو سرمامور		ښاغلی عطاء الله
دامنیی دمدیریت کـفیل	«	عبدالحمید
دحقوقو دمدیریت کـفیل	«	نوراحمد
دلوازمو دمدیریت کـفیل	«	محمدنبی کریم زاده
دذاتیی مدیر	«	محمد انور

لوی حکومتونه :

دلهوگرد لوی حاکم	ع،ع	محمد اکبر
دڅاریز نگی « «	ع،ع	محمد عثمان
دکوهدامن لمړی درجه حاکم	ع،ا	عبدالله
دکـنلنـگـار حاکم	ع،ا	عبدالـکریم

امور ولایت کابل

الف ـ فوائدعامه:

۱ـ تکمیل تعمیر دومنزله درقسمت شمال سفارت فرانسه .

۲ـ تعمیروتکمیل عمارت تخنیک ثانوی واقع کارته ٤ دو تعمیری که در عقب فابریکهٔ اول ودوم بصورت دومنزله وفابریکهٔ نمبر ۲ وپنج اتاق صنفی که در سابق تاحصهٔ تهداب کارشده بود درسال ۳۵ بقیهٔ کار آن شروع وتا حصهٔ آهن پوش رسیده است وحویلی فابریکه نمبراول روپکش سنگ خشتی کار شده وهم ساختن سرک وپرکاری آن وکندن ارهت ورنگمالی عمومی رویکار وبعضی اتاقهای مکتب تخنیک ثانوی درسال ۳۵ صورت گرفته .

۳ـ قیرریزی سرکهای شفاخانه مستورات ونلدوانی بیست وچار تشناب شفاخانهٔ مذکور فرش آن ازخشت سمنتی ورنگمالی وهم منزل دوم تعمیر سمت جنوب شفاخانهٔ مذکور بامنزل اول ودوم سرطبابت رنگمالی و تکمیل کار تشناب های تعمیر سابقهٔ شفاخانهٔ مذکور .

٤ـ کانکریت صحن تهکوی ها ووایرنگ برق ورنگمالی عموم تعمیر فاکولتهٔ سیانس .

۵ـ تکمیل وتعمیر هشت اتاق تشناب لکس ودوازده اتاق تشناب عادی نلدوانی وتشناب های مذکور فرش خشت سمنتی سرویس جراحی شفاخانه .

٦ـ پیزارهٔ تعمیرمکتب خوشحال خان رویکش سنگ کشمیره ئی کار شده وسرک های مذکور باخیابانهای آن پخته کاری وسنگ فرشی نصب وتکمیل گردیده وهم یک دوره ارهت درمکتب مذکور بصورت پخته کاری حفر شده ورنگمالی تعمیرمذکور نیزدر همین سال بعمل آمده .

۷ـ احاطهٔ دیوار حکومتی ومکتب بگرامی شروع وتکمیل گردیده وهم حکومتی سروبی درسال ۱۳۳۵ ترمیم ورنگمالی شده است .

۸ـ کارهای باقیمانده کتابخانه معارف ازقبیل گچمالی ووایرنگ وفرش خشت سمنتی ورنگمالی منزل دوم تکمیل گردیده است .

۹ـ کار رنگمالی و بسته کاری و تشناب های هوتل استالف تکمیل وهوتل مذکور بشرکت هوتلها تحویل داده شده است .

۱۰ـ آهن پوش دو منزلهٔ حکومت کلنگار و فرش خشت سمنتی و گچمالی آن .

۱۱ـ رنگمالی موسسات صحی علی آباد .

۱۲ـ تکمیل بعضی کار های لیسهٔ غازی ازقبیل ساختمان بیت الخلاها ورنگمالی بعضی اتاقها ورویکارمکتب مذکور .

۱۳ـ تکمیل وتعمیر تحویلخانه برای مستوفیت کابل شروع وپوشش و الماری های کتاب وبقیهٔ کار های مذکور تکمیل گردیده .

ب ـ مربوط مدیریت اداری ولایت :

۱ـ درمجلس مشوره (۲۸۰) فقرهٔ اداری و(۷۸۷) فقرهٔ جزائی و (۸٤) فقرهٔ محاکماتی درظرف سال فیصله گردیده .

۲ـ عرائض وارده در (۱۷٤۱) قطعه میباشد که نسبت سال ۳٤ (۱۸۱۵) قطعه تقلیل یافته .

د ښاروالۍ ریاست

تشکیل :

ښاروال

و، ج دکتور محمدآصف «سهیل»

دتشکیلاتو آمر په (۲) رتبه

ع، ص امیرالدین عبادی

د پلتنې آمر په (۲) رتبه

ع، ص عبدالغفور عرفانی

د اداری آمر په (۲) رتبه

ع، ص محمد نبی کـفیل

دتخنیك او ساختمان آمر په (۲) رتبه

ع، ص عصمت الله عنایت سراج کفیل

د صحیی آمر په (۲) رتبه

ع، ص محمدعمر وردك «کفیل»

منشی په (۳) رتبه

ع، سید منور شاه

دعامو دخدماتو آمر په (٤) رتبه

ص، محمد عیسی یعقوبی

دتبلیغاتو مدیر په (٤) رتبه	ص، ښاغلی «نافذ» کفیل
دلوازمو مدیر « (٤) «	ص، صفر علی
دواردا تو « « (٤) «	ص، عبدالحمید
دمحاسبی « « (٤) «	ص، حاجی محمدانور
دمؤقت تصفیی مدیر په (٤) رتبه	ص، حاجی محمد
دفنی او ساختمان مدیر په (٤) رتبه	ص، رمضان مهندس
د کـاردگروپ آمر په (٤) «	ص، محمدبصیر سمیعی

د ترافیك مدیر		ش، امان الله کندك مشر
سر طبیب	په (٤) رتبه	ص، دکتور محمدصدیق
دقلم مخصوص مدیر	په (٥) رتبه	ص، سیدجلال الدین
د ذاتیی مدیر	« (٥) «	ص، نوراحمد ملال کفیل
دپامیردجریدی مدیر	په (٥) رتبه	ص، عبدالمنان «دردمند»
دتمثیل دصحنی مدیر	« (٥) «	ص، عبدالقیوم «بیسد» کفیل
د احصائیی مدیر	« (٥) «	ص، ضیاءالدین
د اوراقو «	« (٥) «	ص، حبیب الله
د خریداری «	« (٥) «	ص، غلام رسول
د معاینی «	« (٥) «	ص، محمد صدیق
دسرویس دتصدیو «	« (٥) «	ص، شیرمحمد «آسیا بان»
د ساختمان «	« (٥) «	ص، حیدرعلی کفیل
دفلزاتو دکنترول «	« (٥) «	ص، محمدیوسف
دحفظالصحی مدیر «	« (٥) «	ص، عبدالرحمن
د آبرسانی «	« (٥) «	ص، عبدالمجید «اندیشه»
د لمړی ناحیی «	« (٥) «	ص، روح الله
د دوهم « «	« (٥) «	ص، محمدحیدر
د دریمی « «	« (٥) «	ص، عبدالغفار کفیل
د څلورمی « «	« (٥) «	ص، عزیزاحمد «
د پنځمی « «	« (٥) «	ص، محمد عمر «
د شپږمی « «	« (٥) «	ص، عبدالجلیل «
د اومی « «	« (٥) «	ص، رحمت الله «
د اتمی « «	« (٥) «	ص، محمدکبیر نورستانی کفیل
د نهمی « «	« (٥) «	ص، عبدالودود
د لسمی « «	« (٥) «	ص، عبدالرزاق

امور ریاست ښاروالی

بارزترین قسمت های کار ښاروالی را پروژه اول آبرسانی جدید کابل اسفلت جاده‌ها- ساختمان وتکمیل عمارات مساجد قهوه خانه ها و سینما ها وتمام نمودن نواقص باغهای عمومی شهرنو وبریکوت و تنظیف شهر، توجه بنرخ بازار، تنویرشهر- آغاز بدررفت یك قسمت کابل- نقشه عمارت ښاروالی، ترتیب دفاتر وتنزئید عایدات ښاروالی ازقیمت جدید منازل، تشکیل مینماید.

چون تندرستی برای مردم از نعمای بزرگ وموقوف علیه تمام فعالیتها شمرده میشود لهذا ښاروالی کابل بموضوع بهبود وضع صحی مردم شهر ملتفت بوده کوشیده ومیکوشد تا درین باره خدماتی انجام دهد .

خاك وگرد جاده هاکه اکثر مریضی‌ها را سبب میگردید تقریباً دراثر اسفلت نمودن جاده‌های عمومی از بین برده شد باموزتنظیف توجه بیشتری بعمل آمد برای اینکه هوای شهر تصفیه وصاف گردد در هرگوشه و کنار به نهالشانی وسرسبزی صرف مساعی گردید. موضوع آب آشامیدنی که درصحت عمومی رول مهمی را ایفا مینماید مورد توجه قرار یافت و پروژه اول آن شروع گردید ازطرفی هم کابل ښاروال دردهلی به «دبلیواچ او» تماس مستقیم نمودکه در اثر آن یکنفر انجنیر صحی مستر موهیتار اسما عدتاً ښاروالی کابل فرستادند نامبرده در شعبه صحی ښاروالی ایفای خدمت مینماید ودر پرابلم‌های شهری بمنظورتامین صحت وقایوی از نظریات وی استفاده میشود برای اولین بار زیر تدریس مشارالیه کورس صحی در ښاروالی افتتاح شد و مدیران نواحی شهر درآن شامل گردیدند. وموفقانه خاتمه یافت. کتابی نیز درموضوع صحت ترتیب نمود که بآینده نزدیك نشر میگردد موضوع دیگری که در تندرستی عامل موثر تلقی میشود طردکثافات است که دوره دوم ښاروالی سروی آنرا از جاده جدیدالاحداث محمدجان وات آغاز نمود و نقشه‌آن باکمپنی کوکس المان قرارداد شد درسال آینده امید قوی داریم کارآن شروع‌شود. چون شهرکابل اساساً پرابلم های عمرانی عصری

نداشته وباین موضوع التفاتی نشده‌است رفع این مشکل برای فعلاً درکابل کار بسیط وساده نیست باآنهم طرد کثافات ازتمام کابل نیز نظر عمومی گرفته ، متخصصین مشغول کار میباشند تا نظر نهائی گرفته شود ممکن درآینده به آن موفقیت دست دهددر صفائی مارکیتهای فروش مواد خورا که نیز توجه بعمل آمده است و برای آن ترتیبات صحی درنظر گرفته شده و جایگاهای تفریحی و باغ عمومی برای نشاط روحی ورفع خستگی عمران گردیده است .

درین سال ښاروالی درقسمت ساختمانها بیشتر به تکمیل عمارات نیمکاره پرداخته عمارت سینمای آریانا ـ اپارتمانهای بی بی مهرو علیها الرحمه ـ ساختمانهای مربوط به آبرسانی را تهداب گذاری کرده است .

عمارات بزرگ واساسی با فعالیت ممکنه ، زمان میخواهد . کار تعمیر باشکوه و باعظمت مسجد شریف پلخشتی در ظرف این سال پیشرفت نموده و مناره پنجاه متره آن ، تکمیل عمارت الحاقی آن نزدیک با تمام ، خانه بزرگ وکم نظیر آن به پوشش آماده شده است .

مسجد شریف شهرنو قسمت ، کثر کار آن تمام شده باشیوه دلفریب وقشنگی عمارت آن به پایه تکمیل رسیده است . آبده میوند که تعمیر آن بیشتر محتاج سنگهای نفیس سیاه است تا اندازه که حجاری و نجاری همکاری نموده سنگکاری آن نزدیک تکمیل میباشد . قهوه خانه بریکوت تکمیل شده برای استفاده آماده می باشد .

قهوه خانه شهر نو نیز تکمیل گردید . سینمای شهر نو نزدیک تمام شدن لعمت درا ثر سیلاب نابهنگام تابستان که در پغمان خرابی زیادی نمود و پلهارا برد ومجدداً پل دره وپل جادهٔ سایه باغ و پل حلیمه خانم تهداب گذاری شده وکار آن جریان دارد .

قیرریزی :

ښاروالی کابل درقیرریزی شهر کابل بامشکل عجیبی روبرو بود ، زیرا درنظر بود که حداعظم فعالیت فابریکهٔ قیر برای از بین بردن گردو خاک کابل وآبرو مندشدن شهر مصروف گردد .

برای قیرشدن باید سرکها قبلاً آماده می‌شد یعنی بسیار جاده ها باید پخته کاری واسفلت میگردید. این موضوع سبب گردیدکه بصورت پراگنده در سرتاسر شهر بسرك سازی واسفلت ریزی آغاز گردد بدینصورت اگر از بسیار جزئیات صرف نظر کنیم قسمتی ازسرکهای شهرکابل درنویکابل، شهرنو، شهرقدیم اسفلت ریزی گردید.

همچنان طبقهٔ سوم اسفلت درمقابل وزارت دفاع ملی واز میدان هوائی تاکلوپ عسکری عملی شد.

جاده‌های که درطی این سال پخته کاری واسفلت شده ازین قراراست:

۱ ـ مساحت عمومی قیر ریزی	۱۹۹۰۱۷	مترمربع
۲ ـ مقدار اسفلت ترکیب شده	۲۵٤٥۲	تن
۳ ـ مصرف قیر خالص	۱۸۰۳	تن

کنترول نرخها:

موضوع ارزاق کابل یکی ازمهم ترین وظائف ښاروالی بوده توجه جدی راایجاب میکند. ازین‌رو حتی‌الامکان درکنترول ارزاق توجه میشود درین امر ازهیچ گونه جرایم نظر بایجاب وقت مضایقه نشده‌است.

تاکنون نظربه نیازمندیهای مهمتر کابل وفقر مالی ښاروالی کدام فعالیتی شده نتوانست درسال ۳۵ طورامتحانی یکمقدار ذغال چوب وگوسفند خریده شدکه درموقع نازك عرضه شود. راجع بروغن نیز دولت عنقریب روغن نباتی را تهیه می‌بیند درکنترول مندوی ازکمال جدیت کارگرفته شده.

وسایل تفریح مردم شهر:

نشاط روحی مایهٔ تندرستی است قومیکه ازین موهبت یزدانی محروم باشد زندگی شان گوارا نبوده و ناتوان هستند.

در ممالك پیشرفته مسئولین ښاروالی ها زحمت می‌برندتا وسائلی تهیه به بینند که مردم بوقت های فراغت بتوانند ساعاتی را بخوشی بگذرانند

به پیروی ازین اساسات برای آینده البته صحنهٔ، سینماهای بیشتر، باغها، قهوه خانه‌ها ساخته خواهد شد .

ښاروالی بنوبهٔ خود بتنویر ـ تنظیف ـ تزئین، تهیهٔ مغازه های خارجی و داخلی پرداخته ـ ورقصای ملی سپورت ها تزئین کمپها وغیره وسایل راحت وسر گرمی هموطنان را آماده ساخته درجشن استقلال مردم ازهمه اکناف کشور وازممالك مختلف اشتراك ورزیده واظهار خوشی نمودند .

از طرفی امسال موفقیت حاصل شد که بغمان از سالهای گذشته نظیف تر و بهتر برای زندگانی شهر نشینان ساخته شود تنظیم و بکار انداختن قهوه خانه‌ها هوتلها ودرصفائی و نزهت باغها وخیابانها سعی شد .

اما متاسفانه سیلاب تموز امسال خسارهٔ عجیبی وارد نمود پلهارا برد جاده‌ها راتخریب کرد نلهای آب نوشیدنی رامتضرر ساخت ومثل این بخیابانها و گلزارها خسارهٔ وارد نمود ولی ښاروالی بجدیت کوشید آب رامجدداً بکابل جریان داد. جادهای عمومی راترمیم نمود . پلهارانقشه وکارآنرا آغاز کرد .

در داخل شهر باغهای قشنگ وزیبائی بنام ظاهر شاهی واحمد شاهی در شهرنو ونویکابل ساخته شده که زیر نگرانی ورسیدگی متخصص باغبانی جاپانی وباغبانان داخلی باغچه کشی آنها تکمیل گردیده برای نهالشانی وگلکاری آماده گردید .

باغچهٔ بامیر پر گردید وبرای آینده بغرض گلکاری آماده شد و بیشتر از هزار موتر خاك دران انداخته شد .

ازجانب دیگر ترمیم قهوه خانهٔ چمن تکمیل، سامان و لوازم آن تهیه گردید درجشن وبعد ازجشن برای مراجعین مهیا شده قهوه خانه بریکوت در احمدشاهی پارك درمقابل آب روان خود تعمیر آن بسر رسیده امید قوی میرود که سال آینده برای همشهریان عزیز نزهتگاهی شود، قهوه خانه شیرپور که مهندسین مکرر یاد میکنند که بااسلوب بسیار زیبا ساخته شده چیزی از کار آن نمانده است .

درین سال در وقت مساعد نهال شانی از میدان‌هوائی خواجه رواش دوطرفه سرک‌زیبای اسفلت شدهٔ‌آن منتظم نهالشانی گردید ازشادو شمشیره علیه‌الرحمه الی میرویس میدان دوطرفه جاده مذکور مرتب نهالشانی شد ازسینمای پامیر الی پل ارتن نیز سرسبز گردید .

هکذا دردیگر مواضع مناسب نیزنهالانی غرس گردیدکه باتنومندشدن این نهالان امید قوی میرود سرسبزی وطراوت شهر روز افزون و اطمینان بخش باشد .

واردات ومصارف ښاروالی :

واردات : ـ

۱ ـ اجارهٔ سینمای پامیر	۱٤۸۱۳۷۰	افغانی
۲ ـ باقیات	۹۵ ر ۳۰۳٤۹۰۷	«
۳ ـ تکس منازل	۷۰٤۸٦۱۰	«
٤ ـ فروش املاك	۲۵۹۰٤۱۵	«
۵ ـ کرائیهٔ شاهی	۱۹ر ۱۲۹۲۳۸۱	«
٦ ـ جواز صنفی	۲۰ر ۱۳۰۱۵۰	«
۷ ـ عایدات سرطبابت	۹۳٦۰۰	«
۸ ـ ترافیك	۳۹۰۸۲٤٤ر۸۲	«
۹ ـ سایر تکسها	۱۰ر ۱۵۱۳٤۸۳	«
۱۰ ـ ازفروش تخریبات واموال‌جمله	۲۲ر ۱۸۷۸٦۵٤	«
۱۱ ـ معاونت دولت	۱۰۰۰۰۰۰۰	«
۱۲ ـ « « برای مسجدپل خشتی	۲۵۰۰۰۰۰	«
۱۳ ـ متفرقه	٤۱ر ٤۹۸۳۷۳۰	«
جمله	٤۰٤۲۵۵٤٦ر۸۹	«

مصارف :

۱ ـ قیمت‌سیخ گول وآهن چپات وغیره بحساب (۹۰۰٦) دیپوی‌تعاونی ٤۵ر ۳۵۸۷۵۱ ـ

قهوه خانه چمن حضوری بزیر برف نمای جالبی دارد .

قهوه خانه کارته نو که جدیدا اعمار گردیده .

از عمرانات جدید کارتهٔ ٤ .

دور نمای ریاست مستقل مطبوعات با قسمتی از بانک ملی .

۲ ـ قیمت سمنت بحساب دیپو پرداخته شده ۰ر۱۱۰۰۰۰۰ ـ
۳ ـ مصارف باغها ۵۰ر۳٦۹۲۷٤
٤ ـ « مسجد بزرگ پلخشتی ومسجدشریف شهر نو
۰ر ۲٥٤١ ١٨٥
٥ ـ « سینمای آریانا ۰ر ٦۰٨٥١٧
٦ ـ « پروژه آبرسانی شهر ٤٤ر ۲۹۱۳۰۷۲ ـ
۷ ـ « درقهوه‌خانه‌شهر نوو بریکوت ٥۲ ر ١٤٣٤٩۰٥ ـ
۸ ـ « خریداری زمینهای پروان‌مینه جمال‌مینه وغیره قرضه‌های رعیتی
۹۳ر ۲٦۰٤٤٨٨ ـ
۹ ـ « خانه ها ودکاکین محمدجان خان‌وات
۷۷ر ۸۹٥٥۷۱۲
۱۰ ـ « متفرقه ۵۰ر ٥١٤٤٧٧ ـ
۱۱ ـ « حمل ونقل سامان و قیراز سرحدات بحساب شرکت ترانزیت
۰۰ر ۱۳۰۰۰۰۰
۱۲ ـ « معاشات مامورین ومستخدمین ښاروالی
۲۰ر ٥۷۳۳۲٤٦ ـ
۱۳ ـ « خریداری موتر وسامان فالتوکارآمد فابریکه قیردروجه حساب وهتوك انترك
۰ر ۱۰٥۳۹۹٥ ـ
١٤ ـ « پخته کاری سرکها ۱۲ر ٤٨٤١٦٦٧
۱٥ ـ « اسفلت ریزی سرکها ٦۰ر ۲٥٨٧١٧٣ ـ
١٦ ـ « اداری ازقبیل قرطاسیه ـ مفروشات ـ اثاثیه ـ کرائیه نواحی وغیره
٦۲ر ٥٧٨٤٩٧ ـ
۷ ـ « عیدین وجشن ۲۹ر ٥٨٥٨۲٥ ـ

۱۸-مصارف خریداری سامان تنویر از کمپنی زیمنس
۶۰ر ۱۳۲۹٤۱۶ -
جمله ٥٤ر ۳۹٤۱۰۲۰۶ -

تنظیف واصلاح شهر :

شهر کابل طوریکه معلوم است باساس اصول صحیح عمرانی آباد نشده مخصوصاً شهرقدیم که نواقص وخرابی های آن بی‌شماراست البته پروژهای مفصل که شاید درآینده بافعالیت شباروزی آغازشود سروصورت این‌قسمت شهررا رنگ بهبودی داده اصلاح وتنظیف اساسی آن مهیا گردد .

باآن تااندازهٔ توان اینموضوع مورد توجه قرارگرفته عملهٔ تنظیف به‌صفائی کوچه‌ها مصروف بوده‌اند درلای کشی وپاك نمودن آبروهای شهر کهنه نیز اقدامات مؤثری صورت گرفته است .

امااین اقدامات برای عاجل خوب ولی اساساً تاموضوع کانالیزاسیون یعنی بدررفت عمومی‌درتمام نواحی‌شهرعملی نگردد نمیتوان ازموضوع‌تنظیف بصورت اساسی‌مطمئن گردید اینموضوع‌درجادهٔ جدیدالاحداث محمدجان خان وات عملی می‌شود ودونفر متخصصین نیز باین منظور از خارج استخدام گردیده است .

تشبثات بغرض تقویه بنیهٔ مالی :

واضح است که اصلاحات شهرکابل بغرض اینکه آبرومند وحیثیت یك شهرآباد وقشنگ را بگیرد بمصارف گزاف پولی‌محتاج است .

بنارو الی دوره دوم‌ازین ناحیه‌سخت بمضیقه اقتصادی وآرزوهای وسیع وپهناور عمرانی گرفتاربود لذا برای اینمنظورتصمیم گرفته‌شد که‌خانه‌های شهر سراز نو ذریعهٔ هیئت های منصف قیمت گذاری وتعیین حدود و ثغور ملکیت وتنظیم دفاترتکس منازل عملی گردد . تاازین مدرك از یکطرف پهلوی اقتصادی‌ښاروالی تقویه گردد ازطرف دگر مشکلات مردم از ناحیهٔ دفتر بصورت منتظم واساسی حل وفصل گردد .

درظرف امسال درشش ناحیه قیمت منازل تکمیل گردید واوراق قیمت کردگی مجدد که‌روی سنجش وانصاف وقناعت صورت گرفته بدفاتر اساس جدید که قبلاً تهیه دیده شده بود، بعد ازمقابله بدفاتر سابق و میزان نقل داده شد .

نتائج خوبیکه ازین اقدام حاصل شده :

۱ـ دفتر اساسی ومرتب برای هرناحیه بسیستم جدید و عصری .

۲ ـ معلوم شدن احصائیهٔ خانواری حوزه هرناحیه .

۳ ـ تثبیت سرجمع واردات تکس منازل نواحی .

٤ ـ رفع مشکلات اهالی نظربه مغالطهٔ اسم وولد واینکه بدفاتر سابقه ازیك نام بدیگرنام سهواً ویا بطور غلط ، معامله شده بود .

درقسمت کرائیهٔ شاهی نیزدقت بیشتری بعمل‌آمده است که‌موجب تزئید عایدات شده است .

هکذا بازنمودن‌شعبه خدمات‌عامه که‌ازیك‌طرف مشکلات ومنازعات‌وارده را مرفوع میدارد ازطرف دیگر منبع عایداتی برای آینده ښاروالی تامین گردید .

بمنظور آسایش همشهریان یك‌تعداد سرویسهای عصری با یك تعداد تاکسی خریداری شد که موجب رفاه‌همشهریان‌محترم شده ومنبع عایداتی برای ښاروالی نیزمیباشد.وهم‌عایدات قهوه خانه های ده مزنگ و شهرنو وسینمای شهرنو وسینمای آریانا برای ښاروالی چشمهٔ عایدات خواهد بود .

آب کابل :

مشکل ترین پرابلم شهرکابل مسئله آب نوشیدنی بود درین قسمت ښاروالی مجبورگردید ازیکطرف نلهای ضایع شده را که باثر سیلاب پغمان از بین رفته بود قرار داد ومخزن جدیدی نقشه وتعمیرآن را آغاز نماید وازجانب دیگربرای آوردن آب‌جدیدازچارچاه عمیق بیشتر مجاهدت شد چنانچه‌درپنج‌سنبله چاه اول‌آن‌تکمیل گردیداین‌پروژه را ښاغلی سردار محمد داؤد صدر اعظم افتتاح‌نمودحدس زده شده‌بود که‌ازهرچاه دو هزار

متر مکعب آب بیرون شود ، خلاف انتظار چهار هزا رو پنجصد متر مکعب چاه اول وچاه دوم نیز همین مقدار آب داد بامعاینات صحی که بعمل آ مد مرغوب بودن وصحی بودن آب تصدیق گردید . سا ما نهای کمبود باجاپان قرار داد شد دردامنه جنوبی کوه آسمائی مطابق به نقشه و نظریه انجنیرا ن جاپانی وموافقت مقامات عالیه موضعی برای ساختمان یك مخزن آب صاف که درشبا نه روز مصارف آب مشروب تخمین ۱۶۰۰۰۰ نفوس شهررا که به به حداوسط هر نفر تقریباً ۵۰ لیتر آب صرف کرده بتوا ندبطول ۶۰ر۵۰ متر و بعرض ۶۰ر۳۰ و به ارتفاع ده الی ۱۵ متر مربع زمین انتخاب شدکه از تاریخ ۵ جدی سنه ۳٤ بکندن آن آغاز گر د ید ه سر نگک پر ا نی ـ تسطیح واسفلت ریزی آن با کمال شدت درشب و روز اد ا مه دا شته و یك قسمت کار آن قبل ازحلول ز مستان ۱۳۳۵ اکمال یافته وهم دربعضی ازروز های زمستان که هوا مساعد بکار کردن بود بروی نقشه ونگرا نی مهند سین مربوط به لیول کاری چهار سمت دیوار های مخزن اقدا م وسپس بکارهای سیخ بندی وسیخ تاب دادن وتهیه و ترتیب قالبهای چوبی بغرض آمادگی کانکریت شروع نموده و کنون هم این کار ها ادامه دارد و همینکه هوا برای کانکریت ریزی مساعد شود بکانکریت دیوار ها ا قدا م خواهدشد ونا گفته نگذریم که ساختمان مخزن ـ امتداد نلد وا نی تا پمپ هاوس علاؤ الدین ـ حفر چارچاه عمیق وتعمیر پمپ هاوس ـ عمارت گدام وساختمان گرارها همه جزو پلان و پروژه اول بشمار میروند که اجرا آ ب از تاریخ پنجم جدی ۳٤ به ترتیب آتی آغاز یا فته است:

الف ـ مخزن آب صاف:

۱ـ ساحه زمین مخزن صاف مجموعاً ۷۵۰۰۰ مترمکعب
۲ـ ظرفیت آب صاف مخزن ۷۵۰۰ مکعب متر مساوی به ۹۸۰۰۰۰ گیلن
۳ـ ارتفاع مخزن ازسطح سرك دارالامان ـ ۵۰ متر
٤ـ گل سخت کنده شده اززمین کوهی مخزن ـ ۱۵۰۰ متر مکعب

۵- سنگ نرم کنده شده ذریعه سرنگ پرانی ۲۵۰۰ متر مکعب
۶- « سخت « « « ۸۰۰۰ « «
۷- « برمه شده نیم متر ۲٤٦۹ « «
۸- « « یك متر و یکنیم متره ۳۱۰۰ « «
۹- « « دو متره ۱۲۰۰ « «
۱۰- توسط پتاقی باروت وغیره مواد منفجره سرنگ پرانده شده :
۶۷۶۹ سوراخ .
۱۱- از پلیتهای برمه استفاده شده - ۷۰ عدد
۱۲- « میلهای « « « - ۵۲ متر
۱۳ - سنگ های پارچه واسطه سرنگ که بتعمیرات ښاروالی توسط تیکه داران برده شده تخمین ۵۵٤۹ متر.
۱٤- ازماشین برمه که درجریان عملیات سرنگ پرانی ازآن استفاده شده است ٤ پایه
۱۵- از گرارهای کلان سنگ شکنی که استفاده شده ۱۰ عدد
۱۶- از جبل ۹ عدد
۱۷- ازقلم اهنی باخانه استفاده شده - ۲۸ عدد
۱۸- « ماشین کمپر یسور استفاده شده - یك پایه
۱۹- « « بلدوزر « « - ۱ «
۲۰- « موتر ووسایط نقلیه « « - ۷ عراده
۲۱- « مزدورکاران - « تخمین - ۲۶۲۱۱ نفر
۲۲- « سیم گل بمقصد کانکریت دیوار مخزن استفاده شده
۷۰۰۰ کیلو گرام
۲۳- نلهای که تاکنون ازمخزن بامتداد سرك دارالامان تا پمپ هاوس علاؤالدین امتداد یافته ۱۸۰ عدد
۲٤- طول هردانه نل چودنی ٤ متر
۲۵- قطر « « « ۳۵۰ ملیمتر

۲۶- جویچه های که برای حفر نلها کنده شده ازمخزن الی پمپ هاوس علاؤ الدین ـ ۲۷۵۶ متر

۳۷- ارتفاع جویچه های کنده شده یکنیم متر

متذکر باید شد درپروژه اول دستگاه آبرسانی که توسط سر انجنیر گومیاماطرح شده چهارچاه عمیق مدنظربود که اولی دربین احاطه عمارت پمپ هاوس ودومی در جلگه میرواعظ که این هر دواز داخل وخارج کارآن انجام یافته وصرف ازچای دوم بواسطه ورود زمستان تعمیرات تاق توربین خانه آن باقی مانده که آنهم در زمان مساعد تکمیل می شود وحفرچاه سوم نیز درقریب وجوار چاه دوم در همین جلگه میرواعظ قبل از ختم ماه حوت ۳۵ تکمیل گردید راجع به چاه چهارم که دریك قسمت ازز مینهای مزروعی حوالی سرك علی آباد عقب عمارت ریاست مجادله انتخاب گردیده کارآن نیز بعد از اکمال چاه سوم وانتقال سامان ومایلزم حفردرماه حمل ۳۶ آغاز وانشاء الله کار حفر چاه هاقبل ازورود جشن استقلال ۳۶ نیزانجام خواهدشد .

صورت استخراج آب:

ازچاه نمبر ۱-۲-۳-٤ به استقامت پمپ هاوس علاوالدین یعنی بمبه خانه عمومی نلهای سمنتی تمدید میشود وبهر جا پکدانه توربین (یکنوع ماشین آب کشی است) که ٤۰هاوس پاور قوه دارد نصب میباشد که این توربین ها توسط موتر برقی چالان گردیده آبرا بجانب پمپ هاوس جریان میدهد وقتیکه داخل احاطه پمپ هاوس میشود اولاً درمقیاس خانه وارد واندازه وپیمانه آب درایموضع معلوم گردیده وبعداً به(ریزروار) یاتانك ذخیره که گنجایش ۳۵۰۰ مکعب مترآب را دارد وارد شده وسپس ازهرچاه بخانه عمومی میرود .

۲- پمپ هاوس یابمبه خانه عمومی که وظیفه آن فرستادن آب درمخزن عمومی است وتعمیرآن (۲۵۶) مربع مترزمین رادرداخل احاطه احتوا نموده

شاغلی صدراعظم سنگ تهداب مخزن آب جدید شهر کابل را در علاءالدین میگذارند

دورنمای سیلوی مرکزی کابل

قالینچه موری گل ساخت هرات

در بین آن یك پایه ماشین جنریتر برقی و یك پایه دیگر بنام های نفت پمپ نصب است که توسط این دو دستگاه آب مشروب در مخزن عمو می فرستاده میشود.

توضیح:

جنریتر یك پایه ماشین تولید کننده برق بطاقت (۱۰۰) کلیوات است که در اوقاتیکه برق عمومی پرچاو میباشد یا به عللی برق نمی آید از جنریتر مذکور استفاده و امداد میشود.

نفت پمپ یعنی بمبه فرستنده یا بلند کننده است که توسط موتر برقی چالان و پمپ مذکور (۷۵) هاوس پاور قوه دارد که میتواند به ارتفاع (۷۳) متر آب را در منازل انتقال دهد.

چاها:

۱ـ در اخیر برج قوس الی اخیر ۳۵ مذکور محض بصورت امتحانی و تجربه آب وغیره ضروریات یك چاه حفر گردیده به عمق (۳۵) متر.

۲ـ از تاریخ ۲۷ برج ثور سال ۳۵ الی ۸ جوزا سنهٔ مذکور انتقال ماشین مین بورنگ از گدام ششدرك به علاوالدین اجرا شد.

۳ـ از تاریخ ۱۳ جوزای ۳۵ به بسته نمودن برج آهنی مین بورنگ شروع و بتاریخ ۳۷ جوزا کار آن انجال و انجن پترولی آن از قندهار دستیاب شد،

٤ـ بتاریخ ۵ سرطان ۳۵ سه نفر انجنیران جاپانی بکابل وارد و بحفر چاه لوازم وسامان را آماده نمودند.

۵ـ بتاریخ ۱۹ سرطان ۳۵ انجن واصله از قندهار نصب و بحفر چاه نمبر اول آغاز شد.

٦ـ از تاریخ ۱۰ تا ۱۲ برج سنبله سامان و برج آهنی ما شین مین برنگ از پمپ هاوس علاوالدین در جلگه میرواعظ برای حفر چاه نمبر ۲ انتقال یافت.

۷ـ بتاریخ ۲۸ سنبله کندن چاه (۲) آغاز بتاریخ ۳ برج قوس با تثبیت نلهای داخل چاه خاتمه یافت که عمق این چاه ۵۰ متر میباشد.

۸ـ در جریان حفرچاها تعمیر پمپ هاوس علاوالدین تحویلخانه گرارها واحاطه پمپ هاوس ادامه داشته بعضی تکمیل و برخی ازباعث کانکریت وغیره معاذیرجوی تا موقع مساعدت هوا معطل شد .

۹ـ بتاریخ ۲۰ برج قوس کار کندن چاه نمبر۳ شروع وقبل‌ازختم ماه حوت ۳۵ انجام یافت .

توضیح :

۱ـ فوندیشن تهداب یا بنا

۲ـ ماشین مین بورنگ برمه‌کاری

۳ـ جنریتر تولیدکننده برق طوریکه در فوق ذکر شد این کار ها همه وهمه جزء پروژه اول دستگاه آبرسانی بوده و وقتیکه موفقت حاصل شده چاها تکمیل وآب‌درمخزن عمومی‌وارد گردد آنوقت موضوع شبکه‌شهری وتوزیع‌آب مشروب بمنازل کابل که جزوپروژه دوم است شروع خواهدشد برای انجام این امر یکنفر متخصص‌معروف جاپانی‌ازکمپنی کبوتا بمصارف خود کمپنی عنقریب برای دوماه بکابل وارد خواهد شد بعد از ابراز نظر متخصص‌مذکوردرقسمت پروژه دوم‌آبرسانی‌اقدامات مقتضیه‌بعمل‌خواهدآمد .

دور نمای قصر پارلمان

از عمارات جدید در جنگلك

یکی از جاده های شهر ودورنمای بانک شاهی افغانستان .

یکحصه از جادهٔ معروف «میوند» وسینمای پامیر .

دسری میاشتی ریاست

تشکیل :

رئیس ع،ص اختر محمد

معاون اودتبلیغاتو لوی مدیر :

ښاغلی غلام‌حضرت کوشان

دسره میاشت دمجلی مسؤل مدیر :

ښاغلی محمدصدیق سیدالی

دمحاسبی مدیر :

ښاغلی میر اسلام

دحفظالصحی مدیر :

ښاغلی دکتورمحمدعلی زمان

داجرائیی سکرتر :

ښاغلی عبدالمحمد

ع،ص اختر محمد

امور سره‌میاشت

انکشاف جمعیت سره‌میاشت :

همه میدانند که‌جمعیت افغانی سره‌میاشت عضویست درخانوادهٔ بین‌المللی صلیب وهلال احمر وطبعاً کارهائی‌را باید بکند که‌اکثرجمعیت های هلال وصلیب احمر می کنند .

ازجملهٔ وظایف عمدهٔ سره میاشت‌ها تاسیس جمعیت خرد سالان تاسیس کورس های پرستاری ومعاون پرستار تاسیس بانک خون وامثال‌آن است که

یك جمعیت بدون داشتن این شقوق مانند طایری خواهد بود که بال نداشته باشد ٠همچنان انکشاف امور صحی ومعاونت به مقامات صحی مملکت چه دروقت صلح وچه دروقت جنگ ازوظایف عمدهٔ سره‌میاشت‌ها است وهرقدر اقدامات شان درین امور توسعه وتحکیم باید مبانی آن مستحکم میگردد ٠

جمعیت افغانی سره میاشت برمسئولیت‌های خود درین باره مستشعراست وطوریکه اطلاع دارید یك کمیسیون مرکب از ۳ نفر اعضای مجمع مرکزی برای تاسیس وانکشاف جمعیت خرد سالان کورس های پرستاری امداد اولیه ـ بانك خون وغیره موظف شده تا با وزارت معارف ـ دفاع ملی ـ بناروالی وغیره مقامات مربوطه به تماس آمده وهرچه زودتر داخل اقدام شده قسمت مقدماتی مذاکرات انجام یافته واخیراً یك اندازه متون لازمه به صورت اساسنامه وکتب درسی ازترجمه وتالیف توسط مشق تبلیغات جمعیت نیز فارغ شده‌وامیدواریم بعدازاینکه کتب مذکورچاپ شودومراحل باقیمانده طی گردد به‌زودی سره‌میاشت به‌وظایف اساسی خود شروع نماید ٠

اعضای دائمی و افتخاری سره میاشت

تعداد اعضای جمعیت روزبه‌روز روبتزایداست واین البته ثمرهٔ جهدی است که مادرشناسائی مرام سره میاشت به‌مردم ازطرق مختلفه می‌کنیم ٠ اعضای موسس آنهائی اند که درتاسیس وتحکیم جمعیت اثر بارز داشته باشند ٠

اعضای افتخاری ـ دایمی وعمومی ماکه علی الترتیب ده هزار افغانی برای یك‌بار ده‌افغانی درهرماه وبیست افغانی درهرسال می پردازند درسال های اخیر به‌هزارها نفر زیادشده ودرکابل وولایات شمارآن اضافه‌از۱۵ هزارنفر میرسد ؛ زیرا کسانی هم که ٤ جلد پوست گوسفند ودو پوست گاوقربانی خود را درایام جمع آوری پوست های قربانی به جمعیت بدهند عضو مؤسسه شناخته میشود ٠

مساعدت به‌سره میاشت

دوچیز سبب زیادشدن مساعدت‌های اشخاص به‌سره میاشت میگردد یکی تنوروسویه علمی مردم ـ دوم تبلیغات جمعیت وهردو الحمدلله درحال انکشاف است . ازین‌سبب مساعدت‌مردم نیزروز بروز با مؤسسه‌زیاد می‌شود نه‌تنها اشخاص بلکه‌مؤسسات ازقبیل بانکها شرکت‌ها ودوا یر هم کمک‌می‌کنند . نه‌تنها کمك نقدی بلـکه جنسی هم‌میدهند .

برای جمعیت قابل تذکار است‌که وقتی برای اعانت مصیبت زدگـان زلزله سیغان و کهمرد صدا بلند شد و منظرهٔ چشم دید آن جا ذریعهٔ رادیو توسط شعبه تبلیغات به مردم تصویر شد صباح آن دخترکان مکاتب حتی الوسع پارچه های کوچك (نیم‌متر ویك متر) بموسسه فرستادند. اشخاص بزرگی هم‌وجود دارد که‌باغ وملك‌خودرا به‌سره‌میاشت وقف کرده وخواهش نموده‌اند که‌اسم‌شان هم نشرشود . این‌مثال‌ها بدان‌سبب آورده شد تادیده شود که‌حب‌خیر درنهاد این‌ملت کریم‌الطبع چطورازطفولیت ریشه‌میدواند تاپایان عمردوام میکند مردم به این‌جمعیت‌پول میدهند ـ آرد میدهند ـ بوره میدهند ـ دوامیدهند ـ رخت‌میدهند ـ پوست قربانی میدهند ـ شال‌میدهند ـ خیمه‌میدهند وحتی در اعانهٔ مصر کسی هم (کتاب مقدس آسمانی) قرآن داد . وقتی گـفته‌می‌شود مردم به‌جمعیت سره‌میاشت چیزی میدهد مقصد عموم طبقات است . زیرا درجمله محسنین عسکر ـ مامور ـ کارگر ـ تاجر ـ معلم ـ متعلم ـ دکاندار وحتی جمعیت سره میاشت های ممالك خارجه و اشخاص خـارجی نیز شامل است .

درسال ۳۵ نقد و جنسی که از داخل و خارج رسید در حدود نه ملیون افغانی است .

کمك سره‌میاشت درسال ۱۳۳۵ :

نه‌ملیون افغانی چه‌شد؟ سره‌میاشت‌درسال ۱۳۳۵ بیش‌از۹ ملیون راصرف کرده که ازین کمك‌ها مصیبت رسیده‌های واقعه زلزله‌مدهش سیغان وکهمرد سیلاب دوم‌فراه، چخانسور، بینوایان کابل‌وولایات‌اشخاص انفرادی مستحق

و به‌مصیبت رسیدهای خارجی مثل مظلومین تجاوزقوای انگلستان، فرانسه ودولت نام‌نهاد اسرائیل برخاك مصر ـ سیلاب‌هند وغیره استفاده کرده اند این کمك ها در داخل به صورت رخت ـ گندم ـ نان پخته ـ دوا بوده و به‌خارج بصورت کمك نقدی بوده‌است .

اقدامات موسسه برای‌جلب مساعدت مردم :

جلب مساعدت مردم اساساً مربوط به‌این‌است که ذهن آن ها تا کجا روشن شده و برای قبول ندای موسسه‌که اغلباً فداکاری مادی است آماده شده میباشد . پیشرفت سایرموسسات عرفانی ـ اجتماعی و حتی اقتصادی نیزبه‌آن ربط تام دارد.

با انکشاف‌معارف‌ـ‌مطبوعات و بهبودحال مردم طبعاً مساعدت زیاد ترمردم جلب می‌شود . البته موسسۀ‌هم‌تبلیغاتی دارد. ازجمله هفته مخصوص سره میاشت است که اگر ظاهراً بنام جمع آوری اعانه است امابه اثر خطابه های‌که ازذوات بزرگ دررادیو صورت‌می گیرد مردم را به اهمیت سره‌میاشت‌ووظایف آن‌ملتفت‌می سازد. مجله‌سره‌میاشت‌سه‌ما به‌سه‌ماه نشرمی‌شود. درآن‌فعالیت های جمعیت ومقالات اجتماعی وصحی‌نشر می‌شود ـ اخبار اعانه های وارده مرتبا دررادیو وجراید نشر می شود ـ واین یك کنترول هم هست برای آنهائیکه اعانه میدهند سره میاشت دررادیو نیز وقتاً فوقتاً مضامینی میدهدوعواطف‌مردم را می‌انگیزد .

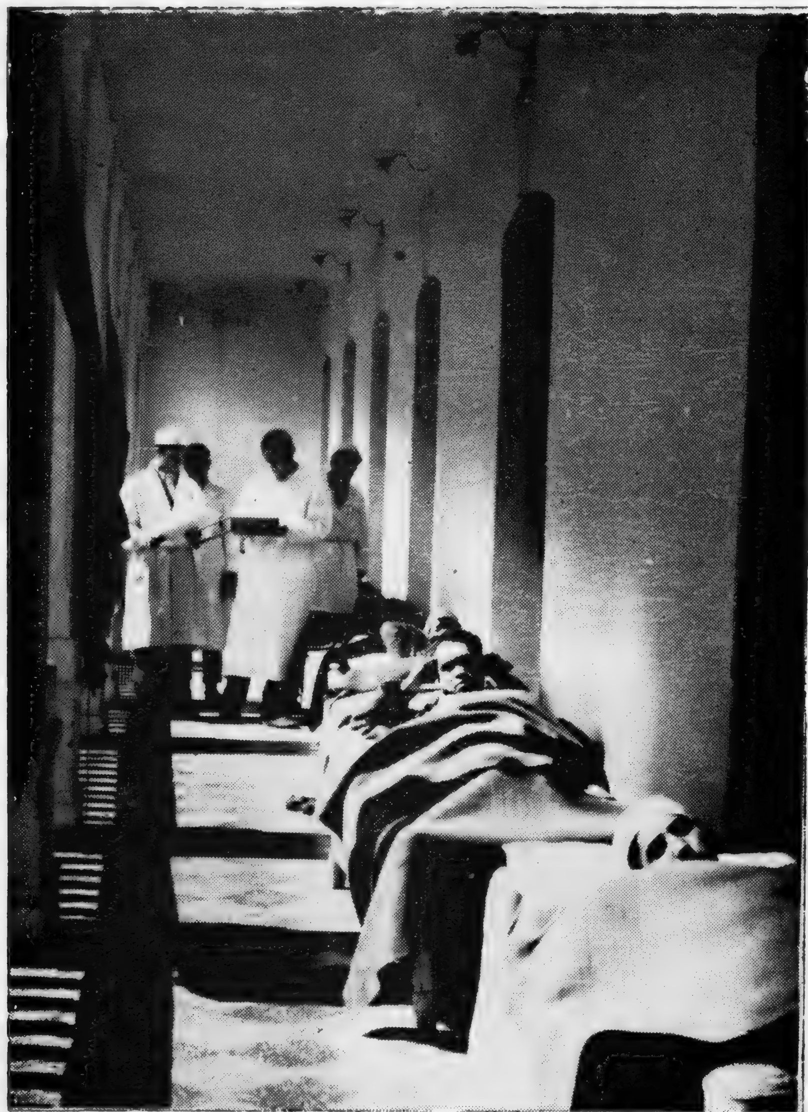
مجموع دارای سره میاشت :

دارائی سره میاشت البته روز افزون‌است اما نباید ازین‌جمله استنباط کرد که مثل سیل پول می آید . پول های که می آید کم کم میباشد ومعهذا این‌دارائی هنوز به‌موسسه سره‌میاشت‌همین‌قدر مجال نمیدهد که حتی به‌تعمیر و به‌کار انداختن یك‌شفاخانه هم اقدام کند .

حصه زیاد تر دارائی سره میاشت به صورت اسهام در بانك ها عمارات ووسایل است‌وچیزی هم پول‌نقد. مجموع این دارائی که عبارت ازمنقول وغیرمنقول جنس ونقداست‌که درحدود۲۵ ملیون‌افغانی‌میشود .

امداد ترکیه به مصیبت رسیدگان زلزلهٔ سیغان و کهمرد

دکتوران درشفا خانهٔ علی‌آباد مشغول معاینات صحی

دقندهار ولایت

تشکیل :

نایب الحکومه	ع،ش،س،ع عبدالغنی
مستوفی	ع،ص عبدالغفور
اداری مدیر	ص عبدالرحمن
امنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح محمد یعقوب
دگمرك رئیس	ع،ص خواجه‌عبدالقیوم
دمرافعی قاضی	ف مولوی محمد ابراهیم کاموی
دابتدائی قاضی	ف محمد نوروز
دمطبوعاتو مدیر	ص محمد ولی لحلمی
دمکلفیت «	ح مخمد آصف
دمخابراتو «	ع محمد ایوب
دمعارف «	ص محمد آصف
دقلم‌مخصوص «	ص محمد انور
دفواید عامی «	ع عبدالرب
دزراعت «	ص علی احمد
دمحاسبی «	ع صالح محمد
دواردادتو «	ص سید حسن
دانحصاراتو «	ع محمد اعظم
دشاهی بانك «	ع سید اسحق
داملاکو «	ص محمد صدیق
دروغتیا «	ص محمد اسلم

امور ولایت قندهار

فعالیتهای عمرانی :

وضعیت عمرانی قندهار نسبت به پنج سال سابق تحول بارزی نموده که ذیلاً ارقام میابد: در قسمت شرق قندهار از حصه تانك به تعداد (۲۸۰) اپارتمان اعمار گردیده که همه قابل رهایش بوده وتحت استفادۀ مامورین وسائر افراد قرار گرفته است. وهم درحصص جنوبی شهرجاده هاوسرك های متعددی از قبیل شاه اشرف واټ، ظاهرشاهی واټ، شاه محمود واټ، غنی واټ، میوند واټ، داؤد واټ، نادر واټ، کشیده شده که فعلاً مورد استفادۀ عابرین و ترافیك قرار گرفته است . همچنان قهوه خانۀ باشکوهی برای مسافرین وتوریست‌ها نزدیك پل ارغنداب واقع سنځری اعمار گردیده است قهوه خانۀ باباولی علیه رحمه جدیداً تحت ترمیم گرفته شده وباسنگ های خوش‌ساخت مزین گردیده است وبرای پذیرفتن مهمانان عالی رتبۀ خارجی اختصاص یافته است جادۀ مکملی‌هم بطرف جنوبی شهر امتداد یافته که این جاده بزیبائی قندهار افزوده است. درجناح کلیه جاده‌ها نهال های ناجو ومورفان غرس گردیده .

انکشاف امور اقتصادی

الف-۱- ولایت قندهار از نقطۀ نظر صادرات میوۀ تازه وخشك مقام برجستۀ را حایز بوده وسالیانه مقدار زیادی میوۀ تازه وخشك را به نقاط مختلف دنیا صادر می نماید بناءً جهة بهبودی وضع فروش میوه در بازار های خارج بصورت فنی واساسی لازم دیده شد تایك فابریکه مکمل تعقیم میوه تعمیر شود. روی این‌منظور هدایتی‌ازوزارت جلیله تجارت واصل‌وشروع‌ساختمان فابریکه را باین ریاست‌محول نمودند که کار تعمیر مذکور دربرج سرطان ۱۳۳۴ درجوار «منزل باغ» طبق نقشۀ مرتبه درمحل‌اجرا قرار گرفت‌وفعلاً ساختمان مذکور تقریباً به پایه تکمیل رسیده و عنقریب ماشین های لازم نصب وازخساره لك ها پول که نسبت عدم تعقیم میوۀ افغانی وارد میاید ، جلوگیری خواهد نمود .

۲ـ یکی از اقدامات دیگر این ولایت تاسیس شرکتی بنام (دمیوی سهامی صادراتی شرکت) می باشد که به سرمایه ابتدائی هفتادو پنج لك افغانی تحت اساس‌نامه مرتبه ومنظوری مقامات صالحه بامریت بناغلی حاجی حبیب‌الله بامیزائی شروع بکار وفعالیت نموده است که تاسیس این موسسه در امور صادراتی میوه خشك قندهار رول بزرگی‌را بعهده داشته و عنقریب باساس پلانهای مرتبه خویش و همکاری اولیای امور یکی از موسسه های عمده صادراتی کشور خواهدشد. مرام شرکت را در سطور ذیل خلاصه مینمائیم :

۱ـ صادرات میوهٔ تازه وخشك .

۲ـ انتظام بازار میوه ازنظر صادرات وایجاب بازار های صادراتی .

۳ـ تدارك مارکیت های فروش درخارج .

۴ـ تورید ماشین های پاك کردن میوهٔ خشك وتعقیم میوهٔ تازه وپیکنك وکانسروان .

۳ـ یکی ازموسسات جدیدالتاسیس که دررشتهٔ صنعت پلاستیکی درهذا سنه عرض‌وجود نموده است موسسه ایست باسم (دقندهار پلاستیکی‌موسسه) که به سرمایه ابتدائی یك لك افغانی و منظوری مقامات صالحه از تاریخ ۴ جدی **۱۳۳۵** به سرپرستی بناغلی حاجی عبدالحی شروع بکار و فعالیت نمود . گرچه این موسسه فعلاً خیلی کوچك ومنحصر به‌چهارعددماشین‌های دستی‌می باشدمگرطوریکه طرزکار وفعالیت آن ملاحظه می‌شود شاید به‌مدت کوتاهی ترقی شایانی نموده وازتورید بعضی اشیای پلاستیکی از خارج جلوگیری واکثراحتیاجات‌توده راباشیای ساختهٔ‌خویش مرفوع نماید وتاجائیکه معلومات دردست‌است مؤسسهٔ مذکور درجریان این چند روز فعالیت خود مقدار یکصد گرس واسلین واشیای مختلف النوع پلاستیکی تهیه وبه قیمت خیلی نازل ببازار عرضه نموده‌است .

۴ ـ ازتاسیس‌ریاست کمیسیون میوه‌تازهٔ قندهارهمه‌مطلع‌اندواجراآتیکه این‌مؤسسه درقسمت‌صدور میوهٔ‌تازه به‌خارج وفراهم نمودن بازارهای بهتری

جهة عرضه‌میوهٔ افغانی نموده حاجت به‌توضیح بیشتری ندارد و میوه جاتیکه تحت رهنمائی کمیسیون ذریعهٔ تجار درین سال به‌خارج صادر گردیده است حسب آتی است :

۱ ـ زردآلو	۱۹٦۲۸	بارمساوی		۳۹۲۵٦	کواره
۲ ـ سیب	۱۳۲۹	«	«	۲٦٥۸	«
۳ ـ شفتالو	۱٤۸	«	«	۳٦۸	«
٥ ـ انگور	٦۲۳٤٥	«	«	۱۲٤٦۹۰	«
٦ ـ خربوزه	۲٤۱۰	«	«	٤۸۰۰	«
۷ ـ تربوز	۲۰۰	«	«	٤۰۰	«

ب ـ فقراتیکه درین‌سال نسبت رفع‌مشکلات تجارتی واقتصادی درمجلس ریاست اتاق تجارت فیصله شده حسب ذیل است :

۱ ـ تصویب مورخ ۸ جوزا ۳٥ از قسمت بیجك های اموال وار داتی وصادراتی وموضوع کنترول نرخها درقندهار

۲ ـ تصویب مورخ ۱۳جوزا ۳٥ نظر به‌عریضه تاجران راجع به حمالی گمرك تحت چهارمواد و نظرمجلس‌دران قسمت .

۳ ـ تصویب مورخ ۲٦ ر٥ـ۱۳۳٥ در قسمت مکاتبه کمیسیون نرخهای وزارت تجارت راجع به نرخهای اموال معافی که بکابل و دیگر ولایات میرود ونظر به مجلس راجع به‌تسهیلات آن .

٤ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳٥ راجع به اعانهٔ مرستون و فیصله مجلس دران قسمت .

٥ ـ تصویب مورخ ۳ر ۷ر ۳٥ درقسمت صدورمیوهٔ خشك توسط دپښتنی تجارتی بانك ورای مجلس دران باره

٦ـ تصویب مورخ ۱٤ر۷ر ۳٥ راجع به‌اعانهٔ مرستون‌و فیصله مجلس راجع به‌بهبود امورخیریه وپیشرفت امور مرستون .

۷ ـ تصویب مورخ ۱٥ر ۸ر ۳٥ در قسمت تعیین هیئت مدیره ورانی مجلس وتعین امضای هیئت مدیره مرستون

۹ ـ تصویب (۱۷) فقره امور اداری ریاست اطاق تجارت .

تیلگرافخانهٔ جدیدالتعمیر در جادهٔ منز ابلاغ قندهار .

....

یکی از تعمیرات شهر جدید قندهار .

ز تعمیرات جدید شهر جدید قندهار

آ نمونهٔ از اپارتمانهای اهالی تیرون .

ج ـ فعالیت ریاست انطباعات :

۱ ـ تهیه راپورهای اوضاع زراعتی وفلاحتی قندهار در هرپانزده روز
۲ ـ تهیه وترتیب راپور های او ضاع تجارتی درهر پانزده روز
۳ـ تهیه راپورهای موادارتزاقیه وتبصره درقسمت تنزیل وترئید نرخها ـ
٤ ـ تهیه راپور فعالیت شرکتها درهرپانزده روز

فعالیتهای عرفانی

الف ـ معارف :

۱ـ درین سال نظر به تطبیق پلان و پروژه مرتبه پنج ساله توسعه وانکشاف معارف درولایت قندهار وهم نظر به احساس ضرورتیکه به معلمین تعلیم یافته درپیش بود اخیراً لیسهٔ میرویس قندهار باسم (میرویس دارالمعلمین) مبدل و غرض تربیه معلمین لایق برای مناطق جنوب غرب افغانستان که حاوی دوقسمت لیلی و نهاری بوده بشمول طلاب فارغ التحصیل صنف شش مکاتب اطرافی قندهار وحکومت اعلی گرشك وفراه تاسیس گردید طلاب لیلی ازطرف دارالمعلمین مذکور اعاشه واباته شده و هکذا مضامین معینهٔ تدریسی آن مکتب مضامین اجتماعیات بشری وروحیات جوانان افغان نیز در پروگرام صنوف ۱۱و۱۲ دارالمعلمین افزوده است .

۲ ـ درقریه‌جات چارده مربوط حکومت محلی دند یك باب مکتب اساسی بنام (بارك نیکه) بشمول ۱۰۳ نفرطلبه تاسیس وهمچنان در قریه سنځری مربوط حکومت محلی ارغنداب یکباب مکتب رسمی بشمول ۹۰ نفر طلبه نیز جدیداً تاسیس و افتتاح گردیده است .

ب ـ زراعت :

در لیسهٔ احمد شاه بابا فارم زراعتی بنایافته که تحت نظارت ومراقبت یکنفر معلم امریکائی متخصص زراعت اداره شده وطلاب از دروس نظری وتطبیقات عملی آن مستفید میگردند . ازآلات عصری زراعتی درفارم مذکور استفاده شده اصول های جدید فن زراعت به آنها تفهیم می شود تادر آینده بادهاقین جامعهٔ افغانی درتماس بوده ونقایص زراعتی مملکت عزیز مرتفع گردد .

ج ـ مطبوعات

مطبوعات برای پیشبرد سویه عرفانی وجه اشتراک روزنامهٔ طلوع افغان را پائین آورده و باین ترتیب درحدود (۱۲۰۰) نفردرجملهٔ مشترکین روزنامه افزوده است . و هم سه اثرمهم پښتنی ښځی، رویداد های لویه جرگه، آمدن زعمای اتحاد شوروی به افغانستان نشرنموده که ازطرف علاقمندان بکمال خوشی استقبال گردیده است .

مطبوعات جهت رفع رسوم مضره به همکاری بلدیه در صحایف خود به تعداد بیش‌ازدوصد مقالهٔ اصلاحی نشر نموده که در محیط خیلی مؤثر ثابت گردیده است .

دمرات ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج محمد اسمعیل
مستوفی	ع،ص حافظ امیر محمد
دمرافعی قاضی	ف مولوی غلام ایشان
دامنیه قوماندان	ح عبدالعزیز
دژاندارم قوماندان	ح عبدالرحیم
دگمرك رئیس	ع،ص حاجی احمد قلی
دپوهنی لوی مدیر	ع، عبدالغفور (احمدی)
دمخابراتو لوی مدیر	ع عبدالمجید
دمطبوعاتو لوی مدیر	ع محمدعلم (غواص)
دتجارتی محکمی رئیس	ع محمداسمعیل
داداری مدیر	ص میر محمداعظم
دتفتیش آمر	ص غلام رسول نیکزاد
دزراعت مدیر	ص میر سیف الدین
دابتدائیی قاضی	ف محمد یوسف
دمکلفیت مدیر	ش عبدالکریم
دصحیه مدیر	ص دکتور محمد عظیم
دفوائد عامی مدیر	ص محمد حسین
دقلم مخصوص دمدیر کفیل	ص شیخ محمد اعظم
داحصائیی مدیر	.....
مدعی العموم	ص عبدالواحد (بهره)
دترانسپورت دولتی مدیر	ص احمدضیاء

امور ولایت هرات

اجراآت عرفانی :

درین سال مقدمات تاسیس دارالمعلمین هرات تکمیل گردیده ومکتب هاتفی برای تطبیق حرفت نساجی و مکتب سر وستان برای حرفت نجاری آماده ومعلمین مسلکی همجهت پیشبرد این‌دو حرفت مؤظف گردیدند ودر قسمت جنوب شهر یک‌مکتب‌ابتدائی نسوان تاسیس شد .

درین سال مکاتب دهاتی وکورس های اکابر در مواضع آتی افتتاح گردید :

الف- مکاتب دهاتی :

١ـ درمار آباد مربوط حکومت (پښتون زرغون) یک باب
٢ـ در معلومه « « (کرخ) « «
٣ـ « سرآسیاب « « (انجیل) « «
٤ـ « خیفان « « (شین‌دند) « «
٥ـ « چیشت‌شریف « « (اوبه) « «
٦ـ « گنا باد « « (اوبه) « «
٧ـ « کوچه‌ماروای جوند مربوط حکومت‌کلان (بادغیسات) یک باب
٨ـ « گلمیر مربوط حکومت کلان (پښتون زرغون) یک باب

ب- کورس های اکابر :

١ـ کورس اکابر درمرستون (یک باب)
٢ـ « « درمنطقه بلدیه برای‌استفاده‌اصناف واهالی (دو باب)
٣ـ « « برای استفاده خانم‌های کلان سال درمکتب متوسط مهری (دو باب)
٤ـ « « « « « « « « درمکتب جدید نسوان (یک باب)

مجموعاً هشت باب مکتب دهاتی وشش‌باب کورس اکابر افتتاح شد.

طبق مقررات تعلیماتنامه مکاتب ابتدائی برای مکاتب مرکز ومکاتب مربوطه زیر نظر حکام و مفتشین مربوطه بتعداد (۱۳۶۹) نفر طلبه باشرایطی که در مقررات لایحه اخذ جدید الشمول تذکر یافته است انتخاب وشامل مکاتب شده اند در سال ۱۳۳۵ قسمتی از لوازم تحصیل توسط مدیریت معارف تهیه و ما بقی از وزارت معارف بطلاب توزیع شد .

برای مدرسهٔ جامع هرات یک تعداد کتب مورد ضرورت خریداری وبدسترس شان گذاشته شد .

در ترتیب وتنظیم لابراتوار لیسه سلطان واصلاح وتکمیل آن اقدام شد .

از امور تدریسی و اداری لیسه ها ، مدارس ، مکاتب نسوان ، مکاتب دهاتی و کورس های اکابر توسط مفتشین و مدیر ومعاون معارف وارسی بعمل آمد و معلمین ومنسوبین معارف نظر بنتائج مفتش طرف مکافات یامجازات قرار گرفتند .

تدابیری برای پیشرفت سریع کارهاورفع نواقص اتخاذ گردید .

کورس های پښتو تمام حکومت های کلان، حکومت های محلی وعلاقه داری ها در تمام مکاتبیکه زمین های مزروعی موجود بود تعلیمات نامه زراعتی تطبیق وبرای پیشرفت زراعت طبق تعلیماتنامه مقرره مساعی بعمل آمد .

در تمام مکاتب طبق تعلیماتنامه وزارت جلیله معارف بروز های معین کنفرانس های علمی ، تربیوی ، و اخلاقی جریان داشته از جمله کنفرنسهای پانزده روزه لیسه سلطان غیاث الدین غوری لیسه جامی ، فخرالمدارس، مدرسه جامع و مکتب مهری بیشتر قابل تذکر است .

بازی ها وسپورت ها درتمام مکاتب طبق لایحه مقرره جریان داشته علاوه بر آن جهت اشتراک مکاتب مرکز لیسه سلطان و لیسه جامی تورنمنتی در سپورت ها و بازی های اتلتیک ترتیب یافت و هم

ورزشکاران معارف درنمایشهای جشن استرداد آزادی افغانستان ، روز پښتونستان و روز اطفال سهم بارزی داشتند و در مراسم رسم گذشت سپورت مین ها روز دوم جشن استقلال (۱۲۰۰) نفر ورزشکاران از لیسه ها و مکاتب مرکز اشتراك ورزیدند برای پیشرفت سپورت ها در مکاتب مدیریت عمومی معارف پلانی روی دست گرفته و جمعیتی تحت نظارت یکنفر مفتش کار میکنند .

در ین سال (۱۱۱) نفر از مامورین معلمین و سر معلمین و لایت هرات بیك رتبه ترفیع نایل گردیدند و امتحان سالانه مکاتب تحت نظر مفتشین و نگرانهائیکه از معلمین انتخاب شده بودند گرفته شد وهمدرجریان امتحان سالانه لیسه ها (از صنف هفتم تا یازدهم) علاوه بر مفتشین ومعلمین بعضی ازذوات عالم، فاضل، روسای دوایر واولیای اطفال هم شرکت نمودند امتحان صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری طبق مقررات مخصوص امتحان بکلور یا تحت نظر شخص مدیر عمومی معارف و نماینده های وزارت معارف اخذ گردید .

درسال ۱۳۳۵ قبل از امتحان سالانه از صنوف ششم مکاتب ابتدائیه تحت نظرقوماندان حربی ښوونځی به اشتراك مدیرعمومی معارف پنجاه‌ودو نفر طلبه انتخاب وجهت تحصیل در حربی ښوونځی اعزام شدند .

در همین سال بعد از امتحان سالانه به ترتیب آتی شاگردان لیسه ها ، مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل بمکاتب کابل اعزام شده اند .

۱ــ جهت ادامه تحصیل در فاکولته ها ۹ نفر فارغ التحصیلهای صنف ۱۲ لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

۲ ــ جهت ادامه تحصیل در مکتب تخنیك ثانوی ۱۱ نفر از متعلمین لیسه ها .

۳ــ جهت ادامهٔ تحصیل در مکتب زراعت یکنفر از متعلمین لیسه سلطان غیاث الدین غوری .

٤ــ ۳۵ نفر از فارغ التحصیلان مکاتب ابتدائی جهت ادامه تحصیل در لیسه ابن سینا بعد از طی امتحان کانکور وطی مراتب قانونی انتخاب واعزام شدند وعده از طلاب صنوف هفتم و هشتم و نهم برای انکشاف امور دبوتو سهامی شرکت بموسسه مذکور معرفی شدند درین سال یکعده معلمین بشمول معلمین سپورت جهت استفاده ازروش های نو آموزش وپرورش و بلند بردن سطح معلومات مسلکی خود شان مطابق نظریه وزارت معارف عازم مرکز شدند، حین مراجعت معلمین مذکور برای استفاده سایرین متنا و باً کنفرانس های ایراد نمودند.

فعالیت های زراعتی

از جمله فعالیت های زراعتی سال ۳۵ این ولایت، موضوع قابل ذکر همانا تاسیس یك موسسه پیله وری میباشد و اجراآت بعدی که در تربیهٔ کرم ابریشم به عمل آمده، نتیجهٔ درست ومثبت داده است.

همچنان مدیریت زراعت این ولایت جهت سرسبزی شهر مساعی بیشتری بعمل آورده و درین سال بتعداد ۳٦ هزار اصله نهال مثمر و غیر مثمر بقیمت های خیلی نازل باهالی توزیع کرده است.

اجراآت متفرقه

الف: شعبهٔ اجرائیه:

اجراآتیکه در ظرف سال ۳۵ درین شعبه به عمل آمده قرار ذیل است:

۱ــ تصاویب اقتصادی (۱۵) فقره.

۲ــ قیمت اسعار خارجهٔ را از مرجعش بدست آورده هفته وار به مدیریت پلان وپروژهٔ وزارت جلیله تجارت و بریاست عمومی اتاقهای

تجارت و نمایندگی د افغانستان بانك ، ریاست گمرك ، مدیریت واردات مستوفیت ولایت قندهار ماهواره راپور داده است .

۳ـ اوامر واصله وزارت جلیلهٔ تجارت و مقام ریاست‌عمومی اتاقهای تجارت ودوایر مرکزی بمرجع که امر داده شده اطلاع و جواب لازمه اخذ و بمرکز مخابره شده است .

٤ـ قیمت اشیای صادراتی ازقبیل پوست قره‌قل ، پشم، قالین وغیره از بازار خارج بدست آمده به تجار اطلاع گردیده وهم تجارمذکور بصادرات بعضی اقلام تاکید وتوصیه گردیده اند .

۵ـ قبل از شروع جشن صنعت کاران ولایت تشویق وتوصیه شده اند تا صنعت دستی شانرا درنندارتون جشن استقلال وطن عزیز برای نمایش وخریداری عرضه دارند .

٦ـ درهر پانزده روز راپورت های اقتصادی ولایت ترتیب و بریاست عمومی اتاقهای تجارت تقدیم گردیده .

۷ـ هئیتی برای‌کنترول اشیای بازار از دوایرمختلفه و اتاق تجارت تعین شده است .

۸ـ قیمت اشیای وارداتی وصادراتی لازمه دوایرمرکزی وداخل ولایت بوسائل لازمه بدست آمده بدسترس آنها گذاشته شده .

۹ـ اموال‌وارده معافی‌ولایت‌که ازمرکز وسایرولایات‌میرسد درقسمت تعین‌قیمت‌آن‌رسیده گی وجهت استفاده مشتریان‌درروزنامه اعلان گردیده‌است.

ب ـ شعبه محاسبه :

۱ـ ترتیب وتنظیم‌حسابات معاش و مصارف بودجوی اتاق تجارت .

۲ـ عوایدجوازنامه های تجارتی‌که بسلسله گمرك ازتجار اخذ وبحساب اتاق تجارت شامل و راپورآن وقتاً فوقتاً بمرکز تقدیم میگردد .

۳ـ خریداری یکمقدار اموال و امتعه ساخت هرات وارسال آن بمرکز جهت نندارتون در جشن استقلال سال ۳۵

٤ـ در سال ۳۵ تاکنون به تعداد (٤۰٦) جلد دفاترازموسسات ملی بمهر و نشان اتاق تجارت رسیده و کذا به تعداد (٤۵۳) جلد دفتر های تجارتی از (۱۵۰) نفر تاجر در اتاق تجارت مهر ونشان گردیده است.

دمزار شریف ولایت

تشکیل:

نائب الحکومه	و،ج، س، ع غلام رسول
مستوفی	ع،ص عبدالاحد
دامنیه قوماندان	ج، عبدالقادر
دژاندارم قوماندان	ح، سراج الدین
دمرافعی قاضی	ف، مولوی ابوالقاسم
دابتدائی قاضی	ف، مولوی ضیاءالدین ضیائی
دمطبوعاتو مدیر	ع، عبداللطیف نشاط ملك خیل
دمکلفیت مدیر	ښاغلی غند مشر اول نیاز محمد
دمخابراتو مدیر	ښاغلی گل احمد
د پوهنی مدیر	ښاغلی محمدعمر نفیس زاده
دکرهنی مدیر	ښاغلی «عبدالغفور زارع»
د معدن «	« «محمدامین ریاض»
د گمرك «	« «سیدمحمدنبی بهار»
د تفتیش آمر	« «عبدالروف طالع»
د فوائد عامې مدیر	« عبدالاحد

امور ولایت مزار شریف

درسال ۱۳۳۵ جهة توسعه وترقی معارف ومجادله بابی سوادی مـر دم درولایت مزارشریف گامهای سریع برداشته شده اونك خلاصه اجرآت مهم عرفانی ولایت موصوف ذیلاً نگاشته میشود :

الف ـ تاسیسات وتوسعهٔ عرفانی :

۱) أ) بهلیسهٔ باختر درسال ۳۵ صنف دهم تشکیل ومتعلمین مصروف اخذ تعلیمات عالی شدند .

٢) مکتب ابتدائیهٔ سلطانه رضیه درسال ٣٥ به متوسط دارالمعلمات تعدیل و متعلمات به صنف هفتم به ادامهٔ تحصیلات بلندتر مشغول گردیدند .

٣) تاسیس وافتتاح یک باب مکتب ابتدائی اساسی درقره درزندان مربوط حکومت کلان سمنگان بنام مکتب ابتدائیه نمبرسوم سمنگان .

٤) تاسیس و افتتاح یک باب مکتب دهاتی در قریه ده حسن مربوط حکومت خلم .

٥) « « « « « در قریه دلخکی « « کلان سمنگان.
٦) « « « « « « چکش « « آقچه .
٧) « « « « « « « توخته « « نهرشاهی .
٨) « « « « « « « حیاتان « « دولت آباد .
٩) « « « « « « « ابلقچی « « کلان بلخ .
١٠) « « « « « « « حیدرآباد « « آقچه .
١١) « « « « « « « بیدو « « دولت آباد .
١٢) افتتاح یک کورس اکابر در مرکز حکومت کلان سمنگان .
١٣) « « « « « « « « « شبرغان .
١٤) « « « « « « « « « بلخ
١٥) « « « « « « « « « محلی آقچه .
١٦) افتتاح یک کورس پښتو به شرکت ماشین کاران مزارشریف.
١٧) داخل نمودن حرفه نساجی در پروگرام مکتب نسا در شاهی مرکز شهر .
١٨) « « « قالین بافی درپروگرام مکتب مرکز آقچه .

ب ـ اجراآت متفرقه عرفانی:

١) درسال ١٣٣٥ به تعداد(٣٣٧) نفرازصنوف شش مکاتب فارغ التحصیل وپس ازاخذ شهادتنامه یک عدهٔ آن جهة ادامهٔ تحصیلات بلندترمکاتب مسلکی کابل اعزام وعدهٔ از آن برای شمول به کورس آفات زراعتی بمدیریت

زراعت ولایت معرفی و بعضی آنها به شعبات دوائر ولایت داخل مامو ریت گردیدند .

۲) درسال مذکور در عموم مکاتب ابتدائیه توسط هیأت ها به تعداد (۱۵۲۲) نفرجهة فراگرفتن تعلیم ابتدائی شامل شدند .

۳) یك تعداد زیاد طلاب ازمکاتب دهاتی فارغ و به‌اخذ تصدیق نا مه موفق گردیده اند .

٤) مکاتب ولایت مزار شریف درطول‌سال ازطرف‌مفتیشین مدیریت عمومی معارف دومرتبه معاینهٔ اصلاحی ویك‌مرتبه تفتیش‌اصولی به‌عمل آمده وعلاوه برآن ازجانب مدیریت عمومی نیز یکمرتبه دیدن گردیده که معلمین لایق وزحمت کش طرف تمجید ونوازش ومعلمین سهل انگار مجازات شده اند .

٦) ازسمسترهای ششم کورسهای پښتوی‌مامورین مرکزواطراف ولایت بواسطه هیئت ممتحنه مدیریت تدریسات پشتوی وزارت معارف امتحان اخذ وبه‌یك تعداد مامورین شهادتنامه فراغت لسان پښتو اعطاء گردید .

۵) مکتب نمونه وتجربوی مولینا جلال الدین که‌درسال ۱۳۳٤ طور امتحانی جهة پیشبرد اصول تدریسی فعال و گروپی تجویز شده بود درسال مذکور مراحل مقدماتی خودراطی‌ودرسال ۱۳۳۵ مصدر فعالیت‌های بیشتری گردیده‌است که‌عموماً معلمین‌آن طرف نوازش مقامات صالحه‌واقع گردیده اند .

٦) بادرنظر گرفتن تاسیسات جدیدعرفانی سال۳۵ احصائیه مکاتب ولایت مزار شریف قرار آتیست :

لیسه‌یك باب ـ متوسط نسوان باابتدائیه‌آن یك‌باب ـ مکاتب ابتدائیه اساسی (۳۱) باب ـ دارالعلوم اسدیه یك باب ـ دارالحفاظ دوباب ـ مکاتب دهاتی (٤۷) باب .

ج ـ تعمیرات مربوط معارف :

۱) تعمیردو اتاق کاربمعهٔ‌تشناب وغیره‌درجنب مدیریت‌عمومی معارف.

۲) تکمیل تعمیر الحاقیه مکتب سرپل که‌درسال ۳٤شروع گردیده بود.
۳) تعمیر دیوار احاطه‌مکتب خلم .
٤) ترمیم دیوار احاطه‌مکتب سلطان غیاث الدین .
٥) تکمیل کارهای نیم کارهٔ اقامتگاه مدیر عمومی معارف .

فعالیتهای زراعتی

الف ـ امور مجادله نباتی وحیوانی :

۱ـ بسلسلهٔ مجادلهٔ امراض زراعتی اقدامات لازمه بعمل آمده و علاوه بران بامور ادویه‌پاشی امراض اشجارمثمراقدام وتوسط ماشین‌های مخصوص درختهای که‌مواجه به‌امراض بود ادویه‌پاشی بعمل‌آمد که‌جمعاً ۲۷۶۹٥ اصله اشجار مثمر دراطراف ونواحی مزارشریف ادویه‌پاشی شده چون نتیجهٔ‌کار مجادله اطمینان بخش بودحسب پیشنهاد مدیریت‌زراعت، یك‌تعدادماشینهای ادویه پاشی باادویه لازمه ازطرف زراعت ار سال گردید تاامور مجادلهٔ امراض اشجار مثمردرسال ۱۳۳٦ به‌پیمانهٔ‌وسیع‌تری انجام گردد وهم چنین یك تعداد مامورین فنی را که‌درمدیریت زراعت بامور مجادلهٔ مصروف اند برای تحصیل کورس واخذ تعلیمات مزید وآشنائی به‌امراض وطرز مجادلهٔ آن بمرکز اعزام گردید .

درامور امراض حیوانی از قبیل کرم جگر گوسفند ومرض تارك وغیره امراض‌حیوانی ذریعه‌هیئت مجادلهٔ‌امراض حیوانی‌اقدامات‌شده وبگوسفندهای مالداران ولایت مزارشریف کپسول کرم جگر وادویه مرض تارك وغیره تطبیق گردید تاحال در حصهٔ حکومت کلان بلخ دولت آباد هفتاد هزار گوسفند تحت تداوی ومعالجه گرفته شده است .

ب ـ امورجنگلهای‌طبیعی ومصنوعی :

۱ ـ درموضوع حفاظهٔ جنگلهای طبیعی وتوسعهٔ آن ترتیبات لازمه گرفته شده ویکمقدار پسته‌هم در جنگل سمنگان‌وجنگل‌سرپل‌زرع گردیده علاوةً

برای حفاظه جنگلهای ارچه توجه شده و یك موضع برای استحصال زغال ارچه معین شده تادیگر مواضع ازضررقطع اشجار مصئون بمانند در عین حال پروگرام پیشرفت امور مذکور وطرزاداره وغیره امورجنگلها بعدازتصویب ولایت به‌مقام وزارت تقدیم شد. اگر نظریات مذکور قبول و عملی میشود جنگلات طبعی از بربادی محفوظ مانده بلکه وسیع و سرسبز میگردد.

۲ـ درجنگلهای مصنوعی هم توجه زیاد بعمل آمد وقوریه های نهالهای مثمر وغیر مثمر ترتیب گردیده تا درآینده بدسترس اهالی گذاشته شود همچنین ازچوب های قابل تعمیر جنگلات مصنوعی یك تعداد چوب برای تعمیرات ریاست تفحصات درحکومت سرپل ویك تعداد زیاد چوب برای پایهٔ تیلفون ازجنگل بلخ برای مدیریت عمومی مخابرات وهمچنین یك تعداد چوب تعمیر برای شفاخانه مستورات ولایت مزارشریف ازجنگلهای مذکور در بدل قیمت داده شده است.

ج-تهیهٔ آلات زراعتی :

ازآلات زراعتی که توسط کمپنی اتریشی بوزارت زراعت و از آنجا بمدیریت های زراعت فرستاده شده استفادهٔ شایانی بعمل آمده و طرز کار آلات زراعتی مخصوصا داسهای درو را باهالی فهمانیده ومتوجه گردیده تا اهالی در راه استفاده از آلات مذکور بلدیت حاصل نمایند چنانچه یك تعداد از اهالی حکومتکلان بلخ وحکومت کلان شبرغان وآقچه به آلات مذکور بلدیت حاصل ویك تعدادآن را خریداری نموده‌اند که در موقع ضرورت از آلات مذکور استفاده نمایند.

پروگرام امور نهال‌شانی وجنگل شانی نیزاز طرف مدیریت زراعت ساخته شده وبه حکومات محلی خبر داده شده تا بروی پروگرام مذکور حکام وعلاقداز ها ومامورین بلدی ومامورین زراعت در امور نهال شانی حکومتی ورعیتی واهالی زمین دارتوجه نمایند.

اجراآت مخابراتی :

۱ــ از حصه محکمه الی کلفت که (۵۰) کیلومتر مسافه دارد لین تیلفون طور اساسی تمدید گردیده .

۲ــ یك پسته خانهٔ جدید در بندر کلفت دایر گردید .

۳ــ یکپایه سوچبورد پانزده لینه در کلفت نصب گردیده .

٤ــ یکپایه سوچبورد (۳۰) لینه در آقچه نصب و مخابرات تیلفون توسعه داده شده

۵ــ یك لین تیلفون تخمین دو کیلومتر به علاقه داری دهدادی تمدید شده است .

دمشرقي ولايت

تشکيل:

نائب الحکومه	ع،ج،س،ا، غلام فاروق (عثمان)
مستوفي	ع،ص،محمد جان کريمزاده
دامنيي قوماندان	ح عبدالمجيد
دژاندارم قوماندان	ح محمد ظريف
دمرافعي قاضي	ف مولوي محمد صديق (کبارى)
دابتدائيي قاضي	ف مولوي محمد عالم
داداري مدير	ص کمال الدين (عبادى)
دقلم مخصوص مدير	ص محمد امان (حيدرزى)
دقبائلو دلوى مدير کفيل	ش شاپور (احمدزائى)
دگمرك مدير	ص عليخان
داحصائيي دمديريت کفيل	ص سيد مقيم
دمکلفيت مدير	ح محمد اياز
دفوايدعامي مدير	ص حفيظ الله
دپوهني دلوى مديريت کفيل	ع عبدالسلام
دمطبوعاتو مدير	ص عبدالباقي باغوانيوال
دتفتيش مدير	ص عبدالهادى
دمخابراتو مدير	ص امير محمد
دصحيي مدير	ص دکتور حاجي محمد اسمعيل
دانحصاراتو مدير	ص محمد رسول
دکرهني مدير	ص حسن علي
داستخباراتو دمديريت کفيل	ص محمد آصف

امور ولایت مشرقی

فعالیت عرفانی :

حکومت در حصهٔ پیشبرد سویهٔ علمی وعرفانی ولایت مشرقی توجه زیادی دارد واهالی ولایت مشرقی نسبت به هر امری درین ولایت به بسط معارف احتیاج دارند لذاعلاوه برتوجه‌خاص‌دایمی‌دولت دریناواخر طبق پلان پنجساله معارف سهم بزرگی به‌این‌ولایت رسیده درسال ۳۵ به‌معاونت وزارت‌معارف یك لیسه و یك مکتب متوسطه و(۳) مکتب‌اساسی و(۸) مکتب‌دهاتی بمواففقت مردم درنقاط مختلف ولایت‌تاسیس شد ودر اکثرمکاتب پروگرام حرفوی بادر نظر گرفتن شرایط حیاتی مناطق شامل گردید که پروگرام مذکور در حیات عملی با طلاب ومردم کمك‌شایانی میکند برای تحصیلات متوسطه دربعضی مناطق مکاتب ابتدائی به‌متوسطه تبدیل ودرمرکز لیسهٔ دارالمعلمین لیلیه ساخته‌شد تاشاگردان اطرافی مشرقی هم بتوانند درمرکزولایت‌تعلیمات عالی‌را فرا گیرند هم چنین دوکورس اکابر درشهر جلال آباد در اواخر سال جاری افتتاح‌شده است که برای باسواد ساختن اکابرشهر خیلی مفید است ومدنظر است این‌چنین کورس ها باهمکاری وزارت معارف بتعداد زیادی توسعه داده شود .

فعالیت‌های عمرانی:

درولایت‌مشرقی عمارات و مخصوصاتعمیر ابنیهٔ بزرگ دریکسال اختتام پذیرفته نمیتوانند زیراامور تعمیراتی درشدت گرما یکمدت زیاد متوقف میباشد . بااین‌تذکر لازم‌است توضیحات بیشتری داده‌شود:

۱- تعمیر جدید محکمهٔ‌عدلیه‌مرافعه که‌کارآن دربرج جدی‌سال۳٤ شروع وسنگ کاری دیوار های آن به کرسی رسیده ومناصفهٔ تعمیر مذکورخشت کاری شده الی سرطاق تکمیل‌وکار متباقی آن‌جاریست .

۲- تعمیر جدید فوائد عامه : کاردیوار احاطهٔ طرف جنوب وشرقی آن که (۱۸۰) مترطول دارد شروع وطرف جنوب دیوار آن بامناصفهٔ دیوار شرقی مذکور سنگ کاری وخشت کاری آن‌هم تکمیل شده است .

۳ـ کار تعمیر تلگراف خانه تکمیل ومحض آهن پوش آن مانده وتحت کاراست .

٤ـ کار عمارت گدامها وملحقات وتعمیر گمرك جلال آباد جاری است وقسمت بزرگ آن تکمیل شده است .

٥ـ عمارت الحاقیه اپارتمان نمبر٦ نیز اکمال گردیده ومورد استفاده است .

٦ـ تعمیرمدیریت قبایل کاملا تکمیل وامور جزئی آن الی اخیرسال۳۵ انجام میشود فعلا مورد استفادهٔ دوائر است .

۷ـ عمارت قوماندانی ژاندارم امسال تکمیل وکار تعمیر الحاقیه آن نیمکاره است

۸ـ تعمیر ستیشن جدیدبرق جلال آباد توسط ریاست بنار والی عنقریب تکمیل شدنی است فعلا ماشین‌هادران نصب است .

۹ـ تعمیر سرحدداری تکمیل گردیده .

قلعهٔ ژاندارم تورخم نیم کاره بوده‌ممکن‌است‌بعد از اسدتکمیل شود.

۱۰ـ تعمیرسرحدداری بریکوت به‌سرطاق رسیده است .

آنچه با تعمیر عمارات جدید اهمیت مساوی وبلکه اهمیت بیشتر دارد امورترمیم عمارات وباغهای سابقهٔ جلال آباد است که در سال جاری باحاصل نمودن یك‌اندازه پول‌از دولت به‌ترمیم عمارت بزرگ باغشاهی پرداخته شد که اکنون تمام امور آن تکمیل گردیده است هم‌چنین ترمیم عمارات باغ کوکب‌جاری‌است .کاردیوار باغ دارالحکومگی که(۲۳۲) مترطول‌دارد درآخرسال ۳۵شروع وعنقریب تکمیل میشود . وهم قسمت بیشترکار دیوار احاطهٔ جنوبی سرك باغ سراج‌العمارت، ترمیم عمارت نایب الحکومگی، عمارت دارالمعلمین، عمارت پوستهٔ شهری تکمیل گردیده .هم‌چنین سفیده‌کاری وترمیمات کمپ وملحقات دروازه نیز انجام یافته‌است وترمیم عمارات باغ تاریخی غله قریب به‌اختتام است .علاوةً امور

تعمیری عمارت بزرگ مستوفیت بجزامور زینتی آن کاملاً ختم ومورد استفادهٔ دوائر قرار گرفته وکار عمارت گمرك دکه هم تکمیل شده است .

فعالیت دراصلاح وضع اجتماعی مردم :

درولایت مشرقی در حصهٔ اصلاحات وضع اجتماعی مردم دو چیز خیلی قابل اهمیت است: رفع رسوم وعادت منفی واز بین بردن گوندی ها ومخالفت های محلی اولسی . برای اصلاح رسوم وعادت منفی ازیکطرف توسط حکام ومحاکم عدلی عملاً اقدامات جاری است وکوشش میشود ازیکطرف تطبیق اصولنامه های دولت درحصهٔ عزاداری‌ها ختنه‌سوری‌ها ونکاح ازدواج‌های نامشروع ومصارف سنگین اقدام شود واز طرف دیگر توسط منورین قوم واولس مردم به‌مضرات وعواقب بداین‌چنین‌رسوم فهمانیده شوند وتعهدهای قومی بعمل آورند .

هم چنین برای رفع و مخالفت‌های محلی درمشرقی توسط مصاحبه ها به‌اهالی حکومتی‌های مختلف اقدامات بعمل‌آمد اهالی‌هرمنطقه برای اتحاد واتفاق اولسی‌درتمام امورحیاتی خویش تعهدات سنگینی نموده‌اند وتاکنون بروفق آن حیات بسرمی برند . دربعضی مناطق درحصهٔ رفاه واتحاد مردم مجاهدت هائی صورت گرفته ونتایج مفیدی بارآورده است .

ناگفته نباید گذشت طوریکه راپور های قوماندانی امنیه ومدیریت اداری نشان میدهند تعدادمراجعین درسال جاری نسبت به‌سال گذشته کم است ومراجعه‌ها بیشتر جنبهٔ حقوقی دارد .

اقداما برای انکشاف‌وضع‌اقتصادی مردم:

مردم مشرقی بطورعموم ازحیث اقتصاد ضعیف میباشند ودولت ازراهای مختلف سعی دارد تا به‌حالت اقتصادی مردم انکشاف داده شود وبرای این کار درولایت مشرقی ازطرف کوپراتیف چوب (جنګلات) از طرف دیگر مؤسسهٔ صنایع دستی وهم شعبهٔ بانك زراعتی وصنایع‌دستی داخل اقدامات اند مؤسسهٔ‌صنایع دستی‌درمشرقی موفق‌شده‌است تاصنایع‌دستی‌ومورد احتیاج

اهالی را بصورت بهتر درآورده وآنرا ازهرحیث تکامل وانکشاف بدهد. مرکز این مؤسسه درثمرخیل تعین شده است. هرچند این مؤسسه درسال جاری تشکیل شده است ولی به همکاری بانك زراعتی وغیره مؤسسات موفق شده است درثمرخیل دستگاهای متعدد بافت رابکار بیاندازد ویك تعداد بافندگان رااز نواحی ولایت گردآورده وباراهمنائی های خویش رونقی بصنایع دستی این ولایت بدهد. ازیکطرف توسط ماشین های ساده ودستی محصولات بیشتر وخوبتری تولید و بقیمت ارزانتر بدسترس مردم بگذارد و از طرف دیگر یك تعداد زیاد بافندگان راتربیه وبطرق جدید بکار اندازد. همچنین درمناطق مختلفهٔ ولایت مثل رودات غازی آباد، بالا باغ، چغه سرای، مزینه وغیره باصانعین وکارگرهای اموردستی کمك شایانی بنماید که دراثر آن وکمیت وکیفیت صنایع تغیر رخ داده وهم بحیات اقتصادی صانعین مساعدت های لازمه نموده است ودر نظر است که درین ولایت تأسیسات مختلف ومتنوع صنایع دستی بعمل آید که این کار البته درحیات اقتصادی مردم وصانعین انکشاف مهمی بوجود خواهد آورد. این موسسه اسهام می پذیرد ودر نقاط مختلف ولایت شرکاء دارد. اکنون یك مغازهٔ مصنوعات این مؤسسه در جلال آباد ویك مغازهٔ دیگر آن درتیگری لغمان افتتاح شده است.

جنگلهای مشرقی منابع طبیعی ثروتی این ولایت است. درسال گذشته شرکت یووالی به شرکت تعاونی چوب تحول نمود ولی بااینهم تااندازهٔ زیادی توانسته است که مردم گرد ونواح مناطق جنگل هارا بکار انداخته ومعاونت های مادی باوشان بکند. این مؤسسه هم اسهام می پذیرد و در صدد از دیاد شرکای خوداست. درنظر است بمساعدت اهالی وشرکای این مؤسسه امور آن روبانکشاف رفته وتأثیر خوبی دربلند بردن سویهٔ زندگی مردم ببخشد وحالت اقتصادی ایشان رابهتر نماید.

همچنین نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی ملیونها افغانی قرضه بزمینداران ومالداران وصنعت کاران مشرقی پرداخته است که توسط آن

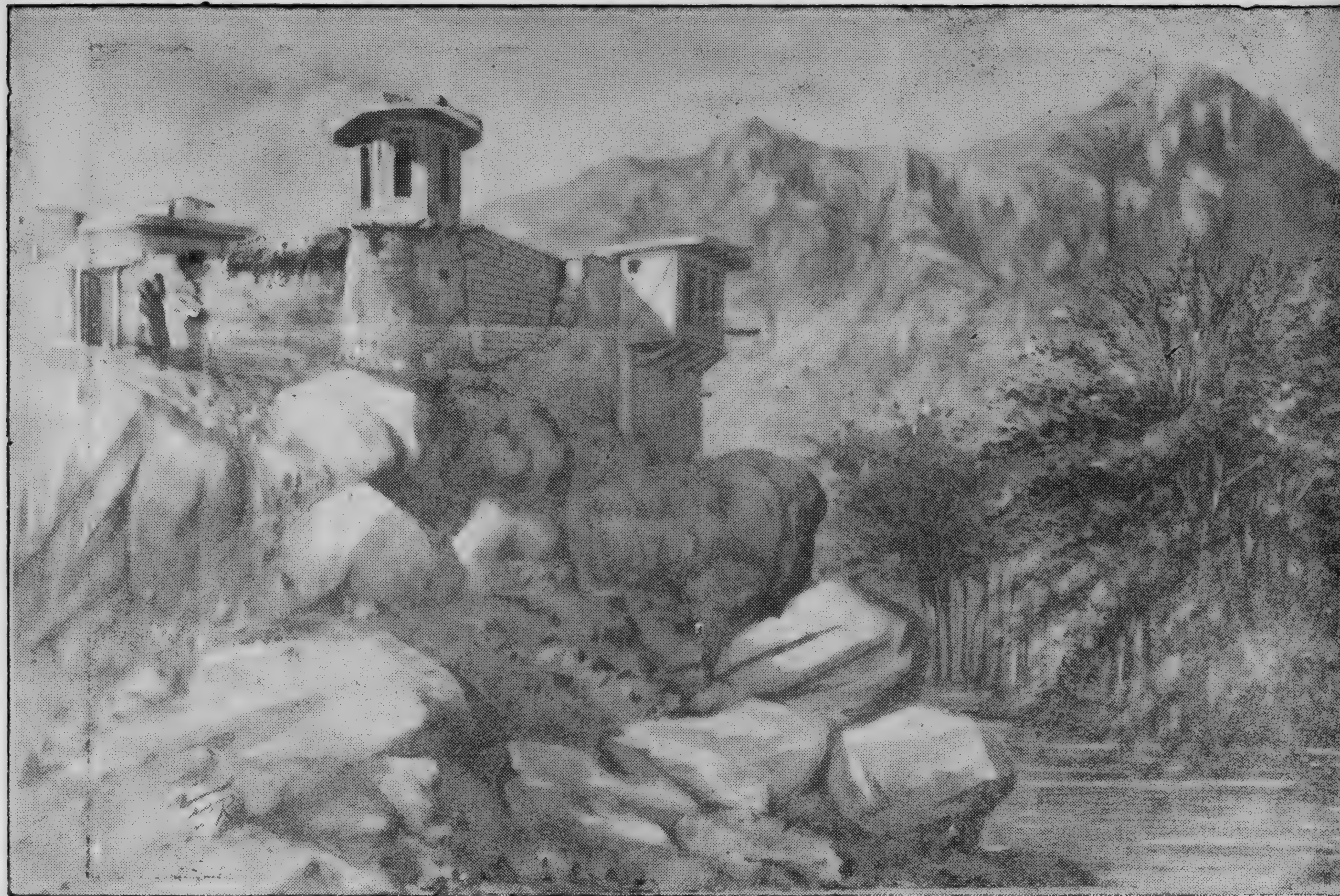
وضع اقتصادی خویش را موازنه بخشیده و درترقی حقیقی خویش بپردازند این قرضه‌ها برای حفرکاریز ها آبادی املاك وامور آبرسانی وترقی وانکشاف صنایع پرداخته شده و مردم مشرقی ازان استفاده های خوبی نموده اند که این همه‌درحیات اقتصادی‌مردم اینجا تأثیر خوبی بخشیده است وامیداست به‌جریان این‌مساعدت‌ها اوضاع‌اقتصادی اهالی‌مشرقی تغیر بسزائی نموده وسویهٔ حیات خوبتر شده برود .

همچنان درکار تمدیدسرك اساسی بین تورخم وسروبی هزارهانفر مسکونین ولایت مشرقی مشغول کار بوده وبه پیمانهٔ کافی ازتعداد بیکاران ولایت کاسته شده است .

▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲▲

تمثال فرخندهٔ اعلیحضرت همایونی ـ کار (نوک آهنی) ښاغلی جان محمد

گوشه‌ای از « تنگی‌سیدان » کـار بناغلی عبدالحسین رشیدی

دقطغن ولايت

تشکیل:

نائب الحکومه	و،ج محمدجمعه «صدیقی»
مستوفی	ع.ص محمد ابراهیم
دمرافعی قاضی	ف، فضل کریم
دامنیی قوماندان	ح، محمد زمان
دژاندام قوماندان	ح، عبدالواحد
دمکلفیت مدیر	ح، عبدالمجید
دمطبوعاتو مدیر	ع، میر امین‌الدین «انصاری»
دمخابراتو مدیر	ع، عبدالواحد
دمعارف مدیر	ص، امیرمحمد
داداری مدیر	ص، محمدعثمان
داحصائیی مدیر	ص، میراحمد
دپلتنی مدیر	ص، سیدمحمد
دگمرك مدیر	ص، محمد رفیق
دروغتیا مدیر	ص، عبدالواحد
دفوایدعامی مدیر	ص، عبدالرزاق

امور ولایت قطغن

فعالیت عرفانی:

برای پیشرفت سویهٔ علمی و عرفانی مردم ولایت قطغن یکباب مکتب رسمی وهشت باب مکتب دهاتی وچهار کورس اکابر افتتاح گردیده ویکی دوباب دیگرهم درشرف تاسیس است .

هیأت های تدریسی وتعلیمی مکاتب در نقاط مربوط علیه بی‌سوادی

وبی علمی مجادله و مجاهده مینمایند ، امور اداری و تدریسی مکاتب وقتاً فوقتاً باز دید و ذریعهٔ مفتشین تفتیش و هدایات لازمه در حصه ترقی تعلیم داده شده کذا یک باب مکتب لیلیه تاسیس و افتتاح شده است .

عمرانات :

یک تعداد عمارت در شهر جدید بغلان ، قندوز ، خان آباد ، قزل قلعه ، پلخمری ساخته شده و هنوز هم فعالیت‌های عمرانی در سرتا سر ولایت جاریست .

رفع عادات منفی مردم :

همیشه طور مستقیم یاغیرمستقیم ازطریق تبلیغ ونشر اعلانات ومضامین در روز نامه اتحاد ، طرق صلاح و مزایای مدنی به اهالی گوشزد و توصیه های لازمه شده که رسوم وعادات منفی را ترک بگویند .

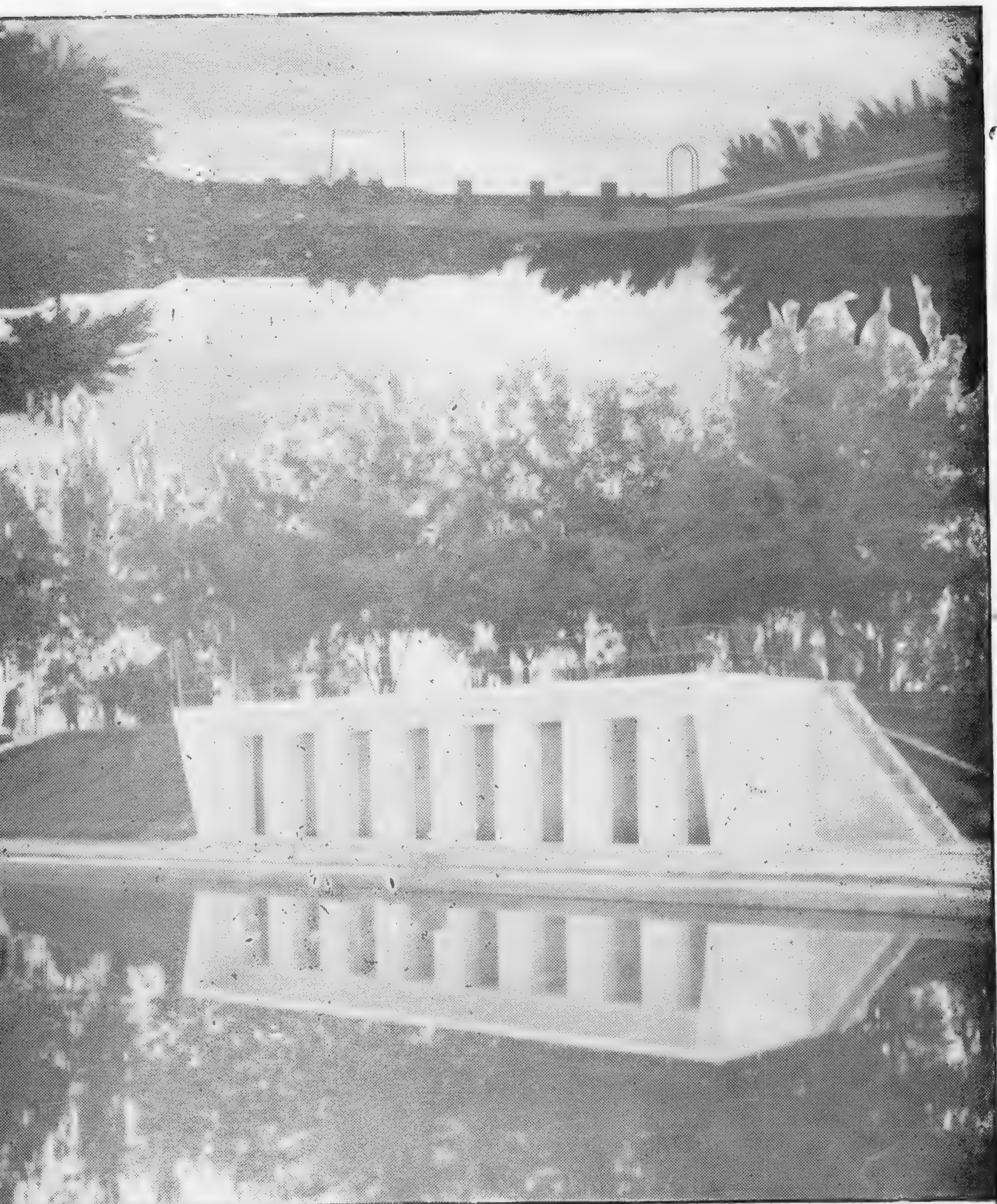
امور اقتصادی :

برای انکشاف وتقویهٔ امور اقتصادی‌مردم ازطرف‌شرکت قندتقاوی به لبلبو کارها و از شرکت پخته پول تقاوی بزارعین پخته و از بانک زراعتی پول برای آبادی زمین وباغهای خرابه داده شده .

صنایع :

جهت پیشرفت و تقویه صنایع عصری ، حرفه های محلی در مکتب سرای سنگ پروگرام نجاری ودر مکتب چاه آب پروگرام الچه بافی تطبیق درمحل‌اجرا گرفته است .

نسبت بسالهای گذشته یك اندازه زمین های مخروبه جنگل با طلاق بلند آبه بیك تعداد اشخاص بی زمین داده شده که قابل زراعت و استفاده ساخته تامین معیشت بدارند .

(بالا) یکی از مناظر زیبای قندوز
(پائین) حوض «آببازی» عصری قندوز

عدلهای پختهٔ فابریکهٔ قندوز، آمادهٔ صدور گردیده است

تمدید راه ها:

راه قزل قلعه جدیداً ساخته شده و کذا سرك عموعی بسط و توسعه داده شده بعضی پوزه های کوه که سرك را تنگ ساخته بود و موتر ها در حین تردد تصادف میکردند و بخوبی گذشته نمی توانستند تسطیح و اصلاح شده از کیله گی به کوتل بیش گزه به طرف نهرین سرك جدید برای رفت وآمد عراده جات تحت ساختمان گرفته شده .

میدان طیاره جهت فرود آمدن و پرواز طیاره در قندوز ساخته شده است .

دجنوبی ولایت

تشکیل :

نائب الحکومه	و،ج،س،ع فیض محمد
دنایب الحکومگی مرستیال	ع، ص محمد شریف
مستوفی	ع، ص نصرالله
دامنیی قوماندان	ح، سردار محمد
دمرافعی قاضی	ف، مولوی محی الدین
داداری مدیر	ص ، محمد طاهر
دپوهنی دلوی مدیریت کفیل	ص، عبدالشکور
دمطبوعاتو مدیر	ص ، فدامحمد « صارم »
دمخابراتو مدیر	ص. محمد نعیم
دکرهنی مدیر	ص، محمدانور
دروغتیامدیر	ص ، عبدالرشید
دفوایدعامی مدیر	ص، محمد یوسف

امور ولایت جنوبی

افتتاح مکاتب :

باثر مسافرت اعلیحضرت معظم همایونی درین ولایت وارشادات ذات‌شاهانه‌اهالی‌جداً خواهش تاسیس وتشکیل‌مکاتب را نموده ودر نتیجه مکاتب ذیل امسال از طرف دارالحکومگی جدید تاسیس و افتتاح شد :

۱ـ در منطقه دم وغندی منگل یکباب

۲ـ در منطقهٔ غځی منگل یکباب .

۳ـ در منطقهٔ چرلگی منگل یکباب .

ازمسافرت اعلیحضرت معظم همایونی در ولایت جنوبی بنباغلی صدراعظم نیز در مسافرت با اعلیحضرت معظم همایونی همراه بودند

جلالتمآب عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در دعوت بنباغلی صدراعظم افغانستان

از مناظر دعوت بناغلی عدنان مندرس صدر اعظم ترکیه در پغمان .

٤ـ درمنطقهٔ چمکنی یك باب
٥ـ « حصارك تنی « «
٦ـ « صادق « «
٧ـ « قـدم « «
٨ـ « گیان جدران « «
٩ـ « پشتی جدران « «

چون بنیه اقتصاد اهالی طوریکه لازم است پیش نرفته وعدم علاقمندی شان به معارف از همین ناحیه نشأت کرده بود لذا بمنظور تنویر و تقویه علمی واقتصادی مردم دو باب مکتب ایلی که مصارف تعلیمی، اغذیه والبسهٔ آنرا دولت میپردازد درخوست منظوری شده یك مکتب تخنیکی که در آن فارغ التحصیلان صنوف ششم که قبلاً از مکاتب فارغ شده اند، شامل میشوند دومی بصورت کورسی است که طلاب بین سنین ۱۳ الی (۱٦) ساله را بطرز زندگانی وسواد خوانی آشنا میگردانند ۰

همچنان درمکتب رحمان بابا که قبلبرین سهمیه طلاب اینولایت کمتر بود، سهمیه بیشتر گرفته شده ۰

تعمیرات :

درسال گـذشته بعضی بناءها درگردیـز، خوست ومربوطات آن درشقوق مختلف آغازشده بود که امسال کـار تعمیرآن پیشرفته است ۰

۱ـ تعمیر دارالحکومه گی واقع گردیز کـار های آهن پوش و نجاری وپلستر کـاری آن انجام گردیده ودرجناح سالون بزرگ قسمت شرقی تعمیر نزدیك به تکمیل است ۰

۲ـ کلپ عصری درگردیـز اعمار وتا حد لازمه تعمیرآن پیشبرده شده۰
۳ـ تعمیر تعمیر تلگرافخانه گردیز ختم شده ۰
٤ـ درخوست تعمیر بـزرگ حکومت کلان وملحقات آن کـار شده۰
٤ـ کـار سینمای خوست بسرعت جاری است ۰
٥ـ تعمیر مسجد شریف واقع خوست آهن پوش وپلستر کاری شده ۰
٦ـ تعمیر حکومت جاجی میدان بهسرعت پیشبرده شده۰

۷- کلپ خوست به پایه‌ختم رسیده .
۸- تعمیر حکومت محلی سید کرم بسرعت پیشبرده شده .
۹- کلپ ختته کندو که کار آهن پوش و نجاری آن باقی بود، کار شده است.

فعالیت جهت رفع عادات و رسوم بی مورد:

رسوم شوی که درین منطقه رواج داشت کم کم از بین برداشته شده که مهمترین آن حسب ذیل است :

۱- طرز ازدواج درین محیط شکلی داشت که بسا دختران بدون ازدواج بخانه می ماندند پسران جوان نیز به نسبت ولورسنگین ازدواج نمیتوانستند، مردم بحقایق ملتفت گشته واکنون این نقیصه نسبتاً رفع شده است .

گندو گند بازی که بزرگترین آن تور گند وسپین گند نامیده میشد واختلافات زیادی را سبب میگشت از دیراست کم کم رفع شده .

۳- یك رسم دیگر نیز وجودداشت که بعض برای همکار ساختن دیگران در یکی ازمقاصد خود از قبیل دعاوی وغیره بخانه اشخاص مراجعه کرده و به ذبح گوسفند میپرداختند بمردم تلقین شد تا موافقه وعهد نمایند که ازین گونه اعمال خودداری کنند

فعالیتهای متفرقه:

این سرزمین را که جبال سرسبز دارای انواع اشجار فرا گرفته در اکثر مناطق تأمین معیشت مردم ازراه قطع اشجار وعرضهٔ آن به بازارها صورت میگرفت بعضی نقاط که دارای زمین زراعتی بود فاقد آب کافی بود .

برای جلوگیری از قطع اشجار بصورت نا منظم، اقدامات موثری گردیده به بذر انواع تخم اشجار کوهی مبادرت گردیده است .

درقسمت زمینهای بی آب به اعمار بندهای تحت الارضی وحفر کاریزها اقدام شده که همه بفضل خداوند نتائج مؤثر داده و تقریباً (۲۵) کاریز در مربوطات آن بعضاً به پول قوم و اکثر در برابر پول تقاوی که از طرف حکومت داده شده حفر گردیده که آب کافی داده وبسیار زمین ها تحت آب آمده است .

حکومت متبوع مصروف مطالعات طرق انکشاف حیاتی اهالی میباشد.

درجملهٔ مواد صنعتی اینولا بتهٔ مرزی میباشد که از آن بساختن بوریا و انواع رسمان وغیره میپردازند قبل ازین فعالیت شان داخل چوکات فنی نبوده بعد از دادن نمونه ها ورهنمونی به طرق اساسی، موفقت کاملی دستداده که حالا از مقدار کم اشیای خوبتر و بهتر ساخته میشود .

پیله وری که بصورت نادر در بین مردم رایج بود درپیشرفت آن توجه کافی شده که (٦) نفر طلبه برای تحصیل عملی این رشته در بغلان صنعتی اعزام ومقدار زیاد تخم توت زمینی بدسترس مردم گذاشته شده وهم از نوع بهترین تخم پیله باهالی توزیع گردیده است .

و در سائر صنایع از قبیل نجاری وغیره دربعضی مکاتب اقسام صنعت عملی، موقع داده شده .

شهر های باستانی این ولا اگر یگان یگان جلو نظر قرار داده شود هر کدام تفصیلی دارد که قدامت آبادی وعمرانی را بخاطر می آورد. اما گذشت زمانه موجب نیستی آن ها گردیده لذا موافق به عصر کنونی در تعمیر شهرها پرداخته شده که حاضراً شهر خوست مورد نظر بوده وتا حدامکان جاده های منظم وعمارات ومارکیت عصری و باغچه های تفریح اعمار گردیده و بدرجهٔ دوم شهر نو گردیز میباشد که اساسات آن طرح خیابانها و باغچه ها ترتیب وعمارات ها لی اساس گرفته شده .

فعالیت زراعتی :

در فعالیت زراعتی یك تغیر قابل ذکری رخ داده که آن عبارت از کاشتن انواع سبزیجات ودستیابی محصولات خوب بوده ودر سال گذشته بذریعهٔ یك نفر متخصص ترکی اشجار وحشی زیتون پیوند گردیده وپیوند نتیجه خوبی داده واکنون درنظر است که متخصص دائمی استخدام شود تا بخواست خداوند وفعالیت جوانان از اشجار کوهی حاصل قابل ملاحظهٔ بدست آورده شود .

مطالعات راجع به اعمار بندهای تحت الارضی وحفر کاریزهای زیادشده وامید است هرکدام نتائجی بدهد .

سرکهاوراهها:

خطوط مواصلات که درحیات اجتماعی وانفرادی رول مهم دارد هما نادر اکثر نقاط سرکهای منظمی ممتد گردیده که کلانترو قابل ذکر آن سرکی است که گردیز را به زرمت وزرمت را به غزنی وارگون وصل میسازد این سرک بعرض (۸) متر بوده و همچنان سرکی که گردیز ومیرزکه راازبین آبادیها بهم متصل ساخته عرض آنهم (۸) متراست وبرای اتصال جاجی وگردیز ازمیرزکه منگل اساس امتداد سرکی گذاشته شده که اکثر قرا منگل را عــبور نموده ودر شرف تکمیل است. درراه جلوگیری ازشیوع مرض ملاریا جداً اقدام شده وهم حشرات مضره که در هر منطقه دیده شده بدفاع آن قیام گردیده .

....

دمیمنې اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، غلام حیدر «عدالت»
مستوفی	ع، نوراحمد
امنیه قوماندان	ش، محمد رفیق
حدودی قوماندان	.....
دمرافعی قاضی	ف، مولوی فضل‌حق
دمطبوعاتو دمدیر کفیل	ص، حفیظ‌الله «شهید»
دپوهنې مدیر	ص، قربانعلی
دروغتیا مدیر	ص، عبدالشکور «نیازمند»
دمخابراتو مدیر	ص، عبدالقیوم «حمیدی»
دګمرکو مدیر	ص، غلام‌فاروق
دابتدائی قاضی	ف، عبدالکریم
دمکلفیتومدیر	ش عبدالشکور
دکرهنې‌مدیر	ص، عبدالصمد
دفواید عامې مدیر	ص، عبدالستار «وردکی»

امور حکومت اعلی میمنه

فعالیتهای‌عرفانی:

بمنظور توسعهٔ‌معارف چنین‌فیصله شدکه درتمام‌قریه‌ها ودهات ، مکاتب دهاتی افتتاح وعجالتاً که‌بودجهٔ وزارت‌معارف ازعهدهٔ‌همچومصارف برآمده نمیتوانند بهمکاری مردم‌ازملاامام‌ها بحیث‌معلم کارگرفته شده ودرمکاتب مذکور ازهمان کتب درسی وزارت‌معارف که‌درمکاتب دهاتی‌رسمی‌تدریس

میشود استفاده بعمل آید، این مکاتب قلیلادر سال یك بار ازطرف مفتشین مدیریت معارف تفتیش میشوندو تا حال برای اجرای این منظور یکتعداد لستهاازملاامامهای قریه‌جات ودهات بحکومت اعلی مواصلت کرده باقیما نده هم‌تا اواخراین‌ماه‌خواهدرسید وانشاءالله‌سراز بهارسال آینده برای افتتاح مکاتب مذکورشروع بکارخواهد شد، درقسمت‌مردم کوچی نیز که درمواسم بهار و تابستان به کهستانات پراگنده میشوند چنین‌تجویز بعمل آمدتا درموسم زمستان که آنان در چند نقطهٔ معین جمع میشوند نظر بکمی وقت همان کتاب در ظرف (۵) سال بالای اطفال آنها تدریس شود برای تشویق اطفال واولیای آنها بمعارف درسال‌جاری جشن اطفال بصورت بیسابقه وخیلی با شکوه گرفته شد وجوائز گران بهائی بیك‌تعدادزیاد پسران ودختران‌توزیع گردیدهمچنین درمحفل‌توزیع‌شهادت‌نامه‌های فارغ‌التحصیلان دورهٔ اول مکتب‌نسوان میمنه که ازطرف (خانم‌عدالت) ترتیب گرفته‌شده ودر آن عدهٔ زیادی ازخانمها و مادر های متعلمات حضور بهمرسانیده بودند سخنرانی های مفصلی‌در اطراف فوایدعلم ودانش ایرادو بفارغ‌التحصیلان انعامات لازمه نیزداده‌شد، هکذا ترتیب گرفته‌شده‌اگر وزارت‌معارف‌منظور نمایندانشاءالله درشروع سال‌آینده‌دوباب‌مکتب‌نسوان یکی در حکومت‌محلی اندخوی ودیگری در گذر عربخانهٔ شهر تشکیل میشود. نسبت به پروگرام تعلیمی‌مدرسهٔ ظاهرشاهی که‌ازمدت (۲۰) سال باین طرف‌هنوز نتوانسته حتی یکدوره فارغ‌التحصیلی هم بجامعه تقدیم‌ویالااقل مراحل تدریسی‌را بصورت صحیح پیشبرد، باتفاق علمای جید ترتیبات اساسی گرفته شده ونیز جهت مزیدمعلومات محصلین مضمون پداگوژی نیزدر زمرهٔ مضامین درسی شامل و برای بلندبردن سویهٔ تعلیمی وتشکیل‌صنوف‌عالی هم‌تدابیرلازمه‌اتخاذ گردید.

درسال جاری برای‌تقویه سپورت در مکاتب مساعی لازمه بعمل آمده‌و کنفرانس های‌علمی نیزدر مکاتب ومدارس درمواقع مناسب‌جریان داشت، ازاول سال‌تا (۱۵) عقرب(۸) باب مکاتب دهاتی درمربوطات میمنه افتتاح ودر آن (۲۳۰) نفرطلبه مشغول‌تحصیل‌اند.

یک کورس اکابر درسال جاری تاسیس گردیده ودومکتب حرفه‌وی نیز قبل از اتمام سال جاری شروع بکار خواهد کرد که قالین بافی آن دردولت آباد ونجاری آن در قیصار ترتیب گرفته شده، یک مکتب ابتدائی درشهر میمنه و چندمکتب دهاتی در نقاط مختلف اینولا درشروع سال تعلیمی یعنی بعداز (۱۵) حوت افتتاح ومتعلمین بفرا گرفتن تعلیم شروع مینمایند، درجریان سالجاری که از تمام مکاتب ومدارس مربوط اینولا بازدید بعمل آمد یکتعداد ازمعلمین و متعلمین که در پیشبرد سویهٔ تعلیمی زحمت کشیده بود بدریافت انعامات لازمه موفق شدند، قرار معلوم امسال بیشتر از سال های گذشته مردم برضائیت خود اطفال خودرا بمکاتب شامل کرده اند.

تیراژ طبع جریدهٔ ستوری نیزدر سال ۳۵ از (٤٥٠) به (۱۱۲۵) نسخه بالارفت در قریه‌و دهات یکتعداد مشترکین برای اولین بار بخواندن ستوری آشنا شدند وهم برای استفادهٔ بیشتر مردم درسال آینده ازستوری وسویهٔ نشراتی آن ترتیبات مناسبی گرفته شده ویکپایه ماشین جدید طبع که جدیداً ازمطبعهٔ دولتی آورده شده بوددر تعمیر جدید مطبوعات نصب گردید امید است این پروگرام ها برای توسعهٔ معارف و با سواد ساختن تمام طبقات مردم وپیشبرد مرام مطبوعات ودیگر اموراجتماعی اینولا که درسال جاری سردست گرفته و نسبت بکمی وقت ومشکلات پولی و برخی موانع دیگر متاسفانه باجرای همهٔ آنها توفیق حاصل شده نتوانست درسال آینده عملی گردد

فعالیتهای عمرانی :

از عمارات و آبادیهائیکه درظرف ۹ماه سال جاری روی دست گرفته شده یک قسمت آن تکمیل و قسمت دیگر آن بواسطهٔ زمستان بیسابقهٔ امسال و سردی طاقت فرسای شتاو مشکلات پولی ،کمیابی ، مواد تعمیراتی وغیره عجالةً کار آن به تعویق افتاد آنچه بپایهٔ اکمال رسیده میتوانیم به ترتیب آتی از آن تذکری بدهیم :

الف: عمارات:

تعمیر مدیریت جریدهٔ ستوری میمنه از سرمایهٔ موسسه که یکحصهٔ تهداب آن در سال ۱۳۲۸ گذاشته شده و تا حلول سال جاری بهمان ترتیب باقیمانده بود در اوائل تابستان کار آن شروع شد که اکنون تقریبا بیش از (۲) ثلث کار آن بپایهٔ تکمیل و پوشش رسیده و بمحض مساعدت هوا کار باقیماندهٔ آن نیز به کمترین وقت تکمیل میشود این عمارت دارای (۱۲) اتاق و کتابخانه میباشد ۰

۲ : تعمیر مدیریت مخابرات که دارای (۱۵) اتاق است کار آن تاکرسی رسیده ۰

۳ : ـ تعمیر مکتب نسوان که دارای (۱۸) اتاق میباشد یك قسمت آن تاکرسی کار شده و یك قسمت آن تهداب گذاری شده است ۰

٤ : ـ تعمیر ادویه خانهٔ مدیریت زراعت که عبارت از (۷) اتاق و دو طبقه ئی میباشد کاملا بپایهٔ تکمیل رسیده است ۰

۵ : ـ تعمیر گلخانهٔ فارم زراعتی و پیله خانهٔ آن بپایهٔ تکمیل رسیده ۰

٦ : ـ تعمیر نیمکارهٔ سابق مترولوژی باکمی تعدیل تکمیل و جهت کتابخانه تخصیص داده شده ۰

۷ : ـ تعمیر حکومتی تگاب شیرین که دارای (۲۲) اتاق میباشد (۱۲) اتاق آن بپایهٔ پوشش رسیده ۰

۸ : ـ تعمیر علاقه داری کوهستان بپایهٔ تکمیل رسیده ۰

۹ : ـ تعمیر مکتب علاقه داری درزاب به پوشش رسیده ۰

۱۰ : ـ تعمیر اساسی سینمای جوزجان به پوشش اول رسیده تا سرطان سال آینده تکمیل می شود ۰

۱۱ ـ : تعمیر موقتی سینمای جوز جان تمام شده ۰

۱۲ : ـ عمارات گدامهای حکومات قیصار ، بلچراغ و تگاب شیرین به پوشش رسیده و حصهٔ کم کار داخلی آن باقیمانده ۰

۱۳: ـ تعمیر مهمان‌خانهٔ حکومت اعلی به پوشش رسیده .

۱۴ : ـ تشناب هوتل با تمام وسائل آن بصورت عصری تکمیل شده .

۱۵ : ـ کناره های دو طرفهٔ سرك مقابل حکومت اعلی از شرق بغرب بطول تقریبا (یك) کیلو متر بصورت خیلی زیبا و پخته‌کاری جدیداً احداث وتکمیل شده .

۱۶ : ـ تعمیر گدام پشم درحصهٔ دولت آباد که گنجایش (۱۰) هزار عدل پشم را دارد تکمیل گردیده .

ب: پلها ومعابر

۱ : ـ پل رودخانهٔ قیصار که دارای سه رواق و به طول (۲٤) متر است تقریبا تکمیل شده عرض هررواق ایـن پل (۹) متر ، ضخامت هـر پایـه (٦) متر و بلندی پایه ها (۲) متر و (٦۰) سانتی است که تنها کا ر بستن کمـان آن باقیمانده .

۲ : ـ پل رودخانهٔ چیچکتو (مربوط قیصار) که (۳۲) مترطول دارد کار آن تمام شده تنها اتاق بندی آن بواسطهٔ برودت و قبـل از و قـت رسیدن زمستان شدید، بسال آینده موکول گردید .

۳ : ـ معبر دریای المار بطول (۸٤) متر و بعرض (۸) متر و عمق (۳) متر کاملا پخته کاری و کار آن تمام شده .

ناگفته نماند که دریاهای قیصار ، چیچکتو و المار در موسم آب خیزی مشکلات زیادی به عبور و مرور عراده ها و مردم پیش میکرد بناءاً با تکمیل پلها و معبرمذکور آن تکالیف کاملا مرتفع و باعث رفاهیت زیاد خلق‌الله می گردد .

امور تسطیح وترمیم:

۱ : ـ میدان طیارهٔ جدید بطول (۱٦۰۰) متر و عرض ۱۰۰ متر تسطیح و (۸۰) فیصدکار آن تمام و جغلهٔ آن بالای کار آورده شده و تا اخیـر حوت باقیمانده کارآن نیز تمام میشود درین کار در حدود (۵۰) هزار متر مکعب خاك برداشته شده .

۲ : ـ تخریب و تسطیح تپه سیف الملوك و دیگر تپه‌هاو خندق‌های اطراف بالاحصار بمنظور احداث باغ عمومی که در حدود (٤٦) هزار متر مکعب خاك آن بگرد نواح بالاحصار هموار شده .

۳ ـ تخریب و تسطیح حویلی‌ها ئیکه تحت نقشهٔ تعمیر مسجد عید گاه واقع شده وتهداب گذاری دیوار احاطهٔ تعمیر مذکور درحصهٔ غربی شهر میمنه

٤ ـ تخریب تمام دکاکین بازارکهنه و انتقال دکانداران به‌جاده های نادرشاهی و ظاهرشاهی .

٥ ـ تخریب و تسطیح یك تعداد خانهائیکه در اطراف بالا حصار تحت نقشهٔ باغ عمومی آمده .

٦ ـ تهداب گذاری دیوار احاطهٔ باغ عمومی شهر میمنه .

۷ ـ ترمیم قشلهٔ ژاندارم حدودی و مسجد آن .

۸ ـ ترمیم سقف حوض آقینه و نصب کلکین‌های آهنی به آن جهت مسدود شدن راه‌ادخال پرندگان که آب حوض را کثیف میساختند .

۹ ـ سقف‌های عمارات مکتب متوسط ابو عبید جوزجانی و مدرسهٔ ظاهرشاهی برداشته شده و مجدداً بصورت خوبی پوشیده شد .

۱۰ ـ یکتعداد دکاکین باقیماندهٔ جاده‌های ظاهرشاهی ونادر شاهی

۱۱ : ـ ترمیم تعمیر و رنگ‌آمیزی کلکین‌ها و دروازه ها ی هو تل و تجدید تیراس آن .

۱۲ : ـ ترمیم حرمسرای حکو مت اعلی و احداث یك تیراس بزرگ از سنگ تراشیده و خشت پخته‌وخشت‌کاری جویچه های آن .

۱۳ : ـ در داخل شهر میمنه‌از اطراف بالاحصاربه تعداد (٥۲) نمره زمین جهت‌اعمار منازل‌شخصی بحکم قرعه‌بمردم تقسیم شد تابصورت عصری آباد نمایند که‌ازآنجمله یکتعدادآن‌تکمیل‌وقسمتی‌تحت کار وکاربا قیماندهٔ آ ن هم از ابتدای سال آینده شروع میشود .

۱٤ : ـ تکمیل‌تعمیر یك‌مسافر خانهٔ‌عصری در وسط جادهٔ سر دار محمد عزیز مرحوم .

۱۵ :ــ ترمیم عمومی تعمیر ودیوارهای احاطهٔ شفاخانه بصورت اساسی.
۱۶ :ــ ساختمان اتاق لابراتوار شفاخانه بصورت مکمل و اساسی
۱۷ :ــ حفر یك چاه بعمق (۲۰) متر برای آب مشروب شفاخانه بصورت پخته کاری .
۱۸ ــ سنگ کاری دیوار احاطهٔ هوتل که به کرسی رسیده .
۱۹ــ یك تعداد زیاد حویلی های مخروبه وغیر مسکون کنار سرك عمومی اندخوی تخریب وتسطیح ودو طرفهٔ سرك مذکور نهال شانی شده .
۲۰ــ تعمیر مستوفیت ترمیم شد .

اقدامات برای اصلاح وضع اجتماعی مردم :

در یکی از جرگه‌های قومی موضوع اصلاح وضع اجتماعی مردم ورهنمائی آنها بمزایای تمدن کنونی، مطرح بحث قرار گرفته و در نتیجه فیصله شد تا بعد ازین رسوم وعادات منفی از قبیل مراسم تعزیه داری، ختنه سوری، عروسی وغیره موافق احکام دین مبین اسلام ومقررات دولت صورت بگیرد ومتخلفین قانوناً مجازات میشوند . همچنین جهت تشویق مردم باعمار منازل عصری، ترتیب کتابخانه ها مطالعهٔ جرائد ، تماشای صحنه وسینما و اشتراك در کنفرانس های عرفانی وهمچو امور مدنی امروزی ترتیبات و اقدامات لازمه به عمل آمد که اکنون مردم تا اندازهٔ باآنها علاقه مند و دست بکار شده اندامید می رود که دریکی دوسال آینده تمام رسوم وعادات منفی از بین برود .

امور اقتصادی مردم :

دراوائل امسال بمناسبت حفظ ما تقدم ونگهداشت مواشی که مهمترین منبع اقتصادی اینولایت را تشکیل می‌دهد امراکیدی به‌سلسلهٔ حکام وعلاقداران مربوط صادرشد تاهریك ازمالدارها به اندازهٔ کافی علوفهٔ زمستانی تهیه نماید وهم یك اندازهٔ زیاد ادویهٔ ضدمرض کرم جگر ویك اندازه جو، به مالداران توزیع شد. قرارمعلوم این ترتیبات مقدماتی باوصف برفباریهای مسلسل و سردی بیسابقهٔ زمستان امسال نتیجهٔ اطمینان بخشی داده است . همچنین

نسبت بمراقبت جدی که درین سال درجمع آوری وجلوگیری ازقاچاق وصدور هنگ ، پوست قره‌قل ، پشم و غیره بعمل آمد تزئید قابل‌ملاحظهٔ رخ داده وهم برای اولین بار ازصدور پوست بصورت‌قاچاق جلوگیری و باندازهٔ زیادی جمع آوری شد .

هکذا بمنظور کمك‌بوضع اقتصادی مردم‌ومفاد دولت درحدود بیش‌از یك ونیم ملیون متر اموال دیپوکه درسال‌های گذشته در تحویلخانه ها بصورت راکدباقیمانده بود ذریعهٔ تجار عمده وپرچون ومغازهٔ جداگانه دربازار کشیده‌شد که باین‌ترتیب ازیك‌طرف بازار سیاه‌رو به‌سقوط گذاشت وازجانب دیگر ملیون‌ها افغانی پول‌را که دولت بدوران چلند افتاده نسبت به‌بازشدن بندر تجارتی آقینه‌واقع اندخوی (سرحد افغانستان وشوری) وهم برای بهبودی اوضاع بازار پست قره‌قل وحصول امتیاز یك اندازهٔ اسعار برای صادر کنندگان نیز توسط مکاتیب جداگانه بوزارت های مالیه وتجارت پیشنهادهایی ارسال‌شد که‌اگراین پیشنهاد ها منظور میشود یقیناً در وضع اقتصادی مردم اینولا تحول بزرگی واردوسطح زندگی مردم فوق العاده بلند میرود.

فعالیت درتقویهٔ صنایع:

جهت تقویهٔ بنیهٔ مالی صنعت کاران قالین به‌شرکت پشم امر داده شدتا پشم‌مورد ضرورت آنهارا بهراندازهٔ که‌باشد بقیمت تمام‌شد کارسازی نمایند توسط قالین بافان قریهٔشاخ قیصار که به‌سیستم‌قالین‌های موری‌قالین‌میبافند باتهیه اموال مورد احتیاج شان قالین‌های بسیار زیبا ونفیسی بافته‌شد که یك مقدار جزئی آن درغرفهٔ شرکت صناعتی دستی میمنه‌واندخوی درننداره‌تون سال جاری کابل درمعرض نمایش قرارگرفت . به حکام مربوط امراکید صادرشد تا از استعمال رنگ های خام در صنعت قالین جداً جلوگیری نمایند ونیز به‌صنعت‌کاران قالین‌امرداده‌شدکهٔ بعد ازین درقالین ها ، سال بافت‌ونام بافندهٔ آن‌نقش شودتادرآینده اگرقالین‌مذکوردربازار

های فروش داخل و یا خارج کشور ارزش خود را از دست می دهد با فندهٔ آن شناخته شده بتواند .

برای تقویه شعبهٔ صناعتی محبس باندازهٔ کافی آلات وافزار حجاری ونجاری ازخارج وارد ویك تعداد چوب جاغور وچارمغز تهیه ومعدن سنگ رخام الما ربکار انداخته شد که اکنون یك تعداد از نجاران وسنگ تراشان مصروف کار بوده وعدهٔ از محبوسین بی بضاعت باینوسیله اعاشه میشوند وهم ضرورت حاجتمندان ازدرك لوازم سنگی ازقبیل سنگ های روی میز ، غوری ، کاسه وغیره و همچنین انواع سامان فرینچر بصورت خیلی زیبا وقشنگ و نفیس ذریعهٔ شعبهٔ مذکور تهیه میشود .

اموال بافت دستگاهای شرکت صناعتی دستی میمنه واندخوی که از سالیان متمادی فروخته نشده بود درقبال اموال دیپو به تجار توزیع ونیز جهت ضرورت دستگاها وتقویهٔ آن شرکت یك اندازه سهمیه نخ پلخمری ازوزارت تجارت حاصل شد .

برای توسعهٔ صنعت پیله وری هم (٦٥) جعبه کرم پیله وارد و به اهالی توزیع گردید .

جاده های جدید الاحداث :

۱ـ سرك «نادم»:

این سرك که از منتهای جادهٔ ظاهر شاهی درکنار دریای میمنه و کوچه باغها بطول ۱٤ کیلو متر وعرض هفت متر جانب سرحوض جدیداً امتداد یافته بصورت خوبی جغله وریگ اندازی نیز شده وبرای عبور ومرور عرادها کاملا مساعد است اینسرك مخصوصاً درموسم بهار منظرهٔ دل فریب وتماشائی دارد .

۲ـ سرك درهٔ زنگ بلچراغ که بعرض ۷ متر وطول ۱٤ کیلو متر تا پای آبشار معروف و قشنگ درهٔ زنگ جدید امتداد داده شده .

۳ سرك جدید درهٔ شاخ بلچراغ که بطول ٥ کیلومتر وعرض (۷) متر تا پای آبشار اول نظر بای درهٔ شاخ امتداد یافته .

٤ـ سرك دشت لیلی که میمنه را ازراه دولت آباد به شبرغان مزار شریف وصل و نسبت به سرك ریگزار اندخوی خیلی کوتاه و بی تکلیف می باشد به طول ٤١ کیلو متر وعرض ٨ متر جدید تمدید شد که برای عبور ومرور ترافیك مساعد است .

٥ ـ توسیع عرض سرك های سمت جنوبی وشرقی حکومت اعلی از ١٦ متر به ٢٤ متر و بطول تخمینا (٢) کیلو متر .

٦ـ سرکی ازشهر میمنه تا فارمهٔ زراعتی بطول «٢» کیلو متر وعرض ٧ متر جدیداً تمدید شده .

فعالیتهای زراعتی :

١ـ در سمت جنوبی شهر میمنه بوسعت بیست جریب زمین خریداری وبرای اولین بار فارم زراعتی تاسیس گردید که در آن انواع اشجار میوه دار ، حبوبات ، سبزیجات ، گل ها واشجار زینتی که قسمانهالها وقلمه های آن از هرات وبغلان به اندازهٔ کافی وارد وغرس گردیده وقسماً تخم های آن بذر شده وباوصف گذشتن فصل آن نتیجهٔ اطمینان بخشی ازآن بدست آمده ، درحدود (٣٠٠) اصله توت جاپانی نیز از بغلان وارد وجهت پیوند تربیه شده و همچنین در حدود چند ملیون نهال توت وطنی که فعلا از ٢٥ تا ٥٠ سانتی ارتقا دارد جهت تربیه وتکثر کرم پیله درفارم مذکور که دراول سال بذر شده بود وجود دارد .

٢ـ در قریهٔ قره شیخی تگاب شیرین نیز بهمکاری بناغلی غلام نبی «باهر» یك فارم پیله وری تاسیس شد که فعلا درحدود ١٠ هزار اصله از توت بغلان وچند ملیون اصله از توت وطنی بمنظور تربیهٔ کرم پیله وتوسعهٔ این صنعت در محیط موجود است .

٣ـ قوریهٔ از نهالهای ناجو و سرو علاوه از فارم زراعتی در حصهٔ غربی شهر ساخته شده که از آن در کنار سرکهای شهر غرس واستفاده میشود .

۴ـ در باغ های قوریهٔ قیصار ، تگاب شیرین و بلچراغ بیك تعداد کافی اشجار مثمر و غیر مثمر و انواع گلاباز ولایت هرات وارد و غرس گردیده است تا عندالمراجعه به مردم نیز توزیع شود .

۵ـ جهت تجربه یکمقدار پنبه در اراضی للمی بذر و از آن نتیجهٔ مثبتی گرفته شد .

۶ـ (۸۹۱۵) جریب زمین ملخ دار خاکپوشی (۵۰۰) جریب ادویه پاشی و (۸۴۹۹) جریب زهگذاری ملخ کشف و راپور آن بوزارت زراعت ارسال شد .

۷ـ در کنار دو طرفه سرك های داخل منطقهٔ بنار والی نهال ناجو و سرو و در سرك بیرون دروازهٔ هرات الی تور پاختو نهالهای توت‌وچنار غرس وپیاده روهائی نیز بعرض دومتر در دوطرف سرك مذکور جدیداً تمدید شده .

۸ـ تا (۱۵) دلو برای آبادی (۳۴۵) جریب و ده بسوه زمین مبلغ (۶۲۳۳۰۰) افغانی از طرف نمایندگی بانك زراعتی بمردم قرضه داده‌شد .

۹ـ دهاقین برای اولین بار به ترتیب درو جو و گندم ذریعهٔ داس‌های اتریشی آشنا شدند و از این داس ها که نسبت به داس های معمولی بیشتر و راحت تر درو می‌شود ، یکتعداد زیاد بمردم توزیع شد .

۱۰ـ به زارعین پنبه، یك‌مقدار کافی پنبه دانهٔ اعلی عندالمراجعه شان توزیع و همچنین نسبت تشویق اهالی به زراعت پنبه و تریاك اوامر اکید بحکام مربوطه صادر و بسران قوم نیز درین موردهدایات لازمه داده شد .

فعالیتهای متفرقه :

۱ـ برای شهر میمنه یکپایه ماشین دیزلی بقوهٔ (۲۶۵) کیلووات وهمچنان چهار عدد پمپ آب کشی که از چاه های بسیار عمیق آب میکشد جهت آب مشروب شهر میمنه توسط وزارت معادن وصنایع بیکی ازفابریکه های چکو سلواکیا آر در داده شد .

۲ـ یکباب دواخانهٔ مکمل جدید برای رفاهیت اهالی افتتاح شد .

۳ـ صحنهٔ بنام « دجوز جان ننداری » باتکمیل تمام و سایل ضروریه آن تاسیس وستیج آن هم بصورت خوبی درست شده که در مواقع مناسب درامهای دلچسپی نمایش داده میشود .

۴ـ مو بل و فرینچر هوتل به صورت آبرومندی باظروف طعام و چای و میوه برای (۲۴) نفر از خارج خریداری و تکمیل شد و نیز ده دست بسترهٔ مناسب و مکمل جدیداً برای رهایش مسافرین تهیه گردیده .

۵ـ یك پایه ماشین فریژیدور (یخچال) برای حفاظت واکسین ها مخصوصاً واکسین چیچك ار خارج وارد وبه شفاخانه سپرده شده .

۶ ـ عجالةً یك لك افغانی برای تورید و خریداری یکپایه ماشین اکسریز تهیه گردیده .

۷ـ تجدید ده دست بستره مکمل برای مریضان بستری شفاخانهٔ ملکی .

۸ـ پودر پاشی عمومی برای دوبار .

۹ـ ترمیم و ریگ اندازی تمام سرك های داخل شهر واطراف از حد فاصل ولایت مزار شریف تا حد فاصل ولایت هرات .

۱۰ـ تورید اضافه از (۱۰) هزار اصله نهال ناجو و سرو از هرات و بغلان و غرس آن در دو طرف جویچه های سرک های شهر ۰

۱۱ـ مبارزهٔ مثبت علیه« گاو زنبور » در حصهٔ تگاب شرین که در سال های گذشته خسارهٔ زیادی از این ناحیه به باغ های انگور وارد می گردد ۰

۱۲ـ تهیهٔ یك تعداد مادیان های اصیل جهت نسل گیری به قوماندانی حدودی ۰

۱۳ـ تشویق اهالی بتهیهٔ اسپ ها و مادیانهای اصیل و نسل گیری از آنها که تا کنون نتیجهٔ خوبی از این اقدام بدست آمده ۰

۱٤ـ درسال جاری بهسپورت بزکشی که یکی ازسپورتهای باستانی این ولا بشمار می رود اهمیت بیشترقائل و به تربیه کنندگان اسپ های اصیل بزکش و نیز بچاپ اندازان لائق وماهر انعامات وجوائزلازمه داده شد۰ مسابقات بزکشی تا هنوز بین چاپ اندازان شهر واطراف دوام دارد ۰

۱۵ ـ انتخاب رئیس و وکلای دورهٔ دوم شاروالی که ازچندسال باینطرف متنازع فیه باقیمانده بود ۰

۱٦ـ لین های تیلفون ازحصهٔ قیصارالی غورماچ حد فاصل میمنه وهرات که سیم باریك بود عوض آن سیم لك نمبر ۱۰ تمدید شد ۰

۱۷ـ درحدود دوهزار عدد پایهٔ چوبی جدیداً به لین تیلفون حصهٔ تگاب شیرین و بین اندخوی وشبرغان نصب گردید ۰

۱۸ ـ پسته خانهٔ جدیدی جهت رفاهیت مردم در حصهٔ چیچکتوی قیصار گشوده شد ۰

۱۹ـ لین های تیلفون آقینه وجلاجین ترمیم و یکپایه لودسپیکر بقشلهٔ عسکری نصب ولین آن تمدید شد ۰

۲۰ـ سپورت بزکشی که تاکنون تحت کدام دستوراساسی درنیامده بود لایحهٔ بداخل (۲۷) مواد ترتیب و بریاست المپیك ارسال گردید ۰

۲۱ـ لین‌دوانی تنویر شهر اندخوی که ماشین دیزلی (۱۰۰) کلیواتهٔ آن خریداری شده وتا یك ماه دیگرواردو بکارمی‌افتد ذریعهٔ انجنیر مربوط سروی شد.

۲۲ـ پل شوردریا واقع سرك عمومی دربین تگاب شیرین واندخوی که اخیراً ترمیم طلب شده بود بصورت فنی ترمیم شد.

۲۳ـ برای رفع حوائج مردم اندخوی که چونهٔ کارآمد خود را ازحصهٔ خم‌آب وارد میکردند یك داش چونه درقره تپه ساخته شد که اکنون باندازهٔ کافی چونه مورد نیازمندی مردم ذریعهٔ آن تهیه میشود.

۲۴ـ نسبت به‌قلت وقیمت روزافزون نرخ تیل‌خاك‌در بازار سیاه که فی‌پاو تا (۲۵) افغانی‌رسیده بود به‌تعداد(پنجصد)چیلك۱۳ گیلنه تیل‌خاك‌ازولایات دیگر بمیمنه وارد وقیمت فی پاو (از۴تا۵)افغانی درشهرواطراف بدسترس استفادهٔ اهالی گذاشته شده.

۲۵ـ درحدود (شش‌هزار)قطعه کوپون طبع وخانه پری‌آن‌سردست‌است که‌ازاول سال آینده بمردمان شهر توزیع میشود تامردم بصورت صحیح وعادلانه از مواد اولیهٔ حیاتی مواد ضرورت خود مرفه‌تر استفاده نمایند.

۲۶ـ راجع به‌جلو گیری‌ازشکستاندن اراضی علف‌چرها تکثراصلاح نسل گوسفند قره قل وشامل شدن مالدار ها به‌کوپراتیف مالداری و حفاظت جنگلات اوامرلازمه صادر وعندالموقع ازآنها مراقبت ووارسی‌شده‌است.

۲۷ـ ذریعهٔ‌شرکت‌ترانسپورت میمنه که دراواخر سال۳۴ تاسیس شده به‌تعداد (۱۱)عراده موتر لاری و(۴عراده) تیز رفتار جیپ روسی وارد وبکرایهٔ مناسب طرف استفادهٔ مسافرین سمت‌مزار وهرات قرار داده شد، درده‌ماه گذشتهٔ امسال ذریعهٔ موترهای مذکوردرحدود (۵۰۰۰)نفرمسافرین سفرکرده و ۳۲۰۰ عدل پشم و۱۱۴۰۰۰ سیر گندم نقل داده شده.

عجالةً درحدود دوصد وپنجاه نوع نمونهٔ نباتات‌طبی‌اقتصادی وصناعتی پیداوارمیمنه جمع‌آوری وبریاست دپښتوسهامی شرکت فرستاده شد، ونیز یك‌مقدار تریاك بشرکت مذکور خریداری شد.

دبدخشان اعلی حکومت

تشکیل:

اعلی حاکم	ع،ع،ص عبدالرحمن پوپل
مستوفی	ع، محمدعمر
دمرافعی قاضی	ف، عبیدالله صافی
دژاندارم قوماندان	ح، مسجدی
دامنیه قوماندان	ش، نورمحمد
دابتدائی قاضی	ف، محمدایوب
دمطبوعاتو مدیر	ص، محمداکبرارفاقی
دمکلفیت مدیر	ش، گل‌محمد
دمخابراتو مدیر	ص، شمس‌الحق
دپوهنی مدیر	ص، محمد فاضل
دکرهنی مدیر	ص، محمدنعیم
دفوایدعامی دمدیریت کفیل	ص، عبدالحمید
دروغتیا مدیر	ښاغلی علی‌احمد دکتور

امورحکومت‌اعلی بدخشان

فعالیتهای‌عرفانی :

برای پیشرفت‌سویهٔ‌علمی وعرفانی مردم‌درسال ۳۵ حسب‌ذیل اقدامات‌شده:
پنج باب مکاتب‌دهاتی قرارذیل درمواضع آتی‌دایر گردیده است :

۱ـ مکتب‌دهاتی درکنده کول

۲ـ مکتب دهاتی در «شدوج» شغنان

۳ـ مکتب دهاتی درقریه چارمغز

٤ـ مکتب دهاتی درقریهٔ جامرج علیا
٥ـ مکتب دهاتی درقریه مظفری
ب :ـ دو کورس اکابر یکی درجرم و دیگر آن در بهارك تاسیس گردیده است .
ج ـ یك باب مکتب ابتدائیه بدرایم تاسیس گردید که تعداد داخل آن به ۱۲۰ نفرمیرسد .
د :ـ درمکتب بهارك حرفه نجاری ودرمکتب شغنان حرفه بافت برعلاوه تدریس شامل پروگرام گردیده است .
هـ ـ مجلهٔ بخوان وبدان که ماهوار به تعداد چهار صد جلد وارد میشود باشخاصیکه خواسته باشند ازین مجله مستفید شوند، توزیع میشود قراریکه ملاحظه میشود تعداد مراجعه کنندگان مجله مذکور روز بروز درتزاید است .

انکشاف امور اقتصادی:

برای انکشاف امور اقتصادی مردم، یك شرکت کوچك ترانسپورت تاسیس وبکار افتاده است .

همچنان، برای تقویه وپیشرفت صنایع ، درسال ۳۵ درحکومت محلی کشم شرکتی بنام «شرکت پیله‌وری» تأسیس وبکار آغاز نمود .

فعالیت های زراعتی

الف ـ درقسمت باغهای ذخیره:

۱ـ باغ ذخیرهٔ «کوتی»: این باغ بوسعت ده جریب زمین بغرض تجربهٔ زراعتی مساعد گردیده، زمین مذکور هموار وخیابانهای آن تکمیل شده علاوه برتهیهٔ قوریه‌ها وکشت سبزیجات وغیره، بتعداد کثیری نهالهای مثمر وغیرمثمر درآن غرس گردید .

۲ـ باغ ذخیرهٔ «کشم»: این باغ که ۵۰ جریب زمین رااحتواء کرده، هموار وبرای کشتکاری مساعد گردیده نهالهای زیادی درآن غرس گردید .

۳- باغ ذخیرهٔ مربوط مدیریت زراعت: دیوار های این باغ درین سال اعمار گردیده خیابانهای آن تکمیل و منظم گردید. قوریهٔ ناجو وغیره در باغ مذکور غرس گردید.

٤- باغ ذخیرهٔ «دشت فراخ»: نهالهای زیاد مثمر وغیر مثمر غرس گردید ازجملهٔ شصت جریب زمین باغ مذکور، قسمتی برای قوریه، نهال وسایر فعالیتهای زراعتی تخصیص داده شده ودریك قسمت دیگر آن یك عمارت اساسی بناء گردید.

ب- جنگلات:

درکوهستانهای بدخشان، جنگلهای طبیعی زیادی بوجود آمده که در آن ازهر نوع اشجار بکثرت دیده میشود. محافظین جنگلهای مذکور جداً بمحافظهٔ آن پرداخته وبالخاصه درختهای پسته وبادام کوهی که حاصلات آن بمفاد ملت است، بیش از پیش تقویه ومحافظه گردیده است.

ج- ییلاقها، علفچرهای کوهی، باساس هدایت مرکز ومصوبهٔ مجلس مشوره درین سال مربوط «زراعت» گردیده که البته درشروع سال ۳٦ از شق املاك مجزاء واحصائیه آن درمدیریت زراعت خواهد شد.

د- مأموریت کنترول زرع تریاك، که زمین زراعتی تریاك را درقید جریب درآورده اند، باندازهٔ تقریبا ۱۵۰۰ جریب زمین بذر تریاك را راپور داده اند.

هـ - فعالیت مجادلهٔ امراض حیوانی: نظر براپور مدیریت زراعت، یك هیأت مجادلهٔ امراض حیوانی ازوزارت زراعت مواصلت ورزیده ودرقریه جات مربوط مرکز بدخشان نسبت بمرض «گاومرکی» مجادلات خویش را آغاز وبمدافعه پرداخته اند.

فعالیتهای عمرانی

۱- تعمیر تلگرافخانهٔ علاقداری بهارك که دارای ده اتاق است، تکمیل تماما پخته کاری وآهن پوش گردیده است.

دفراه اعلی حکومت

تشکیل :

حاکم اعلی	ع، ع، ص محمدصدیق
مستوفی	ع، عبدالغفور «احمدزی»
امنیه قوماندان	ش، عبدالغنی
دژاندارم قوماندان	ح، محمدعزیز
دمرافعی قاضی	ف، مولوی خمارالدین
دابتدائیې قاضی	ف، عبدالحنان
دمطبوعاتو مدیر	ص، عبدالقادر «بلیغ»
دمکلفیت مدیر	ح، محمد نبی
دمخابراتو مدیر	ص، نورالدین
دپوهنی مدیر	ص، غلام نبی
د فوایدعامی مدیر	ص، عبدالسلام
د روغتیا مدیر	ص، عبدالشکور
دمستوفیت دمحاسبی مدیر	ص، عبدالقیوم
دکرهنی مامور	ص، عزیزالله

....

امور حکومت اعلی فراه

فعالیت عرفانی :

علاوه بر مکاتبیکه سالهای گذشته درمرکز حکومت اعلی ، حکومات محلی وعلاقه داری ها مربوط تاسیس و جریان داشته در طول سال ۱۳۳۵ مکاتب ذیل جدیداً افتتاح گردیده است .

۱ــ یکباب مکتب دهاتی در علاقه داری میل کرکی واقع

قریه حاجی آقامحمد سیخسر .

۲ـ یك باب مکتب دهاتی در قریه فیض آباد جوین .

۳ـ یك باب مکتب دهاتی در قریهٔ کاهدانك .

٤ـ یکباب مکتب دهاتی درقریه سور وشوراب .

٥ـ یکباب مکتب دهاتی در قریه کرجی .

٦ـ افتتاح کورس اکابر در مرکز حکومتی چخانسور .

۷ـ افتتاح کورس اکابر درمرکز حکومت اعلی .

۸ـ افتتاح کورس اکابر در مدیریت مطبوعات .

۹ـ یکباب مکتب دهاتی درعلاقه‌داری نادعلی ونهرشاهی مربوط حکومت چخانسور درقریه کنگ دین‌محمد .

۱۰ ـ یك باب مکتب دهاتی در علاقه داری چهار برجك واقع گدری قلعهٔ فتح .

فعالیت های عمرانی :

در سال ۱۳۳۵ تعمیرات ذیل جدیداً بنا وکار آن به پایهٔ تکمیل رسیده است :

۱ـ تعمیر الحاقیه حکومت اعلی مطابق به نقشه، تهداب آن سنگ کاری و باقی کار آن خشت کاری خام و پخته ، بریگ وچونه‌و گلکاری تکمیل گردیده است .

۲ـ تعمیر باغ جدید زراعت که طبق نقشه پای دیوار از خشت پخته بریگ وچونه بلند گردیده قسمت زیاد تعمیر بحد پوشش است وبعضی پوشش آن پخته وگچ کرده شده .

۳ـ از تعمیرات تلگراف خانه بی سیم تعمیر انتقالی اش که از خشت پخته بریگ وچونه کار شده بود تاسر طاق ها رسیده است واز تعمیر آخذه آن که عموماً تعمیر بوده اکثریه سرطاق هایش کانکریت و برخی خانه های آن پوشش شده .

اصلاح وضع اجتماعی :

از آنجا که جراید و روز نامه ها غرض تنویر افکار عامه انتشار می یابد مدیریت مطبوعات فراه نیز در طول سال ۱۳۳۵ توسط جریده سیستان مطابق مسلك نشراتی جریده به نشر مضامین اجتماعی ، سیاسی ، اخلاقی ، تاریخی ، ادبی ، دینی و تحکیم روابط بین ملت و حکومت و وحدت ملی و همچنان برای اصلاح وضع اجتماعی از قبیل رسوم و عادات منفی ورهنمائی مردم به مزایای امور مدنی و عرفانی بوقت و موقع آن اقدام و این پالیسی را تعقیب نموده ومی نماید، علاوتاً غرض تبادل افکار وپیشرفت سویهٔ علمی و حیاتی توده و بلند بردن سطح نشراتی جریده در مواقع لازمه بعضی کنفرانسها بشمول روسای دوائر، نویسندگان اعزه و معاریف انعقاد یافته است .

مزید بران در جریان سال به مواقع باز دید امور حکومات محلی و علاقه داری مربوطه راجع به رسوم ختنه سوری ، عروسی و تعزیه داری و غیره حسب ارشادات شرعی و ایجابات اصولی بمضرات و نتائج وخیم مصارف کمر شکن رسوم مذکور بمردم توصیه نموده وبرای علما و خطبا ومعززین تفهیم گردید که درین باره همیشه از طریق تبلیغ و موعظه و نصایح مجاهده نمایند قرار معلومات موثقی که در دست است نتائج آن مثبت بوده و اکنون در بین مردم عروسی وختنه سوری ساده وفاتحه‌داری بمساجد گرفته میشود .

انکشاف امور اقتصادی:

منطقه فراه از حیث تجارت نسبت بهمه ولایات عقب مانده است باآنهم باتاجران فراه درباره پیشبرد امورتجارت وقتاً فوقتاً مذاکره بعمل می‌آید علاوتاً در نظر است برای بلند بردن‌وضع اقتصادی‌مردم‌تصمیمات‌لازمه ایکه‌اتخاذ گردیده ، در آیندهٔ قریب جامهٔ عمل بپوشد .

تقویه و پیشرفت صنایع:

جریان حرفه‌های صناعتی محبس قوماندانی امنیه که از هفت سال با ینطرف معطل بود درسال ۱۳۳۵ مجدداً شروع وفعلا برعلاوه قالین بافی و گلیم بافی هر نوع تکه‌های خوب نیز بافته و بدسترس استفاده اهالی گذاشته میشود .

جاده‌های که جدیداً ساخته شده:

سرك سابق چخانسور که دراثر سیلابها اکثر حصص آن تحت آب آمده باخیر سنه ۱۳۳۵ سرك جدیدی که بجنوب سرك سابقه واقع و ازقریه تـویسك شروع به سرکنـگ، نادعلی و مرکز چخانسور خاتمه می یابد ازطرف مدیریت فوائدعامه خط اندازی و بسال ۳۶ ذریعه عمله مربوط بکار آن آغاز میشود .

علاوتاً راجع به عمران وآبادی پل فراه رودوخاشرود حسب نظـریات حکومت اعلی وصوابدید مقامات صالحه اقدامات گردیده است .

فعالیت های زراعتی:

فعالیت‌های زراعتی سال ۳۵ بدوحصه تقسیم میشود . قسمت اول مربوط ماموریت زراعت ودومی متعلق نمایندگی بانك زراعتی وصنایع روستائی بوده خلاصهٔ آن قرار ذیل است :

الف ـ ماموریت زراعت:

۱ـ دراوایل برج حمل ۱۳۳۵ بتعداد ۹۶۰۰ اصله نهال مثمروغیرمثمرزینتی ازقندهار وهرات وارد وبباغهای مربوطه غرس گردیده است .

۲ـ مقدار ٤٥٦ کیلو ادویه هسکوخلوران غرض محوساختن گاوزنبور وجلوگیری ازخسارهٔ آن به میوه‌جات با غها واشجار بباغداران توزیع گردیده ودرمقابل مقدار یك خروار وهفده سیرو پنج پاوودوخورد مرده زنبور ازطرف اهالی وباغداران بماموریت زراعت سپرده شده است .

۳ـ بتعداد (۱٦۸۱۰) اصله نهال ناجو وبتعداد (۳۳۰۰) نهال سرو از قوریه‌جات باغهای ماموریت زراعت بدوائر مربوط حکومت اعلی و باغهـای حکومات محلی چخانسور و بکواه واهالی مرکز فراه و مربوطات طـور رایگان برای تشویق اهالی داده شده است .

ب- نمایندگی بانک زراعتی وصنایع روستائی:

نمایندگی بانک‌زراعتی وصنایع‌روستائی در طـول سال ۱۳۳۵ مبلـغ (۳۸۰۲٤۹) افغانی برای خریداری ارهت و حفرآن ، آبادی باغ ونهر، آبادی‌زمین‌های مخروبه وگروی به‌اهالی پرداخته است .

علاوتاً غرض پیشرفت امور زراعتی اینولا و غرس نهالها و اشجار تشکیل قوریه‌ها وحفاظت جنگلها باهالی توصیه‌های لازمه بعمل‌آمده است.

دگرشك اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، سعادت
مستوفی	ع، ص، محمد رسول
امنیه قوماندان	ش، محمدمیر
دژاندارم قوماندان	. . . . . .
د مرافعی قاضی	ف، مولوی عبدالرحمن
د ابتدائی قاضی	ف، مولوی لعل‌محمد
دمطبوعاتو مدیر	ع، محمدیوسف ایازی
د مکلفیت «	ش، نورالهداء
دمخابراتو «	ص، محمدامین
د پوهنی «	ص، عبدالرشید
د کرهنی «	. . . . . .
دفوایدعامی‌دمدیریت کفیل	ص، محمد حسن

امورحکومت‌اعلی گرشک

اجراآت عرفانی:-

درسال ۳۵قدمهای وسیعی درامورعرفانی حکومت‌اعلی گرشك برداشته شده چنانچه مکاتب ذیل‌درمربوطات حکومت اعلی‌تاسیس گرد یده است:

۱ـ مکتب لشکرگاه

۲ـ « قریهٔ خلج ناوه

۳ـ « « کتوزائی سنگین

٤ـ « « ده آدم خان

۵- درقلعهٔ گز گرشك هم‌مکتب رسمی تاسیس شده‌است .
مکاتب دهاتی که‌تاسیس گردیده قرار ذیل‌است:
۱- مکتب دهاتی‌درقریهٔ لکی گرمسیر
۲- « « « « آخندزو ناوه
۳- « « « هزار اسپ ناوه
۴- « « « درقریه گوهر گین ناوهٔ
۵- « « « « نیمك ناوه
۶- « « « « مالمتد سنگین
۷- « « « « « شوره‌کی
۸- یك مکتب اناثیه درلشکر گاه
۹-مکتب ابتدائیه«ابوالفتح بستی»درمرکز گرشك بمکتب متوسطه تبدیل شده‌است

فعالیتهای زراعتی:-

کاریز های حکومت موسی قلعه و حکومت نوزاد در علاقه داری زمین داور و یا غران وعلاقه داری واشیر که از عرصهٔ چند سال است‌خشك گردیده بوددرسال ۱۳۳۵ باثر بارانهای متواتر ومساعی‌مردم‌سیراب وقابل زراعت گردیده است‌وباین‌ترتیب زراعت مناطق گرشك نسبت به سال ۱۳۳٤ خیلی بلند رفته وامیدبخش گردیده‌است‌وهم باستثنای امورزراعتی وادی هیرمند که‌کار زراعتی‌آن بشدت‌جریان دارد درمرکزومحالات مربوطهٔ حکومت اعلی گرشك به‌تعداد دوصد هزار نهال مثمروغیر مثمرغرس گردیده است همچنان بغرض‌تشویق زارعین این‌منطقه مبلغ ۱۸ر۴۲۸۳۷۵-افغانی‌از طرف بانك زراعتی باهالی قرضه داده شده است.

فعالیت عمرانی:-

تعمیرات نشیمن علاقه‌داری سنگین وعلاقه‌داری ناوهٔ درسال ۱۳۳۵ تکمیل و بدسترس علاقه‌داریهای مربوطه گذاشته شد وهم کار تعمیر نشیمن حکومت موسی قلعه وتهانه جات سرحدات حکومت گرمسیر بشدت جریان

داشته ودرسال ۱۳۳۶ بپایهٔ تکمیل خواهد رسید. تعمیر حکومت نوزاد وهم جدیداً نقشه گردیده وتحت کار است.وهم یك سرك بطـول بیست میـل از مرکز گرشك الی قلعهٔ گز احداث گردیده است. علاوةً جادهٔ جدیدی که ازهرحیث مرغوب است از «تانك تیل» گرشك الی موضع «زیارت سیدمیرداؤد» احداث گردیده است .

دغزنی اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص، سیدعباس
مستوفی	ع،عبدالقدیر
دمرافعی قاضی	ف، ملا محمد علی
دابتدائیی قاضی	ف، ملا محمد گل
دامنیی قوماندان	ح، محمد اکبر
دژاندارم قوماندان	ح، عبدالله
دمطبوعاتو مدیر	ع، غلام جیلانی «جلالی»
دمکلفیتو مدیر	ش، میر غلام‌حضرت
دپوهنی مدیر	ص، عبدالعزیز
دگمرکو «	ص، میر محمد کاظم
دفوایدعامی مدیر	ص، عبدالهادی
دمخابراتو مدیر	ص، رجب علی
دمحاسبی‌مدیر	ص، عبدالشکور
دروغتیا مدیر	ص،عطا محمد

امور حکومت اعلی غزنی

فعالیتهای عمرانی:

مکاتب وکورسهای ذیل تاسیس وبکار آغاز نموده است :

۱ - تاسیس مکتب اساسی ابتدایی « ملی زایی » ویکخیل در مرکز حکومت کلان کتواز یکباب.

۲-کورسهای اکابردرمرکز حکومت اعلی-درحکومت قره باغ‌ودرحکومت مقر۳ باب

٣ـ مکاتب دهاتی درهودقل جاغوری ـ دریرکات خواجه عمری ـ درمت شرن درقریه روضه‌درتاوه مقر ـ درده‌حاجی غزنی ـ درسه گانه کتواز ٧ باب

ب ـ اجراآت عمرانی :

١ـ ترمیم ١٦٢ کیلومتر سرك بین‌خاك‌خیر وکندپش .

٢ـ جریان‌کار بندهای نیم کاره پالتوـ زنه‌خان موزیم سلطان محمود

٣ـ تعمیرکافی خواجه بلغار علیه‌الرحمه ادامه دارد

٤ـ تعمیر دو باب‌مکتب ابتدائی درکتواز وقره‌باغ

٥ـ ترمیم مقرمخابرات ومستوفیت وتکمیل حصص نیمکاره آن

٦ـ تکمیل بخش نیمکاره شفاخانه‌ملکی غزنی

٧ـ پل‌های کلاخیل ـ پل‌عسکر کوت پل شنکی وآغوجان بقدر چهل‌متر سنگکاری .

٨ـ جغله اندازی سرك غزنی بقدر ـ ٤٥ کیلومتر

٩ـ تعمیرمجدد پل ٩ برجه غزنی که‌قبلاً شکست‌کرده بود .

فعالیتهای زراعتی :

پیمانهٔ قرضه ایکه‌ازطرف بانك‌زراعتی به‌اهالی توزیع گردیده :

١ـ قرضه گروی الی برج قوس ١٢٩٢٩٢٨ر٩٤ افغانی

٢ـ قرضه زراعتی « « ٤٢٦٦٣٠٥ر٣٣ «

سایر اجراآت:

١ـ مجادله باموروجولاگك ونجات‌اشجارآلو بخارا ازضررآن به‌تعداد ١٠٢٧٧٤

٢ـ « « « « سیب ٢٨١٨٥

٣ـ « « « « بادام ٤٧٥

همچنان صورت استعمال داشهاوطریق « درو » ذریعه متخصص اتریشی به‌اهالی وزارعین تفهیم گردید .

اجراآت متفرقه :

الف ــ صحیه

۱ـ معالجه مرض ساری پیچش درحکومت اندر وقره باغ

۲ـ استعمال وتزریق واکسین ضدمحرقه وپودرپاشی درتمام حکومت اعلی

۳ـ بکار انداختن دستگاه لابراتور ــ ومعالجه یومي درخود شفا خانه

ب ـ مخابرات:

۱ــ تمدید لین تیلفون بحکومت جدید التاسیس ــ تاهور وعلاقه داری خواجه عمری

۲ــ اخذمنظوری لین پسته بین غزنی وزرغون شهر ــ وتهیه خط بر

ج ـ گمرك :

درعایدات گمرك غزنی نسبت بهسال گذشته ۲۷۳۱۹۰ر۰۷ افغانی تزئید بعمل آمده است.

....

دپروان اعلی حکومت

تشکیل :

اعلی حاکم	ع، ع، ص سیدغلام رسول
« مستوفی	ع عبدالمجید
دامنیی قوماندان	ش محمدهاشم
دمرافعی قاضی	ف ملا عبدالرؤف
دابتدائی «	ف ملاجانان
دمطبوعاتو مدیر	ص محمدشاه
دمکلفیتو «	ش فیض الله
دمخابراتو «	ص حبیب الله
دمعارف «	ص میرمحمود
دفوائدعامی «	ص فضل احمد
دصحیی «	ص علی احمد
د زراعت مامور	ص محمدعظیم
دتفتیش آمر	ص محمداشرف
داداری مامور	ص عبدالشکور
داحصائیی «	ص محمد طاهر دمامور کفیل

:::

امور حکومت اعلی پروان

توسعه وانکشاف امور عرفانی :

درقسمت توسعه امور عرفانی پروان اقدامات ذیل صورت گرفته است :
الف ـ ازسال ۳۲ باینطرف (۳۰) باب مکتب دهاتی درقراء متعدد پروان بنا یافته وعلاوه ازآن در سال ۱۳۳۵ مکاتب دهاتی ذیل تاسیس شده :

۱ـ بقریهٔ تو بدره یکباب
۲ـ « قلعه نصرو «
۳ـ « قلعهٔ یوز باشی «
٤ـ « در نامه «
۵ـ « دشت کوهستان «
٦ـ « دکانی بامیان «
۷ـ « نرخ‌سرخ‌وپارسا «
۸ـ بدروتگاب «
۹ـ « فولادی بامیان «

ب ـ مکاتبیکه ازدهاتی بمکتب شش‌صنفی ابتدائی در سال ۳۵ ارتقاء یافته :

۱ـ مکتب قریهٔ ده قاضی چهاریکار یکباب .
۲ـ مکتب قریهٔ سرخ مربوط حکومت سرخ پارساء یکباب .

ج ـ درپروگرام‌های تدریسی وتعلیمی مکاتب تزئیدات بعمل‌آورده شده که‌در ذیل توضیح میشود .

۱ـ درپروگرام مکتب جبل‌السراج یك‌صنف بافت پارچه‌جات نخی جدیداً علاوه شده .

۲ـ در پروگرام مکتب تتمدره یك صنف نجاری جدیداً علاوه شده . که‌با تذکر وضع‌فوق باشتیاق اهالی افزوده اولاد شان پس از فراغت مکتب‌علاوه ازباسوادشدن بامور عملی‌نیز پرداخته میتوانند .

بمنظور تعمیم باسوادی بین‌کلان سالان یك‌کورس اکابر در سال۳۵ بشهر چهاریکار افتتاح گردیده است .

درموضوع بیکارا نداختن فارغ التحصیلان ابتدائی بعدمشوره باوزارت‌معارف ترتیب گرفته شدکه‌طبق خواهش شان‌درمکاتب مسلکی‌وژاندارم وغیره‌شامل گردند.

این‌امر درروحیهٔ اهالی‌تاثیر خوبی واردکرد وفارغ‌التحصیلان ابتدائی

عموماً خوش برضاء بسوی علم ومعارف مراجعه نموده کوشان دیده میشوند .

فعالیتهای عمرانی :

نقشهٔ شهرجدید چهاریکار هنوز تثبیت نشده ولی باز هم با در نظر داشتن سویهٔ اقتصادی مردم وتوان بودجهٔ مربوطه درحصص مختلف پروان درمورد تعمیرات اقدامات ذیل بعمل آمده است :

۱ـ درشهر موجودهٔ چاریکار از حصهٔ چهارراهی الی حصهٔ مکتب یعنی دوطرفهٔ جاده که طرف گلبهار امتداددارد بتعداد (۳۲) دکان وایارتمانها تعمیر وکار آن تمام شده و یکتعداد دکانهای دیگر نیز آباد ویا تحت کار میباشد .

۲ـ تعمیر موقتی رهایش دوایر مامورین موظف بگرام که دارای ده اطاق بوده به پایهٔ تکمیل وپوشش رسیده تنها پلستر کاری وفرش صحن اطاقها باقیمانده عنقریب آنهم تکمیل خواهد شد .

۳ـ دوازده اطاق کار قوماندانی امنیه و دوایر مربوطهٔ آن سر از نو تعمیر شده .

٤ـ درحصهٔ جنگل قریه چهارده غوربند برای رهایش محافظین آن مطابق به نقشهٔ مهندسی دو تعمیر که هر کدام دارای چهار اطاق ویك برنده ویك دهلیز میباشد جدیداً اعمار وپوشش شده .

۷ـ در جنگل دوآب طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۸ـ در جنگل شیخ علی طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۹ـ همچنان درجنگل غندك طبق تعمیر چهارده غوربند یك تعمیر تکمیل وپوشش شده .

۱۰ـ شهر قره باغ نیز مانند چهاریکار تحت نقشه بوده اهالی زیادمراجعه وخواهش دارند تا بزودی آباد گردد وقرار معلوم نقشهٔ آن تثبیت شده وبوزارت

فوائدعامه رویت‌داده‌شده امیداست درسال ۳۶ عملی شود .

۱۱ــ چون درنظراست که مواضع تاریخی مملکت دوباره اهمیت سابقهٔ خودرا حاصل‌کنند ازآن‌رو تجویز گرفته‌شده درمنطقهٔ بگرام که یك موضع تاریخی بشمار میرود درسال ۳۶ یك سرك عصری دروسط آن تمدید وعمارات مکفی درجاهای لازمه اعمار گردد چنانچه نقشهٔ آن ازحالا تحت کار بوده عنقریب شروع بـکار مینماید .

اصلاح‌وضع اجتماعی :

غرض اصلاح وضع مردم ومجادلهٔ برای ازبین بردن رسوم وعادات منفی شاید راه های محدودی باشد ولی آنچه درین جا مورد تطبیق قرار داده شده این است که چون شیوع این گونه امراض اخلاقی از بیکاری وبیعلمی نشئت میکند صرف مساعی درانـکشاف علم‌ومعارف درتقلیل اینگونه معایب اجتماعی بکمك شایانی خواهد نمود وهمچنان درمقابل عامل‌دوم (بیکاری) مجادلات جاریست که ازیکطرف احداث سرکهای جدید وتوسیـع جاده‌ها ومعابر عمومی بـکـار انداختن پروژه های عمرانی این‌ولامانـند تعـمیر فابریکه نساجی گـلبهارکه بادستگاه های مکمل تولید برق ترمیم کـاری ماشین ها وساختن پرزه های لازمه ونجاری ودستگا های نختابی وبافت ورنـگ مالی‌وغیره درجریان است‌وهکذا تعمیرفابریـکه سمنت سازی کـه آنهم دارای دستگا های مکمل میباشد بهزاران نفردرآن شامل‌کـارشده ازتعداد اشخاص بیکار کـاسته میرود وبرای نشو ونمای مکروب رسـوم وعادات منفی موقع کمتر مانده وامید است آهسته‌آهسته بصورتیکه ازبین‌رفته ونامی ازآن باقی نماند حکومت‌اعلی پروان درخور قدرت وتوان خوددرراه رفع بیکاری صرف‌مساعی کرده است ضمناً دراثر مراقبت جدی ازتطبـیق مقررات اصولنامه تعزیت داری واصـولنامه نـکـاح وختنه سوری هاوغیره درزمینه ازبین بردن رسوم وعادات منفی تاثیر مهمی بخشیده .

انکشاف امور اقتصادی:

راجع به‌تنظیم برداشت حاصلات‌میوه که‌ازپیداوارمهم این ناحیه‌شناخته‌میشود

وهکذا تهیه وسایل حمل و نقل واصدار آن بخارج وانتظام فروش آن در بازارهای خارج پس از مفاهمات با اهالی با مراجع مربوط تماس گرفته شده و ازطرف مراجع مربوطه تحت بررسی فنی قرار داده شده ممکن است در اوایل سال ۱۳۳٦ عملی شود تا ازین ناحیه درراه اصلاح وضع اقتصادی مردم و بدست آوردن منافع بیشتر اقدامی شده باشد علاوةً برای اصلاح وضع زراعتی این ناحیه که دراصلاح وضع اقتصادی اهالی رول مهمی بازی میکند مبلغ (۰ر۷۸۰۳۲۹۵) افغانی بغرض حفر کاریزها و آبادی زمینهای مخروبه و توسعه باغهای انگوری توسط بانك زراعتی به اهالی توزیع شده است.

تقویه و پیشرفت صنایع :

مهمترین امری که برای تقویه صنایع درینجا پیش رواست مسئله تهیه اشخاص فنی و تربیه صنعتگران بصورت فنی است. نسبت به اشخاص فنی بوزارت معارف مفاهمه واولتر درپروگرام تدریسی مکتب تجدید نظر و یك مضمون مسلکی زیاد شد تا اولادوطن بتوانند برموز کار آشنا و بعداز فراغ مکتب آماده باشند.

ودر حصه صنایع (محلی ومحیطی) چون درمناطق پروان بافندگی و نساجی بیشتر رایج است با اهالی توسط حکام در فروش اموال آنها کمك ومطابق استعداد مالی به تشویق اوشان افزوده شده است.

جاده های جدیدالاحداث :

ازآنجاکه منطقه پروان اکثراً کوهستانی بوده وهمیشه دراثر سیلاب وغیره حوادث درسرك عمومی که یکراه ترانزیتی مملکت بوده وهم صفحات شمال را بمرکز وصل مینماید، صدمه می بیند و ترمیم ورینگ اندازی آن یك امر حتمی هم محسوب میشود لذا به ترمیم وجغل اندازی آن از حصه کلکان کوهدامن الی پل ایش پشته آخرین نقطه پروان دراوقات لازم اقدامات مقتضی شده سرك برای همیش برای رفت وآمد عراده جات مساعد بوده است .

۱ــ راه درهٔ شکاری که در اثر وقوع زلزله در چند نقطه مسدود و تردد معطل شده بود بزودی اصلاح واکثر حصص هم فراخ ووسیع گردید .

٦ـ سرکیکه ازدوآب میخ زرین بطرف حکومتی کهمرد ودرهٔ آجر بحدود (۵۲) کیلومتر امتداد داشت دراثروقوع زلزله خراب شده بود مجدداترمیم وبرای ترافیك مساعد شده.

۳ـ سرك بامیان که اکثر حصص آن تنگ ودارای گولایی های زیادوهم ترمیمات وجغله اندازی بیشتری راایجاب مینمود در سال ۳۵ بیشتر قسمت تنگی های آن وسیع وگولایی های آن اصلاح وترمیم وجغله اندازی شد.

٤ـ همچنان باصلاح وترمیمات سرك سرخ وپارسا از دوآب لولنج الی مرکز حکومت اقدامات مقتضی شده ،

۵ـ درحدود (۱۸) کیلو متر سرك جدید ازمرکز حکومتی سرخ پارسا الی درهٔ سرخ که یك درهٔ خیلی سرسبز وشاداب مملکت وقابل دیدمیباشد تمدید شده .

٦ـ یك سرك جدید که درحدود (۱۰) کیلومتر مسافه دارد از دهنه مدر کهمرد الی قریه مدرکه ازآنجا برف دوآب ودرهٔ صوف مزار شریف میرود نواحدات گردیده وهم در فرازیك شیله واقع زرین راه پل جدیدی ساخته شده که برای رفت وآمدهرنوع عراده ها ازدهنه مدرکه درسرراه کهمرد واقع است تاقریه مدرمساعد ساخته است .

۷ـ کار تمدید سرکهای بزرگ موترر و درمواضعی مانند علاقه داریهای حصه اول وحصهٔ ۲ پنجشیر ذریعهٔ عملهٔ مربوطه خیلی پیشرفته است باین سرك مواضع مذکور الی پریان و انجمن که آخرین نقطهٔ حکومت اعلی پروان نزدیك کوتل خاواك است وصل مینمود.

۸ـ کارتمدید واصلاح سرکهای فرعی که درقریه های مربوطه برای رفت وآمد عراده ها جهت حمل ونقل میوه وغیره مساعد شده بتواندشروع وکار آن ادامه دارد .

۹ـ برای ترمیمات پلهای راه از قبیل پل جبل السراج آش آوه ـ پل قلعهٔ گودر وغیره وتعمیر یك پل جدید اساسی پخته کاری درسنگ سفید غوربند اقدامات جدی بعمل آمده .

فعالیت های متفرقه:

الف- چیزیکه در سال ۱۳۳۵ همه افراد مملکت و خصوصاً اهالی پروان را متاثر ساخته همانا وقوع زلزله در سیغان و کهمرد و بامیان، دره شکاری و سرازیر شدن سیلاب در کهمرد بوده که در اثر آن یك تعداد زیاد از افراد مناطق مذکور تلف و خسارات بیشتر مادی و معنوی عائد حال شان گردید. حکومت اعلی در سال ۳۵ درراه تامین آسایش و دلجوئی مردمان مصیبت دیده و رفع مشکلات و تهیه وسایل حیاتی مردم آن سامان مساعی زیادی نموده و تاجای ممکن در مواقع بسیار نازك و خطیر از ایشان دستگیری و وسایل حمایت و تأمین معیشت شان فراهم شده است.

ب- در انکشافات دیگر تمدید لینهای تلفون به مواضع زیر بوده است:

۱- علاقه داری روئی دوآب کهمرد.
۲- « « حصهٔ اول پنجشیر.
۳- « « « دوم «
٤- « « ازمرکز حکومتی بگرام الی قریه «قلعه کاریز»
۵- لین مرکز چهاریکار الی گلبهار طور اساسی ودولینه.
٦- لین از گلبهار الی کاپیسا اصلاح و ترمیم شده است.
۷- درمرکز های گلبهار - پنجشیر - جبل السراج - بگرام - کاپیسا، سوچ- بورد های جدید نصب شده.

ج- در امور صحت عامه هم توجه خاصی بکار برده شده و بامور شفاخانه و تنظیم و ترمیم وصفائی اطاق های مریضان و احاطه شفاخانه ورنگمالی آن و اعاشه مریضان نسبت بگذشته فعالیت خوبی شده که مورد رضائیت بیماران و مراجعین قرار گرفته.

د- راپوریکه ازشق گمرکی بدست آمده نشان میدهد که در سال ۳۵ نسبت سال ۳٤ مبلغ (۸۵۹۱۱٤ر٦٦) افغانی تزئید بعمل آمده وهم درشق محصول مالیات برعائدات نسبت به سال ۳٤ مبلغ (۳۳۵٤۷۵ر۲۰) افغانی تزئید شده است.

فعالیتهای زراعتی :

ازروی مقایسه احصائیه که بدست آمده معلوم میشود که درظرف سال ۳۵ در حدود شش صدهزار اسلحه تاك انگوری ازعدهٔ زیاد درخت مثمر وغیر مثمرت در بسا نقاط این حکومت اعلی غرس وسلسلهٔ این اقدامات اکنون هم در مواسم معینه ادامه دارد .

۲ـ نسبت تشکیل قوریه ها فارمهای زراعتی واداره جنگلات طبیعی محیط، توسعه و ترویج کرم پیله وزنبور عسل در منطقه پروان که ازحیث آب وهوا ومحیط موقعیت خوبی داشته درسال ۳۵ بقسم تجربه اقدام شده است .

۳ـ درسنه ۳۵ به تشویق وترغیب مردم به تربیه حوانات وغرس اشجار وبذر تخم حبوبات و گلها و نمایش آن درمواقع لازمه نسبت بسالهای ماضی فعالیت بیشتری بکار برده شده .

٤ـ در خلال سال ۳۵ قرار احصائیه مرتبه در قوریه های موضوعه غرس قلمه وبذرتخمینی ذیل بعمل آمد:

۱ـ درجنگل چهارده غوربند، قلمه بیدوچنار غرس شده (۶۰۰۰) قلمه
۲ـ « دوآب « « « (٤۰۰۰) «
۳ـ « شیخ علی « « « (۳۰۰۰) «
٤ـ « بامیان « « « (۲۵۰) «
۵ـ « غندك وجلدمیش « « « (۲۰۰۰) «

ب ـ بذرتخمینا نه درجنگل چهارده غور بند درخت مثمر :

۱ـ خسته شفتالو زرع شده در پنج بسوه.
۲ـ « بادام « « « ۵ «
۳ـ « زردآلو « « « ۲ «
٤ـ تخم ناجو زرع شده ۳ پاو

ج ـ علاوتا در بیست ودو موضع باغهای قوریه دکه های آب که از صدمه سیلاب وغیره باغها را محافظت میکرد ساخته شده وهم در هفت موضع برای آبیاری باغهای مذکور سه بند ساخته شده است .

د- غرض مجادله وجلوگیری ازامراض نباتی وحیوانی ذریعهٔ هیأت‌های فنی بصورت ذیل اقدامات شده :

۱- درمنطقه حکومت غوربند ادویه‌پاشی شده(۹۸۲۷۴)اصله‌درخت بادام.

۲-علیه (آتشک) در قریه جات مربوط حکومت اعلی ادویه پاشی شده (۳۵۴۶۵) اصله تاک.

۳- علیه‌ملخ درمناطق حکومتی بامیان (۱۱۳۰) جریب‌زمین .

۴- مجادله بامرض گاوها در منطقه کاپیسا (۱۰۰۰) فر د گا و پیچکاری شده .

۵- سروی نمودن باغ‌های رعیتی حکومتی سرخ‌وپارسا بعمل‌آمده‌است (۱۳۲۸) باغ .

۶- نهرخواجه کوهستان که‌یك قسمت زمین های مربوطه را آبیاری مینمود یك‌قسمت زیاد زمین‌های دیگر هم بایرمانده وباید ازین‌نهر آبیاری شود بناءً حکومت اعلی تصمیم گرفت‌تادهنه ها ی نهر مذکور را پخته و بتوسعه وامتدادآن بیفزاید که‌این کارفعلا شروع ودرجریان است .

۷- برای آبیاری منطقه بگرام که یك موضع تاریخی مملکت است وقسمت بیشترآن دشت لامزروع وبایر میباشد سروی کشیدن نهر های توپ ونهر ازاق که بموضع مذکور بدرستی آب رسانیده می‌تواند ، شروع وتحت مطالعه مهندسین میباشد .

ښاغلی احمدعلی کهزاد

گزارشهای باستانشناسی *

در

افغانستان

در جریان سال ۱۳۳۵

ششمین دوره حفریات سرخ کوتل - هفتمین دورهٔ حفریات منديگك هیئت ایطالوی ونقشه حفریات غزنی - هیئت هندی و بازدید باستان شناسی از نقاط مختلف افغانستان - کاوش مقدماتی پای دیوارهای حصار کهن بلخ .

اول- آتشگاه بغلان :

در شماره ۲۹۰ سال (٥) مجله هفته وار ژوندون که بتاریخ دوشنبه ۷ جدی ۱۳۳۲ نشر شده است تحت عنوان « کشف اولین آتشکده در باختر » خبر این اکتشاف مهم وبی سابقه را در افغانستان با طلاع علاقمندان رسانیدیم ، در همین مقاله و مقاله دیگری که تحت عنوان « آتشگاه عصر کوشانی » در شماره ۱۳ سال ٦ مجلهٔ مذکور بتاریخ ۹ سرطان ۱۳۳۳ منتشر شده است ، راجع بظهوروشیوع آئین (مزدیسنا) یا به اصطلاح عوام (آتش پرستی) مختصر تحقیقاتی بعمل آمده وبشهادت منابع تاریخی وادبی معلوم میشود که از زمان ظهور (زراتشترا) تازمان مقارن ظهور دین مقدس اسلام حتی بعد تر ازان آئین آتش پرستی موازی با سایر ادیان که بحسش اینجا مورد ندارد در افغانستان وجود داشت .

مقارن هزار ق - م (با ساس نظریه اروپائیان در حوالی قرن ٦ یا ۷ ق - م) حکیم ومبلغ و رهبری بنام (زراتشترا) در دربار گشتاسپ

در بلخ بامی پدیدار شد ودر معتقدات عناصر پرستی قدیم دورهٔ (ویدی) اروپائی رفورمی وارد کرد مبنی بر یگانه پرستی که احترام و تقدیس آتش بحیث یك عنصر پاك در آن نقش بزرگ بازی میکرد ، آتش در دورهٔ ویدی در کانون خانوادهٔ اروپائی در افغانستان جنبهٔ تقدس پیدا کرد و بنام (اگنی) رب‌النوعی داشت چون (زراتشترا) یگانه پرستی‌را اعلام کرد باساس سنن باستانی آتش و اجاق در کانون خانواده جنبهٔ تقدس خودرا محافظه کرد وچون اساس نظریات زردشت بر پاکی وصفائی ظاهری وباطنی استوار بود و آتش محو کنندهٔ ناپاکی ها تلقی می‌شد اجاق محل افروختن آتش جایگاه پاك شمرده میشد واین مفکوره طوری تقویت یافت که مراسم مذهبی را در اطراف کانون ومحل افروختن آتش بجا می‌آوردند و بدین ترتیب آتش کانون خانوادهٔ آتشکده و آتشگاه محل رجوع مذهبی گردید . در تاریخ ادوار اسلامی افغانستان و منابع ادبی شواهدی موجوداست که باوصف تاخیرخودبوجودآتشکدهٔ در افغانستان در ادوار پیشین شهادت میدهد : دقیقی شاعر نام آور بلخی میگوید که گشتاسپ آتشکدهٔ بنام (مهر برزین) یا (برزین مهر) در خراسان فراز کوهی آباد نموده بود، بشهادت بنداهش میدانیم که (آتش فروبه) که مخصوص موبدان و روحانیون بود از خوارزم به کابلستان آورده شده به اساس نوشته های (ویلیم جکسن) میدانیم که :- در (بلخ بامیك) در محلی موسوم به (نوازك) آتشکدهٔ بزرگی بنام (آتشکدهٔ وهران) بنا نهاد ، علاوه برین آتشکدهٔ بنام (نوش آذر) در بلخ بود و زر تشت ازطرف یکنفر پهلوان تورانی اروپائی درآنجا کشته شد. فردوسی اززبان زن گشتاسپ درین موارد گوید :

شهنشاه لهر اسپ در شهر بلخ
بکشتندو شد روز ما تار وتلخ
وزآنجا به‌نوش آذراندرشدند
اد و هیر بد را همه سر زدند

این واقعه در موقعی واقع شده که گشتاسپ در سیستان مسافرت نموده وپدر پیرش لهراسپ در بلخ بود و در اثر حمله تورانیان کشته میشد وبسیاری از موبدو وموبدان در آتشکده (نوش آذر) در بلخ کشته میشوند. آخرین خبری که درمنابع اسلامی راجع به آتشکدهٔ در افغانستان داریم ذکر صاحب تاریخ سیستان است و میگوید که آتش در (کرکویه) در حوالی یکی از دروازه های شهر (زرنج) پایتخت قدیم سیستان وجود داشت وحتی با انتشار دین فرخنده اسلام هم به موبدان وآتشکدهٔ مذکور خسارهٔ وارد نشد زیرا آتش پرستان جزیه را قبل کرده و باحفظ آئین و آتشکده خود باقی ماندند.

با این همهٔ شواهد میتوان تاریخی وادبی تاچندسال قبل اثری از کدام آتشکده وآتشگاه در افغانستان سراغ نداشتیم تااینکه در سال(   ) در نقطهٔ موسوم بسرخ کوتل در(۱۵) کیلومتری شمال غرب پلخمری سرراه هیبک (سمنگان) ومزار شریف آتشکده ای کشف شد .

به‌اساس تحقیقات علمی و در اثر کشف مسکوکات کوشانی وهیکل های شهزادگان این دودمان بلاشبهه گفته میتوانیم که آتشکدهٔ سرخ‌کوتل مربوط به عصر کوشانی های بزرگ است وبه اواخر قرن‌اول مسیحی‌تعلق میگیرد. در میان مسکوکات، سکه های (هوویشکا) بیشتر دیده شده‌ولی قراین حکم‌میکند که این آتشکدهٔ بزرگ وباشکوه درزمانه های مقدمتر وبا اکثر احتمال در عصر کوشانشاه بزرگ (کنیشکا) در قرن اول عهد مسیح بنایافته باشد .

قراریکه در سالنامه پارسال شرح دادیم پنج دورهٔ حفریات سرخ کوتل درطی سالهای گذشته عملی شد، امسال (سال ۳۰) بهفتمین دورهٔ حفریات تحت سرپرستی « موسیو شلوم برژه » مدیر هیئت حفریات فرانسوی و همراهی و معاونت ښاغلی محمد ابراهیم عضو نمایندهٔ موزهٔ کابل صورت گرفت. حفریات از ۲۷ ثور الی ۳۰ سرطان در حدود دو ماه

دوام کرد و قسمت های ممیزهٔ اکتشافات این دورهٔ حفریات را مختصراً شرح می‌دهیم .

قبل از اینکه به ذکر توسعهٔ عملیات حفاری امسال بپردازیم بیک نکتهٔ دیگر توجه خوانندگان را جلب میکنیم وآن کشف نام آتشکده است که از بسا نقاط نظر تاریخی، ادبی، جغرافیائی اهمیت خاص دارد .

قبل برین در سالهای گذشته کتیبهٔ از این آتشکده بدست آمده بود روی پارچهٔ سنگ که سه‌سطر نوشته داشت به رسم الخط یونانی کوشانی شده این کتیبه قبل برین از طرف « موسیو شلوم برژه » و مخصوصا ازطرف موسیو کوریل یکی ازاعضای هیئت باستان شناسی فرانسوی مطالعه شده بود در طی سال جاری یکنفر از علمای فیلو لوژی که اصلا المانی است در انگلستان اقامت دارد و بنام (و ، ب هنیگ) مشهوراست کتیبهٔ مذکور را تحت مطالعه قرار داده وبه نتیجهٔ بسیاردلچسپی رسیده است که قراریکه شرح می‌دهیم موفق به خواندن نام قدیم و اصلی آتشکده شده است.

پروفیسر(هنیگ) به این‌عقیده است که‌در کتیبه‌صدسطره سرخ‌کوتل‌سطر آخرش به‌زبان‌یونانی‌است وماهیت زبان دوسطراول هنوزپوره معلوم نمیشود. درسطر دوم کتیبه یك کلمه‌جلب نظرمیکندوان کلمه(بگولانگو) یا (بغولانگو) است‌که شکل قدیم کلمهٔ (بغلان) را معرفی میکند .

بعقیدهٔ پروفیسر(هنیگ) به‌اساس قوانین فق اللغة اگر(واو) های که درین کلمه‌دردوجا آمده حذف‌شود کلمه‌مذکور به‌شکل(بغلانگ)درمی آیدوچون حرف‌آخر کلمه یکنوع (گ) است که با یک نقطه ئی که‌بالای خود دارد (ن)هم‌تلفظ شده میتواند. خودبخود کلمهٔ (بغلان) بدست می آید .

به‌اساس تحقیقات همین مدقق (بغدانکه) یا(بغه‌دانکه) درفارسی قدیم به‌معنی(آتشگاه) و(آتش کده) و(کانون‌آتش) آمده واحتمال بسیار میرود که‌در زبان محلی علاقه بغلان (د) به‌(ل) ابدال شده وهمچنین (آنکه) به (آنگ)و(آن)تبدیل شده باشد وبدین صورت ضبط‌جدید کلمهٔ(بغلان) بدست

می آید . فراموش نباید کرد که شکل سغدی این کلمه (بغدانك) یا (بغدانغ) بود واگر (د) را به (ل) تبدیل کنیم (بغلانگ) میشود وچون که آخر یکنوع کافی است که محل صدقی آن دردماغ بصورت (ن) هم تلفظ میشود دراینجا (ن) و (ك) هردو شکل یك کلمه بخود گرفته (بغلان) میشود .

خلاصه آنچه از تحقیقات فیلولوژی امثال ظاهروهویدا گردید همین نام آتشکده است که (بغولانگو) بوده ومنتهی به بغلان گردیده آتشکده (بغولانگو) آتشکدهٔ بسیار مهم یك ایالت وسیع بوده چنانچه ازدوره های قدیم تاامروز نام (بغلان) ازبین نرفته وعلاقهٔ بزرگی رادر ولایت قطغن امروزی ازنظر ساحهٔ جغرافیائی اشغال کرده است .

دراثر بسط حفریات امسال در آتشکدهٔ بغلان زینهٔ بزرگ آتشکده بصورت کامل ظاهر گردید . این زینه درحدود ۳۰ یا ۳۵ متر یا بیشتر بلندی داشت ودرزمان آبادی در حدود (۱۵۰) پته داشته حصص فوقانی آن دراثر کاوشهای قبلی هویدا شده بود ولی پته ها حد به حد خرابی هائی داشت امسال درقسمت های پایان ترازسطح سرك عمومی مزارشریف که ازپای تپه میگذرد حفریات بعمل آمد. سرك دران حدود تخریب شدو تقریبا هفده پته دیگر پایان تراز سطح سرك وسطح جلگه کشف گردید که خوشبختانه بخوبی محافظه شده است پته های این زینه بزرگ هفت متر عرض دارد واز سنگهای آهك سفید حجاری شده .

موضوع مهم دیگر که دراثر حفریات امسال بشهود پیوست کشف دیوار بزرگ و ضخیم سمت شرقی آتشکده است که متصل سرك موجوده مزارشریف آشکار گردید وواضح ساخت که آتشکدهٔ بغلان ازچهار سمت بادیوارهای بزرگ و ضخیم محاط بوده حد به حد برجهای متعدد داشت ودیوار برجها و کنگره ها ازخارج شکل حصار یا قلعهٔ مستحکم به آتشکدهٔ مذکور داده بود .

دوم - حفریات مندیگك :

در ۵۰ کیلومتری شمال غرب قندهار درعلاقهٔ (خاكریز) درسمت شرقی

(شاه‌مقصود) در حوزه رودخانه (کشك نخود) که جریان سیلابی دارد عموماً خشك میباشد تپه ئی افتاده بنام (مندیگك) که حفریات قبل التاریخ از طرف موسیو «کزال» عضوهیئت باستان‌شناسی فرانسوی در افغانستان درانجا شروع‌شده واینك امسال دورهٔ هفتم حفریات آن به پایان رسیده تپه (مندیگك) درحدود ۳۰ متراز سطح جلگه ماحول بلندی دارد واین بلندی تپه در نتیجهٔ یك سلسله‌آبادی ها وخرابی ها وآبادی های مجدد دردوره های طولانی قرون هزاران سال گذشته بمیان‌آمده زیرا(مندیگك) روی‌همرفته‌از۱۳طبقه آبادی‌های اعصارمختلف نمایندگی‌میکند که‌به احتمال قوی از ۵ هزار سال ق-م شروع وبه‌یکنیم هزارسال ق‌م خاتمه یافته و مراتب مختلف دورهٔ بروز یا (مفرغ) رانشان میدهد .

راجع به آغاز حفریات وکاوش مقدماتی بصورت یك‌شق‌عمودی وتسلسل آبادی‌های‌مختلف این‌تپه مطالبی درسالنامه سال گذشته نشرشده . روزنامه تایمزلندن درشمارهٔ ۳۰دسامبر ۱۹۵۵ خودبقلم نامه‌نگار مخصوص خویش مقاله ای تحت عنوان (نظری به اوضاع ماقبل تاریخ‌درافغانستان) نشرکرده ومقاله‌نویس در آغازمقاله خویش نوشته‌بود که (مندیگك) درمسیررودخانه (کشك نخود) که فعلا خشك وبی آب است‌واقع‌شده و چندین قلعه ودهکده‌ها هم‌دران نواهی است که آب مورد احتیاج خویش وچاره زمین‌های زراعتی خود را از نهر های زیرزمینی میگیرند که‌در افغانستان آنرا (کاریز) میگویند .

ازقرائن‌چنین معلوم می شودکه‌زمانی‌این‌وادی های‌لم‌یزرع‌آبادومعمور بوده‌باغها بسیار وزمین های‌زراعتی‌ساحه وسعی رااشغال کرده بود رودخانه کشك نخود در بستر وسیع تری جریان‌داشت وآب بیشتر بودوزمین‌های‌زیادی رادر اطراف مسیرخود سیرآب میکرد سپس زمانی‌رسید که آب کم‌شد و در نتیجه این‌علاقه حاصل خیز رو به خشکی گذاشت ومردم مجبور به‌نقل مکان شدند . احتمال بسیارمیرود که این کوایف جوی‌درحدود یکنیم هزار سال

ق‌م صورت گرفته باشد زیرا آخرین‌مرحلهٔ اشغال مندیگک مقارن همین زمان است .

هفتمین دورهٔ حفریات مندیگک امسال درخزان‌ازاول میزان شروع و به ۲۶قوس خاتمه یافت. درین‌دوره هم‌درخود تپه کلان ومرکزی مندیگک وهم دریك سلسلهٔ تپه های کوچك دیگر که‌اصلا ارتفاعی ازسطح جلگه نداشته ودراثر مرور زمان وآب بردگی‌ها به‌زمین هموارشده اندوعلی‌العموم در سمت جنوب غربی تپه مرکزی واقع‌شده اند حفریات وکاوش‌های امتحانی بعمل آمد. نتیجه‌ئی که ازین‌کاوش ها‌بدست آمدعبارت ازین‌است که‌علاوه براصل‌تپه مندیگک دامنه رهایش وزندگانی مردمان در ادوارقبل التاریخ درحوالی ۳هزارسال ق‌م‌درنقاط دورونزدیك ما حول‌تپه انبساط داشت .

قراریکه درسالنامه سال‌گذشته شرح دادم ازتپهٔ مندیگک عمارت بسیار بزرگ باتعبیهٔ قطار نیمه ستون‌ها یاپایه‌ها که‌ازخشت ساخته شده کشف گردید. وجوداین عمارت‌که از عمرآن هزارسال ازامروز میگذرد درادوار قبل‌التاریخ این مناطق بی‌سابقه است. بی‌سابقه ازین‌جهت که عمارت اصلا بزرگ وبایك نقشه وپلان معین ومرتبی ساخته‌شده. هنوز واضح گفته نمیتوانیم‌که مفکورهٔاداری، اجتماعی، مذهبی کدام‌یك این بنارا بمیان‌آورده ولی‌خودبنا بذات خودیك‌مرکزیت ویك‌قدرت ویك‌آمریت راثابت میسازد. دراثر حفریات امسال آثار دیواری بزرگ وضخیم به‌طول تقریباً یك‌کیلو متر دردورادور این‌بناء ظاهرشده است واثبات میکند که‌عمارت‌فوق‌الذکر یا حصار خودشکل یك(قلعهٔ مستحکم) داشته وعمارت مرکزی رادیواری‌با کنگره ها محافظه میکرد. این عمارت بااین حصار روی‌تپه ئی که‌از خرابی های آبادی های گذشته تشکل نموده است نشان‌میدهد که مردمان دورهای قبل‌التاریخ از روز ورود خود دراینجا (شاید در حوالی ده‌هزار سال ق‌م‌آمده باشند) به‌ساختن‌آبادی‌های پرداخته ودوره به‌دوره به عصری رسیده اند که زندگانی ایشان داشتن مرکز مستحکمی را ایجاب

میگرد. این مرکز مستحکم درحوالی ۳هزار سال‌قبل روی تپه بمیا ن آمد و مردم دراطراف آن‌مسکون شدندچنانچه شواهد وبقایای رها یشگاه ابنا در نقاط متعدد مخصوصا درساحهٔ جنوب غربی‌تپه مرکزی کشف گرد ید. پس همان طور که نامه نگار لندن نیوز سال گذشته حدس زده بود در نتیجه کاوش‌های امسال واضح‌شدکه درمندیگک‌وما حول آن‌مردمان زیادزندگانی داشتند وکثرت اهالی دلالت به‌سرسبزی وشادابی این‌علاقه میکندوشادابی علاقه بسته به‌آب فراوان است ودرنتیجه حتما رودخانه‌کشک‌نخود که‌حالا تقریبا خشک‌است درحوالی ۳هزار سال ق.م‌آب فراوان‌داشته‌وشاید این‌آب تاحوالی ۱۵۰۰سال ق.م‌هم به‌اندازهٔ کافی بوده وبعدطوری کم‌وخشک‌شده که‌مردم مجبور به‌ترك مساکن خویش گردیده اند و مندیگك متروك گردیده است.

سوم:- هیأت ایتالوی ونقشهٔ حفریات آینده در غزنی:

قراریکه دراخباروجراید نوشته شده است ازچندسال باینطرف در اثر خواهش دولت جمهوری ایطالیا بالاخره حکومت افغانستان به دانشمندان ایتالوی اجازه اجرای بعضی کاوش‌های عملی در برخی نقاط افغانستان اعطا کرده است حقیقت امراین است‌که موزهٔ‌کابل به‌موافقت وزارت معارف ومجلس‌عالی وزراء وصحهٔ ذات اشرف ملوکانه باپرو فیسر توچی رئیس انجمن ایطالوی مخصوص مطالعات شرق‌میانه وشرق دور قراردادی به‌امضاء رسانیده که‌قرارآن دانشمندان این‌موسسه دردونقطه افغانستان‌غزنی ولغمان مخصوصاً درخرابه‌های شهرغزنی پایتخت غزنویان حفریات کرده میتوانند.

امسال (۱۳۳۵)درماه سنبله پروفیسر توچی‌رئیس انجمن شرق ایطالیا و قبل از پروفیسر (بومبیاچی) یکی‌ازهمکاران اوکه درآینده سمت مدیری هیئت باستان شناسی ایطالوی رادر افغانستان خواهدداشت بکابل آمده واینجانب باایشان گردش‌هائی به‌غزنی بعمل‌آوردم درین گردش ها

هدف دو چیز بود: یکی مطالعهٔ آبدات روی خاکی و بیشتر دقت در کتیبه های کوفی و دیگر تعین محل حفریات آینده .

شبهٔ نیست که در غزنی در بقایای آبدات عصر غزنویان چه در منار ها و چه در سنگ نبشته های مقابر نوشته ها به رسم الخط عربی و کوفی باقی مانده همان طورکه کتیبه های عربی متنوع و از نظر سبك بـه دور های مختلف تعلق میگیرد سنگ نبشته های کوفی هم متنوع است و خاطره هائی تقریباً از آغاز سلطنت دودمان الناصر را تا اخیر آن دوره بیاد میدهد. موسیو بومپاچی درچند روز محدود اقامت خود در غزنی در برخی از کتیبه ها دقت بعمل آورد و برخی کتیبه های دیگر را باراول مطالعه نمود.

همه میدانیم که درغزنی هنوز دومنار موجوداست که قسمت استوانه ئی شکل فوقانی آنها در عصر امیر حبیب‌الله خان شهید افتاده وحصص ستاره ئی شکل آن باقیمانده . این دومنار هرکدام درحصص فوقانی ۱۶ پهلوی هشت رخ خود کتیبه هائی به رسم الخط کوفی دارد .

مدققان افغانستان (مخصوص مرحوم شیخ محمد رضا) از حوالی تقریباً چهل سال قبل که به مطالعهٔ آبدات غزنی متوجه شده اند بدون اشتباه یکی از منارها (آنراکه به شهرك غزنی نزدیك است) به بهرامشاه غزنوی ودیگری راکه (به روضهٔ سلطان محمود قریب است) به سلطان مسعود یا مسعود سوم بن ابراهیم نسبت داده اند .

مدققان خارجی که ازسالهای جنگ اول افغان و انگلیس (۱۸۳۹) باینطرف در اطراف غزنی و آبدات آن تحقیقات کرده اند در خواندن کتیبه ها دچار اشتباهات زیادی شده اند . «راونسن» انگلیس کتیبه های منارهای غزنی را در ۱۸۳۹ طوری خوانده که با حقیقت امر بسیار دور است . موسیو گودار که در ماه جولائی ۱۹۲۳ مدت کوتاهی در غزنی اقامت داشت محض بعلت اینکه لقب (یمین الدوله) رادر کتیبهٔ اول الذکر دیدآنرا به یمین الدوله ابوالقاسم محمود نسبت داد و اشتباه او موسیو فلوری راهم بیراهه برد حال آنکه مسئله بسیار واضح است که لقب (یمین الدوله) بین محمود و بهرامشاه مشترك بوده و بالاتر

ازهمه خودنام بهرامشاه در کتیبه واضح خوانده میشود . بهر حال موسیو (سوردل) یکنفر ازدانشمندان دیگرفرانسوی که ٥-٦ سال قبل برای مطالعهٔ مسکوکات اسلامی موزهٔ کابل به افغانستان آمده بودمختصر مطالعه‌ئی درباب منارهای غزنی ومنار دولت‌آباد بلخ هم بعمل آورد واشتباه موسیو گودارو فلوری راتصحیح کرد . قراریکه اینجانب باموسیو بومپاچی کتیبهٔ مناراولی را مطالعه کردیم مضموق نوشته کوفی آن بدون چون‌وچرا قرارآتی است :

«بسم الله الرحمن الرحیم . السلطان الاعظم ملك الاسلام یمین الدوله وامین الملة ابوالمظفر بهرامشاه خلدالله ملکه . »

مناردوم که‌از شهرك‌غزنی‌دورتر و به‌روضهٔ سلطان محمود نزدیکتر است بصورت متفق‌القول به‌علامه الدوله مسعود ابن‌ابراهیم یعنی‌مسعود سوم نسبت داده‌شده است . اسم‌ولقب مسعود وپدرش ابراهیم واضح در کتیبه خوانده میشود. معذالك از ١٨٣٩ باینطرف که «راولنسن» انگلیس باراول این کتیبه راخوانده تاامسال که با پروفیسرایطالوی‌موصوف به‌غزنی‌رفتم درتمام‌نشرات داخلی‌وخارجی کسی‌در ترتیب‌صحیح کلمات دقت‌بعمل نیاورده بود وبگمان اینجانب ودانشمندایطالوی موسیو بومپاچی هنوزهم سه‌کلمه‌در کتیبهٔ مذکور بست‌که درخواندن آن اطمینان نداریم .

این‌منار مانندمنار بهرامشاه هشت‌رخ‌دارد وهررخ‌دارای دوپهلو میباشد اینك با نهادن‌ارقام مضمون هررخ را در میان قوسین میگیریم به این ترتیب صورت قرائت وکتیبه باترتیب کلمات و کلماتیکه مشکوك است واضح خواهد شد .

(١) (بسم‌الله) (٢)(الرحمن‌الرحیم) (٣) (السلطان)(٤) (الاعظم) (٥) (ملك‌الاسلام) (٦) (علاءالدوله) (٧) (ابوسعد)(٨) (مسعود) (٩) (بن‌ظهیر) (١٠) (الدوله) (١١) (ابی مظفر) (١٢) (ابراهیم) (١٣) (+ +) (١٤) (+ امیر) (١٥) (المومنین خلدا) (١٦) (الله ملکه) علاوه بر تجدید نظردر متن‌کتیبه‌های منارها نوشته های کوفی بعضی محراب‌ها والواح بعضی مقابر

هم‌طرف مطالعه قرار گرفت . درمسجد جمع اولیا محراب بسیارقشنگی ازسنگ مرمر موجوداست ، نوشتهٔ کوفی آن ازنظر روش رسم الخط برای خواندن کتیبهٔ منار مسعود سوم کمك زیادمیکند . این‌محراب‌درعصر سلطنت‌سلطان ابراهیم پدرمسعود سوم‌ساخته شده دراین‌منار کلمهٔ شریفه :
لااله‌الاالله‌محمدالرسول‌الله وآیهٔ‌شانزدهم‌سورهٔ‌عمران: بسم‌الله‌الرحمن‌الرحیم شهدالله‌انه‌لااله‌الاهووالملئکة‌واولوالعلم‌قائماً بالقسط‌لااله‌الا هوالعزیزالحکیم تا«سریع الحساب» خوانده می‌شود هکذا بخط رقاع بسم‌الله الرحمن الرحیم انمایعمر مساجدالله من‌امن بالله والیوم الاخر و اقام‌الصلوة وآتی الذکوة هم نقر است .

بفاصلهٔ تقریباً ۵۰ متری جنوب شرق منارمسعودسوم دربقعه ئی موسوم به‌سلطان حلقوم که عملاً آنجارا آرامگاه سلطان ابراهیم می پندارند در قسمت فوقانی محرابی که در زمین گور است مضمونی به این عبارت : (وانصرالسلطان الاعظم‌ابوسعدمسعودخلدهه) خوانده شده‌این‌مضمون قبل‌برین هم‌خوانده شده بود ولی‌آنچه موردتوجه واقع‌شد این‌است که‌عین این مضمون درمنار مسعودسوم هم‌موجوداست اززمان‌همین‌سلطان ابراهیم محراب دیگری درسمت غرب‌شهرك موجودهٔ غزنی‌در محلی‌موسوم به«بام بهشت» بمطالعه‌رسید که دران این عبارت مرقوم است : «معین‌الدین مغیث المسلمین ابی مظفر ابراهیم .»

پارچهٔ سنگ دیگر درانبار سنگ نبشته‌های قدیمه بنظررسید که درآنهم نام سلطان ابراهیم موصوف به عبارت ذیل آمده است : « محمد السلطان قاهرالملوك سعیدالسلاطین ابوالمظفرابراهیم»چون سلطان ابراهیم‌بن‌مسعود بن‌ابوالقاسم محمود درحدود (   ) سال سلطنت کرده و دورهٔ سلطنت او بسیار طولانی بوده آثارعمرانی بخصوص بصورت محراب ها بیشتر درغزنی بنظر میخورد و چند پارچهٔ فوق چند نوته ایست که این مطلب را تائید می نماید .

درطی همین مسافرتها ضمناً به تشکیل وافتتاح موزهٔ کوچکی هم درغزنی در باغچهٔ آرامگاه سلطان محمود توفیق دست داد این موزه مخصوص هنر ومظاهر هنری اسلامی عصر غزنویان است . درین موزهٔ کوچك دو پارچهٔ حجاری بسیار مهم به معرض نمایش گذاشته‌شد : یکی لوحه ایست که سه نفر سپاهیان یاغلامان خاص سلطانی راباً لباس وسلاح‌عصر نشان میدهد و اهمیت آن‌دراین است که پیکرها شباهت کلی به تصاویر رنگی دیواری دارند که چندسال قبل‌از «لشکرگاه» ازجوار شهر تاریخی بست‌از کنار های مسیر هیرمند کشف گردیده وغلامان خاصه یا اخص الخاص سلطانی را معرفی می نماید .

پارچهٔ دیگر لوحه‌مرمرینی است بطول ۱٫۶۰ (یك متر وشصت سانتی) وعرض (۸۰) سانتی . این‌لوحه سنگ بزرگ دردوروی خود نقوش برجسته داردکه به سبك بسیار قشنگ حیوانات تخیلی‌شیرهای بالداروحیوانات‌دیگر نشان میدهد . در شمارهٔ ۳۹ سال ۷ مجلهٔ ژوندون در مقاله ئی تحت عنوان «پیکرسازی در عصر غزنویان» راجع به‌این سنگ هم چند سطری نوشتم ، این‌لوحه وبسیار لوحه‌های دیگردرغزنی بمشاهده‌رسیدکه‌دردوروی آن‌مجالس شکاریا اشکال حیوانات وپرندگان حجاری شده و طبعاً در قصرهای سلطنتی درهر محلی‌که مورد استعمال داشته‌اند در جاهائی بکار میرفتند که ناظرین ازهردوطرف نقوش‌را دیده میتوانستند . مطالعهٔ این‌لوحه قشنگ والواح‌دیگر مطالعه کننده‌را متقاعد میسازد که‌در پیکرسازی عصر غزنوی نفوذ هندی وایرانی مشهور است وروش پیکر سازی دورهٔ ساسانی تاثیر زیاددارد وهر قدر نفوذ صنعتی هندی و ایرانی بیشتر وخوبتر بهم ترکیب‌شده باشد خوبتر روش ممیزهٔ سبك هنری غزنوی را درپیکر سازی وانمود میکند .

چیز دیگری که امسال درطی همین مسافرت هادر غزنی مکشوف شد دروازهٔ ضخیم وکلفت وکهنی است آهن کوب و میخ کوب و خو شبختانه بااین کتیبه ئی که روی یکی از نوار های آهنی موجود است (شهر

ربیع الاول من مشهور سنه خمس وار بعین وسماة) معلوم میشود که دروازهٔ مذکور درسال (٦٤٥) هجری قمری درحدود ٧٤١ سال قبل ساخته شده و این تاریخ مارا به سال‌های بین وفات چنگیز وسلطنت هلاکو قرار میدهد و چنین استنباط میشود که دروازهٔ مذکور که در مدخل باغچه آرامگاه سلطان محمود تازمان سلطنت امیر حبیب‌الله خان شهید قرار داشت در دورهٔ سلطنت اولادهٔ چنگیز ساخته شده است . این دروازه نفاست ندارد، ضخیم و کلفت وسنگین است و آهن کوبی و گل میخکو بی طبق مقتضیات عصر مفکورهٔ محکم بندی مدخل یك محوطه ویا یك بنارا نشان میدهد .

هیأت باستان شناسی ایطالوی بعداز مطالعهٔ اوضاع خرابه‌های غزنی برای کاوش های مقدماتی سال آینده سه نقطهٔ ذیل را تعین کردند : (١) محوطهٔ اطراف بقعهٔ سلطان حلقوم (بقعهٔ سلطان ابراهیم) که متن کتیبهٔ کوفی محراب داخل بقعه را قبل برین دادیم احتمال میرود در اینجا بقایای مسجدی از بنا های عصر سلطان مسعود سوم پسر سلطان ابراهیم ظاهر گردد . (٢) درجناح شرقی بقعهٔ سبکتگین درامتداد تپه‌ئی که درحاشیهٔ شمالی منارها حائل است برجستگی موجود است که دست نخورده بصورت امتحانی کاوشی در اینجا هم بعمل خواهد آمد . (٣) درسمت غرب شهرك موجودهٔ غزنی عقب عمارت حاضرهٔ هوتل درمجاورت بقعهٔ امام حداد غندی‌هائی است که مجموع آنرا امروز (بام بهشت) گویند . درمجاورت قریب بقعهٔ امام حداد یکی ازین غندی ها برای حفریات انتخاب شده روی این غندی از پارچه های سفالی شواهد زیاد دیده میشود وتاجائی که دقت بعمل آمد پارچه های سفالی مذکور به دور کوشانی های بزرگ (قرن اول ودوم وسوم) مسیحی تعلق دارد.

چهارم - هیأت باستان‌شناسی هندی و معاینه آثار تاریخی و باستان شناسی در امتداد ٤ هزار کیلو متر در افغانستان در ماه ثور سال ١٣٣٥ هیئت باستان شناسی هندی تحت ریاست (داکتر راما چندرا) بکابل آمده و بعداز تماس وکسب اجازه ازوزارت معارف

بغرض معاینه و مطالعه نقاط تاریخی و باستان‌شناسی افغانستان به‌مسافرت طولانی بشکل یك دورهٔ مفصل در تمام افغانستان اقدام کردند. ښاغلی محمدسرور نادری عضو و نماینده موزهٔ کابل هیئت مذکور را دراین گردش علمی همراهی کرد. هیئت هندی درحدود دونیم ماه درافغانستان ماند ومسافرت ایشان درحدود چهار هزار کیلو متر رادربر گرفت شبهه‌ئی نیست که میان افغانستان وهند درین سال‌های اخیر هیئت‌های فرهنگی و باستانشناسی تبادله شده موزهٔ کابل پارچه هائی ازآثار انتخابی موزه درکلکته ودهلی جدید بغرض نمایش گذاشت وازطرف هند یك دفعه (داکتر ویلر) مدیر عمومی سرویس باستان شناسی هندی در راس هیئتی در۱۹٤٦ بکابل آمده بعد از استقلال هند که باستان شناسی آن مملکت هم دردست دانشمندان خودهندوستان افتاد هیئتی تحت ریاست (داکتر راماچندرا) معاون مدیر عمومی باستان شناسی هند درماه ثور ۱۳۳٥ وارد کابل گردید مقصود این هیئت مطالعه آثار هنری و تاریخی افغانستان و نتیجه اکتشافات باستان‌شناسی درموزهٔ کابل بود زیراموزهٔ کابل باآثارقیمتدارخود از نظر مکاتب هنری وآثار هیکل تراشی ومسکوکات وقطعات عاج وغیره اشیای منحصر بفردی دارد که مطالعه آن برای مدققان کشور های همسایه ضمناً هند بسیار مفید است.

خلاصه هیئت مذکور درگردش‌های خود ازنقاط تاریخی ذیل دیدن کرد: در هده، هفت میلی جلال آباد خرابه‌های معابد بودائی واستوپه ها تپه کلان هده، برج کافرها (بقایای استوپه‌های بودائی) درغزنی مقبره حضرت حکیم سنائی، مناره‌ها، مقبره سبکتگین آرامگاه محمود مطالعه سنگ نبشته‌ها درتحویلخانه موقتی درجوار موی مبارك وعکس برای ابدات وسنگ نبشته‌ها وغیره

دربین راه غزنی وقندهار برج تیرانداز شهر صفا، تپه‌ئی به ارتفاع ۷۰ فت.

درقندهار چهل زینه خرابه‌های شهر قدیم قندهار، ده‌مراسی غندی درپنج وائی درفاصله ۱٦ ملی جنوب قند هار، شمشیر غار تپه سپروان، سنگ های

منقش با اشکال آهوها درحکومت دهله در ۱۶ ملی شمال شرق قندهار منديگك بفاصله ۲۰ میلی قندهار. این منديگك همان تپه است که در آن شواهد قبل التاریخ مربوط به ۳ هزار سال ق م کشف شده است بین قندهار و گر شك تپه‌های کشك نخود لشکرگاه و بقایای آبادی‌های عصر غزنویان کمان معروف بست خرابه‌ها و بالاحصار ویرانه بست در خود گرشك بالا حصار آن که بنام (قلعه کهنه) یاد میشود.

بین گرشك وفراه تپه‌های قدیم دل‌ارام درفراه قلعه و بروج كك کهزاد در ۱۲ ملی شمال شرق فراه - تپهٔ برنتوت - بقایای شهرمتروك وقدیمی فراه درشین ډند یاسبزاوار قلعه دختر که برفاصله چهار میلی شرق شین ډند بر فراز کوه واقع است ودیوارها وبروج آن قابل ملاحظه است.

درهرات- مسجد جامع هرات، گنبد سبز، منار های مصلای هرات. گازرگاه، مزار حضرت خواجه عبدالله انصاری مزار ملا حسین واعظ کاشفی وفخر رازی ومولینا عبدالرحمن جامی ودیگر آبدات ومتروکات آن شهر تاریخی دراطراف هرات تپه های اسلام قلعه ودر ۷۰ میلی غرب شهر درحکومت غوریان ازتپه‌های پل گرد.

درچشت آبدات دورهٔ غوری ودر ۵۰ میلی جنوب شرق او به از کتیبه معروف تنگی ازو(تنگی عذاب) دیدن کرد این کتیبه مورد توجه جمعی ازدانشمندان قرار گرفته ولی‌هنوزواضح نشده‌است که به رسم‌الخط ارامی یاکدام رسم‌الخط‌قدیمی دیگر میباشد.

درمیمنه- بقایای نیمه ویران بالاحصار بین‌آقچه ومزارشریف تپه‌های مختلفی درعرض راه موجود است منجمله ازتپه (نملك) که در آنجا مختصر کاوش ازطرف هیئت فرانسوی بعمل آمده مطالعاتی نمود.

دربلخ : بقایای معابد واستوپه‌های بودائی توپ رستم و تخت رستم بقایای آثار اسلامی اخیر تیموری مثل مسجد خواجه محمد پارسا درعرض راه بلخ ومزارشریف بقایای استوپه ئی معروف به (چرخ فلك)

درمزارشریف : ازروضه‌مبارك حضرت علی کرم‌الله‌وجه عکس برداری بعمل آمد وازموزه شهر دیدن نمودند هکذا ازتپه زاهدان (۵ میلی شهر) تپه‌های اطراف نایب آباد (۲۵ میلی شرق شهر) در خلم قدیم (تاشقرغان) ازتپه‌های شهربانو درسمنگان (هیبك)ازمغاره قره‌کمر (۱۵ میلی شمال غربی مرکز سمنگان) ازاستوپه سنگی ومعابد بودائی (۵میلی جنوب غربی شهر) بین راه هیبك وپل خمری هیأت هندی وارد سرخ کوتل شده و آتشکدهٔ بغلان رامعاینه نمود بین‌پل خمری وقندوز ازتپه ناقلین (۲۸ میلی پل‌خمری) و بین قلعه (۱۸میلی جنوب قندز) را دیدن نمود .

درگرد ونواح قندز ازنقاط دیگری هم مطالعه بعمل آورد مثل‌تپه های شاخ تپه بالاحصار قندز تپه های پوربینی وغیره .

درباميانـ اثار بودائی،وهیکل های بزرگ ۳۵ر۵۲ متری بقایای معابد خرابه های شهرغلغله وضحاك مورد توجه هیأت مذکور واقع گردید هیئت هندی بعد از بامیان ازبعضی مجسمه های که اخیراً درشیخان‌خیل گل‌بهار ۸۰ کیلومتری شمال کابل کشف شده، دیده نموده وبکابل‌عودت نموده درکابل محتویات موزه کابل ومطالعهٔ مسکوکات وآثارومجموعه‌های عاج چندین روز هیئت هندی رامصروف ساخت. راپورت مقدماتی گردش ها ومطالعات هیأت باستان شناشی هندی بصورت رسالهٔ به ماشین گستندنر تحت عنوان (مشاهدات باستان شناسی درافغانستان) به‌چاپ رسیده است .

پنجم- کاوش‌های‌مقدماتی درپای دیوار کهن بلخ :

چندسال‌قبل هیأت‌باستان‌شناسی امریکائی که‌ازطرف موزه پنسلوانیای شهر فیلادلفیا وارد افغانستان شده کاوش های درپای دیوارهای کهن‌بلخ بعمل آمده موسیولو برمهندس هیئت حفریات فرانسوی امسال بهارکاوش مختصری دریکی ازنقاط‌دیوار مذکور که‌به (برج‌عیاران)متصل میباشد بعمل آورد :مقصد ازین کاوش ها تحقیق درباب شکل ساختمان دیوار حصار مخصوصاً تعین عصر وزمان ساخت آنست وامروز در ماحول نقطهٔ که بلخ

خوانده میشود بخصوص درضلع جنوبی آن بقا یای دیوار و برج کهنی موجود است که دریك نقطهٔ محل عبور و مرور راکه برج های هم به دوطرف خوددارد دروازهٔ نوبهار گویند. در اثر تحقیقاتی که ازطرف موسیو لوبر مهندس هیأت باستان شناسی فرانسوی بعمل آمدچنین استنباط میگردد که این دیوار های ضخیم وکلفت موجوده در دروازه های اسلامی ساخته شده ولی یك نکته قابل دقت است که دیوار های عصر اسلامی روی تهداب وبقایای دیوار عصر کوشانی بنا یافته یعنی دیوار های حصار کهن بلخ موجوده به عصر کوشانی

بنا غلی کهزاد

های بزرگ بی. ریزی وساخته شده و در ادوار اسلامی روی بقایای همان دیوارها حصار جدیدی بلند کرده اند. البته این مطالعه فقط در یك نقطهٔ محدود در حوالی متصل برج عیاران بعمل آمده وتعین قدامت دیوار ها وچگونگی ساخت آن مطالعات مبسوطی میخواهد.

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبرکه چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده ومانند مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجا که همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهبازکهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسر برده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشدواو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است . و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین الملة ، خداوند گار دوهزاروپنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

نی نواز تاریخ

پیام شاعر افغانی پروانه پروان بزندان خان بزرگ پیشوائی آزادگان. سلام به عبدالغفارخان به مظهر آزادی ویاران وی که دربند افتاده اند .

دریکی ازقلل خیبرکه چون گرهی مرموز بررشتهٔ لیل ونهار پیچ خورده وماننده مشتی پولادین درقبال حوادث گره گردیده ، درآنجا برتارك خاره سنگی سیاه وعنود شاهبازی آشیان بسته است .

آنجاکه همیشه سنگهای آن با ستاره وسپهر درستیز می باشد .

آنجاکه همیشه حوادث، آشفته وبیباك، دیوانه وسرکش هجوم آورده ولی درپای خاره سنگهای ثابت واستوارآن خرد ومتلاشی شده نالان وگریزان بازگشته است .

برتارك آن سنگ سیاه، درآن فضای خاموش وآرام، شهبازکهن سال، قرنها با شمال های سرد وگرم خوگرفته وبا ابرهای دریا بارستیزه کرده ودرتابش گرمای سوزان آفتاب بسربرده است .

پرهایش ازپیری فروریخته ولی هنوز درکاسهٔ فرورفتهٔ چشمانش دوتار نگاه مانند دومشعل فروزان می درخشد وبر حوادث چنان خیره نگاه میکند که مردی معمر ومنحنی بربازی کودکانهٔ اطفال خویش خیره شده باشد واو فرزند قرون وزادهٔ اعصار است . افسانهٔ روزگار را شنیده و فریب جهان را دیده است .

او تاریخ خیبر است وخیبر معبر تاریخ حوادث بزرگ مشرق است . و مشرق سرچشمه تاریخ جهانست .

او بیاد داردکه سواران ناصردین الله سبکتگین، چون شمال های تندجبال هندوکش ازگردنه های خیبر سرازیر می شدند .

بیاد داردکه جهانگشای زابلی ویمین الدوله وامین الملة ، خداوندگار دوهزاروپنجصد پیل جنگی، وفرماندهٔ صدهزار نیزه دار بستی، وبلخی وطخاری وزابلی وخراسانی از دره های آن عبور می کرد .

بیاد دارد که روزی از این راه پیکر بخون آغشتهٔ سلطان بزرگ فرمانفرمای فیروزکوه وفیروز کاخ ، خدیو بحروبر شهاب‌الدین غازی را درمیان نیزه های خون‌آلودو نگونسار سالاران وسپهبدان غضبناک وی بغزنه می بردند ۰

بیاد داردکه لشکریان‌خستهٔ خوار زمشاه درزیرعلم‌غبار آلودوی درپناه سنگهای این سرزمین در مقابل خان خونخوار مغل از مدنیت عظیم و مردم نیم‌جان و شهرهای سوخته ودولت های ویران مسلمانان مدافعه میکردند ۰

بیاد داردکه روزی محمد ظهیرالدین بابر درغرور فتح وجهانگیری بافر وجلال سلطنت‌ازاین‌جا عبور کردوازسرهای مردمان‌آزادکله‌منارها برافراخت و روزی دیگر تابوت وبرا باسرافکندگی وسکوت از آگره بشیر دروازه نقل دادند ۰

بیاد داردکه همایون، شاهنشاه مغل، درمقابل حمله های مردانهٔ شیرشاه بزرگ چگونه از پادرافتاد وراه ملتان گرفت وآنکه خود رافرمانده‌ٔ دریا و زمین میدانست فراری ومتواری شد ۰

هنوز صدای تازیانهٔ پردلان‌نیروی‌احمدشاه، شاهنشاه درانی که شبگیر از معبر خیبر میگذشتند درگوش وی باقیست ۰

تا اینجاآنچه گفتیم شمهٔ از ماجرای جهانکشایان بود ۰

اما بیاد دارد که روزی ازهمین راه شیخ هجویری چراغ توحید را از غزنه به لاهور می برد ۰

ابوریحان فلسفه وحکمت را، معین‌الدین چشتی‌خرقه وسجاده‌را، اقضی‌ـ ـ القضات میراسلم هراتی‌شرع وعدالت‌را، میرزاهد پسرش منطق وجدل را، امیر خسرو شعر وسماع را ، ملا عبدالحکیم کاکروقطب‌الدین کاکی طریقت‌وتصوف‌را از این طریق بشهرستانهای‌لاهوروامثال آنانتقال‌میدادند۰

اکنون‌که دیگر شهباز خیبر از پرواز مانده ـ تاریخ زمانه درجامهٔ نی نوازی کهن‌سال اخبار وحوادث پښتونستانرا با نوای نی درگوش وی می رساند ۰

او بارازاین نوا آشناست چه بسا شبانگاه و بامداد که این نوا را از شبانان شمشاد شنیده و اسرارآنرا در یافته است .

امشب شنیدن این نوای حزن انگیزدرشهباز بلندپرواز آزاد منش گردون خرام گیتی نور درازآشنای خیبر تأثیر دیگر دارد و از خشم منقا ر بزمین می کوبد و بال می افشاند زیرا از این نوابوی خون می آید ــ آهنگ ماتم دارد ــ پیغام حبس آزادگانست . خبر اسارتست، اسارت مردم‌سرزمینی که آزادی مطلع صبح واسارت مقطع شام زندگی آنهاست. مردمیکه تاریخ آنها بخون دشمنان آزادی رنگین بوده وهرسنگ آن لوح مزارآقائی مستعمران گردیده است .

این است نغمه‌های حزن‌انگیز نی نوازتاریخ که بگوش شهباز کهن‌سال خیبرمیرساندوازز بان‌مردم پښتونستان حرف میزند. بشنوازنی‌چون‌حکایت‌میکند:

برشکنج وچین خیبر پهن‌کرد شامگاهان ، پردهٔ ابر سیاه
پردهٔ تاریک‌تر ازشام مرگ ظلمتی آشفته تر از دود آه
درخلال آن غبارمرگ خیز در دل آن ظلمت‌غم آفرین
نالهٔ از دور می آید به‌گوش جانگدازوسینه سوز و آتشین
نی نوازی پیش پیش کاروان سوز ها آمیخته با ساز ها
میکند باکلك لرزان آشکار از دل اعصار رفته راز ها
همچو شمعی در هجوم تند باد قامت رعنای او لرزنده بود
برف پیری ازسرورویش عیان در نوایش آتش دل زنده بود
آتشست‌این بانگ نای و نیست باد جان فدای کشتن ودل بردنش
«هرکه‌این‌آتش ندارد نیست باد» خوشتراست‌ازز ندگانی‌مردنش
از گداز آن نوای آتشین در نهاد خیبرآتش درگرفت
سرزمین شیر و اقلیم عقاب مشتعل شدگونهٔ دیگرگرفت
شاهبازی بر فراز قله ئی هر پرش میداد ازعصری نشان
عمر ها با چرخ گردان هم‌نبرد قرن ها با ماه وانجم همقران

بناغلی سید فقیر علوی

حوادث سیاسی بحدی فکر مردم عادی گیتی را بخود مشغول و منهمک ساخته که کمتر متوجه می‌شوند، درین جهان عجیب، اتفاقات و حوادث شگفت آور دیگری هم اتفاق می‌افتد که مردم بدان علاقمندی و دلچسپی بیشتر نسبت به‌موضوعات سیاسی نشان میدهند. مطالبی که در زیر این کلیشه میخوانید درعین حالیکه عجیب است، دلچسپ و سرگرم کننده نیز می باشد و امیدواریم بهمه حال مورد توجه خوانندگان ارجمند قرار بگیرد:

صرفه‌جوئی

انا کریستین ساکن جزیرهٔ موئن دنمارک، جلوغرفه‌خزانه یکی از شهرهای وطنش شد و کتابچه ذخیره‌ای دردستش بود که‌حساب آن درسال ۱۸۵۶ گشوده‌شده و حاوی پنجاه ودو تالر (مسکوک دنمارکی) بوده، باید بخاطر آورد که‌این پنجا ودو تالر درطول این‌مدت دردوران بانکی قرارداشت اینک ازان تاریخ این‌پول با ربع واصل پولش به ۵۲۵۲ کرون دنمارکی

گردیده بود. بانك مذکور نه تنها دارائی صدساله‌اش را با احترام زیاد بەدارندهٔ حساب تقدیم کرد بلکه جایزهٔ هنگفتی نیز ضمیمهٔ آن ساخت .

يك‌قدم‌دیگر برای‌دانش آموزان

شاگردان پوهنتون «مینی‌زوتا» واقع ایالات‌متحدهٔ امریکا حالا می‌توانند، درخلال ایرادکنفرانس پروفیسر پوهنتون، باخاطرآرام بخوابند بدون‌آنکه کوچکترین خللی درفراگرفتن‌درس‌شان اتفاق بیفتد، قصه‌ازین قراراست که شاگرد همینکه سرش را به‌پشت چوکی‌صنف‌تکیه‌داد، بصورت اتومات، دستگاهی بکار می افتد وهمه تقاریر پروفیسررا ثبت می نماید . همینکه شاگرد ازخواب برخاست، نواررا دومرتبه‌میگذاردومطالب‌ازدست رفته را در حافظه می‌سپارد .

سیاحت بدورجهان

بشر، مخلوق عجیبی است، همیشه میکوشدطرق جدید وتازه ای ایجاد

کند تا بدو نام مبتکر ومبدع بگزارند. ازان جمله، آنچه دلچسپی بشررا پیوسته تحریك‌کرده، سیاحت وجا نگردی است. درین جااست‌که ذوق ها وقریحه‌ها تغییر می‌کنند وهریك برای خاموش ساختن این‌هوس به طرق مختلفی توسل می‌جوید .

یک اجتماع از نمایندگان جهان درموسسه ملل‌متحد

از اختراعات سال

رادیو ی جدیدالاختراعیکه توسط شعاع آفتاب چارج شده و مورد استفاده قرار میگیرد .

دور جهان پیمودن ذریعه کشتی و یا هواپیما، امروز بحدی موضوع پیش پاافتاد وعادی شده است که مردم ماجراجو دگر حاضر نیستند بوسیله این چیزها تصمیم به سفری بگیرند. روی این حساب است که هر هفته نمی گذرد که جهانگردان در پی آن میشوند ازمظاهر زیبائی جهان بوجه شایسته وکاملی مستفید شوند ولهذا ذریعه بایسکل، موترسایکل و امثال آن بچنین سیاحت ها می پردازند. اما اینک دوتن ازجوانان کانادائی بنام روجر برتواند (عکس طرف چپ بعمر ۲۹ سالگی) وژان پاول برنو به عمر بیست وچارسالگی ذریعه اسپ به سیاحت دورجهان شروع کرده اند وشما حیرت خواهید کرد اگر بفهمید که تاکنون چلهزار کیلو متر را طی نموده اند .

سفرشان ازمونتریال آغاز یافت وازاوتاوا که گذ شتند تصمیم گرفتند دوقارهٔ امریکا را طولاً بپیمایند .

اسپهای ایشان ناپلیون وکوکیت نام دارد وروزانه بیش ازسی وسه کیلو مترراطی کرده نمی توانند، سفردورجهان خودرا درحدود پنج سال تخمین زده اند .

دلچسپ تر ازهمه این است که آن ها عزم قطعی کرده اند روزانه بیش ازپوند صرف نکنند .

مکاتبه باشرلوک هولمس

اتفاقات بسیاری رخ میدهد که حتی امروز نیزدرلندن نامه های میرسد که به عنوان شرلوک هولمس خفیه پولیس معروف لندن معنون شده است .

نویسندگان این مکتوب غالبا ازان اشخاصی بشمار میروند که نمی توانند باورکنند که آخر شولوك هولمس قهرمان داستانهای پولیسی کانن دایل نویسنده رومان های جنائی است که در سال ۳۰ چشم ازجهان پوشیده .

چون پسته خانه ها تکلیف خودرا دربرابر چنین نامه ها درست نمیدانند لاجرم آنرا به شعبه دارالانشای یکی ازشرکت های چاپ کتب رویت میدهد وخواهش می نماید تاپاسخی بدین نامه ها رقم کنند .

جواب این نامه ها غالبا با این جمله آغاز می یابد .

«باوصف آنکه نمی‌دانم فعلاً آقای شرلوك هولمس در کجا زندگی می کنند... »

یك خانواده اصیل انگلیسی

خانواده «ویبرو» بهترین شانس دارند که نماینده واقعی و درست امپراطوری برتانیه شوند . یعنی هرکدام از اعضای این خانواده از یك کشور کامنوولت نمایندگی کنند. مادر و پدر این خانواده وپسر بزرگ شان که گاوین نام دارد و بر فراز پنج خواهر اوسترلیائی خود قراردارد ، در برتانیه چشم بدنیا کشوده ، وآن دوطفل خوردسالی که در آغوش مادر و پدر شان دیده می‌شود ، در ملایا تولد شده اند وحالا خانواده «ویبرو» به شهر دماغه امیدپرواز

می کنند تا نوزاد جدید شان افریقائی باشد و بعد به استثنای کانادا و نیوزیلند چند نقطه مستعمره دیگر هنوز برای آن‌ها «غیرمکشوفه» باقی میماند.

حیواندوستی انگلیس‌ها

اخیراً درمورد حیواندوستی انگلیس‌ها مقاله‌ای دریکی‌ازجراید انگلیسی بچاپ رسیده‌که توجه تمام محافل را بخود جلب کرده است به این وجه که جمعیت عمومی انگلستان به ۵۱ ملیون نفر بالغ میگردد، درحالیکه شش ونیم ملیون گربه شش ملیون سگ، چهار ملیون پرندهٔ کاناری و یك ملیون ماهی اکاریوم جزءحیواناتی است که مردم انگلستان برای تربیت ونگهداری آن لایسنس گرفته اند. واین برعلاوه آن یکعده حیوانات ازقبیل‌شادی ، عقاب خرس، شیر، پلنگ وتمساح است که بصورت خصوصی تربیت میکنند و شاید تعداد آن به صدها هزار برسد.

ریکارد درپیانو نوازی

« ولادیمیروسانتی‌وانینی » ایطالوی اخیراً موفق شده است ریکارد جهانی پیانورا بشکندوریکارد جدید وضع کند. تا اکنون یکتن امریکائی شیام بیرد، موفق شده بود چهل‌وهشت ساعت تمام پیانو بنوازد، بدون آنکه تعطیل وتوقفی دران صورت بگیرد. اما اینك این‌ایطالوی توانست ٤٩ساعت ویك دقیقه و۲۷ ثانیه بطورلاینقطع پیانو بنوازد و محض با نوشیدن قهوه وعصاره لیمو وآب معدنی تغذیه نماید. اما هیئت قضاوت بیچاره تر از همه بودند چونکه درفاصله هر هفت ساعت عوض می‌شدند وجای شان را قضات جدید میگرفت.

یك دستور تازه

وزارت معارف جاپان دستورداده است‌که هیچ معلم نباید طول قامتش از یك متر و ۵۲ سانتی‌کوتاه ترباشد. وزارت معارف در اعلامیه که بدین مناسبت نشرکرده، توضیح داده‌که معلمان کوتاه قد، دونقص وارد می‌کنند یکی اینکه‌قدشان به‌تختهٔ سیاه صنف نمیرسد ودیگر ازمتعلمین فرق نمی‌شوند وگذشته ازآن ، حیثیت وشئون معلمی باچنین قدوقواره جریحه‌دار میگردد.

س. هنرمند

درطی سال گذشته، مانند همه‌سالهای دیگر، دانشمندان برای رفاهیت وآرامش بشر، قدمهـای مؤثری برداشتند و به اختراعات بزرگی نایل گردیده‌اند که مهمترین آن انکشاف درساحهٔ استفاده ازنیروی آتومی در امور صلح‌است، چنانچه همین‌حالا پروژ های روی دست گرفته شده که بر وفق آن‌از انرژی آتومی برای تنویر شهرها وتدویرفابریکه ها استفاده بعمل آرند وشاید چندسالی نگذرد که درین‌راه پیشرفت های مزید نصیب آدمی شود.

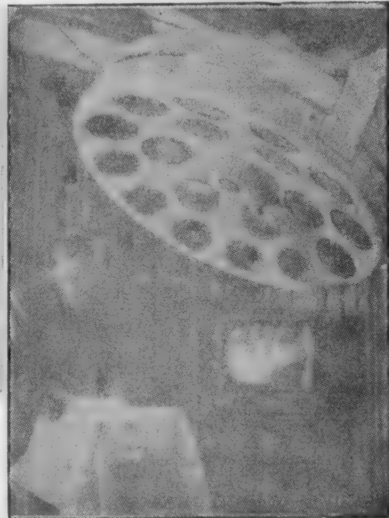
بهمه‌حال برای سرگرمی خوانندگان‌عزیزخود، بصورت مختصر به ذکر چند اختراع می‌پردازیم:

عملیات جراحی ذریعهٔ تلویزیون

چون محل ایراد باقی‌نمانده که نفوذ به‌حقایق، ساحهٔ عمل‌را ازیك جانب وساحهٔ قضاوت‌را ازجانب‌دیگرتوسعه میبخشد، از ان جمله موضوع طبابت درزندگی بشراست، و شك نیست که بشریت درساحهٔ طبابت به پیشرفتهایی نایل گردیده است. حالا میخواهندشاگردان فاکولتهٔ‌طب، وقتی‌عمل‌جراحی بالای مریضی‌تطبیق میگردد، بهتر ازجریان آگاه شوند و به این ترتیب خوبتربه‌این رازآگاه گردند. طوریکه درتصویر (صفحهٔ بعد) می بینید عمل جراحی در تلویزیون منعکس گردیده است.

اعصاب از اورلون

راجع به قلب‌مصنوعی مطالب بیشماری خوانده‌اید اینك در‌ین‌ساحه‌قدم جدیدی برداشته شده. قصه ازینقرار است که‌یکتن از دانشمندان امریکائی بنام‌پروفیسرشین ازدارالفتون «ریلی» تجارب‌طولانی بعمل آورد تا اعصاب آدمی را از نسج مصنوعی اورلون بسازد. وی امیدوار است روزی فرا برسد که‌عصب بزرگ قلب، بیماران قلبی با چنین یك نسج، مجدداً شروع بفعالیت‌نماید. مخصوصاً این اختراع، وقتی بدرد میخورد که‌آدمی مواجه‌با عوارض پیری وکهولت شود و اینکه شخص مصاب به‌بیماری قلب گردد وقلب‌وی نتواند خدمت خودرا بوجه‌شایسته انجام بدهد. درعکس فوق پروفیسرشین مشغول ساختن‌نسج اورلون دیده میشود.

امور منزل در دست خانمهای ماشینی

پیوسته این‌سوال‌طرح میگردد که‌اتومات شدن‌امور منزل تاچه مقدار پیش‌خواهد رفت. در صورتیکه همین اکنون نیزماشین‌های متعددی بجای خانمها، امورمنزل‌را انجام‌میدهند. چنین یك‌سؤالی‌را موریس‌هوون، انجنیر ماشینهای منزل امریکا نیز بعمل آورده است. اینکه گرم‌ساختن‌آب گرم واتاق بصورت اتوماتیکی پیش‌میرود. اینکه لباس‌اتوماتیکی پاك‌وتمیز میشود، اینکه‌هوا اتوماتیکی تجدید وتصفیه میگردد، حالابرای‌بانوان منزل ازمسایل عادی وپیش‌پا افتاده تلقی میگردد.

موریس هوون معتقد است که در آیندهٔ نزدیک هیچ منزلی سراغ نخواهد شد تا اینکه در آن دستگاه برقی برای تنظیم و تدویر فعالیت های مختلف، که همه در راه اتوماتیکی ساختن کار های منزل تخصیص یافته، نصب نباشد. خانم منزل، فقط عقربه یا عقربه هارا روی وقت مشخصی و معینی دور میدهد و دیگر کارش در آن فرصت معین انجام میپذیرد. مثلا از بیدار شدن اعضای خانواده ذریعهٔ صدای مخصوص آغاز میگردد. یعنی هر یکی از منسوبین خانواده را برحسب تقاضایش از خواب بیدار میسازد،

به تناسب تشخیص وقت‌های متفاوت، آب تشناب گرم میگردد، در ماشین تماما اتومات، قهوه جوش میخورد، کلکین اتاق خواب باز میشود، ووقتی شب دومرتبه فرا برسد همه دروازه ها بصورت اتومات قفل میگردد. برای مردمنزل دروازه گاراج بازمیشود وهنوز درموترش درست جای نگرفته باشد که موتر بحرکت می افتد.

خانم منزل وقتا فوقتا باید ببیند که این «دختر ههٔ کاره اتوماتش» درست کار میکند یاخیر؟

سوراخ های که درپائین دیوار اتاق ها تعبیه شده باقوت تمامی کثافات وگرد وخاك روی زمین را جذب میکند وبعد درمرکز تجمع کثافات سوق میدهد.

ماشین ظرف شوری ظروف ناپاك استفاده شده، ناشتای صبح را بسوی خود میکشد سوچ بورد مرکزی هوارا نیز تنظیم میکند و پنجره را به تناسب گرمی وسردی اوضاع جوی بازوبسته میکند و وقتی آفتاب تابستان شروع به درخشیدن کند پرده‌هارا پائین می‌اندازد. درزمستان‌ها حرارت‌را به اتاقها پخش مینماید .

موریس‌ها فن اطلاع میدهد که امروز همه مقدمات برای اتو مات شدن امور منزل بشکلی مهیا گردیده است . در بیست سال آینده بقرار تخمینی که کرده، زندگی مودرن امروزه بشکل تعجب آوری تغیر خواهد نمود .

یك سوال ، با مطالعهٔ این اختراعات، درذهن همه خطور میکند و آن اینکه آیا با نفوذ این چنین یك دستگاه واتوماتیکی شدن امورمنزل، زن خانواده رئیسهٔ خانواده باقی خواهدماند ویا اینکه کنیز آن ماشین خواهد شد .

طبخ ذریعهٔ انرجی آفتاب

درپنجاه هزار خانهٔ مسکونی واقع فلوریدا، ایالت متحدهٔ امریکا، اگرچه هنوزهم غذا، باانرژی آفتاب پخته نمیشود، لاکن آب گرم خودرا ازبایلر های

که ازانرژی خورشید گرم میشود ، بدست می آورند . بخاریهای آفتابی، جزصفحات سیاه رنگ فلزی نیست که روی آنرا باشیشه پوشانیده اند که درزیر آن آب رو به گرمی میگذارد . بعد از گرم شدن آب درتانکهای مختلف میریزد.

درشهر آفتابی اریزونا اخیراً مجلس برای استفاده ازانرژی آفتاب تشکیل یافته که در آن هشت صد تن ازدانشمندان جهان شرکت ورزیده بودند درین مجلس در اطراف موقف امکان استفاده ازانرژی آفتاب ، درساحه وسیع تر بحث ومذاکره بعمل آید مساعد ترین وسیله استفاده از انرژی آفتاب تولید برق است چنانچه کمپنی درصدد انکشاف بتری آفتابی است .

برای معاینهٔ دندان ها

طبابت ماشینی، روز بروز توسعه یافته میرود واین امر، کاراطبای دندان را

بی نهایت آسان ساخته است. حالا آله جدید برقی اختراع کرده اند که معاینه دندان ذریعه آن صورت می پذیرد .

میگویند، این آله جدید برقی تکلیف درد را از مریض دفع می سازد .

بایسکل قاتکی

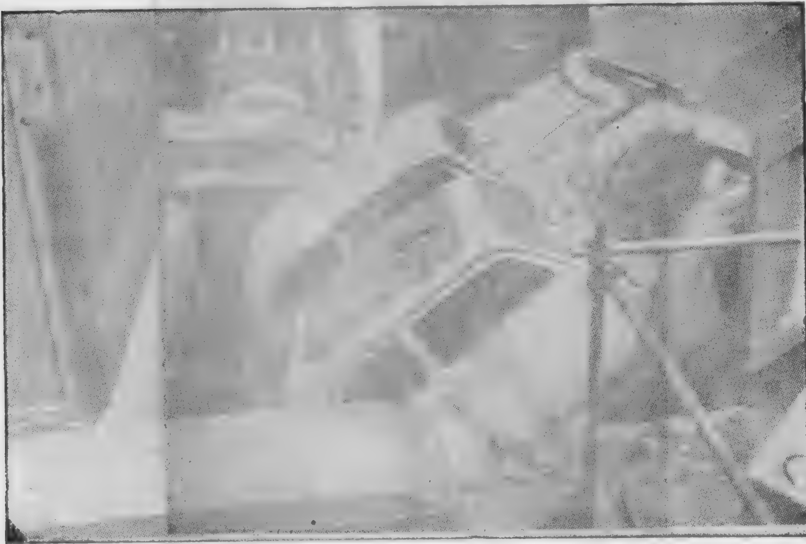
بایسکل یکی از ارزان ترین ومعمول ترین وسیله نقلیه جهان امروزی است که حتی کشور ها لیندرا کشور بایسکل مینامند . درین مملکت بحدی بایسکل عمومیت دارد که ملکهٔ هالیند، روی جادها اکثیراً بسواری بایسکل دیده شده است .

حالا برای اینکه، امکان استفادهٔ این وسیلهٔ نقلیه عادی، بیشتر گردد، اخیراً بایسکل قاتکی اختراع کرده‌اند.

این بایسکل در حدود شصت دالر قیمت دارد و میتواند در طول بکس موتر گنجانده شود.

این اختراع، مژده برای موترداران است، زیرا همینکه موتر خراب شد واز کار افتاد، بایسکل فوراً بکار انداخته میشود.

ماشین بزرگ و قوی

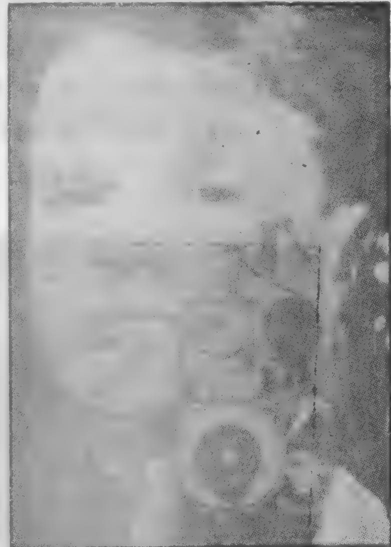
اخیراً ماشینی اختراع کرده اند که نیروی آن عجیب و شگفت انگیز میباشد. چنانچه دو موتر تیزرفتار را در آن داخل بصورت یك صفحهٔ فلزی درآورد. میگویند این ماشین کار حمل و نقل را در بریکه های مذوب آهن خیلی آسان ساخته است.

کوچکترین رادیو

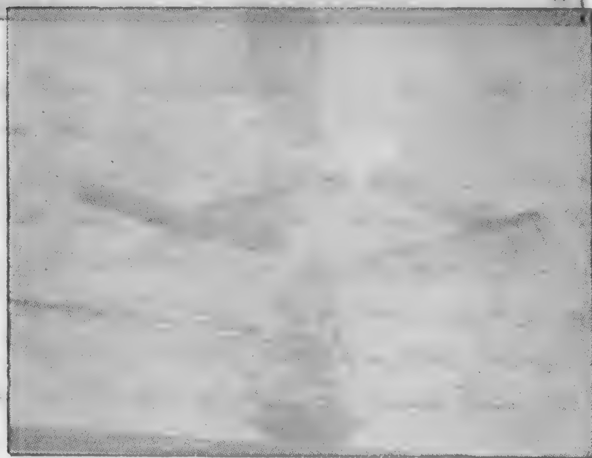
اخیراً یکتن از شاگردان یونیورستهٔ باستلر در سلسلهٔ مسابقهٔ که بعمل آمده بود، موفق به اختراع کوچکترین رادیو گردیده است. این رادیو از جعبهٔ تشکیل یافته که خیلی شفاف است واز خلال آن می توان آدم پرزه ها وقسمت های حساس رادیو را دید .

میگویند، این رادیو با همه سادگی خود، کار مطلوب میدهد.

درین فوتو رادیوی جیبی با مخترعش دیده میشود .

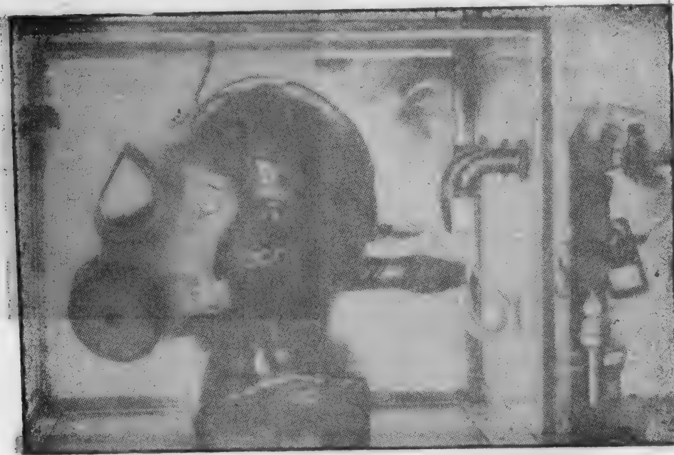

هیلو کوپتر جدید :

این هیلو کوپتر که از لوله‌های فولادی و پلاستیك ساخته شده، موتور آن ۱۰ - اسب قوه دارد ومیتواند ۱۰۵ کیلو وزن را باخود بردارد. کسیکه این هیلوکوپتر را اختراع کرده رودولف روب نام‌دارد که‌امروز دروبانا بسرمیبرد واختراع را «هیلو کوپتر طیاره» نام گذاشته است .

امتحان شرط است

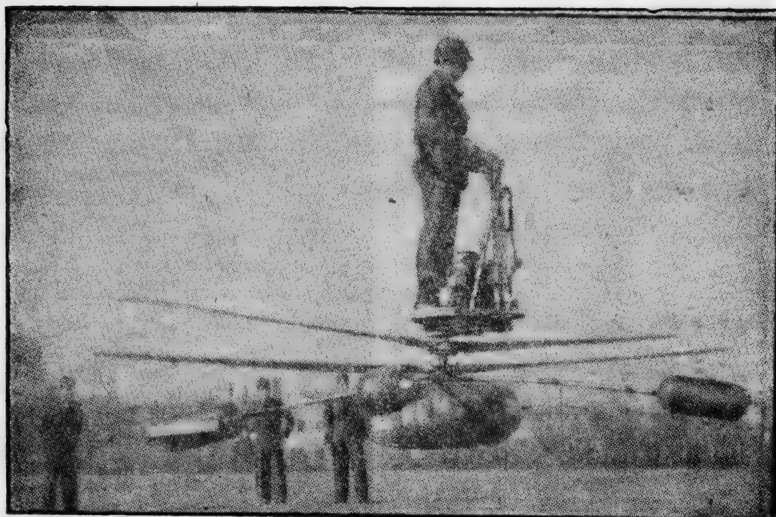

علیه‌رادیو اکتیف، یك‌سلسله مطالعاتی جریان دارد تا آدمی‌را از خطر سرایت آن محافظت نماید .

چنانچه ازان جمله فابریکه های پلوتونیوم شهرهانفورد ایالات متحدهٔ امریکا ماسك‌ها تحفظی اختراع کرده‌اند . اما فیصله شده است که تمام ماسك‌ها را پیش ازاستفاده ذریعهٔ این‌سر پلاستیکی تجربه میکنند تاباری متیقن گردند که میتواندکار مطلوب ازان گرفته‌شود . ذریعهٔ پمپ هوا را بهمانند تنفس آدمی بدرون، استنشاق میکند و بعدیك فلتر که‌درجهاز تنفس وضع گردیده ، تمام گرد خاك خطرناك را که ازماسك گذشته باشد مانع میگردد .

بایسکل طیار یکنفره

در آزمونگاه کامپ کیلمر واقع ایالت نیوجرسی امریکا، ازطرف افسر پیاده نظام بایسکل طیار یك نفره اختراع گردیده است .

این‌ماشین عجیب که ده کیلو وزن‌دارد ذریعهٔ یك‌پایه موتر که٤٤ـ اسپ قوت آن‌است، به‌هوا بحرکت می‌افتد ومیتواند بسرعت هشتادکیلومترفی‌ساعت به‌پرواز درآید . شعاع‌دید رانندهٔ آن درحدود دوصد کیلومتراست که آنرا برای این‌ماشین خیلی کافی میشمارند .

یاد داشتهای مفید

پتکری سفید

هرگاه خواسته شود که منسوجات فللینی وسایر پارچه‌های نازک نخی چنین خاصیتی را حایز گردند که بسهولت آتش بآن تأثیر نکند، برای انجام این مرام پتکری سفید استعمال شود. برعلاوه، پتکری سفید برای حفاظت لباسهای اطفال ودریشی‌های لوکس ازخطر سوختن نیزمفیداست بعدازاینکه لباس شسته شدآب آن فشرده وبعد دربین محلول‌آب وپتکری سفید فرو برده شود. برای محلول مذکور ۲ اونس پتکری در۱ بر۴ گیلن آب جوش حل گردد حینیکه محلول سرد شد، بعد ازآن استعمال شود.

بنزین

بنزین برای زایل‌کردن لکه های گریس چربی، وهم بغرض پاک کردن دستکش های پوستی نهایت مناسب است. چون این ماده نسبت به پترول معمولی موتروطیاره گران‌تراست، لذا پاک کردن دریشی ها واثاثیهٔ خانه بآن مناسب نبوده ولازم است که اینگونه چیز ها عوض بنزین درسپریت فرو برده شود.

طریق پاک کردن کمپل‌هـای جدید

برای لکه برداری کمپل های جدید، سرش استعمال میشود وسرش علاوه برپاک‌کردن آنرا نرم میسازد.

برای‌هریک کمپل یک‌اونس‌سرش خالص‌انگریزی بین۱ بر۸ گیلن آب گرم حل گردد و بعد در بین ظرفی انداخته شود که قبلاً سه گیلن آب شیر گرم در آن موجود باشد بعد کمپل توسط آن شسته شود.

ازالهٔ لکه هـای خون

قبلاً لکه های خشک خون که‌روی‌پارچه‌ها دیده‌میشودتوسط مالیدن‌دست زایل شود. هرگاه این لکه بین آب‌سردیکه اندکی نمک داشته باشد، مرطوب گردد، ملایم گردیده وخوبتر زایل خواهد شد. بعداً درآب‌سرد صابون دار

شسته شود لکه های که خیلی سخت چسپیده است، بین اسپریت میتیلت شده مرطوب گـر دیـده بعد شسته شود و در اخیر آب جاری گردد. در مورد لکه‌های خون از استعمال آب گرم و پترول اجتناب شود زیرا که اررفع کردن لکه‌ها را مشکل می سازد.

تازه کردن رنگ قالین

هر گاه در بین پت قالین (بی کار بو نات اف سودا) مالش گردد، و بعد توسط یك برس درشت برس شود، رنگ قالین روش و تازه خواهد شد.

گاچ مخمل

گاچ مخمل باید خشك شویی، یعنی لکه برداری گـردد زیرا نسبت به نازکی تاب شستن را نـدارد اینگونـه رختها بهتر است به پاك کنند های فنی ارسال شود.

اتو کردن اشیـای گل دوزی

زیبائی هرنوع پارچه های گلدوزی منوط به این است که به احتیاط اتو شود. اتوکاری برخ معکوس پارچه بفشارصورت بگیرد بشرطیکه بزیر پارچهٔ که اوتو می‌شود کمپل دولا هموار گردد.

(بقیهٔ صفحه ۳۰۰)

(بقیهٔ صفحه ۳۰۰)

این پنج زعیم آزادیخواه الجزایر که از رباط حرکت نموده می‌خواستند جهة مفاهمه ومذاکره به‌تونس بروند توسط قوای فرانسه از طیاره پایین وبفرانسه نقل داده‌شدند .

بانشراین خبر مقامات مسئول تونس‌سفیرخودرا ازفرانسه خواست وبنای قطع‌روابط‌سیاسی رابافرانسه گذاشت‌حکومت‌اردنیه نیزسفیرخودراازفرانسه خواست. صدراعظم‌ووزیرخارجه بپاریس‌رفتند تاراجع برهائی زعمای‌مذکور بامقامات فرانسوی‌مذاکره کنند . سرتاسرجهان عرب اوضاع غیر عادی بخود گرفت ودرهرکجا علیه‌این اقدام فرانسه اعتصابات ومظاهرات خیلی شدید رخ‌داد مردم به‌اعانه وبازنمودن صندوق‌های اعانه برای کمک‌بالجزایریان همدردی خودرا باین‌ملت مظلوم نشان دادند. سران دول عربی اعلیحضرت ملک سعود پادشاه عربستان سعودی جمال عبدالناصر رئیس جمهوری مصر وشکری القوتلی درین باره باهم‌مذاکرات تلفونی نمودند .

درمظاهراتی که باین مناسبت درالمغرب رخ‌دادیک‌عده سربازان فرانسوی بقتل‌رسید ولی با نهم فرانسه دروضع خودمقابل الجزایریان تغیری واردنکرد وبلکه بیشتر از بیشتر به شدت خود ادامه داد .

موقعیت دیگری که‌درسال ۱۳۳۵ نصیب الجزایریان گردید شمول‌مسئلهٔ الجزایر درآجنده اسامبله‌عمومی‌موسسه ملل‌متحدوفیصله اسامبلهٔعمومی است که حل مسئله الجزایر را مطابق منشور ملل متحد بفرانسه توصیه میکرد .

اغتشاش هنگری : در اوقاتیکه در مصر اوضاع تیره وتیره تر میشد ومتجاوزین برحملات خود می‌افزودند کارگران هنگری در مغشوش ساختن اوضاع میکوشیدند و علیه وجود قوای شوروی در هنگری احتجاج میکردند و هم خواهش مینمودند کابینهٔ مجارستان بشکل یک کابینه‌ملی در آورده شود ، اغتشاشیون چندین شهر راتصرف کرده در اعلامیهٔ خود بحکومت اخطار میدادند که فقط در صورت بر آوردن قوای شوروی از خاک هنگری از اغتشاش دست خواهند گرفت .

ناژ صدراعظم هنگری بقبول عدهٔ ازاشخاص غیرکمونست درکابینه و عده اصلاحات و همکاری با اغتشاشیون داده می‌خواست اغتشاشیون رامتقاعد گرداند اغتشاش درهنگری توجه دول غربی را جلب نمود ودول انگلیس، امریکا وفرانسه از مجلس امنیت خواهش کردند موضوع اغتشاشات در هنگری را داخل بحث شورای امنیت گردانند. حکومت هنگری که با مقامات روسی برای اخراج قوای شان یعنی قوای که در اثر پیمان وارسا درشوروی متمرکز گردیده در تماس آمد و تخلیه خاك هنگری از طرف قوای روسی شروع شد. متعاقب این ناژ صدر اعظم هنگری پیشنهاد مبنی بر سمیت شناختن هنگری را بحیث یکدولت بیطرف بمجلس امنیت پیش نمود. شورای امنیت بتائید دول سه گانه بزرگ غربی علی الرغم مخالفت شدید شوروی این پیشنهاد را مورد غور قرار داد.

ناژ باغتنام موقع شکایتی از اینکه میدانهای هوائی و ایستگاهای ریل هنگری توسط قوای شوروی اشغال شده است، بمجلس ارائه نمود. هنوز این اقدامات بجائی نرسیده بود خبرهائی نشرگردیدکه قوای شوروی بعداز یك التیماتوم برای ٤ ساعت بوداپست و دیگر نقاط حساس هنگری رامورد حمله قرارداد. ناژ صدر اعظم هنگری را با اعضای کابینه اش توقیف ومنشی حزب کمونست هنگری کادار بحیث صدر اعظم هنگری تعین گردید، بوصول این اطلاع بمجلس امنیت مجلس فیصله نموده بحکومت شوروی اطلاع داد تا قوای خود را از هنگری اخراج کند و همچنین فیصله نمود تا همرشیولد کمیته را جهت تحقیق موضوع تعین و به هنگری بفرستند.

موضوع اعزام کمیته و بازدید همرشیولد و موافقت دولت هنگری جهت بازدید همرشیولد از هنگری تا اخیر سال ادامه داشت.

اردنیه هاشمیه :

نهضت تأمین مصالح ملی در سرتاسر ممالك عربی بخصوص مصرووجود

قوه متجاوز یهود در جوار اردنیه هاشمیه و تجاوزات پیهم آن احساسات ملی را در مردم اردنیه هاشمیه بیش از پیش تحریك نمود و حس مخالفت با نفوذ و سلطه اجنبی و پکت های خارجی در اردنیه هاشمیه روز افزون گردید این احساسات وقتی خوبتر تبارز کرد که در نیمهٔ دوم سال ۱۳۳۵ انتخابات در اردنیه صورت گرفت و در اثر انتخابات حزب سوسیالست ملی که مخالف معاهدات بادول غربی و اتحاد بیشتر با اعراب بود موفق شد . سلیمان نابلسی زعیم این حزب به تشکیل کابینه اردنیه هاشمیه پرداخت .

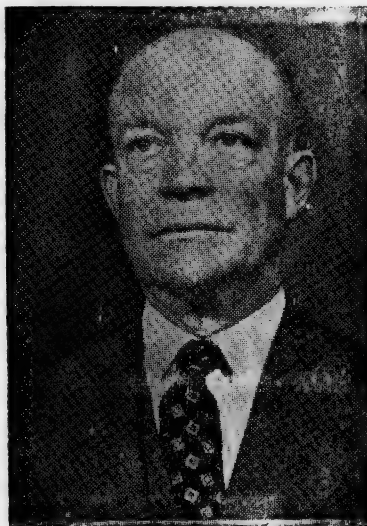
طوریکه مبصرین سیاسی در موقع موفقیت این حزب در انتخابات حدس میزدند در سیاست خارجی حکومت اردنیه هاشمی تغییر قابل ملاحظهٔ رخ داد و اردنیه هاشمیه باممالك عربی بیش ازپیش نزدیکتر گردید، وحکومت اردنیه توانست با تحکیم بیشتر روابط خود با ممالك عربی بیك سلسله اقدامات ملی دست بزند چنانچه در اثر مذاکراتی که در ماه دلو بین اعلیحضرت حسین پادشاه اردنیه هاشمیه وسران سوریه وعربستان سعودی در قاهره رخ داد بامضای معاهدهٔ در مورد سیاست دول مذکور موفق شدند ودربارهٔ تشکیل اتحادیه بین ٤ کشور مذاکره نمودند .

طوریکه متعاقبا اعلان شدممالك عربستان سعودی، مصروسوریه بحکومت اردنیه هاشمیه وعده دادند درصورتیکه اردنیه هاشمیه عساکر انگلیس را از خاك خود خارج ومعاهده ۱۹۴۸ رابا انگلستان لغو کند دول مذکور حاضرند برای ۱۰ سال، سالانه ۱۲ ملیون پوند به اردنیه کمك مالی بدهند درین کمك مصر ٥ ملیون، عربستان سعودی ٥ ملیون و سوریه دو نیم ملیون پوند سهم خواهد گرفت .

پارلمان اردنیه هاشمیه این پیشنهاد را منظور کرد و در روزهای اخیر سال پیش از یك سلسله اقدامات حکومت اردن سلیمان نابلس اعلان فسخ قرارداد ۱۹۴۸ اردنیه وانگلستان را نمود وتصریح کرد که تا٦ماه عساکر انگلیس خاك اردن را ترك بگوید .

انتخابات مجدد آیزنهاور در امریکا :

انتخابات ریاست جمهوری در امریکا از موضوعاتیست که از نظر خود امریکا وهم از نظر سیاست بین المللی از حیث اینکه امریکا از دول معظم جهان میباشد، قابل ملاحظه است. جنرال آیزنهاور زعیم حزب جمهوری خواه که درعقرب ۱۳۳۱ در اثر شکست حزب دیموکرات امریکا بحیث رئیس جمهوری امریکا برای ٤ سال انتخاب گردیده بود باز هم ازطرف حزب جمهوری خواه بریاست جمهوری امریکا کاندید گردید. درمقابل ادلی ستیون سن از طرف حزب دیموکرات بحیث کاندید ریاست جمهوری انتخاب شده بود.

آیزنهاور

گرچه در اوایل یکعده نفری به این عقیده بودند که حالا وقت آن رسیده است که نتیجه انتخابات به نفع حزب دیموکرات تمام شده وادلی ستیوانسن ازطرف مردم امریکا بمقام ریاست جمهوری نایل شود ولی در اثر نتیجه انتخابات که بتاریخ ۱۵ عقرب اعلان شد باز دیگر جنرال آیزنهاور به اکثریت قابل ملاحظهٔ بحیث رئیس جمهوری امریکا انتخاب گردید.

عدهٔ ازمبصرین، در انتخاب مجدد جنرال آیزنهاور باین عهده، روش سیاسی جنرال آیزنهاور را در مسئله کانال سویز وحملهٔ انگلو فرانس را در مصر نیز ذیدخل میدانند.

مجاهدات مردم قبرس :

مردم قبرس درطول سال مجاهدات خودرا برای خاتمه دادن تسلط انگلیس درالجزیره ادامه دادند حکومت انگلستان دراثر این مجاهدات در نیمه سال ۱۳۳۵ مجبورشد بمردم قبرس تاحدی موقع بدهد که ازامورخودوا رسی کنند یعنی انگلستان در صدد افتاد قانونی برای قبرس تدوین کند که باساس آن غیر از اموردفاعی وخارجی جزیره قبرس سایروظایف اداری را بمردم خود جزیره تفویض کند .

باید گفت که درطول سال برای گرفتاری ملیون جزیره اضمحلال احزابی که در جزیره قبرس برای حصول حقوق خود مجاهده می نمودند و همین قسم تحریك الحاق قبرس به یونان ومساعی ترکیه جهت الحاق آن جزیره به ترکیه ادامه داشت.

استعفی ایدن و تعیین مك میلن :

ایدن زعیم حزب محافظه کار صدراعظم انگلستان ازمردان پخته انگلستان بشمار میرود که سالها در امور سیاسی سهم بزرگی داشته ورول سیاست انگلستان را درمواقعی مهم بحیث وزیر خارجه پیش برده است .

ایدن پس از چرچل صدر اعظم حزب محافظه کار بزرگترین شخصیت این حزب شناخته میشد که بحیث صدر اعظم زمام حکومت محافظه کار را دردست داشت ولهذا برکناری ایدن ازصدارت انگلستان مخصوصا درصورتیکه پس ازیك شکست فاحش درسیاست خارجی صورت میگیرد ازوقایعی است که درتاریخ انگلستان اهمیتی خاصی دارد.

گرچه مقامات انگلیسی علت استعفا ایدن را علالت مزاج وا نمود کردند ولی مبصرین سیاسی باتفاق هم اظهار نظر مینمودند که استعفی ایدن از ریاست وزرای انگلستان وهمین قسم استعفی ازعضویت پارلمان که از ۳۰ سال باینطرف دران عضویت داشت واسترداد لقب لارد که ازطرف ملکه انگلستان جهت عضویت دربارلمان باوداده شده بود بامسئله ملی ساختن شرکت کشتی

رانی کانال سویز وافشای طرحی که جهت حمله برمصر به اتفاق فرانسه و یهود ریخته بودند و ناکامی مطلق سیاست حکومت انگلستان درمورد مسألهٔ مصر و بعضاً موفقیت حکومت امریکا برای اشغال مقام انگلستان در شرق میانه مستقیماً مربوط میدانست . پس از استعفی ایدن که به تاریخ ۲۳ قوس اعلان گردید، مکمیلن وزیر مالیه حکومت ایدن که از زعمای حزب محافظه کار است ومرد ۶۳ ساله میباشد بحیث صدراعظم انگلستان تعیین شد.

شورش در اندونیزیا :

درسه ماه اخیر سال اوضاع سیاسی اندونیزی مغشوش بنظر میرسد باین شرح که احزاب سیاسی اندونیزی تقاضا میکردند که علی ساسترومی جویو صدراعظم اندونیزی استعفی بدهد وجای بمعاون سابق ریاست جمهوری دکتور محمدعطا داده شود این اغتشاشات دراکثر نقاط اندونیزی شروع گردیدو بلکه افواهاتی موجود بوده که صاحبمنصبان اردو نیز درین اغتشاشات دست دارند و بلکه میخواهند حکومات مستقل درداخل اندونیزی تشکیل کنند گفتند دریك جزیره بنام سلیب دراثر بغاوت ها واغتشاشات درحدود ۳۰ هزار عمارات ومنازل طعمه حریق گردید . بالاخره ساسترومی جویو مستعفی شد و دراثر تدابیر رئیس جمهوری اندونیزی اغتشاشات پایان یافت .

پلان های آیزن هاور :

پس از اخراج قوای متعرض انگلو فرانس ازمصر خبرهای نشر گردید که میرساند آیزن هاور رئیس جمهور امریکا برای پر نمودن خلاء که (بتعبیر خود شان) درشرق میانه بوجود آمده پلانهای طرح نمود. گفتند باساس این پلانها حکومت امریکا یك دسته قوای نظامی خود را در شرق میانه تمرکز خواهد داد و هم برای تقویه بنیه مالی ممالك شرق میانه وبلند بردن سطح حیات مردم این منطقه به کمك های مالی و اقتصادی بممالك مذکور خواهد پرداخت بعداً گفته شد که امریکا هیچگاه در شرق میانه به تمرکز قواء نخواهد پرداخت تاموافقت ممالك شرق میانه راحاصل نکند و همچنین

بمنظور کمك اقتصادی بـه شرق میانـه رئیس جمهور امریکا از کانگرس منظوری(٤٠٠) ملیون دالر راخواهش نمود برای تثبیت حوایج ممالك شرق میانه ومقدار کمکی که بایشان داده شود وهمین قسم مفاهمه وموافقه بالای شرق میانه ازطرف آیـزن هاور سناتور جمز ریچارد بحیث سفیر فوق العاده وسیار تعین گردید. ریچارد برای اجرای این امر بممالك شرق میانه مسافرت کرد وبا اولیای امور این ممالك ازنـزدیك تماس گرفت البته نتیجه این دید وبازدید ها مساعدت‌های است که بعداً باثر پلان مرتبه بممالك شرق میانه بعمل آمده است.

سایر وقایع :

شمول ممالك المغرب تونس و سودان و گانا بعضویت ملل متحد ، انتخاب شهزاده وان وزیرامور خارجه تایلند بحیث رئیس یازدهمین اجلاس اسامبله عمومی ، استقرار روابط سیاسی بین اتحاد شوروی و جاپان ، آزادی کشور گولدگوست بنام گـانا نهضت برای احراز آزادی کامل سیاسی ملایا ، تجاوز قوای انگلیس درسرحدات یمن والغای قراردادهای ۱۹٤۲ و ۱۹۵۱ باانگلستان فیصله اسامبله عمومی راجع به شمول موضوع ایریان غربی و موضوع قبرس باثـر پیشنهاد اندونیزی ویونان در پـروگـرام مباحث اسامبله لاینحل ماندن مسأله کشمیر وافزونی اختلافات بین هند و پاکستان روی این مسأله استعفی شیپلوف وتقرر گـرو میکو بحیث وزیر خارجه در اتحاد شوروی ، انتخاب ماون یکی از وزرای سابق برماعوض باباو بحیث رئیس جمهوری برما ، استعفی چودری محمدعلی صدراعظم پاکستان وانتخاب شهیدسهراوردی بعوض او ، گرفتاری وحبس خان عبدالغفارخان زعیم بـزرگ پښتونستان دراثر احساسات آزادی خواهی در پښتونستان ومحاکمه وبرائت مذکور ازوقایع قابل ملاحظهٔ سال است .

فهرست مندرجات

موضوعات : صفحه

موضوعات	صفحه
دمخابراتو وزارت «تشکیل»	۱۷۰ - ۱۷۱
امور وزارت مخابرات	۱۷۲ - ۱۷۹
دفوائد عامی وزارت «تشکیل»	۱۸۰ - ۱۸۲
امور وزارت فواید عامه	۱۸۳ - ۱۹۷
دمعادن او صنایعو وزارت «تشکیل»	۱۹۸ - ۱۹۹
امورووزارت معادن وصنایع	۲۰۰ - ۲۱٦
د روغتیا وزارت «تشکیل»	۲۱۷ - ۲۱۸
امور وزارت صحیه	۲۱۹ - ۲٤٤
دکرهنی وزارت « تشکیل »	۲٤٥ - ۲٤٦
امور وزارت زراعت	۲٤۷ - ۲٦۷
دتجارت وزارت «تشکیل»	۲٦۸ - ۲٦۹
امور وزارت تجارت	۲۷۰ - ۲۸٤
وقایع مهم داخلی	۲۸٥ - ۲۹۲
جهان در ۱۳۳٥	۲۹۳ - ۳۰۰
دمطبوعاتو مستقلریاست «تشکیل»	۳۰۱ - ۳۰۳
امورریاستمستقلمطبوعات	۳۰٤ - ۳۰۹
دکابل ولایت تشکیل	۳۱۰-۳۱۱
امور ولایت کابل	۳۱۲-۳۱۳
دښار والی ریاست «تشکیل»	۳۱٤-۳۱٥
امور ریاست ښاروالی	۳۱٦-۳۲۸
دسری میاشتی ریاست	۳۲۹ - ۳۳۲
دقندهار ولایت	۳۳۳ - ۳۳۸
دهرات ولایت	۳۳۹ - ۳٤٤
دمزارشریفولایت	۳٤٥ - ۳٥۰
دمشرقی ولایت	۳٥۱ - ۳٥٦
دقطغن ولایت	۳٥۷ - ۳٥۹
دجنوبی ولایت	۳٦۰ - ۳٦٤

بایکتعداد فوتو های مختلف

فوتوی صفحهٔ اول پشتی — زراعت ماشینی دروادی هیرمند

فوتوی صفحهٔ چهارم پشتی — یکی ازمناظر زیبای استالف

دو قطعه فوتوها ییکه در متن به سه رنگ

چاپشده نمونه‌ای ازفعالیتها ورنگه

کاری‌های اخیر مطبعهٔ دولتی ذریعه

متخصیصن فنی آنست .

مطبعهٔ دولتی

3020 60

30 | 2

15

30 | 2
10

25

د افغانستان کالنۍ

د افغانستان کالنی

۱۳۳۵

د مطبوعاتو مستقل ریاست

د داخلي نشراتو مدیریت

مسؤول مدیر :

سراج الدین وهاج